

ఉదాహరణ పాఠ్యము

Slno. 714

ESSAYS

AND

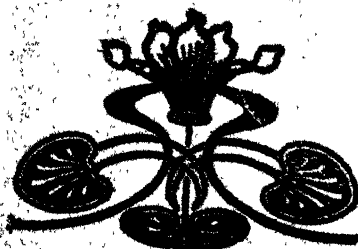

WRITINGS,

OF

618
2/19/11

H. Brahmajya Sastri,
COCONADA.

Shwo 714
Dre no 685

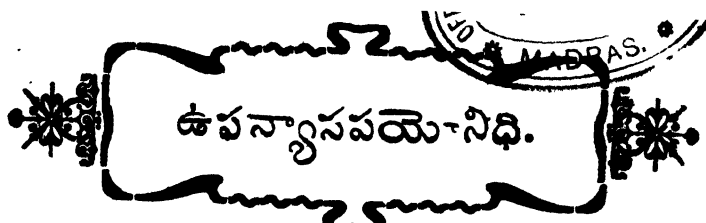
Social & Religious

PRINTED & PUBLISHED
BY

H. CHALAPATI R.

MAHARAJA VANI PRESS, ELLORA.

1911.

బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిలగారిచే

రచియింపబడినది.

సంచిరాజు చలవతిరావు

“ సంపాదకుడు ”

మంజువాణీముద్రాక్షరశాల

ఏలూరు.

Rs. 1-2-0.

1911.

ఉ ప న్యా స ప యోగ నిధి.

వి ష య నూ చి క.

	పేజీ.		పేజీ.
1. గదాధిపతి. ...	1	18. బాలికు (వివ్యాధులు)	
2. మతము. ...	13	వేదాంతము ...	171
3. జీవన్మరణమేది? ...	18	19. ఏకేశ్వరవాదము	182
4. మతిమయొక్క యావత్కార. 50		20. సత్సవాదిని-భగవద్గీత- వేదములు ...	187
5. హిందూమతమును, దాని భర్తృములును. ...	60	21. వేదములు-శ్రోత్రియులు	210
6. హిందూమతము ఒకటేత్తు తనమునుగలిగించునదిమా? 64		22. జపానుదేశము-వేదాంతము	223
7. బ్రహ్మతములు. ...	83	23. మానవుడు	234
8. అద్వైతము, తద్వ్యాఖ్యలు. 87		24. యజ్ఞోపవీతకర్హస్యము	239
9. బ్రహ్మజ్ఞానము. ...	98	25. శ్రీశంకర భగవత్పాదులవాద	251
10. రాఘవబాదర్ విరళలింగం వంతులుగాని యాత్మ జ్ఞానము ...	116	26. అభేదానందస్వామి- వేదాంతము	264
11. తత్వము. ...	132	27. శ్రీకృష్ణ భగవానులవాద	268
12. తేశ్వరమాము. ...	137	28. శ్రీకృష్ణమూర్తి	273
13. జగముగృహింపబడినదా? 144		29. శ్రీకృష్ణుడుబాహుదా	282
14. జగత్తుసత్యమా? ...	153	30. పాపశుద్ధినియముపన్యాస విమర్శనము	317
15. ఉపములు ...	158	31. దసరా	381
16. భగవదగీతప్రాయము	164	32. భగవద్గీతనుగూర్చియితర దేశ ములగు పాక్షికాభిప్రాయ యభిప్రాయములు	387
17. ప్రమాణవిచారము	167		

33. కీర్తిమృతైః ప్రతాప చంద్ర మణాంబాదా గాదబ్రహ్మసమాజము	341	39. శ్యామసామాజికులు- ప్రహరణము	395
34. బ్రహ్మసమాజమతము హిందూమతమా?	351	40. రామకృష్ణసారాంశము	406
35. బ్రహ్మమతము-ఈశ్వరవాది	364	41. బ్రహ్మసమాజమత పరిణామము	419
36. క్రిస్తుమతశాఖలు	380	42. బ్రహ్మసమాజమునందు విశేషముకలదా?	429
37. వణియ-సత్యసంధత	389	43. మొదటిశ్రావ్యము వివాహము	451

పీఠిక

బ్రహ్మశ్రీ. కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిలుగారిచే నవ్వ
 డవ్వకు వత్తికలలో వాయు బడు నువన్యాసము
 లను జదువుచుండు గొందఱుమిత్రులు వానియందలి విషయ
 విలక్షణత, భావగాంభీర్యము, యాత్మ మున్నగు ననేక సంప
 దలచే, దులదూగు వారిధోరణికిఁ బ్రీతులై న న్ననేకసారు
 లు వారి వ్యాసముల నన్నిటిని జేర్చి యేకముఖముగాఁ బ్ర
 బచురింపుమని కోరుచుండిరి. ఇట్టికోర్కెయే నాకును జర
 కాలమునుండి కలిగియుండెను గావున బ్ర. బ్రహ్మయ్య శా
 స్త్రిలవారితోఁ బ్రస్తావించితిని. తా రందుల కంగీకరించిరి
 గాని తెఱపిలేనికతమున వ్యాసములను బంపలేకపోయిరి. తు
 దకు నేనే వారితావునకుఁబోయి కొన్ని వ్యాసములను సేక
 రించి తెచ్చి ప్రస్తుతము మత విషయములకు సంబంధించిన
 వి మాత్రము 472 పుటలలో పట్టినన్ని మాత్రమే పృథమ
 సంపుటముగాఁ బ్రచురించితిని.

మత సంబంధమయిన వన్నియుఁ బ్రచురించుటకు మఱి
 యొకటిరెండు సంపుటములు వట్టును. అటు పైన ఆంధ్ర
 భాషావాఙ్మయమును గూర్చినవి 2, 3 సంపుటము లగును.
 వివిధ విషయములు మఱి రెండు సంపుటము లగును. వాని
 నన్నిటిని వరుసగాఁ బ్రచురించు తలంపుతో నిడిముందుగాఁ
 బ్రచురించితిని.

ఇప్పటికి రమారమి 25 సంవత్సరముల కంటఁ బూర్వ

మునుండియే బ్ర. బ్రహ్మయ్య కాన్తులవారు వ్యాస రచన
కు బ్రారంభించిరని నాతలంపు.

ఆంధ్రదేశమునందీకాలము మిక్కిలియు ఖ్యమైనది. ఇప్పుడి
ప్పుడే రాజమహేంద్రవరమునందు ఇంగ్లీషుకళాశాలస్థాపింపఁ
బడియాంధ్రులకింగ్లీషుభాషాభ్యాసమునకవకాశముగలిగెను.

ఇప్పుడిప్పుడే రాజకీయ వ్యవస్థయందు హిందూ దేశము
నకు కాంతిగలిగెను. చల్లని బ్రిటీషు రాజ్యాంగపు పద్ధతుల
యందు సకలజనుల దివ్యదిప్పుడే విశ్వాసము గలిగెను.
హిందూరాజ్య పరిపాలకులగు హూణులును, ఆంధ్రులలోని
విద్యాధికులును చేరి సాంఘిక విషయములగూర్చి యోజిం
చి యుచితములగు కొత్తమార్పులను పెట్టుటకై ప్రయ
త్నించిన దివ్యదిప్పుడే.

దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారొకచెంతను, మిషనరీలొకఁ
తను, బ్రాహ్మసామాజికులొకచెంతను తమకుదోచినవిధము
గా హిందూమతమును గూర్చి తెలిసికొనుటకు ప్రారంభించిన
దివ్యదిప్పుడే.

ఈసమయ మెల్లవిధముల సాంఘిక పరిణామమునకు దగి
యించెను. ఇట్టిసమయమందే మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ రాఘవహ
ద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు తమ వ్రాతల
మూలమున విద్యాధికులచే సమ్మానింపబడుచుండెను.

వారు రచించుచుండు హాస్యసంజీవని మున్నగు నూతన
భక్తిక గ్రంథరచన ఆంధ్ర జనులచే పరింప బడుచుండెను.

వికట కవియనియు, వింత మనుజుడనియు పంతులవారిని పూర్వాచార వరాయణు లనజొచ్చిరి. స్త్రీ పునర్వివాహ ప్రయత్నమునకుఁ బూర్ణాది వేయఁబడిన దీనమయముననే. ఈకాలముననేహిందూఆచారములలో ననేకములుపంతులు వారిచేఁబడింపఁబడెను. అనేకాచారములు పెక్కిరింపఁబడెను.

అది యేమి చిత్రమోగాని యీకాలమున పంతులవారు హిందూ ఆచారములను ఖండించుచుండగా దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారికఁజెంతను, పాశ్చాత్యులలో ననేకు లొక్కమొ గిని హిందూ ధర్మముల ప్రాశస్త్యతను గూర్చి తంజోవతం డములుగా గ్రంథములనుఁ బ్రచురింప సాగిరి.

మొత్తముమీద ఆంధ్రులలో హూణ విద్యాధికులకును, హూణభాషవభ్యసించు విద్యార్థులకును హిందూమతమన హేళనగా నుండెను.

విద్యార్థులకు సంధ్యావందన మందు గౌరవము తగ్గెను. జన్నిదము తీసివేయ బడకున్నను చుల్కగా చూడబడెను. హిందూమత నస్వ్యాసులయందు నిరసన భావమును వారి ప్రవర్తన యందగౌరవమును నెక్కిల్పబడెను. క్రమముగా జాట్లు కత్తిరించుకొనుట, మడికట్టుకొనకుండ భుజించుట, విగ్రహారాధనము దేవాలయములన్న హేళనయు ప్రారంభమాయెను. ఇట్లు ఆనాటికంటె నానాడు ఇంగ్లీషుభాష నభ్యసించు మన విద్యార్థులకు హిందూమత మందలి గౌరవము క్షీణించెను. పిన్నవయస్కుల హృదయములందు కొంతకా

అముదనుక మతము, దైవము లేకుండెను. క్రమముగా నిరీశ్వరవాదము తలచూపెను.

చెన్నవట్టణము నందలి ద్రావిడభూమి విద్యార్థులకుమాత్రమీ మార్పులు గుచింపలేదు. బ్రామహామహాపాఠ్యాయులరగు కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులవారు మాత్రము ఆంధ్రదేశమందలి విద్యార్థి సంఘములలో గలిగిన నీ మార్పులను హర్షించక తమపత్రికయందు ఖండింప జొచ్చిరి. ఆపత్రిక వీరేశలింగము పంతులవారి పత్రికవలె వ్యాప్తి లేనిదగుటచేతను, భాషాశైలి కఠినముగా నుండుటచేతను కొలది మండిచేతనూత్రమీ పరిపబడుచు తానుపూనినకార్యమును సంపూర్ణముగా నిర్వహింప జాలకుండెను.

అప్పటి నుండి రమారమి ఏడు ఎనిమిది సంవత్సరముల క్రిందటి వఱకును ప్రతివిద్యార్థియు తాను సంఘసంస్కారగాననిన నొకతప్పగా తలంచుచుండెను.

రావు బహద్దరు వీరేశలింగము పంతులవారు స్త్రీపునర్వివాహమును జేయుటకు దీక్షబూని వానినిర్వహించుటతో నాంధ్రదేశమున నూతనశకము ప్రారంభమయ్యెను. విద్యాధికులలో కొందఱు చీలి సంఘసంస్కార మలజడిలేని దేశీయ పద్ధతితో నడుపవలెనని యీనవీనకాళి వాగూహించిరి.

పంతులవారంతట హాస్యప్రసంగములు మాని మత విషయికమగు వ్రాతలు వ్రాయు జొచ్చిరి. వీరి యాంధ్రభాషాపాండిత్యమును మెచ్చుకొన్నవారుగూడ వీరి మతిపద్ధతుల

తో నేకీధవింపరైరి. రానురాను వంతులవా రేగ్రంథమును రచించినను ఎక్కడనూ హిందూమత ధర్మనిరసనము దగులుచునేవచ్చెను.

అదివఱకే హూణభాష నభ్యసించుచు, హిందూ మతము నుగూర్చి శాస్త్ర శోధనలు నిరంతరము చేయు చుండు బ్రహ్మయ్య శాస్త్రులవారు హిందూమత ధర్మములను విద్యాధులకు బోధింపమొదలిడిరి. పత్రికల కుపన్యాసముల వాగ్దేయజూచ్చిరి. అప్పుడు కాకిరాడ యందుఁ బ్రచురింపఁ బడుచున్న రాజయోగి పత్రికయందు వీరి వ్యాసములు ప్రచురింపఁబడుచుండెను. కొందఱు శ్రీ శాస్త్రులవారి వాగ్దేయ నత్యాచరముతోఁ జదువఁ జూచ్చిరి. బ్రహ్మయ్య శాస్త్రుగారు హిందూ మత ప్రాశస్త్యము వెల్లడించుటకుఁ బూనుకొనిరి. అందులకై వీరామతమును ఖండించుచుండు బ్రాహ్మసామాజికులయొక్కయు క్రిస్తుమతప్రచారముల యొక్కయు వాగ్దేయతలను కఠినముగా మొగమోటమిలేక ఖండించుటకుఁ బ్రారంభించిరి. ప్రాచీన హిందూమత ధర్మములను గ్రంథ రూపముగా విస్తారము ఖండించినవారు శ్రీరావుబహద్దరు వీరేశలింగము వంతులుగాఁగనుటచేతను, వారిగ్రంథము లప్పుడు విస్తారముగాఁ బరిపఁబడుట చేతను వానిని యధోచితముగా ఖండించుట తప్పనిపనియయ్యెను. ఇందువలననే బ్రహ్మయ్యశాస్త్రులవారికి వీరేశలింగము వంతులవారి వాగ్దేయ ఖండించుటతప్ప వేరేమియుఁ బని లేదనియు, ఇంతబద్ధపై ర

ముపూనుట తగదనియు హాణవిద్యాధికు లపవాదమును బ్రకటించిరి.

అంతేగాని ఒక్కరును పంతులవా రవసరానవసరముల ను పాటించక హిందూమతము నొక్క పెట్టుగా నేలనిందించిరి? పాశ్చాత్యపండితులలో లనేకులును, దివ్యజ్ఞానసమాజకులలో లనేకులును గనిపెట్టిన హిందూమత ప్రాశస్త్యమును వీరేలగనరైరి? అని విమర్శించువారు చాలకాలముదాక లేకపోయిరి. పంతులవారి గ్రంథములలో స్వాములవారు వచ్చినచో తప్పక వారికి విధవా సంపర్కమును గలిగించుచు వచ్చిరి. ఇది ధర్మమా? సన్న్యాసులలో మంచివారు మాత్రము లేరా? ఉండినచో నొక్కరి సచ్చారిత్రమునైన యేల పాఠించి ఒక్కగ్రంథమును వ్రాయించినారుకాదు అని విచారించరైరి?

పంతులవారు గ్రమముగా మతవిషయము నందుఁ బ్రవేశించి తమకు తోచినట్లెల్ల వ్రాయుట చేతను వారివ్రాతలను ఖండించి సంతమాత్రమున క్రైస్తవమిషనరీల వ్రాతలును, బ్రాహ్మసామాజికులవ్రాతలును గూడఖండింపఁ బడుచుండుట వలనను శాస్త్రులవారు వారు ప్రచురించిన గ్రంథ సంపుటముల నన్నిటిని మిక్కిలి జాగ్రత్తో పరిశీలించి ఖండనకు ప్రారంభించిరి.

సూక్ష్మ దృష్టిచే జదువువారు శాస్త్రులవారి వ్యాసములన్నియు పంతులవారు గాని మఱియొకరు గాని హిందూమ

తమును దూషించగా వానిని సమర్థించుటకు వ్రాసినవేగాని యూరక కూర్చుని కొత్తగా నూతన సిద్ధాంతములను బ్రకటించుటకు వ్రాసినవి కావని తెలిసికోగలడు.

వీరేశలింగము పంతులవారు సంఘము నున్నతికి దెచ్చుటకై తాము విరుద్ధములను ననర్థదాయకములని నమ్మినవానిని ఖండించుట యెట్లువసరమని తలంచిరో యట్లే బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిలవారును హిందూ సంఘము నున్నతికి దెచ్చుటకై యేయేవ్రాత లనర్థదాయకములని నమ్మిరో వానినే ఖండించి వ్రాసిరి.

బ్రహ్మశ్రీ కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులవారి వ్రాతలను, వీరేశలింగము పంతులవారి ఖండనలను జూచిన వారిద్దరు బద్ధవైరము గలవారని తలంచుచుండిరి. వారిరువురెప్పుడును కలిసిపెరిసిమాట్లాడుకొనుచు నొకరియందొకరు గౌరవము గలవారుగా నున్నారు. అయినను వారియభిప్రాయముల మాత్రము పరస్పర విరుద్ధముగా నుండును. అట్లే బ్ర. బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిలవారికి పంతులవారియందెంతో గౌరవముగలదు. ఎవరికిలేదు? అభిప్రాయములుభిన్నములై యుండునంతమాత్రమున ఒకరినొకరు ద్వేషించువారనితలంపరాదు.

శ్రీపంతులవారిస్త్రి పునర్వివాహపు స్త్రకమును చెన్నపట్టణము, నెల్లూరు, విశాఖపట్టణముమున్నగు ప్రదేశములలోనివారనేకులు ఖండించిరి. అంతమాత్రముచే వారెల్లరు ద్వేషులా? కారు.

బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు యుత్తమమగు సదుద్దేశ్యముతోనే

యావ్యాసములువ్రాసిననాతలంపు. అంతేగాక పంతులవారి తరులను ఖండించునప్పుడు వ్రాసినవారితలకంటే బ్రహ్మశ్రీ గారు పంతులవారిని ఖండించినప్పుడు వ్రాసిన వారితలకన్న వ తీక్ష్ణముగాలేవు. ఈవిషయమును విమర్శించువారు వీరేశలింగము పంతులవారు కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులవారి సీతీచంద్రికను గూర్చి వ్రాసిన ఖండనమును జూచిన బోధపడును.

పంతులుగారు హిందూమతమును గూర్చి గాని శ్రీకృష్ణునిగూర్చి గాని వ్రాసినప్పటికంటే నిప్పుడు దేశకాలముల యందు మాట్టులుజరిగినవి. శ్రీకృష్ణుని పవిత్రచారిత్రమును విమర్శించుటకు బమ్మెరపోతనామాత్యుని తెలుగుభాగవతము చాలదని విద్యాధికులనేకులు తెలిసికొనిరి.

శ్రీకృష్ణుని గోపికలు సంస్కృతమున కుచద్వయీ భారవహాలుగారు. ఈ స్వల్పవిషయమును శ్రీపంతులవారేల గ్రహింపరైరి. సంస్కృత పాండిత్యము లేకనా, కాదు, కాదు. వారికి మొట్టమొదట శ్రీకృష్ణ చారిత్రము పవిత్రముగాదని తోచినది. ఆయానాను బలపఱచుకొనుటకై ప్రయత్నించిరి. అంతకంటే చేటు కారణములేదు.

పంతులవారి యూహలలో మాన్యుచెందదగిన వనేకములుగలవు. స్థలీపులాకన్యాయమునపై విషయ ముదాహరణముగా జూపబడెను. ఇట్లే నూతనవిషయ పరిశోధనలవలనను, హిందూదేశమందును, ఖండారములయందును నీమ

ధ్య జటిగిన శాస్త్ర శోధనలవలనను హిందూమత విషయమై మనము తెలిసికోదగిన విషయము లనేకము లీయవ న్యాసములయందు గలిగి యుండుటచేత నేనీగ్రంథమును ప్రచురించితిని.

విద్యాధికులీ వ్యాసములను జడివి యిందు ఖండనీయాంశములు గలవట్లు ఖండించి, యోమోదించదగినవట్లు నామోదించి, సంఘమునకు మేలుచేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఈ “ఉపన్యాసపయోనిధి” యందు మనదేశమందలి హూణవిద్యా వ్రగల్గులగు నాఝులలో సాంఘిక, నీతి, మతములయందు గలిగిన చిత్రవిచిత్రములగు మార్పులనేకములు దిక్పరివర్తనముగా జూపబడినవి. మన యాంధ్రదేశమందలి విద్యాధికులదృష్టి నాకర్షించిన బ్రహ్మసమాజమతమునుగూర్చియు, ఇండియా, జపాను, ఇంగ్లాండు, అమెరికా మున్నగు దేశములయందు గలుగుచున్న మత వేదాంత వచారమునుగూర్చియు, సాంఘిక నీతి మతవిషయములలో గొప్ప మార్పులనుగలిగించి కొంతవఱకు మనజిల్లాలనుజ్జూతలొసిన రావు బహద్దరు వీరేశలింగము వంతులుగారి సాంఘికాదిమతధర్మములనుగూర్చియు, హిందూమతమును ఖండంతరములయందు నాటి ప్రాచీన మహర్షుల పవిత్రవాక్యములను పునఃప్రతిష్ఠించిన శ్రీవివేకానంద, ఆభేదానంద, స్వయంపానందాది స్వాముల మహిమలనుగూర్చియు, వశ్యమ ఖండపు నాగరకతను హిందూదేశమున గొన్నిమార్పులతో

స్థాపించిన శ్రీరాజా రామమోహనరాయలు, ప్రతాపచంద్ర ముజందారు, పండిత శివనాథశాస్త్రి, కాశినాథత్ర్యంబకటిలాంగు. అనీబీసాంటు, సీతానాథ తత్త్వ భూషణులవారు, జోగింద్రచంద్రఘోష, కేశవచంద్రసేనులు, రాయసాలి గ్రామసాహేబుబహద్దర్. గోకులాజీశారీశంకరులు, పండిత గోస్వామి, బాబు సురేంద్రనాథబెనర్జీ, రమేశచంద్రదత్తు, లాలా లజపతిరాయలు, బాల గంగాధరతిలక్కు, మహర్షి దేవేంద్రనాథతాగూరు, యమ్. యే. రామానుజాచార్యులు గారు, రఘుపతి వేంకటరత్నము నాయుడుగారు, మున్నగు దేశభక్తులనుగూర్చియు సనేకవిషయములిందు సమయోచితముగా పేర్కొనఁబడినవి.

హిందూదేశమునందు సంఘసంస్కారదీక్ష మిక్కిలిపట్టదలతో నెరవేర్పఁబడుసమయమున వ్రాయఁబడిన పూర్వవక్షసిద్ధాంతము లిందువిషయానుసారముగా గైగొనఁబడెను.

ఇదిగాక, నిష్పక్షపాతబుద్ధితో మనదేశపు మతసాంఘికవిషయములను గూర్చి పశ్చిమఖండ పండితులగు మూక్షమూలరు, నెస్టీ, పెయిను, హేజల్, ప్యోసెనరుకాడ్డువెల్, మోనియరు విల్లియమ్సు, అబీహుబొయి, బెంజిమెగిడ్డు, హాక్సిలీ, ఫ్లేటో, ఎమికార్మను, ప్లామారియక, కోలుబ్రూకు, సాక్రటీసు, జనఫను, గ్రాంటు, వారక హేస్టింగ్సు, హంబోల్టు, లాసెక, నెయిల్ అలెగ్జాండరు, డాక్టరునికాల్ సక, అర్పిలిషవ్సుప్రెంచి, టెగ్నస్తనీసు, మున్నగువారుచేసి

నకృషియు, తేల్చిన సిద్ధాంతము లిందుచాహరింప బడియెను.

ఈయువన్యాసములయందొక విశేషముగలదు. ఎఱరిను దేశింది వ్రాయఁబడునూ వారివాక్యములును, తదాప్తవాక్యములును విమర్శింపబడి సిద్ధాంతముచేయబడును.

ఇందలి యువన్యాసరచన విద్యాధికులదృష్టి నాకర్షించ దగియున్నది. యుక్తి పరీధానముగాను, పశ్చిమ ఖండవాసుల యభిప్రాయములు రెండవ ప్రమాణముగాను, వేదములు, ఉపనిషత్తులు, పురాణములు, భైబిలుమున్నగు ప్రాచీన గ్రంథదృష్టాంతములు మూడవ యాధారముగా గైకొనఁబడి, ఔచిత్యము సర్వత్ర పాటించబడుచు వ్రాయబడినట్లు కాన్పించుచున్నది.

ఇవిగాక హిందూదేశమందును, ఖండాంతరములయందును ప్రచురింపఁబడుచుండు సత్యవాదిని, అంధకేశరి, ఇండియను మొసంజరు, సాటరుడేరివ్యూ, బ్రహ్మవాదిని, సోషలు రిఫారుమరు మున్నగు పత్రికలలో వ్రాయఁబడిన వ్రాతలు సందర్భోచితముగా విమరింపఁబడియున్నవి.

బిటీషు ప్రభుత్వ మహిమకే సులభ లభ్యములు గావింపబడిన సకల ప్రపంచమందలి యభిప్రాయములును యథోచితముగా గైకొనబడియెను.

ఇట్టియనేక విషయములతోనుప్పారు నీయువన్యాసములు సంఘ సంస్కరణమునందభిలాష గలిగి దేశసేవ చేయుచున్నవారిచే జడువ దగినవిగా నున్నవి.

గంధ విస్తర భీతిచే నిందు గైకొనబడిన అంగ్లేయ, సంస్కృత, హూణగంధముల పేర్లుదాహరించలేదు. శాని నివాసకులాయా సందర్భములం జదువునప్పుడుచూడగలరు.

గంధకర్తను గూర్చి యొకటి రెండుమాటలతో నీయు పోద్ధాతము ముగించెదను.

బ్రహ్మయ్య శాస్త్రులవారు కేవల గంధరచనతో నూ రుకొనక ఆర్య మతధర్మములను గూర్చి యనేక స్థలముల యందును హావన్యాసములిచ్చుచు ననేకస్థలములయందు నభలను స్థాపించుచు, ఆర్యమతబోధిని యను మాసవత్త్రి కలో దమయభిప్రాయములను వెల్లడించుచు మిక్కిలి పాటు వడుచున్నారు. దైవము వీరికి చిరాయ్విరామయంబులిచ్చి రక్షించుగాక!

బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మయ్య శాస్త్రులవారి ఛాయాపట మిందు ముద్రించవలెనని ప్రయత్నించితిని గాని వారి కెన్నిసోరులు వ్యాసినను పంపకుండుటచేత నదివిడిచి పెట్టవలసి వచ్చినందు లకు చింతిలుచున్నాను.

క్రమముగావారి ఉపన్యాసము లన్నియు గంధసంపుట ములుగా ప్రచురించు నాతలంపునిర్విఘ్నముగా పరమేశ్వరుఁ డు కౌససాగించుగాక.

ఇట్లు విధేయుఁడు,
నందిరాజు చలవలిరావు,
సంపాదకుఁడు.

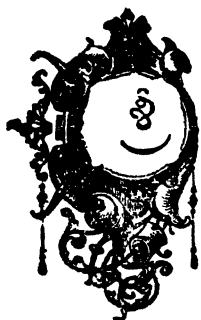
ఉపన్యాసపయోనిధి.

“శ్లో॥ అగణాక్షరద్రాక్షం గణాక్షరమర్చితం । అక్షరం తం ద్రాక్షా మేకదంకముపాస్తయే॥”

గణాధిపతి.

[కాశీనాథాయందుఁగల కళాకాలయందలి విద్యార్థులచే స్థాపింపఁబడిన
హిందూమత బాలసమాజమున విచ్చిన యుపన్యాసము.]

మంతం బగు నీ భరతఖండమునందంతటను విఘ్నేశ్వరారాధనము విపులముగా జరుగుచున్నది. వినామముతోనైన నేమి గణాధిపతిని హిందువులందఱును బూజించుచున్నారని చెప్పవచ్చును. ఈయారాధనము మిక్కిలి పురాతనము. వేదములందే గణపతియుగ్గడింపబడియున్నాడు. “నిఘసీదగణపతే గణేశుత్వామాహుః” అను ఋక్కులో వినాయకుడు నుతింపబడియున్నాడు. “గణానాంత్యాగణపతిగ్మహావామహే” యను యజుస్సునందుఁగూడ నీ దైవతము స్తుతింపబడియున్నాడు. కొందఱు పాశ్చాత్యులీ వేదభాగములందుఁ జేర్కొనఁబడినగణపతి. “బ్రహ్మణస్సతి” గాని వక్రతుండుఁడుగాఁడనుచున్నారు. ఆయ్యది యనాదరణీయము. వక్రతుండుఁడు బ్రహ్మణస్సతికంటె భిన్నదైవము కాఁడు. “శ్లో॥ విఘ్నేశ! విధిమార్తాండ । శంఙ్గేంద్రోపేంద్రవందిత! నమోగణపతేతుభ్యంబ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్సతే॥” అని విఘ్నేశ్వరునే బ్రహ్మణస్సతిగా మనవారువణింపించియున్నారకదా. “తత్పురుషాయవిద్మహేవక్రతుండాయధీమహితన్నోదన్తి ప్రచోదయాత్” అని తైత్తిరీయోపనిషత్తులో వక్రతుండుఁడు కీర్తింపఁబడి యున్నాడు. పెక్కిల వినాయకోపనిషత్తుని యొక యుపనిషత్తై యీతనిని గూర్చి కలదు.

గణపతిపురాణమని యొక పురాణముకూడ నీతనిగూర్చియే కలదు. మనవారెయ్యది యాచరించినను ముందుగాగణపతినిబూజించి తీరుదురు. ఇంతవ్యాప్తియందుఁగల యీదైవతమునుగూర్చి ముచ్చటించుకొనుటకు మంచితటి తటస్థించినప్పుడే యీపావనకార్య మొనరించుట ముఖ్యకర్తవ్యముకదా.

హిందువులకుఁ బలువురు దైవతములు కలరనియు నందులో నీవిఘ్నేశ్వరుఁ డొక్కఁడనియు నజ్ఞులు తలించుచున్నారు. అదిసత్యముకాదు. వికేశ్వరారాధనమును బోధించుమతములలో నగ్రగణ్యము హిందూమతము. “అట్లయిన నీవిఘ్నేశ్వరుఁడెవరు?” అందులేని, ఈతఁడే పరబ్రహ్మము. ఈతఁడే పరమాత్మ. “శ్లో! యంబ్రహ్మవేదాంత విదోవదంతి | పరంప్రధానం పురుషంతథాన్యే | విశ్వోద్ధతేః కారణమీశ్వరంవా | తస్మైనమోవిఘ్నవినాయకాయ ||” అనుశ్లోకరాజమును ప్రతిహిందువును నక్కరములు నేర్పినదిమొదలు వలించుచున్నాఁడుగదా. వేదాంతలెవనిని పరబ్రహ్మమని చెప్పుచున్నారో, అన్యులు (అనఁగాసాంఖ్యాదులు) యెవనిని ప్రధాన పురుషునిగాఁ జెప్పుచున్నారో యట్టి వినాయకునకు నమస్కారము అని దీనితాత్పర్యము. “క||పరవిశ్వోద్ధతి హేతువు పరముఁడు పురుషుండుప్రకృతి బ్రహ్మముపరమే | శ్వరుడంచుఁ దెట్ట లెవ్వనిఁ | బరికింపుదురగ్గణాధిపతి నర్పింతుఁ ||” అని నీతారామాంజనేయ సంవాదకారుఁడుగణపతిని బరమాత్మగావణికించియున్నాఁడు, ఈరీతిగా గీర్వాణకవులును నాంధ్రక

పులుసుకూడ విఘ్నేశ్వరుని ఖరమాతృగా వణికంచుచుండఁ
గా నన్యధా భావించుటయజ్ఞతకాదా?

ఒకచో బ్రహ్మ వరాత్పరుడని తెలుపఁబడియున్నది. ఇం
కొకచో విష్ణువు వరమాతృయని వ్యవహరింపఁబడి యున్నది.
వేటొకచో శివుఁడు వరదైవతమని భాషింపఁబడియున్నది. ఇ
ప్పుడు మీరు గణపతికూడ వరబ్రహ్మమేయని చెప్పుదున్నారు.
ఇందులో నేదిసత్యమందులేని అన్నియునుసత్యములే. వీరం
దలునుకూడనావరాత్పరుడే. అబ్రహ్మమునకే ఇన్నిపేరులు
గాని యింతమంది వేటుదేవులులేరు. “ఏకమసద్విప్రాబహు
ధావదన్తి” అని (ఋగ్) వేదమేఘోపింశుచున్నది. ఒక్కటై
న సత్పదార్థమును (పరమాత్మను) విజ్ఞలుపలువిధములఁచిలు
చుచున్నారు. అనిదీనితాత్పర్యము ఈభాషము తైత్తిరీయోప
నిషత్సవలన బాగుగాఁ దేలుచున్నది.

తైత్తిరీయోపనిషత్తులో నారాయణమను భాగములో
“అమృతస్యపారేభువనస్యమధ్యే నాకస్యవృష్టే మహతోమహీ
యాక్” అనివరమాత్మునిగూర్చిన ముచ్చట ప్రారంభమయి
నది. అముచ్చటలో.

“తత్పురుషాయవిద్య హేమహాదేవాయధీమహి ।

తన్నోరుద్రఃప్రచోదయాత్.”

“తత్పురుషాయవిద్య హేవకృతుండాయధీమహి ।

తన్నోదన్తిఃప్రచోదయాత్.

“నారాయణాయవిద్మహేవానుదేవాయధీమహి!

తన్నోవిష్ణుఃప్రచోదయాత్.”

అనువాక్యములలో నావరాత్సరుడేరుద్రుడనియు వక్రతుండుడనియు నారాయణుడనియుఁ దెలుపఁబడియున్నది.

ఓక్కడైనభగవంతుని ఇన్నివిధములఁబిలువ నేలయందు లేని అట్లుపిలుచుటలోఁజాలసారస్యముకలదు. ఈశ్వరున కొక్కపేరునుమాత్రమేయిచ్చువారికంటె బలునామముల రూపములను గలిగించుతార లేయెక్కుడుజ్ఞానులైయున్నారు. ఏమన, ఈశ్వరుఁ డనంతకల్యాణగుణపరిపూర్ణుడు. అట్టియనంతున కేపేరుపూరికగా జాలియుండును. వేవిధముల నాతని మనము వణికించినను నింకనునాతనిబూరికగా నిర్వచింపఁజాలము. అన్నిగుణములనొక్కమూరెవ్రకంపింపనేరముకదా కావున ననంతగుణ పరిపూర్ణునకనంతనామములుకూడ నేర్పడుచున్నవి. ఈవిషయమై రివరెండు రాబ్బను తన “హిందూ మతమును గ్రీస్తు మతముతో దానికీగల సంబంధమును” (Hinduism and its relation to Christianity, అనుగ్రంథములోనిట్లు వ్రాసియున్నాడు.

“It was a fine sentiment which led the Hebrew priests of old to omit the name of Jehovah in the public worship, and substitute for it, ‘the incommunicable’ or some such expression, for, human language can never give a name to the Supreme. All that we have been able to do has been to take some attribute

and ascribe to it the other attributes of the Deity. This will be found to be the case with nearly all the names which we employ, whether God the good, Jehovah the existent, the eternal, the Lord, Almighty, or the Supreme. All these are names which our moral consciousness testifies to us must be applicable to God; each describes only a part of his nature, but we think of it as comprehending the whole."

అనంతగుణవరిపూర్ణుడై యున్న భగవంతునకు మనమేపే రునొసంగినను నయ్యది పూర్తిగా నాతని దెలుపజాలదని యు అయినను ఏదోయొక గుణమును ప్రధానముచేసికొని భగవంతుని కీర్తింతుమనియు దీనితాత్పర్యము. కావున శివుడు (మంగళప్రదుడు) విష్ణువు (అంతటను వ్యాపించియున్నవాడు) బ్రహ్మ (వృద్ధికలవాడు) విఘ్నేశ్వరుడు (విఘాతములను దొలగిండువాడు) మున్నగునామములు వాడుకలోనికి వచ్చినవి. కాన నిట్టి నామముల నెన్నిటిని మనము చ్చరించిన నంత భగవద్గుణవిశేషము హెచ్చుగా బోధలోనికివచ్చును. ఈవిధముగా ననంతనామరూపములు నిజముకనుగొన నిచ్చగల భక్తవరులచే వాడబడుచున్నవి.

పరిణామనలవికాని యవాఙ్మనసగోచరుడైన భగవంతుని పరిణామతకు భక్తులనేకనామములను గల్పించుకొనినట్లే యుపాసకుల కార్యార్థమయియే యానామముల కనుగుణములగు రూపములుకూడ విజ్ఞులచే నొసంగబడియున్నవి.

భగవద్గుణములను గీతించు శబ్దములు చదువుకొనినవారలు భగవంతునిగూర్చి తెలిసికొనుటకు సాధనములైనట్లేతదను గుణముగా నొసంగబడిన రూపములును నాపరాత్మరుని అజ్ఞలు మొదలు ప్రాజ్ఞులవఱకుఁ దెలిసికొన సాధనములగు చున్నవి. ప్రతిమలను (Symbols) గూర్చి కార్లైల్ (Carlyle) అనుదొరవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“Of kin to the so incalculable influences of concealment, and connected with still greater things, is the wondrous agency of *Symbols*. In a symbol there is concealment and yet revelation; here, therefore, by silence and by speech acting together, comes a double significance and if both the speech be itself high and the silence fit and noble how expressive will their union be! Thus in many a painted Device, or simple seat emblem the commonest Truth stands out to us proclaimed with quite new emphasis. For it is here that Fantasy with her mystic wonderland plays into the small prose domain of sense and becomes incorporated therewith. In the symbol proper what we can call a symbol, there is ever, more or less distinctly and directly, some embodiment and revelation of the infinite, the Infinite is made to blend itself with the Finite, to stand visible, and as it were attainable there. By symbols, accordingly is mankind aided and commanded, made happy made wretched”

భగవంతుని తెలిసికొనుటకు వాక్యైంత ప్రధానమో యీ ప్రతిమలు (Symbols) అంత ప్రధానమని దీనివలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. దేవుఁడు, భగవంతుఁడు, ఈశ్వరుఁడు మున్నగుపదములు పరాత్పరుని వివిధగుణముల నెట్లు దెలుపుచున్నవో యట్లే శివ, విష్ణు, విఘ్నేశ్వరాది ప్రతిమలును జీవదయాపరుని వివిధగుణములను వ్యక్తీకరించునవియై యున్నవి. ఈవిషయముంగూర్చి బ్రహ్మసమాజ మశోద్ధారకులగు కేశవచంద్రసేనులవారిట్లు చెప్పుచున్నారు.

“Hindu idolatry is not to be altogether overlooked or rejected. As we explained some time ago, it presents millions of broken fragments of God. Collect them together, and you get the indivisible divinity. Their idolatry is nothing but the worship of a divine attribute materialized.”

ఇక విఘ్నేశ్వరుని ప్రతిమను గూర్చి ముచ్చటించుకొందము. భగవంతుని అనంత గుణములలో విఘ్న నియంతృత్వమును బ్రధానముచేసికొని పరాత్పరుని విఘ్నేశ్వరునిగా పెద్దలుభావించిరి. విఘ్ననియంతృత్వమున కక్కటకువచ్చు గుణవిశేషములను దెలుపురూపమునుకరానిని విఘ్నేశ్వరున కాఁగొపించిరి. విఘ్నములను గొట్టివేయుట కైమధావిత్వము తతురత్వము, నెమ్మది శ్రద్ధమున్నగు గుణములు ప్రధానములు. అయాగుణములు తదనురూపమైన రూపము విఘ్నేశ్వరు

నకు నొసంగఁబడినవి. ఇందునుగూర్చి మోనియకువిలియము దొరవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“Wnat the Ganesa or Gana-pati of the present day really represents is a complex personification of sagacity, shrewdness, patience, and self-reliance— of all those qualities, in short, which overcome hindrances and defficulties, whether in performing religious acts, writing books, building houses, making journeys or undertaking anything. He is before all things the typical embodiment of success in life; with its usual accompaniments of good-living, plentiousness, prosperity, and peace This is the true secret of his popularity. This is why his images and shrines smeared with red paint are seen every-where, through india.

విఘ్నేశ్వరుని ప్రతిమ మేధావిత్వాదుల నెట్లుతెలుపుననిన ఆమోనియరు విలియముదొరవారు తమ గ్రంథముచే యిట్లువ్రాసియున్నారు. with the head of an elephant to denote shrewdness or wisdom; (గజవక్త్రముమేధావిత్వమును దెలుపుచున్నది). “Not unfrequently he is represented riding on a rat, and is always associated with images of that animal, probably as emblematical of sagacity,, (మూషకవాహనము చతురత్వమును దెలుపును) “he has two wives called Riddi & Siddhi prosperity & success, (అరవిశిష్టస్థిస్థియనునిద్రటుభార్యలుగలరు. వీరలేనరవ

త్రిని జయమునునూచించుచున్నారు) మఱి యొక గ్రంథరాజము నమఱి కొన్ని చిహ్నములనుగూర్చి యిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది. His four hands indicate four kinds of prosperity అతని చతుర్భుజములు ధర్మార్థ కామమోక్షములను పురుషార్థములను దెలుపును. Holding pasam or a noose in one hand signifies that he holds *asa* or *desires* under bondage పాశహస్తుఁడగుట అశల వశపఱచుకొనినవాఁడని తెలుపుచున్నది Holding *ankusam* or a hook in the other hand, shows that he holds *krodham* or anger in subjection (అంకుశహస్తుఁడగుట క్రోధమును జయించిన వాఁడని తెలుపుచున్నది His big belly shows that all the worlds with their manifold objects are contained in him లంబోదరత్వము సర్వలోకములనుధరించుచున్నాఁడని తెలుపుచున్నది.

కాపునవిఘ్నేశ్వరుఁడే పరమాత్మ. పరమాత్మయే విఘ్నేశ్వరుఁడని తెలిసికొని సత్యమందాదరము కలభక్తులు వినాయకుని భక్తిపూర్వకముగాఁ దెలిసికొని యారాధించి కృతకృత్యులగుదురుగాక.

“శ్లో॥ యంబ్రహ్మ వేదాంత విహితదంతి పరంప్రధానం పురుషంతథాన్యః విశ్వోద్గతః కారణమీశ్వరంహా తస్మై నమో విఘ్నవినాయకాయ॥”

పరాత్పరుఁడైన వినాయకునిగూర్చి గతపత్వరమున విపులముగా వాసియున్నాను గాన నీయేడివిషయమై యొకటి.

రెండంశములను మాత్రము వ్రాయుచున్నాడను. మొదటి దొక యద్భుతవిషయము. ఆయద్భుత మేదన:—

విదేశములలోఁగూడ గణాననారాధనము.

కల దనునదియై యున్నది. భగవంతుని గజవక్త్రునిగా భావించి కొలుచుట మన హిందూ దేశమునందు మాత్రమే కాక యిక్కడికిమిక్కిలి దూరముగానున్న పాతాళ దేశము లందుఁగూడ నీవివేషముకలదు. అమెరికాదేశస్థులుకూడ గ జాననుంగొలుతురు. ఈవిషయమై 'హిందూ సుపీరియారిటీ' (Hindu Superiority) యను గ్రంథమునందీకీతిగా వ్రాయఁ బడి యున్నది:—

"The Mexicans worshipped the figure made of the trunk of a man with the head of an elephant. The Hindus, as is too well-known, still worship this diety under the name of *Ganesh*. Baron Humboldt thus remarks on the Mexican deity: 'It presents some remarkable and apparently *not accidental* resemblance with the Hindu *Ganesh*."

(మెక్సికనులు మానవ దేహమును గజవక్త్రమును గల విగ్రహము నారాధింతురు. హిందువు లిప్పటికిని నీదేవతను గణేశనామముతో నారాధించుట సుప్రసిద్ధము; మెక్సికనుదై వతముఁగూర్చి హంబోల్టు అనునాయన యిట్లు వ్రాసిరి— 'ఈ దైవతము హిందూగణేశుని పోలికకొంత కలిగియున్నది. అ

పోలిక యెన్నఁ దగినదియును స్పష్టముగాఁ గాక తాళీయము కాక సమంజసమునై యున్నది.)

నై దానివలన రెండువిషయములు కలుచున్నవి. అందు మొదటివిషయము వలువిషయములందు విఘ్నేశ్వరారాధన ము కలదనునది యైయున్నది. రెండవవిషయము తొల్లిహిందువులు పాతాళదేశమగు నమెరికా దేశమునకుఁ గూడఁ బోయియుండి రనునదియు నై యున్నది.

నేనిందుఁ జెప్పఁబోవు రెండవయంశ మేదన విఘ్నేశ్వరుఁడు వరాత్పరుఁడేకాని వేటుకాదనునదియై యున్నది. విఘ్నేశ్వరారాధకులు విఘ్నేశ్వరుఁడు వేటు వరాత్పరుఁడు వేటునని తలంచుటలేదు. యూదులు దేవునియొహోవా యనిపిలువఁగా మహమ్మదీయులు అల్లాయుని పిలుచుచున్నట్లే నైష్టవులు విష్ణునామముచే భగవంతుని నారాధింపఁగా శైవులుశివ నామముతోఁ గొలుచునట్లే గాణపత్యులు దేవుని గణాననుఁడని పిలుచుచున్నారు. వీరుగణపతిని వరాత్పరునిగా భావించిరిగాని వేటుకాదు. వీరి మతము గీతామతముకంటె భిన్నముకాదు. ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సు దొరవారిటు వ్రాసియున్నారు.:-

INDIAN WISDOM (Page 127)

"There is a sect among the Hindus called Ganapatyas, who identify Ganapati or *Ganesa* with the *Supreme Being*. Their doctrines are embodied in the *Ganesa-purana*, but they have a poem called the

Ganeas-gita, which is identical in substance with the Bhagavadgita, the name of Ganesa being substituted for that of Kristna."

(పరాత్పదుని గణేశునిగా భావించు గాణాపత్యులను కా ఖయొక్కటి హిందువులందుఁ గలదు. వారి మతసిద్ధాంతము లు గణపతి పురాణమునందుఁ గలవు. ఇంకను భగవద్గీతతోఁ దుల్యమైన గణేశగీతమును వీరికిఁగలదు. ఈగీతయందు కృష్ణునకు మాటుగా గణేశుని నామ మీఁబడియున్నది.)

దీనిని బట్టి గాణాపత్యులు కూడ నిక్కమైన వేదాంతము కలవారు గాని వట్టివిగ్రహ రాధకులు గారని స్పష్టమగు చున్నది.

మ త ము .

మతమునుకూర్చి పలువురకుఁ బలువిధములైన తలంపులు కలవు. ఇది యిట్టిదని నిర్వచించుటలోనే యభిప్రాయ భేదములు చాలకలవు. కాంటు (Kant) అను జర్మనీదేశపు జ్ఞానియొక్క యభిప్రాయములనుబట్టి మతమన నీరియగుచున్నది. ఫిచ్చి (Fichte) అను నాతనితలంపున మనుజుఁడుతన్ను తాను తెలిసికొనుటకనుకూలించునది. (అనఁగా ఆత్మజ్ఞానము)

మతమగుచున్నది. హెగెల్ (Hegel) అనునాతని యూహననుసరించి బంధములు లేకుండు స్వేచ్ఛయే మతమగుచున్నది. కోముటి (Comte) అను ఫ్రెంచిజ్ఞాని మతమున మానవ సంఘముల జ్ఞానారాధనములు మతమగుచున్నవి. పైయిని (Paine) యను అమెరికా దేశపుజ్ఞాని భావనము మంచిచేయుట మతమగుచున్నది. మఱియును మోక్షమూలడుదొరవారు (Max Muller) మతమునిట్లు నిర్వచించి యుండిరి. "The potential energy which, independent of nay, in spite of sense and reason, enables man to apprehend the infinite under varying disguises" (యుక్తి కంటెను బుద్ధికంటెను భిన్నమైయుండి భగవన్మాయను దెలుపుశక్తి) అనివ్రాసియుండిరి. ఇది క్రీస్తుమతనిర్వచనము. దీనినిభక్తియనవచ్చును. ఇంకను అరవవల్లి సుబ్బారావు పంతులువారు "Religion which may be defined as a whole view of the universe and of man's destiny in it" (విశ్వదృష్టి అందుమనుజుని పరమార్థ మేదయి యుండునోయది) అని వ్రాసియున్నారు. వీరిదృష్టిలో భగవంతునంగీకరింపని బ్రాహ్మమొదలగువారుకూడమతముగలవారగుచున్నారు. ఈవిధముగాఁబలువురు విధ విధములయిన అభిప్రాయములు గలవారయి యున్నారు. ఇతరునవారు ఇవియన్నియు మతముయొక్కయేక దేశములనియు నివియన్నియు మతమున కవసరములనియు తలఁచు చున్నారు. మనవారితలంపునుబట్టి నీతియుమత

మతము.

విషయమే, అత్యజ్ఞానమునుమతవిషయమే, భక్తియు మతవిషయమే, భవబంధవిమోచనమునుమతవిషయమే, సాంఘికధర్మమునుమతవిషయమే, విశ్వజ్ఞానానుభవమునుమతవిషయమే, ఇతర దేశములందు వీనిలోఁగొన్ని కొన్ని కొందఱు కొందఱికి మతములయినవి. మన దేశమునం దివియన్నియును గలసి మతమయి వీనినన్నిటిని వేఱువేఱుగాఁ దీసికొనిన మత్తైక దేశములయినవి. అందుమూలముచేతనే మనవారుచేయు ప్రతి వ్యాపారమునందునుమతముప్రధానముగాఁగాస్పించుచున్నది. అదిచూచి దీర్ఘదృష్టి లేనివారలు హిందువులలోఁ బ్రతివిషయమునుమతమే; నిలుచుటమతము, కూర్చుండుటమతమువరుండుటమతమని యాచారమణీయుమగు నధిక్షేపణమునుజేయుట సంభవించుచున్నది.

మొన్న మాపురమునతిగలక శాశాలావిద్యార్థులచేష్టాపింపఁబడిన “ఎక్కలుసియరుసాసయిటీ” యొక్కవాషిక్తు ప్రథమసభ గావింపఁబడినది. మాకళాశాలలో దేశచారిత్రముల జోధించుగురువులగు శ్రీనారాయణరావుగారుజాతిలక్షణముంగూర్చి ముచ్చటించుచుఁ బై నురాహరింపఁబడినప్రమాకాంఠమైన యభిప్రాయమునే ప్రమాణముగాఁదీసికొని మనలో మతమతి విస్తారమైనదనియు దానఁగీడు మూడుచున్నదనియు హాస్యరస ప్రధానమగు వాక్యజాలములతో నుపన్యసించిరి. అందువై నాఁడునభాధ్యక్షతను వహించిన శ్రీఆర్. వెంకటరత్నమునాయుఁడుగారీవిషయమును దీసికొని మత

మతివిస్తారమైనదినుట తప్పనియుమతమెన్నటిని అతివిస్తారము కాజాలదనియునయ్యది యెంతయుండినను ఇంకను ఉండఁదగినదియేయనియు లెస్సగాముచ్చటించిరి. మనుజుఁడొనర్చు వ్యాపారము లన్నిటియందును మతముండఁదగినదే యనిబహుసరసముగాఁబలికిరి. మతియును వద్రవాఁడు తనవద్రవుపనిధర్మముతప్పకయొనరించిననది మతమగుననియు ఉపాధ్యాయుఁడు మూఁడులుచేయు తత్పితవిమర్శలకుజంకక తనపనిని దాను సత్యరతితో నొనర్చిన నది మతమనియు నెవ్వఁడేవ్యాపారమునఁ బ్రవేశించినవాఁడా వ్యాపారమును సద్వృత్తితో మనఃపూర్వకముగా నొనర్చుట మతమనియు బొగుగాముచ్చటించిరి. ఈవిషయమునే మనపెద్దలును జెప్పియున్నారు. అందులకే మనలోనన్నిటియందును మతమే కాన్పించుచున్నది. ఒక పత్రికాధిపతి తాను నిక్కమగుతలంపుతోఁ గుత్పితులెందఁతెన్ని గతులనిందించుచున్నను, తన పత్రికను దాను నడపిన నదిమతమగును. మహాపండితులమని ఘనవక్తలమని విజ్ఞవీగుధన్యం మన్యులెన్నిప్రేలుకొనినను అవసరమునుబట్టి యెవరివాతలనైనను బనులనైనను వారిబంకపుమాటలకు జంకక విమర్శించుటమతము.

విమర్శకుఁడు సత్యాదరముగలిగి గుణమునుగుణమనియు దోషమును దోషమనియు లోకమునకుఁ జూపుటమతము. పక్షపాతబుద్ధితో దోషమును గుణమనియు గుణమునుదోషమనియుఁజెప్పట దుర్మతము. గ్రంథకర్త తనదోషములను దో

షములనియు గుణములను గుణములనియు నావిమర్శపై నం
గీకరించి దోషములదిద్దుకొనుట మతము. కార్పణ్యముతో వి
మశకులఁ దిట్లుచు నెట్లయిన దోషములఁగూడ గుణములే
యని తోఁపఁజేయుఁ బ్రయత్నించుట దుర్మతము. పాఠశాలా
పాఠ్యాయుఁడు ఏగంటయందేతరగతికి నేదిపాఠ మొ చాని
నిబాగుగా విద్యార్థులకుఁ దెలియబోధించుటమతము. అట్లు
చేయక పిట్లకథలతోడనుఁ జె తల్లమాటలతోడను, ఆత్మస్తుతి
పరనిందలతోడను దంభములుకొట్టుటతోడను ముప్పాతికగం
టగడపి తుది పావుగంటలోను పాఠమునెట్లెట్లా యిడ్చుచు
వియుపాఠ్యాయుఁడును ఏతరగతియందును నియమితమగు
నిమిషములకంటె నెక్కుఁడుగానుండఁగూడదనియుఁ దోడి
యుపాఠ్యాయుని ఆవలవేచియుండునట్లు చేయరాదనియునే
ర్పాటుచేసికొని తనకు సాగునుగదాయని సాగునుపాఠ్యాయుఁడు
తోడియుపాఠ్యాయుఁడు ఆవలవేచియుండిననుగూడ ని
యమితకాలముకంటె హెచ్చుగా నొకతరగతిలో నిలుచు
చుండుట దుర్మతము.

మతమును మతగ్రంథములను బ్రతికలను విమర్శించుట
కుఁబూర్వము మానవనాగరికాగ్రీవఁ చక్రవర్తి శిఖామణు
లు శ్రీనాయుఁడుగారు మున్నగు వివేకనిధులగు నాగరికులు
మతముంగూర్చి చెప్పవిషయముల బాగుగా గ్రహించుకొని
యాపై సద్విమర్శనములఁ గావించురుగాక.

జీవన్మతమేది?

[విజయనగర మునదిలి 'ప్రాగ్జన్మయూనియన్' అనుసభవారు చేసిన వాక్కిత్యోత్సవమయమన సభాధ్యక్షతను పహించిచెప్పికవాక్యములు.]

ఇప్పుడు మనదేశమునంగల మతములలో నేదినిక్కమైన జీవన్మతమో మనము తెలిసికొనవలసియున్నది. ఏమనఁ దానుజీవించి యుండినంగదా మన కుజ్జీవనమును గలిగింపఁ గలుగును. ఇక్కాలమున మనదేశమునందు హిందూమతము, బౌద్ధమతము, క్రిస్తుమతము, మహమ్మదీయమతము, బ్రహ్మసమాజమతము మున్నగుమతములు కలవుగానివానిలోముఖ్యముగా నెత్తుకొనందగినవి హిందూమతము క్రిస్తుమతము, బ్రహ్మసమాజమతమునై యున్నవి. ఏమనఁ బూర్తిగా బౌద్ధాదిమతములు హిందూమతములో నై క్రమమునందినిర్వాణముచెందియున్నవి. మహమ్మదీయమతమును శ్యాప్తిలేక మృతప్రాయమైయున్నదనిలోకమునకు బాగుగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది. పరికించిచూడఁ గ్రిస్తుమతమును బ్రహ్మసమాజమతమును గూడనవసానదశయందే యున్నదిగాని యైనను మొండిప్రాణము కలవగుటచే నింకను జీవించియున్నట్లు తదవలంబకులకుఁ గొంతవఱకుఁ గాన్పించుచున్నవి. కాన హిందూమతమును గూర్చియును క్రిస్తుమతమును గూర్చియు బ్రహ్మసమాజముగూర్చియు ముచ్చటించుకొం

దము. జీవవృత్తమనగా నివృద్ధు నజీవమైయుండుటయేకాక సదాజీవిందియుండునదియని భావము. జీవవృత్తలక్షణము లంగూర్చిమాకుమూలరు దొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“ A religion which is not able thus to grow and live with us as we grow and live is dead already. Definite and unvarying uniformity so far from being a sign of honesty and life is always a sign of dishonesty and death. Every religion, if it is to be a bond of union between the wise and the foolish, the old and the young must be pliant, must be high and deep and broad, bearing all things, believing all things hoping all things, enduring all things The more it is so the greater its vitality, the greater the strength and warmth of its embrace.

(మనమేరితిని అభివృద్ధిని నందుచు జీవించియుండుమో యారీతినినభివృద్ధి నందుచు జీవించజాలని మతము ఇదివలకే గలించినదగుచున్నది. నిశ్చితమై మార్పుచెందని యేకవిధ్య ముయోగ్యతాలక్షణమును జీవలక్షణమునగుటకు మాటుగా నెవ్వడును నయోగ్యతాలక్షణమును మృతలక్షణమును నగుచున్నది. ప్రతిమతమును- అజ్ఞులను ప్రాజ్ఞులను వృద్ధులను బాలురను నేకీభవింపజేయు సంధానముగా నుండవలయు నెడ నయ్యది సులభసాధ్యమును గంభీరమును, నున్నతము ను, వికాసులనై యన్నియంశములం గలిగియున్నటిని నమ్మి యన్నిటిని నభిలషించి యన్నిటిని సహించి నిలువగలదియై

యెండవలెను. అది యెంత యీవిధముగా నుండిన నంత దానిచైతన్యారిత్యము గానవచ్చుచుండును, అంత దాని యవలంబన బలపరాక్రమములు విలసిల్లుచుండును)

పైదానినిబట్టి జీవన్మతమునకుండవలసిన లక్షణములు లోతైయును సులభసాధ్యమగుట ఉన్నతమైయును విశాలమై యుండుట యన్నిటిని నమ్ముచు నన్నిటిని సహించుచు నుండుట యని తేలుచున్నది. ఈలక్షణములన్నియును నేమతమునందుఁ గలవో పఱుగాఁ జెప్పనక్కఱలేదు. ఈ లక్షణములు క్రీస్తుమతమునందుగాని బ్రహ్మసమాజ మతమునందుగాని లేవని బాల్కడైనను చెలిసికొనంగలఁడు. ఒక్క హిందూమతము మాత్రమే యీలక్షణములన్నిటిని గలిగి యున్నదని నిష్కళంక హృదయులెల్లరు నమ్మకపోరు. ఏమన—

సులభసాధ్యమను మన్మతమునుగూడనైయుండి యజ్ఞలకుఁ

ప్రాజ్ఞలకు సరిపడుట.

క్రీస్తుమత మహమ్మదీయమతాదులు అజ్ఞలకు మాత్రమే యక్కఱకువచ్చునవి గాని ప్రాజ్ఞలకుఁ బనికివచ్చునవి కావు. అయోమతములందు నజ్ఞలకు సాధ్యమగు భక్తిమార్గము కొంతగలదుగాని ప్రాజ్ఞులకుఁ జ్ఞానమార్గము లేదు భక్తిమార్గమైనను విగ్రహారాధనాది సులభోపాయాదులు లేకపోవుట చేతనయ్యవి పూర్తిగా నజ్ఞలకును వినియోగించునవికావు. అరియకాక క్రీస్తుమతాదులు ధర్మవైశాల్యము లేక

సంకుచిత మార్గము కలవై యున్నది. క్రీస్తుమతముగూర్చి మాకు మూలము దొరకారే యిట్లు వచ్చియున్నది యున్నాడు:-

“ It was because attempts were made from very early times to narrow and stiffen the outward signs and expressions of our faith to put narrow dogma in the place of trust and love. That the Christian Church has often lost those who might have been its best defenders and that the religion of Church has almost ceased to be what before all things, it was meant to be a religion world-wide love and charity”

(మన మతబాహ్య చిహ్నములను సంకుచితములును గానినవి జేయుటకై యును ఇ క్రివిశ్వాసముల స్థానమున సంకుచిత ధర్మములను బెట్టుటకును మొదటినుండియును బ్రయత్నించు బడియుండుటచేత క్రీస్తుమతమునుండిదాని యుత్తమసంరక్షకులుగా నుండఁదగినవారు కూడ విముఖులైనారు. క్రీస్తుమతము మొదటఁ దలఁచినరీతిగా ప్రేమాన్వదమును ధర్మనిలయమునై జగదేకమతము గాక క్షీణించినది.)

శాటర్ డేరివ్యూ (The Saturday Review) అనువృత్తిక క్రీస్తుమతమును గూర్చి యిట్లు వచ్చియున్నది:—

“In the presence of the scientific religions Brahmanism, Buddhism, Judaism and Muhammadanism it has signally failed, and there is no prospect of an eventual victory.”

(శాస్త్రసమృద్ధిములగు హిందూమతము, జౌద్ధమతము, యూదమతము, మహమ్మదీయమతము, ముందటి నియ్యది (క్రీస్తుమతము) విశేషావళయము నందినది. ఇంక జయము పొందు జాడలులేవు.)

మఱియును నింగ్లీషువారిలో గొప్పవిద్వాంసుడును ప్రసిద్ధుడును నగు లెస్లీ వేను (Mr. Leslie Stephen) అయినాతఁడు క్రీస్తుమతమును గూర్చి ఇట్లు వ్రాసియున్నాడు:—

“It has only existed during a relatively brief period of the whole History of the race, and that only among a small minority; it has broken up into numerous and utterly discordant sections, it has decayed as knowledge has increased; and a vast majority of the race has got on very well without it.”

(క్రీస్తుమతము మానవచారిత్రములో మిక్కిలి తక్కువ కాలము జీవించియున్నది. అందులోను మిక్కిలి తక్కువప్రజలలో మాత్రమున్నది. అయ్యది కేవల పరస్పరవిరుద్ధములగు బహుళాఖలుగా విడిపోయినది. జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగినకొలది యది నశించిపోయినది.)

ఎడింబరో కళాశాలలో ప్రొఫెసరు స్లింట్లు అను మతబోధకుడైన విద్వాంసుడు 1887 సంవత్సరమున చేసిన యుపన్యాసములోఁ క్రీస్తుమతమునుగూర్చి ఇట్లుచెప్పియున్నాడు.

“Its gains from among educated Brahmins, Buddhists and Mohammadans are few and slight; its losses

from among scientists and thinkers of Europe are serious. It is a far more urgent problem at present how to keep the leaders of thought in Germany, France, and Britain, Christians than how to make those of Turkey, India and China, Christians, for we are certainly much more rapidly losing the former than gaining the latter."

(విద్యావంతులైన బౌద్ధామలలో నుండియు శాస్త్రాలలో నుండియు మహమ్మదీయులలో నుండియు, క్రీస్తుమతమునకుఁ గలుగులాభము మిక్కిలితక్కువ. యూరపుదేశములోని జ్ఞానులు శాస్త్రజ్ఞులు నగు వారిలోనుండి యీమతమునకుఁ గలుగుచున్న నష్టముమిక్కిలి పెంచు. కాన నిప్పుడాలోచనీయాంశమే దన తురుష్కదేశము హిందూదేశము చీనాదేశమునందుఁ గలవారి నెట్లు క్రీస్తుమతస్థులను జేయుఁగలమను దాని కంటె జర్మని ప్రింసు ఇంగ్లాండు మున్నగు పశ్చిమ దేశములందలి జ్ఞానుల నెట్లు క్రైస్తువులుగా నుంచఁగలముననది యెక్కుడాలోచనీ యాంశముగా నున్నది. ఎందుచేతనన ఇతర దేశములలోనుండి మనకుఁగలుగులాభముకంటె మనదేశములందలి వారిలోనినష్టమే యెక్కుడుగా నున్నది)

మిప్టరు మార్టన్ ఫుల్టర్టన్ (Mr. Mortonfullerton) అనువండితుఁడు క్రీస్తుమతమునుగూర్చి యిట్లుత్రాసియున్నాఁడు

"In both countries (i.e., England and America) there is very little of the actual spirit of Christianity.

Jesus is the most discussed, but the least understood person in history "

(ఉభయదేశములందును ననగా ఇంగ్లాండునందును ఆ మెరికాయందును నిక్కమైన క్రీస్తుమతవిశేషము లేనేలేదు క్రీస్తునుగూర్చి చాలచర్చలదు. ఇంకనునీ పురుషుని గూర్చియెవరును బాగుగా నెఱుంగరు)

క్రీస్తుమతముయొక్కగతి యారీతినున్నది. దీనిజన్మదేశ మగుపాలస్తైనుదేశములోనిది పూర్తిగా నశించిపోయినది. ఇదికొంతకాలము చాల విజృంభణము నందుచువచ్చినయూరపునందును ఆమెరికాయందును గూడఁ బై నఁజెప్పినరీతిగాన శించిపోవుచున్నది. కావున నిది మృతపాయమే.

పై వాక్యములన్నిటినిబట్టి లోకములో జ్ఞానమెక్కువయై నకొలది క్రీస్తుమతమునందు లోకులకు (అజ్ఞులకును బ్రాజ్ఞులకునుగూడ) నమ్మకము తగ్గిపోవుచున్నదని తెలుచున్నదికదా. ఇందులకుఁ గారణము మాక్సుమూలరుదొరవారు చెప్పిన జీవలక్షణము లిందులేకపోవుటయే. విగ్రహారాధనాదికము లేకపోవుటచే నజ్ఞులకిది సులభసాధ్యము (pliant) కాదు. లోతుగల నేదాంతము లేకపోవుటచే బ్రాజ్ఞులకు రుచింపదు. కాన నశించుచున్నది.

ఇంక బ్రహ్మసమాజముంగూర్చి ముచ్చటించుకొందము. ఈ బ్రహ్మసమాజమునది మూడుపాళ్ళు క్రీస్తుమతవికారమైయున్నదిగాన క్రీస్తుమతమునకుఁ బట్టినగతియే దీనికినిజు.

ట్టుచున్నది. ఇది యును క్రమక్రమముగా నశించుచున్నది. దీనికత్యల్పకాలములోనే యాయువునిండిపోయినది అవసానదశ సమీపించినది. కీర్తుమతము జీవించినంత కాలముజీవించు భాగ్యమైన దీనికిఁ బట్టలేదు.

బ్రహ్మసమాజమతమున కవసానకాలము సమీపించినదని నేను చెప్పుచున్నట్లుభ్రమింపవలదు. బ్రహ్మసమాజమునకు ప్రధానాచార్యులుగా నుండిన శ్రీవండిత శివనాథశాస్త్రిగారేయట్లుచెప్పియున్నారు. ఈ పదుమ కలకత్తాపురమున జరిగిన బ్రహ్మసమాజపు వార్షికోత్సవసమయమున వండితశివనాథశాస్త్రిగారే చదివినపత్రికవలన నీవిషయమంతయుఁజేలుచున్నది. వీరీపత్రికలోఁ బ్రారంభమునం దువలె నిప్పుడు చదువుకొన్న వారెవరును బ్రహ్మసమాజములోఁ గలియుట లేదనియుఁ గలియుకుండుటయేగాక దానినుండి విముఖులగుచున్నారనియు మున్ను తామువన్యాసముల నిచ్చుచువచ్చిన తావుల వినవచ్చుజనములో నిప్పుడాటవపాలైన వచ్చుట లేదనియుఁ గడువిచారముతో నెలవిచ్చిరి. ఈ మతమిట్లున్న యదశనందుటకుఁ గల ముఖ్యకారణములఁ గూడ వారుచూపియుండిరి. విగ్రహారాధనాదికము లేకపోవుటచేత సామాన్యజనులు బ్రహ్మసమాజము నవలంబించుట లేదని శివనాథశాస్త్రిగారే నెక్కివక్కాణించి యున్నారు. తమసమాజస్థితింగూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారు వ్రాసినవాక్యములఁ గొన్నింటి మీయెదుటఁ బెట్టుచున్నాఁడను:—

“They (Hindus) see that religion has not entered into our domestic & social lives as it ought to do. Brahmo families live before their eyes as if they had none to look up to & adore; they find theists living as if they were atheists; as if they were worshippers of mammon & the followers of fashion only, like any other body of worldly men and women even daily thanks giving and prayer is neglected in many of our houses...No wonder that even our educated men should turn away in disgust from our high spiritual pretensions.”

[వారు (హిందువులు) మతము మన గృహముల లోను సాంఘికమార్గములలోను వలసినంత ప్రవేశింపలేదని కనిపెట్టియున్నారు. వారికన్నులయెదుట బ్రాహ్మ సామాజికపు కుటుంబములు తెలిసికొని పూజింపవలసినదే లేనట్లు నటించుచున్నవి. ఈయాస్తికులునాస్తికలుగా నున్నట్లువారు గనుగొనినారు. వీరికిని నితరైహికప్రజలకు వలెనే శృంగారమే ప్రధానమని యెంచుచున్నారు. మనయిండ్లలోఁ జాలభాగము నిత్యప్రార్థనములును వందన సమర్పణములును గూడనుపేక్షింపఁబడుచున్నవి. మనలోని విద్యానిధులు గూడ మననుండి విముఖులగుట వింతకాదు]

బ్రాహ్మ సమాజ మీరీతిగా క్షీణతనందుటకుఁ గలకారణము ఉన్నతమగు వేదాంతముగాని సులభమగు విగ్రహారాధనము గానిలేకపోవుటయే. ఈమతముసులభము (pliant) ను.

గాదు గాంభీర్యోన్నతులు (High and deep) కలదియునుగాదు కాన క్షీణించిపోవుచున్నది.

వీరికున్నత వేదాంతము లేనట్లుగా బ్రాహ్మ సామాజకులే యంగీకరించి యున్నారు. సత్యవాదినిలో నిట్లు వ్రాయఁబడి యున్నది:---

“India has had Dwaita, Adwaita, Visistadwaita and other systems of philosophy, systems so clearly worked out that they have become the wonder of the world... what is then the definite faith that we offer to our brethern? what is the philosophy of our faith?”

(హిందూదేశములో ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతాది వేదాంతములుగలవు. ఆయ్యవి ప్రపంచములో మిక్కిలిఅద్భుతమగు క్రమముగలవియై యున్నవి... ..వానికి బదులుగా మనము మనసోదరులకొసంగు భక్తియేది? వేదాంతమేది?)

కాన బ్రాహ్మసమాజము నశించుచున్నది. ఇంనుగూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారి వాక్యములనే యిటనిచ్చుచున్నాఁడను:—

“The Brahmo Samaj has neglected the masses and has mostly confined its attention to the educated classes but the question is—is it making any notable progress amongst those educated few! This is the question to which I beg to draw your attention this evening.”

+

+

+

+

+

“ Let me bring together some signs that indicate that the theistic cause is daily losing its grounds in the estimation of the educated classes.

(బ్రహ్మసమాజము జనసామాన్యమును నుపేక్షాభావముతోఁ జూచివిద్యానిధుల మీదనే కన్నువైచియున్నది. కాని యిప్పుడు విచారింపవలసిన యంశమేదన—ఆకొద్ది పాటి విద్యానిధులలో నైననిది లెక్కంపఁ దగినయభివృద్ధిపండినదాయనునదియైయున్నది. ఈ సాయంకాలమున నేను మిమ్ముగ మనింపఁగోరు నంశమదియే)

+ + + + +
 (“ఆస్తికమతము (బ్రహ్మసమాజమతము) విద్యానిధుల దృష్టిలోఁ గ్రమక్రమముగా క్షీణదశనందుచున్నదని చూపునూచనముల నేను ఇటఁ బెట్టుచున్నాను”)

వీరి యాహులును సంతుచితములే కాని విశాలములుకావు. శివనాథశాస్త్రిగారిట్లు వ్యాసియున్నారు. “The sectarian narrowness and unbrotherliness that we have manifested towards each other.”

కాన బ్రహ్మసమాజమును నవసానదశకు వచ్చుచున్నదనుటకు సందియములేదు.

పై వాక్యములన్నిటినిబట్టి క్రీస్తుమత బ్రహ్మసమాజ మతాదులు సామాన్యజనుల కక్కటకువచ్చు సాధారణమార్గములు కాని పాశ్చాత్యకక్కటకువచ్చు నున్నత మార్గములను

గాని కలిగియుండకపోవుటచే నుభయులకును గాక లోలో ఊరించుచున్నవని తెలిసికొంటిమిగాన నీవిషయముం గూర్చి యింక హిందూమతమును విచారితము.

హిందూమతమునందు సత్యవాదినిలోఁ దెల్పినరీతిగాలో కైకా ద్భుతమై పాజ్ఞులకు మనశ్శాంతిని గలిగించు వేదాంతము (జ్ఞానమార్గము)ను సామాన్యజనుల కక్కటకువచ్చు స్థూలమార్గములగు విగ్రహారాధనాదికములును గూడఁ గలవు. హిందువుల విగ్రహారాధనము వరదేశస్థుల విగ్రహారాధనమువలె సర్థశూన్యము కాదు. నూత్నమై పాజ్ఞుల కా నందమును గలిగించు వేదాంతము స్థూలమై యజ్ఞులకుఁగూడ గోచరమగునట్లు విగ్రహరూపమున మనవెద్దలా వేదాంతమునే బోధించియుండిరి, కావున మన హిందూదేశము నందలి జనులెల్లరు స్థూలనూత్నమార్గములచే దివ్యజ్ఞానమును సంపాదించుకొనినారు.

హిందూదేశమందలి సామాన్యజనులు ఇతరదేశములందలి సామాన్యజనులు,

బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులగు శివనాథశాస్త్రిగారు తమమతము జనసామాన్యము నుపేక్షించు చున్నదని నొక్కివ్రాసియే యున్నారుగదా. ఇంక క్రైస్తవ దేశములందలి జనసామాన్యము యొక్కగతి యెట్లున్నది హిందూదేశము నందలి జనసామాన్యము యొక్క స్థితి యెట్లున్నదని విచారించుకొనవలెను. హూణవిద్య నాఘోరించిన వారిలోఁబలువురు క్రైస్తవులు వికాలవృద్ధయులై తమమతమును విప్రు

లవిడిగా లోకమున పెదచల్లుచున్నారనియు నందుమూలము చే క్రైస్తవదేశమునందున్న జనసామాన్యము విశేషజ్ఞానసంపన్నమై యున్నదనియు హిందూమతస్థులు సంకుచిత హృదయులై తమ మతమును బహిరంగపలుపక దాచుటచే నిచ్చటిక్రిందిజాతులు జ్ఞానశూన్యములై యున్నవనియు భ్రమ పడుచున్నారు. ఇది వట్టిభ్రమ. ఈదేశపువెద్దలే వికాలహృదయులై యుత్తమఘనమతము నెట్లుబోధించిన జనసామాన్యమునకుఁగూడ బోధిపడునొ యట్టి సులభోపాయములచే లోక సామాన్యమునకు బాగుగా బోధించి యున్నారు. ఇప్పటి పండితమన్యులు కొందఱు కృతఘ్నులై యూరక మనవెద్దిల నిందించుచున్నారు. జనసామాన్యముం గూర్చి వండిత శివనాథకాస్త్రీగా రేమిప్రాయముచున్నారో గమించు.

The Hindus are a proverbially religious people. *The manner in which religion has filtered down to the masses, to the lowest strata of society, is very remarkable* Stand by the side of the man who is tilling the ground with his Plough, or the poor cobbler mending your shoes and begin some conversation which drives at the fundamental truths of the religion and you are almost sure to meet with the observation 'yes sir every thing happens according to the will of one sitting on high; what has been fore-ordained by him must come to pass, what are we? we are nothing life itself is vanity and so on.' What a contrast does this present to the state of thinks existing

in western countries There in spite of wide-spread and ever-active systems of public ministry of religion, there are vast masses of men and women, belonging to the classes of the working poor, whom these public offices of religion do not touch, and who are drunken, disorderly, brutish and sensual ; far below the level of the ordinary Indian workman."

(సర్వసాధారణముగా హిందువులెల్లరు మతప్రధానుల మనదిలోకోర్కైయైయున్నది. సంఘములో నధమాధముల వఱకును గూడ జనసామాన్యములోనికి మతజ్ఞానమును వ్యాపింపజేసిన క్రమము మిక్కిలి వర్ణ నీయముగానున్నది. నాగలి తోభూమిని దున్నుకొను మానిసికడగాని మీచెప్పలుకుట్టు బీదమాదిగవానికిడగాని మీరునిలిచి యొకింతప్రసంగించిచూతురేని అప్రసంగము మతమునకు మూలకందములగు సత్యధర్మములలోనిఁగిదిగును. అప్పుడు తప్పక వారుమీతో నీక్రింది వాక్యములఁ జెప్పదురు:—

“అపునయ్యా’ వై నున్న వానియాజ్ఞానుసారముగా సర్వమును జరుగును. అతఁడేత్పరచినది జరిగితిరును. మనమెవరము? మనలెక్కలేదు. ఈబ్రతుకేమిధ్య” అనిఈరీతిగా హంద్రు భాసింతురు. వశ్యమదేశములందున్న స్థితికిని దీనికిని ఎంతయో వ్యత్యాసముకలదు. అచ్చటమతబోధ యెంతహెచ్చుగను సదా చురుకుగను జేయఁబడుచుండినను ఈమతబోధలు దగ్గరచేరని బీదవనిహంద్ర స్త్రీపురుష సమూహములు చాలకలపు వారెల్లరు త్యాగిమత్తైక్కి, పశుప్రాయులై యిం

దిగ్గయలోలురై యుందురు. ఇచ్చటి సాధారణపు వనివానిస్థితి కంటే నచ్చటి వాండ్రస్థితిమిక్కిలి తక్కువగానుండును)

రావుబహద్దర్ వీరేశలింగముపంతులవా రీక్రిందివాక్యములను వ్రాయించియున్నారు:—

“ఇతర విషయములందు (విగ్రహారాధనముకాక) మనలోని పామరులు కొందరు విగ్రహారాధనలేని జాతులవారిలోని పామరులకంటే జ్ఞానాధిక్తులైయుండుటయు, మఱికొందలు వారికంటే జ్ఞాన హీనులుగా నుండ కుండుటయు, మనము స్వానుభవమువలన నెఱిగియున్నాము.”

హిందూపత్రికలో నట్లు వ్రాయబడియున్నది.

“Foreigners make almost lamentable mistake when they suppose that the so-called lower classes in India are on the same level of thoughtless brutality that they find prevalent among corresponding sections of the people in other lands.”

(వరదేశస్థులు తమతమ దేశములందలి పామరు లెంత జ్ఞానహీనులై వశుప్రాయులైయున్నారో యంతే జ్ఞానహీనులు పశుప్రాయులై హిందూదేశమునందలి పామరులుకూడ నున్నారని చాలా పొరపడుచున్నారు)

బాబు నురేంద్రనాథ మొక్కటిగార్లు వ్రాసియున్నారు:—

“Mentally and spiritually the average Bangalee is any day equal to a dozen John. Bull. Centuries of worship with the unusual amount of spirituality has

resulted in making him more and more mentally and spiritually powerful than physically."

(వజ్రానవిజ్ఞానములు రెండిటియందును గూడ వంగదేశ మందలి యొక్క సామాన్యమానవునితోఁ గూడ నెప్పటికిని నొక పుంజెడింగ్లీషువారునుగూడ సమానముకాఁజాలరు. శ తసహస్ర)వర్షములనుండి వచ్చుచున్న యధ్యాత్మవిద్య వా నినుభయజ్ఞానమునుచేసింది)

ఈరీతిగాఁ బ్రామాణ్యవాక్యముల నిచ్చుచుఁబోయినయె డల వేసవేలుకలవు. క్రైస్తవులే యిందులకంగీకరించియు న్నారు.

ఆధ్యాత్మిక హిందూమతము (Philosophic Hinduism) అను గ్రంథములో క్రైస్తవ మతబోధకులే ఇట్లు వ్రాసియు న్నారు.

"There is no sharp line of demarcation between Popular and Philosophic Hinduism. They blend into each other. Some combine the too. Even the common people are leavened, more or less, with some of the notions of philosophic Hinduism."

(తాకిక హిందూమతమునకు నాధ్యాత్మిక హిందూమత మునకు నెన్నఁదగిన వాదోదయములేదు. ఒకదానిలో నొక టికలసి యున్నవి. కొందఱుభయమును గలిపి వేయుదురు. పామరజనులుకూడ, చాలభాగము, ఆధ్యాత్మిక హిందూ మతధర్మముల నెఱింగిన వారై యున్నారు.

“ So one may go into any Hindu village and ask the first peasant that he meets who God is, and he will to a certainty, receive the answer. *Jo balta hai wohi hai*; that which speaks that same is he. ”

(ఎవరైన హిందూదేశపుపల్లెలకుఁ బోయి తమకుఁ దారించిన యేకాపునునైనను దేవుఁడెవరు అని ప్రశ్నించినచో వాఁడు రూఢిగా నెవనినుండి వాక్కు పుట్టుచున్నదో వాఁడు అనిసమాధానము చెప్పను.)

ఇంతయేల మిక్కిలి హినులని చెప్పఁబడిన మాలలనుగూర్చి వండితశివనాథ శాస్త్రిగారు వ్రాసినది. వినియున్నారు గదా మఱియు వీరింగూర్చి ప్రాచీనరుకాల్దావెల్లు వారవారు వ్రాసినది వినుడు:—

“ As for the paraiyas and this lower castes generally in the more civilised districts of the country they are Hindus by religion, like the rest of the community. The Brahman and the paraiyas equally worship Siva and Vishnu and therefore are equally Hindus.”

ఇక క్రీస్తుమత మన్ననో యదియొకభక్తుని చారిత్రముం గూర్చిన మతమే యైనను గూడ పశ్చిమదేశమునందలి పామరులు చాలభాగమామతమేమో యెఱుంగక పోవుటయే గాక క్రీస్తువరోగూడనెఱుంగరు. ఒకక్రీస్తుమతబోధకుఁడొకప్పుడు ఇంగ్లాండులోని బడికి నొకదానికిఁబోయి యుచటివిద్యార్థుల ప్రస్తావనను చని పోయి నాడని యడుగఁగా వారెవ్వరును సమాధానము చెప్పలేక పోయిరి. అప్పుడా

గామి మందలి పెద్దల నావ్రశ్యయే వేయఁగా వారు “ మేము బీదవారలమగుటచే వార్తాపత్రికలను దెప్పించుకొనుట లేదు. అందుమూలముచే క్రీస్తువృద్ధు చనిపోయెనొ చెప్పఁజాలమని సమాధానముచెప్పిరి. ఆగామిస్థులు క్రీస్తునువాడు అక్కాలమందలి ఇంగ్లాండునుండియో సేనానియో మఱియేయొక్కొక్కఁడో యని తలంచి యట్టి సమాధానమునిచ్చిరి. దీనివలన క్రీస్తుయెవరోకూడ సామాన్యజనులెఱుంగరని తేలుచున్నది. అర్హులారా! హిందూదేశము నందలి మూలలలో భానులుకూడఁ గలరునుండి. వారినిమనవారు ఋషులనుగాఁ బరిగణించుచున్నారు నుండి!

జీవన్మతము కలిగియుండుటయకాక స్థిరత (Enduring state) కలిగియుండవలెననిగదా మాకుసమూలరువోరవారు సెలవిచ్చిరి ఇక నీస్థిరతను గూర్చి ముచ్చటించుకొందము. ఇటదొరవారువ్రాసిన “Endure” అనుధాతువునకు రెండర్థములుకలవు. ఇది యకర్మకమయినవృద్ధి స్థిరముగా నిలుచుటయని యర్థమగును. సకర్మకమయినవృద్ధి సహించుటయని యర్థమగునుగాన మనమీ రెండర్థములనుగూడ దీసికొందము.

చిరకాలమునిలచిక మతము?

లోక మందఱును నాతొల గోసాలమును బహుకాలము నుండి హిందూమతము వెలసి యున్నదనియు దానిముందు క్రీస్తుమతాదుల నిన్నమొన్నఁ బుట్టినవానినిగాఁ దెల్పవలసి

యుండుననియు నిశ్చంకముగా నంగీకరింతురుకదా. ఊరకచి రకాలమునుండి భూమిపై నిలిచియుండుట మాత్రము కాదు. ఎన్నిముట్టడులు వచ్చినను జెక్కుచెదరక నిలిచియుండవలెను. ఈధర్మములొక్క హిందూమతమునందుదక్క మఱియేయి తర మతమునందును లేవు.

కాలవిషయములో బ్రహ్మసమాజముపుట్టి యొక శతాబ్దమైన గాలేదు: క్రీస్తుమతముపుట్టి రెండుసహస్రాబ్దములైననుగాలేదు. లెస్లీస్టీఫెన్ అను [Mr. Leslie Stephen] పాశ్చాత్యపండితుఁ డిట్లు క్రీస్తుమతముం గూర్చి వ్రాసెయున్నాఁడు:---

“It has only existed during a relatively brief period of the whole history of the race, and then only among a small minority.”

[ఇతరమతములతో నెంచిచూచినభూమిపై దీనియునికిమిక్కిలితక్కువ. అందులోనుమిక్కిలి తక్కువజను లచే నవలంబింపఁబడినది]

ఇది నవీనమతమేయైనను నితరమతములతోఁ బోరు కలిగినవృద్ధు నిలువఁ గలిగినదాయన నదియును లేదు. ఖునమతములు లేనికెరాత దేశములలో నిది యెంతవ్యాపించినను నుత్తమమతములు గలచోట తానే పరాజయము నందుచువచ్చినది. ఇందునుగూర్చి క్రైస్తవులే ‘స్థిరవార విమర్శ’ (Saturday Review) అనుపత్రికలో నిట్లువ్రాసెకొనియన్నారు:—

“In the presence of the Scientific religions—Brahmanism Buddhism, Judaism & Muhammadanism—It has signally failed and there is no prospect of an eventual victory”

(శాస్త్రీయమతములగు హిందూమతము, జార్థమతము, యూదమతము, మహమ్మదీయమతముమందఱనిది పరాజయమును బూర్తిగానందినది. ఇతఁ నిదిజయమందు నాశయములేదు.)

బ్రహ్మసమాజమతము నిన్నుపుట్టినదనుటకు సందియమించుకొనునులేదుగదా. ఇది యితరమతముల దెబ్బతగులనక్కఱలేకయే వానిధాటినిగనియే క్షీణింపజొచ్చినది. ఇట్లు సూయచే నేననుచున్నానని భ్రమింపవలదు. బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులగు శివనాథశాస్త్రిలవారీనడుమ కలకత్తాపురమున నిచ్చిన యుపన్యాసమే యీయర్థమును జోధచేయుచున్నది: ఇక్కాలంబునఁ దమబ్రహ్మసమాజముతగ్గి పోవుటకు శివనాథశాస్త్రిగారాఁడే కారణముల నిచ్చియుండిరి. అందులోవారుచెప్పిన ఆటవ కారణము ఈక్రింది దేయున్నది.

“Next come the growth and development of such reactionary organisations as the Theosophical Society or Ramakristna mission.”

(దివ్యజ్ఞానసమాజము రామకృష్ణమతమునను పునరుజ్జీవకమతములు బయలుపెడలుట తరువాతికారణమైయున్నది.

దివ్యజ్ఞానసమాజమును రామకృష్ణమతమును బయలుపెడలుటచేతనే తమ బ్రహ్మసమాజమతము తగ్గిపోయినదంట. మఱియును శివనాథ శాస్త్రిగారు వీనినిగూర్చియే యిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

“So many of our educated men, who but for these associations would have looked to the Brahmo Samaj for a way of deliverance, are turning away from it.”

(ముక్తికై బ్రహ్మసమాజమతములోఁ జేరఁదగువారు పలువురీ దివ్యజ్ఞాన సమాజమును రామకృష్ణమతమును బయలుపెడలుటచే దీనినుండి విముఖులైపోవుచున్నారు)

లోకజ్ఞానముగల యోగ్యులెల్లరును దివ్యజ్ఞానసమాజముగాని రామకృష్ణమతముగాని బ్రహ్మసమాజమతమును ముట్టడించి దానినణచివేయఁ బ్రయత్నము చేయుటలేదని యెఱుఁగుదురుగదా. ఇకదీనివృద్ధి బ్రహ్మసమాజముయొక్క క్షీణతకుఁ గారణమెట్లయినది? ఏమన మతమును లేనియెడల నీబ్రహ్మసమాజము ప్రకాశించును. మఱియొక మతమున్నయెడల నిదియడు గంటుననఁగా నీబ్రహ్మసమాజము నందు గలసార మంతవిశేషముగా నున్నదనుటయే.

హిందూమత మట్టిదికాదు. పరమతములెన్ని విజృంభించి తన్నుముట్టడించినను నియ్యదిమఱింత వన్నెకెక్కుచున్నది. ఒక ప్రక్కనుండి ఖడ్గమును జేఁబూని మహమ్మదీయమతమును

నికనొక చక్కినుండి శతఘ్నినిజేబూని క్రీస్తుమతమును మఱి యొకవైపునుండి యంతశ్శత్రుత్వము వహించిబహ్మసమాజమును మఱియితర మతములనేకములను నీ హిందూమతమును ముట్టడించి వట్టిపల్లార్పబ్రయత్నించుచుండినను నియ్యదిచెక్కచెదఱక వినదినాభి వృద్ధి నంది అమెరికా యింగ్లాండు మున్నగు దేశములందుఁ గూడవ్యాపించు చున్నది. హిందూ మతమునందలి యావిశేషముంగూర్చి రామేశచంద్రదత్తుగారిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

“But in these popular and interesting accounts of the Hindu religion and customs we often miss the under-current of thought and philosophy which unites and holds together the people of a vast continent like India and which has enabled them to resist every outside influence, Greek or Persian, Moslem or Christian for thousands of years. For it may be truly said that in India alone we see the faiths and traditions of the long past still unbroken and still instinct with life and vitality. The ancient faiths of Egypt Babylon are now things of the past and the religion of ancient Greece and Rome leaves only in poetry and art.....Among the Hindus only the link between the present and the ancient past remains unbroken.”

దీనివలన గ్రీకులును పారశీకులును ముసలిమానులును క్రైస్తవులు నెందఱు పైనుండి ముట్టడించినను గూడ నాదనుండి యిప్పటివఱకు నొక్క హిందూమతముమాత్రమే ధృ

ధజీవముకలదై యున్నదని తేలుచున్నది. “హిందూదేశము నందుమాత్రమే చిరకాలమునుండి మతములు మతకథలు చెక్కుచెదరక యిప్పటికిని బ్రాణయంతములై జీవరసముకలిగి వ్రకాశించుచున్నవి. ఈజిప్తుదేశపు పూర్వ మతమును బాబిలోను పురాతనమతమును నివ్వదు పూర్వవృత్తాంతములైనవి. గ్రీసునందు రోమునందుగల చిరంతన మతములు గ్రంథస్థములుమాత్రమైయున్నవి. హిందువులందుమాత్రమే భూతవర్తమానములకు సంబంధమువిడిపోకుండ నొక్కరి తిగా వచ్చుచున్నది.” అని విధ్యానిధులగు రామేశదత్తుగారు పైవాక్యములలో సెలవిచ్చిరికదా. కాన జీవస్మృతమొక్క హిందూమతమే.

మతసహనము.

ఇక సహనముంగూర్చి ముచ్చటించుకొందము. విమన:- సహనము సత్యస్థితి, భునదార్థ్యము కలచోటులందు మాత్రముండును. బలహీనమై భునసత్యస్థితి కలతాపుల సహనముండనేరదు. సహనముగల మతమేదన, హిందూమతమే. మఱి యొక్కటిలేదని చెప్పవచ్చును. ఇందునుగూర్చి రామమోహనరాయలవారిట్లు వ్రాయించియున్నారు:—

“It is well known to the whole world that no people on earth are more tolerant than the Hindus, who believe all men to be equally within the reach of Divine beneficence, which embraces the good of every religious sect and denomination.”

(ప్రపంచమంతలోను హిందువులను మించిన సహనబుద్ధి కలవారు లేరనునది సుప్రసిద్ధమై యున్నది. వీరు దైవాను గ్రహమునకు నందఱు సమాన పాత్రులని నమ్ముదురు. ఇ య్యది సర్వమతములందలి మంచిని గలిగియున్నది.)

మాకు మూలరు దొరవారు హిందువులనుండి గ్రహింప వలసిన ధర్మములలో సహన మొకటి యని యాశ్రింది వా క్యములలోఁ దెలిపియున్నారు

“Though turning in the forum and not in the forest, we may yet learn to agree to differ with our neighbour to love those who hate us on account of our religious contradictions, are at all events unlearn to hate and persecute those whose own convictions, whose hopes and fears, may, even whose moral principles differ from our own.”

దీనివలన క్రైస్తువులం దీసహనబుద్ధి లేదనియు హిందు వులనుండి నేర్చికొనవలయుననియుఁ దేలుచున్నది.

నెయిబూహర్ (Neibuhr) అను నతఁడిట్లు వ్యాసియు న్నాడు.

‘The Indians are really the most tolerant nation.

[విక్రమగా హిందువులు మిక్కిలి సహనముగల వారి.]

మూనియర్ విలియము దొరవా రిట్లు వ్యాసించి యు న్నారు.

‘For Vaishnavism is, like Buddhism, the most to-lerant of systems.’

(పౌద్ధమతమువలెనే వైష్ణవమతము మిక్కిలి సహనము గల మతము)

ఇట వైష్ణవమతమనఁగా శుద్ధరామానుజీయము మాత్రము కాదు. హిందూమతమనియే భావము.

అబ్బేహూబోయి మతసహనముంగూర్చి మాటలాడుచు నీక్రిందివాక్యములను లిఖించియున్నాఁడు.

“When I had to build or restore a church, it was very often from Brahmins that I obtained the site and the necessary materials.”

(నేనేదైన క్రైస్తవ దేవాలయము కట్టించఁబోయినదరు చుగా బ్రాహ్మణులేస్థలమును నితరసామగ్రిల నిచ్చుచుండెడివారు)

‘But to return to the matter in hand, many people have attributed to narrowmindedness and intolerance the excessive care which Brahmins take to exclude strangers from their temples and religious ceremonies. For my part ; I think that their only motive is to secure themselves from the approach of men who from the way in which they live, and from the clothes which they wear, are in their eyes in a perpetual state of defilement.’

(తమయాలయములొనికి తమకర్మములొనికి యూరపియనుల రానీయకుండ బ్రాహ్మణులు జాగ్రత పడుటంగ ని వలువురు వారు (బ్రాహ్మణులు) అల్పబుద్ధులును మతసహనము లేనివారనియుఁ దలంచుచున్నారు. నడతనుబట్టి.

యు శేష భావలనుబట్టియును నెవరిని నపవిత్రులనుగా వారు తలచుచున్నానో నానినిమాత్రమే తమయాలయములలోనికి రానీకుండ జాగ్రత్తపడుటయే వారియుద్దేశమని నా తలంపు.)

పవిత్రులైనవారిని బరులనుగూడ రానిచ్చుటకు బ్రాహ్మణుల కభ్యంతరములేదని దొరవారితలంపు. అందులకొకయు దాహరణమును గూడ వారిచ్చిరి. అదియేదియనః—

“On such occasions the Brahmins themselves have sometimes invited me to enter their temple, being satisfied as to my manner of living and conduct.”

(అట్టిసమయములలో నానడతంగని తృప్తినంది బ్రాహ్మణులే నన్నుఁ దమయాలయములలోనికి రావలయునని కోరుకొనెడివారు)

హిందువులు యూరపియునులయందుఁ గనిపెట్టిన యపవిత్రతనుకూర్చి డూబోయిదొరవారే యిట్లు వ్రాసియున్నాడు.

“How indeed, could he feel well disposed towards Europeans when he sees them give way without shame or remorse to drunkenness, which to him is a most disgusting of vices...How can he respect Europeans when he sees their wives on terms of the most intimate familiarity with their husbands, being equally intemperate and eating drinking, laughing and joking with other men and above all, dancing with them &c.”

ఈవిషయమై యిన్ని ప్రమాణములేల ఈవలసివచ్చినదన, హిందువులందు సహనము కలదనినంతన సహింపలేని సోదరులు కొందలు మన దేశమున నీనడుమ బయలు వెడలిరి. వీరే బ్రహ్మ సమాజఘసోదరులు. లోకమునకంతకును వీరొక్కరు మాత్రమే హిందువులందును సహనబుద్ధి లేదని చెప్పఁబ్రయత్నములను జేయుచున్నారు. ఇట్లునుటచే బ్రాహ్మ సామాజికు లెల్లరు నీపిచ్చి తలంపుకలవారైయున్నారని తలంపవలదు. బ్రహ్మసమాజమునకు మూలపురుషులనిచెప్పంబడు రామమోహనరాయలవారు హిందువులసహనముంగూర్చివ్రాసినవాక్యరత్నముల మొదటఁ జెప్పియేయున్నాను. ఇంక దీనికి వ్యతిరేకముగాఁ జెప్పఁ బ్రయత్నించుచున్న బ్రాహ్మ సామాజికులెవరన నధువాతన బ్రాహ్మ సామాజిక సోదరుల లో నొక కొందలు. వీరిబ్రాహ్మసమాజమునకు నేతత్సమాజికులుకానిహిందువులు చేసినసహాయ్యమునకుమితిలేదు. ఇందునుగూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారిట్లువ్రాయించియున్నారు:—

“Formerly even those amongst our educated men who did not make common cause with us, would freely give in aid of our funds, would gladly make contributions on the occasions of our anniversary festivals and so forth sometimes bearing the principle shares of expenses, incurred for taking our preachers to different stations in the mofussil, but now in many stations that pecuniary aid has largely fallen off.”

(ఇదివఱకు మనమతములోఁ జేరకున్నను మనదేశమందలి విద్యానిధులు స్వేచ్ఛగా మనకు మూలధనము నిచ్చియు మనవాషిఁకోత్సవాది యుత్సవములకు సాహాయ్య మొసఁగియుఁ జాలతోడగుచుండెడివారు. మఱియు నొకప్పుడు కర్పూలలోఁ జాలభాగమువారే వహించుచుండెడివారు. ఆకర్పూలన్ననో మనమతబోధకగు కర్పూలు; కాని యిప్పుడా సాహాయ్యము చాలతగ్గిపోయినది.)

ఈవాస్తవాలన హిందువులు బ్రహ్మసమాజమతము వ్యాపించుట కభ్యంతర పెట్టక పోవుటయేకాక దాని వ్యావసమునకు ధనసాహాయ్యమునుగూడ నొసంగెడువారని తెలుచున్నదిగదా. ఇది వీరిసహనబుద్ధిని వేనోళ్ళఁ బ్రకటించు నదిగ లేదా ?

హిందువులనుండి యారీతిగా మహావకారము నందుచుండిన బ్రాహ్మ సామాజికులన్ననో యామేలునంతను మరచిపోయి క్రైస్తవులతోఁగలసి హిందువులు తలపెట్టిన మనకార్యముల కెల్ల నడ్డువచ్చుచున్నారు. హిందువులు తమలోదాము తమసంఘమును బాగుచేసికొనుటకుఁ బ్రయత్నించుచుండినారన వీరికిఁ గడుపుమంట. వీరు తానినోర్వఁజాలరు. ఈవాక్యముల నే ననుటలేదు. నాయుట్టిసామాన్యులెవ్వరును నుడువుట లేదు. అరిషడ్వర్గమును జయించినన్నియైనై తనజీవితమునంతను లోకోద్ధరణార్థమై ధారవ్రాసిన వివేకానందస్వామి యీవాక్యములనుక్తి వక్కాణించియు

న్నాడు. ఆవాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాఁడను: —

“ There are others, again, who have their own axes to grind and if anything arises in a country which prevents the grinding of their own axes, their hearts burn, any amount of hatred comes out and they do not know what to do. What harm to the Christian missionary that the Hindus are trying to cleanse their own houses? What injury will it do to the Brahma samaj and other reform bodies that the Hindus are trying their best to reform themselves? Why should they stand in opposition? Why should they be the greatest enemies of these movements? Why? I ask. It seems to me their jealousies are so bitter that no why or how can be asked there.”

(హిందువులు తమకొంఁపలఁ దాము బాగుచేసికొనఁ బ్రయత్నించిన క్రైస్తవుల కేమిహాని? హిందువులు తమసంస్కారము తాముచేసికొన శక్తికొలఁది పాటువడిన దాన బ్రాహ్మసామాజికుల కేమిచిక్కు? వీరద్దురానేల? ఈయ ద్యమములకు వీరు గర్భశత్రువులుగానేల? ఏలయని యడుగుచున్నాను. వారి యనూయయు వారి ద్వేషభావమును ఎందులకోఁ జెప్పరానంత కూరముగా నున్న వని నేతలఁచెదను.)

ఇందులకొక ఉదాహరణమును గూడనిచ్చెదను. మాపురవాస్తవ్యులలో నగ్రిగణ్యులగు మ॥ రా॥ రా॥ కృత్తివెంటి

పేర్రాజు వంతులుగా రౌద్రార్యము మెఱయవేల కొలఁదిధనమును వెచ్చించి యొక దేశీయపాతకాలను స్థాపింపఁబోవుచుండఁగా దానికెట్లయిన విఘాతములు గలిగింపవలెనని మనకై స్తవసోదరులును విశేషించి బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులును విశ్వవ్రతులములనుజేసిరి. ఇట్టివనేకములుకలవు.

అన్ని ధర్మములునుగలిగియుండుట.

Bearing all things.

ఇక మతమునకుండవలసిన ధర్మము లన్నిటిని గలిగియున్న మతమేదో విచారితము. అనాదినుండియున్న సహనము గల జీవన్మతమగుటచే నొక్క హిందూమతము మాత్రమే సర్వధర్మములును గలిగియున్నది. కాన విచారించిచూచిన నన్ని మతములును నిందున్నవి. ఇందునుగూర్చి వివేకానందస్వామి యిట్లు వ్రాసియున్నాడు:—

“My religion is one of which the Bhagavatgeeta is the offshoot, Buddhism a rebel child and Christianity is a patchy imitation.”

(భగవద్గీత దేనిమొలకయైయున్నదో బౌద్ధమతము దేనిదుండగవు పుత్రికయైయున్నదో క్రిస్తుమతము దేనియతుకులమారి యనుకృతియైయున్నదో యట్టిది నామతమయియున్నది.)

హిందూమతమునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సుదొర వారిట్లు వ్రాయించియున్నారు:—

"It is based on the idea of universal receptivity. It has ever aimed at accomodating itself to circumstances and has carried on the process of adaptation through more than three thousand years. It has first borne with and then, so to speak, swallowed, digested and assimilated something from all creeds, or like a vast hospitable mansion, it has opened its doors to all comers. it has not refused a welcome to applicants of every grade from the highest, to the lowest, if only willing to acknowledge the Spiritual Headship of the Brahmans and adopt caste rules."

(ఇది సమస్త మతధర్మములను గలిగి మహాసత్రమువలె నున్నదని దీని తాత్పర్యము.)

ఇప్పుడిప్పుడు బ్రాహ్మసమాజికులు గూడ, దేమది యు పనిషత్కృతమనియే చెప్పకొనఁ బ్రయత్నించుచున్నారు. ఇప్పు డిప్పుడననేల యందులేనిఁ గొంతకాలము తమది క్రీస్తుమత మనుకొనుటయే ఘనత యని వీరు తలంచుచుండిరి. ఇందును గూర్చి శివనాథశాస్త్రిగా రిట్లు వ్రాసియుండిరి: —

"In point of fact, we have shown more leaning to Christ and Christianity than to Eastern ideals; some of us going so far as to call themselves disciples of Jesus'.

వాస్తవముచే మనముపూర్వపరమా వధులకంటె క్రీస్తు వే వునకును క్రీస్తుమతముపై వునకును నెక్కువుగానొరిగియు

న్నాము. మనలోఁగొందఱు మీముక్తిస్తుతిఁజేయుటనుని చెప్పకొనునంతవఱకును వచ్చియుండిరి.)

కానహిందూమతమేజీవన్మతముకానిమఱియొకటికాదని నొక్కిచెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు క్రైస్తవమతబోధకులు కూడ వేదాంతమునే శరణుచొచ్చుచున్నారు. బ్రహ్మసమాజము వాడుకూడ నుపనిషత్తులనే యాధారముగా చేసికొనుచున్నారు. ఇది లోకమంతట వ్యాపించుచున్నది. ఇంక నొకవిశేషము. దీనివ్యాప్తికై కాంతాకాశములు మూలకారణములగుటలేదు. రాజసతామసములు పరిధానకందములగుటలేదు. సహజముగాఁ దనయందున్న జీవరసబలమునుబట్టి యిది లోకమునందంతటను వ్యాపించుచున్నది. దీని నొకవట వృక్షముతో మోనియరు విలియుము దొరవారు బాగుగాఁ జూల్చియున్నారు. ఆవాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాఁడను.

“Yet Hinduism is continually growing within itself. In its tenacity of life and power of expansion it may be compared to the sacred banian-tree, whose thousand ramifications, often issuing from apparently lifeless stems, find their way into walls, undermine old buildings or themselves descend to the ground, take root in the soil, and form fresh centres of growth and vitality.”

(అయినను హిందూమతము తనలోఁ గ్రహమృతమృత్యుద్ధి నందుచునే యున్నది. గట్టిపాఠముకలిగియుండుటలోను విస్త

రించు వటుత్వము కలిగియుండుటలోను శాఖోపశాఖలుగా వ్యాపించి వైచూపునకు నిజీకావముగాఁ గాన్పించు కొమ్మల నుండి తరుచుగా నూడల విడచి గోడలు మేడలు నాక్రమించి భూమిలోఁ బొదుకొని జీవాభివృద్ధులుగల వలునూత్న వృక్షములుగా నేర్పడుటలో పవిత్రమైన వటవృక్షముతో బోల్పవచ్చును.)

కాన మోక్షమూలరు భట్టాచార్యులవారు సెలవిచ్చిన జీవన్మత లక్షణములన్నియు నొక్క హిందూమతము నందు మాత్రమే పట్టినవి.

మతముయొక్క-య-వశ్యకత.

“లోకములో మనుష్యప్రవృత్తికి సమన్తవిషయముల యందును యధార్థజ్ఞాన మేప్రకారముగా నావశ్యకమో యదేప్రకారముగా మతవిషయమునందును నిశ్చయజ్ఞానసంపాదనము అత్యంతావశ్యకమం.”

అనియనాయాసంబుగ శ్రుతులను దిరస్కరించి వైచిన్ ట్టియు వద్దేశకానముల నవలీలగా ఖండించి వైచిన్ ట్టియు రా వ్రుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగమం పంతులవారు లోకో

పకారార్థమై త్రాసినతమ “యవన్యాస మంజరి” యందు త్రాసియున్నారు-ఇంతియేకాక:—

“తక్కిన సమస్తవిషయమంట యందును స్వానుభవమం ను బుద్ధిని మనమెట్లు వయోగింతుమో మత విషయంబుల యందుఁగూడ నిజమంను గనుఁగొనుటకై మన యనుభవ మంను బుద్ధినితప్పక యుపయోగింప వలెను”

అని ‘హిందూమతమంట’ నుశీర్షికగలయవన్యాసమంనం దు వేదాదు లధమమగు శబ్దప్రమాణమం లగుటవలన తాని ననుభవ విరుద్ధమంగా నమ్మఁగూడదనియం స్వబుద్ధినిబట్టికూడఁ జూచుకొనవలెననియం సెలవిచ్చియున్నారు.

ఇది మంచియంపదేశమం. కావునవారు మనవిషయమం నబడిన శ్రమకుఁ గృతజ్ఞులమై వారిచేఖండించి వేయబడిన మనశ్శుతిస్మృతి పురాణేతిహాసాదులఁ గొంచెమంసేపటుం చి మనమనుగడకై వారుప్రాసిపెట్టిన యవన్యాసమంటఁ జ దువుకొనవలసిన యవసరమంగలిగినది.

వారి యవన్యాసమంట యందలి విషయమంట వారికొ కవేళ ననుభవాయత్తమంలే యైనను మనకుమఱల శబ్దప్ర మాణమే యవునుగావున, వారు సెలవిచ్చినరీతి సంధవరంప రగా వానిఁ బ్రమాణమంటగాఁ గొనక మన యనుభవమంను బుద్ధినిఁగూడ నుపయోగించి చూచుకొనవలెను గావున తా రి ‘యవన్యాసమంజరి’ నిఁ బరిశీలించి చూచి నాకుఁగలిగిన యభిప్రాయమంట నాబాగును నితరులబాగునుఁ గూడ గోరి

చదువరులచే విమళికాంఠఁ బడుటకై వ్రకటించు చున్నవాఁడ- ముందుమొదటి యుపన్యాసమగు 'మతము యొక్కయోవశ్యకము' అనుదాని యుపయోగమును గూర్చి చర్చింతము.

లోకములో మనుజునిఁ బాప కార్యములనుండిమరల్పి నత్కార్యములఁ జేయించువానిలో నగ్రగణ్యము మతమని యు నదిలేకున్న నదా పాపకార్యములనుండి మనుజులు విముఖులు గాఁజాలరనియునుఁజెప్పి;--

“అదితక్కినవానివలె ఆకాలమున సంభవించు నష్టములను మాత్రమునుచూపక పాపకార్యములను జేసినభగవంతుని యాగ్రహమునకు పాత్రమగుటవలన పరలోకమునసంభవించెడి ఘోరనరక బాధలనువిప్పిచూపి పాపమునుండి మరలించును”

అని పంతులవారు సెలవిచ్చిరి.

కావున మనము పాపులముగాక యోగ్యులముగాఁ జూతుమేనిఁ దప్పకమతము కలవారమయి యుండవలెను. ఆమతమైనను ఘోరనరక బాధలవిప్పిచూపునది యెయుండవలెను అట్లుగాకున్నఁ బాపములనుండి మరలించు పరావవాదభయము నష్టభయము మనస్సొక్కిబోధయను నితరసాధనములతోఁ దుల్యమయినఁగాక యథమమయి నిరర్థకమై పోవును. కాఁబట్టి ఘోరనరక బాధల విప్పిచూపునను వాక్యమును జ్ఞాపకముంచుకొని యట్టిమతమునకై మనము ప్రయత్నింపవలె

ను. అట్టిమతమేది ? యనిననెవరు దీనినిబోధించిరో వారి మతమేయైయుండును గావునఁ బంతులవారిమతమునఁ బరలోకమునందుఁ బాపులకుఁగలుగు ఘోరనరకబాధలేవ్రా ? యట్టివియెచట విప్పిచూపఁబడినవ్రా కొంచెము చూచుకొనవలసిన యవసరము కలిగినదిగాన వారి ' యువన్యాసమంజరి' లోని ' పాపశిక్షణ ' మను నువన్యాసమున నీ విషయములుండి తీరవలయును గావున దానిఁ బరిశీలించుము;—

అందు, పరలోక మున్నదా ? లేదా ? యని శంకచేసికొని:—

“ పుణ్య కార్యములను చేసిన వారికొక విధమయిన యానందమును పాపకార్యమునుచేసిన వారికింకొక విధమయిన సంతాపమునుగలిగి యీ లోకములోనే శిక్షయగుచుండలేదాయని యెవ్వరైన నడిగినచో, బొత్తుగా లేదనలేదుగాని తగినంత శిక్షకలుగుచున్నదని మాత్రమంనేనొవ్వకోజాలను. ఈలోకములో పాపాత్ములు కొందఱు చిరకాళ్యమునే యనుభవింపుచుండఁగా మనము చూచుచున్నాము; పుణ్యాత్ములుకొందఱు సౌఖ్యమును పొందకుండుటయు మనమెఱిగియున్నాము. భగవంతుడు నిష్పక్ష పాతియైనందున తప్పిదమునకుఁ దగినదండనమునుచేయక విడిచిపెట్టఁడని మనకుఁ దెలియును గనుకను, దుర్మార్గులకందఱకు ఈ లోకములోతగినంత శిక్ష కలుగకుండుట మనము కన్నులారచూచుచున్నాము గనుకను, పుణ్యాత్ములకు మేలును పాపాత్ములకు కీడును గలి

గెడి వరలోక మొకటి యుండకతీరదని మనము నిశ్చయింపవలసియున్నది.”

అని వరలోకమును సాధించియున్నారు. కావున నీవిషయమున మనబుద్ధినుపయోగించి చూచుకొనవలయును. పాపులకిహమునందే సంతాపము కలుగుచుండి యోగ్యులకుసంతోషము కలుగుచుండిననియే వరలోక ముక్కటలేదని దీనివలనచేలుచున్నదిగదా. ఇకవరమునెట్లు సాధించిరి? (1) పాపాత్ములందఱు కష్టములనేయనుభవింపక సుఖముల నందుచుండుటను, యోగ్యులు సుఖములనే పొందక దుఃఖములఁ గూడఁబడుచుండుటను (2) పాపాత్ములివటనే దుఃఖముల నందుచున్నను నవిచాలకుండుటను పరిమవసరమని చెప్పిరి. ఇవి రెండును వరముకలదని స్థాపించుసాధనములు. ఇవి చెడిన ఖరమే లేకపోవును. కాని యివి నిలువనుజాలవు. ఏలయన (1) ఇవట నూరక పాపులు కొందఱు సుఖపడుచున్నారనియును సుకృతులకొందఱు కష్టపడుచున్నారనియుఁ జెప్పిన సుఖింతులవారే ‘నీతి’ నీఁ గూర్చిన యుపన్యాసమున నిట్లు వ్రాసియున్నారు. దీనిని చిత్తగించుడు:—

“ నీతిగలవాఁడే యీశ్వరానుగ్రహమునకు పాత్రుడయి యుభయ లోకములయందును మితిమీరిన సౌఖ్యములననుభవించును; ఎవ్వఁడైన నొకవేళ నీతినివిడిచి ధనార్జనముచేసినను, అట్టిధనమువలన నాతనికింతగా సుఖముగలుగదు; తానాధనమను గడించిన మాగఁకముం తలపునం బొరినపుడెల్ల

నుమనస్సున నొకవిధమయిన విచారమును బుట్టించి యంత గాత్యభాధించుచుండును యావజ్జీవమనునీతివిడువక వతిం చువాడొక్కడే లోకములో నిక్కమయిన సౌఖ్యమునను భవించును- తక్కినవారందఱును పయికినుఖవడుచున్నవారి వలె గానిపించుచున్నను మనసులోపల నిశ్చలసౌఖ్యమునను భవించువారుమాత్రముకారు.”

అనిసెలవిచ్చియున్నారు మఱియును—

“దుర్మాగుఁడు పరుల నన్యాయము చేసియు, కల్లలా డియు, హింసించియు సంపాదించిన ధనమును నుఖముగా ననుభవింప నేరఁడు, అతనిమనస్సెప్పుడును దుర్మార్గముగా ధనార్జనము చేసితివని దూషించి బాధించు చుండును, ఆమ నోవిచారమును రాత్రులాతనికి నిద్రపట్టనీయదు; నిద్రపట్టు నపుడు కలలోసహితము చేసిన నేరములేవచ్చుచుండును; ప గలు సహితము నొంటరిగానున్నప్పుడునుతీరిక గలిగియున్న ప్పుడును అతఁడుతన దుష్కార్యములు తలఁపునఁబాటివ్య సనముగానుండును; ** సన్మాగుఁడొకవేళ నీలోకములోద ర్శిండుగాను అదృష్టవహినుఁడుగాను ఉన్నను, ధర్మదేవత యాతని మనసున కాపురముండి దుఃఖోపశమనముచేయు చుండును *** సంతోషము తృప్తియును గలుగుచుండును.”

అని “సాధువతకాన” మను దానియందునుబొందుపఱ చియున్నారు. కాబట్టి యొకవేళ గొందఱు పాపాత్ములు నుఖవడుచున్నట్లుగాన్పించినను దీనినిబట్టి యది పై కట్లుతో

చుటయేకాని నిజముగా లోపలఁగట్టవడుచునే యుందురని స్పష్టమగుచున్నది.

అట్లనే నుజనులు కొందఱు కట్టవడుచున్నారనఁజెల్లు తోఁచుటయేకాని మనసునందుసత్యముగా నానందమందుచు నే యున్నారనవలయునుగావున పాపులందఱు నిహముననే నిజముగాఁ గట్టవడుచున్నారనియు నుజనులు సత్యముగా నుభవడుచునే యున్నారనియు 'వాక్యములవలనఁ జేల్పి వాక్యము పూర్వపక్షమగుచున్నది- విప్రతిషేధమందుఁ బర వాక్యము బలీయమగుట లోకన్యాయము- కాఁబట్టి మొదటివాక్యముకన్నఁ బరిశీలకతయెక్కుడైన తరువాత వ్రాసి నయీవాక్యములే బలీయములు కావున మొదటిదానివలన లాభములేదు- ఇందువలన మొదటియుక్తినిడచినది. (2)కా ననిక దుర్మాగులందఱును గట్టములఁ బొందుచున్ననుఁ దగినంత శిక్షను బొందుటలేదుగనుక పరలోక మవసరమను కొనవలెను. అట్లనుటకును వీలులేదు పంతులవారు "తగినంత శిక్షకలుగుచున్నదని మాత్రము నేనువ్యకోఁజాలను" అనివ్రాయుట కాధారమేమియుఁ గానరాకున్నది- అదిగాక యుపన్యాసమునందంతటను, "మనము" "మనము" అని వ్రాసియిట్టిచోట్ల "నేను" అనియహంభావము బంతులవారు వహించుటకుఁ గారణము లేలియకున్నది. వారితాత్పర్యము, ఈ విషయంబున నితరులు తమతోనేకీ భవింపరని కాఁబోలు-అదిసత్యమే-ఈపాపమునకింత శిక్షయని ప్రమాణ మె

ఋంగని మనము, పాపులలోకమందుఁ బొందు శిక్షతగినంత లేదని యెట్లుచెప్పఁగలము! కాబట్టి యీ సాహసవాక్యము పంతులవారు మాత్రమేయనఁదగిన దైయున్నది. వారయిన నునిది చాలదని యెట్లుచెప్పిరో తెలియకున్నది. తెలియకపోవుటయేమి? తెలియుచునేయున్నది. వారొప్పుకోఁ జాలక పోవుటకుఁ గారణమున్నది. పరముకలదని స్థాపించు భారముమీఁదఁబెట్టుకొనినవారే పాపులకుఁదగిన శిక్షయిచటనేయగుచున్నదందురేనిఁబరముగతియేమి? కావున వారట్లనవలసిన దేకానిమనము మాత్రము దానినింధ పరంపరగా నంగీకరింపక మనబుద్ధిని అనుభవమునుఁ బట్టి పరిశీలించి చూచుకొనవలెను. లోకములో నాత్మాయాసముకన్నను, నాత్మానందము కన్నను మించిన కష్టసుఖములు లేవనిపంతులవారే పలుచోట్ల వ్రాసియున్నారు. మనయనుభవమును నట్లనేయున్నది- వానినిఁబట్టి చూడఁగాఁ బై శిక్షయే గొప్పదని తోచుచున్నది- అంతకన్న నెక్కుడు శిక్షయైన నది యతిక్రూరమైపోవును- అదియు పంతులవారి యుక్తికి భంగకారణమే. పంతులవారు పునఃకన్యమునుఁగూర్చి వ్రాసిన యుపన్యాసములో మొదటియుక్తిలో దేవుఁడు పరమదయాళుఁడనియుఁ గతినశిక్షల విధించువాఁడు కాఁడనియుఁ జెప్పఁబడియున్నదికదా- పంతులవారుచెప్పిన యీశ్వరుని కరుణాశుభ్రముఁ బట్టి చూచినను, అపరిమిత బుద్ధి సంపదనుఁ బట్టి పరిశీలించినను నింతకన్న నెక్కుడుశిక్ష విధించునని యెవరికినితోచదే! పం

తులహారికి మాత్ర మెట్లు తోచినదో తెలియకున్నది- కావున రెండవయుక్తికూడ నడచినది- వరలోకమువలని ప్రయోజనము శూన్య మగుటను నదికలదనుట కవకాశమే చిక్కుటలేదు.

అయ్యయో? ఘోరనరక బాధల విప్పిచూపుటమాట యటుండ మొదటికే మోసమువచ్చినది!

పోనిండు వాదము కొంతైనం బరలోక మున్నదనియంగీకరింతము. అయిననుఁ బంతులవారి యుపన్యాసముల నమ్ముకొనిన లాభములేదు. వాఁ:-

“మనకు వరలోకమున శిక్షకలుగునని రూఢిగాఁ దెలిసియున్నను, మనమిటువంటి శిక్షను పొందుదుమనిగాని యిట్టిచోటనే యనుభవించునుని గాని తెలిసికొనుటకు శక్తులము కాము”

అని స్పష్టముగా వ్రాసియున్నారు. మీలు! ఘోరనరక బాధలేవి? వాని విప్పిచూపుట యెక్కడ!? అట్టిఘోరనరక బాధల విప్పిచూపకున్న నదిమతముకాదుగదా! దానివలని ప్రయోజనము లేదుగదా! మనమీవిషయమంను దెలిసికొనఁజాలమనఁగా మనమతమం దీనినివిప్పిచూప లేదన్నచూటయేకదా- అట్టిదిగాకున్న నిక మతమంవలని ప్రయోజనమేదనూ!! మొదట మతమం ఘోరనరక బాధల విప్పిచూపునని యెట్లు వ్రాసిరో? ఇదివరస్మరవిరుద్ధమంకదా? మం

దైన మతము ఘోరనరకబాధల విప్పిచూపునేమో య నుకొందమనిన నాయాశయు నీమాటచే నూడినది.

మిత్రులారా ! పంతులవారు చెప్పినట్లు ఘోరనరకబాధల విప్పిచూపు మతమావశ్యకమైనయెడలఁ బంతులవారి వేదమంతుననఁగా నుపన్యాసమంలను సమ్మొకొందుమేని “కుక్కతోకపట్టుకొని గోదావరినీడుటకు,” బ్రతుల్నించువార మగుదుమనఁ- కాన, పంతులవారి యభీష్టమంనుఁ గూడదీర్చు నదియై దివ్యమగు మన పురాణమతమనకే మఱలమఱలుఁ దు. అందునీపాపమంన కీనరకబాధయని స్పష్టమంగా విప్పి చూపఁబడి యున్నది. అవియన్నియు ఘోరమంలెయ్యున్నవి. కావునపంతులవారు చెప్పినహితబాధ మనసునందుంచు కొని పురాణమంలనేనదా చదువుకొనుచుండుడు. ఏలయన ఘోరనరకబాధల విప్పిచూపునవి యాగ్రంథమంలేకాని మఱి యొకటికాదు.

మఱియునీ యుపన్యాసమంన నవసరమం మాలిన మాటలనేకమంలు కలవు. వానినన్నిటిని విమర్శింప నవసరమంలేదు. కాననింతటితో నీయుపన్యాసమంను వదలి దీనితో సంబంధమంగల ‘పాపశిక్షణ’ మను నుపన్యాసమం గూర్చిమంం దుమంబృతించు కొందమం.

పాపభీతిని బుట్టించుటలో హిందూమతమంను మించిన మతమంమఱొందులేదు. పాపచింతనమంలనుండి తొలగించి భక్తులయినవారిని భక్తిరసప్రవాహమంనో నోలబాడించుట.

లో హిందూమతమును మించినది మఱొకటిలేదు. చిత్తశుద్ధి గలిగి భక్తితో నారయువారికి జ్ఞాన సూర్యప్రభా సాహాయ్యము నిచ్చువానియే హిందూమతమును మించినది మఱియొకటిలేదు.

హిందూమతమును దానిధర్మములును.

ఈనడుమ రాజమహేంద్రవరములో, గొందఱు తాము శూరత్వము మెఱయ యజ్ఞోపవీత విసజ్జానోత్సవము గా వించుటయగాక రావుబహదర్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారంతటి వానిచే నెట్లెట్లయించి జయభేరి వాయించుచున్న సరికొత్త దినములలో మతసంస్కారాదులం గూర్చి యాపురమున నొకసభగావింపఁ బడినదనియు నాడు శ్రీన్యాసతి సుబ్బారావుపంతులపారు హిందూ సంఘమును బొగు చేయుదలంచినవారు హిందూమతసంఘములను విడువక సంఘమునందేయుండి తగుసంస్కారముల గావింపవలెననియు హిందూమత ధర్మములలో ముఖ్యములగు కర్మయోగమును బునఃజన్మమును నంగీకరింపక పరమతధర్మములతో నిండియున్న బ్రహ్మసమాజమతము హిందూమతము.

కానేరదనియు నీనడుమ హిందూజన సంస్కృతకల మనిపించు కొనఁదలచినవారు కొందఱు స్వమతధర్మములను విడిచి వరమతమని చెప్పందగిన బ్రహ్మసమాజమునఁ బ్రవేశించుట చేఁదమ పునికకుఁ జాలభంగమును దెచ్చికొనిరనియు నొక్క వక్కాణించిరట.

అందుపై రావుబహదర్ వీరేశలింగమం పంతులవారు లేచి (1) “హిందూ” శబ్దమును మనపూర్వులు వాడియుండలేదనియు దానిని నిందావాక్కుగానుత్తర దేశస్థులు వరిగఁజింతురనియుఁ బూర్వపు ఋషులు బ్రహ్మమును గొలుచుచుండెడివారు కాన బ్రహ్మసమాజమతమే యీ దేశపు మతమనియు (2) కర్మబంధము నంగీకరించునెడల ప్రపంచాదులుండెడివారే కర్మమును జేయుటచే వారికాజన్మాదులు వచ్చినవను ప్రశ్నవచ్చినఁ దగుసమాధాన ముండనేరదుగాన కర్మవాద మంగీకరింపఁదగినది కాదనియు (3) వేదములందెఱటను ఋషిజన్మమునుగూర్చి ముచ్చటంపఁ బడియుండలేదు గాన నదిమనమతమునకు ముఖ్యముకాదనియు సంతియెకాక కర్మబంధమును ఋషిజన్మమునుగూడ నంగీకరించుస్థితికి బ్రహ్మసమాజకులును వచ్చుచున్నారనియు తమసహజాపాత రమణీయోక్తులతో ముచ్చటించిరట. కాన నీవిషయములంగూర్చి చర్చించుట మనకిష్టపడవసరమైనది.

హిందూసంజ్ఞాంశూర్పి.

మన దేశమునకు హిందూ దేశమనియు మనమతమునకు హిందూమతమనియు సంజ్ఞ యిప్పుడందఱిచేతను విపులము గవాడఁబడుచున్నది. ఏరావుబహదర్ గారిప్పుడీసంజ్ఞ మనకుఁ జెల్లఁగూడదని సెలవిచ్చిరోయారావుబహదరువారే తమసొంతపావనహస్తములతో, దమశతాధికగ్రంథములలో “హిందూదేశాభివృద్ధిమాగఁము” - “హిందూ మహాజనులయుపేక్ష” “హిందూమతములు” మున్నగుశీషికలకీంద పెద్దపెద్దవ్యాసములను వ్రాసియున్నారు. “హిందువుడైనను మహమ్మదీయుఁడైనను క్రైస్తవుడైనను (సం ౮-పుట 18౬) అని యితరమతస్థులకంటె భిన్నులనుగా మనలంగూర్చి చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు “హిందువుఁడు” అనివాడియుండిరి. మఱియును “హిందూమతములు” అను వ్యాసమున నుపనిషత్తుల నాధారముచేసికొని వ్రాయఁబడిన న్యాయ, వైశేషిక, సాంఖ్య, యోగ, మీమాంసా, వేదాంతములను షట్పాస్త్రములనుగూర్చి వానిననుసరించియున్న యద్వైత, విశిష్టాద్వైత, ద్వైతములను గూర్చియు మాత్రమువీరు ముచ్చటించియుండిరి. ఇవియే హిందూమతములని (అనగా మనమతములని) యప్పటికి వీరితాత్పర్యము. హిందూమతములలో బ్రహ్మసమాజ మతమును వీరు చేర్చియుండలేదు. ఈహిందూమతము (ఉపనిషత్మతము)ల సారమును శ్రీపంతులవారి కిందిది నిచ్చియున్నారు.

“ ఈచెప్పిన షడ్మాతములవారును గూడ ఆత్మ నిత్యమనియు, ఇంద్రియ గోచరములగు వస్తువులకు మూలాధారములయిన యణువులు నిత్యములనియు, ఆత్మకు దేహసంబంధమున్నప్పుడు మాత్రము జ్ఞానాదిశక్తులుండుననియు శరీరముతో జేరుటవలన నాత్మకుబంధముకలిగి శుభాశుభ కర్మలఫలము ననుభవించవలసి వచ్చుననియు, పుణ్యపాప ఫలానుభవముస్వర్గనరకములయందలి శుభదుఃఖములతో, దీక్ష నీళ్ళు పోయినతరువాత కుండనంటియుండు పాచివలెనిలిచియుండుననియు, దానిననుభవించుటకై జీవుడు మరలమరల జన్మములై త్రవలసియుండుననియు, అన్ని విధములయినకర్మలును జీవులకు బంధహేతువులై జన్మవరంపరను గలిగించుచునుగనుక మోక్షమునపేక్షించువాడు శుభాశుభకర్మములను రోసికాంచనమునందును కాష్ఠమునందును పుత్రునియుండును శత్రునియుండును సమబుద్ధిగలిగి దేనినంటించుకొనక మెలగవలయుననియు చెప్పుచున్నారు” ఈరీతిగా శ్రీవంతులవారు స్వహస్తములతోడ నుపనిషత్మాతసారమయిన హిందూమతముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమిదియని వ్రాయించియుండియును గూడ మరల నిప్పుడు కేవలమును తాగ్వాదము నిమిత్తమై మనమతము హిందూమతము కాదనియు మనవారు బ్రహ్మమునుగొలిచెడివారుగానబ్రహ్మమతస్థులనియుఁబునర్జన్మముం గూర్చి వేదములందెచ్చటను చెల్పఁబడియుండలేదనియు నేలభాషింతురో తెలియకున్నది. ఇట్టివాదము లితరులు చేసిన

“కువాద” మనియు “వృధావాగ్వాదమ” నియు నేమేమో పంతులవారు తిట్టిపోయుదురుకాని యిప్పుడా మాగళమును దామోయింపబించిరి. శ్రీ న్యాయతి సుబ్బారావుపంతుల వారు మనమతమునకు “హిందూ” సంజ్ఞయే యుత్తమమైన సంజ్ఞయని చెప్పియుండలేదు. దేనినివ్యవహరించును హిందూ మతమనుచున్నారో దానింగూర్చి ముచ్చటించిరి. కాన నిట “హిందూ” సంజ్ఞంగూర్చి చర్చతోనేమిప్రయోజనమున్నది.

హిందూ—మతము ఒంటెత్తుతనమును
గలగించునదియ—?

శ్రీపండితశివనాథశాస్త్రిగారు మున్నసేనడుమచెప్పినరీతిగా మనబ్రాహ్మణామాజిక సోదరులుమనహిందూమతధర్మములు మున్నగువానిని బాగుగాఁ దెలిసికొనక వచ్చిమదేశమతాదులధర్మములనుబాగుగా నేర్చుకొనుట వాడుకయైయున్నది. ఈ రీతిగాహిందూమతమన నెట్టిదోయెఱుంగని బ్రాహ్మణామాజిక భ్రాతృలు దానినిగూర్చి విపరీతభాషణములు చేయుచుండుటకలదుకాని యదియొక వింతకాదు. విజ్ఞులైనపండిత శివ

నాథకాశ్మీగారు కూడ తమమాతృమతమైన హిందూమతమును గూర్చి వింతమాటలాడుటఁ గనఁజాలవంతయేపుట్టుచున్నది. మాకాకీనాదపురముననీనడుమజరిగిన యాంధ్రదేశీయస్త్రీకసభలో ముచ్చటించుచు శ్రీకాశ్మీగారు తమముఖోపన్యాసములో హిందూమతముంగూర్చి యిట్లు సెలవిచ్చిరి;—

“It has made the higher religion of India essentially anti-social.”

(అది (వైరాగ్యము) యున్నత హిందూమతమును సాంఘికధర్మవిరుద్ధము చేసినది.) అని.

ఇది అసత్యము నసంగతమునైనై యున్నది. హిందూమతధర్మములనుగాని హిందువుల పూర్వచారిత్రములనుగానిబాగుగా నెఱింగినవారెవ్వరును నిట్లునుడువసాహసింపరు. తెలిసియుఁదెలియని ప్రతిభగలకాహ్మసామాజికులుమాత్రమిట్లు చెప్పుచుండుట వాడుకయై యున్నది. ఈయాక్షేపమునకు సమాధానమును విద్యద్వరులగు లాలాలజపతిరాయుగారు ఇదివఱకే యిచ్చియున్నారు. ఈసూరిపుంగవుల వ్యాసముహిందూమతసామాజిక లక్షణము (The social genius of Hinduism) అను శీషికాక్రింద కాయస్త సమాచారనామక పత్రికారాజములో (సంపుటము 10 సంచిక 4) విరాజిల్లుచున్నది. అందుహిందువుల సాంఘికధర్మములను గూర్చిలేస్సగా ముచ్చటింపఁబడియున్నది. అయ్యది 24 పుటలపెద్దగ్రం

ధమై యున్నది. దానినుండి గ్రంథవిస్తరభీతిచే కొన్ని వాక్యములను మాత్ర మివటనిచ్చుచున్నాను.

శ్రీబ్రాహ్మణాదు తమవ్యాసమును నీక్రిందిరీతిని ప్రారంభించిరి;—

“ An idea seems to be gaining ground amongst Hindus educated on Western lines that the genius of Hinduism essentially individualistic and anti-social & that therefore no substantial reform in social life can come out of a revival of the past, and that we can only draw on the west and take light therefrom. They do not place much faith in reform on national lines and would rather go in for wholesale or bodily adoption of most at least, if not all of the social institutions of the West. ”

(పశ్చిమమార్గాను సారముగా విద్యార్థ్యాసము గావించుకొనిన హిందువులలో హిందూమతము ఒంటెత్తుతనమును సాంఘికధర్మవిరోధమును గలిగించు శీలముకలదై యున్నదనియు నందుమూలమంచే దన్మతోద్ధరణమువలన నేఘనసంస్కారమును సాగ నేరదనియుఁ గాఁబట్టి మనము పశ్చిమము ననుకరించి దానినుండి జ్ఞానజ్యోతిని బడయవలయుననియుఁ దలంపులు కలుగుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. ఇట్టివారికి జాతిధర్మానుసారమైన సంస్కారమునందు నమ్మకములేదు. కాన పూర్తిగాఁ బాశ్చాత్యుల సాంఘికధర్మముల నవలంబించి వీరు వ్రయత్నము చేయుచున్నారు.)

“ They would rather build a new social edifice on *rationality* as distinguished from *nationality*.”

(వీరు జాతిధర్మవిలక్షణముగు యుక్తిధర్మముపై నొకనూత్న సాంఘిక భవనమును గట్టప్రయత్నమును చేయుచున్నారు)

సాంఘికధర్మమూలముగూర్చి రెండు భిన్నాభిప్రాయములు పాశ్చాత్యులలోగలవు (1) స్పెన్సరు మున్నగు పశ్చిమదేశజ్ఞానులు బోధించిన సాంఘికధర్మమొకటి. ఇది ప్రస్తుతమున్న సంఘముయొక్క యుపయోగమును గూర్చియే ముచ్చటించును. దార్వినుబోధించిన పరిణామమతము వేరొకటి దీనినిబట్టి యిప్పుడున్న సంఘమేకాక యింక రాబోవువారియొక్క యుపయోగమును గూర్చి యాలోచింపవలసియుండును. ఈమతమును బొగడుచు మిస్టరు బెంజమిను కిడ్డదొరవారు (Mr. Benjamin Kidd) స్పెన్సరు మతముననిరసించియున్నారు. దీనినిబట్టి యిప్పుడున్న ప్రజలసంఖ్యనే లెక్కలోనికిఁ దీసికొనక రాబోవు ప్రజలసంఖ్యను గూడ లెక్కలోనికిఁ దీసికొని విధుల నేర్పాటు చేసికొనవలెను. అనగా మానవజాతినంతను లెక్కలోనికిఁ దీసికొనవలెననుమాట దీనిని మూలమంగాఁ బెట్టుకొని లాలాగారు తమ వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఇంతియేగాక వీరు పశ్చిమదేశసంఘములను గూర్చి యిట్లు వ్రాయించిరి:—

“The first is that there must surely be something wrong in a social system from which has developed the modern civilization of Europe, which has evoked strong and sweeping condemnation from so eminent a scholar and Scientist as Professor Huxley.”

(ప్రస్తుతము పాశ్చాత్యుల నాగరికతకు మూలమైన పాశ్చాత్యుల సాంఘికధర్మములోఁ దప్పక లోప మొకటుండి తీరవలెను. కావుననే విద్వాంహాకులై యంతటివాఁడు కూడ నీ నాగరికతను నిందించి యున్నాఁడు. పండితుఁడగు ‘హక్సులై’ చెప్పినవాక్యము లివి:—)

“Even the best of modern civilizations appears to me exhibit a condition of mankind which neither embodies any further ideal nor even possesses the merit of stability. I do not hesitate to express the opinion that, if there is no hope of a large improvement of the condition of the greater part of the human family † † †, I should hail the advent of some kindly comet which would sweep the whole affair away as a desirable consummation.”

(ఇప్పటి నాగరికతలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధినందినదికూడ సుస్థిరత లేనిదియును మన్నతమైన పరమావధిలేనిదియునై యున్నది. మానవకుటుంబములోఁ జాలభాగ మభివృద్ధి కాని యెడల ఒకతోఁక చుక్క వచ్చిదీనినంతను సిద్ధిపొందింపఁ గోరెదను.)

దీనినిబట్టి పాశ్చాత్యుల ఘనధర్మములు నింద్యములై వా త్యభిమానపురస్కృతములై యున్నవని స్పష్టపడుచున్నదని లాలాగారు తెల్పిరి. పశ్చిమదేశసంఘములు తమలాభమును గోరియే యితరుల కెవ్వరికైన నుపకారము చేయుదురుగాని కేవల పరార్థ పరత్యముతో నెన్నడును జేయరు. తమ సంఘము బాగుపడుటయే వీరిమంభోజ్యదేశము. మానవకుటుంబమునకు (human family) లాభకరము గాక యొక తెగవారికి మాత్రమే లాభకర మగు నుద్యమము చచ్చుటయే మంచిదని హక్సెలేదొరవారు వ్రాయుటకుఁ గారణము పాశ్చాత్యుల కుమార్తములేయనవచ్చు. ఇట్టితంత్రములను ఇట్టిసాంఘికధర్మములను బాశ్చాత్యులనుండి గ్రహించుటకే మన సంఘ సంస్కార వ్రీయులు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

హిందువుల సాంఘికధర్మమిట్టిదికాదు. ప్రస్తుత కాలమున వీరు పాలితజాతి (subject race) గానుండి యుండుటచే సామాన్యబుద్ధులకు వీరిధర్మములు విశాలములుగాఁగాన్పింపక పోయినను బాగుగా విమర్శించి చూచుకొనువారికి హిందూధర్మములందలి ఘనత బోధపడక పోదు. హిందువుల సాంఘిక ధర్మములకు మూలమొక దేశమును నొక జాతియునుగాదు. ఒకసంఘముయొక్క యభివృద్ధియు నొక దేశముయొక్క లాభమును వీరుకోరియుండలేదు. వీరుకోరినది ఆత్మయొక్క యభివృద్ధి. వీరభిలషించినది ఆత్మయొక్కలాభ

ము నాత్మయొక్క ఘనతయునై యున్నవి. లోకములో నాత్మయంతటను వ్యాపించియున్నది. హిందువులందున్న యాత్మయును, మహమ్మదీయులందున్న, యాత్మయుఁ దైస్తవులందున్న యాత్మయునొక్కటియే. జీవకోటియొక్క యబనుంధమునకుఁ గారణ మాత్మయే. కావుననే హిందువుల ధర్మమిట్లుఁ జెప్పచున్నది.

“ శ్లో॥ త్యజేదేకం కులస్యార్థే గ్రామస్యార్థే కులంత్యజేత్ |

గ్రామంజనపదస్యార్థే ఆత్మార్థేవృథివీంత్యజేత్ || ”

“ Sacrifice a member for the sake of the family, a family for the sake of a village, a village for the sake of a district, and even the earth for the welfare of the soul.”

(కులముయొక్క బాగునకడ్డువచ్చుచోఁ దొడండునెడలవానిని కులార్థమై విడువవలసినది. అట్లే గ్రామమునకొక కులమడ్డునచ్చునెడల దానిని గ్రామార్థమై త్యజింపవలసినది ఆ రీతినేయొకమండలమునకు నొక గ్రామము భంగకరమైనచో నా గ్రామమును దోసివేయవలసినది. అతరుననే యాత్మ భివృద్ధికి భంగమువచ్చునెడల భూమినంతనైనను విడచివేయవలసినది.) అనియు దీనితత్పరము. ఆత్మ జ్ఞానమును బ్రధానముగాఁ జేసికొని తమధర్మముల నిర్వించుకొనిరి. కావుననే హిందువులు తొల్లితామునుక్కిలి యున్నత స్థితియందున్న కాలములోఁ గూడ లోకమంతటను వ్యాపించి తాము వ్యాపించిన తావులనెల్ల వీల్చి పిప్పి చేయలేదు.

మతీయును మనుజుడు ఋణములతోఁ బుట్టుననియు వాఁడువానిని దీర్చికొనవలసినదనియు శతపథబ్రాహ్మణము తెలుపుచున్నది. అనియేడియన—

“I. Verily, whoever exists he in being born is born as (owing) a debt to the gods to the Rishis to the fathers, and to men.”

(మనుజుడు నాలుగు ఋణములతోఁ బుట్టుచున్నాడు. (1) దేవఋణము (2) ఋషిఋణము (3) పితృఋణము (4) మనుష్యఋణము.)

మతీయును యజ్ఞయాగాదులవలన (దేవపూజ) దేవఋణమును అధ్యాత్మ విద్యాస్వీకారము వలన ఋషిఋణమును సంతానమువలన పితృఋణమును దానధర్మముల వలన మనుజఋణమును పుతినరుడు దీర్చికొనుచున్నాడు. అనిశతపథబ్రాహ్మణము నొక్కి చెప్పుచున్నది.

సంఘభివృద్ధి కింతకంటె నెక్కుడు ధర్మమేదికావలెనో తెలియవచ్చుటలేదు. ఈనేదమంత్రము పుతినరుని సంసారము స్వీకరించి సంతానమును బడయువలసినదని నొక్కి చెప్పుచున్నది. దీనిననుసరించియే యొకఁడు వివాహము చేసి కొకన తిరుగుచుండఁగా వానిపితరులు అఘోరతెరలగుచున్నట్లు కాన్పించినదనియు దాన నాతఁడు వివాహమంటేసికొనెననియు భాతరమం చెప్పుచున్నది. ఇక హిందూ ధర్మముల నసాంసారికము (anti-social) లనుట తప్పుకాదా? ఈ

బ్రాహ్మణమువలన వ్రతమానవుఁడును దానధర్మములను జేసి తీరవలెనని తెలుచున్నది. ఇట్టిధర్మములను బోధించు మతము నసాంఘికమనుట మహాసాహసముకాదా? ఈ బ్రాహ్మణమందలన వ్రతినరుఁడును విద్యాబుద్ధులు సంపాదించక తప్పదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇట్టిబోధగలమతము నన్యధాభావించుట వింతకాదా.

స్మృతులు వంచఋణములను దెలుపుచున్నవి. అయిదవఋణము జంతువులు వృక్షములు మొదలగు వానిని గూర్చినదై యున్నది. ఇట్టి హిందూమతమును మనశివనాథకాశ్మీర సాంఘిక మన సాహసించిరి.

ఇంకను వ్రతమానవునకును వంచఋణములేగాక వంచసూనములుకూడఁ గలవని మనుస్మృతి తెలుపుచున్నది.

“శ్లో! వంచసూనాగృహస్థస్యఛల్లీపేషణ్యవస్కరః। కంఠసీచోదకుంభశ్చ బధ్యతేయాస్తువాహయన్.”

సూనము లనఁగా వధస్థానములు. ఇవి ప్రాయశః కోలుచీ పురు ఉదకుంభము నన్ని కల్లుననునవియైయున్నవి. వీనిమూలముగా జీవహింస జరుగుచున్నది. కాన వంచ యజ్ఞములు మనుజుఁడు చేయవలెనని మనుస్మృతి విధించుచున్నది.

శ్లో! తాసాంకృమీణ సర్వాసాం నిష్కృత్యర్థం మహాన్విధిః। వంచక్లప్తామాయజ్ఞాః వ్రత్యహం గృహమేధినామ్।

“శ్లో! ఆధ్యాపనం బ్రహ్మయజ్ఞః పితృయజ్ఞస్తు తర్పణం। హోమోదైత్రాబలిర్భాతో నృయజ్ఞోతిధిపూజనమ్।”

దీనినిబట్టికూడ న్యాయజ్ఞాదులు గృహస్థులకెల్ల తప్పని విధులని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇట్టి మతము సాంఘికమతము కాదా ?

సంసారము చేయుట ప్రతిమనుజునికని విధి. ప్రతిసంసారికిని సంఘముయొక్క స్థిరతకై సంతానముకనుటవిధి. ప్రతిసంసారికిని న్యాయజ్ఞమన మానవత్వప్తి చేయుటవిధి. ఇది హిందువుల మతధర్మము. ఇంతకంటె సాంఘికమతము వేరొందు కలదా ?

“శ్లో॥ దేవతాతిథి భృత్యానాం పితౄణామాత్మనశ్చయః |
ననిర్వృతతిపంచానా ముచ్చ్యసన్న సజీవతి॥”

అను శ్లోకమువలన నీపంచయజ్ఞములు చేయనివాడు బ్రతికియున్నను జచ్చినవాడేయని తెలియవచ్చుచున్నది.

ఇది యటుండఁ దమది సాంఘికమతమైనందులకు మనబ్రాహ్మసామాజికసోదరులెక్కుడు సాహచర్యము గలిగియున్నారా ? లేదు. 12 తెగలుగా విడిపోయి కాట్లాడుచున్నారు. ఎక్కుడు దానధర్మములు కలిగియున్నారా ? లేదు. ఇప్పుడిప్పుడు హిందువులను జూచి నేర్చికొందుమని చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయమై శ్రీశివనాథకాస్త్రిగారే తమ యీ ముఖోపన్యాసమునందె యిట్లు చెప్పియున్నారు:—

“ The Theistic Church too has not as yet fully developed its capacities in that line. All honor to other sister associations like the Arya Samaj, and the Vivekananda Mission, which are already be-

sterring themselves for active philanthropic work. Their orphanages, their asylums for the sick and poor, are standing monuments of the noble impulses that rule them. *We theists should not be behind hand in these respects.* (The italics are ours)

మన బ్రాహ్మసామ్రాజిక నాదరులు సోదరమత సహన ముకలిగియున్నారా? లేదు. సోదరమతములపై వీరికిఁగల యసూయకు మితిలేదు. హిందువుగు వివేకానందస్వామి విశ్వవఖ్యాతినందుటకై యీతెగవారలందుచున్న దుఃఖము నకు పరిమితలేదు ఈతెగవారాయన కనఖ్యాతి కలిగింపవలెనని ప్రయత్నముచేసిరి. ఇప్పటికిని చేయుచున్నారు. బ్రాహ్మసామాజకులచేఁ బ్రకటింపఁబడు “మ్యాఇండియా” యనుపత్రికయందే ఈ దేశస్థులగు దేశాభిమానులు తలపెట్టు దేశోపకార కార్యములయెడ బ్రాహ్మసామాజకులు విముఖులై యున్నారని వ్రాయఁబడియున్నది. ఈతెగయందునుఘనముకలరనుటకు సందియములేదు. అందఱును నొక్కరీతినే యున్నారని చెప్పసాహసించువారుండఁజోరు. దానికేమి;

హిందువుల సంఘభావమునుగూర్చి ప్రచారములనులాలాగారు చాల కనపఱచియున్నారు. వానిలోనుండి మరలనొన్నియైత్తిచూపుచున్నాను.

—ముగ్ధములా.—

“2. Assemble, speak together ; let your minds be all of one accord. As ancient Gods unanimous sit down to the appointed share.

3. The place is common, common the assembly
common the mind ; be so their thoughts united. A
common purpose do I lay before you and worship
with your general oblation.

4. One of the same resolve, and be your minds
of one accord.

United be the thoughts of all that all may hap-
pily agree."—(10th Mandala-Hymn)

2 (ఏకీభవింపుడు. కలిసి సంభాషింపుడు. మనస్సు నేకీభ
వించునట్లు చేసికొనుడు. ఏకోద్దేశము కలవారై యుండుడు
దేవతలు తమభాగములనిమిత్తమై ఏకీభవించి యుండెడు న
న్నే (:) ఒకతే ప్రదేశము (భాష) ఒకతే సంఘము ఒకతే మ
నస్సు కలిగియుండునట్లు వారియూహలు వెలసియుండెను.
మీరందఱకు సమానప్రయోజనము కలిగించియున్నాను. సా
ధారణోపాయముతోఁబూజింపుడు. (4) ఒకటిగా నేకీభవిం
పనిశ్చయించుకొనుడు. మనస్సులో నొకతే ప్రయోజనము
కలిగియుండనిండు. ఆనుకూల్యము కలవారందఱు నొకతే
లంపుకలిగియుండుడు.)

దీనినిబట్టి సంఘభావమున కుండవలసిన లక్షణములనన్ని
టిని హిందూమతమును బాగుగా బోధించినదని తెలియవ
చ్చుచున్నదిగదా:—

—అధర్వణవేదములో—

1. “Agree and be united; let your minds be all of one accord. Even as the Gods of ancient days, unanimous, await their share.

2. The rede is common, common the assembly common the law, so be their thoughts united.

I offer up your general oblation; together entertain one common purpose.

3. One and the same be your resolve, be all your hearts in harmony; one and the same be your minds that all may happily consent.”— Book VI. 64.

వైదానియర్థమును దీనియర్థము నొక్కటియే.

ఇట్టివాక్యముల ననేకములను శ్రీలాలాగారుదాహరించి యుండిరి. గ్రంథవిస్తరభీతిచే వానినన్నిటినిచ్చుటలేదు. తుదిని శ్రీలాలాగారిట్లు వ్రాసె:—

“For the actual working of this spirit of unity you may study the Ramayana and the Mahabharata”

(ఈధర్మములన్నియు నాచరణములలో బెట్టబడిన వనితెలిసికొనుటకై భారతరామాయణములను జదువుకొనుడు) ఇవిఅన్నియు జదివినయెడల హిందువు లెంతచక్కని సంఘముగా నుండెడివారో బోధకొనికెరఁగలదు.

శ్రీశివనాథ శాస్త్రిగారొక గొప్పయుక్తిచేసిరి. అదియేది యన హిందూమతమంతయుఁ సాంఘికధర్మవికర్థముగానున్నదనకయున్నత హిందూమత మసాంఘికముగానున్నదని వీరు సెలవిచ్చిరి. “it has made the higher religion of

India essentially anti-social" అని శాస్త్రీగారు సెలవిచ్చిరి. ఇది పెద్దకల్లు. వేదాంతము వైరాగ్యమును బోధించుచున్నదన సంఘమునుండి విడిపోవుటను బోధించుచున్న దనిభ్రమ వడిరి. ఉన్నత హిందూమతమిట్టిదని తెలుపుటకు కారణము వీరిట్లెచ్చి యున్నారు:—

"To be truly religious we must turn away from society. 'Who is thy wife, who thy son' cries the Hindu sage and teaches the aspirant for religious life to seek his salvation in asceticism and renunciation of the world."

(నిక్కముగా మతస్థుడై యుండుటకు సంఘము నుండి విడిపోవలెను. 'కాతేకాంతా కస్తైపుత్రః', అనిహిందూజ్ఞానిఘోషించును. మతరతిగలిగి జీవింపగోరువారిని ప్రపంచమునువిడిచి వైరాగ్యముఁలిగి వతిఁబంచినంగాని మోక్షములేదని చెప్పును.) అనిశివనాథ శాస్త్రీగారు సాహసించి వలికిరి. వీరియందు మనకెంతగౌరవముండినను హిందూమతముంగూర్చి వీరికేమియు తెలియదని యీవాక్యములు బోధించుచున్నవని చెప్పితీరవలసిన వారమగుచున్నాము.

వేదాంతము ప్రపంచమును విడుదలగోరునా?

ఉన్నత హిందూమతము సాంఘిక ధర్మవిరుద్ధమగు వైరాగ్యమును బోధించుచున్నదనుటగొప్పతప్పు. జ్ఞానులలోఁ బ్రథమగణ్యులైన జనకాదులు సంసారులు కారా? జ్ఞానవాసిష్టాది మహా వేదాంతగ్రంథములు విరచించిన వసిష్టాదులు

సంసారులు కారా? లోకమునకున్నతవేదాంతమును బోధించిన యవతారమూర్తులగు రామకృష్ణాదులు సంసారులకారా? ఉన్నత హిందూమతమును బోధించు భగవద్గీత యెవనిధర్మమును వాడుచేయవలయునని చెప్పుటలేదా? శత్రు సంహారముకావించి జగము నేలవలసినదని బోధించుచున్నది. కాని దిగంబరులై యడవులపాలై పోవలసినదని బోధించుటలేదుకద మఱియును బ్రతిమనుజునికిని హిందూమతము నాడుగు ఆశ్రమముల విధించుచున్నది. అందు గృహస్థాశ్రమ మొక్కటియైయున్నది కదా శ్లో॥ శ్రేష్ఠేభ్యస్తవిద్యానాం । యావనేవిషయైషిణాం । వార్థకేనునివృత్తీనాం । యౌశేనాంతేతనుత్యజామ్॥ అనికవికులసారస్వభాముడగు కాళిదాసు వర్ణించినట్లుగా ప్రతి హిందువును బాల్యమున విద్యార్థియు యౌవనమున గృహస్థును వార్థకమున మునియునై యుండవలసియున్నది. “కామిగాక మోక్ష కామిగాడు” అని హిందూమతము నొక్కి చెప్పుచున్నది. కామియన యథాన్యాయముగా విషయసుఖముల ననుభవించువాడు. శ్రీమద్భంకర భగవత్సేదులవారు మారుదేహమునుదాల్చి సంసార సుఖమునుగూడ ననుభవించి తీరిరను కథయున్నిధర్మములయందును, మనుజుడు పూర్ణుడు గావలెనని హిందూమతము బోధించుచున్నదను నంశమును ఋజువు చేయుచున్నది. భృవాది దైవసాక్షాత్కారులుగూడ సంసారముచేసియే పరమపదమునందినట్లు శాస్త్రములు మొఱలిడుచున్నవి.

హిందూమతము గృహస్థాశ్రమమును నాశ్రమములలో
నెల్ల ఘనమయినదిగా వర్ణించుచున్నది అంధ్రకవి తాపితామ
హుని వద్యమునిట నిచ్చుచున్నాను:—

సీ. కెలకులనున్న తంగెటిజున్న గృహమేధి

యజమానుడంకస్థితార్థజేటి

పండిన పెరటికల్పకము వాస్తవ్యుండు

దొడ్డి బెట్టిన వేల్పు గిడ్డికాపు

కడలేనియమృతంపు నడబావి సంసారి

సవిధమేరున గంబు భవనభర్త

మరుదేశపదమధ్యమప్రపకుఁ పతి

యాఁకటి కొదవు సస్యముకుటుంబి

గీ. బధిరవంగ్వంకభిక్షుక బ్రహ్మచారి

జటిపరివ్రాజకాతిధిక్షుపణకావ

ధూతకాపాలికాద్యనాథులకుఁ గాన

భూసురోత్తమ గాహకస్థ్యమునకు సరియె ”

ఈరీతిగాపురాణములేగాక స్మృత్యాదులు గృహస్థాశ్ర
మమునే ఘనమయినదిగా వర్ణించుచున్నవి.

ఇక “కాతేకాంతా కస్తేవుతః” (నీకుభార్యయెవరు
వుంతులెవరు) అనిబోధించుటకుఁ గారణమేమందులేని అది
యాత్మనుగూర్చిన విషయము. ఆత్మకు భార్యపుత్రాదులు
లేరుగదా? ముక్తిసందయాత్మలు విరాజిల్లుచుండుననికదా
బ్రాహ్మసామాజకులు తలంచుచున్నారు. అట్లుముక్తులైన

యాత్యలు వరలోకములో భార్యపుత్రాది బాంధవ్యము కలిగియుండునా? అట్లుండవనియేకదా తారినీధ్యాంతము. ఇక యాత్యలకు భార్యయొక్కడిది? పుత్రులెక్కడివారు? ఇదినడుమవచ్చిన యస్థిరసంబంధము. నడుమనేపోవుచున్నది. భార్యభర్తలకనురాగ మేలయుండవలెను? ఇందియచుభార్థమని పామరులతలంపు. ఆత్మార్థమనిజ్ఞానుల తలంపు భార్యభర్తనువలచును. ఎందుచేత ఆత్మసంబంధ మునుబట్టిభర్త భార్యనువలచును. ఎందుచేత? ఆత్మసంబంధ మునుబట్టియనియుపనిషత్తులు మొఱలిడుచున్నవి. కావున నిక్కమైన యాత్మజ్ఞానము కలవారికి వీరునావారు వీరుపరులు ననునల్పబుద్ధియుండదు. లోకమేవారి కుటుంబముగాన శంకరుడు “కాతే కాంతా కస్తేపుత్రః” అనిచెప్పినాడు. ఇట్లుపలికినశంకరుడు జన సంఘమునువిడచి అడవికిఁబోయి ముక్కు మూసికొని కూర్చుండి నాడా? జన సంఘముల బొగును గోరి యాసేతుహిమాచలమును దిరిగి మతబోధకావించినాడా? సమస్తదేశములును దిరిగి జనసంఘములకు మతబోధకావించి లోకమునకు మహావకారము చేసినాడు. ఇట్లే రామానుజుడు మధ్యుడు చైతన్యుడు రామకృష్ణపరమహంస, వివేకానందుడు క్రీస్తు మున్నగువారు లోకములో నాయాలు బిడ్డలను సంబంధలేశమును గలిగించుకొనక లోకమునంతను దమకుటుంబముగా నెంచుకొని యెట్టియిక్కట్టులకును జంకక ధర్మబోధకై తమజీవనముల ధారపోసినారు. ఇట్టివారు

సాంఘిక ప్రజలా? తాము కట్టుకొనిన యొకరిద్దఱు భార్యల నుఖదుఃఖముల నారయుటలో బద్ధులై లోకమున స్వేచ్ఛగా మతబోధచేయుటలో సదాతమకాలమును గడువఁజాలకుం డిన శ్రీశివనాథకౄష్ణి గారివంటి వారు సాంఘిక ప్రజలా? ఆత్మబోధచేయువారు పితృపుత్రాదినీరససంబంధమును నిరసింతుట యుచితమేయైయున్నది. ఇందునుగూర్చి శ్రీలాలా లజపతిరాయ గారిట్లు వ్రాయించినారు.

“No religion can be worth its name which does not take sufficient care of the individual. The development of the individual soul and its attainment of spiritual beatitude must be the goal of all religion. There can be no religion without this object. A religion without the teaching of spirituality is a misnomer and a lever without fulcrum. All purely Spiritual development, must from the very nature of things be individualistic, and it should be the ambition of every human being to strive after the elevation and refinement of the spirit in him and thereby secure spiritual perfection resulting in perfect bliss or (as some religions style it) salvation. No religion can, therefore, be condemned as individualistic, because it attaches great importance to the unfolding and developing of the spiritual side of men, nor can any religion be extolled as socialistic which either ignores the spirit altogether or gives it only a subordinate or secondary position.”

(మతమునకు ఆత్మజ్ఞానము ముఖ్యము. అదిలేనిది మతముకాదు. ఆత్మాభివృద్ధి పూర్తికాగాఁగోరునది సంసారబంధమును స్వభావసిద్ధముగా నిరసించితిరును. మోక్షముకావలసిన వారెల్లరు నాత్మజ్ఞానమును వృద్ధి జేసికొనవలెను గాన ఆత్మాభివృద్ధిని గూర్చి ముచ్చటించు దానిని అసంసారికమని నిందింపనురాదు. ఆత్మజ్ఞానమును ధిఃకరించుదానిని సాంసారికముఅని పిలువనురాదు. అనిదీని తాత్పర్యము.)

కావున మా చదువరు లెల్లరును హిందూమతము సాంఘికధర్మ విరుద్ధము (anti-social) గాఁదలంచుట గొప్ప తప్పని గ్రహింపవలెను. శ్రీపండితశివనాథశాస్త్రి గారుక్రీస్తు మతము మున్నగు వానిని దెలిసికొనుటలో నెసంగిన శ్రద్ధలో నెకకొంత హిందూమతమును దెలిసికొనుటలో వినియోగించిన యితప్పటాహాలు కలిగియుండకుండురు.

[ఇందీబడిన శ్రుతివాక్యాదుల మూలములీబడఁ ఇంగ్లీషు భాషాంతరీకరణలీబడియున్నవి. అందులకుఁ గాగణమును శ్రీ లాలాగారే యిట్లు చెప్పియున్నారు. "In the above article I have relied upon the English translation of Sanscrit Texts by European scholars so that there may be no occasion for a charge of straining the words or of extorting meanings or of inventing theories of my own." ఈయూహతోడనే నేనును ఈపత్రికలో మాటాడుట వ్రాసిన వ్రాతలనే తీసికొంటిని.]

త్రిమతములు.

లోకములో ననేకమతభేదములు కలవు. ఆయామతములందు మరల ననేకావాంతర భేదములుకలవు. పరమతములనేకా వాంతర భేదములతోఁ గూడుకొనియున్నవని యధిక్షేపించుచుండు క్రైస్తవుల మతమునందుఁగూడ నూటయేబదికంటెను నెక్కుడుభేదములు కలవు. వాని యీశాఖలన్నియు నేవేవో యప్రధానవిషయములందు భేదబుద్ధిని గలిగించుకొని పరస్పర వైషమ్యముతో నున్నవేకాని యెన్నఁదగిన భేదముకలవికావు. మన హిందూమతమునందును ననవసరములగు భేదములనేకములు కలవుకాని త్రిమతములని పిలువబడుచున్న ద్వైత, విశిష్టాద్వైత అద్వైతమతమంటివికావు. ఇవిన్యాయ్యమగు భేదమనుగలిగి జ్ఞానమయొక్క క్రమాభివృద్ధిని తెలుపు స్వాభావిక మతశాఖలై యున్నవి.

జీవేశ్వరులకు భేదమునుదెల్పునదిద్వైతము, జీవేశ్వరులకు నభేదమును దెలుపునది యద్వైతము. జీవేశ్వరులకు నొకవిధముగాభేదమును నికనొకవిధముగానభేదమును దెలుపునది విశిష్టాద్వైతము. వీనిలో నేదిలేకపోయినచు సత్యజ్ఞానమంకలుగ నేరదు. ద్వైతమంటేకున్న స్రారంభదశయేలేదు. అద్వైతమంటేకున్నదుదిదశయేలేదు. ఈ రెండును నుండి నదిమిదియగు విశిష్టాద్వైతమేలేకుండిన మధ్యదశయేలేదు. మధ్యది

యగు విశిష్టాద్వైతమేలేకుండిన ద్వైతాద్వైతములు సంబంధములేక పరస్పర విరుద్ధముగాఁ బడియుండును. అట్లుగాకుండ నీవిశిష్టాద్వైతము వానిరెంటిని గలుపుగఁగిగా నున్నది. దీనిమూలముగాఁగ నహజక్రము మొకటివీనియందుఁ గాన్పించుచున్నది. లోకముఁగో జడపదార్థములును జీవపదార్థములును గలవు గదా ! వీనిరెంటికి సంబంధముగలుపుచు సగము జడమై సగము సజీవమై యుండుపదార్థములు గలవు సజీవపదార్థములలో స్థావరములకును జంగమములకును సంబంధమును కలుపుచు నుభయాంశములును గల పదార్థములు కలవు. జంగమములలో సరీసృపములకును దిర్ఘక్మలకును గలసంబంధమును దెలుపు జంతువులు కలవు. మరల జంతువులలో తిర్ఘక్మనకును మానవునకును గల సంబంధమును దెలుపు వానరాది జంతువులు కలవు. ఈవానరాది సంధానజంతువుల మూలముగా లోకముయొక్క పరిణామ క్రమము తెలిసికొనుట కాధారముకలుగుచున్నట్లే సంధానమతముగు విశిష్టాద్వైత మూలముగా బుద్ధియొక్క పరిణామక్రమము తెలియపఱచుచున్నది. నడుమ వానరము లేకున్న చతుష్పాత్తులకును ద్విపాత్తులకునుగల సంబంధము తెలియరాదు. ఈవానరముమూలముగాఁ జతుష్పాత్తు ద్విపాత్తుగా మూడిన మాగముబోధలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈవిధముగా నొకపదార్థమే యన్నిభేదములు గల లోకముగాఁ బరిణమించి నట్లు కాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టినా

రు. అట్లనే విశిష్టాద్వైత సంబంధమును బట్టి బహు విధములుగా గాన్పించుచున్న జీవాత్మలన్నియు నొక్క యాత్మయే యని తెలుపుటకు మంచి యాధార మేర్పడుచున్నది. ఈ మత త్రయముల నొక్కటి సత్యమైన, రెండవది యసత్యము కావలసిన యవసరములేదు. మూడును సత్యములే. పరస్పరభేదములు కలవికావు. పరస్పరసంబంధము కలవియే. అదెట్లన అవస్థాభేదమును మాత్రమే తెలుపునవికానద్వైత మొక్క యవస్థను గూర్చిమాత్రమే ముచ్చటించుచున్నది. అద్వైతము మఱియొక యవస్థనుగూర్చి మాత్రమే బోధించుచున్నది. విశిష్టాద్వైతము ఈ రెండిటికినిగలనడిమియవస్థనుగూర్చి మాత్రమే ముచ్చటించుచున్నది. కానమూడును సత్యములే ఈసందర్భము చదువరులకు బాగుగ బోధవడుటకై యొక యుదాహరణము నిచ్చెదము. క్షేత్రగణితములు రెండునిదానరేఖలు స్థలము నావరింపలేవు. (Two straight lines cannot enclose a space) అని చెప్పుచున్నది. మరల నాగణితములే రెండునిదానరేఖలు స్థలము నావరింపగలవు. (Two straight lines can enclose a space) ఒకదానికొకటి విరుద్ధములుగాఁ గాన్పించుచున్న యీ రెండును సత్యమంటాయనిన రెండును సత్యమంటేయని శాస్త్రమం బోధించుచున్నది. అదెట్లన స్థితిభేదమందుబట్టి. రెండు నిదానరేఖలు స్థలమనావరింప నేరవనునది యొకస్థితిని తెలుపుచుండఁగా రెండు నిదానరేఖలుస్థలమం నావరింపగలవనునది మఱియొక యవ

స్థనుగూర్చిమంచుచున్నది. అవియేవియనిన వ్యక్తావ్యక్తమంబు(Finite and infinite states) వ్యక్తమందు ద్వైతమం చెప్పచున్నట్లు భేదమే కాన్పించుచుండును. అవ్యక్తమందునద్వైతమం చెప్పచున్నట్లు అభేదమే కాన్పించుచుండును. ఈ రెంటికిని నడిమియవస్థయందుఁ గొంతభేదము కాన్పించుచున్నది. కావుననే శ్రుతులు ద్వైతమును విశిష్టాద్వైతమును నద్వైతమునుగూడ బోధించుచున్నవి.

కాబట్టి వ్యవహారదశయందు (వ్యక్తదశలో - in finite state) జీవుఁడువేలు ఈశ్వరుఁడువేలు అని అద్వైతియును జెప్పిరవలెను. అట్లనే పారమార్థిక దశయందు అవ్యక్తదశలో in infinite state జీవుఁడే ఈశ్వరుఁడు ఈశ్వరుఁడే జీవుఁడని ద్వైతియును జెప్పిరవలెను. జీవుఁడెక్కడ ఈశ్వరుఁడెక్కడ పరమార్థదశలో నుభయులు నొక్కటియగుట యెక్కడ యనువారికొక లొకోదాహరణము నిచ్చెదము. మనము బొగ్గును వజ్రమును గూడఁ జూచుచున్నాము. వ్యవహారములో నీరెండుభిన్నపదార్థములైనట్లెంచుకొనుచున్నాము. పాటవము కాంతిమొదలగు ఘనగుణములుగల వజ్రమును చాలవిలువగలదిగాను తెలిక కాంతివిహీనత మొదలగు సల్పగుణములుగల బొగ్గును విలువలేనిదిగాను నెంచుకొనుచున్నాము. కానిపరమార్థదృష్టితోఁ జూచిన బొగ్గేవజ్రము వజ్రమే బొగ్గని తెలిసికొనుచున్నాము. సామాన్యదృష్టితోఁ జూచిన

నవి రెండును వేరువేరువస్తువులుగాఁ గాన్పించినను కాస్త్ర దృష్టితోఁజూచిన నవి రెండును నొక్కటియే.

“ Although they look to be such very different substances- the precious gem and common coal Yet they are identically the same chemical element.”—Science Primer.

ఈరీతి నే జీవేశ్వరు లొక్కటియేకాని వ్యవహారదశలోభిన్నులే. అందఱినిగూడ వ్యవహారదశలో భిన్నులే భేదబుద్ధిగల లోకులు వ్రజమంసకు విలువనిచ్చి బొగ్గునకు మానిన ఆ భేదబుద్ధిగల కాస్త్రజ్ఞులు వ్యవహారదశలో రెంటిని సమముగా జూచుచున్నారా? లేదు. ఆరీతి నే అద్వైతియు వ్యవహారదశలో జీవేశ్వరులకు భేదము సంగీకరించును. కావత్రి మతములును సత్యములు.

అద్వైతము-తద్వీరోధులు.

నిక్కమైన అద్వైతమునకు వృథాజ్వేషులు బయలుపెడలుచున్నారు. అద్వైతమేమి చెప్పుచున్నదో తామేమితలంచుచున్నారో కూడ నీజ్వేషభావము గలవారలు తెలసికొ

నలేక బోవుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము. కొండలు తాము తలంచునది కూడ అద్వైతమేయైనను దానిని గ్రహింపఁజాలక వృథా ద్వేషమును వహించుచున్నారు. ఇది వింతలలోఁ బెద్దవింత. అయినను నిట్టి వివరీత బుద్ధులు లోకమనంగలవు. ఇందుల కొక యుదాహరణము నిచ్చుచున్నాఁడను.

రావుబహదర్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులవారు తమ గ్రంథములందు బోధించినది యద్వైతమతమే. ఆసంగ తినే వారు తెలిసికొనంజాలక యద్వైతము నీక్రింది రీతిగా నభిక్షేపింపఁజొచ్చిరి:—

మిత్రులారా ! మీరెవ్వఁడును బ్రహ్మలమగుదుమని కలలొమ భ్రమింపఁ జోకుఁడు. వరబ్రహ్మమనకును మనకును గల తారతమ్యము పర్యతమనకును వరమాణువునకును గల యంతరమంకన్నను కోటిరెట్లు హెచ్చయినదిగానుండును... ఆశక్తులమైన మనకువలెనే సర్వశక్తుడైన యీశ్వరునకును పనిచేయుటకై కరచరణాద్యవయవములు కావలయుననియు, మనవలెనేయాతఁడును భార్యాసంగమాది తుచ్ఛము ఖముల కాశపదుననియు భ్రమింపక ఆతఁడు నిరాకారుడనియు నిర్వికారుండనియు నానంద స్వరూపుండనియుఁ దెలిసికొని నిశ్చలభక్తితోనిరంతరము నాకరుణాస్వరూపుని నుపాసించ యత్నింపుడి”

ఈవాక్యములవలన వీరద్వైతమత ద్వేషులనియు నీ

ద్వైతమద్వైతమత తత్త్వము తెలియకపోవుటచే వచ్చిన దనియు మనము గ్రహింపవలెను ఏమన :—

తెలిసియో తెలియకయో వీరును దమయుపన్యాసములలో నద్వైతమునే బోధించినారు. అద్వైతమన నేమన “అవేదమునుగొనియే నిరాకారుడయిన యీశ్వరుడు కలదనియు జీవేశ్వరులకు భేదములేదనియు నద్వైతులు సాధింపయత్నించి యున్నారు ” అనివీరు వ్రాసిన దానినిబట్టి జీవేశ్వరులకు భేదములేదని తెలుపుమతమని తెలిసది. అనగాఁ బైనఁ బంతులవారు చెప్పినట్లుగా మనయాత్మలు దేవత్వము కలవియని తెలుపునదియని రూఢిపడినది. ఇక శ్రీరావుబహద్దరు వీరేశలింగము పంతులవారి మతమున జీవేశ్వరుల కనఁగా మనయాత్మలకును దేవునకును నెట్టిసంబంధము కలదో విచారితము:—

‘సృష్టిపదార్థములను బట్టియు మనయాత్మ తత్త్వమునుబట్టియు సృష్టికర్తయైన యీశ్వరుని గుణములను పరిశీలింపఁగా మనుష్యబుద్ధిచేతఁ దెలిసికోఁ దగియున్నంత వఱకుమనుష్యాత్మలయందుగల లక్షణములే యీశ్వరుని యందునుగానవచ్చుచున్నవి. కాఁబట్టి యేమనుష్యుడు స్థూలనూత్మశరీరధారణమునుబట్టి సగము మృగమనియు సగము దేవుడనియు చెప్పఁబడుచున్నాడు, మాంస శరీరములోఁ మృగత్వమును, జ్ఞానశరీరములో దేవత్వమును, కలవనుటకు సంజేహములేదు. ” అనిశ్రీరావు బహదర్ శండుకూరి వీరేశ

శలింగముపంతులవారు లెన్నగా త్రాగించియున్నారు. దీనినిబట్టి దేహవిశిష్టమైన మనుష్యాత్మ మృగత్వదేవత్వములు కలదనియుఁ దద్రహితమైన మనుష్యాత్మ కేవలదేవత్వము కలదనియుఁ తెలుచున్నది. అనఁగా దేహవిముక్తి జెందిన మనుష్యాత్మకును బరమాత్మకును భేదములేదని స్పష్టమగుచున్నది. స్థూలదేహ రహితమైన మనుష్యాత్మను వీరిట్లు వర్ణించియున్నారు:— “అది (మనుష్యాత్మ) నిరవయవమయినదియు నిరాకారమయినదియుఁ గనుక నాశనరహితమైనది; అది స్వప్రకాశ మయినది గనుక జ్ఞానాత్మకమయినది కరుణాదిగుణవిశిష్టమయినది గనుక కారుణ్యమయమయినది ఇట్టిగుణములుగలయాత్మ సృష్టిలోని మఱియే పదార్థమునందును గానఁబడదు. ఈశ్వరుఁడొక్కఁడుమాత్రమే యిట్లాత్మ స్వరూపుడయియున్నాడు.” దీనినిబట్టి పరమాత్మయందును మనుష్యాత్మయందును వస్తుతత్త్వమును బట్టి యేమియును భేదములేదని తెలుచున్నది.

ఇంకను నీయభినవ గుణసంపన్నుని మతమున ముక్తియొనకనేమో తెలిసికొందము. వీరు ముక్తినిగూర్చి యిట్లు వ్రాసిరి:— చియున్నారు:— పాపవిమోచనమునుబొంది సద్వర్తనము చేసి శ్వరునిబొంది యానందింపఁ గలుగుటయేముక్తి—అనఁగా పాపమునుండియు మృగత్వము నుండియు విముక్తులమై నిత్యానందమునుబొందుటయేముక్తి. ‘ఆత్మగుణము లన్నిటిని వృద్ధిచేసిగొనుటయే ముక్తిమార్గము.’ ఈయాత్మగుణము

లబ్ధి యెంతవఱకు వచ్చుననిన;—“అపరిమితబుద్ధిమంతుడగు భగవంతుడు సంపూర్ణదశ నొందకుండ నాత్మలనన్నిటిని నడుమనేయంతము నొందించుననుట కుండగు హేతువునుగానరాదు” అనివీరు వ్రాసినదానినిబట్టి చూడ సంపూర్ణ స్థితి నందునని యేలుచున్నది. ఇట్లు మృగత్వముపోయి సంపూర్ణ దేవత్వమునందిన మనుష్యాత్మలకును దేవునకును భేదముండగలదా ? వివిధమగుభేదమును నుండదని బుద్ధిమంతులెల్లరు తలంపవలసినదేకదా ? ఇకపీరిమతసిద్ధాంత మద్వైతమును కాక మఱి దేనిని బోధించుచున్నది?

అద్వైతులు మాత్రము దేహవిశిష్టలైయున్న యీ జీవులే బ్రహ్మలని బోధించుచున్నారా? అద్వైతులు పారమార్థికదశ, వ్యావహారికదశ, ప్రాకృతిభాసికదశ, అభీకదశ, అని నాలుగుదశలను జెప్పియున్నారు. వానిలోదుదిమాటియందును జీవేశ్వరులకు భేదమును వీరును సంగీకరించినారు. ఒక్క పారమార్థిక దశయందు మాత్రమే జీవేశ్వరులకు భేదమును వీరు చెప్పియున్నారు. కాన అద్వైతులు బోధించిన దానికిని శ్రీ వారువ్రాసిన దానికిని భేదమేమియును లేదు.

చదువరులకు మఱింతబాగుగా బోధపడుటకై శ్రీవంతులవారి సిద్ధాంతముల మరల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాను.

(1) మనుష్యునందు దేహమునుబట్టి పశుత్వమును, ఆత్మనుబట్టి దేవత్వమును గలవు. (చూ॥ సంక్రమము VII పుట 8 వంక్రలు 9 మొదలు 12 వఱకు.

(2) ముక్తికాలమునకు దేహమును వశుత్వమునుబోయి దేవత్వముమాత్రమునిలుచునుఁ చూ! సంపుటము VII పుట 114 వంక్తులు 11, 12,)

(3) ఈ దేవత్వము భగవంతుని దేవత్వమునకంటెభిన్నమయినది కాదు (చూ! సంపుటము VII పుట 8 వంక్తులు 1 మొదలు 9 వఱకు)

(4) ఇది (దేవత్వశిష్ట విషయమైన యీమనుష్యాత్మ) సంపూర్ణస్థితిసందును (చూ! సంపుటము VIII పుట 287 వంక్తులు 1, 2)

ఇక వీరి మతమద్వైతమం కాకమతేమగునో బుద్ధిమంతులూహించు కొందురుగాక.

మఱియును వీరుబోధించు ముక్తిని గూర్చికూడనిక నొకింత ముచ్చటించు కొనవలసియున్నది. “సాపవమోదనమునుబొంది సద్వర్తనముచే నీశ్వరునిబొంది యానందింపఁ గలుగుటయేముక్తి” యనికదా వీరు వ్రాయించి యున్నారు. ఈశ్వరుని బొందుటయన నెట్టిది. అదియెట్టిదియో శ్రీపంతులవారే ఈక్రిందివాక్యములతో స్పష్టముగా తెలిపియున్నారు.

“ఈశ్వరుడు సకల కల్యాణగుణ సాగరుడు! జీవాత్మలు నీతిసన ప్రవాహములు. నదులు సముద్రమును జేరబోవునట్లుగానే మనయాత్మలును, వరమీశ్వరునిజేర సంతుల్యయా

త్యచేయుచుండ వలెను. ” (సంపుటము VII పుట 115 పంక్తులు 15, 16, 17)

నదులు సముద్రమును బొందునట్లే జీవాత్మలు పరమాత్మను బొందును అని వీరేశలింగము వంతులవారు బోధించియున్నారు. ఆదైవతము చేసినబోధయు నిదియే. నదులు వస్తుతత్త్వముచేత సముద్రము కంటే భిన్నములుకావు. సముద్రములో కలసినప్పుడు తదైక్యమును బొందుచున్నవి. ఆదైవతమును బోధించు నుపనిషత్సూక్తి వాక్యమును నీయర్థమే బోధించుచున్నది. ఆమహావాక్యము నిటనిచ్చుచున్నాడను.

“యథా నద్యస్స స్తంద నామాస్స ముచ్చోస్తంగచ్ఛంతి నామరూపేవిహయః”

ఈయర్థమునే శ్రీవంతులవారును తైవాక్యములలో వ్రాయించియున్నారు. ఈమహావాక్యము శుద్ధాదైవతమును బోధించునదియైయున్నది. త్రిమతములవారునుగూడ నుపనిషత్తులకన్నిటికిని దమమతపరముగానే యర్థము చేయుచు వచ్చినను బూర్వులును నిష్పటివారునుగూడ కొన్నిమహావాక్యముల దైవతమును మఱికొన్ని విశిష్టాదైవతమును నొక కొన్నిదైవతమును ముఖ్యముగాబోధించుచున్నవని యంగీకరించి యున్నారు. ఈవిషయమై వివేకానందస్వామి వేదాంతము పైనిచ్చిన యుపన్యాసముచూచిన నన్నియు బోధపడును. ఉపనిషత్తులలో “తత్త్వమసి” యనిబోధించు ఛాందోగ్యము పూర్తిగా నదైవతమును బోధించుచున్నదని నిష్పక్ష

పాత బుద్ధిగలవారెల్లరు సంగీకరించియున్నారు. దానియందు పంతులవారు చెప్పినట్లుగా నదులు సముద్రములోఁ గలియు నను నుదాహరణమే యీఁబడియున్నది. ఆపాక్యముల నీక్రిందనిచ్చుచున్నాఁడను.

“ఇమాస్సోమ్యసద్యః పురస్తాత్సౌచ్యస్సృదస్తే వశ్చ త్యగీ చ్యస్తాస్సయద్రా త్సముద్రమేవాపియన్తి సముద్రవి వభవన్తి తాయథాతత్రనవిదురియ మహమస్మీయ మహమ స్మీతి” — 10 ఖండము కాన పంతులవారు తెలిసియో తెలియకయో యదైవతమునే బోధించినారు. తెలిసియో తెలియకయో యననేల వీరిమతమదైవతము కాదు. అయినను వీరుదానినే తుదకుబోధింపవలసివచ్చినది. ఏమన యుక్తిచెప్పవలసివచ్చునెడ అదైవతమే నిలుచునుగాని దైవతము నిలువదు. ఎందుచేతనన నసత్తునుండి సత్తు పుట్టదుగదా? వ్రపంచ మెక్కడినుండి వచ్చినదన నితరమతములన్నియు మూఁకీభావమును వహింపవలసియున్నది. అదైవతము మాత్రమే యీవత్సకు సమాధానము చెప్పగలదు. ఇందును గూర్చి ప్రాజ్ఞులగు మాకుమూలరు దొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

“Strange as Sankara's monism may seem to us, yet the current idea that God created the world out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God,

out of his own energy supplied both the material and the efficient cause of the world."

(శంకరుని యద్వైతము మనకెంత వింతగా కాన్పించినను భగవంతుడు శూన్యమునుండియే ప్రపంచమును సృజించినాడను లోకోక్తికి నిజము చెప్పవలసేవచ్చునెడ భగవంతునికంటె భిన్నముగా నతనిముందట నేదియును లేదనియు భగవంతుడే యీ ప్రపంచమునకు కారణము. కార్యమునైనాడనియు నర్థముచెప్పి తీరవలెను.) అనగాఁ రానే ప్రపంచమైనా నున్నమాట.

ఇందునుగూర్చి జస్టిను మహాదేవగోవింద రెనడిగార్లిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

"Material creation out of nothing is an impossible conception."

(ఈ ప్రపంచము శూన్యమునుండి సృజింపబడినదని తలంచుట యసాధ్యము)

ఈవిషయమై శ్రీవీరేశలింగము పంతుల వారును నిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

“శూన్యమునుండి యెప్పుడును నొకవస్తువుపుట్టనేరదు”

కాననిప్పుడు ప్రపంచమెట్లువచ్చినదన శూన్యమునుండి రాలేదనవలెను. మఱి దేనినుండి వచ్చినది? భగవంతునికంటె మఱియొకవదార్థము మొదట లేదుగాన నీ ప్రపంచమంతయును దేవునినుండియే వచ్చినదనవలెను.

ఈశ్వరునుండి వచ్చినపదార్థము ఎప్పటికిని ననీశ్వర పదార్థము గాఁజాలదుకదా ? అగుననునెడఁ బులికి మేక పుట్టుననియు మామిడివిత్తువలన వనసచెట్టు పుట్టుననియుఁ గూడఁ జెప్పవచ్చునుగదా ? అట్లు చెప్పఁగూడదని యందఱును నంశిరించియున్నారుగాన నీశ్వరునుండి యనీశ్వర పదార్థము కలుగుననుటకు వలనుబడదు. వీని నన్నిటిని గనియేకాఁబోలు ! పాపము ! పంతులవారును నదైవతమునుకూర్చి “శంక రాచార్యులు ” అను వ్యాసములో నిట్లువ్రాయించియున్నారు.

“అదైవతమతము యుక్తిచేత చక్కఁగానే కానఁబడినను అనుష్ఠానమునకు మాత్రమంతగా అర్హమైనదికాదు ” - పుట 101 సం॥ 8 పుట పంతులవా రదైవతము యుక్తియుక్తమేయని యంగీకరించిరి కదా . ఇకదీని నధిక్షేపింపఁబోవలె ? యుక్తియననేమో శ్రీ శ్రీ పంతులవారేయిట్లువ్రాయించియున్నారు.

“ఇంద్రియములకు గోచరములైన విషయములవలన మనము పొందిన యనుభవమును దెలియని విషయములయందుఁ జొప్పించి కార్యకారణ సంబంధమంతో విమర్శించినమనకుఁ శోచునట్టి యభిప్రాయమంటు యుక్తులుగాని తద్భిన్నమంటలైన వెల్లయుక్తులు కావుగదా. ”

ఈనిర్వచనముంబట్టి యదైవతము యుక్తియుక్తమని పంతులవారు చెప్పిన తమ ఇంద్రియములకు గోచరములైన

న విషయములవలన తాము పొందిన యనుభవమును దెలియని విషయమననందు జొప్పించి, కార్యకారణ సంబంధముతో విమర్శించి చూడఁగాఁ దమకుఁ జోచినట్టి యభిప్రాయము తాము బ్రహ్మలక్షణముని తెలిసికొనుటగా మనము తలంపవలసియుండును. ఇక దీనింగూర్చి పంతులవారు మఱియొకలాగున తలంచుటకు నందుకలదా ?

పంతులవా రద్వైతులని చెప్పటకై నేనింతవ్యాసియుండలేదు. శ్రీపంతులవా రేమతమునుగూడ బాగుగాఁ దెలిసికొనియుండని సర్వతోమంఖ పాండిత్యమంకలవా రగుటచే వీరుచేసినసిద్ధాంతమలందే కొన్ని తావుల ద్వైతము మఱి కొన్ని తావుల విశిష్టద్వైతమను గాన్పించుచున్నమాట నిజము. నిక్కము చెప్పవలసివచ్చునెడ వీరి పావన చారిత్రమును వ్రాసిన శ్రీతోలేటి సుబ్బారావు పంతులవారుచెప్పినట్లుగా వీరి మస్తిష్కపేటిక మతశూన్యమై నాస్తికతా నిలయమైనను గావచ్చును. ఆయానుమనకేల ? వీరు వ్రాసిన సిద్ధాంత తాత్పర్యములందే యద్వైతమతబీజములు కలవు. వానిందీసి జేయుట కెవరికినిశక్యముకాదు.

బ్రహ్మజ్ఞానము

జ్ఞానములలో నెల్ల బ్రహ్మజ్ఞానము మిక్కిలి కఠినమైనది. ఎందుచేతననగా జ్ఞేయమగు బ్రహ్మము అనంతమైనది. అట్టి యపారమగు బ్రహ్మమును దెలిసికొనుటకుఁగల యాధారములు మిక్కిలి తక్కువ. ఆయున్నవైనను అల్పములు. కాన బ్రహ్మమును దెలిసికొనుట మునులకును మఘకాటమై యున్నది. ఎట్లనఁ జూచి తెలిసికొందుమనిన.

“సతతచక్షుచ్ఛతి”

అని వేదములు ఘోషించుచున్నట్లుగా మనదృష్టి యచటికిఁ బోనేరదు. పోనిండు బాగుగాఁ దెలిసికొనిన విజ్ఞులు వణికంబఁగా విని తెలిసికొందుమనిన.

“సశాగ్ధచ్ఛతి”

అని శ్రుతులు మొఱిచుచున్నట్లుగా నచటికి శాక్కులు పోనేరవు. పోనిండు మనమ్మచే నూహింతుమనిన.

“నమనః”

అని యాత్మాయములు చాటుచున్నట్లుగా నచటికి మనస్సును పోనేరదు. ఇఁక నెట్లు తెలిసికొందుమనిన-

“నవిచారిణి.”

అనినిగమంబులు ప్రకటించునట్లుగా మనముభగవంతుని

తెలిసికొనఁజాలనే చాలము. మనమెంతకాలము భగవంతుఁడు తెలిసికొనఁబడఁదగిన పదార్థముగానెంచి మనతెలివితేటలవినియోగించి పైఁగా నాతనిదెలిసికొనఁబ్రయత్నించుమో యంతకాలమును ఆతని మనము తెలిసికొనం జాలము. కావుననే.

“అవిజ్ఞాతం విజ్ఞాతమ్”

అని ప్రాజదువులు వాకొనుచున్నవి. మరియు—

“యదిమన్యసేనువేదేతి దహరమీవాపినూనం” అని ప్రామినుకులు తెలిసినట్లుగా నేను తెలిసికొంటి ననుకొనెడివాఁడు నిజముగాఁ దెలిసికొనినది చాల తక్కువగా నుండును. ఈ యభిప్రాయమును మనమత గ్రంథములుమాత్రమే తెలిపియుండలేదు. అన్ని మతగ్రంథములునునిట్లే తెలుపుచున్నవి. క్రైస్తవుల బైబిలు నిట్లే నుడుపుచున్నది. మహమ్మదీయుల కొరానును ఇట్లే పలుకుచున్నది. బ్రాహ్మసామాజికుల యాత్మవేదమును నిట్లే భాషించుచున్నది.

“భగవంతుఁడు మనస్సునకును వాక్కునకును అందరానివాఁడని తేటపడుచున్నది.”

అని బ్రాహ్మసామాజికులుతమగ్రంథములలో వ్రాసికొనియేయున్నారు.

“No man hath seen God at any time.”

(మనుజుఁడు భగవంతు నెప్పుడును గనుగొనియుండలేదు) అని బైబిలు చెప్పుచున్నది.

మనమతగ్రంథములన్నియు భగవంతుడవాఙ్మానస గో
 వరుడని తెలుపుచున్నవి. వశ్చిమదేశమునందలి జ్ఞానులగు
 స్పెన్సరు మొదలగువారును అవిష్కేయుడు (unknowable)
 అని బోధించుచున్నారు. ఈవిషయమై సిసిరోయనుజ్ఞానియొ
 కచిన్నకథను జెప్పియున్నాడు. దానినిట నుదహరించుట
 యవసరముకాదు. ఒకప్రభువు ఒకజ్ఞానినిజూచి భగవంతు
 డన నేమియని ప్రశ్న వేసియున్నాడు. జ్ఞాని యిండుక యా
 లోచించి రేవుసమాధానము చెప్పెదననె. నాడు రేవు వ
 చ్చినది. రాజమరల తనప్రశ్నమువేసినాడు. జ్ఞాని రేవుచె
 ప్పెదనని యుత్తరమిచ్చినాడు. ఇతనిక రేవువచ్చినది. మ
 రల రాజవ్రశ్నించినాడు. జ్ఞాని యెప్పటియట్ల రేవుచెప్పె
 దననియే బదులిడినాడు. ఈరీతిగా రేవులనంఖ్యాకములుగా
 జరిగిపోయినవి. నృపునకుఁ దొందరపుట్టినది. అప్పుడు జ్ఞాని
 తేనిజూచి “ఓరాజేంద్రా, నీవు మొదట ప్రశ్న వేసినప్పు
 డొక్కదినము బాగుగానాలోచించుకొనిన నీప్రశ్నకుసమా
 ధానమీయఁగలుగుదు ననుకొంటి. అట్లాలోచించుటచే నిక
 నొకనాడు కావలసివచ్చినది. దానితరువాత వేతొకనాడ
 వసరమైనది. ఈరీతిగా నాలోచించినకొలది కాలము గతిం
 చుచున్న దేకాని భగవంతుఁ డిట్టివాడని తెలుపుటకుమాత్ర
 ము నాకుసందర్భము కదురకున్నది. ఆలోచించిన కొలది
 విషయము దూరముగాఁ బోవుచున్నది. భగవంతునిమనము
 తెలిసికొనఁజాలమని తుదకు దోచుచున్నది” అని కడవటి

సమాధానమును జెప్పినాడు.

అని యాసిసిరోయను జ్ఞాని చెప్పియున్నాడు. చదువరులారా, బ్రహ్మవిద్య యింత కఠినమైనది కావుననే లోకులిదేమి బ్రహ్మవిద్యయాయని పలుకుచుందురు. మనలోని దక్షిణామూర్తి యువదేశమును ఈభావమునే కలిగించుచున్నది. దక్షిణామూర్తి మానముద్రను బూని మునులకు నుపదేశము నిచ్చెనట.

ఇక మనము భగవంతుని బొత్తుగా గ్రహింపఁజాలమాయనిన సర్వమయ్యుండై యున్న దేవుని నిజస్థితినింతను మనము గ్రహింపఁజాలమని పైవాదముల యధఃముగాని బొత్తుగా గ్రహింపఁజాలమని కాదు. ఎవరిబుద్ధికి దగినంతవారు గ్రహింతురు. అఖండాకృతియు నఖండతేజస్సునుగల సూర్యుని మనయింద్రియములు గ్రహింపఁగలిగినంత మనము గ్రహించుచున్నాము. అహర్నిశములు మనముచూచుచున్నామనుకొనుచున్న గ్రహగోళముల-నిజముచెప్పవలసివచ్చిన-మనము చూడలేదనియే చెప్పవలయును. వాని నిజమైనయొకృతినిగాని వణకమును వస్తుతత్వమునుగాని మనము కనిపెట్టియుండలేదు. సూర్యుని మనము తెల్లనికాంతికలవానిగాను జేసెడు కైవారముగలవానిగాను జూచుచున్నాము. ఇవి రెండునుగూడ సత్యములుకావు. సూర్యకిరణములందు గల వణకములకు పరిమితిలేదు. అచిత్రభాసుని యాకృతి వేల

కొలఁదిమైళ్ళ వై కాల్యముకలది. సూర్యువస్తుతత్వమేదియో యెవరికిని నేటికిఁగూడఘోషపడలేదు. వలుపురు వలువిధములఁ దెలుపుచున్నారు. మనకు నేత్రగోచరము లగుచున్న వానిని గూర్చి మనకుగలుగుచున్న జ్ఞానమే యిట్లుండఁగా అవాఙ్మన సగోచరునిగూర్చి మనకుఁగలుగు జ్ఞానమెట్లుండునో బుద్ధిమం తులూహించుకొనుఁడు.

ఏరీతిని సూర్యుని వస్తుతత్వమును మనము గ్రహింపలేక పోయినను మన యింద్రియములు గ్రహింపఁగలిగినంతమట్టు కు గొప్పయాకృతి కలవానిని కొద్దియాకృతి కలవానిగా గ్రహించి యాయాపదాధకములను దెలిసికొంటిమని తలం చుచున్నామో యారీతినే యపరిమితుఁడగు భగవంతుని మ నబుద్ధికిఁ దగినట్లుగాఁ బరిమితిగలవానినిగా గ్రహించి ధన్యు లమనుకొనుచున్నాము. మనము భగవంతుని గ్రహించితిమనిన నాతని గ్రిందుపటచితిమనియే యధకముకాని వేఱొండు కాదన మనకుఁగలిగిన యీ రీతి అల్పజ్ఞానమునకును అసత్య జ్ఞానమునకును విజ్ఞప్తిగి కొందఱు తమదేమో సత్యజ్ఞానమైన ట్లు పరులదికానట్లును దామేమో భగవంతుని ఘనపటచుచుం డఁగా నితరులూతని క్రిందుపటచు చున్నట్లును భ్రమసి వృథాగా పరమతనిందనమునుజేసి వృథా కలహములఁ బెం చుదురు.

హిందువులు భగవంతుఁడు గరుడాకృతిఁ దాల్చినట్లుగా భావించిన దానిని బరిహసించుచు క్రైస్తవులుదేవుఁడు పా

పురపురూపమును దాల్చినాడని నమ్ముచున్నారు. గరుడా కృతీదాల్చుట గర్వమైన పారావతాకృతిని దాల్చుట యట్టిదికాదా? ఇట్టివనేకములు కలవు.

ఇకపూర్వపు మతములన్నిటిని దోసిరాజనినూతనము గావినిర్మలమతమును గలిగించితిమనుకొను బ్రాహ్మసామాజికుల పై ఖరింగనుడు. వీరు మతగ్రంథముల నమ్మరంట! ప్రపంచమే వివేదమంట! ఇట్టి పరిజ్ఞాతలు హిందువులజేయుచున్న యాక్షేపణముల ధోరణింగనుడు:—

“ఓ మూఢజనులారా! మీరెంతకాల మింకను సర్వదయాపరుడైన పరమేశ్వరుని యారాధనమును మానివేసి మీరుసృష్టించిన కష్టదేవతలను రాతిదేవతలను వట్టుకొని దేవులాడుచుండెదరు? ఎప్పుడైన దేవతలైనవారు మనుష్యులకు రోగములు తెచ్చిపెట్టుదురా? పరులను నిష్కారణముగా బాధించుట దేవతాస్వభావమునకు దగియుండునా?”

అని పరులయోహాల నిరసించుటలో, దన యపరిమితబుద్ధి సంపదను వినియోగించిన యామహాజ్ఞాని తనప్రపంచవేదమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు నిట్లు వాగియున్నాడు.

“సింహము, పులి, పాము, తేలు, మొదలయిన దుష్టజంతువులను, పిడుగు మొదలయినవానినిగూడ మనకు దైవభయమును, సద్గుణములును గలుగుటకయ్యయే, నయమును భయమును జూపి చిడ్డల సన్మార్గమునకు దింప తండ్రివంటియీశ్వరుడు వృణించియున్నాడు” మేలు వివేకినిధి! మేలుజ్ఞా

నధురీణా! పిడుగు పాము మొదలయినవానిని జీవదయావరు
 డు మనకు నీతిని బోధించుటకయియే సృజించినాడుగా! అ
 యిన నవి పూజనీయములేకదా. మనకు నీతినిబోధింప నా
 లోకమునుండి యీలోకమునకు వచ్చిన యీశర్వాదులు మ
 నకుఁ బూజనీయములేట్లు కాకుండును? అయ్యా! ఎవరికి
 నీతికలుపుటకు? ప్రతివత్సరమును అవి నొటవేసికొనుచున్న
 యసంఖ్యాకులగు జనులకా? మిగిలినవారికా? మొదటివా
 రికనవారు మృతులేయైరి. ఇతర వారికి చేయుబోధయేము
 న్నది? మిగిలినవారి కనపిడుగు మొత్తినవాని యవస్థనుకా
 చికాని పిడుగునుజూచిగానియేమిసీతి గ్రహింపవలసియుండు
 ను? దుర్మార్గు లిట్లు నశింతురనియో? సన్మార్గులను పిడు
 గు మొత్తుటలేదో? ఇతర గ్రహింపవలసిన దేమున్నది?
 పాము, పిడుగు, భూకంపము, ప్రళయము మొదలయినవాని
 నిఁ బంపి నిష్కారణముగా సన్మార్గులనుదుర్మార్గులను గూడ
 హఠాత్తుగా నశింపఁజేయుచున్నవాడు దయామయుఁడెట్లు
 కాఁగలఁడు? జ్ఞానసిద్ధి! ఒక్కమారుగా నసంఖ్యాకులగు జ
 నుల రూపురూపు ప్రళయముల సృజించినవాడు నయ
 మును భయమును జూపి బిడ్డల సన్మార్గమునకు దింపు
 తఁడైవంటివాఁడా! నయమును భయమును గలుగుటకై బి
 డ్డలఁజంపివేసిన తఁడైయెచటనై నఁగలఁడా! ఎచ్చటనై ననున్న
 వాడు బుద్ధిమంతుఁడని పలుకఁబడునా? ఇట్టి విశేషముగల
 మహాజ్ఞాని దేవుడుగోగములు దెచ్చిపెట్టుచున్నాడనిన నిఁక

వింతపడనేల ? రోగమువలన నయమునుభయమునుగల్గించు చున్నాడనియేల చెప్పరాదు? “పరులను నిష్కారణముగా బంధించుట దేవతాస్వభావమునకుఁ దగియుండునా” యని తలంచు వివేకి నరుల నిష్కారణముగా మృత్యుముఖమున వేయుట దేవతాస్వభావమునుకొనుట వివేకమా? లోకము లోవివేకులగువారేమి చెప్పచున్నారు ? వ్రజలను భయపెట్టి తనవశము చేసికొనవలెనని చూచువాఁడు అవివేకియుఁగూర్చుండుననియు జనులకు యుక్తాయుక్తపరిజ్ఞానము కలిగించిజ్ఞానమార్గమున లోకమును దసవశముచేసికొనువాఁడువివేకియనియుఁజెప్పచున్నారు. తానభగవంతుఁడు పిడుగు మొదలగు వానిని గల్పించి వ్రజలందు భీతిని బుట్టించి తనవశము చేసికొనఁజూచుచున్నాడనిన కూర్చుండనియు నవివేకియనియుఁజేలును.

మఱియును ఈబుద్ధిమంతుఁడు వ్రాసిన యీక్రింది వాక్యములంగనుఁడు.

“అంగహీనులును బలహీనులును స్వదోషమువలనగాక దైవవంశముచేత పాటుపడలేకపోవుదురుగనుక అట్టివారికిదానముచేయుటయే మానసధర్మము.”

దీనివలన లోకములోఁ దా మేదోషమును జేయకపోయినను అంగహీనులు బలహీనులునైనవారు పలువురు కలరనియు వారిని దైవము వంచించినాడనియుఁ జేలుచున్నది. ఈ వ్యాతవలన దైవమువంశకుడని తెలుపుటకేమైన సందేహము

మున్నదా? లేదు. ఇక నిదియేటి వివేకము ? ఈ మాత్రపు తెలివికి పురాణములఁదిట్టనేల ? వరమతముల నిందింపనేల?

ప్రపంచవ్యాపారమునుబట్టి చూచిన భగవంతుఁ డవివేకి యనియు నసమర్థుఁడనియుఁ గూర్చుఁడనియుఁ దేలుచున్నది. ప్రకృతిజ్ఞాన ధురీణుఁడగు మిల్లును తార్కికుఁడు భగవంతుఁ డొక హాస్యాస్పదమగు పదార్థముగా వణికాంచియున్నాఁ డు. వానికి మిల్లుగారి దేవుఁడు అని (Mill's God) పేరు. ఇక నొక ప్రకృతిశాస్త్రవేత్త “ లోకములో నమితమగు కీడు గలదుగాన దానిని గలిగించిన, అట్లుకాదేని, అదికలుగుచుండ నుపేక్షించిన దుర్మాగుఁడగును. సమర్థతలేకున్న శక్తిహీనుఁడగును.” అని వలికినాఁడు. కాన లోకమును భగవంతుని కిందుపరచుచునే యున్నదికాని పేలుకాదు.

ఇక భగవంతుని దెలిసికొనుటకు నాధారమేదియనిననాధారమున్నది. అది యేదియనిన నిక్కమగు భక్తి. భక్తికలిగిన వాఁడగుటచే ప్రపంచమే వేదముగా నమ్మువాఁడు ప్రపంచమునుజూచియే భగవంతుని అనంతకళ్యాణగుణవరిపూర్ణుని గ్రహించుచున్నాఁడు. అట్లనే భక్తిగలిగినవాఁడగుటచే దైవదత్తగ్రంథము కలదనుకొనువాఁడుదానినిబట్టి దైవమనంతకళ్యాణగుణుఁడుగా నున్నట్లు గ్రహించుచున్నాఁడు. వేదములును ప్రపంచమునుజూచి భగవంతునిమహిమను గ్రహింపవలసినదనికూడఁ దెలుపుచున్నవి.

వేదములు దైవదత్తములనినను అట్లుకాక పూర్వులయ నుభవమును దేవులు గ్రంథములనిననుగూడఁబూజనీయము లే యగుచున్నవి. కావున వినిర్మలమగు భక్తి, వేదములందా దరఖానము, వివేకము ఇవియుండిన బ్రహ్మజ్ఞానము కదురు నేగాని కేవలభక్తిచేగాని కేవలవేదవేత్పత్వమువలనఁగానికే వల వివేకమువలనఁగాని భగవంతుని మనము తెలిసికొనఁ జాలము.

గడచిన పత్రికలో ప్రపంచమునే తమవేదము గానమ్ము బ్రాహ్మసామాజికుల దైవము ప్రపంచమునుబట్టి యెట్టిస్థితి కివచ్చునో తెలిపియుంటిమి. ఇంక బైబిలును నమ్ముకై స్త్రవుల దైవమునుగూర్చి కూడనించుకవిమర్శించిచూతము.

హిందువుల దైవతముల నధిక్షేపించు క్రైస్తవుల దైవ మునుగూర్చి రాజారామ మోహనరాయల వారిట్లువ్రాయు చున్నారు.

“With a view to prove the errors of the Poorans and Tuntrus, you say, that the Poorans represent god as possessed of various names and forms as possessed of a wife and children, and as subject to the senses, and to the discharge of bodily functions; from which it follows that there are many gods, that they are subject to sensual pleasure and the omnipresence of God cannot be maintained. I therefore humbly ask the missionary gentlemen whether or not they call Jesus Christ who is possessed.

of the human form also the Holy Ghost who is possessed of the dove shape, the very God ? (1) and whether they do not consider that Jesus christ, the very God, received impressions by the external organs, eyes &c. and operated by means of the active organs, hands &c. And whether or not they consider him as subject to all the human passions ? Was he angry or not ? (2) Was his mind afflicted or not ? (3) Did he Experience any suffering or pain ? (4) And did he not eat and drink ? (5) Did he not live a long time with his own mother, brothers and relatives ? (6) Was he not born, (7) and did he not die ? (8) And did not the Holy Ghost, who is the very God, in the form of a dove remove from one place to another ? (9) And did he not beget Jesus Christ by his intercourse with a woman ? (10) If they acknowledge all this, then they cannot find fault with Poorans."

(పురాణములందును తంత్రములందును దోషముల పట్టుతలంపుతో మీరు (మిషనరీలు) పురాణములందు దేవుడు వివిధములైన నామరూపములను భార్యపుత్రులను గలిగియున్నట్లును ఇంద్రియభావములచే దేహకృత్యములకు లోనైనట్లును; అందుమూలముచే పలుపురుషగవంతులుకలవనియు తాటికామక్రోధాదులు కలవనియు, సర్వవ్యాపకత్వమునకు భంగమువచ్చుచున్నదనియు, జెప్పిపురాణములనధిక్షేపించుదురు. కావున విషయపూర్వకముగా ఘనులైన మిషనరీల నీ

క్రిందిప్రశ్నల వేయించున్నాను. (1) మానవదేహమును దాల్చిన కీర్తిస్తును పాపురపురూపును భరించిన పరిశుద్ధాత్మయును సరియైన భగవంతుడగుదురా? కారా? (2) భగవంతుడేయైన కీర్తి నేత్యాదిజ్ఞానేంద్రియములమూలముగా విషయగ్రహణము చేసెనని తాము తలంపరా? మఱియును హస్తాది కరణేంద్రియముల మూలముగాఁ బనిచేసెనని తమ తలంపరా? లేదా? ఆతఁడు మనుష్యవాంఛలకు లోనైనాడని భావించురా? లేదా? ఆతఁడుకోర్కెధమును వహింపలేదా? (3) అతనిమనస్సు క్షోభించినదా? లేదా? అతఁడేని అనుభవమును గాని బాధనుగాని పొందెనా? (4) ఆతండుతినలేదా? తాగలేదా? ఆతఁడుతల్లి, తమ్ములు, బంధువులు, మొదలగువారితో చిరకాలము జీవించలేదా? (6) ఆతఁడు పుట్టలేదా? గిట్టలేదా? (7) భగవంతుఁ డేయైన పరిశుద్ధాత్మ పాపురపురూపునందియొక తావునుండి యొక నొక తావునకు సంవరింపలేదా? (10) ఒక క్రీతో సంపర్కము కలిగించుకొని యాతఁడు కీర్తిస్తునుగనలేదా? వీనినన్నిటిని అంగీకరించుకొన్నపులు ఇతపురాణములందుఁ దప్పేట పట్టఁగలరు.)

ప్రకృతినిబట్టి దైవము దోషదూషితుడగు చున్నాడని మిల్లుమొదలగు క్రైస్తవులు నుడువుచున్నారు. బైబిలునుబట్టి దైవము నిందులకుఁగనుచున్నాడని మరల రామమోహన రాయలవారు మున్నగు బౌద్ధసామాజికులు వలుకుచు

న్నారు. ఎవరిదోషములుజారికీ దెలియుటలేదు. ఎందుమూలముచేత? తమతమ మతములందు తమకు భక్తి కలదు కావున.

తమయవస్థలీరీతి నున్నను గూడ నీయుభయ పక్షముల వాదను మరల హిందువుల పురాణములందున్న విషయముల నధిక్షేపించుటలోఁ దమ పాండిత్యమును సిగ్గువిడచి చూడఁజూపుచున్నారు. ఎందుచేత? స్వపక్షమానందున్న భక్తిపరపక్షమునందు లేకపోవుటచేతనే. బైబిలునందు భక్తియొండుటచే క్రైస్తవునకు పరికుద్ధాత్మ పరపురుషుని భార్యతో సంవర్కమును గలిగించుకొని గర్భమును నిలుపుట దోషముగాఁ గాన్పించినదికాదు. బైబిలునందు భక్తిలేకపోవుటచే రామమోహనరాయలవారి కయ్యదిదోషముగాఁ గాన్పించినది. మఱియును బ్రకృతియందు జారత్వాదిదోషములు మెండుగాఁ గాన్పించుచుండినను సర్వశక్తుడై యుండియు దానిని నివారించక యుపేక్షించుచున్న దైవమును దోషిగా నెన్నుటకు మాటుగా బ్రౌహ్మసామూజులు సకలసద్గుణసమేతునిగా నాతని భావించుచున్నారు. ప్రకృతియందు భక్తిలేకపోవుటచే నితరులు దానియందు గాన్పించుదోషములను బట్టి భగవంతుని దోషిగా నెన్నుచున్నారు.

అట్లయిన భక్తిదోషమునుగుణముగా గ్రహించనట్లుచేయునా యన నట్లుగాదు. వివేకముతోఁగూడిన నిజమైనభక్తి యేయేవిషయము నెంతవఱకు గ్రహింపవలయునోబా

గుగాబోధించును. భక్తిలేమివిషయ విమర్శనమును హద్దు దాటించును. అంచుమూలముచే కువాదములు బయలుపెడలును. సద్భక్తి గలిగియుండుటకును లేకుండుటకును నిది యేభేదము. అంచుమూలముచేతనే ముందుభక్తిని సంపాదించుకొనవలసినదని యన్ని మతములవారును గూడఁ జెప్పుచుందురు.

బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగుటయెట్లు? వేదములీవిషయమునఁ బరస్పరవిరుద్ధమంగాఁబలుకుచున్నవి. ఒకచోట “యతోవాచో నివర్తంతే అప్రావ్యమనసానహ” (మనస్సుతోఁగూడ వాక్కులేవనినుండి మరలిపోవుచున్నవై అనఁగా అవాఙ్మాన సగోచరుఁడు భగవంతుఁడు) అనితెలుపఁబడి యున్నది. ఇంక నొకచోట ‘బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి’ (బ్రహ్మమును దెలిసికొని బ్రహ్మమేయగుచున్నాఁడు) అని తెలుపఁబడి యున్నది. ఇదియెట్లు పాసఁగును? అవాఙ్మానసగోచరునిదెలిసికొనుటయెట్లు? ఇదిపరస్పర విరుద్ధముకాదాయనియడిగిన నట్లు కాదు. స్థూలదృష్టిచేఁజూచిన నట్లుకాన్పించినను సూక్ష్మదృష్టిచేఁజూచిన నిందు సత్యమే కాన్పించుచున్నది. అది యెట్లనిన:—

“యతోవాచో నివర్తంతే అప్రావ్యమనసానహ” మున్నగు శ్రుతివాక్యములు భగవంతుని బ్రకాశింపఁజేసి మనకుఁదెలియజూపు సాధనములేవియును లేవని తెలుపుచున్నవి. అట్లనమనము భగవంతుని దెలిసికొన లేమనుటకాదా?

సాధనములేనప్పుడు మనకు బ్రహ్మము సాధ్యమెట్లగునందు
లేని- అట్లనఁగూడదు. లోకములో సాధనకలాపసాహ-
య్యము నందినంగాని మనకుఁ దెలియరాని వస్తువులకొన్ని
గలవు. అట్టితర సాహాయ్య మక్కఱలేకయే తెలియవచ్చుపదా-
ర్థములు కొన్నిగలవు. మొదటితరగతివాని సప్రకాశవస్తు-
వులనియు రెండవ తెగవానిని సప్రకాశవస్తువులనియు వేత్తల
గువారు చెప్పుదురు. అప్రకాశవస్తువులఁ దెలిసికొనుటకయి
సప్రకాశవస్తువుల సాహాయ్య ముండితీరవలెను. లేదేని అవి
గోచరింపవు. సప్రకాశవస్తువులను దెలిసికొనుట కితరవస్తు-
సహాయ మేదియునక్కఱలేదు. దీపాదికములు సప్రకాశవ-
స్తువులు, కుడ్డ్యాదులు అప్రకాశ వస్తువులు. గోడలు మేడలు
మొదలగువానినిఁ జూచుటకయి మనకుదీపాదికములయొక్క
సాహాయ్యమవసరమం అంతియకాని దీపాదికమును జూచుట
కయి యితరవస్తువులతో డేదియు నవసరమంకాదు. ఒకవిష-
యమునమాత్రమే స్వయంప్రకాశమయి యున్నజడముల వి-
షయమేయిట్లుండఁగా అన్నివిధమంలచేతను అంతటను అన్ని కా-
లమంలందును స్వయముగాఁ బ్రకాశించు బ్రహ్మమును దెలి-
సికొనుట కితరవస్తుసాహాయ్యమేల ? సాధనమేల ?

మనము వజ్రాదికుసులనుజూచి కాంతిగల వదాధకముల
ను కొనుచున్నాముకాని నిక్కము చెప్పవలసివచ్చిన నయ్య
వి స్వయంప్రకాశమాన పదాధకములుకావు. సూర్యరశ్మి
మూలముగానే యయ్యవి యట్లుప్రకాశించుచున్నవి. అట్లనే

సూర్యాదులును స్వయంప్రకాశమాన పదార్థములు కారు. స్వయముగా ప్రకాశించుచు వానినిగూడఁ బ్రకాశింపఁ జేయువాఁడు వేలుగాఁగలఁడు. అతఁడే భగవంతుఁడు. “నతత్రనూర్యోభాతి నచంద్రతారకం | నేమావిద్యుతోభాన్తి కుతోయదగ్నిః | తమేవభాన్తమనుభాతిసర్వం తస్యభాసా సర్వమిదంవిభాతి” (బ్రహ్మమునుసూర్యుఁడుప్రకాశింపఁజేయులేదు చంద్రతారకములును బ్రకాశింపఁజేయునేరవు. మెఱుపులును జేయలేవు అగ్నిమాటచెప్పెడిదేమి. ప్రకాశించుచున్న యాతనిననుసరించియే సర్వమును బ్రకాశించుచున్నది. అతని కాంతిమూలముగా నిదియంతయుఁ బ్రకాశించుచున్నది.) అనుశ్రుతిమూలముగా స్వయంప్రకాశమానుఁడొక్క భగవంతుఁడే యనియును నాతని కాంతిమూలముగా నీలోకమంతయుఁ బ్రకాశించుచున్న దనియుఁ దేలుచున్నది.

అట్లుగాన భగవంతుఁడెందుల కందఱికిని గోచరుండగుట లేదు! అనిన నయ్యదిమనలోపమే. మనమొకపస్తువును దెలిసికొనఁ గోరినపుడు మనకును ఆపస్తువునకును నడుమగలయావరణము పోవలెను. అట్లుకాకున్న నయ్యది యెంతప్రకాశమాన పదార్థముయినను రానినిమనము తెలిసికొనఁలము. సూర్యుఁడులోకమునంతను బ్రకాశింపఁజేయుఁగలశక్తికలతాఁడయివిరాజిల్లుచున్నాఁడు. అయిననుమన మొకగదిగూర్చుండి యుందుమీని మనమాసూర్యునిఁ జూడఁజాలముగదిలోనున్న మనము దేదీప్యమానముగాఁ బ్రకాశించుచున్న

సూర్యుని జూడఁగోరుదుమేని మనకును సూర్యునకును నడుమ పడుగనున్న వస్తువుల యాతంకము లేకుండ జేసికొనవలెను. అప్పుడు మనము సూర్యుని జూడఁగలిగియుందుము. మనము చేయవలసినదంతయు. ఇతరపదార్థక విషయమట్టిదికాదు. మనము లోకాతీతమయిన హిమవత్పర్వతమును జూడఁదలంతుమేని మనకును అవర్వతమునకును నడుమనున్న యడ్డునుమనముతోలఁగించు కొనినంతన కార్యములేదు. ఆమహాపర్వతమును బ్రకాశింపఁజేయు సూర్యకాంతికూడ మనకు సహాయమయి యుండవలెను. కావున లోకమునంతను బ్రకాశింపఁజేయుచున్న సూర్యుని జూచుటకయి యావరణభంగమెట్లుకావలసియున్నదో అట్లే అఖండజ్యోతియై సర్వకాల సర్వావస్థలయందును బ్రకాశించుచున్న భగవంతుని మనము తెలిసికొనుటకు నావరణభంగము మాత్రముకావలెను. అంతయు. ఆవరణభంగ మొనరించుకొని సంసారాంధువులనుండి యీవలఁబడినవారికిమాత్రమేయితర సాహాయ్య మక్కఱలేక యేభగవంతుడుగోచరుడగును అజ్ఞానావరణ భంగమొనరింపిన వానికాతడు నులభముగా గోచరుడగును. అదిలేనంతలము గోచరుడు కాదు. అజ్ఞానావరణ భంగమొనరింపని కొనువని మనచేతుల లోనేయున్నది. కాన “బ్రహ్మవిపద బ్రహ్మైవభవతి” మొదలయిన శ్లోకులట్లు బోధించుచున్నవి. ఇందుఁ బరస్పర విరుద్ధమిదియునులేదు.

బ్రహ్మ సామాజికము నిట్లే తలంచు చున్నారు :—

“ If the Supreme God is the wealth of our hearts how is it that we cannot see Him? What is there that stands as an intervention between us and Him? That intervention is in ourselves. Our desire and anxiety for worldly pleasure is that intervention. We are not at a distance from God in such a light; it is our selfishness and our wickedness which has thrown us from Him. This is the advice of Monotheism—enjoy the delight of God by giving up all desires of worldly pleasure and avoiding all taints of sin; if we are impure in ourselves how can there be a desire to go to that pure person.”

అని మహర్షి దేవేంద్రనాథ తాకురుగారు చెప్పియున్నారు. ఈవిషయమునే వండితశిరోమణులగు శివకుమారమిత్రులవారు వ్రయాగలోజరిగిన సనాతనధర్మ మహాసభలో నిపుణముగా ముచ్చటించియున్నారు.

రావుబహదర్ వీరేశలింగం పంతులుగారి

యాత్రజ్ఞానము.

— — —

శ్రీరావుబహద్రరు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు లోకమును దమ్ముననుకరింపఁ గోరికొనుచున్నారు. వలు పురుషత్రికాధిపతులు శ్రీపంతులవారు మన దేశమునకు మార్గదశకాకులై యున్నారని నుడుపుచున్నారు. బహుజనులు వారిని ప్రమాణముగాదీసికొనఁబోవుచున్నారు. ఇట్టివారియొక్క సామర్థ్యము మెలఁపితిదో లోక మెఱింగియుండుట యవసరముకాదను బుద్ధిమంతులుండఁజాలరుకదా. కావున వీరి సామర్థ్యమును గూర్చి లోకహితార్థమింతుక వ్రాయుచున్నాఁడను. జ్ఞానములలోనెల్ల ఆత్మజ్ఞానము ముఖ్యమయినదనియందఱును అంగీకరించియున్నారు. ఆహేతువుచేతను ఈ లోకమునకు బహుపకారకమై యాస్తిక్యమును గలిగించుచున్న విగ్రహారాధనమును బరిపరివిధముల నిండించి మిక్కిలి దుస్సాధ్యమయిన యాత్మజ్ఞానముకలవారికి నియమింపఁబడిన మానసికారాధనమును సర్వత్ర యుంచవలెనని నుక్కిలక్కాణించుట చేతను బహుధర్మములను జక్కఁగా బోధించు జన్మాంతరాదులను దృఢీకరించుచుండుట చేతను శ్రీ

పంతులవారికి “ ఆత్మను ” గూర్చి యెంత తెలియునో ముందుచెప్పెదను.

పంతులవారు విరచించిన గ్రంథములనెల్లఁ జదివించినఁ బక్షపాతము లేనిబుద్ధిమంతులెల్లరు శ్రీపంతులవారికి ఆత్మను గూర్చి యేమియును తెలియకపోవుటయగాక వైఁగా విపరీతజ్ఞానముకూడఁ గలదని నిస్సంశయముగాఁ జెప్పితరుదురు. ఏమన.

ఆత్మయననేమి ?

శ్రీపంతులవారు “మనస్సే పరమాత్మ” (సం 3 పుట 273) అనియు “సర్వవ్యాపియై నాశరహితమైయుండెడి మనస్సే పరమాత్మ” (సం 8 పుట 274) అనియు వ్రాసియుండుటచేత వీరుమనస్సు నాత్మగా గ్రహించినారని తెలియ పచ్చుచున్నది. ఇది వింతకాదా ! మనపెద్దలు మనస్సాత్మయని యెన్నుండును జెప్పియుండలేదు. మనస్సాత్మకాదనికూడ నొక్కిచెప్పియున్నారు. ఇతర విషయములం దేయే ప్రజ్ఞల నితర దేశస్థు లెంతసంపాదించినను ఆత్మవిషయమునమాత్రమంతగా వారువరిశోధించి యుండలేదు. ఈవరిశోధనములో మనపెద్దలే ఘనమయినవని చేసియున్నారు. ఈవిషయమును ఖండాంతరులుకూడ సంగీకరించియున్నారు. ఇందులకుఁ బంతులవారును అంగీకరించిరి. కాని యాత్మనుగూర్చి మనపెద్దలుచెప్పినదానిని గ్రహింపఁజాలక మనస్సునే యాత్మగా

వీరుతలంచిరి. ఈతలంపు పాశ్చాత్యులలో గొందఱికిగలదు. అది వీరికెక్కుడుగా రుచించినది కాబోలును!

బాగుగా నాలోచించిచూచినమనస్సు నాత్యయనుట సంభవింపదు. ఎట్లనశ్రీవీరేశలింగమం వంతులవారు చతురాదీంద్రియము లాత్మకావనుటకీ క్రిందియఃక్తిని జెప్పియున్నారు. ఏదియన “మఱియు ప్రతిదేహిని నాహస్తము, నాకణము, నామక్కు, నానోరు, అని తానెకఁడును తనకంటె భిన్నములయిన యవయవములు పెక్కులును అనుజ్ఞానము స్వభావసిద్ధముగా నె పుట్టుచున్నది. ఈ యింద్రియములన్నియు ఆత్మ కుపకరణములు గానే కానవచ్చు చున్నవి కాని యవియే యాత్మలుగా నెంత మాత్రము కానిపించుచుండ లేదు” అని వ్రాయించిరి ‘నా కన్ను’ ‘నాముక్కు’ అనినప్పుడు నేనువేలు, కన్నుముక్కువేలు ననుజ్ఞానము సహజముగా కలుగుచున్నదని వంతులవారు సెలవిచ్చిరి. ఆరీతినే మనము “నామనస్సు” అని వాడుచున్నాము. కాబట్టి మనమువేలును మనమనస్సులు వేలును గావలెను. ఆత్మజ్ఞానము లేనివారుమాత్రమే నాయాత్మయందురుగాన దానిచేనేను వేలుగను ఆత్మవేలుగను గ్రహింపరాదని వంతులవారు నుడివిరి. అట్లనే “నామనస్సు” అనుటయు సంభవించును అట్లనుటకు వలనుపడదు. ఏమన ఆత్మజ్ఞానుల మనుకొను వంతులవారే వలుతావుల “మనము మనమనస్సునందు” (సం 7 పుట 166)- “మనయానందము మనమనస్సు

లో నున్నది” (సం 7 పుట 255)- “మీమనస్సులయందుం
చుకొని” (సం 7 పుట 260)- “నామనస్సునకిప్పుడు” (సం
7 పుట 180)- “మనమనస్సులు మరలనిర్మల మగును” (సం
7 పుట 187) “మనమనస్సులలో” (సం 7 పుట 116) అని
మనమువేటు మనమనస్సులువేటు నై నట్లుగా వ్రాసి యు
న్నారు. ఇట్లు బహుస్థలములయందు వ్రాసియుండుటచే ని
య్యది ప్రమాదమనుటకు వీలులేదు. పంతులవారు “నామ
నస్సు” అనితమకంటె మనస్సు భిన్నమయినదిగాఁ దలంచు
ట యుచితమే. ఎందుచేతనన నేత్రాదులెట్టులవయవములై
యున్నవై యట్లే మనస్సును నొక్కయవయవమై యున్న
ది. నేత్రాదులు బాహ్యేంద్రియములైనమనస్సు అంతరింది
యను (అంతఃకరణము) అనిప్రాజ్ఞులెల్లరు సంగీకరించి యు
న్నారు. శ్రీపంతులవారును ఇందులకును సంగీకరించినట్లు
వారి వ్రాతలపలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. “ఆతఁడు నిరా
కారుడగుటచేత బాహ్యేంద్రియములకు గోచరించువాఁడు
కాఁడనియొ కేవలమాన సైకవేద్యుఁడనియు” (సం 8 పు
ట 42) అని పంతులవారువ్రాయించియున్నారు. దీనినిబట్టి
మనస్సు అంతరిందియమైనట్లు తేలుచున్నది. మఱియును “ఇ
ట్టిజ్ఞానమునకు త్వక్కు, చక్షువు, శ్రోత్రము, కిహ్వ, ఘ్రాణ
ము అను బాహ్య కరణము లయిదును మన మనస్సను
అంతః కరణ మొకటి యు సాధనములు” (సం 8
పుట 264) అని విస్పష్టము గా మనస్సు నొక్క కర

ణము (ఇంద్రియము) గాఁ బంతుల వారు స్వహస్తముతో వ్రాయించి యున్నారు. ఆత్మకు సాధనమయిన యింద్రియమెప్పుడైనా తత్మయే కాఁగలదా? కాదు. అట్లయిన నేత్రాదులును ఆత్మలేకావలసి వచ్చునుగదా. కాబట్టి యాత్మ యవయవికానియవయవము కాదు. ఇంకను “ఆలోచనయు నుద్దేశమును ఎవ్వడును బుద్ధియొక్కయు మనస్సుయొక్కయు వనులు కాబట్టియా లేదు ఆత్మస్వరూపుడైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది” (సం 8 పుట 165) అనుదానివలన బుద్ధియు మనస్సును ఆత్మయైనట్లు గాన్పించుచున్నది. అట్లునుటకు వలనవడదు. “బుద్ధినిమించిన సాధనము వేటొకటి లేదు” (సం 8 పుట 165) “కాబట్టి యాశ్వరజ్ఞానమును బొందుటకు బుద్ధియు, సృష్టియు నీరెండును మూత్రమే మహాసాధనములు” (సం 8 పుట 174) అనురీతిగా పంతులవారు పలుతావుల వ్రాసి యుండుటచే మనస్సు సాధనమని వారివ్రాతల వలనఁగూడఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఎవరికి సాధనము? ఆత్మకు. కాన ఆత్మవేటు దానిసాధనమైన మనస్సు వేటు అని చెప్పవలెను.

ఇంక మనుజుఁడు ‘నామనస్సు’ అని తానువేటును తనమనస్సువేటునై యున్నట్లు మాటలాడుటయ కాక తనకు మనస్సునొక కరణముగా నెంచుటయ కాక తానుమనస్సునకొకవ్వడు లొంగిబోవుచున్నట్లు మఱియొకవ్వడు దానిని దనవశముచేసికొని నిగ్రహించుచున్నట్లు అనుభవముచేఁ దెలిసికొను

చున్నాడు. కావుననే మనోనిగ్రహమును జేయవలెను. మనస్సును వశపఱచు కొనవలెను. మున్నగుబోధలు విజ్ఞులుచేయుచున్నారు. తానేమనస్సయినయెడల మనస్సును దాను వశపఱచు కొనుట యెట్లు? అంటేమి యధఃముండగలదు. “మనగట్టితనమంతయు దూరముగానుండి నీతులుచెప్పవలకే సాగునుగాని మనమనస్సు నొక్కసారి యావక్కాతుపోనిచ్చినయెడల” (సం 7 పుట 285) అనువాక్యములందు మనస్సును మనము నడుపుటనుగూర్చి శ్రీపంతులవారు ముచ్చటించి యున్నారు. “ఐర్వతము సముద్రమునందు కేలుట యెంతయసాధ్యమో సంసారములోనున్నవారు చక్కసిస్త్రీని చూచినప్పుడు మనస్సునునిగ్రహింపఁగలుగుట యంతయసాధ్యమని యొకవిసారవ్యాభాముని తాత్పర్యము” (సం 7 పుట 286) అనువాక్యములందు శ్రీపంతులవారు మనుజులు మనస్సును నిగ్రహించుటనుగూర్చి ముంచుటించి యుండిరి. మఱియు ‘మనమనస్సును కూడ నొక వేళ చలింప వచ్చును గనుక ముందుగా చెడు మార్గమునఁ బ్రవేశించుట కవకాశ మిచ్చి యందు ప్రవేశించిన తర్వాత వానితో (మన మనస్సులతో) పోరాడి కష్టము మీఁద మరలించుటకు ప్రయత్నించుటకంటె వ్యప్రథమముననే యామాగణమును మూసివేయుట మనకయిన నెంతజేమకరము!’ ఇట్లు మనము మనస్సులతోఁబోరాడి వానిని మనవశము చేసికొనుచున్నామను సంగతిని పంతులవారు వ్రాయించియున్నారు.

ఇక మనస్సులేమనమగుదుమా? కాము; మనస్సులు మనకు వకరణములు. అవిమనవశములై యున్నవి. మనస్సుమనమంతరి. ఖాప్యేంద్రియములు మనకింకరులును ఈకింకరులపై యధికారిగాను మనపెద్దకింకరునిగాను మనచ్ఛనునొనరించుకొని మనము వ్యవహారములను నడుపుకొనుచున్నాము. మనకింకరులే మనమగుదుమా? మంత్రియే రాజై సంచరిండుటయెప్పుడు? రాజావివేకహీనుడైనప్పుడుగదా అట్లేమనమువివేకములేనిజారమై యున్నంత కాలమేగదా మనస్సాత్మగానటించుట.

మఱియును మనస్సు నాత్మయనుటయ కాక “మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారము లాత్మనువిడుచునని చెప్పుదురు గాని యీనాలిగింటిని విడచి యాత్మయుండునని చెప్పుట జ్ఞానకర్మేంద్రియాదులగు నవయవముల నెల్లనువిడిచి శరీరముండునన్నట్లుగా నర్థములేని మాటగానుండును” (సం 7 పుట 8) అని యీక నొక వాక్యరత్నమును శ్రీపంతులవారు వ్రాయించిరి. దీనివలన దేహమునకు చక్షురాదీంద్రియము లెట్లాయాత్మకు మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారము లట్టివని తెలిసది. దేహమునకు చక్షురాదు లవయవములనికదా పంతులవారు నుడివిరి. కాన ఆత్మకు మనోబుద్ధ్యాదులును అవయవములు కావలెను. కాన నాత్మ యవయవములు కలదియగుచున్నది. ఇది యెచితమా? “అది నిరవయవ మయినదియో నిరాకారమయినదియో గనుక నాశనరహితమయినది” (సం 7

పుట 111) అనువాక్యములలో మరలనాత్మ నిరవయవమైన దని పంతులవారే వ్రాయించియుండిరి. ఇది యెట్లు పొసగును.

పెక్కేల అత్మమనస్సుగాదు. ఈవిషయమును మన శాస్త్రములునొక్కచెప్పుచున్నవి. “మనోపినతథా. జ్ఞానాద్యనధ్యక్షం దదాభవేత్” అని ముక్తావలి. ఇందునుసూర్చి మా క్షమ్యులరు దొరవారిట్లు వ్రాయించున్నారు.

“All this may sound very imperfect, yet it contains one important thought, that our self is neither our body nor our mind not even our thoughts, of which most philosophers are so proud.”

(ఇదంతయు నపంపూర్తిగాఁగాన్పింపవచ్చును. కాని అత్మమనస్సుకాదను ముఖ్యవిషయమొకటి దీనివలనఁ దేలుచున్నది.)

కావున మనస్సు విషయము (object) గాని విషయి (subject) కాదు విషయియైన యాత్మయెన్నఁడును విషయముకానేరదు కావునఁ బంతులవారు మనస్సనాత్మగా గ్రహించుటతప్ప అదివ్రకృతికంటె వెతేడియునులేదను నిరీశ్వరవాదులు (Materialists) చేయువాదముకాని అస్త్రీకులు చేయు వాదముకాదు.

పైదానినిబట్టి అత్మయననేమో శ్రీపంతులవారికిఁ దెలియదని వాదలోనికి వచ్చినదికదా. ఇంకనునయ్యది సుస్పష్టము

గుటకై యాత్మనుగూర్చి చారు వ్రాసినయించిన తల్లక్షణము లనుగూర్చి విచారింతుము.

ఆత్మలక్షణములు.

“ఆపక్షమునను మరలమరలఁ దొల్లింటియాత్మలే జన్మించుచుండుట కవకాశము కనఁబడక క్రొత్తయాత్మలే పుట్టుచున్నట్టు స్థిరపడుచున్నది.” (సం 7 పుట16) అను పంతుల వారి వాక్యములవలన ఆత్మకుఁ బుట్టుకకలదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇంకను “ఆత్మయందేమియునుభాగములు కనఁబడవు గనుక భాగములు లేనివానికి నాశనము. కలుగుట యసం దర్భముగనుకను ఆత్మనిత్యమునదని యూహింపఁ దగియున్నది. (సం-8 పుట-162) అనుమాటవలనమరలనాత్మనిత్యమైనదని తెలుచున్నది. ఇది యసంగతము కదా? నిత్యమనగా నెల్లప్పుడు నుండునదియని యధికము. శ్రీపంతులవారు (సం-9 పుట-154) లో భగవంతుఁడు నిత్యుడని వ్రాసెరి. ఆనిత్యత్వమును ఆత్మయొక్క నిత్యత్వము వంటిదేయగునా? ఒకప్పుడు పుట్టిన దానిని నిత్య మనుట యెట్లు? అదియెట్లు నిత్యము కాఁగలదు. “జాతస్య మరణంధృవ ” మ్మనియు “పుట్టుట గిట్టుటకొరకే ” యనియు “Every beginning must have an end ” అనియుఁ గోవిదులువక్కాఁగింతురు గదా. కాననాత్మకుఁ బుట్టుకయున్నయెడల నాశనమును నుండితీరవలెను. శ్రీపంతులవారు లోకవిరుద్ధమైన

యాతలంపును ఋజువు చేయుటకై శ్రాత్త తర్కమును గూడ దెచ్చిపెట్టిరి. అదియేదియన “లోకములోనొక్కవస్తువు నశించినదనఁగా వెనుకటిరూపముచెడి, మున్ను దానియందుకూ డియున్నయణువులెల్లను విడిపోయెననియేకాని శుద్ధశూన్యమై నదనికాదు. మఱియులోకములో శుద్ధశూన్యమగు పదాధకా మొక్కటియైనలేదు. తక్కినపదాధకములందువలె విడిపోవుటకాత్మయందుభాగములులేవుకాబట్టి యాత్మనిత్యమై యుండునని యొప్పుకొనకతప్పదు. (సం-8 పుట-256) అనునభినవతర్కమును బంతులవారు వ్రాయించినారు. వివేకనిధులగు సోదరులారా, పంతులవారి వాదచమత్కారము గనుండు పైవాక్యమునందు ఆత్మయందణువులు లేవనికదా! పంతులవారు వ్రాయించినారు. అదివీరికెట్లు తెలిసినది? అవ మరల వీరీక్రిందియుక్తిని చెప్పుచున్నారు. “ఆత్మనిరాకారమైనది గనుక అణువుల గూడికవల్ల నయినదనిచెప్ప వలనుపడదు.” అని వ్రాయించినారు. నిరాకారము గాన నణువుల కూడిక వలన నైనదికాదంట! నిరాకారమన నేమియన “జ్ఞానైకాకారుండై చక్షురింద్రియా గోచరుండు కావున నిరాకారుండనియు వ్యవహరింపఁ బడును. (సం-7 పుట-284) అనివ్రాయించిరి. చక్షురింద్రియా గోచరమైనది నిరాకార మును అణువులు లేనిదియును నగునుగదా! అట్లయిన వాయువు ఆకాశమును గూడ అణువుల కూడిక వలన నైనది కాక భాగములులేనిని నిత్యములుకావలసివచ్చును. ఇదియు

చితమా? కాని పంతులవారి వ్యాతనిరాకర మగుచున్నది. అది అటుండనిండు. నాశనమనగా అణువుల వేటుపాటు అని కదా వీరర్థము చెప్పిరి. మంచిది. ఇంక పుట్టుక యననేమి? అది యును అణువుల వేటుపాటే. లోకములో పుట్టుకకు నాశనము కారణమును నాశనమునకుఁ బుట్టుక కారణమునై యున్నవి. ఒకకొవ్వవత్తి వెలిగి నశించినదనఁ బంతులవారు చెప్పినట్లు ఆవత్తియందుగల అణువులు విడిపోయినవని యర్థము కాని యాయర్థ మంతటితో సరిపోలేదు. అణువులు విడిపోయినవన నేమయినవి. నీరుగాను బొగ్గువులును వాయువుగాను పరిణమించినవి. కానకొవ్వవత్తి నాశనమైనదనఁగా బొగ్గువులును వాయువు నీరును బుట్టినవనుటయే. దానినాశనము వీని పుట్టుకకుఁ గారణమైనది. వీనిపుట్టుక దానికి నాశనమునకుమూలమైనది. కాననేదాత్మ పుట్టినదనఁగా నేడియాత్మకుఁ బుట్టుకను గలిగించుచు మఱియొకటి యేడియో నాశము నందినదని చెప్పి తీరవలెను. లేకున్నయుక్తి శూన్యమగు వాదమగును. శ్రీ పంతుల వారేప్రకృతి శాస్త్రములను బుచ్చుకొని నాశన మనగా అణువుల వేటు పాటునియు శుద్ధశూన్యత లేదనియుఁ దలంచిరో ఆప్రకృతి శాస్త్రములను బట్టియే పుట్టుకయు నట్టిదియేయని తెలియ వచ్చుచున్నది.

“We cannot really destroy, neither can we really create any substance” (Chemistry Primer) మనము దేనిని బుట్టించ లేము గిట్టించనులేమని ప్రకృతి లక్షణమునుబట్టి

తెలియ వచ్చుచున్నదని ప్రకృతి శాస్త్రములు మొరలిడుచు న్నవి. దీనిప్రకృతిశాస్త్రములు “Conservation of matter & energy” అనును- “Just as matter is neither created nor destroyed, so it has been shown that the total amount of energy is unchangeable (Chemistry by Ira Remson) అమహాకృత్యమువలన దేనికినిబుట్టుకయునులేదుచావును లేదని తేలుచున్నది. ఇట్లుండవంతులవారి వాదమెంత నిస్సారమోబుద్ధిమంతులూహించుకొందురుగాక. కానపుట్టుటలేనిదిగిట్టుటలేదుగిట్టుటలేనిది పుట్టుటలేదు. ఇదివంతులవారికి తెలిసినదికాదు. పోనిండు ఆత్మనశింపదను తలంపునైనవీరుస్థిరముగాఁ గలిగియున్నారేమో యనిన నదియునులేదు “వారుచెప్పెడి రీతిని జీవించియున్నవారినావహించుననునది చచ్చిదయ్యములయిన వారియొక్క యాత్మయనియే మనవారి యభిప్రాయమై యుండవచ్చును.” (సం 8 పుట 50) అనుదానింబట్టి భయ్యము లాత్మలేయని వీరియభిప్రాయమైనట్లుతేలుచున్నదికదా. ఇకనీక్రింది వాక్యములంగనుఁడు “దయ్యములు పట్టుననుటకు మనుష్యులలోపల దూరుననియేకదా యర్థము—అట్లయినచో నెంతటి సూక్ష్మశరీరమును ధరించిన జంతువైనను నరునిలోపల జొచ్చిన మాత్రము చేతనే జఠరాగ్నిచే గరగి నీరగుట ప్రత్యక్షమే కాబట్టి దేహధారణ ప్రభావమునఁ బితౄజములు సహితము లోనమృందవలసియే యున్నది కాని బ్రతికి పీడింప బలశక్తి కలిగి యుం

డ వలసినది కాదు. ” అను వాక్యములు ఆత్మలు జతరాగ్నిలోఁ బడిన నశించునను తలంపు వంతుల వారికిఁ గలదని బోధించు చున్నవి. దేహధారణ ప్రభావముచే ననినాముకామా యందు లేని అదియెట్టి దేహము? నూత్న దేహము. నూత్న దేహములనఁగా చిన్న దేహములని వంతులవారుతలంచుచున్నట్లున్నది. అట్లుకాదు. ఏమఁగుయొక్క పెద్దదేహము వలెనే చిమయొక్క చిన్న దేహమును స్థూలమై యొన్నది. కాని నూత్న దేహముకాదు. ఈనూత్న దేహమదాహ్యమునచ్చే ద్యమునై యున్నది మనోబుద్ధిచిత్రాహంకారాదులను నిందియ శక్తులు మున్నగు వానినిగలిగియుండునది నూత్నశరీరము. పురుగులు (స్థూలదేహముకలవియే) ఆహారాదుల మూలముగా దేహములొఁ బడిచావక కడుపులో పెరిగి పిల్లలు పెట్టుచుండఁగా నూత్న దేహములు నశించునా? దానితోఁగూడిన యాత్మలు శరీరములఁబ్రవేశించి జతరాగ్ని లోఁబడి మ్రందునెడల మనదేహములందుఁ బ్రవేశించియున్న మనమును అట్లుకావలసినదే కాన వంతులవారికి ఆత్మకునాశనము లేదనుజ్ఞానము కదురుగాలేదు. ఆత్మ పుట్టునుబుట్టదు చావను చావదని (నశాయతే నమియతే) కాస్త్రములు మొఱిచుచున్నవి.

వశువశ్యోదులకాత్మ కలదా? లేదా?

ఇంకను ఆత్మజ్ఞానము చాలనికై స్తవల గ్రంథములనాధారముచేసికొని మనవంతులవారు వశువశ్యోదులందు ఆత్మ

లేదను వాదమునకు దిగిరి. “మనమ్యునకు పశుపక్ష్యాదిజంతునా
 మాన్యమయిన స్థూలదేహ మొక్కటియు, ఆధ్యాత్మికమ
 యైన జ్ఞానదేహమొక్కటియు, రెండు కానఁబడు చున్నవి.”
 అనువాక్యములవలన పశుపక్ష్యాదులందు ఆత్మలేదని వీరిత
 లంపై నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. శాస్త్రములు పరిణామము
 వలన ప్రపంచము పుట్టుచున్నదని చెప్పుచున్నవి. శాస్త్రము
 లనుబట్టి చూడఁగా జంతువులనుండియే మనుష్యుడు పరిణా
 మించినాఁడు. అట్టిచో జంతువులందు లేనియాత్మ మనుజుని
 యుండెట్లు కలుగఁ గలదు. ఎందుమూలముచేత మృగాదు
 లందు ఆత్మలేదు? ఆత్మలక్షణములేవి? “జ్ఞానము” జ్ఞప్తి
 ఆనందముమున్నగునవి (సంగి పుట 280) ఆత్మలక్షణములని
 పంతులవారు వ్రాయించి యున్నారు. జంతువులందివిలేవా?
 కుక్క యెంత విశ్వాసము కలది! ఎంతజ్ఞప్తిగలది! ఎంత
 జ్ఞానముకలది! మనము వట్టేడన్న ముప్పెట్టిన నెంతయానందిం
 చును. అట్టిదానికాత్మలేదా? అట్లయిన మనుజునకు లేదని
 యే చెప్పవలెను. అది యటుండ గర్భస్థమనుష్యు పిండము
 నందు ఆత్మ కలదా? లేదా? ఉన్న యెడల నందు ఆనం
 దము జ్ఞప్తి మొదలగునవి యేవి? లేనియెడల మనుష్యుడే
 హములో నాత్మ యెవ్వ డెట్లు ప్రవేశించి నది? కాన నాత్మ
 యంతటను గలదు కాని యుపాధి భేదమునుబట్టి ఆనం
 దము జ్ఞప్తి మొదలగునవి హెచ్చుతగ్గుగాఁబ్రకాశించుచుండు
 ను. లోకములో పుట్టుకతోడనే కేవలమందులు (Idiots)

గానుండువారిని జూచుచున్నాము. వీరలయందు ఆత్మకలదా లేదా? శిశువులం దాత్మకలదా? లేదా? కాన నుపాధిభేద మునుబట్టి ఆత్మగుణములు వెలయుచుండుననియు ఆత్మగుణ ములంతగాఁ బ్రకాశింపని చోట ఆత్మ లేదనఁకొనఁగూడదని యుబుద్ధిమంతులు గ్రహింపవలెను.

మఱియును “మనయాత్మ కన్నులసాయము లేకయే వస్తువులను జూచుచు, చెవుల సాహాయ్యము లేకయే శబ్దమును గ్రహించుచు కాళ్ళ తోడ్పాటులేకయే నడచుచు ఆయాయ వయవములయొక్క సాహాయ్యము లేకయే వానివానిపనుల ను నిర్వహించు చున్నది. దీనివలననాత్మదేహమున కంటె భిన్నమయినదనియు, ఇంద్రియములు ఉపకరణములే యని యు ఆయుపకరణములు లేకయు ఆత్మ వేటువిధముగా వాని కార్యములను చేసికొనఁగలదనియు తేలుచున్నది” (సం ౨ పుట 163) అను వాక్యములందు ఆత్మ ఇంద్రియముల సాయములేకయే తనవనిని నెగ్గించు కొనఁగలదనివ్రాసి మరల “జీవుడు మన కేంద్రియమునకు గోచరింపనివాడు: జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియ సాహాయ్యములేక యేవనిని స్వతంత్రముగాఁ జేయుసామర్థ్యమునుగలవాడుకాదు” (సం ౩ పుట 230) అని పై దానికి వ్యతిరేకముగా వ్రాసియున్నారు.

ఈవిధముగాపందర్భములేనట్టియవరస్పరవిరుద్ధములగునట్టియు నిస్సౌరములగునట్టియు వ్రాస్తానుభవ వ్యతిరేకములగునట్టియు వాక్యములతో కతాధికగ్రంథములను శ్రీ వంతు

లవారు వ్రాయించియున్నారు. పై వాక్యములవలన వీరికి ఆత్మజ్ఞానములేదని బాగుగా బోధపడఁగలదు. ఇట్టివారెట్టిపని చేసినను జేసినవారే-ఓహిందూదేశమూ, తుదకు నీగతి యెట్టిస్థితిలోనికి వచ్చినది. కట్టా! ఆత్మజ్ఞాన ధురీణులెల్లరును గతించిరి. తుదకు వట్టిప్రజ్ఞావాదములను సలుపువారు పండితులును లోకి మునకు మార్గదర్శకములు గాఁజొచ్చిరి! ఇకమనదేశము బాగుపడుటయెట్లు? ఓనీఠేశలింగవ్రథృతి సోదరులారా, ఆత్మజ్ఞానమును ముందుగలిగించుకొని ఆపై మాకు మార్గదర్శకులగుఁడు. తొందరపరకుఁడు! మూఢులు చేయుస్తుతుల నాశింపకుఁడు. ఆ పులవిమశ్శానముల నాలింపుఁడు. మిత్రులారా, మతముముఖ్యమను తలంపుమీకుఁ గలిగినది. కదా? నిజముగా ఆత్మనుగూర్చి మీకేమైనఁ దెలియునా? అది తెలియకయే మీరుమతము నెఱింగినవారెట్లు కాఁగలరు? లోకహితముచేయవలయునను తలంపుమీకుఁగలుగుట శ్లోఘాపాత్రమే- కానిఅట్లానర్పటకుఁ దగిన సామర్థ్యమును ముందు సంపాదించుకొనుఁడు. దేశక్షేమము నందుఁగలవీరిచేతనే నేనుమీకీహితబోధ చేయుచున్నాను. “బాలాదపిసుషాషి తమ్య” నున్యాయము చే నానుడువుల నాలింపుఁడు. ఆపై లోకముం బాలింపుఁడు.

త త్వ మ సి.

వేదము “ త త్వ మ సి ” అని చెప్పచున్నది. తత్ = పరమాత్మ, త్వమ్ = నీవు, అసి = అయితివి (నీవు పరమాత్మవు) అని దీనియర్థము. మానవుడు పరమాత్మయేయని బోధించిన గొందఱున హింస జాలరు. దీనిని పరిహసించి ద్వేషించు వారు వలువురు కలరు. ఎవరెట్లు తలంచినను వేదమీభావమును నెక్కి చెప్పచున్నది. అపరిమిత మేధాసంపన్నులగు శంకరాదు లీయర్థమునే బోధించుచున్నారు. ఈతలంపు మన దేశము వారికి మాత్రమే కలిగియుండలేదు. ఇతర దేశములందును ఈ యభిప్రాయము కలదు. బహుమతగ్రంథముల దఱచిచూచిన మాకు మూలరు దొరవారు-

“ And while some of the most important doctrines of the Vedanta, when placed before us in the plain and direct language of the Vedanta-Sastra, may often seem very startling to us, it is curious to observe how, if clothed in softer language, they do not jar at all on our ears, nay, are in full harmony with our own most intimate convictions. Thus, while the idea that our own self and the divine self are identical in nature might seem irreverent, if not blasphemous, one of our own favourite hymns contains the

prayer :—

And that a higher gift than grace
Should flesh & blood refine,
God's presence and his very self,
And essence all-divine !

This is pure Vedanta. We also speak without hesitation of our body as the temple of God, and of the voice of God within us ; nay, we repeat with St. Paul that we live, and move and have our being in God, yet we shrink from adopting the plain and simple language of the Upanishads that the self of God and man is the same."

(నేదాంతశాస్త్రములో మిగుల సుఖ్యములగు సిద్ధాంతములు కొన్నివిస్తవచ్చున వేదాంతసూత్రముల భాషలోమనము వినుట తటస్థించునప్పుడవి మనకు నర్థద్యుతముగాఁ గాన్పించినను అవియే కొండొక మృదుభాషలోఁ బెట్టఁబడినప్పుడు మనచేపులకు వెగటుగానుండక పోవుటచూడవంతగా నున్నది. ఎట్లన మనజీవాత్మయు పరమాత్మయు వస్తుతత్వములోనొక్కటియను నభిప్రాయము మనకునపవిత్రముగను విశేషించి దోషదూషితముగను గాన్పించినను మనయిష్టప్రకాశనములలో నొక్కదానిలో నిట్లున్నది. కరుణ కంటె నెక్కుడుప్రసాదమురక్తమాంసముల పరిశుద్ధముచేయవలెను. భగవత్సాక్షాత్కారము ఆతని యాత్మలో తద్వివ్యసారమే కలుగుగాక. ఇదియే వినిర్మలమైన వేదాంతము. మనము

(పాశ్చాత్యులు) నిశ్శంకముగా మనదేహము దేవుని నిలయమని చెప్పుదుము. భగవద్వాక్యము మనగోచన్నట్లు నుడువుదుము. అంతియేకాక సెంటుపాలుతోఁగలసి మనము భగవంతునందె నిలిచి మెలఁగి జీవించు చున్నట్లును మనయునికి యంతయు నాతని యందే యున్నట్లును బహి రంగముగా వచింతుముగాని యుపనిషత్తులలోఁ దెల్పబడినట్లుగా న సందిగ్ధముగా భగవంతుని యొక్కయు మనుజుని యొక్కయు నాత్మ యొక్కటియే యని చెప్ప నొప్పుజాలము) అని బొగుగా నుడివియున్నారు. బైబిల్ లో క్రీస్తు చెప్పిన వాక్య రత్నములను గనుఁడు. “కాబట్టి ఆకాశము నందున్న మీతండ్రి పరిపూర్ణుడై యున్న వ్రకారము, మీరును పరిపూర్ణులై యుండురు” భగవంతునివలె మనుజులును పరిపూర్ణులగుట యనఁగా మనుజులు భగవంతుఁడగుటకాదా? “ప్రతిమనుష్యుని యేసుక్రీస్తుయందు సంపూర్ణునిగా ఆయన యెదుట నిలువబెట్టేనిమిత్రము &c” ఇట్టివాక్యము లనేకములు కలవు. “హెజెక్” అను జ్ఞాని అఖండమనస్సొక్కటియే కలదనియు నదియే పరమాత్మయనియు ఖండ మనస్సులనునవి లేవనియు బోధించియున్నాఁడు. ఇది శుద్ధాద్వైతముకాదా? God and man should be wholly united, so that it can be said of a truth that God and man are one.”

(ఈశ్వరుఁడును మనుజుఁడును పూరితగా దేవుఁడు మనుజుఁడు నొక్కటియగునులాగున నైక్యము నందవలయును) అ.

ని ధియోలాజియా జర్మనికా (Theologia Germanica) ను
 డువు నిర్మలాదైవతమును బ్రకటించుటలేదా? “God be-
 came man that we might be made God” (దేవుడుమా
 నవుల దేవునిజేయు నిమిత్తము తాను మానవుడాయెను)
 అను అథనాశియన్ (Athanasiens) వాక్యము అద్వైతము
 ను గఱపుటలేదా? మానవుడు భగవత్తాద్యూహ్యమునందు
 నను శ్రీ రామానుజులవారి బోధ అద్వైతముకాదా? అం
 దునకేకదా రామానుజమతమునకు విశిష్టాద్వైతమను నా
 మము వచ్చినది? కావున “తత్త్వమసి” యను మహావా
 క్యము ననుసరించిన జ్ఞానులునాగరిగతగల సమస్త దేశము
 లందును గలరని నిశ్చంకముగాఁ జెప్పవచ్చునుగదా. అంతి
 యగాక అద్వైతమతద్వేషులకూడఁ దాము తలంచునది
 యుద్వైతమని యెఱుంగకుండియును నాయూహలఁగొన్నిటి
 ని గలిగియున్నారు. భగవంతుఁడు పరిపూర్ణుడని చెప్పని
 యొస్త్రీకుఁడులేదు, కాని దానిభావమునుమాత్రము మన
 మ్మన వట్టించుకొనుటలేదు. భగవంతుఁడు పరిపూర్ణుడనిన
 సమస్తమును భగవంతుడే కావలయును. భగవంతునికం
 టే భిన్నమగు పదార్థమే యున్న యెడల భగవంతుని యం
 దుఁ బరిపూర్ణత యెట్లు కలుగఁగలదు? ఇంకను నొకయద్వై
 తమతద్వేషి యిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు. “ఈశ్వరుఁడు సకల
 కళ్యాణగుణసాగరుఁడు; జీవాత్మలు నీతిరసప్రవాహములున
 దులునముద్రమును కేరబొచ్చినట్లుగానే మనయాత్మలునువర

మేళ్ళరునిజేర సంతతయాత్ర చేయుచుండవలెను.” ఇది యదైవతముకాక యింక యేమి కాగలదు? ఈబుద్ధిమంతుడే “ఇటియభివృద్ధిని పాపవరిహారమును బొంది నిత్యానందమునకయి ప్రయత్నించుట యెల్లవారికిని సహజగుణము” అని వ్యాసినాడు. సర్వవిధముల నిత్యానందపదవిసందృహాదుపరిపూర్ణుడై యుండవలెనుగదా. ఇటనిత్యానందమనినసర్వమేమి? యీదక్షిణ దేశవిద్యాసాగరుడు దుఖములేని సుఖము సుఖముకాదని వ్యాసినాడు, ఇంక నిత్యానందమన నెట్టిది? భగవంతునకును దుఃఖముకలదా? ఇట్టి బుద్ధిమంతు లేసిద్ధాంతమును దిన్నగాఁ దెలిసికొననేరక యన్నిటిలోనుండి కొన్నికొన్ని వాక్యముల నిచ్చుచుందురు. ఈయపరిమిత మేధాసంపన్నుడే శ్రీ శంకరాచార్యులవారిని గూర్చి వ్రాయుచు “ఈమూడు భాష్యములందును శంకరాచార్యులవారి నిరుపమాన పాండిత్యమును బుద్ధిబలమును యుక్తివైపుజ్యమును స్పష్టముగాఁ గానఁబడుచున్నవి. అటుతరువాత శంకరాచార్యులవంటి ధీశాలి మరల మనభరతఖండమునందెవ్వఁడును పుట్టలేదు... .. అదైవతమతము యుక్తిచేత చక్కగానే కానఁబడినను, అనుష్ఠానమునకు మాత్రమంతగా అవకాశమైనది కాదు” దీనిచేత నదైవతము యుక్తియుంక్తమేయని తెలుచున్నదికదా. ఇంక అనుష్ఠానమునందుఁ గష్టమున్నదని శ్రీశంకరులవారే చెప్పియున్నారు. అనుష్ఠానమునందుఁ గష్టము కాన్పించినంతవఱకు యుక్తియుక్తమైవ

దానిని బుద్ధిమంతులు పరిహసించురా? ఇప్పటి ప్రకృతికా
స్త్రములు క్రమక్రమముగా నద్వైతమును స్థాపించు స్థితికే
వచ్చుచున్నవని బుద్ధిమంతులు చెప్పుచున్నారు. కావునముం
దుఁ దేలఁజూపునది “తత్త్వమసి” యను మహాధర్మమే య
గుననుట బుద్ధిమంతుల లక్షణము. ఈయపార బుద్ధిసంప
న్నుఁడింకను నిట్లువ్రాయుచున్నాఁడు. “ఇంకను జ్ఞానాభి వృ
ద్ధియైనకొలఁదిని దేవుని కభ్యాసగుణములింకను క్రొత్తవియే
వి బయలఁబడునో యెవరెఱుంగుదురు? అందువలన మనకె
ట్టియధికాత్మానందము కలుగునో యెవ్వరూహింపఁగలను”
ఇట్టి సుశయాత్మ దేవునకు దేవుఁడు తన సర్వస్వమును నె
నంగఁడని యెట్లు చెప్పఁగలఁడు? ఎట్లదైవతమును ద్వేషిం
పఁగలఁడు?

శ్లో ర మాయ

లోకమునంగలహానికంతకును మూలమజ్ఞానమైయున్నది
అజ్ఞానదూషితుఁడగునరుఁడుమిత్తుని అమిత్తునిగాను అమిత్తు
నిమిత్తునిగానుయోగ్యతను అయోగ్యతనుగాను అయోగ్య
తనుయోగ్యతగానుయక్తినికుయుక్తిగాను కుయుక్తినియుక్తి

గానులాభకరమైనది హానికరమైనదిగాను హానికరమైనదిలాభకరమైనదిగాను, సౌఖ్యమును అసౌఖ్యముగాను అసౌఖ్యమును సౌఖ్యముగాను గ్రహించుచుండును. కావున దేశక్షేమము లోరువారులోకులయజ్ఞానమునుదొలగింప సాధ్యమయినంత వఱకుఁ బ్రయత్నింపవలయును. అందులో ముందు వ్రథాన విషయములందు లోకులకుఁగల యజ్ఞానమునుదొలగించుటకు ముఖ్యముగాఁ బ్రయత్నించుట యుచితము. వేదాంతలభూమి (Land of Philosophers) యైయున్న యీభారతవర్షమునందు మిక్కిలిప్రధానమైనది వేదాంతము. ఇది బాగుగాఁ జెలిసికొనినచారి కమితమగు సాహాయ్యము నొనర్చునదియైయున్నది. కానిలోకులు కొందఱజ్ఞానముచే నియ్యది దేశమునకు హానిని గలిగించునది యనుతలంపు నకు లోనై దానినుండి విముఖులగుచున్నారు. మఱికొందఱు వేదాంత విషయములంగూర్చి తప్పటూహలనంది నిజముగాఁ జెడుస్థితికివచ్చుచున్నారు. దీనికంతకును అజ్ఞానము మూలముగానివేదాంతము మూలముకాదు. కాఁబట్టిలోకులే వేదాంతవిషయములంగూర్చి తప్పటూహలఁ బడుచున్నారోయావిషయములనొక్కటొక్కటే తీసికొని విషయ విమర్శనము చేయదము.

లోకమునుదవ్వటూహలలోఁ బెట్టుచున్న వేదాంతవిషయములలో “మాయ” మొదటిది. నిక్కమగు వేదాంతము

“మాయ” నుగూర్చి చెప్పచున్న వొకటియును అజ్ఞలుదా నినిగూర్చి గ్రహించుచున్న వొకటియు నై యున్నది.

వేదాంతము ‘మాయ’ యననేమి చెప్పచున్నదనగా భగవంతునిశక్తియని తెలుపుచున్నది. అంతియేకాని వాక్యములు తలంచినట్లు శూన్యమనిగాని అజ్ఞానమనికాని మోసమనికాని తుదకవిద్యయనికాని యర్థముకాదు. “The very word Maya never occurs in the principal Upanishads in the same sense as Avidya. It begins to show in the Svetasvatara Upanishad, which held a position of its own. This is surely an important fact, and as we now possess Colonel Jacob's concordance, we can assert it with perfect confidence. When Maya occurs once in the plural, in the Brihad, Ar. Upanishad 11, 5, 19, this is really a quotation from the Rig-Veda VI, 47, 18, and shows how Maya, in the sense of Sakti, power, came to find its way into the language of the Vedanta. In compound words also, Maya generally means power, creative power, very much like Sakti” (వృధా నోపవిషత్తులలో నెచ్చటను అవిద్యయును నర్థమున మాయ యనుపదము వాడఁబడియుండలేదు. ఋగ్వేదములోనుండి బృహదారణ్య కోపనిషత్తులలో నీమాయ బహువచనముగా వాడఁబడియున్నది. ఇది వేదాంతపరిభాషలో “శక్తి” యనునర్థముననెట్లు “మాయ” యనుపదము వాడుకలోనికి వచ్చినదో తెలియఁజేయుచున్నది. సమానములందుఁ గూడ.

మాయయన శక్తివంటిసృజించు సామర్థ్యము అను నర్థమిచ్చుచున్నది.) అని మాకుమూలరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు. మాయయన శూన్యమనుభావము వేదాంతమునందు లేదని కోల్ బ్రూక్కు దొరవారు వ్రాయించియున్నారు. ఇందుకుఁ బ్రమాణముగా మాకుమూలరు దొరవారు మున్నగువారినిచ్చుటను జూచి మన దేశక్షేమంకరులు ఇప్పటి బ్రహ్మవేదమునకు హానిలు ప్రమాణపుసమరాయని యడుగవత్తురు. ఎవరికేది యభిమాన విషయముగా నుండునో వారిని దానికి సాక్షులనుగాఁ దీసికొంటుకంటె యావిషయమును గూర్చి యితరులేమి తలంచుచున్నారో యదితెల్పిన నయ్యది యెక్కుడు బలవత్తరముగా నుండునుగాన విదేశస్థులను విశేషజ్ఞులును నగు నీదొరల యభిప్రాయమును ముందు తెల్పినాను. మన దేశపు పాఠజ్ఞులును “మాయ” యన నీశ్వరశక్తి యనియే వ్రాసి యున్నారు. “Maya is the creating power of the eternal God and consequently it is declared by the Vedant to be eternal” (అద్యంతరహితఁడైన భగవంతుని సర్వన శక్తియే మాయయైయున్నది. అందుచే వేదాంతమునం దదియును అద్యంతరహితమని తెల్పఁ బడి యున్నది.) అని రాజా రామ మోహన రాయల వారు వ్రాసి యున్నారు. “His Maya is no illusion, but a real power immanent in Paramatman which enables Him to evolve this Universe &c.”

అతనిమాయ అశీకతకాదు. ఈ ప్రపంచమును బరిణమింపజేయు భగవంతుని యందు లీనమైయున్న సత్యమైన శక్తియే) అని ఎన్. రామానుజాచారి ఎమ్. వి. గారు వ్యాసినారు.

“Maya pertains to Brahman, and it is a real power immanent in God, with the help of which, he is able to produce the world.” (మాయాబ్రహ్మసంబంధమైనది. అది భగవంతునియందు లీనమైయున్న సత్యమైన శక్తి దాని సహాయముచే నాతడు ప్రపంచమును సృజించుచున్నాడు) అని బ్రహ్మవాదియను వ్రతీకయందు వ్యాఖ్యబడియున్నది.

“A power dependent for its existence on the Thing-in-itself of the Universe, the power is responsible for the projection of the appearances known as mind and matter out of the “ unknown ” అని స్వయం పానంద స్వామిల వారును మాయ యన నీశ్వర శక్తియని తెలిపియున్నారు. నేనీవలకు హూణభాషలోనున్న వాక్యములనే ప్రమాణముగా నిచ్చియున్నాను. మనపరార్థకు లీకాలపు బ్రహ్మవాదము హూణభాషను జరిగినగాని యార్జునస్మృతము కానేరదాయని యధిక్షేపింతు రేమో కానిండు. ఇక్కాలపు బార్యసంతతులువలువురు హూణభాషలో నున్న దానినే యెక్కుడుగా గౌరవించుచుండుటచే నీరీతిని వ్రాయవలసివచ్చినది గాని మనభాషలలో మనపెద్దలెవ్వరును నీరీతిగా వ్యాసియుండక పోవుటచేతగాదు. మనవేదాంతగ్రంథములందు ‘మాయ’ యన శక్తియని తెలుపబడియున్నది. కావుననేమైన

దహరింపఁబడిన పౌజ్జలందఱును నట్లువ్యాసీయన్నారు. సీతా రామాంజనేయ సంవాదములో మాయనుగూర్చి యట్లు వ్రాయఁబడియున్నది. “తే॥ అట్టినాయందనాదిగా-నాత్మశక్తి! యలరునవ్యక్తమైజగ-దాదియగుచు! గలిత మృత్తికయందున్న-కలశశక్తి! యేర్పడకకుంభ హేతువై-యెనసినట్లు॥” కుండగానేర్పడు శక్తిమృత్తికయందునున్నట్లే యాశ్వరునందు జగదాదియైన మాయయనుశక్తి యడఁగియున్నదని దీనితాత్పర్యము. మఱియును నిది యవిద్యకంటె భిన్నమని యీక్రింది రీతిగాఁ దెలుపఁబడినది. ‘క॥ కవియన్మూలప్రకృతియు! ద్వివిధయగును మాయయనన-విద్యయనఁగనా! ద్యవిమలనత్వా త్మికయగు । నవిమలనత్వప్రధాన-యగునవ్యతగతా! మూలప్రకృతిమాయయనియు, అవిద్యయనియు రెండు విధములు కలది. అందులో మొదటిదగుమాయ నిర్మలమైన సత్త్వగుణమీ స్వరూపముగాఁగలది. రెండవదియగు అవిద్యమలినమైన సత్త్వగుణమే ముఖ్యముగాఁ గలదియని దీనితాత్పర్యము.

మఱియును వంశదళిలో “నిస్తత్వా కార్య గమ్యాస్య శక్తిర్మాయాగ్ని శక్తివత్” అని మాయనుగూర్చి విద్యార్థిని స్వాములవారు నిర్వచించి యున్నారు. మాయకు వేటుగా నునికిలేదు. అది ఈశ్వరునిశక్తి. అది కార్యమువలననే తెలిసికొనఁదగినది. అగ్నియందున్నత యేరితినున్నదో అరీరి

నే వేలుగానుండు ఉనికిలేక యీశ్వరునందున్న శక్తి మాయ మై యున్నది అని దీనితాత్పర్యము.

కావున “మాయ” యనగా వేదాంత శాస్త్రమునందు ఈశ్వరుని శక్తియని గ్రహింప వలయును. ఈశ్వర మాయ వలన ప్రపంచము పుట్టినదనగా భగవంతుని శక్తివలన జగత్తు కలిగినదని యర్థము. భగవంతుని మాయవలన అనగా శక్తివలన ప్రపంచము కలుగుచున్నదని వేదాంతము చెప్పుచున్నప్పుడు ఇంక ప్రపంచమబద్ధమనికాని శూన్యమనికాని యెవ్వనెఱుంగలరు? మాయయన సర్వము తెలియనివారలు ఈప్రపంచమంతయును మాయాకల్పితమనగా అబద్ధమం అనుతలంపును బొందిన బొందుదురుగాక నిజమైన వేదాంతి యట్టితలంపు నెట్లందఁగలఁడు? మాయాకల్పితమనిన నీశ్వరునిశక్తిచే గల్పింపఁబడినదని యర్థము. మాయామయమనగా నీశ్వరుని శక్తివలన నైనదని యర్థము. మఱియును విద్యారణ్య స్వాములవారు సంచదశిలో “శ్లో! శూన్యత్వ మితిచేచ్ఛాన్యం మాయాకార్య మితిరితం । సశూన్యంనాపి సద్యాదృక్తాదృక్తత్వ మిహేష్యతాం” అని వ్రాసినారు. మాయ శూన్యమనునెడ మాయా కార్యములును శూన్యమనవలయునుగాన మాయశూన్యముకాదు. నిస్తత్వకనుక సత్తునుగాదు. అనగా నొక సత్త్వదార్థము ననుసరించి యుండు శక్తియనిభావము.

జగము సృజింపఁబడినదా?

లోకమును భ్రమింపఁజేయుచున్నవానిలో “సృష్టి” యొకటి. భగవంతుఁడు ప్రపంచమును సృజించినాఁడనిన లోకులు కుమ్మరవాఁడు కుండల సృజించినట్లు బ్రహ్మాండభాండములను సృజించుచున్నాఁడని భావించు చున్నారు. సృష్టియన నేమో తెలిసికొనినవారు తక్కువగాను, దానిం గూర్చి తప్పు టూహలంబడుచున్న వారు హేచ్చుగానునున్నారు. సృష్టియనఁ గుమ్మరవాఁడుకుండలఁజేయుటవంటిదను కొనుటచే కుండకును కుమ్మరవానికిని వస్తుతత్వవిషయమంలొ సంబంధమేరీతిని లేదో యోరీతినే జగత్తునకును బ్రహ్మమనకును సంబంధమంటేదను తలంపుగలిగినది. కాని ప్రపంచమంను తాగుగాఁ దరచి చూచినవారెవరును ఈవాదమం సంగీకరించియుండలేదు. ఈకాలమున హూణులందు బయలు వెడలిన ప్రకృతిశాస్త్రములు సర్వజన సమాదరణీయములై యున్నవి. వీనినిబట్టి చూచిన భగవంతుఁడు కుమ్మరవానివలె జగత్తులను సృజించు చున్నాఁడను భావము పోయి ప్రపంచ మొక వ దార్థము నుండియే క్రమక్రమముగా వికారము నందుచున్నట్లు తెలిసినది. ఈ వాదమునువారు ఎవల్యూషన్ థియరీ (Evolution theory) అందురు. దీనినింతకుపూర్వమే మన పూర్వులు కనిపెట్టియున్నారు. దీనినే పరిణామవాదమందు

రు. "What is parinama if not evolution" (ఎవల్యూషను కాకుండిన పరిణామమింకేమగును) అని మాకు మూలరుదొరవాడు వ్రాసినారు. ఇక నొకచోట "Though Ramanuja also would hardly accept our idea of creation, he teaches evolution.....could our evolutionists have wished for a better ancestor? [మన (క్రైస్తవుల) సృష్టిమతమును (కుమ్మరవాడు కుండలుచేయుటవంటిదానిని) రామానుజాదులు అంగీకరింపనప్పటికిని ఎవల్యూషను (పరిణామమును) అతడుబోధించినాడు. మనఎవల్యూషనిష్ఠులు (పరిణామవాదులు) ఇంతకంటె యెక్కుడు పూర్వనికోరగలరా?) అని వ్రాసిరి కావున బ్రాహ్మణ మతమున ప్రపంచము పరిణామమునందుచున్నది కాని సృష్టినందుటలేదు. భగవంతుడు ప్రపంచమును కుమ్మరవాడు కుండలుచేసినట్టు జేసినాడనిన కుమ్మరవానికి మట్టివలెనే దేవునకు పంచభూతములును సంసిద్ధములై యుండవలెను. వానిని సృజించినవాడు బ్రహ్మమునుకానేరదు. ప్రపంచము కంటె ముందు భగవంతుడు పంచభూతములను సృజించి నాడనిన వాని నెందుండి సృజించినాడను ప్రశ్నవచ్చును. అఖావము నుండియే సృజించినాడనిన శాస్త్రవిరుద్ధమగును. అకానుభమునకు వ్యతిరేకమగును. "నాసతోవిద్యతేభావో నాభావో విద్యతేసతః" (సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు) అని మనదేశపు శాస్త్రజ్ఞులు Nothing comes out of Nothing (అ

భావమునుండియేదియునుపుట్టదు.) అనిహూణకాస్త్రజ్ఞులును నొక్కవక్కాణించుచున్నారు. కావునకాస్త్ర సిద్ధమైన పరిణామవాదమే నిలుచునుగాని లోక సామాన్యము తలంచు నృప్తి మతమునిలువఁ జాలదు.

పరిణామమంచే ప్రపంచము గలిగినదనిన బ్రహ్మమే ప్రపంచమంగా మారినాడని యథామగును. అభావమునుండి భగవంతుఁడు ప్రపంచమును సృజించినాడనిననునిదియేభావము కాక తప్పదని విజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు.

“Strange as Samkara's monism may seem to us yet the current idea that God created the world out of nothing can, strictly speaking mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God, out of his own Energy, supplied both the material and the efficient cause of the world.”
(శంకరుని అద్వైతము మనకు వింతగాఁ గాన్పించినప్పటికి అభావమునుండి భగవంతుఁడు ప్రపంచమును సృజించినాడను లోకోక్తికి బాగుగానాలోచించి చూచిన నీప్రపంచమునకు భగవంతుఁడే కారణమును గార్యమును నై యున్నాఁడు. అనగా జగత్తునకు నుపాదాన కారణమును నిమిత్తకారణమును నై యున్నాడనుటకంటె వేఱుభావమంకాదు) అని మాకుస్సమూలరుజౌరజారు వ్రాయించియున్నారు. కావున కుమ్మరవాఁడు కండనుచేసినట్లు ప్రపంచమును భగవంతుఁడు చేయలేదనియు ప్రపంచమంతయు భగవన్నయమే

ని తెలుపు వరిణామమంమాత్రమే జరిగినదనియు సృష్టియ నినను నిదియేయర్థమనియు లోకులు గ్రహింపవలెను.

పైవాక్యములందునను నేను ' నానతోవిద్యతే భావూ నాభావూ విద్యతే సతః ' అనుప్రమాణ వాక్యమును దాహించి ' సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు అసత్తు నుండి సత్తువుట్టదు ' అని నేను లిఖించి యుండినానుగదా. అద్దా నినిఁ జూచి మరాఘ్తులగు మహారాజశ్రీ బాలాంతరపు నుం దర రామయ్యవంతులవారు హేళనపూర్వకముగా నీక్రిందిగ శ్లములనువేసిరి. (!) ఇది (సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు. అ సత్తునుండి సత్తువుట్టదు అనునది) ఏభాష్యముననుసరించిన దండాన్వయము ? (2) మూలమునందున ' సతః ' ' అస తః ' అని షష్ఠీవిభక్తిఁజెప్పఁబడి యుండఁగా దండాన్వయ ములో పంచమ్యుధకమునుజెప్పట యెట్లు? (3) సిద్ధాంతకా ముదిలో విద (1) సత్తా న్నాం (2) జ్ఞానే (3) విచారణే (4) పోప్తే అని 'విద' భాతువునకు నాలుగధకములు మా త్రమే చెప్పఁబడియుండఁగా వుట్టుటయని యధకముచెప్పట బ్రహ్మసృష్టికాదా ? (5) శ్రీశంకరభాష్యమునుబట్టి ' అస త్తునకునికిలేదు. సత్తునకు లేకపోవుటలేదు' అని యర్థమగు చుండఁగా, సత్తునుండి అసత్తు వుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తు వుట్టదు' అనియెట్లు వ్రాసితివి ? అని వ్రశ్నించిరి కావున వీ నికి వరుసగా సమాధానముల నిచ్చు చున్నాడఁను (1) నే ను జెప్పినది భావముగాని దండాన్వయము కాదు. ఇటు దం

దాన్వయమునకుఁ బ్రశక్తియేలేదు. ఇది శంకరభాష్యము ననుసరించి యాబడిన భావము. (2) భావము చెప్పనవచ్చుదు మూలమునం దేవిభక్తియుండిన నావిభక్తిన పాటింపనవసరములేదు. భావముచెడకుండునట్లే విభక్తిని జెప్పినను జెప్పవచ్చును. 'రామస్యకార్యమిదమ్' అనుదానికి ఇది రామునికార్యమనిగాని ఇది రామునివలననైనకార్యమనిగాని ఇదిరామునిచేజేయబడిన కార్యమనిగాని ఇది రామునియొక్క కార్యమనిగాని చెప్పవచ్చును. మూలమున 'రామస్య' అని షష్ఠియుండుటచే షష్ఠిని మాత్రమే చెప్పనవసరము లేదు. (8) 'విద' ధాతువునకు పాప్తా 'అనునర్థమున్నదే కావున 'పుట్టుట' యర్థముచెప్పట తగియేయున్నది. పాప్తియర్థమైనవచ్చుదు విద్యతే' యనురూపమురాదందురా ! అట్లయిన 'విద' ధాతువునకిన్ని యర్థములున్నవని చెప్పటేల ? 'విద్యతే' యనురూపము కలిగినవచ్చడే యర్థమును జెప్ప కొనవలెనొ యాయర్థమునుగూర్చియే ముచ్చటించుకొనవలెను గాని, యధికప్రసంగమేల ? 'విద' ధాతువునకు 'పుట్టుట, యనునర్థమున్నదని యెవ్వరుచెప్పినారు? అసతః=అసత్తునకు భావః=పుట్టుక నవిద్యతే=లేదు, అనిచెప్పితిమనియేల గ్రహింపరాదు ? కావున బ్రహ్మవృష్టి సహజమేదా. శ్రీశంకరభాష్యమునుబట్టి అసత్తునకునికిలేదు. సత్తునకులేకపోవుట లేదనునభావముకలుగుచున్నదికద. ఇక దానికాత్పర్య మేమన ను

త్తునుండి అసత్తువుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు , అను నదియై యున్నది.

శ్రీశంకరభగవత్పాదులవారు ' నానతో విద్యతేభావః అను శ్లోకమునకు భాష్యమును వ్రాయుచు ' వివమాత్మానా త్యనోనదసతోరుభ యోరపిదృష్ట ఉపలబ్ధోంతో నిణాఽయః సత్ సజేవ అసదసజేవేతి' అనుభావమును చెల్పిరి. సత్తున త్రే అసత్తుఅస త్రే, అనిశంకరులవారుచెప్పినవ్వడుసత్తునుండి అసత్తువుట్టదు అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు. అని మనము చెప్పు కొనుట కభ్యంతరమేమున్నది? సత్తునత్రేఅసత్తుఅస త్రేయని నభావమేమి? సత్తుఅసత్తుకాదు అసత్తుసత్తుకాదనియే కదదీ నిభావము? సత్తు: అసత్తుకాదు. అసత్తుసత్తుకాదని వ్రాయ క అగుభాతువును విడచి 'పుట్టుట' యనుభాతువును వాడుటకుఁ గారణ మేమందురా? రెండిటికిని భావ మొక్కటియే కనుకను నేను సృష్టినిగూర్చి వ్రాయుచున్నాను. కావునను బ్రకరణమునుబట్టి 'పుట్టుట' యనుభాతువును వాడి నాను నేనీవఱకు సృష్టినిగురించి వ్రాసినవానిలో జనసామాన్యము తలంచుసృష్టి (కూన్యమునుండి సత్తుపుట్టుట) లేనేలేదనియును లోకములోఁ బరిణామము మాత్రమే జరుగుచున్నదనియు వ్రాసియే యున్నానుకదా మనపెద్దలు వాడినభాతువులునుదదనుసారముగానే యున్నవి. 'భావః' అనుశబ్దము 'భూ' అనుభాతువునుండి పుట్టినది. దానికి 'డిం' మట, యనియథాము. ఈ'యెందుట' యనునర్థముగలభా

తువునకే లోకము వుట్టుట, యనునధముకూడఁ జెప్పకొనుచున్నారు. అట్లే తెనుఁగునఁ గలగుట యనుభాతువును వాడఁబడుచున్నది. కావున స్థూలదృష్టిచే దేనిని బుట్టినదనుచున్నామో యదియే సూక్ష్మదృష్టిచేఁ జూచిన ఉన్నది. (వ్యక్తమయినది) యనునర్థమును మాత్రమే యిచ్చుచున్నది. కావునసృష్టిని గురించి వాయునష్టడు ప్రకరణమును బట్టినత్తునుండి అసత్తువుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు. అనివ్రాయుట యనుచితముకాదు.

అద్వైతప్రతిపత్తులచే వ్యాయుఁబడిన సమన్వయ భావ్యములొ సీక్లోకముంగూర్చి శంకరాదుల అభిప్రాయ మీవిధముగా నీఁబడియున్నది. 'శ్రీమచ్ఛంకరేణతదను యాయీవ్యాఖ్యాతృభిశ్చయదత్తాసత్కార్యవాదస్య అవతారణకృతాసామూర్వావరావిచారేణ' అనియున్నది. శ్రీ మచ్ఛంకరలవారును వారిననుసరించి వ్యాఖ్యానములు వ్రాసినవారును ఈ శ్లోకము 'అసత్కార్యవాదము' ను గూర్చిన దనుచున్నారు. ఇదిపూర్వాపరముల నాలోచించియున్నదికాదు. అని దీనితార్పర్యము.

కాన 'సత్కార్యవాద' మననేమో 'అసత్కార్యవాద' మననేమో విచారించుకొందము: వీనికిరెండేసి భావములుకలవు. 'సత్కార్యవాద' మనగా సత్తునుండియేకాని కార్యమువుట్టదని యొకభావము ఇది సాంఖ్యలమతము అద్వైతులమతమునునిదియే. 'అసత్కార్యవాద' మనగా అసత్తు

నుండియే (శూన్యమునుండియే) కార్యముపుట్టునని యొక భావము. ఇది 'న్యాయ' మతము. ద్వైతమునుదీనినే యంగీకరించురు. ఇక రెండవభావమేమన 'సత్కార్యవాద' మనగా కార్యమునతై (అనగా కారణముకంటె భిన్నమైన సత్త్వముకలది) అనునది. ఇదిమరల 'న్యాయ' మతమే 'అసత్కార్యవాద' మనగా కార్యమునత్తు (అనగా కారణముకంటె భిన్నమైన సత్త్వములేనిది) అనునది. ఇదిమరల అద్వైతులమతము. అద్వైతులు (సత్కార్యవాదము ననుసరించి) సత్తునుండియే కార్యము పుట్టునుగాని అసత్తునుండి కార్యమెన్నఁడును బుట్టదనియు (అసత్కార్య వాదము ననుసరించి) కార్యము కారణముకంటె నెన్నఁడును భిన్నము కానేరదనియుఁ జెప్పుదురు. కావున సాంఖ్యులయు నద్వైతులయు సత్కార్యవాదమును అసత్కార్యవాదమును నొక్కసందర్భముకలవియె. నయ్యాయుకుల అసత్కార్య వాదమును ద్వైతుల సత్కార్యవాదమును నొక్కటి. ద్వైతులు శూన్యమునుండియే కార్యముపుట్టుననియు కావున కారణముకంటె కార్యము భిన్న సత్త్వముగలదియై యుండుననియుఁ దలంచురు. అద్వైతులు కార్యకారణముల కభేదమును జెప్పుదురు. అగ సాలివాఁడు 20 తులముల ఖంగారమును దెచ్చి కిరీటమును చేసినప్పుడు రూపమును మాత్రమే మార్చినాఁడుగాని యంతకంటె చేసినదేదియునులేదు. వట్టి నామరూప భేదమేకాని యంతకంటె వస్తుతత్త్వమున భేద

మేదియును లేదు. అంతియే కాని కార్యమైన కీరీటమున కొక యునికియును గారణమైన బంగారమునకు వేతొకయునికియును లేవు. ఇది సత్కార్యవాదాసత్కార్య వాదముల తత్త్వము. కావున శ్రీమచ్ఛంకర భగవద్వాదాదుల మతము ననుసరించి 'నాసతో విద్యతేభావః' అనునీ శ్లోకము కార్య కారణములయునికిని దెల్పునదియే కాని అద్వైతులు కానివారు చెప్పనట్లు వట్టిదేహాత్మల యొక్కనాశిత్యా నాశిత్యములను మాత్రము తెల్పునదికాదు. ఈవిషయము శంకరరామానుజాది భాష్యములవలన స్పష్టమగుచున్నది. కార్యమెప్పుడును సత్తునుండియే వుట్టునుగాని అసత్తునుండి వుట్టినేరదు. కావునను అట్టిసత్తునుండి వుట్టిన కార్యము సత్తుకంటె భిన్నముకానేరదు కావునను అసత్కార్యవాదమునుజేయున ద్వైతులు 'నాసతోవిద్యతేభావః' అనుశ్లోకము అసత్కార్యవాదమును గూర్చిన దనుచున్నారని భాష్యములనించుకయైనఁ గనివినియున్నవారల కందఱకును దెలిసినవిషయమే. గీతలతో లయమునుగూర్చి ముచ్చటించు నప్పుడు 'నాసతోవిద్యతేభావః నాభావో విద్యతేసతః' అనితెలువఁ బడియుండఁగా జ్ఞానవాశిష్ఠములో నుత్పత్తివకరణములో నీవాక్యమే యీబడియున్నది. ఇట్లుండ మదాప్తవరులగు శ్రీబాలాంతరపు సుందరరామయ్యగంతులవారు తామేభాష్యమును నించుకయును గ్రహింపక పైపెచ్చు 'మతవిషయముల నైనసంఘసంస్కరణ విషయము

లంతలాఘవదృష్టితో వ్రాయకుండ బ్రహ్మయ్యగారు ప్రార్థి
తులు' అనిసాహసించి వ్రాయించినారు. వీరి సాహసమున
కుఁ జాలసంతోషముగానున్నది. కాని నాయీవరమాపులు
మతవిషయములనైన సంఘసంస్కరణవిషయములంతస్థూ
లదృష్టితోఁజూచుచు మహావాక్యములయొక్కదండన్వయ
ములను నేర్చుకొనుటతో మాత్రము తృప్తినందక యించుక
భావవిచారమునకుఁ గూడఁగడంగుచు సహజమైన బ్రహ్మ
సృష్టిని వెక్కిరించి యస్వాభావికమైన విశ్వామిత్ర సృష్టిని
గావింపక నాయందువహించిన యాప్తతను విడువక నాదో
షముల నెత్తి చూపుచుందురుగాక యని మఱిమఱి కోరు
చున్నాడను.

జగత్తున త్యమా?

•మిథ్యయనఁగాశూన్యమని యర్థముకాదనియు మాయ
యనఁగా శక్తియని యర్థమనియుఁ జెప్పితివికదా, జగత్తు
సత్యముకాదని వేదాంతము చెప్పచున్నారే యీ శూన్య
ముకానిచో జగత్తు సత్యముకాదనిచెప్పటయెట్లు అందు రే

*మిథ్యమగుర్ని జపానదేశము-వేదాంతము అనుశ్వాసమును జూతుండు.

ని జగము శూన్యముకాదుగాని యసత్యమైనమాట సత్యమై యున్నది. ఇంద్రియగోచరమగుచున్న ప్రపంచము సత్యము కాదనుట యెట్లందురేని, మీరుచెప్పినట్లు జగత్తు దృశ్యము గనుకనే యది తప్పక యసత్యమైయున్నది. “యద్దృశ్యం తన్నశ్యం” (ఏది దృష్టిగోచరమగునో యది నశ్యము అనఁ గా నసత్యము) అని మనపెద్దలు చెప్పియున్నారు. ఈ భావమును మనవారుమాత్రమే కలిగియుండలేదు. బైబిలులో “The things which are seen are temporal; but the things which are not seen are eternal” (దృశ్యములగు వస్తువులు నశ్వరములు, దృశ్యములుకానివి కాశ్వరములు) అని వ్రాసఁబడియున్నది. బాహ్యప్రపంచ మంతయు దృశ్యముమాత్రమే (phenominal world) మై యున్నదిగాని సత్యముకాదనిపాశ్చాత్యులలోని విద్వాంసులుగూడవలపురు చెప్పచున్నారు. ప్లాటో (Plato) ఎపిచారమస్ (Epicharmus) మొదలగు పాశ్చాత్యపండితులీ యభిప్రాయములనే తెలిపియున్నారు. కానిదృగ్గోచరమగుచున్న ప్రపంచము సత్యముకాదని యుమిధ్యయనియుననగామనకుగాన్పించుఫితిమాత్రము సత్యముకాదుగానియయ్యదిబహ్మమేయనియు బోధించినదృశ్యమే సత్యమనుకొనువారుమాత్రము దానినంగీకరింపఁజాలరు.

“There are minds perfectly satisfied with things as they appear, and quite incapable of apprehending anything except what is visible & tangible. They would hardly know what is meant by anything invisible or

eternal, least of all could they bring themselves to believe that what is invisible is alone real and eternal while what is visible is by its very nature unreal or phenomenal only, changeable, perishable, & noneternal” (దృశ్యవదాధికామలతోడనేతృప్తినందుబుద్ధులుకలవు. అబుద్ధులు ఇందియ గోచరముకానివాని నెంతిమాత్రమును గ్రహింపజాలవు. తారు అనంతమనినను అగోచరమనినను నెట్టిపూ గ్రహింపనేలేరు. దృశ్యముకానిదేదో యదియే సత్యమును శాశ్వతమును నైయున్నదనియు దృశ్యమంతయు దానిస్వభావముచేతనే యసత్యమనియు, మార్పుచెందునదియు నశించిపోవు నదియు నైయుండుననినను బొత్తుగా గ్రహింపజాలరు. అని మాకుమూలరు దొరవారు వ్రాయించియున్నారు. “ఈపరిశీలనలోఁ గొందఱి మనోనేత్రములకు తమలోపలనున్న జ్ఞానకేజిన్నయొక్క మహిమచేత బాహ్యప్రపంచమే తోచకపోగా, అట్టివారు ప్రపంచము మిథ్యయనియు మనఃకల్పితమనియు మాయ యనియు భ్రమయనియు నంతట నిండియున్న జ్ఞానరూపమైన పదాధికామొక్కటియే సత్యమనియు సాధింపజూచిరి..... బాహ్యప్రపంచము మిథ్యకాకపోయినను, మానసిక శక్తులముందర భౌతికశక్తులు వర్తతముతో పరమాణువంతయైనను కావని స్పష్టపడుచున్నది” అని యొకానొక ప్రాజ్ఞులు వ్రాయించిరి. జ్ఞానులుప్రపంచము సత్యమనుకొనుట భ్రమయనగా వీరలది యసత్యమనుకొనుట భ్రమయని వ్రాసిరి. వేదాంతులు బా

హృద్రవపంచము మిథ్యయనుకొనుటకుఁ గారణమేమి? తమలో నున్న జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమకారణముకదా. అనఁగా జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమ యెట్లు ప్రకాశించు చున్నదనఁగా నదికలవారిని భ్రమలో ద్రోయుచున్న దనవలెను. ఇది జ్ఞానతేజస్సును మహిమయు నగునా? కాన మనవారు నరునిలోని జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమచేత బౌద్ధా ప్రపంచము కాన్పించక పోవునని వ్రాయుట యుచితముగానే యున్నదిగాని మరల బౌద్ధా ప్రపంచము మిథ్యకాదనుట యుక్తియుక్తముకాదు. ఈమనవారు బ్రహ్మమును సత్యము. జగమును సత్యమని తలంచు చున్నారు. ఇదిపాపకారకము. బ్రహ్మగా నాలోచించి చూచినరెండు సత్యములుండ నేరవు. బ్రహ్మము వినాగా జగత్తు నందు సత్యముకలదా! కలదనిమన పండితుల వారనఁ జాలరు. జగత్తు వినాగా బ్రహ్మము నందు సత్యత కలదా? కలదని మనవా రంగీకరింతురు. ఇంక జగత్తునకుఁ బ్రత్యేకముగా సత్యతయేది? జగత్తుస్పృష్టి యందురా? పరిణామ మందురా? సృష్టియని ప్రజ్ఞ లేవ్వరును గూడ నివ్వడంగీ కరించుట లేదు. "The current idea that God created the world out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God, out of his own energy supplied both the material & the efficient cause of the world" ఏమియును లేనిదానినుండిభగవంతుఁడుజగత్తునుసృష్టించినాడని సా

మాన్యలోకమును దాని కధికమేమనగా భగవంతునికంటె భిన్నముగా నేదియు నుండజాలదనియు భగవంతుడే యీ ప్రపంచము నకు సుపాదానకారణమును సమకాయకారణమునై యున్నాడనియు ననగానతడే ప్రపంచముగాఁబడిన మించి నాడనియు భావము) అనిమాత్సమ్యములరు దొరవారు త్రాగియించినారు. కావునజగత్తుభగవంతునికంటె భిన్నమును కొనుట మిధ్యయెట్లుకాకుండును? భగవంతుడేయిట్లునభగవంతునందొక సత్యతదీనియందొక సత్యతయెట్లుండగలుగును? “Still for every honest thinker there is and there can be one reality only. Nor can we call anything unreal unless we know something that is real and vice versa. Thus to the great majority of mankind what we call the phenomenal world is thoroughly real, they know nothing more real, what the Vedantist calls the phenomenal God, the Lord or Isvara, is to them the only real and true God. But the time comes when it is perceived that the phenomenal world is but phenomenal and the phenomenal deity is but phenomenal and that behind these appearances there must be something real that appears ”

(అగుగా నాలోచించిమాచిన సత్యమొక్కటి కంటె మెచ్చుగామాత్రముండనేరదు. మనము సత్యమేదోదలిసికొను వఱకును నసత్యమేదో గ్రహింపఁజాలము. ఇది తెలియవఱకు నది తెలియదు. ఈవిధముగా మనము బాహ్యప్రపంచమని దే

నినిబిలుతుమో దానినే లోకసామాన్యము పూర్తిగా సత్యమయినదిగా గ్రహించును. అంతకంటె యెక్కుడుసత్యతను వారు గ్రహింపఁజాలరు. కాని యీ బ్రహ్మప్రపంచము వట్టి బ్రహ్మమేయని గ్రహించుకాలము వచ్చును. అప్పుడుదీనికిఁ గారణభూతమైన సత్యవదాధము బోధపడును) అని మాకు మూలరు దొరవారు వ్రాయించియున్నారు. సత్యతయనగా నాశనములేని యునికి. అది జగత్తు నందులేదు. పాపము మనవారును ఏది కానఁబడు చుండునొయ్యది నిత్యముకాదని వ్రాసియే యున్నారు. “ కానఁబడు చుండుటచే దృగ్గోచరములగు నీసమస్తభూగోళ భిగోళములును నెన్నడో యొకప్పుడు నశించునవియనియు సమస్త జగదంతరాత్మయగు పరమాత్మమాత్రమనాశమునొందక కాశ్యతముగా నుండుననియుం గూడఁ జేటవడుచున్నది ” అని యొకచో వ్రాయించిరి. కాఁబట్టిజగదుసత్యము బ్రహ్మము సత్యముననిలోకముగ్రహింపవలెను. అనగా జగత్తు జగత్తుకాదుబ్రహ్మమేయని తెలిసికొనవలెను.

ఉపమలు

వేదాంతవిషయములో లోకులను భ్రమింపఁజేయుచున్న వానిలో నుపమలొకటి. వేదాంతశాస్త్రములో ఉపమలుపె

వృత్తియఃబడియున్నవి. చదువరులకు విషయము బాగుగా జూధవదుటకై యాయవి యొసంగఁబడియున్నవి కాని వాని నేరీతిని గ్రహింపవలయునో బాగుగా నాలోచింపక కొందఱు విపరీతపాదములు చేయుచుందురు. అట్టి విపరీతపాదము చేసినవారిలో శ్రీమద్వైకృతాన్నాపిసీ సఖావ్రధానోపన్యాసకులగు శ్రీవిద్వాన్ బాలసరస్వతి మూర్తిగ నరసింహాచార్యులవారికరైరని చెప్పవలసి వచ్చినందుకు విచారించు చున్నాము. వీరు రజ్జుసర్పభ్రాంతినిగూర్చికొంతవిపరీత పాదము జేసియున్నారు. దానినిగూర్చి ముచ్చటించుటకుఁ బూర్వము వమల నెట్లు గ్రహింపవలెనని వేదాంతములు చెప్పియున్నారో యావిషయముంగూర్చి ముందు ముచ్చటించు కొందము.

ఉపమలంగూర్చి శ్రీశంకర భగవత్పాదులవాడు ఇట్లు వ్రాయించియున్నారు “నజల సూర్యకాది తుల్యత్వమిహాపపద్యతే తద్వదగ్రహణాత్ సూర్యాదిభ్యోహి మూర్తైభ్యః పృథగ్భూతం వివ్రకృష్టదేశం మూర్తంచజలం గృహ్యతేతత్ర యుక్తస్సూర్యాది ప్రతిబింబోదయః సత్త్వాత్కృతమూర్తీనాం చాస్మాత్ పృథగ్భూతా వివ్రకృష్టదేశాశ్చోపాధయః సర్వగతత్వాత్సర్వా సన్యత్వాచ్చ, తస్మాదయుక్త్యంతం దృష్టాంత ఇతి, అత్రప్రతిబింబీయతేయుక్త ఏవత్వయందృష్టాంతః వివక్షి తాంశ సంధవాత్ సహిదృష్టాంత దాష్ట్యైక్యంతికయోః క్వచిత్కించి ద్వివక్షిత మంశముక్త్యాసర్వసాయాప్యం కేనచిద్దర్శయతుం శక్యతే సర్వసాయాప్యేహిదృష్టాంత

జాప్యైశ్చాంతిక భావైశ్చేద వివస్యాత్, నచేదం స్వమనీషి
 కయా జలసూర్యకాది దృష్టాంత ప్రణయనం. శాస్త్ర ప్రణీత
 స్య త్వస్యప్రయోజనమాత్ర ముపన్యస్యకే కింపునరత్ర వివ
 షితం సారూప్యమితి తదుచ్యతేవృద్ధి హాస భాక్తృమితి,
 (ఉపమలు చెప్పినప్పుడు దృష్టాంత దాప్యైశ్చాంతికములకు స
 ర్వసారూప్యమును చెప్పకొనగూడదు. అట్లయిన ఉపమయే
 కాకపోవును. ఉపమలెప్పుడును ఒకయంతమును జెప్పటకే
 వినియోగించును. జలసూర్య దృష్టాంతమునందు సూర్యాదు
 లకు మూర్తులుకలవు. వేలువన్నువైన సూర్యుడుజలమందు
 ప్రతిబింబించుచున్నట్లు యావశూన్యమైన సర్వగతమునగు నా
 త్మదేహములందు ప్రతిబింబించుచున్నదనుట తగదనరాదు.
 వృద్ధిహాసములను గూర్చిమాత్రమే యీ (జలసూర్య) దృ
 ష్టాంతము. అనితాత్పర్యము.)

ఈ విషయమై మోక్షమూలరు భట్టాచార్యులవారిట్లువా
 సేయున్నారు.

“It is interesting, however, to observe how carefully Sankara guards against the abuse of metaphorical illustrations. He knows that *Omne simile claudicat*. An illustrative simile, he says very truly, is meant to illustrate one point only, not all; otherwise it would not be a simile. He goes on to remark that the comparison of Brahman or the Highest Self, as reflected in the variety of this universe, with the sun or moon, as reflected in the water, may seem not quite admissible, because the sun

has a certain form and comes in contact with the water which is different from it and at a distance from it. Here we can understand that there should be an image of the sun in the water. But the Atman or the Highest Self has no form, and as it is present every where and all is identical with it, there are no limiting conditions different from it. But he continues, if therefore it should be objected that the two instances are not parallel we answer. "The parallel instance (of the sun's reflection in the water) holds good, since one common feature—with reference to which alone the comparison is instituted does exist. Whenever two things are compared, they are so with reference to some particular point only which they are thought to have in common. Entire equality between two things can never be demonstrated:—indeed if it could be demonstrated there would be an end of that particular relation which gives rise to a comparison. Sankara therefore was fully aware of the dangerous nature of comparisons which have often done so much mischief in philosophical and religious discussions, by being extended beyond their proper limits"

(దీనిభావమును బైనఁజెప్పినదియే.)

మఱియును రాజా రామమోహనరాయలవారి విషయమై యిట్లుకాయుచున్నారు.

"Moreover, you say the Vedant teaches that as bubbles arise from and again are absorbed in water, in like manner through the influence of Maya the world repeatedly proceeds from, depends upon, and is absorbed into

God; and hence you infer that, according to this doctrine the reproach of God's being under the influence of Maya, attaches to the Deity. I reply that the resemblance of the bubbles with the world is maintained by the Vedant only in two respects; 1st as the bubbles receive from water though the influence of the wind, their birth and Existence, so the world takes by the power of God, its original existence from the Supreme Being and depends upon him; and 2dly that there is no reality in the existence either of bubbles or of the world. When we say such a one is like a lion, we mean resemblance only in respect of courage and strength and not in every respect, as in point of shape, size &c.. In like manner the resemblance of the world to bubbles, in this instance lies in point of dependence and unreality. When the similarity acknowledged in every respect we must admit, God to be an insensitive existence like a portion of water and the world as a bubble to be a small part of God moving sometimes on the surface of the Deity and again uniting with him. Those who look only after faults, may think themselves justified in alleging that in consequence of the comparison of the world to bubbles of water and of Maya to the wind, as formed in the Vedant, God is supposed to be influenced by Maya.

(శాయువుమూలముగా జలమున బడగలుపుట్టి మరల జలమునందే యెట్లుకలియుచున్నవై యట్లే మాయమూలముగా బ్రహ్మమునందు ప్రవచనమొపుట్టి మరల బ్రహ్మమునందే కలియుచున్నదని వేదాంత ముపదేశించుచున్నది గాన

బ్రహ్మము మాయావశములొ నున్నట్లు మీరు చెప్పెదమందు
 రేని నాసమాధానమిది. జలబుద్బుదముతో ప్రపంచమును
 వేదాంతము రెండంశములలోఁ బోల్పుచున్నది. (1) వాయు
 మూలముగా జలబుద్బుదములు జలమందు సుతస్సత్త్వి స్థితిని
 గాంచినట్లే ప్రపంచమును భగవంతునిమాయ (శక్తి) మూ
 లముగా భగవంతునందు ఉత్సత్త్వి స్థితిని గలిగి యున్న
 ది బ్రహ్మమీ యా ధారముగాఁ గలిగియున్నది. అని
 యు (2) సత్యస్థితి జలబుద్బుదములకువలెనే ప్రపంచము
 నకును లేదనియుఁ దలంచుటకుమాత్రమే-మనము (సింహా
 మాణవకః) బాలుఁడు సింహమువలె నున్నాఁడు అనినప్పు
 డు బలశౌర్యముల విషయమునందే మనము పోలిక చెప్పినా
 ముగాని అన్ని యంశములలోను రూపాకారాదుల విషయ
 ములో వలెకాదు. అట్లనేయిచ్చట జలబుద్బుదములతోఁ బ్ర
 పంచమును బోల్పుట అన్యోశ్రయత్వ అసత్యత్వములలో
 మాత్రమే. ప్రత్యంశమునందును దృష్టాంత చార్ ఘ్టాంతము
 లకుఁ బోలికను చెల్పుదుమేని భగవంతుఁడు జలమువలెనే
 జడవదార్థముగాను ప్రపంచమును అపదార్థముమీద నొకప్పు
 డుండి యొకప్పుడందుఁ గలియుచుండు భాగముగాను దలం
 వలెను! ఎట్లయినఁ దప్పవట్టవలెనను తలంపుకలవారుమా
 త్రమే యావమలనుగూర్చి తప్పకాతల వ్రాయుచున్నారు.

భ్రమరకీటన్యాయము.

లోకమును భ్రమింపజేయుచున్న విషయములలో “భ్రమరకీటన్యాయ” మొక్కటి. కీటముభ్రమరమేరీతి నగుచున్నదో యారీతిని మనుజుడు దైవమగునని మనవాగు చెప్పుచున్నారు. మనుజుడు కించిద్జ్ఞుడు. దైవముసర్వజ్ఞుడు నరుడుస్వల్పసామర్థ్యముగలవాడు. భగవంతుడుసర్వశక్తి సంపన్నుడు. ఇట్లుండగా నరుడుదైవమగుట యెట్లు సంభవించుననగా భ్రమరకీటన్యాయముగా మానవుడు దైవమగుననివిజ్ఞులు చెప్పుదురు. కావున వేదాంతరహస్యార్థపేటికకునీభ్రమరకీటన్యాయముమంచి బీగమైయున్నది. కావునదీనినిగూర్చి బాగుగా జర్పించుకొన వలసియున్నది. భ్రమరము తనజాతితో సంబంధములేని యొకపురుగును దెచ్చి తనగూటిలోఁబెట్టి దానినిభ్రమరముగాఁ జేయునని కొందఱుచెప్పుచున్నారు. మఱికొందఱిట్టివని జరుగదని త్రోసివేయుచున్నారు. భ్రమరము విజాతీయమైన పురుగునుదెచ్చి తనజాతిలోనికి మార్చుచున్నదని తలంచుట పెట్టితనమునకు సంధియుములేదుకాని యంతమాత్రముచే భ్రమరకీటన్యాయమును ద్రోసివేయుట యుచితముకాదు. ఎందుమూలము చేత ననగా కీటము భ్రమరమగుట మనము కన్నులార చూచుచునే యువ్వారము. భ్రమరకీటమనగా సీతాలోకచిలుక. ఇయ్యది

మరూప భేదముగల గొంగలి పురుగులొనుండి పుట్టుచున్నది. గొంగలిపురుగు భ్రమరముకంటె విజాతీయమైనదిగాఁ జెడి గాన్పించినను నిజముచేనట్టిదికాదు. చూడనసహ్యముగానుండు గొంగలిపురువులు పూలపొదలపైఁ బొదలుచుఁ గనుల వండుచైసదృశుండు సీతాకోకచిలుకల సంతతియే. భ్రమర ములపిల్లలే గొంగలిపురువులు. సీతాకోకచిలుకలు చెట్లయొ కులపై నన్నగుడ్లను బెట్టును. ముత్యపుపాడుములాగుననుండు నీగుడ్లనుండి చిన్న పురువులుపుట్టును. వానిపై నచిరకాల ములోనే రోమములు పెరుగును. అపై కొంతకాలమువఱకుఁ జూడనొడలు కంపించురీతి బొచ్చుతో నీపురువులు నిండియుండును. ఇవిమరలచూమ్మలకువేడ్కలుగూర్చుభ్రమరకీటములుగా మఱికొంతకాలములో మాఱిపోవును. కావున జూడ రోతనుపుట్టించు గొంగలిపురుగులు లోచన లోభనీయముగా నుండు భ్రమరమును నుక్కజాలివియే. ఒక్క జాలివననేల గొంగలిపురువులే భ్రమరములు. భ్రమరములేగొంగలి పురువులు. మొదటియవస్థయందు గొంగలిపురువుగానున్నవే తుదకు సీతాకోక చిలుక లగుచున్నవి. ఆరీతినే మనుజుడు భగవంతుడగుచున్నాఁడు. భ్రమరమునకునుగీటమునకు జాలియందు భేదముకలదని నూత్నదృష్టిలేనివారు తలంచినట్లే మనుజునకు దేవునకును జాలియందు భేదముకలదని దూరదృష్టిలేనివారు తలంచుచున్నారు. విజ్ఞులు నరుని దేవుని పుత్రునిగాఁ దలంచుచునేయున్నారుకదా! భగవంతుడు మనకు తండ్రి

లోకపిత, మనము వానిపుత్రులము. ఇందులకా స్త్రీకులైన వారందఱును అంగీకరించుచునేయున్నారు. ఇకతండ్రి దొకజాతియు బుత్రునిదొకజాతియు నగునాయని మాత్రమాలొచించు కొనజాలనివారు పలువురుకలరని చెప్పవలసి వచ్చినందుకుఁ జాలవిచారముగానున్నది. భ్రమరములు విచిత్రతరములైన వర్ణములుగల వక్షమలుగలిగి ఎగిరి పూలపై వాలి మధువానిమనోహరముగా సంచరించు నున్న తావస్థయందుండఁగా వానిసంతతియేయైన గొంగళిపురుగులు సర్వవిధములనిచ్చస్థితియందున్నవి. ఇవివానిసంతతియని చెప్పరానంత యథోగతియందు గొంగళిపురువులున్నవి. అట్టిస్థితియందే మనుజుఁడును నున్నాఁడు. ఈతఁడుసర్వజ్ఞుడైనదేవునిపుత్రుడేయైనను దానుకించిద్ జ్ఞుడై యున్నాఁడు. రానురాను కీటము భ్రమరమగునట్లే మనుజుఁడు రానురాను దైవమగును, ఎందుమూలముచేతను? ఒకటియేజాతిగనుక నరుఁడు దేవునిపుత్రుడననది వట్టియలంకారముకాని జాతిసామ్యమును దెలుపునది కాదందురేని మనుజునందు దేవత్వముకలదనియు దానినిగ్రమక్రమముగా వృద్ధిపఱచుకొనవలెననియు నద్వైతవిగోఢులుగూడఁ జెప్పచునేయున్నారు. కావున మనుజుఁడు దేవునిపుత్రుడనుట వట్టియలంకారము కాదని యందఱును సంగీకరింపఁదగినదై యున్నది. కాబట్టి నామయాపాది భేదములున్నను గొంగళిపురుగు భ్రమరజాతి దేయైయుండి క్రమక్రమముగా భ్రమరమెట్లగుచున్నదోయట్లే మనుజుఁడునామ

రూపాదిభేదమంతేని ఉన్నను దేవజాతికాఁడేయై క్రమ క్రమముగా దేవత్వమునందు వాఁడై యున్నాఁడు. అందుచేత నేత్రులు 'తత్వమసి' యనిబోధించుచున్నవి. 'తత్వమసి'యనునాప్తవాక్యమునకు లోకోదాహరణము భ్రమరముగాఁగీటమగుటయే.

ప్రమాణవిచారము.

ప్రాజ్ఞులగువారు శబ్దప్రమాణమనియు అనుమానప్రమాణమనియు ప్రత్యక్షప్రమాణమనియుఁ బ్రమాణమును మూఁడువిధములుగాఁ విభజించియున్నారు. శబ్దమనఁగా నాప్తవాక్యము. మనయనుభవములొలేకున్నను నాప్తులగువారు చెప్పదానివిబట్టి నమ్ముట శబ్దప్రమాణము అక్షములనఁగా నింద్రియములు తానిమూలముగాఁగలగిన జ్ఞానము ప్రత్యక్షప్రమాణము. ప్రత్యక్షమునుబట్టి యూహకు వచ్చునప్రత్యక్షవిషయజ్ఞానము అనుమానప్రమాణము. భగవంతుఁడింద్రియగోచరుఁడగుటలేదు. అయినను మనము భగవంతుని నమ్ముచున్నాము. ఎందుచేత ? ఆప్తవాక్యమైన వేదమునుబట్టి. కాఁబట్టి వేదము (మనశ్రుతులు, బైబిలు, కొరానుజం

దువెస్తామొదలగునవి) కట్టప్రమాణము. మనుజులనేకులుచ
చ్చిబోవుట మనముప్రత్యక్షముగాఁ జూచుచున్నాము. కావు
ననాకుచనిబోయిరని మనము నమ్ముచున్నాము. ఎందుచేత?
కన్నులతోఁ జూచుచున్నాము కావున. కాననాచూపుప్రత్య
క్షప్రమాణము. అనేకులు చచ్చుటచూచుచుండుటచేతను నె
వ్వరును జరకాలముబలికి యుండుట చూడకుండుట చేతను నె
మనుజులందఱును మృతినందుట చూడకున్నను మనుజు లం
దఱు గతించువారేయని తలంచుచున్నాము. ఎందుచేత ?
వలుపురు కాలముచేయుట చూచుచుండుటచేత. కావుననిది
అనుమానప్రమాణము. ఇట్టిప్రమాణత్రయములోఁ బ్రత్యక్ష
మొక్కదని కొందఱు తలంచుచున్నారు. పృథవిక విషయ
ములలో నీయది కొంతసత్యమేకాని యతీంద్రియములగును
నవిషయములలో నియ్యదిసత్యముకాదు. సామాన్యవిషయ
ములలో మనకింద్రియములు కడుసాహాయ్య మొనఁచిన
ను భునవిషయములలో మనలనింద్రియములు తుల్యమును
మోసపుచ్చుచునేయున్నవి. లోకానుభవశూన్యులైన ధన్యం
మఘ్యులు కొందఱు ప్రత్యక్షమును మించిన భునప్రమాణ
ములేదనియుఁ బ్రత్యక్షమునకు విరుద్ధముగా కేయమందితె
ప్పినను నమ్మకూడదనియు వాదించసాహసించియున్నారు ఇ
దియనాదరణీయము. మనమందఱమునుగూడ ఆకాశమున
ల్లగానుండుటను జూచుచున్నాము. కన్నులుకలవారి కందఱికి
నిగూడ ఆకాశమునల్లగాఁ గాన్పించుచున్నదికానిమనకొక్క

రికిమాత్రమేకాదు. దీనినిబట్టి మనమేమిగ్రహింపవలసియుండును ? ఆకాశమునల్లనివర్ణముకలదనియో ? అట్లులేలంచువారు బుద్ధిమంతులలో నెవ్వరైననుండురా ? ఆకాశమునందునీలిమలేదనియేకదా మనమందఱమును దలంచుచున్నాము. సర్వజనులకును ప్రత్యక్షమయ్యుండు నీవిషయమును మనమేలనమ్మకుండవలెను? ప్రత్యక్షమునకు విరుద్ధముగా మనమేలలేదనిపవలెను ? ఆకాశమునందు నీలిమలేకున్నను నయ్యదియున్నట్లు మనకు నయనముచూపుచున్నది. కావున మనము నమ్మము. సర్వేంద్రియములలోఁ బ్రధానమగు నయనమే మనకు నిక్కమగుస్థితిని దెలువక మనలకంచింపుచున్నప్పుడు ఇతరేంద్రియములా యికమనలను గాపాడునవి? కాననింద్రియములుమనలను సదా వంచింపుచున్నవనుమాటనిక్కము. ఈవిషయమయి ఎమ్. ప్లమ్మారియక (M. Flammarion) అనుజ్ఞాని యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

“ We see the sun, the moon and the stars revolving as it seems to us, round us. That is all false. We feel that the earth is motionless. That is false too. We see the sun rise above the horizon; it is beneath us. We touch what we think is a solid body. There is no such thing (as a solid body) We hear harmonious sounds ; but the air has only brought us silently undulations that are silent themselves. We admire the effects of light and of the colours that bring vividly before our eyes the splen-

did scenes of Nature ; but in fact, there is no light, there are no colours. It is the movement of opaque ether striking on our optic nerve which gives us the impression of light and colour. We burn our foot in the fire ; it is not the foot that pains us ; it is in our brain only that the feeling of being burned resides. We speak of heat and cold ; there is neither heat nor cold in the universe, only motion. Thus our senses mislead us as to the reality of objects round us ” (సూర్యనక్షత్రాదు లుదయాస్తమయములనందకున్నను నందుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నవి. మనము కఠినపదార్థములను తాకుచున్నామను కొనుచున్నాము అదివట్టిభ్రమ. నిజముచే కఠినపదార్థమునునదిలేదు. మనము మనోహరములగు ధ్వనులను వినుచున్నాముకాని వాయువుధ్వనిలేని చలనములను మాత్రమే మనకడకుఁ దెచ్చుచున్నది. అంతియేకాని ధ్వనించునవి యేవియునులేవు. మనముప్రకృతిచిత్రములగు వివిధవర్ణములను గాంతులనుజూచి వింతనందుచున్నాము. కాని సత్యముచేనట్టి వర్ణములును గాంతులును లేవు. అయ్యవి నయ నేంద్రియము యొక్క వ్యాపారము మూలముగా నట్లు కాన్పించు చున్నవి. మనము శీతోష్ణములను గూర్చి ప్రసంగింతుముకాని ప్రపంచములో నట్టివి లేవు. అది యంతయు వట్టిచలన విశేషము. ఈవిధముగా మనచుట్టును నున్న విషయములను గూర్చి మన యింద్రియములుమనలనువంచించుచున్నవి.) అని వారువాసిరి. ఈశీతో

హృదులను గూర్చి భాష్యములలో శ్రీశంకర భగవత్పాదులవారును నీరీతి నేయనత్వములను వ్రాసిరి. ఇంద్రియగోచరములగు విషయములని మనము తలంచువానివిషయములో నేమనయింద్రియములు మనకు యథాధికాజ్ఞానము కలిగింపలేకయున్నప్పు డతీంద్రియములగు భగవదాదులనుగూర్చియవిమనకేమి సాహాయ్య మొనరింపఁగలవు ? ఏమియుఁజేయఁజాలవు. కావున అతీంద్రియములగు నాధ్యాత్మిక విషయములలో నాప్తవాక్యములగు వేదములే వరమ ప్రమాణము. 'వ్రత్యక్షేనానుమిత్వావాయోనోపాయేనవిద్యతే ఏతంవిదంతి వేదేనతస్మాద్వేదస్య వేదతా, అనివేదమంను' మనపెద్దలు నిర్వచించిరి. వ్రత్యక్షముచేతగాని అనుమానము చేతగాని ఎవని గ్రహింపఁజాలమో వానిని దెల్పునది. కావున వేదమునకు వేదమని పేరువచ్చినది. అనితాత్పర్యము. కాఁబట్టి శబ్దప్రమాణమే యుత్తమము.

బాలురు (విద్యార్థులు) వేదాంతము.

మూపురమునంగల కలాకాలావిద్యార్థులచే స్థాపింపఁబడిన " హిందూమత బాలసమాజము యొక్క సాంవత్సరికోత్సవము 1902 సెప్టెంబరులోకడువైభవముగాజరుపఁబడినది.

నాడు సుప్రసిద్ధ విద్యాధురీణులగు శ్రీకలవటపు సుదర్శనరావు వంతులు. బి. ఏ. గారు వేదాంతమును గూర్చి మంచిఉపన్యాసము నొసంగిరి. ఆతఱిని సభాద్యక్షతను వహించిన సమర్థులగు శ్రీకాదంబరి నరసింహము వంతులు బి. ఎ. గారి యువసంహార వాక్యములును సర్వవిధముల వణకనీయుములై యున్నవి. సభయందు వెదజల్లబడిన యువన్యాస వాక్య రత్నములనెల్ల వేర్చి కూర్చితగు సువసంహారవాక్య నాయక మణిని సంఘటింపఁజేయు సమర్థులు సభాద్యక్షతను వహించునప్పుడుగదా సభమిగుల శోభించును. నాడువన్యాసమునకుఁ దగునుక సంహారమునుగూర్చి సభ్యులనెల్ల నలరింపఁజేసిన సభాద్యక్షుల వాక్యరత్నములంగూర్చి ముందు ముచ్చటించుకొనుటయు సువన్యాసనూక్తిముక్తాఫలములనుగూర్చి తరువాత ప్రసంగించుటయు నవసరమగునట్లు సభాద్యక్షుల ప్రౌఢత పనిచేసినది. కాన ముందువసంహారవాక్యములనుగూర్చి చర్చించు కొందము.

విద్యద్వరులగు సభాద్యక్షులు బాలురకు వేదాంత బోధ తగదనియు వారికి భక్తియోగముమాత్రమే బోధింపవలెనుగాని జ్ఞానయోగమును బోధింపనైతి కాదనియు కావున నాటియువన్యాసము అమూల్యమయినదియే యైనను బాలురనిమిత్తము కూర్చబడిన యీసభకుమాత్రము మితిమీరినదై యుండునని లతఁచుచున్నామనియు లెస్సగా సెలవిచ్చిరి వీరు చెప్పినమాట మిక్కిలిలోతుగలమాట. అట్లలకు బాగా

లకు నొక్కటియే మతముండగూడదని మనపెద్దల తాత్పర్యము. ఇయ్యది మనమతరహస్యము. దీనినిసభాధ్యక్షులు బాగుగాఁగనిపెట్టినారు. బాలురకు వృద్ధులకు నజ్జలకుఁ బ్రాజ్ఞులకు నొక్కటియే మతము కాకూడదనియు జ్ఞానముయొక్క తరగతులనుబట్టి మతబోధయొక్క తరగతులు వెలయుచుండవలెననియు నీరహస్యమును హిందువులు మాత్రమేకనిపెట్టిరనియు ఇతరమతములన్నియు వేఱవిధముగానున్నవనియు లోకములో నొకమతమైన ఈసత్యమును గనుగొని బోధించినందులకుఁ జాలనంతోషముగ నున్నదనియు మోక్షమూలకు భట్టాచార్యులవారు వ్రాసియున్నారు. కానసభాధ్యక్షులు సెలవిచ్చినది లోతుగలవిషయమేకాని ప్రస్తుతానుకూలముగా లేదని చెప్పవలసివచ్చినందులకుఁ జాల విచారముగానున్నది. మనయువన్యాసకులైన శ్రీ సుదర్శనరావు పంతులవారు బాలురకును వృద్ధులకును నొక్కటియే మతసిద్ధాంతమును బోధింపఁబోలేదు. వేదాంతము నందఱును ననుష్ఠింపవలసినదని చెప్పలేదు. అదిగాక నాటిసభయొక్క బాలురతోడనే కూడుకొనినదికాదు. అయ్యది వార్షికపు సభయగుటచే బాలురు, వృద్ధులు, అజ్ఞులు, ప్రాజ్ఞులు నందఱును గూడ విచ్చేసి యుండిరి. అందఱి తోడను నిండియున్న యాసభ యందు ముఖ్యముగా వేదాంతమొప్పుటంపఁ బడఁదగినది. అయ్యది బాలురకంతగా అనుష్ఠేయము కాకపోయినను జ్ఞేయము కాకపోలేదు. అనుష్ఠిం

నవస్తులైన వృద్ధులు తెలిసికొన నస్తులైన బాలురు, నభయందు గలరుగాన నాడు వేదాంతమే మంచి విషయమయియున్నది. మనుజునకు గల బాల్య యావన వార్ధకములను నవస్థాత్మకములగా బాల్యము ముఖ్యముగా నభ్యాసయోగ్యము. తక్కినవి రెండును ననుష్ఠాన యోగ్యములు. బాల్యమున నభ్యసించిన లౌకికవిద్యను ముఖ్యముగా ననుష్ఠానము లోనికిదీసికొనిరావలసిన కాలము యావనము, నాడభ్యసించిన వైదికవిద్యను ముఖ్యముగా ననుష్ఠానము లోనికిఁ దేదగినది వార్ధకము శ్రేష్ఠమునందు లౌకిక వైదిక విద్యలనభ్యసించవలెను. యావనమందు ధర్మమును ద్రవ్య విషయ సుఖముల ననుభవించవలయును. వార్ధకమున మునివృత్తి నవలంబించి వైరాగ్యమును నడువవలెను. వార్ధకమున నవలంబించవలసిన వైరాగ్యమునకుఁ గూడ బీజము బాల్యమునందే నాటబడ వలయునుగాని ముదిరినతరువాత నయ్యది కలుగగలదా ! కావునఁ బ్రజల్లరు నాబాల గోపాలము జ్ఞానసంపాదనము మొదటినుండియుఁ జేయవలసినదే; వైరాగ్యమునుమాత్ర మందఱు పూర్తిగా నవలంబించ వలసినదికాదు. వైరాగ్యమును బూని “తత్త్వమస్యాది” మహావాక్యముల ననుభూతిలోనికిఁ దెచ్చుకొన వలసినదని. యందఱకు బోధింప రాదేమోకాని మతరహస్యములివి యని యందఱకును తెలియఁజేయవలసినదే. నిక్కమగు వేదాంత మెవఱికి బోధించినను హానిలేదు. నివృత్తి మాగాను సౌరముగా

నడచుకొనుట దుఘటముగాని ప్రవృత్తి మాగానుసారముగా నడుచుకొనుట యందరికి నులభమే. కానప్రవృత్తి మాగానుసారమైన వేదాంతముబోధ బాలురకును చేయుచుండ వలసినదే. వేదాంతము సత్యజ్ఞానమును గలిగించును. సత్యజ్ఞానమే వృత్తియందు బ్రవేశించిన నావృత్తిని బాగుగా సాగించును. ఈవిషయమై వివేకానంద స్వామిలవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“ These conceptions of the Vedanta must come, must remain not only in the forest, they must not only go into the cave, but they must come to work out in the Bar, and the Bench, in the Pulpit, the cottage of the poor man, with the fishermen, that are catching fish, *and Students that are studying*, They call to every man, every woman, *and child* whatever be their occupation, everywhere they must be: and what to fear? The ideals of the Upanishads! how can the fishermen and all these carry them out? The way has been shown. It is infinite, religion is infinite, none can go beyond; and whatever you do, that is very good for you. Even the least done brings marvellous results; therefore let every one do what little he can. If the fisherman thinks that he is the spirit, he will be a better fisherman; *if the student thinks he is the spirit, he will be a great student*. If the alwyer things that he is the spirit,

he will be a better lawyer, and so on, and the result will be that the castes will remain for ever."

ఈ (మత) సిద్ధాంతములు బయలుపడలి వనములలో మాత్రము నిలువవలసినవికావు పర్యవసాదములలోకిమాత్రమే పోవలసినవికావు అయ్యవి సభలకు రచ్చలకు చత్వరములకు బీదలకుటీరములకును కూడ వచ్చి పనిచేయవలెను చేవలను బట్టుకొను వల్లెవాండ్రకును జదువుకొను విద్యార్థులకు కూడ నవి యవసరమే. ప్రతిపురుషునకు స్త్రీకి బాలునకుగూడ వార లేవ్యతికాయందున్నను నయ్యవి యనుసంధించును. అవిఅంతటను నుండవలెను. భయమెందుకు! ఉపనిషత్తత్వము లెక్కడ! వానినివల్లెవాండ్రు మొదలగు వారాచరించుట యెక్కడ! అనియా? దానికి మార్గముచూపఁబడినది. అయ్యదిఅసంతము. మత మపారము. దాని సరికొనించి యెవ్వరు నుండఁజాలరు. అందునుగూర్చి మీరేమియొనర్చిన నదిమీకు మంచిదియే, అత్యల్పక్రియకూడ అత్యద్భుతఫలము నొసంగును. కాన నెల్లరు తమయోగినమట్టుకు పనిచేయవలసినదే. ననాత్మ స్వరూపుడనని వల్లెవాఁడనుకొనిన వాఁడు మంచివల్లెవాఁడగును. ననాత్మ స్వరూపుడనని విద్యార్థి యనుకొనిన వాఁడు మంచివిద్యార్థియగును &c.)

వివేకానందస్వాములవారు చెప్పిన పై వాక్యములు మిగుల సముచితములయి యున్నవి. శుద్ధజై రాగ్యబోధ యందఱ

కును గూడదేమోగాని యు త్తమములయిన మతసిద్ధాంతము లివియని యందఱకును దెలిసియుండవలసినదె.

“ If I had a child I would from its very birth be-
gin to tell it “thou art the Pure one ”

(నాకొక్కశిశువుండిన నాశిశువునకుఁపుట్టినప్పటినుండి ‘నీ
కావినిర్మలాత్మవని బోధించియుందును) అని వివేకానందస్వా
ములవారు నుడివిరి. మరాలన తనచంటిపిల్లను తొట్టిలోప
రుండఁబెట్టి యూచుచు “నీవేపరిశుద్ధము, నిష్కళంకము, పా
పరహితము, సర్వశక్తిసంపన్నమునగు నాత్మవ” నిపాటపా
డినది కాదా? నారదుఁడు వ్రహ్మాదునకు గర్భమందుండగనే
తత్త్వోపదేశము చేసినట్లు గ్రంథములు ఘోషించుటలేదా!
ఇంతియకాక పితాపుత్రసంవాదాదులలో తండ్రులకు ను
తులే వేదాంతబోధ చేసినట్లు పురాణములు చాటుచుండలే
కా? “భృగుర్వైవారూఢో వరుణం పితరమువససార! అ
ధీహిభగవ్రాబ్రహ్మేతి ” అనువేదవాక్యములలో పుత్రుఁడ
గు భృగువుతండ్రియగు వరుణునికడకుఁబోయి నాకుబ్రహ్మో
పదేశము చేయుమని కోరినట్లు చేసినట్లును వర్ణింపఁబడియుం
డలేదా? ఇట్టి యుదాహరణములు వేనవేలు కలవు. వటు
వులు పిన్నవయసుననేకదా బ్రహ్మోపదేశము చేయఁబడు
దురు. సభాధ్యక్షులచే నాడుదహరింపఁబడిన వ్రహ్మాదుఁడు
జ్ఞానియగుటయగాక విరాగిహృదయై యున్నాఁడు. “తనయం
దు నిఖిల భూతములందు నొకభంగి నమవర్తనంబున జరుగు

వాడు" అనియు "విష్ణుడింతయుకాని వేటొందులేదని యొత్తిలిసగుచుండు నొక్కచోట" అనియుఁ జెప్పఁబడియున్న వాక్యములను బట్టిచూచిన నాతఁడు వట్టిభక్తుఁడేకాక జ్ఞాని యనికూడనవి దెలుపుచున్నవి. అంతియకాక ప్రహ్లాదునకుఁజిన్న తనముననే వైరాగ్యబోధకూడ గావించఁబడినది. అందుమూలముచేతనే "సంసారనివృత్తుండు" "విశ్వమందుగన్న విన్నయర్థములందు, వస్తుదృష్టిఁజేసి కాంఘయిడఁడు" మున్నగులక్షణములు తెలుపఁబడినవి. పైఁగా "చ। ఎల్లశరీరధారులకు నిల్లనుచీకటి నూతిలోపలం దెల్లకమీరు నేమనిమతిభ్రమణంబున ఖిన్నులైవని। ర్నిల్లక సర్వమున్నతని దివ్యకళామయమంచు విష్ణునం దుల్లముజేర్చి తారదవి నుండుటమేలు నికావరాగ్రజీ" అనిప్రహ్లాదుఁడు పలికినపలుకులు వైరాగ్యవృధానుడగు వరమ వేదాంతియని బోధించుచున్నవి. సర్వజనులందును భ్రాతృభావమును గలిగించి సద్గుణంబుల వెలయింపఁజేయునది వేదాంతజ్ఞానమేకాని మఱియొక్కటి కానేరదు. సర్వమును భగవత్స్వరూపమేయను తలంపే సర్వభ్రాతృభావమును (Universal brotherhood) గలిగించునని వివేకానందస్వామి మోక్షమాలరు భట్టాచార్యులు మున్నగువారు చెప్పియున్నారు. ఆరీతినే ప్రహ్లాదుఁడును "అవికల్పితుఁడునని దేవుండును నయిన వరమేశ్వరుండు త్రిగుణాత్మకం బయిన తన దివ్యమాయ చేత నంతర్నితైశ్వర్యుండై త్యాగ్యత్యాగకరూపంబులంజేసి దృశ్యుండును ద్రష్టయు భోగ్యుండును భో

క్తయునయి నిద్దేశింపందగి వికల్పితుండై యుండు. తత్కారణమున నానురభావము విడచి సర్వ భూతములందును దయానుహృద్భావములు కర్తవ్యములు ” అని తోడివిద్యాధర్మలకును బోధించియున్నాడు. మఱియు “వరమాత్మ తత్త్వజ్ఞానోదయమునందేసి స్వపరభ్రాంతి సేయక పురుషుండు యోగావధూతత్వమున నాత్మవికల్ప భేదమునం గలలోకమును విశేషముల భంగిందధ్యంబనక మిథ్యయని తలంచును ” అని ప్రహేళికాదుడు తాను బాల్యమునందే తత్త్వజ్ఞానమును పొంది తోడి బాలురకు నయ్యదియుపదేశించి కూడనున్నాడు. ఇంతయేల విద్యాధర్మలకు వేదాంతబోధ చేయవచ్చునా లేదాయను సంశయమును వారించే నుదాహరింపఁబడిన ప్రహేళికాదే తీర్చివేసినాడు. విద్యాధర్మమున బాలురకుఁదాను జ్ఞానయోగమునే బోధించినాడు. భాగవతములో సప్తమస్కంధములో శ్రీశ్రీ పద్యము తరుణాతనున్న వచనమును దరుణాతి పద్యములనుజూచిన నీవిషయము తెలఁగలదు. ఆనందర్థములో నామహాజ్ఞాని “ యునతరజ్ఞానవహ్నిచే గాల్చివుచ్చి కర్మవిరహితులై హరిం గనుటమేలు ” అని నొక్కి వక్కాణించియున్నాడు. ‘ జ్ఞానలభ్యము మోక్షము ’ అని యోధి పలికియున్నాడు. కావున ప్రహేళికాదుని భక్తిపట్టి మూఢ భక్తికాదు. వేదాంతజ్ఞానముతోఁ గూడుకొనిన భక్తి. సభాధ్యక్షులు నాఁడు “ మః తపముస్వంశము తేజముకౌశులము సౌందర్యము నుద్యోగము నిపుణత్వము బ్రతాప పౌరుషము

లున్నిస్తాబలప్రజ్ఞలుగా జపయోగంబులుఁజాలవీశ్వర భవత్సంతుష్టికై దంఠియూ ధవుచందంబునభక్తి సేయవలయుం దాత్పర్యసంయుక్తుడై ” అనువద్యముఁజదివి భక్తి యెక్కుడనిబోధించిరి. అదినత్యమేకానియావద్యము నందలి “ తాత్పర్యసంయుక్తుడై ” యను వాక్యము యొక్క సారమును విమర్శించుకొనవలసి యున్నది. ఈవదములందు సభాధ్యక్షులును నాడుతనిచ్చి యున్నారు. తాత్పర్యసంయుక్తుడై యనఁగా తత్వజ్ఞానియైయునియే ప్రహ్లాదుని తాత్పర్యము. కావుననే తానుబాలురకుఁ దత్వోపదేశమును జేసియున్నాడు. కాన బాలురకువేదాంతపాఠ యవశ్యకర్తవ్యమని ప్రహ్లాదుని చరిత్రమే తెలుపుచున్నది. శ్రీ శంకరులవారికి ముప్పదిరెండేండ్లు తచ్చునప్పటికి అథీతిబోధాచరణ ప్రచారణములన్నియు నైబోయినవి. బాల్యముననే వేదాంతము సభ్యసింపకుండిన నిట్లుకాఁగలదా ? కాన విద్యద్వరులగు సభాధ్యక్షులు చెప్పినద నాదరణీయము.

సభాధ్యక్షులు చెప్పినది హిందూమత రహస్య మంటిరేయందురేని, అవునదినత్యమే. తత్వజ్ఞాన సంపన్నులు కాఁజాలినవారికిని, కాఁజాలనివారికిని, దత్వోపదేశమునుమాత్రమే చేయవలసినదనిగాని మూఢభక్తినిమాత్రమేయుపదేశింప వలసినదనిగాని హిందూమతము బోధింపదు. భక్తిలేకుండుట కంటె మూఢభక్తిమేలు. మూఢభక్తికంటె తాత్పర్యసంయుక్తమైన భక్తిమేలు అనిహిందూమతము బోధించుచున్నది. త్రతి

మూరాధనము మొదలాత్మా రాధనము వలకు నన్ని సాధనములను హిందూమత మంగీకరించుచున్నది.

బాలురు అసిధారాసమ మనియు చెప్పందగిన రాజకీయ శ్యాపారములందుఁ బ్రవేశింపవచ్చునని యిప్పటిఘనులు నుడువుచున్నారు. అగ్నిహోత్రతుల్య మని చెప్పనొప్పుసాంఘికవ్యవహారములందు బాలురు చొరవచ్చునని యిప్పటి ప్రబుద్ధులు వలకు చున్నారు కాని సుజ్ఞాన దాయకమగు వేదాంతము నభ్యసించ రాదంట! మేలు! మేలు! లోకమూ, యేలవేదాంతవిషయమై యీ కారణము లేనిభీతి? ఏలజంకు? భయమువిడచియందఱును దగురీతిని వినిర్మలమైన వేదాంతమును దెలిసికొని బాగుపడుదురుగాత.

“ఆ॥ వినుఁడు నాదువలకు విశ్వసించితిరేని! సతులకైన బాలజనులకైనఁ దెలియవచ్చుమేలు దేహద్యులంకార దళన నిపుణమైన తపసిమఠము”

అనివ్యర్హాదుఁడు వచించిన వాక్యములనందఱుఁ దెలిసికొందురు గాక.

లున్నిస్తానలపృజ్ఞలుగా జపయోగంబులుఁజాలవీశ్వర భవత్సంతుష్టికై దంఠియూ! ధవుచందంబునభక్తి సేయవలయుం దాత్పర్యసంయుక్తుడై ” అనువద్యముఁజదివి భక్తి యెక్కుడనిబోధించిరి. అదినత్యమేకానియావద్యము నందలి “ తాత్పర్యసంయుక్తుడై ” యను వాక్యము యొక్క సారమును విమర్శించుకొనవలసి యున్నది. ఈవదములందు సభాధ్యక్షులును నాడుతనిచ్చి యున్నారు. తాత్పర్యసంయుక్తుడై యనఁగా తత్వజ్ఞానియైయనియే ప్రహ్లాదుని తాత్పర్యము. కావుననే తానుబాలురకుఁ దత్వోపదేశమును జేసియున్నాడు. కాన బాలురకువేదాంతబోధ యవశ్యకరవ్యయని ప్రహ్లాదుని చరిత్రమే తెలుపుచున్నది. శ్రీ శంకరులవారికి ముప్పదిరెండేండ్లు తచ్చునప్పటికి అధీతిబోధాచరణ ప్రచారణములన్నియు నైబోయినవి. బాల్యముననే వేదాంతము నభ్యసించకుండిన నిట్లు కాఁగలదా ? కాన విద్యద్యరులగు సభాధ్యక్షులు చెప్పినద నాదరణీయము.

సభాధ్యక్షులు చెప్పినది హిందూమత రహస్య మంటిరేయందురేని, అవునదినత్యమే. తత్వజ్ఞాన సంపన్నులు కాఁజాలినవారికిని, కాఁజాలనివారికినిఁ దత్వోపదేశమునుమాత్రమే చేయవలసినదనిగాని మూఢభక్తినిమాత్రమేయుపదేశించ వలసినదనిగాని హిందూమతము బోధింపదు. భక్తిలేకుండుట కంటె మూఢభక్తిమేలు. మూఢభక్తికంటె తాత్పర్యసంయుక్తమైన భక్తిమేలు అనిహిందూమతము బోధించుచున్నది. ప్రతి

మూరాధనము మొదలొత్తూ రాధనము వలకు నన్ని సాధనములను హిందూమత మంగీకరించుచున్నది.

బాలురు అసిధారాసమ మనియు చెప్పందగిన రాజకీయ శ్యాపారములందుఁ బ్రవేశింపవచ్చునని యిప్పటిఘనులు నుడువుచున్నారు. అగ్నిహోత్రతుల్య మని చెప్పనొప్పుసాంఘికవ్యవహారములందు బాలురు చొరవచ్చునని యిప్పటి ప్రబుద్ధులు వలకు చున్నారు కానినుజ్ఞాన దాయకమగు వేదాంతము నభ్యసించ రాదంట! మేలు! మేలు! లోకమూ, యేలవేదాంతవిషయమై యీకారణము లేనిభీతి? ఏలజంకు? భయమువిడచియందలును దగురీతిని వినిర్మలమైన వేదాంతమును దెలిసికొని బాగుపడుదురుగాత.

“అ॥ వినుఁడు నాదువలుకు విశ్వసించితిరేని నతులకై న బాలజనులకైనఁ దెలియవచ్చుమేలు దేహద్యులంకార దళన నిపుణమైన తపసిమతము ”

అనివ్యర్థాదుఁడు నచించిన వాక్యములనందఱుఁ దెలిసికొందురు గాక.

ఏ కే శ్వ ర వా ద ము.

ఏకేశ్వరవాదము (Monotheism) మనమతమునందు లేదనియు మనమతము వలనదైవతములను దెలుపుచున్నదనియు మనమతగ్రంథము లెన్నడును గని విని యెఱుంగని నవమేధావులు వలువురు తలంచుచున్నారు. అంతియకాక శ్రీస్తుమత వికారమని చెప్పదగిన బ్రహ్మసమాజమతిమూలముగా నివృద్ధిపై డేకేశ్వరవాదము మనదేశమున ప్రారంభమైనదని తలంచు బుద్ధిమంతులుకూడఁ బెక్కురు కలరుకాని యీతలంపు వట్టియజ్ఞానవిలసితము. మనమతగ్రంథములనించుకయైనం బదివియున్నవారెవరును ఇట్టివిత తలంపుల నందఁజాలరు. నేదాది పురాణాంతమునుగూడ మనమత మేకేశ్వరవాదమును జేయుచున్నదని బుద్ధిమంతులెల్లరు నెఱింగినవిషయమేకదా. ఈవిషయమై పాశ్చాత్య పండితమండలితలంపుకూడ నీవిధముగానే యున్నది. ఇందునుగూర్చి మౌనియరు విలియము దొరివారిట్లుకానియున్నారు.

“It is a mistake to suppose that the first introduction of Theism into India was due to the founders of the Brahma Samaj. Some of the oldest hymns of the Rig-veda are monotheistic, and all the most pronounced forms of India pantheism rest in the

fundamental doctrine, of God's unity ' there is one being and no second. Nothing really exists but the one eternal onnipresent spirit, ' was the dogma enunciated by ancient Hindu thinkers. It was a dogma accepted by the philosophical Brahman with all its consequences and corollaries. He firmly believed himself and the universe to be parts of the one eternal essence, and wrapped himself up accordingly in a kind of serene indifference to all external phenomena and circumstance. *Again even the ordinary Hindu who practises the most corrupt forms of polytheism is never found to deny the doctrine of God's unity.* On the contrary, he will always maintain that God is essentially one, though he holds that the one God Exhibits Himself variously and that He is to be worshipped through an endless diversity of manifestations, incarnations and material forms. "

(ఏకేశ్వర వాదము బ్రహ్మ సమాజ మతము తెచ్చిపెట్టిన దనితలంచుటతప్పు. మిక్కిలి పురాతనములగు ఋషులుకొన్ని యేకేశ్వర వాదమును జేయుచున్నవి. ఈశ్వరునివికత్వముమీదనే ముఖ్య ద్వైతసిద్ధాంతములన్నియు నిలచియున్నవి. 'వరమాత్మయొక్కడు. అద్వితీయుడు, సర్వాంతర్యామి యగు పరాత్పరునికంటె భిన్నముగానేడియును లేదు ' అను ధర్మమును హిందూజ్ఞానులు బోధించుచున్నారు. సర్వవిధముల నీధర్మము హిందూవేదాంతంబందఱి చేతనుసంగీకరిం

వఃబడినది. తామును ఈదృశ్య వ్రవంచమనుగూడ నాపర మాత్మలా నేక దేశమంలేయని తలంచుచున్నారు. మిక్కిలి మూఢమగు బహుదేవతారాధనమం చేయువారలు కూడ భగవంతుడొక్క డేయనుటకు తెనుదీయరు. అంతయుకా కభగవంతుడు సత్యమంగా నొక్కడేయనియు అన్నిసమ అతఁడు బహువిధమంలుగాఁ బరిదృశ్యమానుఁ డగుచున్నాఁ డనియు, నాతనిబహువిధనామరూపమంల, అవతారమంలఁ బూజింపవలెననియుఁ దలంచుచున్నారు.) ఈదొరవారువ్రాసినది సర్వవిధమంల సత్యమైయున్నది.

శ్రుతులు భగవంతుడొక్కడేయని వలు తావుల ఘోషించుచున్నవి.

ఏకోవశీ సర్వభూతాంతరాత్మా (కఠోపనిషత్తు) ఏకోబ మూనామ్ (కఠ) ఏకమేవాద్వయంబ్రహ్మ (అధ్యాత్మోపనిషత్తు) . ఏకోదేవైబహుధానివిష్టః (ముద్గలోపనిషత్తు). ఏక ఏవహి భూతాత్మా భూతేభూతే వ్యవస్థితః (శ్రిపురా తాపిన్యూపనిషత్తు) ఏకమేవతత్పరం బ్రహ్మవిభూతి నిర్వాణం (బ్రహ్మోపనిషత్తు) ఏకోనారాయణః సద్విత్తయోస్తి క శ్చిత్ (నారాయణోపనిషత్తు) దేవ ఏకోనారాయణః (శుభలోపనిషత్తు) ఏక ఏవశిశ్రానిత్యస్తతోన్యత్ సకలంమృషా (శరభోపనిషత్తు) ఏకోహిరుద్యో సద్విత్తయాయతన్ఘః (శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు) ఏక ఏవాద్వయంతథా (అశ్మోపనిషత్తు) ఇట్టియుపనిషద్వాక్య రత్నములు లెక్కకుమిక్కిలిగాఁగలవు.

వికంసత్ (ఋగ్వేదము 1-164-45) తదేకమ్ ఋగ్వేదము 10-129-2. ఇట్టివాక్యరత్నములు వేదములం దనంతములుకలవు.

జ్ఞానం పరబ్రహ్మ ఏకమేవాద్వితీయకమ్. (అగ్ని పురాణము) ఏకవివ పరోహ్యత్కా భగవానీశ్వరోవ్యయః (శ్రీమద్భాగవతము) ఏకోవ్యాపీ సమశ్శుద్ధోనిర్గుణః ప్రకృతేః పరః (విష్ణుపురాణము) అస్తి దేవః పరబ్రహ్మస్వరూపీ నిష్కలశ్శివః । సర్వజ్ఞ సర్వకర్తాదసశ్శేతో నిర్మలాద్వయః. (గరుడపురాణము) ఏకస్తద్వేద భగవాన్ ధాతా నాశాయణః ప్రభుః. (మహాభారతము) సర్వభూతేషు యేనైకం భావమవ్యయమీక్షతే । అవిభక్తం విభక్తేషు తద్జ్ఞానం విద్ధిసాత్వికమ్. (భగవద్గీత) పురాణాదులం దిట్టివివేనచేలుకలవు.

ఏకోదేవః కేశవ్రాజాశివ్రాజా (ధర్మహరి) ఈరీతిగా కావ్యములం దనంతములగు నుదాహరణములు కలవు. సీ॥ ఏకమైపరమైవి శ్శోకమై సత్యమలోకమై వ్యాపకా లోకమగుచు । జ్ఞానమై జగదధిస్థానమై ముక్తినిదానమై మాయావిశ్శీనమగుచు । అందమై కేవలా శనందమై సంతతానందమై శ్రుతిపద్యకందమగుచు । సారమై చిదచిదా శకారమైయతినిర్వికారమైవిగతసం శ సారమగుచు । జీవులు మెలనుల కలకలు శ గలుగుకొనుచు । మెలగు ప్రకృతిని దగులక శ మిగులవెలుగు । వెలుగు వెలుగంగఁజేయుచు శ గలు

యవేలుఁగు । ఐరమవరిపూర్ణ నిర్గుణః । బ్రహ్మ మనఃకుః
(సీతారామాంజనేయ సంవాదము).

ఇందునుగూర్చి సారజ్ఞులగు వాక్పాత్యు లిట్లు వాయు
చున్నారు.

“ The pure Hindu religion recognises and admits but one God, thus defined by the Veda— ‘Him who exists by himself, and who is in all, because all is in him. Manu annotating the Veda Says.—Him who exists by himself, whom the spirit alone can perceive, who is imperceptible to the organs of sense, who is without visible parts, eternal, the soul of all beings & whom none can comprehend.—(Jacolliot the President of the Court of Justice at Chandronagore.

“ The Vedas are of paramount importance in the religious history of man. In them we find depicted in glowing colors, the religious thoughts and sentiments of a race of men, who were unacquainted with the vices and luxuries, which are almost always the accompaniments of more civilized ages. They unfold to us how the Aryan mind at first plunged in holy theistic ideas, devoted to the worship of the elements, subsequently came to follow pure theism, & to worship the one unchangeable and immaterial being, who is, as at were, the pivot upon which this universal frame turns’

In many places of this Veda we find passage which embody monothiestic conceptions such texts as the following frequently occur " Let us adore supreme spirit only, whom the eye sees not, the hand feels not, who never dies' who is all peruating, eternal and all powerful. ' (A Summary View of the Vedas.)

" The real doctrine of the whole Indian Scriptures is the unity of the Diety " (Mr. Colebrook, the distinguished orientalist)

" Indeed, we find many hymns in the Vedas which bring home to our mind the conviction, that monotheism is their fundamental doctrine' (Professor Max Muller.)

ఈవిధముగా బహుప్రమాణముల నీయవచ్చును.

నత్యైవాదిని-భగవద్గీత-వేదములు.

I

జర్మనీదేశపు సంస్కృత పండితులలో నగ్రగణ్యుడయిన ట్టియూ ఖుగ్వేదమును భాష్య సహితముగా మొట్టమొదట సంపూర్ణముగాఁ బ్రచురించి మనదేశమునకు మహావికార

ముజేసినట్టియు మ్యాన్సుమూలరు వొరగారి 'తూర్పుదేశపు వచిత్రగ్రంథ పరంపర' లో బొంబయి యున్నతన్వాయ సభలో న్యాయాధిపతిగనుండి సంస్కృతమునం దసమాన పాండిత్యము గలిగినవారయి కీర్తిశ్రేష్ఠులయిన న్యాయమూర్తికా కాశీనాథ త్ర్యంబకటిలాంగుగారు ఆంగ్లోభాషలోనికి భాషాంతరీకరించిన భగద్గీత ప్రచురింపఁబడియున్నది. తానికి టిలాంగుగారు గొప్పయుపోద్ఘాతమును గూడ వ్రాసియున్నారు. ఈయుపోద్ఘాతములో టిలాంగుగారిచే భగవద్గీతయేకా లభ్యుదయను విషయము బొగుగాఁజర్పింపఁబడినది. భగవద్గీత భారతములోనిన్వాయముగు భాగమేకానికొందలుతలంచిన ట్టిటివలివారిచే నందుఁ జేర్పఁబడినదికాదని వీరితాత్పర్యము. I am prepared to adhere, I will not say without diffidence, to the theory of the genuineness of the Bhagavadgita as a portion of the original Mahabharata (భగవద్గీత మూలభారతముయొక్క నిక్కమైన భాగమను తలంపును నేనును గలవాఁడనై యున్నాను.) అని టిలాంగుగారు వ్రాసియున్నారు.

ఈటిలాంగుగారు వ్రాసినదాని నాధారముచేసికొని భగవద్గీతనుగూర్చియు వేదమునుగూర్చియు వేదములను గూర్చియు 'కె' యనువారొకరు సత్యవాదినీపత్రికా రాజములోఁ గొన్నివిరుద్ధవాక్యములను వ్రాసియున్నారు. సత్యనిర్ధారణార్థమై వానినిందు విమర్శించెదను. వేదములుసమస్తవిధము

ల మొదటివిగాన ముందువేదములను గూర్చి 'కే, గారు! వాసిన తాక్యరత్నములఁ బరీక్షింతము.

సామవేదము. (a)

టిరాంగుగారు భగవద్గీత యేకాలమునాటిది? యనుప్రశ్నను వేసికొని "It appears to me, that the work bears on the face of it very plain marks indicating that it belongs to an age prior to the system-making age of Sanscrit philosophy, (మంచి కట్టుదిట్టములతో సంస్కృత దేశనములు వ్రాయఁబడిన కాలమునకుఁ బూర్వపుది యని తెల్పుటకు ఆగ్రంథమందు విస్పష్టముగా మంచి ఋజువులు కలవు అని నాకుతోచుచున్నది) అని వ్రాసిరి. ఇందులకు వాసుచూపిన ఋజువులు చాలకలవు. అందులో మనము మొదటఁ బరిశీలింప వలసినది సామవేదమును గూర్చిన దైయున్నది.

"Another point to note in this connection is the reference to the Sama-Veda as the best of the Vedas (see page 88) That is a fact which seems to be capable of yielding some chronological information [ఈ (కాల నిర్ధారణ) సందర్భములో మనమాలోచింపవలసిన విషయ మింకొకటి కలదు. అయ్యది వేదములలో సామవేదము శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పఁబడినదై యున్నది. దీనినిఁ బ్రకాశింపఁగల నిర్ణయముజేయ వచ్చును] అని టిరాంగుగారు వ్రాసిరి. "వేదాంతసామవేదోస్మి" యని భగవద్గీతలోఁ బెల్పొందిన దానిని బట్టి గీతయొక్క కాలమును దెలి

సికొనుట యెట్లన నీసామవేదమును గూర్చిమన గ్రంథము లలో రెండువిధములయిన అభిప్రాయములుగలవు. మిక్కిలి పురాతనమైన యుపనిషదాదులందు సామవేదమునకు నితర వేదములకంటె గౌరవాధిక్యత చూపబడియున్నది. ఉపనిషదాదులకంటె తరువాతివియగు మనుస్మృతి ఆపస్తంబ సూత్రములు మొదలగువానియందీ సామమునకు నితరవేదములకంటె న్యూనతాకాన్తింపబడినది. కాన “వేదానాంసామవేదోస్మి” అనుగీతావాక్యమును బుచ్చుకొని గీతలకాలనిర్ధారణమునకు టిలాంగుగారు గడంగిరి. “For the Estimation in which the Veda has been held appears to have varied at different times.” (భిన్నకాలములందు భిన్నాభిప్రాయములు సామవేదమును గూర్చి కలవు. కాబట్టి యావిషయమును జర్చితము అని టిలాంగుగారు వాసి యితరేయ బ్రాహ్మణమనందును ఛాందోగ్యోపనిషత్తునందును వ్రక్షోపనిషత్తునందును, నృసింహతాపి న్యుపనిషత్తునందును ఇంకను మఱికొన్ని శ్రుతులయందును సామ మితరవేదములకంటెను ఘనమయినదిగాఁ దెల్పబడినదనియు రెండవ వక్షమున మనుస్మృతి ఆపస్తంబసూత్రములు మఱికొన్ని పురాణవచనములు మున్నగువానిలో నయ్యది యితరములకంటెద్రక్కువదిగాఁ దెల్పబడినదనియు భగవద్గీతకూడసామవేదమును నితరవేదములకంటె ఘనమయినదిగాఁ దెల్పుచున్నది గాన మనుస్మృతి మొదలగువానికంటె పూర్వపుది

యును నుపనిషదాదులనాటి కాలమునందలి దనియును టి
లాంగుగారు వ్రాసిరి (“Now in looking at the two
classes of authorities thus marshalled, it is plain that
the Gita ranges itself with those which are unques-
tionably the more ancient”) దీనినిబట్టి టిలాంగుగారు
సామవేదమునకు మొదటగౌరవాధిక్యత కలదనియుఁదరువా
తతగ్గినదనియు వ్రాసిరని బాలురకైనను బోధపడకపోదు
గదా టిలాంగుగారి మాటయేల బ్రాహ్మణములు నుపనిష
త్తులు చెప్పినదేదో యదిస్మృత్యాదులు చెప్పిన దానికంటె
పూర్వపుదియని యందఱును గ్రహింపవలసియున్నది కదా
విషయమిట్లుండ ‘కే’ గారు దీని నేహేతువుచేతనో తారు
మారుచేసి “సామవేదమున కిట్టి గౌరవము మొదటనుండి
యులేదు. ఆపస్తంబసూత్రములలో 1వ ప్రశ్నలో 9వ పట
లములో 19, 20 ఖండికలను చూడుఁడు” అనివ్రాయించిరి.
ఇదిచింతకాదా? వితరేయ బ్రాహ్మణముఛాందోగ్యము ము
న్నగునవి మొదటివా? ఆపస్తంబసూత్రాదులు మొదటివా?
టిలాంగుగారువ్రాసినది వీరికర్థము కాలేదనుకొందమనుకొని
నవీరు బి. ఏ. లంబ! కానవీరికి టిలాంగుగారివ్రాతయుద్ధము
కాకపోలేదనియు మతియేయితర కారణములచేతనో వీరి
ట్లువ్రాసిరనియుఁ దలఁపవలసియున్నది.

వీరుటిలాంగుగారి వ్రాతననుసరించి వ్రాయుచున్నట్లుక
నుబడి వారువ్రాసినదానికి వ్యతిరేకముగా వ్రాయుటయకా

క సామవేదము యొక్క ఘనతను వర్ణించిన శ్రుతివాక్యము లనీయక దాని నధికరించినట్లు కాన్పించుచున్న వానినిమాత్రముచూపి సంతసించుటయే కాక ' ఈయపరిశుద్ధ వాక్యములే శ్రీకృష్ణస్వరూపమా ? 16.000 గోవిందారలు గాక గొల్లవలైయందలి ప్రీజనసామాన్యమును యుక్తాయుక్తవివేచనలేక బారశ్రీలను జేసినమహాపురుషుం డేస్వరూపమైనగావచ్చును" అనివ్యాసిన వాక్యరత్నములను బట్టి వీరిహృదయము బుద్ధిమంతులకు గోచరము కాకపోదు. ఈసందర్భమునఁ జదువరులు తెలిసికొనవలసిన ముఖ్యవిషయమేమనటిలాంగుగారు భగవద్గీతలఁగాని వేదముఁగాని నిండింపలేదనియు గీతలను బురాతనములని తెలుపుటకై వారెత్తిన యుక్తులను దీసికొని తమయిచ్చవచ్చినట్లు మార్చి గీతలను నిండించుటకై మన ' కే ' గారు మాత్రమే యుద్ధృమించుచున్నారనియుఁ దెలిసికొనుటయైయున్నది. ' కే ' గారి హృదయమెట్టిదైన మనకేమి గీతలలో "వేదానాం సామవేదోస్మి" యనిశ్రీకృష్ణభగవానులవారు చెప్పినదాని సారస్యమును లోకమునకు వెల్లడిచేయొదము.

" ఏషాంఘాతానాం పృథివీరసః పృథివ్య ఆపోరస ఆపామేషధయోరస ఓషధీనాం పురుషోరసః పురుషస్యతాగ్ర సోతాచ ఋగ్రసఋతస్సామరసస్సామ్న ఉద్గీధోరసః" అనుఛాందోగ్యవనిషద్వాక్యమువలన ఋగ్వేదముకంటెనుగూడ సామవేదము శ్రేష్ఠమయినదని తెలియవచ్చుచున్నది. వా

కుక్కునకు ఋక్కురసము ఋక్కునకు సామమురసము సామమునకు ఓంకారము రసము అనివై యుపనిషత్తులో చెప్పబడినది. వీనిలోను త్వరోత్తరము శ్రేష్ఠమైనదని భావమని శంకరాదులు వ్రాసియున్నారు.

‘తమృచోమనుష్యలోకముపనయనైసతత్రతపసాబ్రహ్మచర్యేణ శ్రద్ధయాసంపన్నో మహిమానమనుభవతి అథయదిద్విమాత్రేణ మనసిసంపద్యతే సోస్తరితం యజుర్భిరున్నీయతే ససామలోకం ససామలోకే విభూతిమనుభూయపునరావధాతే యఃపునరేత స్త్రిమాత్రేణై వ్రామిత్యేతేనైవాక్షరేణపరం పురుషమభిధ్యాయాతనతేజసి సూర్యసంపన్నః యథాపాదోదరస్త్యచావినిర్ముచ్యత ఏవంహవైసపాప్మసానినిర్ముక్తః ససామభిరున్నీయతే బ్రహ్మలోకం’ అనుప్రశ్నోపనిషద్వాక్యమువలన నితరపదములకంటె సామపదముయొక్క శ్రేష్ఠ్యము తెలుచున్నది. ఏమన ఋక్కుమనుష్యలోకమును బొందించుననియు సామము బ్రహ్మలోకమునుబొందించుననియు నీయుపనిషత్తు తెలుపుచున్నదిగదా.

‘ఋగ్సాంఘ్యజాతంవై శృంవర్తమాహుః! యజుర్వేదంక్షత్రియస్యాహుర్వ్యోనిం! సామపదో బ్రహ్మణానాం ప్రసూతిః’ అనుశ్రుతివలనగూడ నితరపదములకంటె సామము శ్రేష్ఠమైనదని తెలుచున్నది. ఋక్కువలన వైశ్యులును యజుర్మువలన క్షత్రియులును సామమువలన బ్రాహ్మణులును బుట్టినది దీనియర్థము.

“ఋగ్వేదాతసర్వశోమూర్తిఃసూర్యః । సర్వాగతిర్యాజస్వీహైవశశ్వత్ । సర్వంలేజస్సామయాప్నోహశశ్వత్ ” అను శ్రుతివాక్యములవలన, గూడ సామశదముయొక్క శ్రేష్ఠ్యము తెలుచున్నది. సూర్యునిమూర్తి ఋక్కువలనను గతి యజ్ఞస్సువలనను లేజస్సుసామయవలనను గలిగినవనిదీనిభావము.

‘ఋక్పవా ఇదమగ్రేసామచాస్తా ’ మను నైతరేయబ్రహ్మణమునందును సామముయొక్కమహిమము బుక్కుకం పెగొప్పదని తెలుపబడియున్నది.

వీనినిన్నిటినిబట్టి ప్రమాణములలో నెల్లవరకు ప్రమాణమైన శ్రుతులవలన శదములలోనెల్ల సామశదమే శ్రేష్ఠమైనదని తెలుచున్నది. ఇంక సామశదము పరిశుద్ధమైనదాయపరిశుద్ధమైనదాయన “ ఋచాంస్రాచీమహాతిదిగుశ్యతే । దక్షిణామాహార్యజపామచారాం । అగర్వణామంగిరసాం । ద్రతిచీమహాతిదిగుశ్యతే స్రాచీనముదీచీనం దక్షిణామేధ్యం ’ మొదలగు శ్రుతులనుబట్టి సామశదము మేధ్యమనియే తెలుచున్నది.

శ్రుతులన్నియు సామశదము శ్రేష్ఠమయినదనియు పవిత్రమైనదనియుఁ చెల్పుచున్నవి. కావుననే భగవద్గీతతో శ్రీకృష్ణులవారు ‘ శదానాం సామశదోస్మి ’ యని చెప్పిరి. ఈవాక్యముగల దశమోధ్యాయముయొక్క ‘ శ్లో । యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వం శ్రీమద్రాజతమేనకా । తత్తతేనావిగచ్ఛ

త్వంమమతే శోంశసంభవమ్।' (విభూతికాంతి ఊర్జితత్వముగల వస్తువులేవైనా యవియున్నాయో నాయంశములేగాక దెలిసికొనవలసినది) అనుశ్లోకమువలన సామవేద మితరము కంటె భువనమైనదిగనుకనే వేదములలో సామవేదము నేనని శ్రీకృష్ణులవారు చెప్పియున్నారని విస్పష్టముగా గీతలవలననే తెలుచున్నది. సందర్భమంతయు నిట్లుండగా మన 'కే' గారు ఎక్కువప్రమాణములగు వీనినన్నిటిని తాటింపక వీని కంటె నధమప్రమాణములగు వానినిదీసికొని లోకమందఱిచే తనుగొనియాడఁబడుచున్న గీతలను దవోభధకులను నిందింప సాహసించుట యుచితమా?

సామవేదము 11

ఇక సామవేదమితర వేదములకంటె తక్కువఁగాది కెప్పుచున్నట్లు కాన్పించుప్రమాణములను కూర్చి ముచ్చటించుకొందము. అమూల్యపరికారత్నమగు సత్యవాదనిగో 'కాని సామవేదమునకిట్టి గౌరవము మొదటినుండియు లేదు. ఆవస్తంబమాత్రములలో 1 వ ప్రశ్నలో 3 వ పటలములో, 19, 20 ఖండికలను జూడుఁడు—శ్వగర్భభనాదాః సలావృశ్యోఃసృకోయాకశబ్దా సృశ్యేవాదితశబ్దారోదన గీత సామశబ్దాశ్చ—(19)కాఖాంతరేచ సామ్నామనాథ్యాయః (30) అనేకములగు కుక్కలు ముఱుగునపుడును అనేకములగుగాడిదలొండ్రవెట్టునపుడును తోఁడేలు కూయునపుడును సక్క

యొంటిగాఁ గూయునప్పుడును గుడ్లగూబ కూయునప్పుడును వీణావేణుమ్మదంగాదులు మోయునప్పుడును రోదనధ్వనులు వినఁబడునప్పుడును సామవేద స్వరము వినవచ్చి నప్పుడును ఇతరవేదములను బఠింపఁగూడదు. ఇతరవేదములను జదువు నప్పుడును సామవేదాభ్యాసము కూడదు. '

“ఇక్కడ సామవేదస్వరము కుక్కల యొక్కయు గాడిదలయొక్కయు స్వరముతోఁ బోల్పబడినది' అని 'కే' గారు బుద్ధికుశలత మీఱవ్వాయించిరి.

కుక్కలుకూయునప్పుడును గాడిదలొండపెటునప్పుడును వీణావేణుమ్మదంగాదులు వినవచ్చినప్పుడును సామశబ్దమువినవచ్చినప్పుడును నితరవేదపఠనము కూడదను నూత్రమున నుసరించి సామవేదము కుక్కల యొక్కయు గాడిదల యొక్కయు స్వరముతోఁ బోల్పబడినదనుటగొప్పతప్పు. నూత్ర శ్రమమెరుంగక మన 'కే' గారిట్టి వెట్టివాఁడెవ్వఁడనిరి. 'శ్లో! అల్పాక్షరమసందిగ్ధం సౌరవద్విశ్వతోముఖమ్ అస్తోభ్య మన వద్గ్రంథ నూత్రంనూత్ర విచోవిదుః' ' అనిపెద్దలు నూత్రలక్షణమును జెప్పియున్నారు. 'అల్పాక్షర' మనుటచే నూత్రమునందు విషయము సౌధ్యమగునంతవఱకుఁ దక్కువ మాటలతో దెల్పఁబడును కాన నూత్రకారుఁడు తక్కువమాటలతోఁ విషయమును బోధించుటకే చూచుకొనునుగాని అట్టిలమును ననౌచిత్యములుమున్నగు కావ్యదోషములను గూడఁ బొటంపఁడు. తక్కువ వస్తువులను నెక్కువ వస్తువులను

నొకరాశిలోఁ బడవేయును. అట్లుపడవేయుట యాయావస్తువులకు సామ్యమును తెప్పటకెంతమాత్రమును గాదు. తానుజెప్పఁదలఁచిన విషయమును దక్కువటమాలతోఁ దెల్పుటకుమాత్రమే. ఎట్లన అవస్తంబుఁడుపై నూత్రములో 'శ్వగర్భభ' అని పొరంబించినట్లే వైయాకరణ నూత్రకారుఁడా పాణిని 'శ్వయువమఘోనామతద్ధితే' యని యొకనూత్రము కలార్పియున్నాఁడు, ఇటపాణిని (శ్వ) కుక్కను (యువ)యావనవంతుని (మఘోన) ఇంద్రుని ఏకనూత్రమున గ్రుచ్చినాఁడు. ఈవిషయమయి యొకకవీశ్వరుఁడిట్లు చమత్కరించుచున్నాఁడు. 'శ్లో॥ కాచంమణిం కాంచనమేకనూత్రే గ్రధంతి నార్యః కిముతాత్రచిత్రమ్, అశేషవిత్పాణినిరేకనూత్రే శ్వానంయువానం మఖవానమూచే॥ అపరిమితజ్ఞాన సంపదగల పాణిని యొక్క నూత్రమునందు కుక్కను యావన వంతుని ఇంద్రుని గ్రుచ్చియుండఁగా (అనఁగా పీనపరాధములను ఘనపరాధములతోఁ జేర్చి యొక నూత్రమునందు గ్రుచ్చియుండఁగా) స్త్రీలు విలువలేని గాజు పూసలను విలువగల మణులను బంగారు గుండ్లను నొకనూత్రమున (కుత్తుకంటున) గ్రుచ్చుట ఏమివింతయని దీనితాత్పర్యము కావున సర్వజ్ఞుడైన పాణిని కుక్కను యావనగర్వముచే నుచితా నుచితములబొగుగా నాలోచింపక యిచ్చవచ్చినట్లు సంచరించుమన యావనపురుషుని ఏకనూత్రమున గ్రుచ్చి యిద్దఱుకును సామ్యమును గూర్చి యుండఁగా నావస్తంబుఁడు కుక్క

యొంటిగాఁ గూయునప్పుడును గుడ్లగూబ కూయునప్పుడును వీణావేణుమ్మదంగాదులు మ్రోయునప్పుడును రోదనధ్వనులు వినఁబడునప్పుడును సామవేద స్వరము వినవచ్చి నప్పుడును ఇతిరవేదములను బరింపఁగూడదు. ఇతరవేదములను జదువు నప్పుడును సామవేదాభ్యాసము కూడదు. '

“ఇక్కడ సామవేదస్వరము కుక్కల యొక్కయు గాడిదలయొక్కయు స్వరముతోఁ బోల్పబడినది” అని ‘కే’ గారు బుద్ధికుశలత మీఱవ్రాయించిరి.

కుక్కలుకూయునప్పుడును గాడిదలొండవెటునప్పుడును వీణావేణుమ్మదంగాదులు వినవచ్చినప్పుడును సామశబ్దమువినవచ్చినప్పుడును నితరవేదవత్సము కూడదను నూత్రమున నుసరించి సామవేదము కుక్కల యొక్కయు గాడిదల యొక్కయు స్వరముతోఁ బోల్పఁబడినదనుటగొప్పతప్పు. నూత్రక్రమమెరుంగక మన ‘కే’ గారిట్టి వెట్టివాఁడెవ్వఁసిరి. ‘శ్లో! అల్పాక్షరమసందిగ్ధం సౌరవద్విశ్వతోముఖమ్ అస్తోభ్య మన వద్ధ్యంచ నూత్రింనూత్ర విదోవిదుః :’ అనిపెద్దలు నూత్రలక్షణమును జెప్పియున్నారు. ‘అల్పాక్షర’ మనుటచే నూత్రమునందు విషయము సౌధ్యమగునంతవఱకుఁ దక్కువ మాటలతో దెల్పఁబడును కాన నూత్రకారుఁడు తక్కువమాటలతోఁ విషయమును బోధించుటకే చూచుకొనునుగాని అశ్లీలమును ననౌచిత్యములుమున్నగు కావ్యదోషములను గూడఁ బెట్టినఁడు. తక్కువ వస్తువులను నెక్కువ వస్తువులను

నొక రాశిలోఁ బడవేయును. అట్లుపడవేయుట యాయావస్తువులకు సామ్యమును కెప్పటకేంతమాత్రమును గాదు. తానుజెప్పఁదలచిన విషయమును దక్కువటమాలతోఁ దెల్పుటకుమాత్రమే. ఎట్లన అవస్తంబుఁడుపై నూత్రములో 'శ్వగర్ధభ' అని ప్రారంభించినట్లే వైయాకరణ మాత్రకారుఁడా పాణిని 'శ్వయువమభోనామతద్ధితే' యని యొకనూత్రము కూర్చియున్నాఁడు, ఇటపాణిని (శ్వ) కుక్కను (యువ)యావనవంతని (మఘోన) ఇంద్రుని ఏకనూత్రమున గ్రుచ్చినాఁడు. ఈవిషయమయి యొకకవీశ్వరుఁడిట్లు చమత్కరించుచున్నాఁడు. 'శ్లో॥ కాచంమణిం కాంచనమేకనూత్రే గ్రధంతి నార్యం కిముతాత్రచిత్రమ్, అశేషవిత్పాణినిరేకనూత్రే శ్వానంయజ్ఞానం మఖవానమూచే॥ అపరిమితజ్ఞాన సంపదగల పాణిని యొక్క నూత్రమునందు కుక్కను యావన వంతుని ఇంద్రుని గ్రుచ్చియుండఁగా (అనఁగా వీనపరాధకములను భునపదాధకములతోఁ జేర్చి యొక నూత్రమునందు గ్రుచ్చియుండఁగా) స్త్రీలు విలువలేని గాజ పూసలను విలువగల మణులను బంగారు గుండ్లను నొకనూత్రమున (కుత్తుకంటున) గ్రుచ్చుట ఏమివింతయని దీనితాత్పర్యము కావున సర్వజ్ఞుడైన పాణిని కుక్కను యావనగర్వముచే నుచితా నుచితములబొగుగా నాలోచింపక యిచ్చవచ్చినట్లు సంచరించుమన యావనపురుషుని ఏకనూత్రమున గ్రుచ్చి యిద్దఱుకును సామ్యమును గూర్చి యుండఁగా నావస్తంబుఁడు కుక్క

లకృతలతోఁ జేర్చి సామశేదశబ్దమును నొక్కసూత్రమున గ్రుచ్చుటయేమివింత? ఈవాణిని సూత్రమునుబట్టి ఇంగునికుక్కతోఁబోల్చిననుట యెంతతప్పుగానుండునో పై యావస్తంబసూత్రమునుబట్టి సామశేదస్వరమును కుక్కల స్వరముతోఁ బోల్చినట్లుచెప్పుట యంతయుచితముగా నుండును. సూత్రకారుఁడు ఏదే శబ్దములు వినవచ్చినప్పుడు అనధ్యయనము గలుగునో తెప్పింపదలచినాఁడేకాని తాను సూత్రమున గూర్చినవానికన్నింటికిని సామ్యమునుగూర్చుటకఁగదా. అట్లుకాదందులేని అవస్తంబుఁడు కేణు వీణామృదంగాది నాదములనుగూడ నీ సూత్రమున గ్రుచ్చి యున్నాఁడు గదా. వానిని గూడ కుక్క కృతలతో జేర్చెనందురా? ఎంత పెట్టి వాఁడయిన నేనందర్భముననైనవీణానాదముమ కుక్క కృతలతోఁ బోల్చునా? పోల్పఁడుకావున మన 'కే' గారు సామశేదస్వరమును అవస్తంబుఁడు తనసూత్రమున దూరముగా నుంచిన కుక్కల స్వరముతోఁ బోల్చినట్లెంచుటకంటె సామశబ్దమునకు నన్యవహితపూర్వముగాఁ దెల్పఁబడిన గీతముతోఁ బోల్చినట్లుతలంచిన నెంతబాగుగా నుండును. అభినవ పాండిత్యవిభూషితులైన మన 'కే' గారికిట్టి మంచితలంపులు కలుగుటెట్లు? కుక్కకృతలు మొదలగునవి మనస్సును చీకాకువరచును గావున నానందమునునందును గుడ్లగూబ మొదలగునవి గూయునప్పుడు అకుభనూచకము కావున నాతఁడని వీణాకేణుమృదంగాదులును సామగానమును వినవచ్చిన

వృథు మనస్సు వానియందుఁజలిగి యాన్యైకాంతమగునుగా న నాశరను రోదనాదులు వినవచ్చినప్పుడు మనస్సు చెడిపోవునుగాన నాకాలమునను అవధానచిత్తతతోఁ బరిపవలసిన శేషపతనమును మానవలసినదని యావస్తంబుని తాత్పర్యము. ఎట్లయినను నీనమయము లన్నిటియందును గూడ శేషపతనముకలదదు. కావున వీనినన్నిటిని ఆ వస్తంబుఁడు ఒక్కసూత్రమున గ్రుచ్చినాడు. కాన నావస్తంబ సూత్రములనుబట్టి సామశేష మితరశేషములకంటె తక్కువదిగా నెన్నఁబడెననుట యుచితముకాదు.

ఇక మనుస్మృతి యందుఁదెల్పఁబడిన దానినిగూర్చి ముచ్చటించుకొందము 'శ్లో॥ ఋగ్వేదోదేవదైవత్యో యజుర్వేదస్తుమానవః, సామశేదస్మృతః పితృస్తస్మాత్తస్యాశుచిర్ధ్వనిః' అనిచెప్పఁబడినది. సామశేషము పితృమయినది. కావునదానిధ్వనిఅశుచి, యనిమనువు చెప్పినాడు. ఈయశుచిత్వము సామశేషమునకు నైత్యమును దెచ్చునదికాదు. ఏమన మనహిందువులు పైతృకకర్మమునే యెక్కుడు భక్తి శ్రధకలతో నాచరించుకారనియు నవృషే నిజముగానెక్కుడుశుచిగా నుండుకారనియు భండంతరులుగూడ గ్రహించి యున్నారు. ఏకాదశి మొదలగునవి వచ్చినప్పుడు దేవకార్యములనుకూడ మానియైన స్మార్తులు పితృ కార్యముల విధిగానొనర్తురు. పైతృకమైన కార్యమింటఁబరిగి నప్పుడు రజస్వలాదులను కూదాదులను నింట నిలువనీయరు మడిక

ట్టుకొనని వారితో సంభాషించరు. భోజనపాత్రాదులనితర సమయములందువలె వీధిలోఁ బారవై వరు. పెక్కిల ఎక్కుడు శుచిగానుందురు. నాడు మ్రేచ్చ భాషాదులనుగూడ మాటలాడరు. కాననీయాశౌచము మాలిన్యమును దెల్పునదికాదు. సామముపరిశుద్ధమేయగుఁగాన శుభకార్యము లందుఁగూడ సామ శ్చదముతో నాశీర్వాదించుట కలదు. యజ్ఞము లందు సామశ్చదముముఖ్యము 'అయశ్శోకా ఏషయో సామ' అని శ్రుతులు మొఱిచుచున్నవి సామములేనియజ్ఞ మయజ్ఞమని దీనితాత్పర్యము. సామములోఁ బైతృకకర్మములను జరుపునప్పుడు వినియోగింప వలసినవి, కొన్ని కలవు (మాఠారత మా సఖావర్వము) పైతృకము మృతులగు నాప్తులనుగూర్చిన కర్మము. అందుమూలముచే తానినిఁ బఠించునప్పుడు మనస్సువారి మీఁదకుఁ బోవును. అందుమూలముచే మనస్సునకు తారినంబంధమయిన విచారముకలుగును తన్మూలముగాఁ గలిగిన దీయాశౌచము. అంతయేకాని లాకికమైన యపరిశుద్ధతకాదు. పితృకర్మములకై వినియోగించు వేద మంత్రములన్నియు నీదమలుకావుగదా. 'కే' గారు గొప్ప వ్యాసమును చాసినారనిన 'రామరామ' యనఁగూడదు 'మేలుమేలు, అనవలెను. ఏమిరామశబ్దమునీచమయినదా? అపరిశుద్ధమైనదారెందునుకావు. మనస్సునకు విచారముతట్టినప్పుడు వాడబడు భగవన్నామమైనది. అందుమూలముచే శుభవారతా వినినప్పుడు చ్చరింపజనదు. అంతమాత్రముచేమేలు, అనుశబ్దము

రామశబ్దముకంటె ఘనమయినది కాగలదా. రామశబ్దమున్నిటికంటె ఘనమయినది గనుకనే యాపత్సమయమున దాని నుచ్చరించుట కలిగినది. అట్లే సామమన్నిటి కంటె ఘనమయినదికనుకనే పైతృకకర్మమంటు దానిని వాడుట కలిగినది. అన్నిటికంటె పావనమను దారకమను గనుకనే పైతృకమంతకై సామవేదమను వినియోగించుట కలిగినది. సామమమేధ్యమని శ్రుతులు మొఱలిడుచునేయున్నవికదా.

III అధర్వణవేదము.

అధర్వణవేదము కాతకములను వేదభాగములందె తెల్పుబడియుండుటను బ్రధానోపనిషత్తు లందుఁగూడఁ దెలుపఁబడి యుండుటను నయ్యది మిగుల ప్రాచీనమేయని గ్రహింపవలసియున్నది. అంతయుకాక పాణినివ్యాకరణములో పాణిని “అధర్వణికస్యేకలోపశ్చ” అనుమాత్రములో నధర్వణవేదముతనకాలములో విఫులముగా నాడుకలోనున్నట్లే వ్రాసియున్నాఁడు. కావున సర్వవిధముల అధర్వణవేద మితరవేదములవలె బ్రాచీనమేకాని నవీనము కాదు.

సత్యవాదినీ పత్రికోపవిశేషులగు “కే” గారు భగవద్గీత నందు కొఁప్రియ క్రమము లేదని ‘టిలాంగుగారు’ చెప్పినదాని నామోదించుట యొక గొప్ప విశేషమయియున్నది. మన “కే” గారు భగవద్గీత వ్యాఖ్యాతవరంపరతోఁ గూడుకొనియుండుట యొక గొప్పలోపముగా భావించిరి. శ్రీ

కృష్ణుడు సుస్థిర వ్యాఖ్యాత రహితశాస్త్రమును చేయలేకపోయినాడని యధిక్షేపించిరి. టిలాంగుగారు “కే” గారివలె తలంచియుండలేదు. ఈవ్యాఖ్యాతాభాసములగుంధముయొక్కవిలువను దగ్గించునని చెప్పుటకుఁగాని తత్కర్తయొక్క లోపము లెంచుటకుఁగాని చాలవవిగా “టిలాంగు” గారు తలంచియుండలేదు. గీతలయందు నుపనిషత్తులందువలెనే శాస్త్రీయక్రమములేదు కావున గీతలును సుపనిషత్తులకాలమునాటివేయని వాని (గీతల) యందుఁ గాన్పించు వ్యాఖ్యాతాభాసములను బట్టి ఋజువుచేసిరి. వ్యాఖ్యాతవిషయములో గీతలు సుపనిషత్తులఁ జొలియున్నవనిగా టిలాంగుగారు సెలవిచ్చిరి. (“My view is, that in the Gita and the Upanishads, the philosophical part has not been consistantly & fully worked out... It is afterwards it is at later stage of philosophical progress, that system-making arises”) ఈవ్యాఖ్యాతాభాసములనుగూర్చి టిలాంగు గారుదహరించిన ‘మాక్సుములరు’ దొరవారి వాక్యమునం దేమి తెలువఁబడియున్నదో చూడుడు. “There is not what may be called a philosophical system in these Upanishads. They are in the true sense of the word guesses at truth, frequently contradicting each other, yet all tending in one direction” ఉపనిషత్తులందు వ్యాఖ్యాతములు కలవుగాని, యయిన నవియున్నియు నొకమార్గమునే యొద్దేశించుచున్నవి. ఉద్దేశకార్యమునకు.

భంగమురానప్పుడావ్యాఘాతములు వట్టి యాభాసములేయగునుగదా. మరియు నిఁకనొకచోట “When we read the Upanishads, the impression they leave on our mind is that they are sudden intuitions or inspirations, which sprang up here and there and were collected afterwards. *And yet there is system in all these dreams, there is a common background to all these visions*” (ఉపనిషత్తులుమనము చదివినప్పుడవి సందర్భము లేనివని మనకుఁదోచును. కాని వానియందును గ్రమముంకలదు) అనియు మాకు మూలరుచొరవారు వాసిరి. ఆరీతినే గీతలునుగొన్ని తావుల విరుద్ధవాక్యములతోఁగూడుకొనినట్లు కాన్పించినను బరికించిచూచిన నొకక్రమముంకలవిగానే యున్నవి కావున వీనినన్నిటినిఁబట్టిచూచినఁ బ్రధానవిషయము లో వైపరీత్యమేదియును లేదనియు మొత్తముమీఁదనొక్కటియేసంబంధముంకలవియై యుపనిషత్తులును గీతలునువిరాజిల్లుచున్నవనియు బొగుగాఁజేలుచున్నది. శ్రీకృష్ణులవారును స్థిరవ్యాఘాతరహితకాస్త్రముంకాయలేకపోయిరనిమనఁకొగారుతలంచుట గొప్పసాహసము, గీతలును (చాలవఱకు) ఉపనిషత్తులవలెనే ప్రశ్నోత్తర క్రమముంగా నున్నవియేగాని కాస్త్రముంగాఁ గూర్చబడియుండలేదు. ఋషులు వనమధ్యమన గూరుచుండి చర్చించుటలొఁ జేరిన విశేషములతో నుపనిషత్తులు కూడుకొనియుండినట్లే రణాంగణమధ్యమన కృష్ణార్జునులకు జరిగినవ్రసంగము గీతలై యున్నది. ఇట్టివాని

యందు శాస్త్రీయక్రమమెట్లుండగలదు. ప్రసంగము, ప్రసంగించు పురుషులను బట్టియుండును. ప్రశ్నించు శిష్యుడు బొత్తుగాఁ దెలియనివాఁడైనచో నా ప్రసంగమొకవిధముగా నుండును. ఆతఁడు కొంత తెలిసినవాఁడైనచో నియ్యది మఱియొకవిధముగా నుండును. ప్రశ్నోత్తరబోధలోఁ బ్రశ్నించువారి ధోరణినిబట్టి బోధకుఁడెట్టివాఁడైనను కొన్ని సందర్భములు లోపింపవచ్చును. ప్రసంగవశమున సరిగా సందర్భములేనివి కొన్నివచ్చి పడవచ్చును. ప్రసంగమంతయుఁబూర్తికాకపోవచ్చును. “సోక్రటీసు” అను జ్ఞానిని మఱికొందఱికిని సౌందర్యమునుగూర్చి యొకసారి ప్రసంగముజరిగినది ఆప్రసంగమును గూర్చి “జానపను” (Grant) అను నతఁడిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు.

“ We have here the first statement, crudely made of that relative theory of beauty which was adopted in modern times by Abson, Jeffery, and others” “సోక్రటీసు” అను జ్ఞాని ప్రసంగవశమున సౌందర్యమును గూర్చి కొన్ని మాటలు చెప్పిననియు వానియందుఁ గ్రమములేదని దానిని బట్టి యిటీవలివారు క్రమమగు మతమును నేర్పరచిననియు దీనిభావము. అట్లనే కృష్ణార్జునులకు జరిగిన ప్రసంగమును దీసికొని యిటీవల శంకరాదులు శాస్త్రక్రమము నేర్పరచిరి. గీతలకుఁగూడ నుపనిషత్తులని వాడుకకలదు. కాన నీయొపని షత్తు లందు (గీతాదులందు) శా

స్త్రీయనందర్భము లేకుండగూర్చబడియున్న ఘనవిషయములనే తీసికొని కాస్త్రకారులు కాస్త్రములను వ్రాసిరి. శిష్యునకు పరిసంగాను సారమైన బోధచేయుటయే శ్రీకృష్ణులపనిగాని దానిని బెద్దకాస్త్రముగాఁ గూర్చుటకాదు. (వసంగాను సారమైన హటాద్యోధనహజమైన సృష్టివంటిది. కాస్త్రీయ క్రమమునకై యుద్ధమించి చేయుబోధ క్రమోద్దేశపూర్వకముగాఁ జేయు కృత్రిమసృష్టివంటిది. ఎట్లైన వనమునందు నుద్యానమనందున్న క్రమముండదు. కావున నుద్యానకారునకు వనకారుఁడు (భగవంతుఁడు) చాలఁడనియు సుస్థిరవ్యాఘాతరహితసృష్టిని చేయలేకపోయినాఁడనియుఁ జెప్పిన నెంతసరసముగనుండునో నూత్రాదులవలె గీతలు కాస్త్రీయక్రమము కలవికావు కావున నియ్యవి వరిహసపాత్రమంటి తలంచుట యంతసరసముగా నుండును. భగవంతుని సృష్టియందెచ్చటఁజూచినను వ్యాఘాతవరంపరయే కాన్పించుచున్నదికదా. అయినను జ్ఞానులు సృష్టియందు వ్యాఘాతరహిత క్రమమనేచూచుచున్నారు. అట్లనేమాకుమూలమిహారవారు చెప్పినట్లు ఆలోచించి చూచిన జ్ఞానులకు సుస్థిరవ్యాఘాతరహిత క్రమమేకాన్పించుచున్నది. భగవంతుని సృష్టి (వనమం) యెట్లున్నదో యట్లేగీతలున్నవి. మానవనిర్మాణ (ఉద్యాన) మెట్లున్నదో యట్లే నూత్రాదులున్నవి. కావునగీతలయందలి వ్యాఘాతాభాసములుగీతలు ఉపనిషత్తులలోనివనియను మాటను రూఢిచేయుటకు

బనికి వచ్చుచున్నవేకాని వానిని గిందువలచుటకు వినియోగించుటలేదు.

భగవద్గీతనుగూర్చి యితర దేశస్థులగు ప్రాజ్ఞులిచ్చిన అభిప్రాయములు.

మనదేశమున రాజప్రతినిధిగాఁ బనిచేసిన వారను హేస్టింగ్సుదొరవారు (Warren Hastings) గీతనుగూర్చి యిట్లు ముచ్చటించిరి.

(1) "There is in it a sublimity of conception, reasoning and diction almost unequalled" (అందుగల యూహలు యుక్తులు రచనయు నిరుపమానములు.)

(2) హంబోల్టు (Humbolt) అనుజ్ఞాని యిట్లు వాయించు న్నాడు—

"The most beautiful, perhaps properly the only true philosophical song that exists in any known tongue" (లోకమునంగల సుప్రసిద్ధభాషలలో నింతసత్యమైన కదాంత గ్రంథము (గీతములు) లేదు. ఇయ్యది చాలమనోహరమైనది.)

(3) స్లెజల్ (Schlegel) అనుజ్ఞాని భగవద్గీతను లాటిను (Latin) భాషలోనికి భాషాంతరీకరించి తుదిని గీతల బోధించిన శ్రీకృష్ణునిగూర్చి యిట్లు వాసియున్నాడు—

"Whose oracular soul is, as it were, snatched aloft into divine and eternal truth with a certain and ineffable delight" (అతనిదివ్యాంగరాత్మ నిక్కమును అని

ర్యచనీయమును సగునానందముతో దివ్యమును సనాతనమును సగు సత్యమును ఘనముగా స్వీకరించినది.)

(4) లాసెను (Lassen) అనుజ్ఞానియు, బైరీతినే నుడివియున్నాడు

(5) గీతల నింగ్లీషులోనికి భాషాంతరికరించిన సర్ ఏడ్విను ఆర్ నల్లదొరవారును ఈరీతిని నుడివియున్నారు.

“So lofty are many of its declarations so sublime its aspirations, so pure and tender its piety, that schlegel after his study of the poem, breaks forth into the outburst of delight and praise towards its unknown author ” అనుడువుల యాధిక్యతయును ఆతలఁచుల ఘనతయును ఆపవిత్రతయొక్క స్వచ్ఛందతయును సైజల్ అనేజ్ఞానిని ఆనందసాగరములో ముంచి తత్కర్తను నుతించునట్లు చేసినవి.

(6) నెయిలు అలగ్జాండరు (Nail Alexander) అనుదొరవారిట్లువ్రాయించినారు. “ The Noblest and purest expression of modern Hinduism ” (అధునాతన హిందూ మతముయొక్క మహత్తరమయినట్టియు పావన మయినట్టియు వ్రకాశమైయున్నది.

మఱియునీదొరవారే యిట్లువ్రాయుచున్నారు.

“ Rightly read, the Gita is a clear tongued prophecy of Christ ” (సరిగఁ జదివినయెడల భగవద్గీతవిషయముగా నుడువఁబడిన క్రీస్తుబోధయేయగు.)

(1) పచ్చికైస్తవమతబోధకులు భగవద్గీతాపరీక్ష అను శీర్షికక్రింద ఈవాక్యములను వ్రాసియున్నారు.

“There are some sublime descriptions of God. He is eternal, of infinite power, of unmeasured glory, omnipresent, the source of all that exist. The poem is also strongly marked by the religiousness which has always characterised the Hindus. God is seen in all things and all things are seen in God. The highest pleasures and honours of the world, even the enjoyment of Indras heaven, are considered far inferior to union with Brahma. The great object of the poem is to show how this end may be gained. As a poetical work, the Gita is noted for its beauty and sweetness.”

(అందుగొన్ని ఘనవర్ణనములు కలవు అతఃపనిత్యుఁడు సర్వకర్తయుత్తుఁడు. అనంతమహిమాసమేతుఁడు సర్వాంతర్యామి సమస్తపదార్థములకుఁ గారణభూతుఁడు హిందువుల ప్రధానలక్షణమైయున్న మతొన్నత్యముచే గ్రంథమువిశేషముగా నలంకరింకఁబడియున్నది. భగవంతునందు సమస్తపదార్థములను సమస్తపదార్థములందు భగవంతునిజూపుచున్నది. భౌతికమైన సమస్తానందములును గౌరవములును ఇంద్రులొకసౌఖ్యమంశహః బ్రహ్మైశ్వర్యనందమంశంతుచాలతక్కువవిగా నెంచఁబడుచున్నవి. బ్రహ్మైశ్వర్యనందఫలప్రాప్తి నందు మాగఁగమును దెలుపుటయేగీతయొక్క మంభోగ్య

దేశమం. కవిత్వవిషయములో మాధుర్య సౌందర్యమంలకుగీతచాలప్రసిద్ధికెక్కినది.)

(8) చంద్రనగరు శోర్డులో ప్రసిద్ధులగు పనిచెంటుపనిచేసిన జాకోలియట్టు (Jocolliot) బైబిల్ ఇన్ ఇండియా (Bible in India) అనుగ్రంథములో నిట్లు వ్రాసినాడు.

“But I believe in Christna, philosopher and moralist, I admire his lessons, so sublime and so pure, that later the founder of Christianity in Europe perceived that he could not do better than imitate them.”

వేదాంతమును నీతినిబోధించిన కృష్ణునందు నాకునమ్మకము కలదు. ఆయన యువన్యాసములు (గీతలు) నాకు చాల అద్భుతముగాఁ గాన్పించుచున్నవి. తరువాత బయలుపడలిన వచ్చిమ దేశపు క్రైస్తవ మతస్థాపకుఁడు కృష్ణనిబోధల ననుసరించుటకంటె మఱియొకటి చేయలేదు. ఆయనబోధలంత ఘనముగను బవిత్రముగను నున్నవి.

వేదములు — శ్రీ త్రి.యులు.

[వెనుక సీతారామ ఘనపాతీగారు కాకినాడ వచ్చినప్పుడు చదువఁబడిన
యుపన్యాసము.]

చోటుచాలక ఇంగ్లీషునకు తెలుఁగు కేయలేదు.

శ్రీ వేదమూర్తులును మంధిన కాపురస్థులును అగు బ్రహ్మ
శ్రీ శ్రీస్వయంభట్ల సీతారామఘన పాతీగారు మనప్రాంత
ములకు విచ్చేసి యమూల్యములగు వేదావధానములను ఆ
దృఢతమగా నొనరించి వేదద్యేషము హెచ్చుచున్న యాదిన
ములలోఁగూడ వేదవతనమువినఁ బ్రజలకు నింపుప్రట్టించుచు
న్నారుగాన నీతఱిని వేదములనుగూర్చియును శ్రోత్రియులను
గూర్చియును ఇంచుక ముచ్చటించుచున్నాను.

మనదేశమునంగల యా స్త్రీకులెల్లరు వేదములను బరమ
ప్రమాణముగాఁ గీసికొనుచున్నారు. వేదములమూలముగానే
తమకు నిహవరములు రెండునుగూడ లభింపఁగలవని తలం
చుచున్నారు. మనవారికి వేదవిద్యయిందుఁగల గౌరవమును
గూర్చి యంతగా వ్రాయనక్కఱలేదు. అది అందఱకును
తెలుగుగాఁ దెలిసినవిషయమే యైయున్నది.

ఇప్పటి నాగరికులగో బహుభాషల తెలుగుగాఁ జదువుకొ
నిన ఘనమతులు, పాశ్చాత్యులును, మనదేశస్థులును గూడ

శేదములే సమస్తవిషయముల మనుజులపాలిటి కల్పతరువులని తలంచుచున్నారు.

తాకికాతాకికవిద్యలకు రెండిటికినిగూడ శేదమే మూలము. ఇందును గూర్చి మాకు మూలగు దొరకా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“It is at all events a problem worth considering whether, as there is in nature a South and a North’ there are not two hemispheres also in human nature’ both worth developing the active, combative, and political on one side, the passive meditative & philosophical on the other; and for the solution of that problem no literature furnishes such ample materials as that of the Veda, beginning with the Hymns and ending with the Upanishads” అని మాకు మూలగు దొరకారు చెప్పినట్లుగా తాకికా తాకికమర్మములను రెంటిని తెలుపునది శేదముకంటే మిత్రయొక్కటికేగు.

ఇప్పటికాలమున మానవచారిత్రములు (Histories) ముఖ్యముగాఁ దెలిసికొనుటకే వ్రతమానవుఁడును బ్రయత్నము చేయవలెనని ఋద్ధిమంతులందఱును దలంచుచున్నారుకదా. అట్టితలంపుగల వివేకులందఱును దప్పక శేదమును జదువవలసియున్నది. శేదము మానవజాతియొక్క మూలమునంతను బొగుగాబోధజేయునదియైయున్నది. శేదమే లేనియెడల మానవ జాతియొక్క చారిత్ర మంతయును సంధకార నిను

గ్నమైయే పోవలసియుండును. ఇట్లు నేననుటలేదు. మనజాతి వారనుటలేదు. ఖండాంతరులును మతాంతరులును గూడ ననుచున్నారు. ఖండాంతరనివాసి యగునొక మతాంతరునిచే వ్రాయఁబడిన “A summary view of the Vedas” అనుగ్రంథములో నిట్లువ్రాయఁబడి యున్నది.

“But the importance of the Vedas lies not only in their being the treasure-house of the religious feelings of the Aryans of the Vedic period, not only in their acquainting us with the gradual steps by which they advanced from polytheism to pure and unalloyed theism, but they are also interesting in as much as they fill up a chasm in the history of the world, which but for them, would have remained dark and void, and present us with the characteristics of times which may be called the primeval age of mankind, and of which otherwise we could have only been able to form an indefinite estimate by means of far-fetched inferences and vague conjectures.”

పురాణకథలు ప్రతిదేశమనందును గలవు. వానియొక్క నిజమైనభావము బాగుగాఁ దెలియకపోవుటచే లోకులు తమయజ్ఞానమును వానియందారోపించి యయ్యవి మూఢతో పేతమంటని తలంచుచున్నారుగాని నిజమంగ నాలోచించి తొలినయెడల “A myth has generally a foundation in fact, and often conveys a deeper meaning than pe-

ople suspect," అని మాకుముల్లరుదొరవారు చెప్పినట్లుగా బహువకారకమగు మంచిభావముల నిచ్చునవిగా నున్నవి. ఈగాథలను (mythology) బట్టియే మాకుమూలము, బాల గంగాధరటిలక్కు మొదలుగాఁగల విద్వద్వరులు అనేకము లగు సద్విషయములనుగవిపెట్టి యున్నారు. ఇట్టియమూల్య జ్ఞానఖనుల శ్రవ్య చూపు సది శేదమైయున్నది.

" the study of Mythology has assumed an entirely new character, chiefly owing to the light that has been thrown on it by the ancient Vedic Mythology of India. But though the foundation of a true Science of Mythology has been laid, all the detail has still to be worked out, & could be worked out nowhere better than in India."

అనిమాకుమూలరుదొరవారు వ్రాసినట్లుగా నీరహస్యములఁదెలిసికొనుటకు శేద మార్థమైయున్నది.

భూతత్వశాస్త్రము, మంన్నుగాఁగల శాస్త్రములవలన మానవుఁడుతొల్లి యుత్తరదిగ్భాగమన మేరుసమీపమననివసించెడివాఁడని జెలియవచ్చుచున్నదనియునాదిగ్భాగమం లిప్పుడు మంచుతోమంచిగియుండి మానవనివాసయోగ్యమం గాలేకున్నవిగావున నచ్చట మనుజులు నివసించెడివారని తెలుపుటకు సందర్భమంగాని యార్థారమంగాని కాన్పించుట శేదని శాస్త్రజ్ఞులు సంశయాకుల మాననులై యున్నారు. శేదమంనుబట్టియాయాహకు మంచిపూణాకాదిని విద్వద్వరుల

గుబాలగంగాధర లిఁక్కుగారు “అర్కుటిక్కుహోమ”ను గ్రంథరాజమంస విపులమంగా వ్యాసియంన్నారు.

శబ్దశాస్త్రమయొక్క సందర్భమనంతను చెలిసికొనుటకు కేదమే యాధారమైయున్నది.

“Sanskrit was the eldest sister of them all, and could tell of many things which the other members of the family had quite forgotten” అనియు “All I wish to impress on you by way of introduction is that the results of the Science of Language, which, without the aid of Sanskrit, would never have been obtained, from an essential element of what we call a liberal, that is an historical education.”

అనియును హెక్కుమూలరు దొరవారు వ్రాసి యున్నారు.

పెక్కెల సారజ్జలగు వండిశులందఱును కేదము నొకకల్పవృక్షమంగా నెన్నుచున్నారు

“ I maintain then that for a study of man, or if you like, for a study of Aryan humanity, there is not hing in the world equal in importance with the Veda. I maintain that to every body who cares for humanity, for his intellectual developement a study of Vedic literature is indispensable; and that as an element of liberal education, it is far more important far more improving than the reigns of Babylonian &

Persian kings, are even they the dates & deeds of many of the kings of Judah & Israel.'

అనిమోక్షమూలరు దొరవారు వ్యాసీయున్నారు.

ఇట్టి మహాత్తరమైన వేదమును మనపూర్వులు బహుభద్రమంగా గాపాడియున్నారు. ఈవిషయమున శ్రోత్రియులు మిక్కిలివణానీయులు “వేదము లమిదం బ్రహ్మ్య” మని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. “శ్రుతమంవలననుశ్రోత్రియండగు” నని వంచమవేదమగు భారతమనొక్కవక్కాణించుచున్నది. ఈ యమూల్యమగు విద్యాధనమును కాపాడుటకు మనపూర్వులగు బ్రాహ్మణులు తమ జీవితముల భారమైసి యున్నారు. “శ్లో॥ ఉచ్చైర్గతిర్గతిసిద్ధ్యతిధర్మతశ్చేత్ । తస్య ప్రమాదవచనైకకృతకేతరైశ్చేత్ । తేహంప్రకాశనదశాచ మహీనురైశ్చేత్ । తానంతరేణనిపతేత్ స్వనుమత్రామః॥” అనిభోజరాజు చెప్పినట్లుగా వేదములఁ బ్రకాశింపఁ జేయుట బ్రాహ్మణుల పనిగానున్నది. ఒక్క వేదములనే కాదు సర్వ కాస్త్యములను శ్రోత్రియులు బహుశ్రద్ధగాఁ గాపాడియున్నారు.

“To them (Brahmins) also is due the credit of having preserved from destruction all the books of history or of Science that have survived the revolutions by which the country has been so often convulsed.”

అని దూబోయిఅనుశ్రాంతిమిషనరీ ప్రాసీయున్నాడు. వే

దముయొక్క వతనమాత్రమునకే విశేషగౌరవమేల యీ యవలెనో యీక్రింది మాకుమూలరు దొరవారి వాక్యములు బాగుగా చెలువఁగలవు.

“Though we cannot form a clear idea how these hymns were composed, preserved & finally collected one thing is quite certain that they soon assumed a sacred character & were handed down with the most minute care. It is equally admitted by most Sanscrit scholars who have paid attention to this subject, that they were preserved till about the third century B. C. by means of oral tradition only.”

మాకుమూలరు దొరవారు మన హిందూదేశమున లిపి క్రీస్తు పుట్టుటకు పూర్వము మూడవశతాబ్దమునకుఁ బూర్వములేదని బహుయుక్తులతో సాధించియున్నారు. అంతకుఁ బూర్వము కేలకొలది సంవత్సరముల క్రిందటనే కేదములు వ్రట్టియున్నవి. కాబట్టి కేలకొలంది వత్సరములు లిఖితగ్రంథములు లేకున్నను సాంగోపాంగములగు కేదములను మన వారు బాగుగా రక్షించుకొనివచ్చినారు. ఇది యెంతయసాధ్యమగు పనియో బాగుగా నాలోచింపుడు.

“Here then we are brought face to face with most startling fact. Writing was unknown in India before the fourth century before christ, and yet we are asked to believe that the Vedic literature in its three well-defined periods, the Mantra, Brahmana & Sutra

periods, goes back to at least a thousand years before our era.

Now the Rig-veda alone which contains a collection of ten books of hymns addressed to various deities consists of 1017 (1028) poems, 10580 verses and about 153, 826 words. How were these poems composed, for, they are composed in very perfect metre and how, after having been composed, were they handed down from 1500 before christ to 1500 after christ the time to which most of our best Sanscrit M S S belong?

Entirely by memory. This may sound startling... These native students learn the Veda by heart and they learn it from the mouth of their guru never from a M S S still less from my printed edition. 'b

అని మాకు స్కూలరు దొరవారాశ్చర్యమం నందుచు వ్రాసియున్నారు. ఇప్పటికిని మనశ్శ్రోత్రీయులు వ్రాతప్రతులను మంత్రితప్రతులను మంట్టకయే గురుమంఖమంగానే వేదమంను నేర్చుకొనుచున్నారు. మనవారు లిఖితప్రతులను ముట్టనేమంట్టకు. ఇయ్యది యిప్పటివారికిఁ గొందఱికిఁ గరిహసపాత్రమంగాఁ గాన్పించునుగాని యైనను నదియే మంఖ్యకర్తవ్యమగు పనియైయున్నది. దీనికిఁ గారణమంను మాకు స్కూలరు దొరవారిట్లు చెప్పుచున్నారు చూడుడు.

" No written alphabet which we know could ever have rendered the minute shades of pronunciation

as detailed by the authors of the Pratisakhya, no copyists could have handed down to us so accurate a representation of the Vedic hymns as we still meet with in the memory of living Srotriyas. "

బహు నియమముతోఁ గూడుకొనిన వేదమును సరిగా వ్రాయుటయే కష్టము కాని ముఖతః వల్లంప వలసి వచ్చుచున్నది.

లిపిలేదుగావునను లిపియున్నను వేదస్వరములనేల లిపి యందు వ్రాయఁజాలము గావునను వేదము ముఖతః వల్లంపచుటయే యవసరము. అదియే మంచిది అని మోక్షమూల రుద్రాచార్యులు వ్రాయించియున్నారు. మఱియును బాలగంగాధరతిలకులును దమ "అర్కటిక్కుహోము" అను గ్రంథము లో నిట్లువ్రాయించి యున్నారు.

"In these days of writing and printing, we have no need to depend upon memory, and consequently we fail to realise what memory, kept under the strictest discipline, is capable of achieving. The whole of the Rig-veda, nay, the Veda and its nine Suplimentary, books, have been preserved by Brahmins of Indias letter for letter accent for accent, for the last 8000 or 4000 years at least, and priests who have done so in recent times may well be credited with having faithfully preserved the traditions of the ancient home, until they were incorporated into the sacred books. These achievements of disciplined memory

may appear marvellous to us at present; but as stated above, they were looked upon as ordinary feats when memory was trusted better than books and trained and cultivated with such special care as to be a faithful instrument for transmitting along many generations whatever men were most anxious to have remembered. It has been a fashion to cry down the class of priests who make it their sole profession to cultivate their memory by keeping it under strict discipline and transmit by its means our sacred writings without the loss of a single accent from generation to generation. They have been described, even by scholars like Yaska, as the carriers of burden and compared by others to parrots who repeat words without understanding their meaning. But the service, which this class has rendered to the cause of ancient history and religion by preserving the oldest traditions of the race is invaluable; and looking to the fact, that a specially disciplined memory was needed for such preservation; we cannot but gratefully remember the services of those whose hereditary devotion to the task, we might say, the sacred religious task rendered it possible for so many traditions to be preserved for thousands of years. Pandits might analyse and explain the Vedic hymns more or less elaborately or correctly; but for that reason, we cannot forget that the very basis of their labours

would have been lost long ago, had the institution of priests who made disciplined memory their exclusive business in life not been existence. In the institution has outlined its necessity—which is doubtful, for the art of writing or printing can hardly be trusted to the same extent as disciplined memory in such matters,—we must remember that religious institutions are the hardest to die in any country in the world.'

అనంతముగ వేదమును పుస్తకాపేక్షలేకయే వల్లించి జ్ఞాపకముంచుకొనుట బహుకష్టమని గ్రహింపనివారుండరుగదా అట్టిజ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపరచుటకయ్యే వేదావధానములు పూర్వలచే నేర్పాటుచేయఁబడినవి. ఈయవధానములందు బాగుగా బరిశ్రమచేసినివారికి జ్ఞాపకశక్తి విస్తారముగానుండును. అందులకే యవధానులకు జ్ఞాపకశక్తి మెండుగానుండుట తటస్థించుచున్నది.

"It sing then speaks of the high degree of perfection to which the memory of these students attained, both among Buddhists & heretics. Such men, he says could commit to memory the contents of two volumes learning them only once."

అని మాతృమూలరు దొరవారు వాసియున్నారు.

"We read & memory suffers. Those who do not read remember...there are Brahmins who repeat

all their Sacred Books word for word without slip or error & have never learned to read."

అని "గోల్డెనుబుక్స్" అనునవలయుండు వ్రాయఁబడి యున్నది.

కాఁబట్టి జ్ఞాపకశక్తి హెచ్చుచేయు జట, శిఖ, మాల, ఘనాద్యవధానావృకమును బెట్టికొని చిరకాలము విపిలేక పోయినను తరువాత గలిగినను ననువువడునది కాకపోయినను నమూల్యమగు శేదమును సాంగోపాంగముగా శ్రోత్రియులు కాపాడుకొనివచ్చినారు. వారిలో బ్రథమగణ్యులు కృష్ణా గోదావరీ తీరముల నివసించువారలు ఇతర దేశముల వారికంటె వీరు స్వచ్ఛముగాను నిష్కళంకముగను శేదమునుబొందితరు. పూనాపురమువకు సమస్త దేశములనుండియు నుగూడ బ్రాహ్మణులు వచ్చురువత్తురు. అట్టివారిసందర్శిని బరీక్షించుచు డాక్టర్ బంధార్ కర్ గోదావరీ తీరస్థులను కృష్ణాతీరస్థులను మెచ్చుకొనుచు మోక్షములరు దొరవానికి వ్రాసియున్నాఁడు. ఈవిషయము దొరవారి హిబ్బర్టు లెక్కర్ను వ్రాయఁబడియున్నది.

అందులో గోదావరీతీరము "నురుచిరమగునహ్యసగో! త్రమున విలసిల్లుచుండుఁ దద్దయు గోదావరితత్ప్రదేశము మనోహరము నవిశ్రము ముసీంద్ర యఖిలధరిత్రి" అని మార్కండేయ పురాణమునందుఁ దెల్పుఁబడినరీతిగా నఖిలధరిత్రియందును నళిపావనమును మనోహరమును నై యున్న

ది. అందులో మంధిన చెన్నూరు మున్నగు గ్రామములు కేద కేత్రలకు సుప్రసిద్ధములు. అందు చెన్నూరు మిగుల చెన్నూరుచున్నది. అందలి శ్రోత్రియరత్నములలో నీ న్యాయంథట్ల సీతారామ ఘనపాతీగారు శిరోరత్నమై యలరారుచున్నారు. వీరిమహిమ యనంతమైయున్నది.

ఇట్టి వేదమూర్తుల మూలముగా నిష్పడనంత ఫలంబుల నొనంగుచున్న వేదము బహుభద్రముగా సలక్షణముగాఁ గాపాడఁబడుచున్నది. ఈదినములలో వేదకేత్రలకుఁ దగుప్రోత్సాహ మేవిధమునఁ జూచినను లేకప్రోవుటయకాక పైగా నిరుత్సాహము కావలసినంత మెండుగాఁ గలుగుచున్నది.

లోకమిచ్చు ప్రోత్సాహములేకున్న విద్యలు నిలువవు. అయినను.

“ There are numbers of Brahmans even now when so little inducement exists for Vedic Studies who know the whole of the Rig-Veda by heart & can repeat it and what applies to the Rig-Veda applies to many other books.”

అని మోక్షమూలరు దొరవారు చెప్పినట్లుగా సంతప్రోత్సాహము లేకున్నను బైఁగా సంత నిరుత్సాహము గలిగింపఁబడుచున్నను నీఘనపాతీగారివంటి మహనీయులీ యమూల్యవిద్యను గాపాడుకొని వచ్చుచున్నారు.

మనప్రాంతములందు వేదవిద్యనానాటికి సన్నగించు చున్నదని మనమెఱుంగుదుము. ఘనపాతీగారీనడుమ నొకర్చిన

ముచ్చటలో వారిప్రాంతములందుఁ గూడ నియ్యది తగ్గుచు న్నదని సెలవిచ్చియున్నారు. ఇది కడుదుఃఖకరమైన విషయము. ఖండాంతరపండితులగు మోక్షమూలగుదొరవారు.

“Now this is the state of things at present, though I doubt whether it will last much longer and I always impress on my friends in India and therefore impress on those also who will soon be settled as civil servants in India, the duty of trying to learn all that can still be learnt from those living libraries. Much ancient sanscrit lore will be lost for ever when that race of Srotriyas becomes extinct.”

అని మనకు హెచ్చరికనిచ్చుచుండఁగా మన ముపేక్షించుట యుచితముకాదు.

కాన అత్యుపయోగ కరంబగు వేదమును సాంగోపాంగముగ నిలువఁ బెట్టుటకు దేశాభి మానులు ప్రయత్నింతురు గాక.

జపాను దేశము-వేదాంతము.

జపాను దేశము ప్రస్తుతమందుచున్న జయములను బట్టి ప్రతిప్రాజ్ఞుని దృష్టియును ఇప్పుడు తద్దేశముమీదికిఁ బోవు

చున్నది. ఆ దేశమునకు నుదయద్భాను దేశము! (The land of the rising sun) అను సాధకనామమీబడియున్నది. మన యీ భరతఖండమునందుఁ బ్రకటింపఁబడుచున్న ప్రతివత్రికయుండును మన యాహిందూ దేశమునకును దినదినాభి వృద్ధి గాంచుచున్న యాజపాను దేశమునకును గల తారతమ్యమును సూర్చిన చరణాలు ప్రకటింపఁబడుచున్నవి. దేశక్షేమము నారయువారందఱును నాయోవ్యాసముల బాగుగాఁ జదువుకొనవలసియున్నది. తారతమ్యజ్ఞానము పురోవృద్ధికి మూలము. మనవారీవ్యాసములను జదువుటలో మరల తారతమ్యజ్ఞానముల కలవారై యుండుట యవసరము. ఎందుచేతననఁగాఁ గొన్నికొన్ని పత్రికలలో సందర్భములేనట్టియు హానికరములగు నట్టియు ననవసరములగు నట్టియు విమర్శనములు కూడఁ బ్రకటింపఁబడుచున్నవి. ఇందుకుఁ దార్కాణముగా నొక యుదాహరణము నిచ్చెదను.

మూకాకినాడపురమునఁ గ్రైస్తవమతబోధకులచే “రవి” యను వారపత్రిక యొకటి ప్రకటింపఁ బడుచున్నది. అందు “జపాను దేశమును ఇండియా దేశమును” అను కీర్షికగల వ్యాసమొకటి ప్రకటింపఁ బడియున్నది. ఆ వ్యాసమునందు హిందువులైనవారలు చదువుకొని తెలిసికొని బాగుపడఁదగిన విషయము లనేకములున్నవి అది ప్రతిహిందువును జదువవలసిన వ్యాసమీకాని యందు వేదాంతమతము పై సందర్భములేని దోషమారోపింపఁబడి యున్నదని చెప్పవలసిన

చ్చినందుకుఁ జాలవిచారముగానున్నది. రవివత్రికాధిపతులు తమకుఁ దెలిసిన జనాను దేశముయొక్క యాన్నత్యమును బాగుగ వణికంచిన వణికంతురుగాక. హిందూ దేశముయొక్క ఆధోగతినిగూర్చి లెస్సగ ముచ్చటించిన ముచ్చటంతురుగాక. వేదాంతమతమేమో బాగుగాఁ దెలిసికొనకయు సం దర్భాసంవరభముల నాలొచింపకయు చానిని దిరస్కరించుటమాత్రము నాకుచితముగాఁ గాన్పించుటలేదు. వారు వేదాంతమును గూర్చి పొసిన వాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాను.

“ ఈమిగత కారణములన్నియు సటుండగా దేశము (హిందూదేశము) వృద్ధిబొందకపోవుటకు ముఖ్యకారణమీ దేశమున ననాదిగ వ్యాపించి ‘జగన్విధ్వ’ ‘సర్వంమిధ్వ’ యని బోధించు వేదాంతమేయని మాకురహిషజేయుచున్నది ఈవేదాంతము మతమనుకొను భ్రమ యీదేశమువారికిగొందటికి గలిగియున్నది.”

ఈవాతను బట్టిచూడగా నీవ్యాసరాజమును పొసిన వారు వేదాంతమతము నధిక్షేపించుటయందు సహించిన శ్రద్ధ తెలిసికొనుటలో వినియోగించి యుండలేదని తోచుచున్నది.

వల్పిమదేశములందు వ్యాపించియున్న క్రిస్తుమతమొక ఖురువుని చారిత్రము నాధారము చేసికొనియున్నదిగాని వ్రతంచము సంరతును సకలకృతువచ్చు ‘యక్షి’ నాధారముచే

సికొని లేదుకావున నామతగురువులు యుక్తికి మూలా ధారమైన వేదాంతమునకును మూఢభక్తికి మూలాధారమైన మతమునకును సంబంధము కనిపెట్టలేక వేదాంతము మతము కాదని నిందింపఁ జొచ్చిరేకాని ఔగుగా నాలోచించి చూడఁగా వేదాంతమునకును సన్మతమునకును నేమియు భేదము కాన్పింపదు. ఈమాటల నేననుటలేదు. సమస్త మతముల ఔగుగా నారసి చూచినట్టియు లోకజ్ఞానధురీణత దాల్చినట్టియు మంచికై స్తవలలోనొక్కరగునట్టియు మాకు మూలరు దొరవారు (Max Muller) వ్రాసియున్నారు. “What distinguishes the Vedanta Philosophy from all other philosophies is that it is at the same time a religion and a philosophy” (ఇతర దేశములందలి వేదాంతములవలెగాక హిందువుల వేదాంతముమతమును వేదాంతమునుగూడ నెయున్నది) అని వ్రాయించియున్నారు. కావున రవి పత్రికాధిపతులు “ఈవేదాంతముమతమనుకొనుభ్రమ యీదేశమువారికి గొందఱికిగలిగియున్నది” అనివ్రాయించుటతప్పు.

ఇక వేదాంతముమూలముగా హిందూదేశము క్షిణదేశకువచ్చినదని సాహసించి వ్రాయుట రెండవతప్పు. ఎట్లనః

వేదాంతము “జగన్మిత్య” యనిబోధించుచున్న మాటసత్యము. ఈబోధవలన రవిపత్రికవాకు తలఁచినట్లుగాఁ జిగిజలుచెడిబోవుటకుఁ దగిన సందర్భమేదియునులేదు “మిథ్య” యననేమో వీరికిఁ దెలియకబోవుటచే కామి భ్రమచెంది యె

రులు భ్రమించుచున్నట్లు తలంచుచున్నారు. “మిథ్య” యనగా శూన్యమని భావముకాదు. శుక్తినిజాచి రజిత మనుకొనుట మిథ్యాజ్ఞానము. రజ్జపురుజాచి సర్పమనుకొనుటయునట్లే. అనగా నొకవస్తువునుజాచి భ్రమచే దానియందుగల గుణముల గ్రహింపలేక తొందరపడి దానియందు లేనిగుణములున్నట్లాక జ్ఞానమును గలిగించుకొనుట మిథ్యాజ్ఞానము. అంతియేకాని లేనిప్రపంచము నున్నదానిగా భ్రమించుట యనికాదు. వేదాంతములు కానివారందఱును ఈ ప్రపంచముం తయును జరామరణములతోడను ఆద్యంతములతోడను గూడుకొనిన, స్థిరములేని చరాచరమయమును నదివ్యమును అని తలంచుచుండగా వేదాంత ప్రపంచమును శాశ్వతమును ఆద్యంతరహితమును వికారశూన్యమును సగుభిహ్మాముగా దలంచుచున్నారు. అనగా బాగుగా నాలోచించి చూడగా వేదాంతలే ప్రపంచమున కెక్కువగౌరవ మొసంగుచున్నారని తెలుచున్నది. కాన ‘జగన్మిథ్య’ (జగత్తువుట్టుకయును నాశనమగునులేనిది. వికారములేనిది. దివ్యమైనదియేకానిజగత్సత్యమనుకొనువారు తలంచునట్లు లొకరిచే సృజింపబడినాశమునందు చుండునదియును క్షణక్షణవికారము కలదియును గాదు) అను జ్ఞానము ప్రపంచమునందు మఱిత విశ్వాసమును గలిగించునేకాని వేఱుకాదు. “జగన్మిథ్య” యనగా నీ కాన్పించుచున్న జగత్తచ్చటలేదని తాత్పర్యము కాదు. ఆద్యంతరహితమును సవికారమునునైన జగత్తును ఆద్యంత

సహితముగాను వికారయుతముగాను గ్రహించుటయనిభావము. కొందఱిభావమును గ్రహింపనేరక “జగన్మిథ్య”యనగా జగత్తులేనిదియను తప్పటూహనుపడి తమ యజ్ఞానముచే హానిని గలిగించుకొను చున్నారు. దానికి వేదాంతమే మిచేయఁగలదు. ఈవిషయమంతయు గౌడబ్రహ్మసందీయాదివేదాంతగ్రంథములను జూచిన బాగుగా బోధపడఁగలదు.

‘జగన్మిథ్య’ యనుదాని యభిప్రాయ మేదైనను సమస్త వ్యవహారధర్మములందును నితరులగు బుద్ధిమంతులు జగత్తునుగూర్చి యెట్టితలంపు కలవారైయున్నారో అట్టి తలంపునే నిక్కమగు వేదాంతములను గలిగియున్నా గాని వేరుకాదు. “For all practical purposes, the Vedantist would hold that the whole phenomenal world, both in its objective & subjective character, should be accepted as real. It is as real as anything can be to the ordinary mind. It is not mere emptiness, as the Buddhists maintain. And thus the Vedanta philosophy leaves to every man a wide sphere of real usefulness, and place him under a law as strict and binding as anything can be in this transitory life” (సమస్త వ్యవహారధర్మముల విషయమునను ఈ దృశ్య ప్రపంచమంతయు సత్యమయిన దానినిగానే వేదాంతి యంగీకరించును. సామాన్యముగా లోకులకిది యెంత సత్యమయినదిగాఁ గాన్పించునో యంత సత్యమ

యినదిగానే యెంచబడును. అదిబౌద్ధులు తలచునట్లు శూన్యమయినదిగాఁ దలంపఁబడదు. కావున వేదాంతము ప్రతిమనుజుని సర్వమైన ప్రయోజకునిగాఁజేయుటకుఁ జాలినంతయవకాశమున్నది) అని మాకుప్రముఖులరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు. కానవేదాంతమును బాగుగా గ్రహించినవారి కది యేమిహానిని జేయును? ఏమియును హానిచేయుదు. సరికదా మాకుప్రముఖులరు దొరవారు చెప్పినట్లుగా బహువకారముకూడఁ జేయును. నేదాంతము ప్రతిసరుని తనధర్మమును (one's own duty) తానాచరింపవలెనని తెలుపు చున్నదిగాని మానుచుని తెలుపుటలేదు. పూర్ణమయిన వేదాంతమును బోధించుచున్న భగవద్గీత యేమి బోధించుచున్నది? అందు శ్రీకృష్ణుడు అజ్ఞానునికిఁ దుదకు నేమి బోధించినాఁడు? ఇంత వేదాంతమును బోధించి యిన్ని విధముల “జగన్మిథ్య” యని చెప్పి తుదకు నరుని శత్రు జయముచేసిరాజ్యమును సంపాదించ వలసినదని గట్టిగా బోధించినాఁడు. కావున నీవేదాంతబోధ ప్రవృత్తి మార్గమునకు నరుని బురికొలుపుచున్నదే కాని నిరుత్సాహిని జేయుటలేదు. ఇప్పుడు లోకములో మంచి నాగరికత నందిన జపాను ఇంగ్లాండు మొదలగు దేశములందలి వారు భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు చేసిన బోధ ననుసరించుటచే ఘనతను గాంచుచున్నారుగాని బైబిలులో క్రీస్తుచేసిన నివృత్తిమార్గబోధ ననుసరించుటచేతకాదు. క్రీస్తు కడిచెంపవైఁ గొట్టిన నెడమచెంప వట్ట

వలసినదని నివృత్తిమాగమును బోధించినాడుగాని ప్రవృత్తిమాగమును బోధించియుండలేదు. నేనిట్లునుటచే శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీతలో మహమ్మదీయులు తలంచినట్లు దేశములపైఁబడి యుద్ధముచేసి ప్రజానాశన మొనరించుచుండవలసినదని బోధించినాడని తలంపరాదు. ధర్మ సంస్థాపనార్థమై వెనుదీయక యధర్మముతోఁ బోరాడవలసినదని నరునకుబోధించినాడేకాని యుద్ధ మొనరించుచుండుటయే వృత్తిగాఁబెట్టుకొనుమని బోధించియుండలేదు. కావున వేదాంత మేరీతిగా మనుజుని హీనస్థితికే దెచ్చును? వేదాంతమన నేమోబాగుగాఁ దెలిసినవారెవరును దానివలన హానికలుగునని తలంపరు. బాగుగాఁ దెలిసినవారలు మాకుమూలరు వారవారి వలెనే వేదాంతము బహువిధమునియే తలంతురు. మోనియరు విలియముద్వారవారు మున్నగువారుకూడఁ గొన్నితావుల నిట్టి యభిప్రాయములనేయిచ్చియున్నారు. ఇక వేదాంతమువలన నీతిమాగమున కేమయిన భంగము కలుగునాయనిన నెంతమాత్రమును గలుగదు సరికదా దానికి సమస్తమాగములకన్నను వేదాంతమాగమే యెక్కుడు సహకారిగానుండునని విజ్ఞులుచెప్పుచున్నారు. “The Vedanta philosophy, so far from merely supplying a metaphysical explanation of the world, aims at establishing its ethics on the most solid philosophical and religious foundations” (వేదాంతము ప్రపంచ మెట్లువుట్టినదో యా

యోధ్యాత్మికత్వమును మాత్రము బోధించునదిగాక శాస్త్ర సంబంధమును మతసంబంధమునగు మూలముగల దృఢమయిన నీతిని స్థాపించునదిగాఁ గూడనున్నది) అని మోక్షములరుదొర వారు వ్రాసియున్నారు. ఇట్టివేదాంతముహిందూ దేశముయొక్క యభివృద్ధికి భంగకరమయినదనుటయొచితమగునా? ఎంతమాత్రమును గాదు. కావున రవి వ్రతీకాధిపతుల విమర్శ అన్యాయమయినదిగా నున్నది.

కానిండు జగన్విధ్యయని బోధించు మతము దేశాభివృద్ధికి భంగకరమైనదే యగునని వాదముకొఱకైన నంగీకరింతుము. అట్లయిన జపాను దేశమునందలి జాద్ధమతమాదేశమును మఱిత పీఠస్థితిలోనికిఁ దెచ్చునదియై యుండవలయును. ఏమన జపానుదేశస్థుల మతమగు జాద్ధమతము “జగన్విధ్య” యనుటకంటె యొక యడుగు ముందుకువెసి ‘జగచ్ఛాస్త్ర’మని బోధించునదియైయున్నది. ‘It is not mere emptiness, as the Buddhists maintain’ (జాద్ధులు ప్రపంచముశూన్యమని తలంచినట్లుగాక) అని మోక్షములరుదొర వారు వ్రాసినదానిని చూచిన జపానువారు జగత్తు శూన్యమయినదిగాఁ దలంచువారైనట్లు తోచుచున్నది. మఱియును జపాను దేశస్థుల మతమునుగూర్చి లోకజ్ఞులుమిక్కిలి అనుభవముకలవారును నిదివఱకు ‘హిందూ’ మొదలగువార్తాపత్రికల నింగ్లీషుభాషలో బహునిర్యుణముగ నడిపినవారును ఇప్పుడుస్వదేశమిత్రాయను సరవవర్తికను బాగుగా నడుపుచున్నవారును

నగు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారిట్లు వ్రాయు చున్నాడు.
 ' లోకము మాకు యనియు సంసారము దుఃఖహేతువని
 యు... .. నీరీతిని మనకేదాంత శాస్త్రమునందలి యంశ
 ములనే యవలంబించినవారు ' (స్వకశ మిత్రలోనుండి బ్ర.
 కొ). సూర్యారావుగారు చేసిన తెలుగు) వీని నన్నిటినిబట్టి
 చూచిన కదాంతము జపానుదేశస్థులను గ్రమ క్రమాభివృద్ధి
 లోనికి దెచ్చుచున్నవని తెల్పవలయునుగదా! ఇక కదాం
 తమును నిందించుటెల? ' జగన్మిధ్య ' యను బోధనుచేయు
 వేదాంతమును నమ్ముకొనిన రెండు దేశములను దీసికొనివాని
 యందలి తారతమ్యము నెంచుచు నందొక దేశముయొక్క
 పతనమునకు కదాంతము మూలమనుట వెట్టిమాటకాక శబ్ద
 కాగలదా? కావున రవివక్రిక వారీవట్టున వ్రాసినవ్రాత వె
 ట్టివ్రాత. సామధర్మములేకబోలకపడి దేశమచ్చివచ్చినది
 కారనినట్లు మనము చేతకాక దేశమును హీనస్థితికిదెచ్చి
 దానికివేదాంతము కారణమనుట యనుచితము. ఈదేశము
 హీనస్థితికివచ్చుటకు గారణము కాలకర్మవశమున నీశశక్తు
 లందు తగు మతాభిమానమును దేశాభిమానమును లేకస్వా
 ధకాపరులై పరమతస్థులలోను ఖరదేశస్థులలోను గలసి స్వ
 మతమును స్వకశాచారములను నిందించుకొనుచు స్వమత
 మును గూర్చియును స్వదేశమునుగూర్చియు నిక్రమగుజ్ఞాన
 మును సంపాదించుకొనకయే వానియెడల విముఖత్వమును
 వహించి పరమతములనుగూర్చియు ఖరదేశములను గూర్చి

యుఁ నలృజ్ఞానమును సంపాదించుకొని ధన్యుల మనుకొను స్థితికి వచ్చుచుండుటయే యైయున్నది. జపాను దేశస్థులు స్వమతాభిమానమును స్వదేశాభిమానమును గలిగి మనః పూర్వకముగాఁ గ్రమక్రమాభివృద్ధికిఁ బాటుపడుచుండుటచే తనాదేశము క్రమక్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది.

ఏది ఎట్లున్నను జపానుదేశస్థుల వృద్ధినిబట్టియే మతము యొక్క ఘనతను గ్రహింపవలసియున్నయెడల, “జగన్మిత్ర” యను మతము (వేదాంతము) తెలివితేటలు కలవారిని మంచియభివృద్ధినికీఁ దెచ్చునను భావముకలుగుచున్నది కాని రవివక్రికలో మనసోదరులు వ్రాసినట్లుగా వయ్యది వృద్ధికి భంగముతెచ్చునదిగాఁ దలంచుట యుచితముకాదు.

మన క్రైస్తవసోదరులు తమమతమును గూర్చి యెంత వ్రాసికొనినను జపానుదేశము నెంతవణిజించినను మనదేశమునందలి నిష్కమమున లోపముల నెన్నిటి నెత్తి చూపినను నేను దానినివిమర్శింపజోను. సందర్భములేనితావునమన వేదాంతమును దెచ్చిదానిని వృధాగాఁ దిరస్కరించిరి కావునను రవివక్రిక బహు వ్యాప్తికలది కావునను స్వమతరక్షణార్థమై నీనింత వ్రాయవలసి వచ్చినది కావుననూ మిత్రులారా, మీరు దేశక్షేమము కోరుదురేని బహువకారకమగువేదాంతమును బాగుగాఁ దెలిసికొని ‘స్వయంతీర్థకపరాస్తారయతి’ యనినట్లు మీరు తరించి యితరులదరింపజేయుదు. తెలిసికొనకయే వృధాగా నిందల మోపకుండు. రామ

మోహనకాయలవారు వేదాంతమండన మొనర్చిరి. దానిని తిరుపుకొనుడు.

మోనవుడు.

జన్మములలో మానవజన్మముత్తమమని సకలమతములు శాస్త్రములుగూడ ఘోషించుచున్నవి. ఇట్టిముత్తమ మైన మానవుని గూర్చి మనముముందు తెలిసికొనవలసియున్నది. ఏల మనముమనుజునిగూర్చి తెలిసికొనవలెనని జ్ఞానముకొఱకు. జ్ఞానమెందుకనిన మోక్షముకొఱకు. “జ్ఞానహీనస్సర్వ మతేన ముక్తింనభజతి జన్మశతేన,, అని శ్రీశంకరభగవత్పాదులవారు సెలవిచ్చియున్నారు. “జ్ఞానాదేవహితైవల్యమ్య,, ని శాస్త్రములు మొఱిదుచున్నవి. కాన మోక్షపేక్షకల తారికెల్లరకును జ్ఞానసంపాదన మత్యవసరము. లోకజ్ఞాన పేటికకంతకును ముఖ్యమయిన బీగమే మనుజుడు తన్నుఁ దాఁ దెలిసికొనుట.

“Know then thyself; presume not God to scan; the proper study of mankind is man. ”

అని పోవును నింగ్లీషు కవీశ్వరుడు వ్యాసియున్నాడు. మనలోఁ దన్నుదాఁ దెలిసికొనుట ముఖ్యమనినొక్క వక్కాణింపఁ బడియున్నది. “త్వమేవత్వాం వేద్యయోసిసోసి” అని పాఞ్చదువలు మొఱియించున్నవి. కాఁబట్టి మనుజుఁడు మనుజుని గూర్చి తెలిసికొనుట మొదటిపని.

మనుజుఁడెట్లు వచ్చినాఁడు ? ఎక్కడనుండి యెప్పుడు వచ్చినాఁడు? అని బుద్ధిమంతులెల్లరు ముందు ప్రశంసించుకొనవలెనుగాని దీనిసమాధానము మాత్రమంతఁగా నులభముకాదు. ప్రపంచోత్పత్తిని గూర్చి యనేకమతములు కలవు. కొన్నిమతములు సర్వశక్తిసమేతుఁడగు భగవంతుఁడొకఁడు పైనుండి తనశక్తిచే శూన్యమునుండియే యీప్రపంచమునంతను సృజించుచున్నాఁడని చెప్పుచున్నవి. దీనిసృష్టిమతము (Creation theory) అందురు. భగవంతుఁడారుదినములలో నీసచరాచరమయిన ప్రపంచమునంతను సృష్టించి యేడవదినమందు విశ్రాంతిని వహించినాఁడని బైబులు చెప్పుచున్నది. కొన్నిమతములు ఘనతమమయిన యీప్రపంచముక్కసారిగాఁగాని యేదెనిమిదిదినములలోఁ గాని కల్పింపఁబడినదికాదనియు చిరకాలానుగతముగా వచ్చుచున్నదనియు పరిణామమూలముగా (Evolution theory) కలుగుచున్నదనియుఁ దెలుపుచున్నవి. ఇవియే ప్రకృతి కాస్త్రములనగుదుచున్నవి. కేవలమూఢభక్తికి రాసులుగాక యుక్తికిఁగొంగియుండు వారెల్లరును బైబిలులోని సృష్టిమతమును నిరాక

రింది క్రమముగాఁ బరిణామమతమును స్వీకరించుచు
 న్నారు. లోకానుభవము సాచ్చినకొలది సృష్టిమతము పరి
 మాస పాత్రమై పోవుచున్నది. ఎంతవరివాసింపఁ బడుచున్న
 ను సృష్టిమతమునందును సుకవిశేషముకలదు. పరిణామమ
 తము వలెనే సృష్టిమతముఁగూడ మనుజుఁడు లోకములోనికి
 దుడినివచ్చెననియె చెప్పుచున్నది. బైబిలులోముందు సమస్త
 వదార్థములును సృజింపఁబడినతరువాత తుడిని నరుఁడు సృ
 జింపఁబడెనని తెలుపఁబడియున్నది. ఈమతము మనశేదము
 లందును గలదు. “వ్రజాపతిర కామయత వ్రజాస్యశేయేతి”
 అను శ్రుతిలో సర్పములు (సరీసృపములు) వక్షులు (సపా
 దములు) మొదలయినవి, సృజింపఁబడిన తరువాత మనుజుఁ
 డు సృజింపఁబడెనని తెలుపఁబడియున్నది. పరిణామమతము
 ఈసృష్టిమతమునకు వన్నె పెట్టుచున్నది. సృష్టిమతముకూడ
 సృష్టియందొక క్రమముగలదని నూచించుచున్నదిగాన ఆ
 నూచింపఁబడినదానిని పరిణామమతము యుక్తియుక్తము
 గా వివరించి తెలుపుచున్నది. ఉపనిషత్తులందు నీపరిణామ
 మతమీక్రింది రీతి నీఁబడియున్నది. “తస్మాద్వాఏతస్మాదా
 త్మనః ఆకాశస్సంభూతః । ఆకాశాద్వాాయః । వాయోర
 గ్నిః । అగ్నేరాహః । అద్భ్యువృధివీ । వృధివ్యాటపథయః । ఓష
 దీభ్యోన్నం । అన్నాత్ పురుషః ।” సృష్టిమతములో నొక
 దానితరువాత నొకటిసృజింపఁ బడినట్లు తెలుపఁబడి యుం
 డఁగా పరిణామమతములో నొకదానినుండి యొకటిపట్టిన

ట్లు చెప్పబడియున్నది. కాన సృష్టిమతము సృష్టియెట్లువచ్చినదో తెలుపుచుండఁగాఁ బరిణామమతము దానిసంబంధమును బోధచేయుచున్నది. రెండును గలసి మనుజుఁడు ప్రపంచములోనికిఁ దుదినివచ్చెననియు మొదటిజానిలోనుండి పరిణమించి వచ్చెననియుఁ దెలుపుచున్నవి. మనుజుఁడు గ్రమముగా జంతుజాలములో నుండియేవచ్చెనను మతమును మనపురాణములు బోధించు అవతారక్రమమువలనఁగూడఁ దెలియవచ్చుచున్నదని కోవిదులు చెప్పుచున్నారు. అవతారములలో మొదటి యవతారము చేపయని తెలుపబడియున్నది. చరములలోఁ జేపమొదటిది దీనింకూర్చి డాక్టరు నికోల్సను (Dr. Nicholson) వొనకారిట్లు వ్రాయించి యున్నారు—

“The Lancelet presents us with the lowest type of organisation yet known in the vertebrata. The Lancelet is an extraordinary little fish, from one and a half to two inches long, which burrows in sand banks in barious seas.”

దీనిని బట్టి చరములయుత్పత్తిలో చేపమొదటిదని ప్రకృతిశాస్త్రములు కూడ చెప్పుచున్నవని తెలియవచ్చుచున్నది. మత్స్యవతారముంకూర్చి పురాణములలో మొదటమిక్కిలి చిన్న చేపగాఁదోచినట్లే తెలుపబడియున్నది. భూతత్వ వేత్తలు భూమియు మొదట జలమయముగా నుండె

డిదని చెప్పుచున్నారు. ఆహేతువుచేగూడ మత్స్యవతారము మొదటిదై యుండవలెను.

రెండవయవతారము కూర్మము. కూర్మము చాలభాగము నీటియందుండునదియు నొక్కొంత మెట్టనుండునదియు నై యున్నది. కాన నిది రెండవ యవతారమైనది. ఇదిసరీసృపములలో మొదటిదిగా నెన్నబడుచున్నది.

“Hert again there must be manifesation of the type of life, this time of what we call the reptile type the tortise is chosen as the typical creature.”
అని అనీబేసెంటు వారసానిగారు వ్రాయించియున్నారు.

మూడవయవతారము వరాహము. ఇప్పటికి జలమును స్థలమునువిప్పట అయినదిగాని బెగుగా స్థలము గట్టిపడి యుండలేదు. కాన బురదను మెచ్చువరాహవతారము తీసి కొనబడినది. చేప సదా నీటినపీక్షించునది. మెట్టనొల్లనిది కూర్మము తరుచుగా నీటియందేయుండి కొంత మెట్టనపీక్షించునది. ఇకవరాహమున్ననో మెట్టనుండి నీటినపీక్షించునది. సరీసృపముల తరువాత (అండజముల తరువారయని చెప్పవచ్చును) వసుగుడుచు యోనిజములు పుట్టినవిగాన యోనిజములను దెలుపునది వరాహము. ఇది పశుజాతిని దెలుపునది.

దీనితరువాత కొంతవశువుగను గొంత నరుడుగనునుండు నారసింహవతారము గలిగె. పాశ్చాత్య వండితుడగు జా

ర్విన ఈయవతారమును ఔరాంగ వ్రటాంగ (Ourang Outang) అనినాడు.

ఆయవతారములైన తరువాత మనుజుడు. ఇప్పటికి భూమియును గట్టిపడి సస్యాభ్యయై మనుష్యుని వాసయోగ్యమైయున్నది. ఈమనుజుడైనను వామనుడు. అనగా పాకృతుఁ డన్నమాట. ఈవామనుని తరువాత మానవత్వము చేతను దేవత్వముచేతనుఘనమైన రామార్ద్రవ తారములు తెలుపఁబడినవి.

ఈయవతారములను బట్టిచూచినను మానవుడు తుదిసవతరించెనని తెలియవచ్చుచున్నది.

బై బిలు భగవంతుఁడుతనయాకృతిలో మనుజునిసృజించెనని చెప్పుచుండఁగాఁ బృథ్వి శాస్త్రములు మనుజుఁడు వాసరాకృతిలో సృజింపఁబడెనని ఋషువ్రచేయుచున్నవి. ఆ య్యవారిని జేయఁజూయినఁ గోరియయ్యె ననుసామెత యిటబూతికాగాఁ బట్టినది. ఇది మనుజుని దేహోత్పత్తిమము.

యజ్ఞోపవీత రహస్యము.

ఈనడుమ కొందఱుబల్లిదులు యజ్ఞోపవీతమన నేమోతెలిసికొనకయే-విశేషించియయ్యది బ్రాహ్మణత్వమును బో

ధించునూత్రమను భ్రమనుబొంది-తీసివేసి మహావీరాగ్ర గణ్యులగుచున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది. కాననీవిషయముం గూర్చి జ్ఞాననిర్వృత్య దవసరమైనది. ఈ నావాగ్రసినదానిని బట్టియావహావీరులు మరలజన్మములచేఁ దమదేహముల నలంకరింతురను తలంపునాకులేదు. లేనిదానిని ధరించు నప్పుడయినను ధరించుదానిని దీసివేయునప్పుడయినను ఆయా వస్తువులంగూర్చి సత్యజ్ఞానమును సంపాదించుకొనుట వివేక లక్షణముగాన నుపవీతములందీసి వసిద్ధినందగోరుతారుకూడ ముందుదానిరహస్య మేమోతెలిసికొని యావయిత్రెంపి పారవేయుదురుగాక యనుతలంపుతో నీచిన్నివ్యాసమును వ్రాయుచున్నాఁడను. ఇందలిరహస్యము తెలిసినతరువాత మఱికొందఱు సవమేధావులు తక్షణముతమయజ్ఞ సూత్రములను లాగిపారవయించినను పారవయితురుగాక. విషయమును మాత్రము బాగుగా గ్రహింపవలెనని నాత్రాధాన.

ఉపవీతము బ్రాహ్మణత్వమును బోధించునదియో?

యజ్ఞోపవీతము బ్రాహ్మణత్వమును బోధించునది యని యెవటను తెలుపఁబడియుండలేదు, కాని బ్రాహ్మణసూత్రమనుపేరుగొంచి పాశ్చాత్యులు కొందఱుభ్రమసి దానిని బ్రాహ్మణులుధరించు సూత్రమని యధికముచేసికొని “Brahmanical thread” (బ్రాహ్మణసూత్రము) అని దీనినికాడఁ జొచ్చిరి. మననవనాగరికాగ్రగణ్యులకే “మిషనరీ” యొకరాసినతాతయే యాధారముగాని మనగ్రంథములఁ దిన్నఁ

గజాచూకొనుట వారికెన్నందును నలవాటులేదుగావున నీ పాశ్చాత్యుల తప్పుదుక్రాంతలను నాధారముచేసికొని దీనిని “ Badge of brahmin hood ” (బ్రాహ్మణత్వమును దెలుపువట్టా) యనిపిలుచుచు నాకారముచేదానిని ద్వేషింప మొదలుపెట్టిరి. కానియించుక బాగుగా విషయమునుదలచి చూచినక్రైస్తవ బోధకుల క్రాంతలననుసరించి గజాచూకొనరయిరి. కానపాశ్చాత్యుల యభిప్రాయములంగూడసాధ్యమగు నంతవఱకు ముండిచ్చుచు నీవిషయముంగూర్చి మనవారు వ్రాసియుంచిన యంశములనిందు వ్రాసెదను.

దీనియందు రహస్యము కలదా?

దీనిరహస్యముంగూర్చి “ అబ్బేదుబోయి ” యను ఫ్రెంచిమిషనరీ యిట్లువ్రాయుచున్నాడు— “ It is composed of three strands of cotton, each strand formed by nine threads... The number three, adopted, and so to say consecrated, in this and in many other instances, is evidently used in an allegorical sense” (ఒక్కొక్కదానియందు తొమ్మిదేసిపోతలుగల మూడుకాల్సిన మూతము లిందుగలవు. త్రిసంఖ్యందీసికొని యందును నితర విషయమునిందువలెనే, పవిత్రీకరించి యుండుటచే నిందు రహస్యాధికముండుటస్పష్టము) దూబోయి చెప్పినట్లుగా నిందువేదాంతాధికము కలదని జ్ఞానయజ్ఞోపవీతమును దీసి మాతనయజ్ఞోపవీతనమును ధరించునపుడు స్మరింపవలసిన మంత్రమువలనను దెలియవచ్చుచున్నది. అది యేది

యన “వవిశ్రవంతం యదిజ్ఞానవంతం వేదాంతవేద్యం ఖర
 బ్రహ్మమూర్తికం ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిమంచతుభం జీర్ణో
 వవీతం విసృజామి కేజహి” అనునదియైయున్నది. ఇందు జన్ని
 దము వేదాంతవేద్యమని విస్పష్టముగాఁ దెలుపఁబడి యున్న
 ది. మఱియుదీనిని బ్రహ్మసూత్రమనుట చేతనే యిందువేదాం
 త రహస్యముకలదని బాగుగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది.

ఇందలి వేదాంతాధికమి?

దీనింగూర్చి బహుప్రకారములఁ దెలుపఁబడి యున్నది.
 “దూబోయి” “I am rather inclined to believe that it
 refers to the three principal divinities of India—
 Brahma, Vistnu, and Siva.” (ఇది హిందూదేశము నందలి
 త్రిమూర్తులగు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులనే బోధించు నని
 నేనుతలంచెదను) అని ప్రాసీయున్నాఁడు. ఇదిసత్యము. ఈ
 మూఁడు సూత్రములనుగలపి ముడివేసి దానికి బ్రహ్మగ్రంథి
 యని పేరుంచుటచే నీమూపురునొక్కటియని తెలుపుచున్న
 ది. సత్వరజస్తమో గుణప్రధానమయిన సృష్టి స్థిత్యంతముల
 ను గలిగించుబ్రహ్మమును త్రివిధముగా మనవారు గ్రహిం
 చియున్నారు. క్రైస్తవులును తండ్రి (విష్ణువు) కొడుకు (బ్ర
 హ్మ) పరిశుద్ధాత్మ (శివుఁడు) అనిభగవంతుని త్రివిధముగా
 గ్రహించుచున్నారు.

ఇట్లునాగరికతగల మతములందన్నిటియందును త్రివిధము
 గాభగవంతునిగ్రహించుటకలదు. బ్రహ్మ సామాజికులును

బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర సంజ్ఞలచే బిలువకున్ననుసృష్టికర్త
(బ్రహ్మ) స్థితికర్త (విష్ణువు) లయకర్త (మహేశ్వరుడు)
అని వేటువేటు వ్యాపారములతోఁగూడిన వేటువేటు పేరుల
తో బిలుచుచునే యున్నారు. ఈమూఁడు వ్యాపారములొ
క్కఱబ్రహ్మమునుండియే వచ్చుచున్నవను రహస్యము తెలు
పునది యజ్ఞోపవీతమయి యున్నది. కావుననేవరబ్రహ్మో
పనిషత్తున జన్నిదముంగూర్చి యిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.
“అద్యస్తైరైకత్వమన మధ్యేత్రికావృత్త్య బ్రహ్మవిష్ణు మహే
శ్వరత్వమను సన్ధాయాద్యంతమీకీ కృత్యచిద్ధ్రా న్ధావద్యైత
గంధిం కృత్వానాభ్యాది బ్రహ్మబిల ప్రమాణం పృథక్పృథ
క్సప్తవిగ్ శతి తత్వసంబంధం త్రిగుణోపేతం త్రిమూర్తికల
క్షణాలక్షితమప్యేకత్వమాపాద్యవామాగ్ సాదిదక్షిణ కట్క
స్తంవిభావాద్యస్తై గ్రహసమ్మేళ మేకం జ్ఞాత్వా” అనితె
లుపఁబడియున్నది. అభ్యంతర సూత్రముయొక్కయు బహి
సూత్రముయొక్కయును గూడ రహస్యమిది కావున సృ
ష్టిస్థిత్యంతములను గలిగించుచున్న భగవంతుఁడొక్కఁడేయ
నియు నాతనినుండియే సర్వమును బయలుపెడలుచున్న దని
యొకదెలుపుచున్నది జన్నిదమయియున్నది.

ఇంకనుబైబ్రహ్మోపనిషత్తులో పృథక్పృథక్సప్తవిగ్ శతి
తత్వసంబంధం త్రిగుణోపేతం , అని వ్రాయఁబడి యున్న
వానినిబట్టి జన్నిదమునందుఁగల యిరువదియేడుపాఠల రహ
స్యమునుబాగుగా జోధలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈవిషయముం

గూచిక సీతారామాంజనేయసంవాద టీకలోనిట్లుప్రాయః
బడియున్నది.

“మలినసత్వప్రధానయగు మూలప్రకృతి తనత్రిగుణము
లచేత తొలుత త్రికత్తులుగ దోచినవెనుక ఆత్రిగుణవరస్పర
సమ్మేళనమువలన నవవిధములయి పిదప ఆ నవవిధానాన్య
సమ్మేళనముచేత సప్తవింశతివిధములై తెల్లనివస్త్రమునచి
త్రములు కల్పితములయినట్లు శుద్ధపరబ్రహ్మమందు పైఁ తె
వ్వబడిన యిరువదియేడు భేదములుగల సృష్టి గలయట్లుగఁ
గనఁపఱచెను. మఱి యెదవురుషుఁడు యీ యిరువదియేడు భేద
ములుగల సృష్టికి కారణమయిన ప్రకృతిమయమగు గాయ
త్రి మూఁడుపాదములును భూర్భువస్సువ యను త్యాహృతి
త్రయ మతోడ ఇరువదియేడక్షరములును గలదనిచెప్పి దా
నిని ద్విజాతులైన బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యులకు తారతమ్యత
చేత నుపాస్యముగా నిణఁకాయించెను. మఱి గాయత్రికి మారు
రూపమగు యజ్ఞోపవీతమును మూఁడు సూత్రములు గలది.
అందొక్క సూత్రమునకు మూఁడేసిఅంతరసూత్రములు గ
లవు. ఆయంతర సూత్రములయందొక్కటొక్కటికి మూఁ
డుమూఁడు పోగులుగలవు గానమూఁడు పెద్దపోగులు గల
ఆయజ్ఞోపవీతము ఇరువది ఏడుగలదయ్యెను. ఆతంతువులే
ఇరువది ఏడు భేదములుగలఁగత్తు. అఱగదూర్జమగు య
జ్ఞోపవీతమునే గాయత్రియని ద్విజాతులు ధరించిపరబ్రహ్మ
మును ద్వేషించి సర్వ కర్మముల చేయవలయు.”

ఇది కై వల్యనవనీతముందును గాన్పించుచున్నది. సీతా రామాంజనేయ సంపాదతాత్పర్య కారులును కై వల్యనవనీతకారులు గలసియే ఈ విషయమును వ్రాసిరని తోచుచున్నది.

ఇంకను ఈజన్నిదముంగూర్చి అబ్బేడూబోయిపు స్తకమునుబ్రచురించిన జాచాంపుదొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

"The triple card is thus explained by one authority: It symbolizes the body, speech, and mind, It symbolizes the control of each; and therefore when the knots are tied in it, it means that the man who wear the thread has gained control over body, speech and mind" (ఒక ప్రమాణగ్రంథమున యజ్ఞోపవీతముంగూర్చి యిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది. అయ్యది మనోవాక్కాయముల ప్రతిమయ్యి యున్నది. అయ్యది యామూటిని వశపరచుకొనుటకును బోధించును కాన ముక్కు వేయఁబడినప్పుడు దానినిధరించిన వాఁడామనోవాక్కాయములమూటిని దనవశమున నుంచుకొనినాడని తెలుపును)

ఇంకను యజ్ఞోపవీతముంగూర్చి మోనియరు విలియమ్సు కొరవారు తమ "Religious thought & Life in India" అనుగ్రంథములో నిట్లువ్రాయించి యున్నారు.

"If we inquire a little closely into the nature of the sacred symbol supposed to be capable of effecting so vast a transformation in human beings' condition, we find that now as formerly, it consists of three slender cotton

threads--white in colour to typify purity, and tied together in one spot by a sacred knot of peculiar construction (called *brahma-granthi*) each of the three threads also consisting of three fixed threads tightly twisted into one"

అనువాక్యములలో జన్నిదము పవిత్రతను దెలుపును అని వ్రాయబడియున్నది. ఇదిసత్యము. జన్నిదముపవిత్రతను దెలుపును, గావుననే దీనికి “పవిత్రము” అనుపేరేవచ్చినది యజ్ఞోపవీతమునకుఁ బవిత్ర, మనుషేరుగలదనుటకు—పవిత్రం=An instrument for cleansing or purifying. Such as a sieve or strainer &c. 2. Two blades of kusa grass used at sacrifices in purifying & sprinkling ghee. 3. A ring of kusa grass worn on the fourth finger on certain religious occasions. 4. The sacred thread worn by members of the first three casts of the Hindus."

అను నిఘంటు వాక్యములు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నవి. “యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్ర”మృనికూడఁ దెలుపఁబడియున్నది.

వైవానినన్నిటినిబట్టి చూడఁగా యజ్ఞోపవీతము పవిత్రతతోడను, మహావాక్యముల నియమము అనఁగా త్రికరణ శుద్ధిగాను సంపదించుచు త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచమున కీశ్వరుఁ డొక్కఁడేయను తలంపుగలిగియుండు ననుటను దెలుపు ప్రతిమ యజ్ఞోపవీతమై యున్నది. దీనిం బాల్కువారు పవిత్రులై త్రికరణశుద్ధిగలిగి “ఏకంసత్” అనినమ్మువారుగా నుండవలెను. దీనికిఘనత యీవిధముగా వచ్చినది.

పవిత్రమనునామమును బట్టియే ఇంగ్లీషులో "Sacred thread" అనుపేరుకలిగినది.

యజ్ఞోపవీతకాలము.

ఈయజ్ఞోపవీత మనాదిగా మనపూర్వులచే ధరింపఁ బడుచున్నది. వేదములనాడును మనవెద్దలు దీనిని ధరించుట కలదు. మనుజుఁడాదిని (వేదములనాడు) వాయ్వాదిభూతములను గొలిచెడి కాండనియుఁ గ్రమక్రమముగా నుపనిషత్తులనాటికి ఆవాయ్వాదిభూతము లీశ్వరుఁడు కాండనియు వీనికన్నిటికి నీశ్వరుఁ డొక్కఁడు కలఁడను తలంపును ఆతఁడొక్కరుఁడను తలంపునుగలిగినవనియుఁ గొందఱు చెప్పుచున్నారు. వాయ్వాదులనే దైవముగా వేదములు తెలుపుట లేదనియు తానియందఁగిష్టించి యున్నపరాత్పరునకా వాయ్వాదిసంజ్ఞలనే వెదములు కలిగించిరనియు మఱిగొందఱు చెప్పుచున్నారు. ఎట్లయిన యజ్ఞోపవీతమును ధరించునపుడు పఠింపఁ బడుచుంత్తమఃసంధు "ప్రణావతేర్యస్సహజ" మ్మని తెలుపఁబడి యున్నట్లుగా నియ్యది యనాదిచే మైనపక్షమున నుపనిషదాదుల మతమును మాత్రమేకలిగి యుండక వేదమతమును గూడఁ గలిగియున్నదాయందులేని నదియును గలదు.

—నవతంతు రహస్యము—

"ప్రథమస్తంతురోంకారోః ద్వితీయోగ్నిః తృతీయోనాక
దైవత్యః, చతుర్థోవాయుదేవతాకః, పంచమః పితృదేవత్యః

షష్ఠః ప్రాజాపత్యః, సప్త మౌనిశ్శుద్ధైవత్యః, అష్టమన్సూర్యః, నర్వ దైవతో నవమః, అని నూత్రము లందు వ్రాయబడినది.

ఈవిధముగా జన్మిదమునందు వేదమతము, ఉపనిషత్తముపురాణమతమునుగూడఁ గాన్పించుచుండుటచే నియ్యదిమిక్కిలి పురాతనమైనదనియు పవిత్రమైనదనియు వేదవేదాంతరహస్యోపేతమైనదనియు సన్నియమమునుదెలుపు యోగ్యమైన నూత్రమనియు బాగుగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది.

కాఁబట్టియిట్టి పవిత్రమును ధరించుట నొక ఘనతగానెంచికొనుట యుచితము గానేయున్నది.

"Brahmins, and all the other castes which have the right to wear this cord, prize it more highly and are certainly more proud of it than are many Europeans who by noble birth or great deeds possess the right to wear the *cordon* of the knightly orders."

అని డూబోయి వ్రాసియున్నాఁడు. ఉత్తమవంశమునఁ బుట్టినవారలు తమయుత్తమ వంశత్వమును దెలుపు మూత్రము దేహమునందుఁ బాల్చుట దానినిఘనతగా నెంచికొనుటయు పశ్చిమదేశములందును గలదని దీనివలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. పశ్చిమ దేశములందు నుత్తమవంశమునఁ బుట్టిన మూత్రముననే ఘనతనుదెలుపుజన్మిదమును (Cordon) ధరించుట కధికారముండఁగా నదిఘనతకాఁగా నీదేశమునందు మూత్రమేలకాదు.

పై దానినంతను బట్టి జాతిభేదమును బాటించుటకై యజ్ఞోపవీతము పుట్టియుండలేదనియు నయ్యది యోగ్యముగా దైవముఖమును జూచి ప్రవర్తింపవలెనను జ్ఞాపకముజేయువ విత్ర సూత్రమనియు నిట్టి సూత్రములధరించు నాచారము నాగరికులందంతటను గలదనియుఁ దెలియ వచ్చినదిగదా. ఇఁకదీనిని జాతిభేదమును దెలుపు చిహ్నముగాఁ దలంచితీ సీపారశయిటయం దెంతవివేకముండఁగలదో బుద్ధిమంతు లూహింతురుగాక.

యజ్ఞోపవీతమును దీసివేసినంతన జాతి వైషమ్యముపోవునా? పై బంధమును దృటిలోతీసివేయవచ్చునుగాని యంతమాత్రముననునన్పనందలి బంధముపోవునా? ఈబహిష్కానాత్రమును దాల్చుట బాహ్యోడంబరమగుచో సంతస్సూత్రము నుద్రేపకయే బహిష్కానాత్రమును ద్రేపించుట మాత్రము వట్టి బాహ్యోడంబరము కాదా. మహర్షియని పిలువబడిన దేవేంద్రనాథ శాకురుగారినిగూర్చి 'మనోరమ' యందిట్లు వ్రాయఁబడి యున్నది. "దేవేంద్రనాథుడు యజ్ఞోపవీతము దీసి పారవైచి మతాంతరలతో భోజనాదికములు చేయుచుండెను కాని స్త్రీలను సభలకుఁ దోడ్పొనివచ్చుట యంతరవర్ణములతో సంబంధబంధవ్యములు జేసికొనుటయొదలగు నొన్ని కార్యముల కిష్టపడఁడయ్యె" ఈదేవేంద్రనాథుడు హిందూమాతమును విడచి బ్రహ్మసమాజమతమునవలంబించెను. ఈయన యొక్క యోగ్యతనుబట్టి యాయన

కు మహాషికాయని చిరుదమునిచ్చి బ్రాహ్మసామాజికులు తమ కధ్యక్షునిగాఁ జేసికొనిరి. విశేషమైన వివేకము విశేషమైన ధర్మబుద్ధిగలిగి మహాషిక యనిపించుకొనిన యీ బ్రాహ్మసామాజికాధ్యక్షుఁడు కూడ యజ్ఞోపవీతరహస్యము తెలియక భ్రమపడి దానిని జాతిని దెలుపునదిగా గ్రహించి తీసికేయుటలో మాత్రము తనకూరత్వము చూపకలిగినేకాని వణాకాంతరులతో సంబంధ బంధవ్యములు కలుపుకొనుట కిష్టపడలేకపోయెను. అనఁగా బహిస్సుతమును దీసిపారవైచెనేకాని యంతస్సుతమును దీసిపారకయలేకపోయెను. ఇక్కోధదేవతకు బలులై తాఁబట్టిన కుండేటికి మూడేకాశ్వము మనుజులు పైనుండివచ్చిన పోతాహమును పోరును బడలేక యతిబలవంతముమీద దేహముపై నొకమూలఁబడి చివుకుచున్న జన్నిదపుపోవల నూడదీసిపారవైచి నంతన లాభముండఁ గలదా? అస్మద్దేశీయు లారా, యివి వట్టి యాడంబరములుచుండి ?

మనస్సుపరివర్తనమై సర్వభూతము నాత్మవత్తుగా గ్రహించుచున్న మగు నాత్మజ్ఞానికి జాతిభేద ముండదుగాని తక్కిన వారి కెల్లరకుండితీరును. అట్టిసాధువు లీపైపై యాడంబరములను జేయరు. బ్రాహ్మణుఁడు, యజ్ఞోపవీతీయు, హిందువు వైన రామకృష్ణవరమహంస కడజాతి మూలవాని గుడిసెకడకుఁబోయి వానిముంగిలినుచ్చి వానికువచారములఁజేసి తాని దాసత్వము నపేక్షించినాడు. ఈవని golden deed అనికా

ని Heroic deed అనిగాని జను లనుకొనవలెనను తలంపాత
నికి లేనేలేదు. ఈపనిచేసినంతన గర్వించి నాచేసినదిమాగక
దశకకమగుగాక యనినుడువలేదు. జన్నిదమును దీసిపార
వై చినను నుదరమునింపుకొను వనియందుమాత్రము తమ
తోడి మిత్రులయెడమాత్రము తమస్వస్వమును దెలిపి
న దేవేంద్రనాథాదులు చేసినవనియే యుత్తమమో జన్నిద
మునుదీసివేయక కడజాలివానికి దాస్యముచేసిన రామకృష్ణ
వరమహంసదే యుత్తమకార్యమో లోకము గ్రహించును
గాక సోదరులారానిజముగా మీరులోకిహితమునుకోరునెడల
బ్రాహ్మ్యడంబరములను మానుడు. సాధు వృద్ధయులు కం
డు. మూఢలోకముయొక్క పొగడ్తనభిలషింపకుడు. నువి
మశకముల నాలింపుడు.

శ్రీశంకర భగవత్పాదులవారు.

శ్లో! “వయోబ్ధివివరీనునిస్సృత సుధాదురీమాధురీ ధు-
రీణభణితాధరీ కృతఘణా ధరాధీశితుః! శివంకర సుశంకరా
భిధజగన్గురోః ప్రియశో యశోహృదయశోధకం కలయితం
సమీహామహే॥”

బోధకులలో నెల్ల బోధకాగ్రణీయు వక్తలలో నెల్ల వక్త్రశిఖామణియు కవులలో నెల్ల కవిగ్రామణియు విమళకాకులలో నెల్ల విమళకారత్నమును మహోద్ధారకులలో నెల్ల మహోద్ధారక శేఖరుండును యతీంద్రులలో నెల్ల పరమ యతీంద్రుండును సగు శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాద పూజ్యలవారి విమల జయంతిచే నీతరివత్సితముచేయు బడియున్నది గాననాశంకరావతార మూర్తియొక్క పూజ్య చారిత్రముంగూర్చి యొకింత ముచ్చటించుకొందము.

భాష్యకారుల వారి సావనచారిత్రముంగూర్చి ముచ్చటించుటకు ముందు ఆయన యవతార కాలము నాటికి మతాచారములవిషయమయి మనదేశ మెట్లున్నదో యిండుక చర్చింపవలసియున్నది. లోకములో ధర్మ పంక్షయమైనపుడెల్ల దివ్యపురుషులుదలించి తత్కాలాను కూలముగ ధర్మసంరక్షణ మొనరించుచుండురుగాన శ్రీభగవత్పాదులనాటికి ధర్మస్థితి యెట్లున్నదో విచారించుట ప్రథమకర్తవ్యమైనది.

శ్రీశంకర విద్యాతీర్థులవారి నాటికి బౌద్ధమత ముచ్చస్థితి నుండి మరలి దారుణవైరాగ్యమునుబోధించి బోధించి హద్దు దాటి వ్యాపారశూన్యత, దుష్కార్యదూష్యతలొనగు సనర్థములకు మూలమై యెదుస్థితిలోనికి వచ్చుటచే దానిదుర్లభమును నివారించుటకై కుమారిలభట్టుమండనమిత్రుడు మొదలు వారు బయలుపెడలి వైరాగ్యమూలమైన సన్యాసమును నిరసించివైచి గృహస్థాశ్రమము ప్రధానముచేసి కేవలకర్మ

రతులై జ్ఞానమార్గావరోధని మొనరించి కర్మమార్గమును మాత్రమే తెరచియించిరి. బౌద్ధుల జ్ఞానమార్గము మితిమీటి హద్దుదాటుటచే స్త్రీలు పురుషులు సంసారములఁ ద్యజించి వైరాగ్యనటనమును బూని తుదకెందునకును గాక చెడుట, చేతులు కాళ్ళు నోరు కట్టికేసికొని వృధాగా నెందునకును కొఱిగాని విరాగులతిశయించుటమున్నగు ననర్థములు కలుగుటచే నివియన్నియు జ్ఞానమార్గము మూలముగా వచ్చినవని భ్రమసి కుమారిలభట్టాదులు వైరాగ్యశత్రువులై జ్ఞానమార్గము నిరోధించి కేవల కర్మమార్గరతులై తామునటించి లోకమును నటంపఁజేయఁజొచ్చిరి. కాని వీరిమూలముగా నొక యనర్థము తొలఁగి యింకనొక యనర్థము వాటిల్లినది. వీరివైరాగ్యనిరస నార్థమై కేవల కర్మ కాండమును బూర్తిగా ననువఁజొచ్చుటచే జ్ఞానశూన్యమై మూఢ కర్మావరణమునందు లోకిము వ్రవేళింపఁ జొచ్చినది. లోకోద్ధరణమునకు మూలసాధనమైన జ్ఞానవైరాగ్యములనొక్కరు (బౌద్ధులు) వివరీతస్థితిలోనికిఁ దెచ్చిక్షేదుమూడించియుండఁగా సతనొకరు (కుమారిలభట్టాదులు) దాని నివారణమునకై వానినణచి వేసి యనర్థమునుబుట్టించిరి. ఈరీతిగా నుభయులవలననుగూడ జ్ఞానవైరాగ్యములు చెడుస్థితికిఁ దేరిపడి యుండుటచేఁ దదుద్ధరణార్థమై శ్రీశంకర భగవత్పాదల వారవరరించిరి. ఉత్తమజ్ఞానవైరాగ్యముల నిలువఁబెట్టుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యము. వీరికాలమువాటికి బౌద్ధమతము చాల ప్రబలితమన

దివది. కుమారిలమతమువృద్ధితి యందున్నది. కాననే వీరికి బాధ్యులతోఁ గంటె కుమారిలశిష్యులతో వాదమెక్కుచైనది.

క్రితగద్గురువుల చారిత్రమును మనము వ్రాయుటకుఁ గలయాధారములు (1) మాధవాచార్య, ఆనందగిరి, చిద్విలాసాదులచే వ్రాయఁబడిన శంకరవిజయములు ముఖ్యములు. (2) పరవత్తులచే వ్రాయఁబడిన మధ్వవిజయము మణిమంజరి మొదలగునవి మధ్యమములు (3) తరువాతివి, విల్సను మాక్సుమూలరు టిలాంగు మొదలగు నాధునికులు వ్రాసినవి. మొదటివి భక్తితోఁ గూడుకొనినవి రెండవవి ద్వేషముతోఁ గూడుకొనినవి. మూడవవి నవీనములు.

భగవత్పదులవారి కాలము.

ఈకాలమెప్పుడు ? భగవత్పదులవారెప్పుడు ధర్మ సంస్థాపనవిషయమై యవతరించిరి. అనునదితరువాత విచారింపవలసియున్నది ఆచార్యులవారి కాలము విషయమై భిన్నాభిప్రాయములు కలవుగాని వీరుక్రీస్తుశకము 788 సంవత్సరమున జననమొందిరిని పలువురు తలంచుచున్నారు. వీరు నూత్రభాష్యములో మగధదేశ పరిపాలకుఁడును బౌద్ధ ప్రభువునగు పూర్ణవర్మను బేర్కొనియుండుటచే జగద్గురువులవారు 6 వ శతాబ్దమందలివారని టిలాంగుగారు దృఢముగా వాదించి యున్నారు. ఆచార్యులవారు చైత్రకుద్ధ దశమినాఁడు జననమొందినట్లు వాడుకకలదు.

స్థాపనము.

ఆచార్యులవారిజన్మస్థానము మళయాళదేశములోని “కాలటి” యను గ్రామమని కొందఱును (మణిమంజరి) చిదంబరమని కొందఱును (అనందగిరి) వ్యాసీ యున్నారు. కాని యొక్క అనందగిరి మాత్రమే చిదంబరమును జెప్పియుండుటచే కాలటియేవీరి జన్మస్థానమని వలపురు బుద్ధిమంతులు తలంచుచున్నారు.

పూజము.

షష్ఠాతి స్థాపకులైన యాచార్య పాదులవారు సంబూరి బ్రాహ్మణులు హిమవత్సర్వత ప్రాంతములందు ఆచార్యులవారిచే ప్రతిష్ఠింపఁబడిన బదరీనారాయణాలయముననివ్వుటికిని అర్చకులు దక్షిణదేశమునుండి వచ్చునంబూరి బ్రాహ్మణులగుటచే గురువర్యులు సంబూరి బ్రాహ్మణులేయై యున్నారనివివేకలేలరు తలంచుచున్నారు.

సంకాదికము.

ఆచార్యులవారి తల్లి శ్రీసతీదేవి. తండ్రి విద్యాధిరాజ బిరుదాంకితుండగు శివశురుడు. గురువుగోవింద పాదాచార్యులు. వరమగురువు (గురునిగురువు) గౌడపాదాచార్యులు. ఆచార్యులవారు తమభాష్యములలో గురుభక్తిచాలచూపియున్నారు. విత్పభక్తియును వీరికిమెండు.

ఆచార్యుల వారిజన్మమునుగూర్చి యొకవింత కథకలదు. లోకములో మహాపురుషుల చారిత్రము లన్నియు వింతలతో

నిండియుండుట కలదు. అట్లనే జగద్గురువులవారి విషయము ననునొకవింతకథ కలదు. భక్తులుతమకుగల భక్తిపారవశ్య తచేదమపూజ్యగురుని దివ్యమహిమ కలవానినిగాఁదెలుపుట కై లోక సామాన్య జన్మకలవానినిగాఁజెప్పకజన్మలయందు వి శేషముచూపుటకలదు. దానినాథారముచేసికొని ప్రతిపత్తు లునిందించుటయు వాడుక యైయున్నది. క్రీస్తు కన్యకకుఁ బుట్టినట్లుగా పై బిలులోఁ దెలుపఁబడియున్నది. కన్యపురుషసం సర్గ లేనిదిగాన నట్టికన్యకు పుట్టినవాఁడు దేవతాంశకలవాఁ డనిభక్తులతాత్పర్యము. భక్తిలేనివారు దానినిమఱియొకవి ధమునఁ దీసికొనియున్నారు. శ్రీశంకరుని విషయమునను భ గవదంశచెప్పటకై భక్తులారాఁడు భతకలేని కొమ్మకు (విధ వకు) దేవప్రసాదమొనలన జనించెనని చెప్పిరి. దానినాథా రముజేసికొని విరోధులు సతీదేవిని నిందించిరి. కాలటి గ్రా మమునందుఁ గొందఱు యువతీమణులు దేవతా దశకనార్థ మై శివాలయమునకుఁ బోవుచుండఁగా పాలవితంతువైన భ గవత్పాదులవారితల్లియును వారితోఁగూడఁబోయి వారు సం తానాధకమై శివునిప్రార్థికంపఁగా నీసతియును వారివలెనే వేళాకోళమునకై ప్రార్థికంచినదనియు నందుపై శంకరుడ నుగ్రహించి యామెకు దనదివ్యమహిమచే నాచార్యులవారు కలుగునట్లనుగ్రహించెననియు నొకకథకలదు. ఇది మూఢ భక్తిచేతనో పరమశక్తువులచేనో కల్పింపఁబడినకథ. శంక రవిజయములందెప్పటను ఈకథ తఱబడియుండలేదు. సరిక

దాశ్రీమదాచార్యులవారితండ్రియగుశివగురుండుజీవించియుం
డఁగ నే యాచార్యులవారవతరించినట్లు చెప్పఁబడియున్నది.
ఆచార్యులవారు గోవిందపాదాచార్యులవారితోడ విద్యవదు
పుటకై వారిదర్శనమును పెట్టినప్పుడు గోవిందపాదులు నీవె
వ్వరిబిడ్డవనియడుగఁగా “గేశభ్రాహ్మణుండగు శివగురుని
పుత్రుండను. నాతండ్రిబాల్యమునందుననే కాలధర్మమునొం
దెను. నేనునాతల్లిచేబెంపఁబడితిని” అనిచెప్పినట్లు చిద్విలాస
విరచిత శంకర విజయమునందును. సుస్పష్టముగా వ్రాయఁ
బడి యున్నది. శ్రీమాధవ విద్యారణ్యకృత శంకర విజ
యము నందును బై కథలేకపోవుటయ కాక శంకరుల వార
వతరించు నప్పటికి శివ గురుఁడు తాగుగా నున్నట్లే తెలువఁ
బడి యున్నది. “శ్లో॥ దృష్ట్వా సుతం శివగురు శ్శివవారితా
కా మగ్నోపి శక్తి మనుసృత్య జలేస్థి మాం క్షీత్ । వర్త
త్రాణాయ దృహంధనం వసుథాంవ గాశ్చ జన్మోక్త కమః
విధయేద్విజ్రుంగశఘ్నః ” అను శ్లోకమున శివగురుండు పు
త్రుఁడు పుట్టినప్పుడు పుత్రోత్పవము జేసినట్లు తెలువఁబడి
యున్నది. కావున శంకర భగవత్పాదులవారు వితంతువున
కుఁ బుట్టినట్లు చెప్పుకథనమ్మనవాఁమైనదికాదు. ఆచార్యుల
వారు పుట్టి నిషేధింపఁబడిన సన్యాసమును బాల్యముననే
స్వీకరించుటచేతఁ గొందఱును గురువర్యులు బోధించిన య
త్నైత మతమునందు ద్వేషము వహించిన మాధ్వాదులు
గొందఱు ద్వేషించి నిందకొఱకై పైయసంగత కథను గ

ల్పించిరేకాని వేటుకాదు. వితంతువునకే శ్రీ శంకరులవారు పుట్టియుండినయెడల అవిషయము శంకర విజయములందుఁ దెలువఁబడియే యుండును. అట్లుపుట్టుట యొకమహత్తుగానీ గంధములందు వణికంపఁ బడియుండునుగాని యట్లు లేదు. జగద్గురువులవారి బౌల్యమునందే శివగురుండు గలించుటచే దల్లియొద్దనే పెరిగిన వీరింగూర్చి యాకథ విరోధులచేఁ గల్పింపఁబడినది.

అచార్యులవారిమాత మృతినొందినప్పుడు బంధువు లేవ్వరునువచ్చిసాయము చేయలేదు. అవిషయమొకటి పై గాధతోఁ గలువఁబడు చున్నది. ఇదియొచితముకాదు. స్మృతులందుఁ గలిసిపిద్ధమని తెలువఁబడినసన్న్యాసమును స్వాములవారు స్వీకరించుటచే బంధువులు మొదలయినవారు ద్వేషించిరిగాని యామెదుర్మార్గప్రవర్తనము కలదియగుటచేఁ గాదు. అట్టిదుర్మార్గప్రవర్తనమే యామెయందున్న యెడల భగవత్పాద పూజ్యలామె యందపరిమితమైన భక్తివిశ్వాసములు చూపి యుండకుండురు. అచార్యులవారు తల్లిగారియుండుఁ జూపిన భక్తికి మితిలేదు. సన్న్యాసమును స్వీకరించి యుండియును గూడ స్వాములవారు తల్లిగారి కుపచారముచేసి యామెకు దహనాది సంస్కారములు జేసియుండిరి. ఇంటిదొడ్డిలో దహన సంస్కారములుజేయుట నంబూరి బ్రాహ్మణులందు నాచారమై యున్నది. ఇదియెట్లు వచ్చినదోచెప్పఁ జాలము. అచార్యులవారు తమతల్లిగారి దహన సంస్కారము నింటి

దొడ్డిలోఁ జేయుటచేత ఈయోచారము సంబూరితౌహృదయ
లందఱి యందును వచ్చినదనుట వెట్టిమాట. సంబూరితౌ
హృదయందు నీ యోచారముండుటచే నాచార్యులవారు తల్లి
గారి దహన సంస్కారమును జేసియుండుదుగాని యోచా
ర్యులవారట్లు చేసియుండుటచే నాకులమువారి యందీయా
చారముపుట్టియుండదు. ఆచార్యులవారి బంధువు లెల్లరువా
నిద్యేక్షింతురుగానిపూజించియుండరుగదా. ఇఁక వారిననుసరిం
చి యీయోచారముపుట్టుటయెట్లు? శావవశమునననినదాని
నిప్పును మనము నమ్ముముకదా. కావున నీకథలెల్లనువిరోధు
లచే గల్పింపఁబడినవి. మనమాధ్వసోదరులు విరచించిన మ
ణిమంజర్యాదులవలన నాచార్యులవారియందు వారెంతవృ
థాద్యేషము నూనిరో బాగుగాఁ దెలియఁగలదు. శంకరవిజ
యాదులవలన చాలాది సంస్కారము లనుగూడ తండ్రిగా
రే చేసినట్లు కాన్పించుచున్నది.

శంకరవిజయములను బట్టి భాష్యకారులవారి తాతతం
ద్రులు విద్యాధిరాజ బిరుదాంకితులుగాఁ గాన్పించుచుండుట
చేతను ఆచార్యులవారి జన్మదినమున శివగురుండు విశేషము
గా భూదాన గోరానధనదానాదికము పుత్రోత్సవము గాఁ
జంచిపెట్టినట్లు వణింపఁబడియుండుటచే మంచి స్థితిగల వి
ద్యత్కుటుంబమున గురువరు లవతరించిరని తెలియ వచ్చు
చున్నది. ఈకుటుంబమునకుశివుఁడెవ్వడైవతము. అందు మూ

లముభేతఁగూడఁ గొందఱాచార్యుల వారియందు ఘనద్యేక్ష
మును వహించి వీరిని పరిపరివిధముల నిండించి యున్నారు.

విద్యాస్వీకారాదికము.

“శంకరా చార్యులవారు మిక్కిలి నూక్ష్మబుద్ధిగలవారై
వేదములను, ఉపనిషత్తులను, శాస్త్రములను, అధ్యయనము
జేసి యత్యల్ప కాలములోనే వానియందు సంపూర్ణ పాం
డిత్యమును సంపాదించిరి” అనివిరోధికోటిలాని వారుకూడ
ప్రాసిద్ధానియున్నారు. వీరిగురువులు గోవింద పాదాచార్యుల
ని యిదివఱకే వ్రాసి యున్నాను. ఆచార్యులవారి పండెండ
వయేట తండ్రిగారుగాంతరగతులైరి. వీరికిప్పటికేవిద్యుల
యందు మంచిప్రవేశము కలిగినది. ఆచార్యులవారిది స్థితిగ
తులుగల మంచివిద్యద్వంశమగుటను వీరువిశేషముగా నూ
క్ష్మబుద్ధిగలిగి బాల్యమునందే విశేషపాండిత్యము సంపాదిం
చిన వారగుటను పలువురు దమతమ పిల్లల నాచార్యుల వా
రికి వివాహము జేయుటకై ప్రయత్నించిరి. తల్లిగారును త
మపుత్రుసకు వివాహము జేయుటకై యత్నాహ పడుచుం
డఁగా నాచార్యులవారు తాము గృహస్తాశ్రమమును స్వీక
రింపమనియు సన్న్యాసమునుస్వీకరించి విరతివనితాసంగము
దితులమగుదు మనియుఁ దల్లిగారితోఁజెప్పిరి. ఆచార్యులవారి
వాక్యములు తల్లిగారికిఁ జాల విచారమును గలిగించినవి.
ఆమహా సాధ్వీ మనుగడకీపుత్రుఁడొక్కడే యాధారము.

భర్త వరలోక గతుడాయె. కుటుంబముస్థితిగతులుగలది పు
త్రుడై మంచివిద్యావంతుడు ఇట్టిస్థితిలో బాలుడైన తనపు
త్రుడై వివాహమాడి కుటుంబరక్షణము జేయవలయునను
శోరిక యాసతీమణికుండుటన హజము. అందుమూలముచే త
ల్లిగారుపుత్రుడై శ్రమాంతరస్వీకారమునుజేయుటకంగీకరిం
వలేదు. తల్లిగారినిబహువిధముల ప్రార్థించుచు నామెయంగీ
కారమునకై యార్యపాదు లేదురుచూచుచుండిరి. ఇంతలో
నొకప్పుడు జనినియును బుత్రుండు నొకనీటిపట్టునకు స్నా
నార్థమై పోయియుండగా నాచార్యులవారిని మొసలి పట్టు
కొనినది. ఆయావత్సమయమునఁ దల్లిగారినిఆతురసన్నాన
ము తీసికొనుటకైన నంగీకరించుమని ప్రార్థించిరి. వారియం
గీకారమును బొందిరనికొందఱును తల్లియుఁబుత్రుండును నొ
కనది దాటుచుండఁగా హఠాత్తుగా ఆనదిపొంగినదనియు ఆ
ప్పుడాచార్యులవారు తల్లింగని తామునన్న్యసించుట కంగీక
రించినయెడల నిద్దఱుమును బ్రేతుకఁగలమనియు లేకున్న ని
ద్దఱుమును వరలోక ప్రార్థి నందుదుమనియుఁ జెప్పి ఆలిబల
వంతముమీద నామె యనుజ్ఞను పడసెరినియు నొక కథ కల
దు. ఎట్లయిన నేమి ఆలిబలవంతముమీద తల్లిగా రనుజ్ఞించి
రనితెలియవచ్చుచున్నది. మఱియును నాచార్యులవారి విశ్వా
హార్థమై బందుగు లేల్ల తమతమ పిల్లల నిచ్చుటకై ప్రయత్న
మిండుటకూడ యతీంద్ర జన్మంకూర్చి వివరీతమేదియును
లేదనియు యలివర్యుల సన్నానస్వీకారము వఱకు బం

ధువులెవ్వరు ద్వేషించియుండలేదనియు, దెలియు, జేయుచున్నది. తల్లిగారుపుత్రుని సన్నాహాశ్రమస్వీకారమున కంగీకరించినప్పుడు తమకు త్రరక్రియలాచార్యులవారే జరుపునట్లాడంబడుచుకొనెను. యతీంద్రులు సన్నాసమును స్వీకరించుటసన్నాసీయైయుండియు మరల తల్లిగారి మరణానంతరముననామె యుత్తరక్రియల జరుపుట బంధువులందు ద్వేషమునుబుట్టించినది.

ఇట్లు సన్నాసమును స్వీకరించి మాత్ర వందనము చేసి యీ బాల యతివర్గులు గోవింద తీర్థులవారి కడకు విద్యాశాంతి చేయుటకై వనిరి. గోవింద తీర్థులకిడకుఁబోయి యాయనపాదపద్మములకు మ్రొక్కుగా నీవెవ్వఁడవని గోవింద పాదులు ప్రశ్నచేసిరి. అందుపై గురువర్యా నేను అగ్నిని కాను. వాయువునుగాను, భూమినిగాను, ఈభూతములలో నేది యునుగాను ఈసమస్తప్రపంచాంతర్యామియైనయావరమాత్యను అనిసమాధానము చెప్పెనట. విద్యనేర్చుకొనుటకుఁ బూర్వమే యంతవివేకమును జూపుట సంభవింపదుగాన నీ సంభాషణము జరిగియుండదని కొందఱు తలంచుచున్నారు. కాని యట్లుతలంచుట యుచితముకాదు. అచార్యులవారు మొదటనుండియు నఖండమహిమమును జూపుచునేయున్నారు. బాల్యమునందే విశేషవిద్యల స్వీకరించి బాల్యమునందే బంధువులెల్లరు ద్వేషించుచుండినను తల్లిపలదనుచుండినను లోక మోహములనెల్ల తుగించివైచి యసిధారావ్రతమైన

సన్నాతసమునుస్వీకరించిరి. ఇట్టివారిమనస్సు మొదటినుండి యు విశేషపరిణతిగలదని చెప్పటకెవ్వరుజంకుదురు? గోవిందతీర్థులవారికడకు నామకముగా శాంతిచేయుటకై చనిరేకానియదైవతసిద్ధియంతకుఁ బూర్వమేయైనదికదా. మొన్న మొన్న మనకన్నులయెదుట విశేష మహిమనుజుఁజూపిన రామకృష్ణవరమహంసకుఁ బరమాదైవతబోధ నెవరుచేసిరి? అతఁడు చదువురానివాఁడుగదా! ఆధ్యాత్మికజ్ఞానము బహుజన్మతపః ఫలముగానుండునుగాని యొక్కట ఏవియోచధువుకొనిన వచ్చునదికాదు. ఆధ్యాత్మవిద్య మిక్కిలి కష్టమైనదనుమాట నిజము. అది యేపూర్వజన్మతపః ఫలముచేతనూ శాందలు మహాత్ముల కొరులుచెప్పకయే కలుగుటయును నిక్కము. అందుమూలముచేతనే యిట్టివానిదివ్యమహిమకలవారని లోకరహస్యవేత్తలు చెప్పుదురు. కాన నదైవతాచార్యులగు శంకరజగద్గురువులు గోవిందయతీంద్రులకడకుఁ బోవునపుడే యదైవత సిద్ధికలవారని చెప్పటకేతయుజంకఁబనిలేదు.

అభేదానందస్వామి-వేదాంతము.

ఎన్నిక గన్న రామకృష్ణమతస్థులగు విశకానందస్వాములవారు ఆమెరికా దేశమునందుఁ గలజనముల హృదయక్షేత్రముల యుక్తివాలచే తగుగాదున్ని స్నేహరసములు పెల్లిగొలిపి శదాంత రహస్యబీజముల తగుగ నాటినసంగతి యందఱు నెఱింగియున్న విషయమేకదా. తారియనంతరమున తమకృషిని ఫలవంతము చేయుటకై వితన్మతస్థులగు అభేదానందస్వాములవారు ఆమెరికాదేశమునకుం జనియవట ఐహుల్లాఘనీయముగాఁ గృషిచేసి విశకానందస్వాములవారి యుద్యమము ఫలవంతమగునట్లు చేసియున్నారు. ఈయభేదానందస్వాములవారు శదాంత విద్యయందు స్తవనీయుడైన పరిపూర్ణ ప్రకళము కలవారు. మృదుమధుర తాగ్లహరిలో సభ్యుల నోలలాడింపఁ గల ఘనవ్రజ్జకలవారు. వీరియమూల్యోపన్యాసములను వినుటకాదేశ్యములు చాల అభిలషించురు. వీరిమూలముగా వేదాంతకాస్త్రమున కృషిచేయుసభలు ఆమెరికాదేశములోఁ జాలస్థాపింపఁబడినవి. ఆదేశ్యములకు వేదాంతమునం దభిరుచి క్రమక్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది. ఇట్లు పూజనీయముగా జీవయాత్రజరుపుచున్న యీస్వాములవారలిప్పుడు మరలమనదేశమునకు వచ్చియున్నారు. వీరిని మనవారును ఐహువిధముల గౌర

పించి మార్గమధ్యమునం దచటనచట పెద్దనభలఁ గావించుచు
న్నారు. వీరివృథు చెన్నపురికి వేంచేసియుండిరి. అచట గడతి
నసామకారమున (16-7-06) చెన్నపురిలో నొక్క గొప్ప
సభ కావించఁబడినది. సభాభవనమును 300) జనులలంక
రించిరి. నాడు శ్రీస్వాములవారు—

వేదాంతముయొక్క సమస్త భువన సమాదరణీయత
ను గురించి బహుసరసముగా చుచ్చటించిరి. వారియువ
న్యాససారము సీక్రిందనిచ్చుచున్నారము.

హిందువులు సమస్తముకంటెను, మతమును అధ్యాత్మ
విద్యను నెక్కుడు ఘనముగా నాదరింతురనుట నాకత్యానం
దమును గూర్చుచున్నది హిందువులమైన మనకు రాజకా
ర్యములును సంఘసంస్కార కార్యములును రెండవపక్షము
లోనివియై యున్నవికాని యధ్యాత్మ విద్యమనకు ప్రాణమై
యున్నది. ఎవ్వడుమనమధ్యాత్మ విద్యను విడుతుమో య
వ్వడమనము గతించినవారమగుదుము. ఏమన, మనశక్తి
యంతయును నాత్మతత్వమునంద యిమిడియున్నది. అనాపి
నుండి యిప్పటివఱకును మనధనము బ్రతుకు మనసర్వస్వ
ము నధ్యాత్మ విద్యయందు నిలచియున్నవి. కానిరాజకా
ర్యతంత్రములయందుగాని సంఘసంస్కార కార్యములం
కుగాని లేవు. సత్యముమీద మనపూర్వులనుండి మన
ముపొందిన విత్తమగుమతమును నధ్యాత్మవిద్యయు విశ్వా
దరణీయములై యున్నవి. ఇది ఎల్లప్పుడును నిత్యసత్య

ములును నధ్యాత్మతత్వములు ననుదృఢదుర్గముల నాశ్రయముగాఁ గలదియై యున్నదిగాని దుర్బలమైన యిసుక నేల వంటి విధివిధానముల నాధారముఁజేసికొని యుండలేదు. ఈ విధముగా దృఢమయిన యాశ్రమమునందిన మనమతాధ్యాత్మవిద్యలు మిఁదటినుండియు నెన్నెన్నియాలంకములు కలిగినను వానినిలత్యుపైట్టక జయించుకొని వచ్చుచున్నవి. మన పెద్దలవలన మనమార్జించు కొనినమతము శాస్త్రమును, ఆ సియోఖండమునందును, యూరపుఖండము నందును, గల బహుజాతుల నెట్లయిన నేమి నాగరికస్థితిలోనికిఁ దెచ్చినవి. మొదట హిందూదేశమునందు భువనమైన యధ్యాత్మతత్వములు పుట్టి తూర్పున చీనాదేశమువఱకును పశ్చిమమున నలగ్జాండియా వఱకును వ్యాపించినవి. క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము బహుళతాబ్దముల క్రిందినే మనవేదాంత మతబోధకులు సత్యధర్మముల బోధించుటకై బహుదూర దేశములకుఁ గూడఁ జనియించిరి. సత్యబోధకై వారెన్నఁడునునస్రీశస్త్రములను మందుగుండు సామానులను దీసికొనిపోయియుండలేదు. వారెవటికేగినను దమక్షమాదులను పేరిమాదులను గలిగించిరి. వారుసంపాదించినకీర్తి యట్టిది. మామతము తల్లినిదిడ్డను ఆలును మగనివిడఁదీయుటకునుకలహములకునుకొట్లాటకును మూలమైనదికాదనియు నెమ్మది సచ్చింత ప్రేమసాహార్దత మొదలగు సుత్తమగుణములకు మూలమైనదని యివ్వదుమనము బహిరంగముగానిలది చాటవచ్చును. మన

ము నిలచినందులకే ఈవత్సకపు దినములలోను ఈవ్రక్క
తిప్రధానపు దినములలోను గూడ మనము లోకమునకుఁజూ
పునది యిదియే.

వేదము దేనిని బోధించునో తెలిసికొనుటకుఁ బూర్వము
వేదశబ్దార్థమును మనము తెలిసికొనవలెను. వేదశబ్దార్థము
జ్ఞానము. వేదశబ్దము “ విద్ ” అను సంస్కృత ధాతువు
నుండి వుట్టినది. దానికిఁ దెలిసికొనుట యని యర్థము. వే
దశబ్దము విద్జ్ఞానే యను ధాతువు నుండి వుట్టినదిగా వున
వేదాంతమనఁగా జ్ఞానావధియని యర్థము. అజ్ఞానమెట్టిది
తానినిఁ దెలిసికొనుట యెట్లుఅనునవి వేదాంతముయొక్క
ముఖ్యద్వేషములు. జ్ఞానముయొక్క అంతమనఁగా వ్రక్కతి
నిమన మింద్రియమూలముగాఁ దెలిసికొనవలసిన దానిపర
మాధక మని యధికము. ఈబాహ్య ప్రపంచమంతయు దృ
శ్యదృశ్యమైయున్న విశ్వమున సగపాలు. ఇకనొక సగ
పాలు కలదు. అదివిషయికాని విషయముకాదు. దానిమూ
లముగానే మనమీ బాహ్యప్రపంచమును జూచిగ్రహించు కొ
నుచున్నాము. బాహ్యప్రపంచము వట్టివిషయము మాత్ర
మేయైయున్నది. ఈబాహ్యభ్యంతర ప్రపంచములను రెంటి
నినేకీభవింపఁ జేసినప్పుడ మనకు దివ్యజ్ఞానము కలుగును. అ
దియేనిత్య జ్ఞానము. అజ్ఞానమెచ్చట నున్నది ? ఈప్రపంచ
ముకంటె భిన్నముగానున్నదా ? మనదేహములకంటె నతి
రిక్తమైయున్నదా ? లేదు. అదివిశ్వమునం దంతటను నిండి

యొన్నది. దానికావలనుగలదు. అదిఅంతటనుగలదు. మనజేవులందుగలదు. అదివ్యజ్ఞాన జ్యోతియొక్క యాభాసములే మనజేవులు. ఈప్రపంచము యొక్క యాద్యంతములాదివ్యజ్ఞానమే. అదివ్యజ్ఞానమునే కొందఱు మూర్ఖులుగా భావించి యాశ్చర్యపడెదందురు. అప్పుడు ఈశ్వరుడు సర్వజ్ఞుడందురు కాని సర్వజ్ఞత్వ యీశ్వరత్వములు విడదీయుటకు వీలులేనివి. అతడు నిత్యత్వసర్వజ్ఞత్వములనుండి విడదీయ వీలులేనివాడు కావుననే వేదాంతమతానిని “ సత్సంజ్ఞానమనంతంబ్రహ్మ ” అనిచెప్పుచున్నది. బ్రహ్మమునకు నామరూపములులేవు. వేదములీ ప్రపంచమునకు నాబ్రహ్మమే మూలమనిచెప్పుచున్నది.

శ్రీకృష్ణభగవానులవారు.

శ్రీకృష్ణభగవానులవారిని గూర్చి ముచ్చటించుటకుముందు భగవదవతారములనుగూర్చికొంత ప్రాయశఙ్కలసియున్నది.

అవతారములు.

లోకములలో దరిద్రులు తమపిల్లల యభేష్టముగాగ్ని తింక విడచి పైనుండి తాముకనిపెట్టిమాచుచు బుడుతలుచి

క్కులలో దగులుకొనక స్వేచ్ఛగా సంపరించుచున్నంతకాలమును దాముతటన్లులైయుండి యాయర్చకులు తామం దిడదీసికొనలేని చిక్కులలోఁ దగులుకొను స్థితికివచ్చినప్పుడు తారు (తలిదండ్రులు) తక్షణమవటకి వచ్చి పుత్రుల చిక్కుల విడదీసి మరల వారిని స్వేచ్ఛగాఁ గ్రీడించుటకు విడచి తామం మరలి చనురీతిని లోకపితయగు భగవంతుఁ డును దనసంతతులగు ప్రజల లోకంబున స్వేచ్ఛగాఁ గ్రీడింపఁబడచియుంను నీకించిద్దజ్ఞులుచేయు వ్యాపారములఁ బరికించిచూచుచు వీరలు సామర్థ్యము చాలమిచేఁ జిక్కులలోఁ బడిపోవుతఱిని అనఁగా ధర్మ మడుగంటి యధర్మము ప్రబలునమయమనఁడు సాధువుల నడుగఁ ద్రొక్కి దుష్టులు వ్యాపించు కాలము నందునాయాచిక్కులదొలఁగించిలొకమంనుయధాస్థితియందుంచుటకై భగవంతుఁడు లొకమంన నవతరించునని పెద్దలుచెప్పుదురు. శ్రీకృష్ణులవారు భగవద్గీతలలోనిట్లుచెప్పియున్నారు. “శ్లో. పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచదుష్కృతాం ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామియుగేయుగే॥” (సాధువులనురక్షించుటకు ధర్మసంస్థాపనముచేయుటకు నేనువ్రతయుగమందును అవతరింతును.) ధర్మసంస్థాపనార్థమై భగవంతుఁడుభూమిపై నవతరింప నేల సర్వకత్తుఁడైన వరాత్మరుఁడు భూమిపై నవతరింపకయే ప్రజల యిక్కట్టులను మాన్పవలఁడా! వేటుగ యవతార మెత్తనేల? యనికొంద అడుగవత్తురు. సర్వకత్తుఁడైనభగవం

తుడుపైనుండి కాపాడుచున్నప్పుడు ప్రజలకుఁ జిక్కులే కలుగఁగూడదుగదా యింక చిక్కులేట్లు ప్రపంచములో గలుగుచున్నవనిన వీరేమిచెప్పఁగలరు.? లోకములోఁబ్రజలుతామువిడదీసికొనఁజాలని చిక్కులలోఁ దగులు కొనుటయు నప్పుడు జిక్కులనెల్ల విడదీయఁగల మహాత్ముఁడొక్కఁడగు జనించి బహుజన సంఘములు విడదీయలేని చిక్కులనెల్ల దాను విడదీసి ప్రజల నుభస్థితీయం దుంచుట యనుబుద్ధిమంతులందఱు సంగీకరింపఁదగినదియేకదా.

“ No thoughtful student of the past records of man, ” says Archbishop Trench. “ can refuse to acknowledge that through all its history there has run the hope of a redemption from the evil which oppresses it; and as little can deny that this hope has continually attached itself to some single man. The help that is coming to the world, it has seen incorporated in a person. The generations of men, weak and helpless in themselves, have evermore been looking after One in whom they may find all they seek for vainly in themselves and in those around them. ”

అనువాక్యములో “ప్రేంచి” యను మతబోధకుడు పైఁ జెప్పఁబడురీతినే చెప్పియున్నాడు. ఈవిధముగానే మారాజమహేంద్రవర బ్రహ్మసమాజకులును జిక్కులు నాలుగు మూలలనుండియుఁ దగులుకొనినప్పుడు వానినుండి మరలుటకు మనుష్యశక్తిచాలదనియు నట్టితఱి దైవ సహాయము

త్యవసరమనియే దలంచు స్థితియందే యున్నారు. అపట్టణ రాజమునంగల నవనాగరికా గ్రగఙ్గుల గ్రంథముల నుండి యిట్టివాక్యరత్నముల వేసవేలఁ జూపవచ్చును.

మఱియేను క్రిస్టియనుకాలేజీ మౌగజమును (The Christian College Magazine) లో నిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.

“Creation and incarnation are by no means irreconcilable ideas. When God creates, he acquires existence in the objects. He creates, so that the natural universe, in a lower sense, and man in a far higher sense, become the temple of God. And if God thus becomes incarnate in humanity, it follows that, where the creation of man reaches its climax, as in the case of Christ, there also must God's incarnation in man reach its climax. The crowd of divine-human ideals which the mythologies of the world have furnished, testify to this conception;.....e still, the deep craving has been there—the desire to see a humanised God.”

సృష్టియను అవతారమును నొకదానికొకటి సందర్భములేనివికావు. భగవంతుఁడు సృజించునప్పుడు సృష్టవదార్థములలో నాతని యునికికలిగియున్నది. కావున సామాన్యవంచమునందు స్వల్పముగను మనుజునందు విశేషముగను దేవుని నిలయములేయగుట తటస్థించును. ఈవిధముగా భగవంతుఁడు మానవజాతిలోని కవతరించి నప్పుడు క్రిస్తు [కృష్ణుఁడు] మొదలగువారియందు మానవత్వము పూ

తిగ యొనవో నచ్చోట దేవుని యవతారమును బూర్తికావ
లెను. ప్రతిజాతివారునుదమ పురాణగాథలలో దేవాంశానం
భూతులైన మానవులచారిత్రములుగలిగియుండుటచే దేవు
డు లోకములో నవతారమెత్తుననుటకుం జాలినంత ప్రబల
సాక్ష్యము కలుగుచున్నది. ప్రతిమానవుని హృదయము నం
దును మానుషాకృతినందిన భగవంతుని బొంద వలెనను
కోరిక కలుగుచుండును) ఈ “క్రిష్టియనుకాలేజిమాగజైను”
లోఁ దెల్పఁబడినరీతిగా మానవుడు దేవుని సజాతీయమైన
మానవాకృతిలోఁ జూడఁ దలంచు చుండును గావున నేయవ
తారముల నమ్ముమని భీరములువలిగిన బ్రాహ్మసామాజికు
లందుఁగూడ దుదకినమ్మకము కలిగినది. తుదికాలమున కేత
వచంద్రసేనులవారు తామవతార మూతులమని చెప్పకొ
నఁజొచ్చిరి. వారిశిష్యులును వారిని బూజింపఁ జొచ్చిరి. ఎం
తదూరమోపోవుట ఎందుకు మన రాజమహేంద్రవరమునం
దే కృష్ణార్ద్రవతారముల పూజలోభాగమువంతుకొనఁదగిన
యవతారమూతులు సంఘసంస్కృతకాల దృష్టిలోబయ
లుపెడలిరి. వీరినామమందే గొప్ప విశేషమున్నట్లు శ్రీయోగ్.
మొకటరత్నం నాయుడు ఎమ్. ఏ. గారంతటివారు చెప్పిన
ట్లువివరముచూచున్నది. కావునమానవ కోటియెవ్వడును దేవ
సహాయతను దదవతారమూర్తిని గనఁగోరుచుండుననుటకిం
తయు సందియములేదు.

శ్రీ కృష్ణమూర్తి.

ఈశ్రావణమాసము శ్రీకృష్ణవరమాత్యయొక్క పావనజన్మ దినసంఘటన బవిత్రికరింపఁబడి యుండుటచేత నాయవతార మూర్తియొక్క పూతచారిత్రముం గూర్చి యొక్కింత ఈ వత్సరమునఁగూడ ముచ్చటించుకొందము.

కొందఱిసంవత్సరమున భగవదవతారములం గూర్చి ఈ సందర్భములో ముచ్చటించు కొనియుంటిమి కదా. ఇప్పుడు తదవతారమూర్తియొక్క చారిత్రికములం గూర్చి చర్చించుకొందము.

కొందఱు క్రైస్తవవాదులు శ్రీకృష్ణభగవానులు కేవల కల్పిత పురుషులనియు, విశేషించి యాతని చారిత్రము క్రీస్తు చారిత్రమునుండి గ్రహింపఁబడినదనియు నుడువను వ్రాయ నుగూడ సాహసించు చుండుటచేతఁ గూడ నీవిషయమిప్పు డవసరమైయున్నది.

ఈ పూర్ణావతారమూర్తియొక్కదివ్యచరిత్ర మన దేశమునందెప్పటినుండి యెంత యెట్లు వాడుకలోనున్నదోముందు కనుగొనవలసి యున్నది. ఇందులకై యాతని చారిత్రముగూర్చి విశేషముగా ముచ్చటించుచున్న భారత భాగవతములను విడచి యితర సాధనములఁ జూచుకొందము. ఈ

విషయములో ధీరేంద్రనాథపాలుగారు హూణభాషలో ను నరించిన “ శ్రీ కృష్ణుడు అతని జీవితమును బోధయును ” (Srikrishna His life & Teachings) అను నుత్తమ ప్రాథ గ్రంథము చాలసాయ మొసర్పగలదుగాన దానిని ప్రధా నాధారము చేసికొని ముచ్చటించుము.

గ్రంథపుష్టాంతము.

7 వ శతాబ్దములో.

క్రీస్తుశకమేడవశతాబ్దమున “వాసవదత్త” యనుసంస్కృతకావ్యము నుబంధునిచే వ్రాయఁబడినదని యిప్పటి బుద్ధిమం తులెల్లరు తలంచుచున్నారు. ఆయుత్తమకావ్యములో “శ్రీ కృష్ణుని యశోదానందవర్ధనః” అని శ్రీకృష్ణవృత్తాంత మీ ఁడినది.

8 వ శతాబ్దములో.

కాళిదాసు క్రీస్తుశకము 4, 6 శతాబ్దముల నడిమికాలము వాఁడందురు. ఈమహాకవి తననలోదయములో శ్రీ కృష్ణుని పుట్టు వర్ణించియున్నాడు.

“శ్లో! హృదయ సదాయాదవతః పాపాటశ్యాదురా సదాయాదవతః । అరి సముదాయాదవతస్త్రి జగన్మాగా స్స్మరేదాయాదవతః॥”

ఈనలోదయము కొందఱి మతముచే కాళిదా సకృతము గాకున్నది. కాన కాళిదాసకృతమని యందఱితనను అంగీ

క రింపఁబడుచున్న మేఘసంజేశమునుండి యొక యుదాహరణము నిత్రము.

“రత్నచ్ఛాయావ్యతికర ఇవ పీక్ష్యమేతర్పురస్తాత్ । వ
ల్కికాగ్రాత్ప్రభవతిధనుః ఖండమాఖండలస్థో యేనశ్యా
మంవపురతితరాం కాంతిమావత్స్యతేతే బర్తేజేవన్ను
రితరుచినా శోవశేషస్యవిష్టోః ”

కీర్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 2 వ శతాబ్దములో

పాణిని న్యాకరణమునకును హాభాష్యమును చేసిన వతంజలి
కీర్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 2 శతాబ్దము నాటివాఁడందురు.
ఈ భాష్యకారులవాఁ డి భాష్యములో కృష్ణుని వ్రశంస మిట్లు
చేయఁబడియున్నది.

“హేతుమతిచ, (3-1-26) అను పాణిని నూత్రముయొ
క్క భాష్యములో “కంసవధమాచప్టే కంసంఘాతయతి ”
అనియు “స వ్రమ్యధికరణేవ” (2-3-26) అను నూత్ర భా
ష్యములో:—“అసాధుర్యాతులేకృష్ణకీ” అనియును నుదా
హరణములఁబడియున్నవి.

కీర్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 3 వ శతాబ్దమున.

“లలితవిస్తరము” అను వాద్యమత గ్రంథములో 11 అ
ధ్యాయములో శ్రీకృష్ణులవారి పేరుగ్గడింపఁబడియున్నది. ఈ
గ్రంథము కీర్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 3 వ శతాబ్దమునాటి
దని పూర్ణులు త్రాయించున్నారు.

శ్రీస్తుపుట్టుటకుఁబూర్వము 12,13వ శతాబ్దములలో.

పాశ్చాత్యచార్యులవారు శ్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 12, 13 శతాబ్దముల నాటివారని యందఱు సంగీకరించుచున్నారు. ఈమహర్షి తనన్యాకరణములో:—

“వాసుదేవార్జునాభ్యాంపుక” (4-8-98)

అని వాసుదేవార్జునులపేరు నెత్తియున్నాఁడు.

పురాణములలో.

భాగవతముకాక విష్ణుపురాణమునందును, బ్రహ్మ పురాణమునందును, బ్రహ్మకైవలకము నందును, స్కాందము నందును, వామనము నందును, కూర్మ పురాణము నందును, గూడఁగృష్ణుని పూజనీయచారిత్రము తెలుపఁబడి యున్నది. వీనిలో, విష్ణు, బ్రహ్మ, బ్రహ్మకైవలములయందు విపులముగా నీఁబడియున్నది.

శుకులలో.

ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో “కృష్ణాయ దేవకీపుత్రాయ” అని విస్పష్టముగాఁ దెలుపఁబడియున్నది.

తైత్తిరీయమునందు “నారాయణాయ విద్మహేవాసుదేవాయ ధీమహితన్నోవిష్ణుః వసోదయాత్” అనిచక్కఁగాఁ దెలుపఁబడియున్నది.

ఇంతియకాక ఆరణ్యకములందుఁ గూడ శ్రీకృష్ణుని పేరు కాన్పించుచున్నది.

వీనియందున్నదియందును గూడ శ్రీకృష్ణుడు పూజ నీయఁడుగను విశేషించి యవతారమూర్తికగున వర్ణింపఁబడి

నాడుగాని సామాన్యుడుగా వణికింపబడి యుండలేదు. కొందఱు బాగుగా నాలోచించి చూడక ఛాండోగ్యములో “నేవకీపుత్రుడైన కృష్ణుడు” అని మాత్రము లెలువబడి యుండుట చే నప్పటికింకను అవతారమూర్తిగా భావింపబడుట లేదని సాహసించి వ్రాసియున్నారు. ఇది యసంగతము. తైత్తిరీయములో “నారాయణా యవిద్య హేవానుదేవాయ ధీమహి” అని వాసుదేవుడు నారాయణుడైనట్లుగా లెస్సగా వ్రాయబడియే యున్నదిగదా. ఇత సందేహమున కవకాశమెక్కడిది?

అయినను ఇతర దేశస్థుల గ్రంథములలో నీవిషయ మెటున్నదో విచారించుము.

ఇతరగ్రంథ దృష్టాంతము.

“గ్రీను” దేశస్థుడగు “మెగాస్తెనెసు” అనునతడు శ్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము + వ శతాబ్దమున మనహిందూ దేశముం వచ్చినాడు. ఈతడు మనదేశముం గూర్చి కొంతగ్రంథముం వ్రాసియుంచినాడు. ఈతడు మనదేశమునందలి యొక్క దైవతమును గూర్చి ముచ్చటించి యున్నాడు. అవర్ణనమునుబట్టి యదైవతముం తప్పక కృష్ణుడు కావలెనని పా్జులు చెప్పుచున్నారు.

ఇంతయేల గ్రీకుదేశస్థుల పురాతనగ్రంథములందుఁ గూడ కృష్ణుడు వర్ణింపబడి యున్నాడు. విద్వద్వరులగు

తాలగంగాధర తిలకల మతమనుబట్టి గ్రీకువారికిని మనకును జాలసంబంధము కలదుగదా.

గ్రీకుల బామలోనివురాతన గ్రంథములలో ఆపొల్లో (Apollo) అనుపదము కన్పించుచున్నది. దీనిని గూర్చి “ఇండియా ఇన్ గ్రీసు అర్ బ్యూత్ ఇన్ మైథాలజీ” (“India in Greece or Truth in Mythology”) అను గ్రంథరాజములో నిట్లు వ్రాయబడి యున్నది.

“Another Scion of this royal stock has been demonstrated to be the deified christna of the *Loedae. men* (Loedaimon) whose name was also.

(A.) Balano-z Apollonos, or Apollo.

The name Apollonos is the Greek euphonic term of A Balano-ja * name of Krishna,

(* derived from “Bala” Balarama and “anoja” younger brother.)

(దైవముగా భావించబడు కృష్ణుడు ఈ రాజవంశము యొక్క మఱియొక భాగమున నున్నాడు. ఈతనికి ఆ “బలానోజ్” ఆ “పల్లొను” లేక “ఆపొల్లో” అని నామాంతరము కలదు.

ఆ ‘పొల్లోనోస్’ అనునది కృష్ణుని పేరగు ఆ ‘బలానోజ్’ అనుదానిని గ్రీకులు ఉచ్చారణ సౌకర్యార్థమై మార్పుకొనిన పదమైయున్నది. (*ఆ “బలానోజ్” అనునది “బలానుజ”

అనుదానినుండి పుట్టినది. బల=బలకామనియొక్క అనుజ= తమ్మోడు అని దీనియర్థము.)

కాసనప్రమాణము:— ఘూర్జరప్రభువుల కామకాసనములందును నాశికాత్యంబకము కడనున్న శిలాకాసనమునందునుగూడ కృష్ణుని పేరుదాహరింపఁబడి యున్నది. ఈరీతి కాసనము లనేకములు కలవు. ఈరీతిగాఁ గ్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వమే సర్వవిధముల నుప్రసిద్ధుడై యున్న కృష్ణుడు శ్రీస్తుయొక్క చారిత్రమునుండి కల్పింపఁబడిన కల్పితపురుషుడని చెప్పటకు బుద్ధిమంతులెవ్వరయిన సాహసించురా ?

“That there is nothing mythological in this account of Crishna will be distinctly seen; for Crishna the son of Devaki is actually named in the Chandogya Upanishod, towards the close of the third chapter as having received instruction from Ghora, a descendant of Angiras.”

(కృష్ణుని చారిత్రములో నసత్యమగునట్టి పురాణగాథలే దను సంగతిబాగుగాఁ దెలిసికొనవచ్చును. ఏమన దేవకీను తుడైన కృష్ణుడు వాస్తవముగా ఛాండోగ్యోపనిషత్తులోఁ బేర్కొనఁబడి యున్నాడు. అతఁడు అంగీరసుని వంశస్థుడగు ఘోరునికడ వేదాంతము నభ్యసించినట్లుగా మూడవఅధ్యాయములో తుదిని (17 వ ఖండములో) తెలుపఁబడియున్నది.) అని ఇండియా ఇగ్రాగ్రీను అనుగ్రంథములో వ్రాయఁబడియున్నది.

కాలము:—ఇక కృష్ణుని కాలముంగూర్చి చర్చించుకొందము. కృష్ణుడు ఛాందోగ్యోప నిషత్తులో నుదాహరింపఁబడి యుండుటచే నప్పటికాతఁడు నుప్రసిద్ధుడైనట్లు విస్పష్టమగుచున్నదికదా. ఛాందోగ్యద్వ్యుపనిషత్తులు శ్రీస్తువుట్టుటకుఁ బూర్వ మేడవ శతాబ్దమునాటివని మాకుప్రమాణములగు దొరవారు మున్నగువారు వ్రాయుచున్నారు. కాబట్టి యప్పటికిఁ బ్రసిద్ధుడని నిరాక్షేపముగాఁ జెలియవచ్చుచున్నది. ఇంకను కృష్ణార్జునులు ఇద్దఱునుగూడ పాణిని వ్యాకరణములో నుదాహరింపఁబడి యున్నారు. పాణిన్యాచార్యులవారు శ్రీస్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 12, 13 శతాబ్దముల మధ్యకాలమునాడని “ గోల్డుస్టకరు ” అనుపాశ్చాత్య విద్వాంసుఁడు నిశ్చంకముగా ఋజువుచేసియున్నాఁడు. కాబట్టి కృష్ణార్జునుల చారిత్రమప్పటికిని నుప్రసిద్ధమని తెలియవచ్చుచున్నది. మఱియును మహాభారతములో కృష్ణార్జునులు ముఖ్యులుగా వర్ణింపఁబడియున్నారు. కథకంతకును బ్రధానులు. వారులేకున్న కథయేలేదు. కాన భారతములో వీరివీల చేర్పఁబడిరనుటకై తికాదు. ఈభారతము శ్రీస్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 15, 16 శతాబ్దముల నాటిదని విద్వద్వరులగు బాలగంగాధర తిలకులు మొదలగు భువనమతులచే ఋజువుచేయఁబడియున్నది. ఈక్రిందికారణములచే భారతయుద్ధము శ్రీస్తువుట్టుటకు, పూర్వము 15 శతాబ్దము పైదని పండిత వరులు తలంచుచున్నారు.

(1) విష్ణుపురాణములో వరీక్షత్తుకాలము కలియగాదిగ తాబ్దము 1200 అని తెలుపబడియున్నది. దీనినిబట్టి భారత యుద్ధకాలము క్రీ. పూ. 1900 అగుచున్నది.

(2) విష్ణుపురాణములో నందుడు చంద్రగుప్తునకు 100 విండ్లుపూర్వ్యుడని తెలుపబడియున్నది. “అలెక్జాండరు” కాలమువాడైన చంద్రగుప్తుడు క్రీ. పూ. 315 సంవత్సరములనాటి వాడగుట నిరాక్షేపము కావున నందుడు క్రీ. పూ. 415 నాటివాడగుచున్నాడు. విష్ణుపురాణమునుబట్టియే నందునికంటె యుద్ధిష్ఠిరుడు 1000 సంవత్సరములు పూర్వ్యుడగుచున్నాడు. దీనినిబట్టి యుద్ధిష్ఠిరుడు క్రీ. పూ. 1415 వత్సరములనాటి వాడగుచున్నాడు. అనగా నించుమించుగా 15 వ శతాబ్దమునాటి వాడగుచున్నాడు.

(3) భాగవతమునందును, వాయు పురాణమునందును, విష్ణుపురాణమునందును గూడ జ్యోతిష సిద్ధాంతరీతిగా యుద్ధిష్ఠిరుని కాలమివ్వబడియున్నది. దీనినిబట్టి చూచిన నీకాలము క్రీ. పూ. 15, 6 శతాబ్దముల నాటిదగుచున్నది.

(4) భారతయుద్ధకాలము తెలిసికొనుట కింకొక మంచి యాధారము కలదు. భారతములో భీష్ముడు యుద్ధరంగములో బడిపోయినతరువాత ఉత్తరాయణము వచ్చువఱకును జీవించి యున్నాడనియు మాఘమాసములో సుత్రాయణమా వచ్చినదనియు పిమ్మట దేహమును జాలించినాడనియుఁ దెలుపబడియున్నది. ఇప్పుడు త్రాయణము మాఘ.

మాసములో వచ్చుటలేదు. పుష్యమాసములో వచ్చుచున్నది. ఈభేదమునుబట్టి జ్యోతిషసిద్ధాంతరీతిగా లెక్కచేసిచూచిన భీష్మనిర్యాణకాలము క్రీ॥ పూ॥ 16 వ శతాబ్దమున నైనదని పాలగంగాధరతిలకులు నీరేంద్రనాథపాలుగారు మున్నగు విద్వాంసులు చెప్పుచున్నారు.

ఇట్టిశాస్త్రీయ కాణములనుబట్టి చూడఁగా శ్రీకృష్ణభగవానులవారు క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 14 వ శతాబ్దమువారిని తెలియవచ్చుచున్నది. దీని కితరవిషయములును దోడ్పడుచున్నవి.

శ్రీకృష్ణుఁడు జూరుఁడా?

“శ్లో॥ మాతసజలధరరుచయే॥ గోపవధూటీదుకూలచోరాయ॥ తస్మైకృష్ణాయనమస్సం సారమహీరుహస్య బీజాయ॥” ముక్తావళి.

యోగీశ్వరేశ్వరుడైన శ్రీకృష్ణవరమాత్మ హిందువుల తెల్లను బరమదైవముగనున్నాఁడు. సకలకళ్యాణ గుణవతిపూర్ణుండగు గోపాలుండు జూరుఁడని యజ్ఞులగువారు భ్రమపడుచున్నారు. ఈదురూహ మొదట వరమతిష్ఠులకును వర.

మతస్థులననుకరించుటయే పరమధర్మముగా నెంచు స్వేమ
తస్థులకును కూడఁ గలిగినది కాని యిదినియ్యాలము. ప్ర
మాణగ్రంథములెల్ల నీవిషయమున నింతయు నవకాశముని
చ్చుటలేదు. శ్రష్టచారిత్రముంగూర్చివిష్ణుపురాణము, భారత
ము, హరివంశము, శ్రీమద్భాగవతమును ముఖ్యప్రమాణ
గ్రంథములుగా నున్నవి. వీనియందన్నిటి యందును యశో
దాకిశోధుని పూతచారిత్రము వివరముగాఁ దెలుపఁబడియు
న్నది. తక్కిన పురాణములందును ఈకథకలదుగాని వాని
యందన్నిటియందును మిక్కిలిసంగహముగాఁ దెలుపఁబడి
యున్నది. కాన వానితోఁ బ్రయోజనములేదు.

పై నుదాహరింపఁబడియున్న ప్రమాణగ్రంథములగు వి
ష్ణుపురాణములను నిష్పక్షపాతముద్ధితో బాగుగా నారసించు
చిన విచేక యెవఁడును శ్రీకృష్ణాడు జారుడని చెప్పసాహ
సింపఁడు. ఇట్లు తలంచుటకు మూలగ్రంథములం దెవటను
నాధారములేకుండినను మూఢ భక్తులు తెలియఁ యును వృ
ధాశత్రువులు గిట్టకయును మిమాత్మయొక్క పరిపూర్ణ
వతారమయిన శ్రీకృష్ణవరప్రహ్లాదులును జారత్వముచేసిన
వానినిగాఁ దోపఁజేయుచున్నారు.

మూఢభక్తులు యదునందనుంగూర్చిచేయు :: గోపికా
జారాది, స్త్రోత్రములనుబట్టి యాతఁడు జారుడని పై వారు
తలంచునట్టి వర్ణనము చేసినను వారి హృదయములందుమా
త్రమాదురూప యావంతయునులేదు. వారిహృదయము

లు వినిర్మలములే. కృష్ణుని చేతలు జారత్వదూషితములను తలంపే వారికి లేదు. గోపాలుడు దైవమనియు భక్తవత్సలుడుగాన గోపికలఁ బరిపాలించి నాడనియు నిండియవశగతుడు గానిదైవముచేయుకృత్యములెల్లనుబూతములేయనియు వారితలంపు. కావునదీనికంతగా విమళశోభనిలేదు. ఇకవృధాశక్తుత్వమును వహించిన మహాపురుషులన్ననో కృష్ణుని గోపికాజారాదినామములతో బిలుచుటలో నెంతయోదురూహకలదు. కృష్ణుడు నీచమైన జారత్వమును జేసినాడని గోకమునకుఁ దోఁపఁజేయవలయునని వీరితలంపు. వీరునవనాగరికులు. వరమతాచారవరులు కావుననే స్వమతాచారములకుఁ బనులు శ్రీకృష్ణపరమాత్మకు వృధాశక్తువులు నేడేకలుగలేదు. చిరకాలమునుండికలరు. ఆ తనిజీవితకాలములోనే పలుపురుకలరు. శిశుపాలజరాసంధాదులెల్ల తత్కాలమునందున్న కృష్ణుని గర్భశక్తువులు. కానియాకాలమునాటి గర్భశక్తువులకును నీకాలమునాటియకారణ శక్తువులకును జాలవ్యత్యాసముకలదు. ఏమనవారెంతశక్తువులైనను శ్రీకృష్ణుని జారునిగా నిండింపలేకపోయినారు. ఇప్పటిశక్తువులకన్ననో నూటికడ్లులేదు. చేతికి హద్దులేదు. ఆ కాలపువైరులు కూడఁ గనిపెట్టలేని జారత్వమునుగోవిందునందువీరునేడు కనిపెట్టిరి! శ్రీకృష్ణునిసమకాలికశక్తువులను గూర్చి ఆనీవిసాంటుదొరసాని గారిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

“Srikrishna had many bitter enemies during his life on earth, who assailed Him with unmeasured violence, and brought many charges against Him, but none accused Him of immoral relations with women. Shishupala is a striking instance of this. In his vehement tirade against Shrikrishna in which he ranges over His life “defaming and polluting,” he does not accuse Him of any crime of this kind. It is obvious that if His contemporaries condemned His relations with the Gopis, His enemies would have made this a chief and most effective charge against him.”

(ఈ భూమిపై శ్రీకృష్ణునకు దనదీవితకాలములోనే వలువు గల గృహశత్రువులుగలరు. వాంఛితైక్యలేని ద్వారా న్యముతో నాతని నెదుర్కొని యాతనిపై ననేక దోషముల మోపిరి. కాని వాంఛివ్యయను గృష్ణునకు స్త్రీలతో నీతిబాహ్యముగా సంపర్కమున్నట్లు నింద మోపియుండలేదు. ఇందులకు శిశుపాలుడు ప్రబలనిదర్శనము. మర్యాదనష్టమును గలిగించుచు కలంకమును బొసంగించుచు శ్రీకృష్ణునిపై నీతఁడుచాల ద్వారా న్యముచు జూపియున్నాడు. అనిందలలో కృష్ణునందు జూరవనింద మోవఁబడియుండలేదు. ఆకాలపు వారిలో శ్రీకృష్ణుడు స్త్రీలతోఁ గూడనిసాంగత్యము కలిగియున్నాడనునింద యాతనియందున్నయెడల నాతని శత్రువులు దానిని బెద్దజేసి యొక గొప్ప దోషముగా నాతని నిడించుదురనుట విస్పష్టము)

ఇట్లనే ధీరేంద్రనాథపాలుగారును దమ శ్రీకృష్ణచారిత్రమునందు వ్రాసియున్నారు.

మనపూర్వగ్రంథములందు (భాగవతమందు) శ్రీకృష్ణుడు జారుడని జేలుపు కథల నేకిములువర్ణింపఁబడియుండఁగా శిశుపాలుడేల జారుడని నిందింపలేదనియు బిసెంటుదొర సానిగారు మున్నగు నాధునికు లేలజారుడనలేదు అనియునదుగుటవలన నేమి ప్రయోజన మని కృష్ణుని యకారణశత్రువులదుగవచ్చునుగాన సమాధానము చెప్పెదము.

భారతాదులను బట్టి చూచిన కృష్ణుడుజారుడని తెల్పుట కవకాశము లేనియట్లే బాగుగా విమర్శించి భాగవతాదులను బట్టి చూచినను ఆమహాయోగి యగు కృష్ణుడు జారుడుగాడని లెస్సగా బోధవదును. ఇటీవలిమూఢభక్తులు తమమూఢభక్తిని బట్టి కృష్ణుని వర్మల బిచ్చిగా వర్ణించినను వాని నాధారము జేసికొని మూఢస్థులు తమమూఢత్వముచే గృష్ణుని జారునిగా నిందించినను భాగవతాదిపురాణములు మాత్రమట్టి వర్ణనమును జేసియుండలేదు. భాగవతాదు లీవిషయములో మిక్కిలి మెలకువతోనే వ్రాయఁబడియున్నవి.

సరస్వతీనిగూడినకాకు గదా జారుడనిపించుకొనును. అట్టిసరస్వతీ సంగమమును గృష్ణుడు చేసినట్లుగా మనప్రమాణగ్రంథములందు వేనియందును లేదు. కృష్ణుడు గోపికలతోగూడిరమించి నట్లుగా భాగవతమునఁ బలుతావుల వ

ర్ణింపఁబడి యుండఁగా నాతఁడు వరస్త్రీవర్జితఁడని నీవెట్లు చెప్పగలవందులేని నిష్పక్షపాత బుద్ధితోఁ బొగుగా విమర్శించి చూచిన భాగవతమునందు గోపికలను గూర్చియును గృహనిగూర్చియును వర్ణింపఁబడిన కథ లన్నియును భక్తులగు వారికి వేదాంతమును (జీవేశ్వరసంబంధమును) కథల మూలముగాఁ దెలుపుటకు వాఁచియఁబడినవే కాని వేఱుగాదనిని శ్లోకముగాఁ దెలియఁగలదు. ఈవిషయము వివేకమూర్తులగు వివేకానందస్వాముల వారిట్లు వాఁసియున్నారు.

“ People with ideas of sex, and of money, and of fame, dubbing up every minute in the heart daring to criticise and understand the love of the Gopies! That is the very essence of the Krishna incarnation. Even the Gita, the great philosophy itself does not compare with that madness for in the Gita the disciple is taught slowly how to walk towards the goal but here is the madness of enjoyment the drunkenness of love where disciples and teachings and teachers and books and all these things have become one even the ideas of fear and God and heaven.”

(కాంతాకనకవివక్ష కలిగినసరా ఎద వానిజపించుకొను వారలా గోపికల ప్రేమానుబంధమును విమర్శించువారు! అయ్యది కృష్ణావతారముయొక్క ప్రధానాంశము. గొప్పవేదాంతకాస్త్రమగు భగవద్గీత కూడ నీగాఢప్రేమతోఁ బోల్చి చూచుటకు దగదు. ఏమన గీతలలో శిష్యునకు ముక్తిమా

గ్రముం గూర్చినబోధ క్రమక్రమముగాజేయఁబడి యున్నది. ఇచ్చటనన్ననో గాఢానుభవమే కలదు. ప్రేమానికయమే లయించున్నది. ఇట గురువు శిష్యుఁడు బోధకాస్త్రము అన్నియును సేకీభవించి పోవుచున్నది. భయము, భగవంతుఁడు స్వగ్రముననువివక్షయే యుండనేరదు.

కేవల మోహంధకారనిమగ్నులయిన వారలు కృష్ణలీల లకామతంత్రముగా భావించుదుగాక. కేవల మోహంధకార నిమగ్నులై యుండియుఁ బైకివేదాంతలవలె గాన్పించువారు కృష్ణలీల నిందితురుగాక. జ్ఞానులైనవారలువాని నిజ్ఞాన ప్రదములగు బోధలు గా గ్రహించుచున్నారు. అదియెట్లన ఇట్లు:—

శత్రుపక్షమువారలు దూషించు కృష్ణలీలల వరుసగాఁడి సేకొని వానివిశేషభావమును వ్యక్తపఱచెదను.

గోపికావస్త్రోపహరణము.

1 మొదటిది గోపికావస్త్రోపహరణము. గోపికావస్త్రోపహరణము యొక్క తదాంత భావముంగూర్చి యిది పఱకే పెద్దలు చాలగ్రంథములను వ్రాసియున్నారు. వానిలో శ్రీమద్భాగవతమునందే (శ్రీములుపట్ల రామలింగకాస్త్రుల వారిచేఁ బ్రకటింపఁబడిన దానియందు) యాఁబడియున్నదాని నిందుఁ బొందుపఱచుచున్నాను :—

“మఱియు ఈవస్త్రోపహరణ ప్రకరణములోని వరమూర్ధమేమనఁగా, స్వాతిరిక్తవస్త్రువు కలదనెడి అజ్ఞానమున్నప్పు

దు సేగ్గు మానము అరిషడ్వర్గములు కలిగియుండును. అ
వృదు వస్త్రాద్భాదనము కావలయు, బహుజన్మ సుకృతము
చేత లభించిన సద్గురూపదేశమువలన “శ్లో॥ మయ్యేవన
కలంజాతం మయినర్వంప్రతిష్ఠితంమయి నర్వం లయంయోతి
తద్భృహ్యద్వయమస్మ్యహం” అనే బ్రహ్మజ్ఞాన ముదయిం
చినవృదు స్వాతిరిక్తబుద్ధి నశించుచున్నది. అవృదు వస్త్రమ
నెడి అజ్ఞానావరణముండదు. కావున స్వాతిరిక్తబుద్ధివలనగ
లిగిది సేగ్గునుమాని శ్లో॥ విశృట్యస్మయమానాం తస్మాత్
దృశ్యం వ్రీడాంచైహిహిం ప్రణమీ ద్ధండ వద్యూమా తా
శ్వచండాల గోఖరం॥ అను భాగవత ప్రమాణము చేవృద
స్థావరజంగమాత్మక ప్రపంచమందలి సర్వ భూతములకును
ఈశ్వరభక్తిచేత సమస్కారము చేయవలయును గనుక గో
పికలనెడు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసులు శ్రీకృష్ణుడనెడు సదాచార్యుని
బోధచేత అజ్ఞానావరణమునువదిలి, సర్వస్వరూపుడైన
స కృష్ణవరబ్రహ్మమునకు “శ్లో॥ ఏకోశివో బహుభానివిష్టః
ప్రత్యగాత్మస్వరూపేణ దృశ్యరూపేణవద్వయం” అను ప్ర
మాణముచేతప్రత్యగాత్మ స్వరూపముగాదృశ్యరూపముగా
నీవే యున్నావు గనుక నీవే మేము మేమనీవు అనుటకు మో
క్షముగా మనోబుద్ధులు జ్ఞానకర్మకాండములు, అనుభవ హా
స్తములతో ముక్తిరని భావము.”

ఇట్లనే పాలవర్తి నాగేశ్వర కాన్తులవారును తెలుగు భాగవతములో ప్రాసించున్నారు. అభావముం గూర్చి యొక్కొంత చర్చింతము.

గోపికబ్రాహ్మము.

కృష్ణలీలల వేదాంతార్థమునుగూర్చి ముచ్చటించుకొనుటకుఁ బూర్వము గోపికబ్రాహ్మవిచారము చేయవలసి యున్నది గాన ముందుగానట్లొనర్తము.

‘గో’ అనఁగా నింద్రియము. ఇంద్రియములను బాలించునది అనఁగా నింద్రియములను వశపఱచుకొనిన దని యర్థముగాన గోపియనఁగా శమాదిగుణ సంపత్తిగల బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసుఁడర్థము. కావుననే పాలవర్తినాగేశ్వరకాన్తులవారు తామాంధ్రభాగవతమున ప్రాసించిన విశేషార్థములలో “గోపికలు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసులు” అని యర్థముప్రాసించుకొనియున్నారు.

గోపికలు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసు లనుటకు మఱియొక నిదర్శనము కలదు. మునులే గోపికలై పుట్టిరను పురాణాగాధయొకటి కలదు. దీనిని బట్టి గోపికలు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసులనుట నిర్వివాదాంశమగు.

గోపికలు ఇంద్రియముల వశము చేసికొనిన యోగిశ్వరులని తెలిసికొనినాము గాన నిక కృష్ణునిగూర్చి గోపికావస్తావహరణ భుట్ట మేమిచెప్పచున్నదో కనుగొందము.

“శ్లో॥ భగవాంస్తదభిప్రేత్యకృష్ణయోగీశ్వరేశ్వరః । వయస్యైరాగతస్తత్రవృతస్తత్కర్మసిద్ధయే॥ ”

ఈశ్వరము వస్త్రావహరణమునకు మొదటనే తెలుపబడినది. ఇందుకృష్ణుడు యోగీశ్వరేశ్వరుడనియు భక్తిచే దన్నారాధించుచున్న గోపికల కర్మసిద్ధి కలిగించుటకు వచ్చినాడు అనియు తెలుపబడియున్నది. గోపికలు యోగీశ్వరులు, కృష్ణుడు యోగీశ్వరేశ్వరుడు.

గోపికా వస్త్రావహరణములో కృష్ణుడు చెప్పిన మాటలుకూడ నయ్యది వేదాంతబోధకాని మఱియొకటి కాదని బోధచేయుచున్నది. ఆవాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాడను.

“శ్లో॥ నమయ్యావేశితధిమాం కామః కామాయకల్పతే । భజితాంక్యధిరాధాన్యో సామోబీజాయనేష్యతే॥ ”

తా. నాయం దుంచబడిన చిత్తముకలవారియొక్క మనోరథము కామాపేక్ష కలిగియుండదు. వేచబడి వండబడిన భాన్యములు మరల మిలువవుకదా.

ఈవాక్యములు కృష్ణునిచే నవహృతవస్త్రులని చెప్పబడు గోపికలం గూర్చి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ చెప్పినవై యున్నవి.

కావున గోపికావస్త్రావహరణము వేదాంతమును బోధించునదియై యున్నది. గోపికలనఁగా యోగులు. వస్త్రములనఁగా అజ్ఞానావరణములు. అజ్ఞానావరణముపోయి దిగంబరుడైన గాని దిగంబరుడగు పరమేశ్వరుని భక్తుడు

బాండ్రా బాలడు. కావుననే యొక క్రైస్తవ పేదాంతి
 “The naked soul must follow the naked “Jesus”
 (దిగంబరుడగు జీవుడు దిగంబరుడగు క్రీస్తును బొందవలె
 ను.) అని చక్కగా వ్యాసీయన్నాడు. సర్వాంతర్యామి
 యగు భగవంతుని కడ మనము దిగంబరులముగా నుండుట
 కు సిగ్గుపడనేల? మనము బట్టలను విడుచునప్పు డక్కడ భ
 గవంతుడు లేడే? ఇంతయేల మనవస్త్రములలో లేదా?
 కావున భగవంతుని ముందట మనము దిగంబరులమై యుం
 డుటకు జంకుచున్నామనగా మనము భగవంతుని సర్వాంత
 ర్యామిగా నింకను దెలిసికొనలేదనుటయే యగును. కావున
 నే క్రీస్తు పరమాత్మ గోపికలతో నిట్లు వలికినాడు:—
 “పి. శృంగారవతులార సిగ్గేల మిముగూడి పిన్ననాటను గో
 లెబరిగినాడ! నెఱుంగరే మీలోన నెవ్వడు నున్నాడనె
 నుచూడని మర్క మెద్దికలదు”

దీనికి శ్రీరాగేశ్వర కావ్యులకారీ (రివరీరి బీకా)సిరి:-

“అహమాదిశ్చ మధ్యంచ భూతానామంతవివచ ” అను
 భగవద్గీత ప్రకారమున సమస్త ప్రాణిజోటియందు పరమా
 త్మయే మొదలు తుడ మధ్యముగ నున్నాడు గనుక గోపి
 కతారా యెందుకు మీరు సిగ్గుపడుచున్నారు. నేననే తెలివి
 వుట్టినప్పటినుండి మీలోనపుట్టి పెరిగియున్నానే. ఎరుగ రే
 మీలోన నెవ్వడు నున్నాడో “యత్సత్త్వయత్సత్త్వం యద
 భావే యదభావః ” అనెడి అన్వయ వ్యతిరేకము వొన్నన

నేనుంటే మీరుండుట. నేను లేకుంటే మీరు లేకపోవుట. నేను అనఁగా వ్రజ్ఞ, తెలివియుని యర్థము. “వ్రజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజ్ఞానా” త్తను శ్రుతిప్రకారము వ్రజ్ఞాన మనెడి నేనుంటే నే మీరుండుట. అవ్రజ్ఞాన మనెడు నేను లేనియెడల మీరును లే కపోదురు గనుక నేను చూడని మర్మ మెద్దికలదు = నేనున ర్వదా మీలోనుండుట మీరెటుఁగరా- నేను పురుషుఁడు మీరు స్త్రీలు అనెడుభేదము గల్పించుకొని మీరేమో సిగ్గుపడెదరు. (సర్వాజ్యేతాని వ్రజ్ఞానస్య నామధేయాని) అని చెప్పి యా పురుషులకు కారణభూతుఁడను నేనై యుండఁగా నా యొద్దనా మీసిగ్గులు. నేను సర్వ జ్ఞుఁడనను సంగతి మీకుఁ దెలియదా?

ఈవాక్యము లన్నియును సీగోపికా వస్త్రావహరణ ముట్టము వేదాంత బోధకయి యేర్పడిన దని విస్మయము చేయు చున్నవి.

ఇంకను సీసందర్శములోఁ గృష్ణ డధిరోహించిన సీవము నుగూర్చి కొంత ముచ్చటించు కొనవలసి యున్నది. ణీశో ప్రావణే అను ధాతువునుండి పుట్టిన సీవమునకు మానవ దేహమర్థము. మానవ దేహమును జెట్టుగా నుపనిషత్తులు పలుతావుల వర్ణించుచున్నవి. కాన దేహమందున్న యాత్మకు ని కడ సిగ్గువదు నెడల నదా సిగ్గునందే యుండవలెను. ఆ తఁడు గోపికలయందుండియే యున్నాఁడు. ఇక ఆతని పట్ల నన్నులై యుండుటకు సిగ్గెల ?

కై ౧ స్తవయోగులు "The naked soul must follow the naked Jesus" అని తలంచునట్లే మనజ్ఞానులు "జ్ఞో" విస్మయ స్మయమానాః స్వాధ్యక్షం వ్రీడాంచ దైహికీం । ప్రణమే ద్దండవ ద్భూమావాశ్వచండాలగోఖరం॥ " అని జ్ఞాని దేహ సంబంధమైన సిగ్గుమొదలగు వానిని విడువవలెనని తలంచుచున్నారు. ఆహేతువుచే గోపికా వస్త్రావహరణమట్టములో యోగీశ్వరేశ్వరుడైన కృష్ణుడు యోగీశ్వరులై తన్ను బొందగోరుచున్న గోపికలకు స్వాతిరిక్త వస్త్రులకలదనెడి తలంపు వలనవచ్చు సిగ్గునకు ముఖ్యమగు వస్త్రాచ్ఛాదనమను నజ్ఞానావరణమును దొలగించి కర్మసిద్ధి నిచ్చినాడు.

శ్లోకం గూర్చి.

నాగేశ్వరకాస్తులవారు చెప్పినట్లుగా స్వాతిరిక్తవస్త్రుల కలదనెడు తలంపున్నప్పుడు గదా సిగ్గుపాడమును దేహాద్య భిమానముతో గూడుకొని లోకజ్ఞానముచే నొప్పుచున్నపు డే దేవుడు తనకంటె భిన్నుడను భావమున్నప్పుడే భగవంతు. నెడుట దిగంబరుడనుగా నెట్లుండనని తలంచు కొనుట సిద్ధించును. అట్టి జ్ఞానము లోకకముగా నెంత మంచిదైనను వాఢ్యాత్మికముగా హానికీ మూలమగును. ఈయర్థము శ్రీ ప్రభులకును మహ్మదీయులకునుగూడ మతగ్రంథ మగుప్రాత నిబంధనమందు విస్పష్టము చేయబడి యున్నది. అరాము, అవ్యయను అదిమదంపతులను దేవుడు సృజించి ఏదెను అను తోటలోఁ బెట్టినాడు. వారు దిగంబరులుగా నుండెడివా

రు. సదా వారికడకు వచ్చి భగవంతుడు వారియొక్క ముఖము కనుగొనెడివాడు. భగవంతుడు తమసమీపముననున్న ను తాము దిగిం బరులుగా నుండుటకు వారెన్నడును సిగ్గు పడ లేదు. కాని యా తోటలో లోక జ్ఞానదాయకమగు ఫలములనిచ్చు చెట్టుకలదు. ఆచెట్టు పండ్లను దిశవలదని దైవమాజ్ఞ యిచ్చియున్నాడు. అపండు తిన నంతకాలము వారు దేవునెదుట దిగంబరులై యుండుటకు సిగ్గుపడలేదు. ఇంతలో సైతాను ప్రేరణముచే వారు జ్ఞాన ఫలములను దిగిరి. అంతకు బూర్వము అమాయకులుగా నున్న అదిమదంపతులు జ్ఞానఫలానుభవము కల్గినది మొదలు భగవంతు నెదుట దిగంబరులుగా నుండుటకు సిగ్గు పడఁ జొచ్చిరి. ఆపేతువుచే భగవంతుడు యథా పూర్వముగా వారికిదేశానమిచ్చుటకు రాగా నాతని యెదుట బట్టలు లేకుండ నిలుచుటకు సిగ్గుపడి యెదుటకు వచ్చుట మానుకొనిరి. అది గని భగ వంతుడు వారిని మందుకు రా బిలచెను. మీము దిగంబరులమంగా నున్నాము గాన మీయెదుటకు వచ్చుటకు సిగ్గు పడు చున్నా మని వారు సమాధానము చెప్పిరి. “ఇదివఱ కిసిగ్గులేదే. ఇప్పుడుక్రొత్తయేమున్నది. ఇప్పుడు సిగ్గుపడనేల జ్ఞానఫలమును తినినారా” యని భగవంతుఁ డడిగెను. తినినా మనివారు చెప్పఁగా భగవంతుఁ డాగ్రహమును బొంది మీరు జననమరణముల పాలగుదురు గాక యని శపించె. తనయెదుట దిగంబరులుగా వారు నం

చరించినంతకాలమును వారియందు బద్ధానురాగుడై యుం
చె. వారట్లుండుటకు స్థిరపడగనే భగవంతుడు వారి నన్య
ధా భావించి కపించె. దీనివలన నేమి తెలియవచ్చుచున్నద
నగా స్థిరము గలిగించు విజ్ఞానము కేవలము జననమరణవరం
వరము గలిగించును. భేదబుద్ధిని గలిగించి స్థిరము బుట్టించని
ప్రజ్ఞాన మన్ననో మోక్షము నిచ్చును. అని తెలియవచ్చు
చున్నది.

కాన విజ్ఞానమును సజ్ఞానావరణమును తొలగించి భగ
వంతుడగు కృష్ణుడు యోగుల కర్మసిద్ధిని బొందిన వారిని
గాఁ జేసినాడని గోపికా వస్త్రావహరణ కథవలనఁ బెలియ
వచ్చుచున్నది.

గోపికలు కృష్ణుని వెట్లు తలంచుచుండిరి.

ఇంకను నీయర్థమే సత్య మనుటకై గోపికలు కృష్ణుని నెట్లు
వానినిగాఁ దలంచుచుండిరో యదియును విచారితము. గో
పికలు కృష్ణుని తమ యింద్రియేచ్ఛలఁ దీర్పు యావన వంతుఁ
డైన సుందరపురుషునిగాఁ దలంచుట లేదు. మఱేమన్న ప
రాత్మరునిగాఁ దలంచుచున్నారు. ఈవిషయము భాగవతము
న గోపికా గీతలయందె యిట్లు చెప్పబడియున్నది.

శ్లో॥ సఖలుగోపికా నందనోభవా సఖలదేహినా మంత రాత్మ
దృక్ విభున సాధికాశోవిశ్వగుప్తయేసఖశిదేయికాసా
త్మకాంకురే॥

(ఓయినఖండ, నీవుయశోదాపుత్రుడవు కావు. విచారిం
వఁగా నమస్తప్తపాణులకు బుద్ధిసాక్షివి. ప్రపంచసంరక్షణము
నకై బ్రహ్మదేవుని చేత ప్రార్థింపఁబడి యాదవ వంశంబున
పుట్టినాడవు. ప్రపంచ రక్షణమునకు అవతరించిన నీకు భక్తు
లను కాపాడక యుపేక్షించుట యనుచితము)

ఇట్టిభక్తిగల గోపికలు నీచేంద్రియ వాంఛచేగృహ్ణిని గూ
డిరనుట కంటె వింతయొండఁ గలదా?

కావున సర్వవిధముల గోపికా వస్త్రావహరణ ఘట్టమువి
నిర్మలమైన వేదాంతమును బోధించుచున్నది గానియూఢులు
తలంచునట్లు జారత్వబోధకముగాదు.

గోపికావస్త్రావహరణ ఘట్టము.

గోపికా వస్త్రావహరణ ఘట్టము యొక్క పరమాధికా
ముంగూర్చి యిదివఱకు ముచ్చటించుకొని యున్నాము గాన
నివ్వకు వ్యావహారిక కార్యముం గూర్చి ప్రసంగించు కొం
దము

గోపికా వస్త్రావహరణ కథ మంచి వేదాంతమును బో
ధించునదియే కావచ్చును అయినను, ఒక సద్భావమును
బోధించుట కయినను కథనుగూడ మంచిదాననే తీసికొన వ
లెనుగాని నీవమయిన వరశ్రీ లోలత్వముం దెల్పు కథతి
మూలముననా వేదాంతమును బోధించుట? అదిహానికి మూ
లముకాదా? యని నవనాగరికులు వ్రళ్ళ వేయేడురు గాన
వారికిఁగూఢానమును దెలుపువము.

గోపికావస్త్రావహారణ ఘట్టాదులు పరికించిచూచిన వ్యవహారరీతిచేతనూడ దోష దూషితములు కావని తెలివి గల తారెల్లరును దెలిసికొన వలసియున్నది. సవనాగరికులు తమకుగల వృథాద్వేష కారణముచే సత్యమును గ్రహింపజాలక విరనులై యీకథలు కామోదేకవశతను దెలుపునవి యని తలంచు చున్నారుగాని యట్టితలంపునకు లోనైన తామే యవివేకు లగుచున్న సంగతిని గ్రహింప లేకున్నారు. విమన:—

శ్రీకృష్ణుడువదియేండ్ల వయసుకాదై యొందుటకుఁ బూర్వమే గోపికలతో వివిధగతుల విహరించి నట్లు భాగవతాదులు తెలుపుచున్నవి. గోపికావస్త్రావహారణ మయిన తరుతాతజరిగిన గోవర్ధన పర్వతోద్ధరణము నాటికి గోపాలునివయసు 7 ఏండ్లని భాగవతము నందీ క్రింది రీతిగాఁ దెలుపఁ బడియున్నది:—

“శ్లో॥ యస్యప్రహాయో బాలః క రేణై కేనలీలయా । కథం బిభర్షిరివరం పుష్కరంగజరాదివ॥

“క॥ ఏడేండ్ల బాలుఁడెక్కడ । క్రిదంగరితమ్మియెత్తుక్రియనందరముకా॥ జూడగిరి యెత్తుటెక్కడ॥ వేడుకనొకచేత నేడువెలుగొగాదోగి॥”

దీనినిబట్టి గోవర్ధనమెత్తునప్పటికి నేడేండ్లవయసు మాత్రము కృష్ణునికేగలదని తెలియవచ్చుచున్నది. కావున గోపికావస్త్రావహారణము నాటికింతకంటెను చిన్నకాదు. ఇంతపిన్న

వయసుకలవానికిఁ ద్రియ కామముందుననిబుద్ధిగలవారెవరై
నఁ దలంచుటకు నవకాశము కలదా? ఏడేండ్లబాలుఁడు గొప్ప
కలతో విహరించెనన నది కామవశమున జరిగిన దనుటకు
గాని దానినిబట్టి తాముకామవికారము నందుటకుఁ గాని వి
వేకముగల పాతకుల కింతయైననందుగలదా? కావున భాగ
వతమున వర్ణింపఁబడిన కృష్ణలీలలన్నియును నతి బాల్యమున
నే వర్ణింపఁబడి యున్నవగుటచే మనభాగవతాదు లపార్థ
ము చేసికొనుటకుఁ జదువరుల కింతయు జోటిచ్చుట లేదని
సరనులుగ్రహించు కొనవలసి యున్నదిగదా. ఏడేండ్లబా
లుఁడు స్త్రీలతో జారత్వము చేసినాఁడట. దానిని మననవ
నాగరికు లధిక్షేపించు చున్నారట? ఇందులో నేది వింత?
తప్పక రిది? దోషులెవరు? ఏడేండ్లబాలుఁడుజారత్వము చేసి
నాఁడని తలంచువారేకదా తప్పక నగుటకు లోనుగావల
సియుండును?

కాబట్టిమన గ్రంథములు కృష్ణుని లీలల నధిక్షేపించుట
కవకాశము రవ్యంతయేని నుసంగుటలేదని బుద్ధిమంతులూ
హించుకొనఁదగి యున్నది.

అతిబాల్యమున వర్ణింపఁబడిన లీలల నన్యథాభావించుట
తప్పని చిఁసెంటు దొరసానిగారు హీరేంద్రనాథ పాలుగా
రు మున్నగువారు చక్కఁగా నిదివఱకే వ్రాసియున్నారు.

ఈకాలమునాటికి నందనందనుని వయసెంతయో తెలిసి
కొనియున్నాముగాన నిక అపహృత వస్త్రులయిన గోపికల
వయసుంగూర్చి చర్చించుకొందము.

నాడవహృతవస్త్రులయిన గోపికలు సప్తహాయ నముల
యీడుగల కృష్ణుడు తమకు భరణ కావలెననికోరుకొను
చుఁ దమకోరిక సిద్ధించుట కయి కాత్యాయనీ వ్రతము చే
యుటకై యాజలాశయము కడకువచ్చి వ్రతమునరించుచు
వృతమధ్యమందే తమచేలముల నొడ్డుననుంచి నీటిలో జల
కమాదుటకు మొదలుపెట్టిరి ఈయంశముభాగవతమునందే
యిట్లు చెప్పబడియున్నది.

“శ్లో” తేమత్రైతధమేమాసి నందవ్రజ కుమారికాః ।
చేరుహావిష్యంభుంజానామాపంకాత్యాయనీ వ్రతం॥
కాత్యాయనిమహామాయే మహాయోగి న్యధీశ్వరి । నందగో
పనుతందేవి పతింమేకురు తేనమః॥”

దీనినిబట్టికృష్ణుడు భరణ యగుటకై యీగోప బాలికలు
కాత్యాయనీవ్రతముచేయుచుండిరని తెలియవచ్చుచున్నది.
విడండ్రబాలుడగు నందకిశోరుడు భరణకావలయుననికోరు
కొనెడి బాలికలంతకంటె పిన్నవయసు కలవారై యుండ
వలయుకదా? “అసమానార్హ గోత్రజాం యవీ యశీం భా
ర్యాంవిందేత” యనిమనశాస్త్రములు మొఱలికుచున్నవిగా
న కృష్ణుని భరణగాఁగోరు గోపికలు కృష్ణునివయసు కంటె
పిన్నవయసువారు కాకతప్పదు. విశేషించినీరెల్లకును నవివా

హితలగు కన్యకలుగావుననే భాగవతములో నీ ఘట్టముందు నీగోపికలు 'కుమారికాః' అనియు 'కుమార్యః' అనియుఁ జెప్పఁబడియుండిరి. కాఁబట్టి పరశ్రులుకారు వివాహముకాని చిట్టిబొట్టలు.

ఏడేండ్లకు లోఁబడిన వయసుగల చిన్ని కృష్ణఁడు తనకంటె చిన్నవాండ్రగు గోపబాలికలతోఁ గ్రీడించిన క్రీడలు మననవనాగరికులకు కామవికార చేష్టలుగాఁ గాన్పించు చున్నవంట! ఇది గొప్పవంతకాదా! ! ఏడేండ్లపాలురు నై దేండ్లబాలికలు కలసి విగోదాధఁ మాదుకొను నాటలను బట్టి తారాయందు తారత్వము నారోపించు మహానుభావుల బుద్ధియే బుద్ధిగదా! !

కాఁబట్టి వ్యవహారరీతిచే జూచినను గోపికావస్త్రావహరణఘట్టమునుబట్టి శ్రీకృష్ణునందు తారత్వదోషము నెంచుట కవకాశ మినుమంతయును లేదు.

సంస్కృతభాగవతములో నీఘట్టమునందు వ్యాసభట్టారకులు గోపికల "సంద్రవతి కుమారికాః" అనిబాలికల గాఁ జెప్పటయొకక తారి విషయముగా నెచ్చటను (గోపికా వస్త్రావహరణ ఘట్టములో కవకుదాది వర్ణనమును గూడఁ జేయలేదు, ఇదంతయు నాగోపికలు వసి బాలికలని తెలుపుటకే యిట్లు వ్యాసులవారిచే వ్రాయఁబడి యున్నదని విస్పష్టము చేయించున్నది. అయినను తారతమ్యమును గ్రహింపఁజాల

క యిటీవలి తెలుగుకవులు కిందిరీతిగా నీగోపికల గవకు చాదికములు గలవారినిగా వర్ణించియున్నారు:—

“మ॥ రమణుల్ ప్రొద్దున పేలుకాంచి నఖులక్ రందం చునాత్మీయనా। మములక్ జీరికుచ ద్వయీ భరములుక్ మ ధ్యంబులల్లాడగా॥ బ్రమదోద్దామ గజేంద్రయానలగుచు॥ బద్మాక్షునిక బాడుచు॥ యమునాతీరము చేరఁజొయిరిగృ పీతాన్యోన్య హస్తాబ్జలై॥”

మూలమునందీ ‘కుచద్వయీభరములు’ లేవు అందునీయ ర్థమిక్రిందిరీతిని చెలువఁబడియున్నది:—

‘పల్ల॥ ఉపన్యతాయగోత్రై స్సెస్వరన్యోన్యాబద్ధబాహ వః॥ కృష్ణ ముచ్చైచ్ఛగు ర్యాంతకి కాళింద్యాంస్సాతును న్యహః॥’

తెలుగుకవి “కుచద్వయీభరములక్ మధ్యంబులల్లాడగా బ్రమదోద్దామ గజేంద్రయానలగుచు॥” అను పదముల మూలములో లేనివానినిచెచ్చి పెట్టినాడు. తెలుగుకవివర్ణించిన రీతిగా గోపికలు కుచద్వయీ భరాలనలై నిండు జవ్వన ముననున్న యెడల బాలుడగు కృష్ణుడుమగడు కావలె నని కోరుకొనుట తటస్థంపఁగలరా? తెలుగుకవి యాయంశము ను విచారించలేదు. తానును నీవ్రేతల “గోప కుమారికలు” “కన్నియలు” అనివాసియునుగూడ వారుకుచభరము కల వారినిగా వర్ణించియున్నాడు. శ్రీవర్ణనము చేయునప్పు డెల్ల కుచవర్ణనముచేయుట కవుల కలతాటై యున్నది. అయి

భ్యాసమునుబట్టి తెలుగుకవి యిటతలవనితలంపుగాఁగఁజవర్ణనమును బెట్టియున్నాఁడు. సంస్కృతకవి యాసందు కూడఁగలిగించి యుండలేదు.

పై కారణములచే గోపికావస్తావహరణఘట్టము కృష్ణాదుజారుడని తెలుపుట కింతయు నవకాశము కలదిగా నుండ లేదని సర్వవిధముల నిస్సంశయముగాఁ జెప్ప వచ్చును.

ఇక ఈశధ మూలము - భక్తులు కామపరవశులై పాదైఖ్యిరాయను సంశయింపఁగూర్చి ముచ్చటించుకొందము.

పైన మనము కృష్ణలీలలు కేవలబాలకీడలని కనుగొనియున్నాము. కాబట్టి యివి చదువరుల హృదయములందు గామవికారమును సంకురింపఁజేయుఁజాలవు. భక్తులెల్లరు నీశధ భక్తిరసప్రధానమయినదిగా గ్రహించుకొనుచున్నారని కామతంత్రముగాఁ దలంచుటలేదు. భక్తులు కానివారికి దూష్యముగాఁదోచిన తోచుగాక. భక్తులకట్లుతోచుటలేదు. భక్తియున్నవృద్ధినీచోహలు తోచవు. అదిమిక్కిలి పాపనమైనది. అదిచెడిన నాపిమ్మట నేదితోచినను దోచవచ్చును. ఇందులకుఁ దార్కాణముగా శ్రీరావుబహదరు కందుకూరి వీరేశలింగము వంతులవారి చారిత్రమునేయుదాహరణముగాఁ దీసికొందము. శ్రీవంతులవారు వృద్ధులయిన తరువాత నేమతముకగియుండినను యౌవనమధ్యముననున్న కాలములో నీగోపికా జారుడే యిట్టి దైవతముగాఁ గలిగియుండిరి. వీరు 25 ఏండ్లవదుచుతనముననున్న కాలములో

రసికజనమనారంజనమను నొకశృంగార ప్రబంధము నొనరించి దానినీగోపికావస్త్రుచోరున కంకిత మొనరించిరి. అందుఁ దమయిష్టదైవతమగు గోపీజనవల్లభుని చర్యలలో వస్త్రాభివరణలీల నీక్షించిరిగా వర్ణించి తమయిష్టదైవతమునిట్లు మ్రొతియించి యున్నారు.

“క॥ పొన్నగున్న నెక్కి గొల్లచువ్వుబోండ్లతోదుతకా । వన్నెమీఱఁజేతులెత్తి వల్వొక్క చెల్వనకా । జెన్నుమీఱఁమొక్కకున్నఁ జేలియ్యనంచునాఁ । డన్నపంతు గెల్పుకొన్నయట్టిటవేలుచా॥”

ఈ వీరేశలింగ కవిగారు గోపాలకథకమును గూడ విరచించియుండిరట! ఆపుస్తకముమాత్రమచ్చుపడలేదు! ఈరీతిగా గోపాలు నిష్టదైవతముగాఁ బెట్టుకొని గోపంగనాదు మాలచౌర్యము నొకగొప్ప స్తవనీయ కార్యముగాఁగొని చరించిన శ్రీలింగ కవిగారు “యథా దేవ స్తథాభిక్షాః” అను న్యాయమున-దామువిగ్రహారాధనమను శ్యాసములోఁబ్రాసినదాని-ననుసరించి తామింతయైన నిండియవళగతులయిపోయిరా ? లేదని మనమెఱుఁగుదుము. లింగముగారివంటి కృష్ణభక్తులు లోకములో వేసవేలుకలరు. వారెవరును కృష్ణభక్తిచరిత్రమునుబట్టి చరితమనస్కులయిపోలేదు. బుద్ధిశీలులొక కొందఱు తమకు సహజముగానున్న దుర్గుణములనుబట్టి కృష్ణలీలల నొకసాకుగాఁ బెట్టుకొని చెడిపోయినఁ బోవచ్చు

ను. అంతమాత్రముచేత మనము కృష్ణ భక్తులు దుర్వృత్తి కలవారై యుందురని తలంపరాదు.

శ్రీవీరేశలింగం వతులవారు శ్రీకృష్ణుని వస్త్రావహరణాది లీలలనమ్మి వానిని భక్తితో స్మరించుకాలములో వీరుపాజ్ఞాలుగాని యజ్ఞాలుగాను 25 ఏండ్లవయస్సుగలదు. హూణవిద్యాసంస్కారము పూరితయైనది పెద్దగ్రంథకర్తలయినారు. ఇట్టియున్నతస్థితియందుండియునుగూడ కృష్ణలీల భక్తితో వణికించియుండిరి! ఇదిపాపచింతనమంశనా? కాదు. వినిర్మలమయిన భక్తితోడనే. భక్తియున్నంతకాలమును గృష్ణుని కళ్యాణగుణములు కలవానినిగానేయెంచి తత్పాదభక్తులయ్యియుండిరి. ఆకాలమునందు జారత్వముదోషముకాదను తలంపు వీరికిగలదా? లేదు. ఇవ్వుదంతపరిజ్ఞానమున్నచో యవ్వడును సంత పరిజ్ఞానము కలదుగాన జారత్వముదూష్యముకాదను తలంపు వారికింతయులేదు? అయిననుజారుడనిపిలువఁబడు కృష్ణనేల యిష్టదైవతముగాఁ గొలిచిరి? భక్తికాలములోఁ గృష్ణఁడు జారత్వముచేసినట్లు వారుతలంచి యుండలేదు. అప్పుడీ లీలలన్నియు కళ్యాణ కార్యములుగానే కాన్పించినవి. కావున దీనినిబట్టియే భక్తులగువారి హృదయములందు కృష్ణలీలను గూర్చి పాపచింతనమేయొడదనియు వారికి కృష్ణఁడు వరమాత్మయను తలంపుండునే కాని జారుడను భావమేయొండదనియు లీలలనన్నిటిని నిష్కళంకములగు దైవకార్యములుగా వారుతలంపురనియు మన

ము గ్రహించు కొనవలసియున్నది గాన కృష్ణుని నిక్కమగు భక్తితోఁ గొల్పినను వస్త్రావహరణాదుల గీతించినను హానియింతయులేదు. భక్తిచెడినవారు చెడుట నహజమేకదా.

గోపీ వస్త్రావహరణముం గూర్చి యిదివఱకు ముచ్చటించు కొనినాము గాన ఇక రాసక్రీడం గూర్చి చర్చించుకొందము.

రాసక్రీడం గూర్చి ప్రసంగించుకొనుటకుఁ బూర్వము మరల గోపికలతోఁ గృష్ణుఁడు చేసిన లీలల నెట్టివానినిగా మన పూర్వులు చెప్పినారో దానిని బాగుగాఁ జర్చించుకొందము.

శ్రీకృష్ణ కర్ణామృతములొఁ గృష్ణలీలలీరీతిని వణింపఁబడియున్నది.

“శ్లో॥ వరమిమ ముపదేశమాదియధ్యం నిగమ వనేషుని తాంతచారభన్నాః । విచినుతభవనేషువల్లవీనా ముపనిషదర్థములూఖలేనిబద్ధమ్॥ ”

వేదములను నరణ్యములందు నదా సంచరించుటచేత బడలిన యౌవిద్వాంసులారా, నాయుపదేశమును వినుడు. ఉపనిషదర్థము గోపికల గృహములయం దులూఖలబద్ధమై యున్నదిగాన దానికి వారిగృహముల వెలకకొనుడు. అని దీనితాత్పర్యము.

దీనినిబట్టి గోపికాగృహములందుఁ గృష్ణుఁడు చేసిన లీలలన్నియును ఉపనిషదర్థమును (వేదాంతమును) జూఞించునని మనపూర్వులు గ్రహించుకొనియున్నారని స్పష్టమగుచున్నది.

కృష్ణఁడెవడు?

ఇకకృష్ణఁడెవరో మరలఁ జర్చించుకొందము. కృష్ణునిఁగూర్చి గోపాల తాపస్సుపనిషత్తు ఇట్లు చెప్పుచున్నది:—

“ఓం॥ సచ్చిదానందరూపాయ కృష్ణాయా క్లిష్టకారిణే ।
నమో వేదాంత శేషాయా గురవే బుద్ధిసాక్షిణే ॥ మునయో
హస్తైః ప్రాహ్మణమూచుః । కఃపర మోదేవః కుతో మృత్యుర్భి
భేతి । కస్యవిజ్ఞానేనా భలంవిజ్ఞాతంభవతి । కేనేదం విశ్వంసగ్
నరతీతి । తదుహూవాచ ప్రాహ్మణః కృష్ణోవై పరమం దైవ
తం । గోవిందాన్మృత్యుర్భిభేతి । గోపీజన వల్లభజ్ఞానే నై తద్వి
జ్ఞానంభవతి॥”

కృష్ణఁడు పరాత్పరుఁడనియుగోపీజనవల్లభునిచారిత్రిమును
దెలిసికొనిననభలవిజ్ఞానమునుగలుగుననియుదీనితాత్పర్యము.

దీనినిబట్టి కృష్ణఁడు పరమాత్మయనియుగోపీజనవల్లభత్వ
ము సమస్త విజ్ఞానత్వమును గలిగించుననియుఁదెలియవచ్చు
చున్నది.

గోపికలెవరు?

ఉపనిషత్తులనుబట్టి గోపీజనవల్లభుఁడెవఁడో తెలిసి కొనినా
ముగాన మరలనుపనిషత్తులను బట్టియే గోపిక లెవఁడో తెలిసి
కొందము. ఈవిషయమైశ్రీకృష్ణోపనిషత్తులో నిట్లు చెప్పుబడి
యున్నది.

“ఓమ్॥ శ్రీమహావిష్ణుగ్ సచ్చిదానందలక్షణగ్ రామభం
ద్రం దృష్ట్వా సర్వాంగగుండరం మునయో వనవాసినో వి

స్మృతా బభూవుస్తగ్ హో చునోకావద్యమ వతారాన్వై గ
జ్యోతే ఆలింగామోభవంతమితి భవాన్తరే కృష్ణావ తారే
యాయం గోపికాభూత్వా మామాలింగధ॥”

దీనిని బట్టిమననులే గోపికలై రని విస్తృతమగుచున్నది.

కృష్ణుడు వేదాంతవేద్యుడగు వరమాత్మ - గోపికలు త
దై కృముఁగోడు మునులు. కృష్ణలీల లువనినదర్శములు. అని
మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములను బట్టి తెలియవచ్చుచు
న్నది. ఇక కృష్ణలీలల నెట్టివానినిగా గ్రహించుకొనవలెనో
బుద్ధిమంతు లూహించు కొందురుగాక. ఇటుపై రాసక్రీడ
యొక్క వేదాంతార్థవిచారమునకుగడంగుదము. ఉపనిష
త్తులు కృష్ణుడు వేదాంతవేద్యుడనియు గోపికలువేదాంతుల
నియు గోపికావల్లభత్వము సమస్తవేదాంతపరిష్కాసమును గ
లిగించునదియనియుఁ జాటుచున్నప్పుడు రాసక్రీడ యొక్క
వేదాంతార్థమును గూర్చి మనము ముచ్చటించుకొనుట స
హజమేగదా.

రాసక్రీడ.

శ్రీమతులను బురుషులును గలసి నృత్యగావములతో నాడు
నాట రాసక్రీడ. కృష్ణుడును గోపికలును గలసి శరద్రా
త్రులలో రాసక్రీడఁ గావించిరి. ఒకానొక పూజోపాసాని
యందుఁ బండువెన్నెలకాయుచున్న తటి నేడేండ్లబాలుండగు
గోపాలుండు యమునానదీతీరంబున నిలచి మురళీగానమును
గావించ నందప్రజమునందలి గోపికలు మోహితై తల్లులు,

తండ్రులు, అన్నలు, తమ్ములు, ఆత్తలు, మామలు, వతులు, నుతులు, ఇండ్లు, వాకిళ్ళు, నన్నియును విడిచి కృష్ణనియం దుననే బద్ధానురాగలై యితరమునంతను రోసి వానినేకూ డ తలంచి యెందరు వారించుచున్నను నిలువక కృష్ణని జేరి తమతో గ్రీడింపఁగోరుకొనిరి. కృష్ణఁడును వారి యనన్యభ క్తింగని కగుణింది వారితోఁగలసి నృత్యముచేసి వారికి ము క్తినిచ్చె. గోపికలెందరైన తానును అందరు కృష్ణులయి నుం దగుల కవలియెడలం దానును దనక వలియెడల నుందరులును దేజరిల్ల నొకమండలముగా నిలచి క్రీడఁ గావించె. నడుమ నిద్దలుస్త్రీలు నిలచి వీణలవాయింపుచుండ వారినడుమకూ డఁ దానిలచి తానుమురళినూదుచుండె. ఇదితానక్రీడ. ఇక దీనిపేదాంతార్థమును దెలిసికొందము.

రాసక్రీడ యెందులకై జెప్పఁబడినది.

రాసక్రీడ యెందులకుఁ దెల్పఁబడినదో యాయంశమును వ్యాఖ్యాత మొదటనే తెల్పుచున్నాఁడు.

అపాక్యమాల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాఁడను.

“శ్లో॥ భగవానపితారాత్రి శరదోత్పల్లమల్లికాః | వీర్య రంతుంనునశ్చక్రే యోగమాయా ముపాక్రితః॥”

ఇదిమూలములో రాసక్రీడా ఘట్టమనకు మొదటనున్న శ్లోకము. ఈశ్లోక వ్యాఖ్యానములో శ్రీభగ చార్యుల వారి క్రిందిరీతిని వ్రాసి యున్నారు:—

“శ్లో॥ బ్రహ్మదిజయ సంరూఢ దర్పశందర్పదర్పహః | జ

యతిక్రీపర్థి గోపీ రాసమండలమండనః॥ భగవానితి॥ ననువివ
రీత మిదంపరదారాది వినోదేన కందర్ప జితత్వ ప్రతీతేః-
మైవం- యోగమాయాముపాశిత 'క్లో' ఆత్మరామోవ్యరీ
రమత్ - సాక్షాన్మన్మథ మన్మథః॥ ఆత్మన్యవరుద్ధ సారత ఇ
త్యాదిషు స్వాతంత్ర్యాభి ధానాత్ తస్మాత్ రాస క్రిడావి
డంబనంకామవిజయాభ్యాప నాయే త్యేవతత్వం-కంబ శృంగార
రకథాపదేశేన విషయతోనివృత్తిపరేయం॥

(రాసక్రిడ కృష్ణుడు కామజయ మొనరించి నాడని తె
లుపునదియైయున్నది. ఇది వివరీతము కాదా ? పరదా రాది
వినోదమును తెలుపు రాసక్రిడ కామనిగ్రహమును దెలుపున
ది యెట్లుకాగలదందురేని అట్లనందగదు. “యోగమాయా
ముపాశితః” అనియు “ఆత్మరామో వ్యరీరమత్” అని
యు సాక్షాన్మన్మథమన్మథః” అనియు ఆత్మన్యవరుద్ధ సార
తః” అనియు చెప్పినమాటలను బట్టికృష్ణునందు స్వాతంత్ర్య
మంకలదని కాన్పించుచున్నది గాని కామ వశగతుడైనట్లు
కాన్పించుటలేదు. కావున రాసక్రిడావిడంబనమంకామవిజ
యాభ్యాపనమంకే యనునదియే తత్వమైయున్నది. మఱి
యు శృంగారకథ యను విషమీద చెప్పిన నివృత్తి మార్గ
మంగాని యిదికేవల శృంగారప్రధానమగు కథకాదు.)

కృష్ణుడు మురళి సూదగానే యానాదమును విని గోపిక.
లెల్ల తన్మయత్వము నంది యనన్యభక్తితోనాదిని తేరిగని రా

సక్రీడకు ముందుఁ జెప్పఁబడియున్నది. ఈమురళీనాదముయొక్క వేదాంత భావముం గూర్చి సీతారామాంజనేయసంవాదములో నిట్లు చెప్పఁబడియున్నది—

‘సీ. సలలితేంద్రియగోపికలు వరప్రీతిచే
జనుడెంచి తనుబొంది సంతసింప
బ్రహ్మదండిలతావి భాస్వదాధారాది
కపికావళి మహాపికాస ముండఁ
బ్రహ్మదీప్తతపటు స్ఫుటగుండలీంద్రుడ
త్యానందకరముగా నాడుచుండఁ
బొందుగాభ్రామధ్య బృందావనమునఁ
గోపాలమూర్తిఁ

గీ. విమలమానస పవనహస్తములచేతఁ
దనసుషుమ్నా మురళీలీలఁదాల్చిమధుర
గానమొనరించెననఁగ నొంకారమలఘు
వేణునాదస్వరూపమై వెలయునంత॥”

కృష్ణాడను వరమాత్య యొంకారనాదమును మురళీగా గ్రహమును జేయుగా గోపికలను మునులు తన్మయత్వము నంది యావరమాత్యం గూడి యానందించిరని రాసక్రీడవలన మనము తెలిసికొనవలెను. కృష్ణాడను వరమాత్యను బొందుటకు దారేషణ పుత్రేషణ ధనేషణాదు లేవియును పనికిరాక పోవుటయే కాక దానికభ్యంతరములుకూడనై యుండును. కా

నినన్నిటిని విడచి వరమాత్మయందు మాత్రమే చిత్తముంచిన
చారికి మాత్రమే మోక్షములభించును. అనిరాసక్రీడ తెలుపు
చున్నది.

శ్రీకృష్ణుడు జాతుడు కాడని భారత భాగవతముల
నుబట్టి కనుంగొనియున్నాము. జలక్రీడ రాసక్రీడ మున్న
గునవి విసిర్కలవేదాంతములు బోధించు పాపనగాధలని తె
లిసికొనియున్నాము. కాన విశ రాధా మాధవులం గూర్చి
వర్ణించుకొందము.

రాధాకృష్ణులంగూర్చి ప్రజలకుఁ జాలతప్ప టూహలుక
లవు. అవియున్నియును గ్రంథములను దిన్నఁగఁజదువు కొన
కపోవుటచే వచ్చిన వివర్తులు. రాధంగూర్చిన గాధలు భా
రత హరివంశ విష్ణుపురాణములం దెచ్చటనులేవు. ఈవిష
యమై విభులముగా ముచ్చటించుచున్నది. బ్రహ్మకైవర్త
పురాణము ఈపురాణమునందు రాధాకృష్ణులం గూర్చి చా
లతప్పటూహలున్నట్లు వెక్కురు తలంచుచున్నారు. బాగు
గాఁబరికించిచూచిన నీపురాణమును రాధాకృష్ణులం గూర్చి
మంచి యూహలనే బోధించు చున్నదని చెప్ప వచ్చును ఏ
మనః—

రాధయెవరు?

బ్రహ్మకైవర్తపురాణమును రాధనుగూర్చి మంచిరహ
స్యములనేబోధించుచున్నది. ఈశ్వరునికత్తియే యీశ్వర
భార్యగా మన గ్రంథములందు వర్ణింపఁబడియున్నది. వృ

ష్టికి విద్యయవసరముగాన బ్రహ్మకు పత్నిగాఁ జెప్పఁబడినది పాలనమునకు లక్ష్మీ ముఖ్యము. కావున విష్ణువునకు లక్ష్మీ జాయగా జోధింపఁబడినది. యమునకు శక్తి వధానము కాఁబట్టి పార్వతి శివుని వారగా వ్యక్తికరింపఁబడినది. ఈ శ్వరశక్తియేమాయ అమాయయే యీశ్వరసహధర్మిణి అ యీశ్వరమాయయే రాధ. కావున నీమె బ్రహ్మవిషయము న సరస్వతి విష్ణువిషయమున లక్ష్మీ శివునివిషయమునఁ బార్వతి ఇట్లు బ్రహ్మ కై వర్తపురాణమే తెల్పుచున్నది.

బ్రహ్మకైవర్తపురాణము-రాధ.

బ్రహ్మకై వర్త పురాణమున రాధ లక్ష్మీ యైనట్లుగా నీ క్రిందిరీతిని చెలువఁబడియున్నది:—

“చ. అనవరతంబు నెవ్వనిపదాంబులు హంబులుయోగివర్మల య్యనిఁపింతులకొ మునీశ్వరులు ధ్యానము చేసియు నేర్పు పెంపునం, గనుఁగొనఁజాల రవ్వనజనాభునిపక్షమువండు బీరితితో, ననుదినముఁ వసించు జగదంబకు నీకు నమ స్కరించెదఁ”

అని బ్రహ్మ రాధను స్తుతించియున్నాఁడు. ఇందు రాధ సాక్షాల్లక్ష్మీగా వర్ణింపఁబడియున్నది.

మఱియును నాగ్రంథమునందే శ్రీకృష్ణ భగవానులవారు రాధం గూర్చి యిట్లు ముప్పటించి యున్నారు:—

“నేను సర్వంబున కార్యనిగుటంజేసి యేనులేకున్న నన్ని యుశవమాత్రంబులైయుండు నాత్మసంపర్కంబునఁ బ్రాణంబులు శక్తిసంపన్నంబులైయుండునయ్యోత్త్రప్రాణంబులంబరి

త్యజించి చనినకత్తులన్నియు నతనితోడం జనునన్నిటియందు
 పరమాత్మనైన యేనొక్కరుండఁ బ్రవర్తింపుచుండుదు నై
 నను దేహంబులు పృథగ్విధంబులై యుండుటంజేసియెవ్వం
 దు భుజించు వానికే తృప్తిగలుగుంగాని సర్వదేహాలకుత్ప
 త్తికలుగనేర దేను బరిపూర్ణతముండ నగుటంజేసి పృథగ్వి
 థంబులయిన దేహంబుల యందును, సర్వప్రాణుల దేహంబు
 లందును గో-గోకంబునందును రాసమండలంబునందును నిండి
 యున్నవాడ. రాసేశ్వరియగురాధ శ్రీరామకౌపంబున శత
 వర్షంబులు నన్ను సందర్శించుటకు క్షమయై యుండు రుక్మి
 ణి తదీయాంకాసంభూతయగుఁ దక్కినమిత్రత్నులును గోపా
 లికలును దదీయ కళామాత్రలగుదురు.

దీనిం బట్టి రాధ మహాలక్ష్మియని బుద్ధిమంతు లెల్లరును
 దలంఁవదగి యున్నదిగదా. వెండియు నికనొకచక్క డద్ధవుం
 దు రాధ నీకింది భంగిస్తుతియించియున్నాడు:-

‘నీ. అరుదార పైకుంత-మందుమహాలక్ష్మి
 యనుసరస్వతియైనై - యెవ్వదీవు
 మొనసి సర్వైశ్వర్య-ములకధిపాత్రియై
 యలరారు కమలాల-తాంగివీవు
 పాలుపారఁ బద్మనా-భునిమనోహరిణి
 యైనపద్మాదేవి-వరయనీవు
 భువతమహావిష్ణు-జనయిత్రియైవేడ్కఁ
 దరరాగునలవరా-త్పరపునీవు

సింధుకన్యవీపు క్షీలితలంబునమతఃకృ
లక్ష్మీవీపు భోగిలక్ష్మీవీపు
విష్ణుమాయయైన వైష్ణవీసతివీపు
సకలరూపవైన ప్రకృతివీపు”

దీసింబట్టి రాధిక యాదిశక్తియని లెస్సగా తెలియవచ్చుచున్నది.

మఱియును బాధ్యతీదేవి రాధలగూర్చి యిబ్బింగిని వచియించి యున్నది:—

“చ. తిరముగ సర్వదేవతల తేజమునక మునునే జయించి
సం, గరమున శుంభముఖ్యులగు కబుకారులక వధియిం
చి పిమ్మటక, గురుతరబుద్ధి దక్షునకుఁ గూతురనై యటు
బెన్నసీతభూ, ధరసుతనై వరించితిని దవ్వక శంభునిని
దువంపునక”

శ్రీ. యోగింద్రవర్య నీయోగమాయను నేను,
గౌరి నీయాజ్ఞవైకుంఠమందు!
కూరికదక్షిణభాగమందు లక్ష్మీయు వామ,
పాశ్వకావందల సరస్వతియు నగుచు!
మొనసి శ్వేత ద్వీపమున సింధుకన్యనై,
సతికి నారాయణ స్థానమందు!
మునుకొని గౌలోకమున రాధనై వంచ,
ప్రకృతిరూపంబులఁ బరగుచుందు!

వినుము వరమేష్టియొద్ద సావిత్రినేను,
అమరమాతను నేను గళ్యపునియొద్ద!
నిన్నిరూపంబులను దాల్చి యింపుమెరయ,
వెలయుచేనొక్క కెను జగద్యుతముగ. ”

దీనినిబట్టి మహాశక్తియే రాధ యని విశద మగుచున్నది. ఈరాధ విష్ణువిషయమున సాక్షాల్పక్షియే కాని వేరు కాదు. కావుననే లక్ష్మీనవస్రనామములలో రాధయను నామము గూడ కలదు. కావున రాధాకృష్ణులు లక్ష్మీ నారాయణులే కాని వేరుకాదు. ఈయంశము బ్రహ్మకైవర్తపురాణమువల ననే విస్పష్టమగుచున్నది. ఇకగృష్ణుడు రాధికాలోలుఁ డగుటలోఁ దప్పేమికలదు?

రాధాశబ్దార్థము బ్రహ్మకైవర్తపురాణమునందె రాధచేత నే యాక్రిందిరీతి నొసంగఁబడియున్నది:—

“ రా ” శబ్దంబు మహా విష్ణు రోమకూపంబులం గల విశ్వంబులందు వర్తించు “ థా ” శబ్దంబుమాతృవాచ కంటేని విశ్వంబుల కెల్ల దల్లని మూలప్రకృతి నగుటంతేని హరిచేత బుధులచేత రాధయని సమాఖ్యనైతి. ”

ఎవ్విధంబునఁ జూచిననురాధ లోకమాత యగు మహాశక్తిగాని వేరుకాదు. ఈమె లోకపిత యగు కృష్ణుని భార్య. ఇక నీవిషయమున వ్యభిచారదోష మొట్టుండఁగలదు ?

పాపశిక్షణమును సుపన్యాసవిమర్శనము.

మతమునుగూర్చి రా. బ. కం. వీరేశలింగముపంతులవారు వ్రాసిన యువన్యాసమును విమర్శించి తుదిని “పాపశిక్షణము” అను సుపన్యాసమును ముందు విమర్శించెద నని వ్రాసియుంటిని కాన నిష్పదట్లొనర్తును.

ఈ యువన్యాసమునఁ బంతులవారు పాపులకుఁ బరలోకమున భగవంతుఁడు గలుగఁజేయు శిక్షలనుగూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి.

వీరి యుక్తులను బట్టిచూచినఁ బరలోకమే లేకపోయినదని ఇదివఱకే కనుగొనియుంటిమికదా. కానఁ బరలోకమునశిక్షగలుగుటయును మొదటి విషయమేపాపభంగమేరదు. అయిన సువాదముకొఱకు పరలోకమునంగీకరించి తరువారి విషయముల విమర్శింతము.

ఈ యువన్యాసమునందు పాపశిక్షణమునుగూర్చి ముచ్చటించిరికాని ముందుపాపమననేమో తెలుపరైరి. పాపమునకుఁ గలుగుశిక్షనుగూర్చి తెలిసికొనుటకుఁ బూర్వము పాపమననేమో తెలిసియుండవలెనుగదా. కావున వీరి మతమునఁ బాపమననేమో ముందుఁ జెలిసికొందము. వీర ‘పాప’ మననేమో యందుఁ జెప్పకపోయినను ‘జన్మాంతర’ మను సుపన్యాసమున దీనిగూర్చి యిట్లు వివరించియున్నారు. “భగవంతుఁడు సర్వసముదాగదా పూర్వజన్మమే లేనియెడల నీ

లోకములో పాపమును, మనుష్యాదులయందు లోపములను బాధలను నెందుకుఁ జేసెనని యాక్షేపణము చేయువచ్చును. పాపమనెడిది యొకటి ప్రత్యేకముగా లేదు. వెలుతురు యొక్క యభావమే ప్రకారముగాఁ జీకటి యనఁబడునొ యదే ప్రకారముగా పుణ్యము యొక్క యభావమే పాప మగును. అని పాపమనునది లేదనియుఁ బుణ్యాభావమనియు నుడివిరి. కావున భగవంతుఁడు దీనిసృజింపలేదు. సృజించిన నర్వకారుణ్యుఁడేకాకపోవును. ఈయక్తినిఁజెప్పి వంతులవారు భగవంతునిదయాశుత్వమునకు భంగము గలుగకుండఁజేసిరి ఇక పుణ్యము నెందుకుసృజించినాడనిన, దానినొనర్చుజనుల రక్షించుట కని తక్షణమే వీరు బదులు చెప్పదురు. దీని భావమంను జదువరులు చక్కగా గ్రహింప వలెను. పాప మొనర్చిన వారిని శిక్షించుటకుఁ బాపమును బుణ్య మొనర్చిన వారి రక్షించుటకుఁ బుణ్యమును నొనర్చినని చెప్పక పైగా నట్లు చెప్పిన దయాశుత్వమునకు లోపమువచ్చునని యెంచి పాపమునుదానిని సృజింపనేలేదనియు రక్షించుటకుఁ బుణ్యమును మాత్రము సృజించెననియుఁ జెప్పుచున్నారు. అనగా భగవంతుఁడు రక్షణోపాయము నాలోచించుచు రక్షించుచుండుటయే స్వభావముగాఁ గలవాఁడుకాని శిక్షనువిధించువాఁడుకాడని తెల్పుచున్నారు. కనుక నే “మనమే భగవదాజ్ఞనుమీటిపాపులమయికొన్ని బాధలకు లోనగుచుందుము” అని వైదానిక్రిందనేవ్రాసినారు. దీనిచే బాధలు మనము తెచ్చుకొనినవికాని భగవంతుని వలన వ

చూసవికావని తేలుచున్నదికదా- ఇట్టిచో భగవంతుడు వ
రలోకమునఁ బ్రాపుల శిక్షించుననఁజనునా? దీనిలోపము చ
దువరల హృదయముల నాటుటకై యొక లోకో దాహర
ణమునిచ్చెదను;- మనదొరతనమందగు మనలరక్షించుతలం
పుతో గొన్ని పరీక్షల నేర్పరచినారు- అందు గృతాధులైన
వారి నుద్వేగాదు లిచ్చి రక్షింప నెంచియున్నారు- కానివా
నియందుఁ జేరని వారిని శిక్షించుటకుఁగాదు. కావున నట్లు
కృతాధులైనవారి సాధ్యమగునంతవఱకు రక్షించుచున్నా
రుకాని చేరనివారి శిక్షించుటలేదు- కాని మనమీమనతెలివి
తక్కువచేఁ బరీక్షలందేరక యుద్వేగాదులనంది గుఱించు
టలోనగు వాని బొందలేకయుఁ బైఁగాసొమ్ము వమ్ము చేసి
కొనియుఁ గష్టములకుఁ బొలగుచున్నాము- అట్లుగుటకు మన
మే కారణముకాని దొరతనమువారు కారుగదా. అట్లనే పా
పవిషయమునను జెప్పవలెను- కానఁ బుణ్యరక్షణమును నుప
న్యాసమందువ్రాయవలయునుగాని పాపశిక్షణముని వ్రాయ
దగదు- ఏలయునఁ బుణ్యాత్మలను మాత్రమతఁడు చేకొను
నుగాని పుణ్యాభావులవేఱుగ శిక్షింపఁడు- శిక్షించునని, అపా
ధమనము తెచ్చుకొనినదికాక భగవంతుని మూలమున నైన
దగును- అట్లుకాదని పైనవ్రాయఁబడియే యుండెను.

అతఁడు రక్షింపకపోవుటయే శిక్షయందురా? అట్లయిన
రక్షణాభావము శిక్షణమనియు, నాపై గుణాభావము దుః
ఖమనియు నుడువవలెను. ఇట్లనవచ్చునా! నేటివఱకును గ

ల బుద్ధిమంతులందరు వీనిని ద్వంద్వములు (opposites) అనుచున్నారు. కాని మొదటివానియొక్క యథావములు రెండవవియనుట లేజే. ఏలన నీరెండునుగాని స్థితులుగూడ నున్నవి. అట్టిస్థితులులేవు పుణ్యముయొక్క యథావము పాపము తప్పక యగునందురా? నుంచిది.

భావపదార్థమునకే గుణమును దానిఁబట్టి పరిమాణమును నుండునుగాని యథావపదార్థమున కుండనేరవుకదా? ఇకపాపములో హెచ్చుతగ్గులను దెల్పుటయెట్లు? సామాన్యమగు వాక్పాఠ్యమువలన వచ్చిన పాపమును బుణ్యాభావమే. గురుహింసవలన వచ్చిన పాపమును బుణ్యాభావమే. రెండును సభావపదార్థములే యగుటచేత వానికి గుణముండదు కావున వానివలని ఫలముండజనదు. ఉన్నను రెంటికీ భేదముండదు ఏమనఁ బాపమభావమగుటచే హెచ్చుతగ్గులు లేకపోవుటచేత, అమాప స్యనాడు మబ్బువట్టిన చీకటి హెచ్చుగాను నాకాశము నిమకాలముగ నున్నప్పుడు తక్కువగానునుండుటలేదా యట్లే పాపమును హెచ్చుతగ్గులు గలిగియుండునందురా? అట్లనఁజనదు. ఏలనఁ జీకటియంతాతారతమ్యమును వెలుగునుబట్టివచ్చినది. నిమకాలాకాశముగల యమావాస్యనాటి కాఠియందు మనకంటికీ దగినసాహాయ్యమీయలేని వెలుగు మాత్రముండుటచే దానిఁ జీకటియనినాము. మబ్బువట్టిననాటికాఠి దానికన్నను వెలుగుతగ్గియుండుటచే తానినిహెచ్చగు చీకటియనివారము. కా

బట్టి యారాత్రులందుఁగలవెలుగునందుగల హెచ్చుతగ్గులను బట్టి చీకటిని నట్లంటిమీకానివేటుకాదు. అట్లనే పాపవిషయమునను ననవచ్చునందు లేని వాక్యార్థప్రముఖునందు భగవంతునిదృష్టానిజేయుఁ జాలినంతకంటె దక్కువగాఁ బుణ్యమున్నదనియుఁగురుహింస యందంతకన్నను తక్కువగాఁ పుణ్యము కలిగినదనియుఁ నందుమూలమున రెంటిని భేదభావము గలిగినదనియుఁజెప్పవలెను. అనఁగాగురుహింసాదులు స్వల్పాతిస్వల్పమగు పుణ్యకార్యములేయనవలయును. ఇంతవంతకలదా?

మఱియు బుణ్యపాపములు రెండును లేనియపస్థలు గూడ గలవు. ఒక బాలుఁడు బుట్టఁగనే మృతిఁబొందును. వీనిఁ బాపమునవలెనా? పుణ్యాత్ముఁడనవలెనా? పునఃజన్మము లేదు గదా వీనికి కాశ్యపపుణ్యలోకమువచ్చునా? కాశ్యపనరకలోకమువచ్చునా? పుణ్యలోకమేవచ్చునెడ నట్టిచావే యుత్తమము. “ మన కెప్పుడును కొన్ని లోపములుండక తప్పదు ” అనిపంతులవారువ్రాయుచున్నారు. కాఁబట్టిమనమంలోకము నజీవించినకొలఁదిఁ బాపులమగుచుందుము- కానఁ బుట్టఁగనే వచ్చుటమంచిది. కాఁబట్టిమనకు కాశ్యపస్వర్గము లేకపోయినను నికనయినఁ బుట్టఁగనే శిశువుల జంపుచుందుమేని వానికయిన నదిసులభముగ లభ్యమగునుగదా! ఇదితగునా? నరకమే వచ్చుననిన నేనేరములు జేయుట యెట్టిదో యెటుంగని శిశువును ఘోరనరకమందుఁ బడవై చుట న్యాయమెట్లగును. ఇది ఘోరముకాదా?

ఇంకను సభావమందు భావ ముండదుకదా హింసయందు భావముండునా? ఆహింసయందుభావముండునా? హింసయందేకదా- కాననిట పాపముయొక్క యభావము పుణ్యమగుచున్నదికాని దీనియభావమది యగుటలేదే- ఇదియెట్లుపాపమగును? ఇట్లే గర్వనిగర్వాదుల నెంచుకొనవలెను.

ఈరీతిగా నాలోచించి చూచిన నీయభినవతర్కము దోషదూషిత మగుచున్నది కాబట్టి పంతులవారికి ముందు పాపమననేమో తెలియదనవలెను- పాపమననేమో తిన్నగ నెఱుంగకపోయినను దానిఁగూర్చి పెద్దయుపన్యాసమిచ్చిరి. ఈ దినములయందలి చమత్కారమేయిది. పెక్కేలపంతులవారి మతమును బట్టి చూచినం బాపమేలేదు. దానికి భగవంతుఁడు శిక్షించుటయులేదు- ఆయినను బాపమననదియొకటి కలదనియు దానికిభగవంతుఁడు పరలోకమున శిక్ష విధించుననియు నెంచి తర్వాత నీయపన్యాసమును విమర్శింతము.

పాపులనుజేపుడు శిక్షింపనేలయని శంక జేసికొని పంతులవారు, రాజుదోషుల శిక్షించునట్లే లోకోప కారము కొఱకై శిక్షించునని సమాధానము చెప్పకొని యట్లైన రాజుముందుగా శాసనమునుజేసి దానివెల్లడించి తరువాతశిక్షించునుగదా, యట్టిశాసనమును జేపుడు గూడఁజేసెనాయనిశంకచేసికొని మనస్సాక్షియను శాసనమును జేసెనని చెప్పిరి. ఈ మనస్సాక్షి మతమును వేలకొలది మహాబుద్ధిమంతు లంగీకరింపలేదు- వారినందఱినిఁ జిత్తచాంచల్యము కలవారిగా వీ

రు పరిగణించిరి-దానికేమి- ఈశాసనమెప్పుడును ధర్మబోధ చేయుచుండునా? యనిన సరాచేయుచుండు ననిదీని యందును నీతినిగూర్చిన యువన్యాసమునందునుజెప్పిననుమతము నుగూర్చిన యువన్యాసములో “పాపకృత్యములకుఁ జొరఁబడి అన్యాయముగా ధనాజకానాది తుచ్ఛలాభములను పొందరుచిమఱిగిన తగువాతమనస్సొక్కి హితోపదేశమును చేయుటమానుకొనును” అని వ్రాసియున్నారు- రెండుసారులు తనబోధ విననంతమాత్రమున గోపించి యురాసీనతను వహించు; అనఁగా బలహీనమగు శాసన మదేటి శాసనము? ప్రభుశాసన మట్లుండవచ్చునా? ఇట్టి బలహీనమగు శాసనము నుజేసిన దేవుడు న్యాయవాదియు వివేకియు నెట్లగును? కాననిది న్యాయమగు శాసనమేకాదు.

అదిగాక న్యాయముచేనిది ప్రభుశాసనమేకాదు. దండనీతి (penal code) యన నేమో యెఱుంగక పంతులవారు దీనిని దండనీతిగాఁ దలఁచిరి. దండనీతిలేనిదే శిక్షింపఁదగదు. దండనీతిప్రభు సమ్మితమై యనఁగా నధికారమును జూపునదియై యీపాపమునకింత శిక్షయని శిక్షయొక్క వివరమునుబెల్పునదియై యుండవలయును. మనస్సొక్కియట్టిదండనీతికాదు. దీనిబోధమిత్రసమ్మితమయి యున్నది. అది కొంతసేపుపాప కార్యములజేసిన శిక్షయగును జుమాయని నీతిని బోధించుచుండునుగాని యీపాపమునకింతశిక్ష యీరీతి శిక్షయని బోధింపదు. కాననిది నీతిశాస్త్రముగాని దండనీతిగాదు. కా

వున దేవుడు పాపులనుశిక్షించు నెడ ముందుగా దండనీతిని (penal code) చేయకుండ శిక్షించుచున్నాడు కావునఁగూర్చి యెందును మూఁఖుఁడును నగుచున్నాడు. ఇదితగునా?

అవుఁగాక మనస్సౌఖ్యనే దండనీతియందము. అట్లనినను దేవుడు పాపులనీలోకమందు శిక్షింపక మనలనందఱిని నె వ్వఁడో పరలోకమునకుఁ గొనిపోయి నూరేండ్లకిందట మన ముచేసినపాపమునకక్కడ నితరలోకులకుఁ దెలియకుండ విదోశిక్షను విధించుచుండుటచేత నాతఁడు తప్పక మూఁఖుఁ డునుదుష్టుఁడును గావలయును- మనపంతులవారు జన్మాంత రమును నుపన్యాసములో “దండాపూర్ణుని నుత్తముఁడయిన ప్రభువుచేయుశిక్ష యెప్పుడుదోషి తానీనేరమును జేయఁబట్టి తనకీశిక్ష గలుగుచున్నదని తెలిసికొని ముందట్టి యపరాధ మును జేయుటకు వెఱచిబుద్ధితెచ్చుకొని బాగు పడుటకును, అట్టిదుర్మార్గులకుఁ గలుగుచున్న దండనమునుజూచి యితరు లు తామెన్నఁడునట్టి యకార్యకరణమునకు సాహసింపకపాప భీతులై యుండుటకును, అనుకూల మయినదిగా నుండును ; అనియు “అట్టి (అందఱకును దెలియనట్టి) శిక్షవలన దోషి యైన బుద్ధితెచ్చుకొని పశ్చాత్తాపపడి తనప్రవర్తనమును క్ర మపఱచుకొనుటకును వీలుకలుగదు. ఇతరులు సాధువర్త నము గలిగి మెలంగుటకును ప్రోత్సాహముకలుగదు. ” అని యును మిగుల లెస్సగ సెలవిచ్చినారు. ఇట్టిలోకోపకారక మగుశిక్షనువిధింపమిచే భగవంతుఁడుపగదీర్చుకొనుతలంపు క

లవాఁడును గూర్చుఁడును నగు నని నుడివిరి. మంచిది వీరు 'పాపశిక్షణ' మనుదానియందు నెటుపావులకు భగవంతుఁడు శిక్షవిధించుననిచెప్పిరి ? మనమీలోకమున చేసిన పాపములకన్నిటికి నీలోకయాత్ర, అయిపోయినతర్వాత పరలోకము లోనికిఁ గ్రమ గ్రమముగా మనలను గొనిపోయి యచటనే దోశిక్షవిధించునని చెప్పఁబడియున్నది. అట్లయిననీశిక్షలోకోపకారకముగనున్నదా? దోషితాను మొదటదోషముచేయఁగానే తగినశిక్షనుబొందిన ముందాదోషము చేయకుండ జాగ్రత్తపడునుగదా యట్లుచేయక వాడీజన్మమున మొదటినుండిచివరవఱకు దోషములుసేయుచువచ్చిన నన్నిటిని జూచి యూరకుండి జన్మాంతమున నెప్పుడో యేదోశిక్షను విధించిన వాని కేమిలాభము. వాఁడుప్రవర్తనమును జక్కపఱచుకొనుట కవకాశమేది? దోషి యేశిక్షను బొందు చున్నాఁడో యెక్కడ యెప్పుడు పొందుచున్నాఁడో యితరులకుఁ దెలియనట్లు శిక్షవిధింపఁబడుచున్నదా? లేదు. అట్లయిన నితరులుతామెన్నఁడు నట్టి యకార్య కరణమునకు సాహసింపక పాపభీతులగుటకు నవకాశమేది? లేదు. కాబట్టి యేయొక్తిని జెప్పి పంతులవారు పునఃజన్మమున కుద్వాసనను జెప్పఁబ్రయత్నించిరో యేయొక్తిచేతనే పాపమునకుఁ బరలోకమున శిక్షగలుగుననుటకుగూడ నుద్వాసనమగుచున్నది కాని పాపము పంతులవారు చాని గ్రహంపలేకపోయిరి.

అన్యాయము చేయఁగానే శిక్షను విధించిన దోషముందు తన ప్రవర్తనమును దిద్దుకొనుట కనుకూలముగ నుండునుగదా. భగవంతుఁడట్లు చేయకుండుటకుఁ గారణమేమి? ఈప్రశ్నను బంతులవారు వేసికొని యొక సమాధానరాజమును జెప్పిరి. అదేదియన;—“ఈలోకములో మనజీవితకాలము మనముయొక్కముగాఁ బ్రవర్తింతుమోలేదోపరీక్షించుటకై యేర్పఱచిన గడువేకాని మఱియొకటికాదు. మనలనుశోధించుకాలములోనే శిక్షింప నారంభించినయెడల మనస్వాతంత్ర్యమునకును సౌఖ్యమునకును భంగముకలుగును.” అని నుడివిరి. సర్వజ్ఞుఁడును మహావివేకియునునగు భగవంతుఁడు పవ్వలజ్ఞానమునుగలుగఁజేసి కొన్నిమానవకీటముల స్పృశించి యవియెట్లు లెచునుచూడవలెనని తలఁచుననుట న్యాయమా? మనములోకముననెట్లు నడుచుకొందుమోయదితాను ముందే యెఱుఁగునుగదా యిఁకఁబరీక్షయేటికి? మనకుగడు పైసఁగనేల? పోనిందు గడుపైసంగినాఁడు. ఈగడువుమనకెందుకొసఁగినాఁడు? మనము స్వేచ్ఛగా మసలుకొనుటకు. అట్లయిన మనము స్వేచ్ఛనుసారముగా నడచిన మరలమనలశిక్షింపనేల? మనస్వేచ్ఛకు భంగము గలుగునను భయమునదేవుఁడు నడుమకలుగఁజేసికొనఁడని పంతులవారు నుడువుచున్నారు. అట్లు మనస్వేచ్ఛకు భంగము రాఁగూడదని తలఁచు భగవంతుఁడుతుదిని శిక్షవిధించుటయెట్లు? అట్లు శిక్షించిననది స్వేచ్ఛయెట్లుగును? పంతులవారికి స్వేచ్ఛయన

నేమో తెలియనట్లున్నది. మనము మనబాలకుల “నేడుమీ యిష్టమువచ్చినట్లు మనసుకొండ” నిచ్చెప్పి దానినిబట్టి వారుచదువుకొనక గోలీలనాడుకొనిన మటునాడువారిచిలచి నిన్నుచదువుకొనకయాడనేలయని పట్టుకొనిశిక్షించిననది బాగుగనుండునా? వారికి స్వేచ్ఛ నిచ్చినవారమగుదుమా? ఇంతయేలపాపము వంతులవారు మన జీవితకాలము పరీక్షించుట కేర్పడిన గడువని యిక్కడనిష్కర్ష గాఁజెప్పినను జన్మాంతరమను నుపన్యాసములో మఱల మఱియొకలాగున వ్యాసించి యేయున్నారు. అందు;—నొకమందు బాధలనెందుకు భగవంతుఁడు గలిగించెనని ప్రశ్నచేసికొని స్వపక్షమునుజెప్పి “భగవంతుఁడుమనలను లోకమునఁ బరిశోధనకయి పుట్టించినాఁడనువారిమతమున” అని యీమతము మఱియొకరిద్దినట్లువ్యాసీరికావున వీరిమతము మనజీవితకాలము పరీక్షకేర్పడినదనుట కాదనిదీనివలనఁ జేలుచున్నది. మఱియు నాయుపన్యాసమందే “ఈజన్మము పరిశోధనముకొఱకొ మన యభివృద్ధికొఱకొ యేర్పటుపఁబడినదేకాబట్టి” యనినుడివిరి. దీనినిబట్టివీరికీవిషయము సందియముగానున్నట్లు తెలుచున్నది. వీనిలోదేనినమ్మము. చూచితిరా వంతులవారి వేదమెట్లున్నదో?

ఇంతయేల దేవుఁడు న్యాయవంతుఁడయినచో పాపకార్యముజరిగినతరువాత శిక్షించుటకన్న నది జరుగకుండ నేల తారినపఁడు! కొంచెమూరక్షక భటుల యాలోచనము లగిలె

గాబోలు. అరక్షక భటులు జనులు తెలియక కూడనితావుల మూత్ర వినజణనాదులఁ జేసిన వారట్లు చేయబోవుచుండఁ జూచియు ముందువారింపక యూరకుండి వారట్రాచరించిన తర్వాతఁబట్టుకొందురు. భగవంతుఁడును వీరిజాతిలోనివాఁడని తోచుచున్నది. చూచిచూచి ముందేల నివారింపఁడు? ఈ ప్రశ్నకుఁ బంతులవారు సమాధానత్వజము నొకదానిఁజెప్పిరి. ఏదియన;—“ఈప్రశ్నకు వేటుమాటలతో మనుష్యసకుపాప కార్యములనుజేయ స్వాతంత్ర్యమేలయిచ్చినాఁడని యర్థమగును. అనఁగా పశువులవలె మనలనేలచేయలేదని తాత్పర్యమేర్పడును” అనిచక్కఁగానుడివిరి. కానితామన్న మాటలకు వేటుమాటలతో నేమియర్థమగునో యాలోచించుకొనరైరి. మనలభగవంతుఁడు పాపకార్యము లొనరింపకుండనేల వారింపఁడనుదానికి వేటుమాటలతో మనల భగవంతుఁడేల పశుతుల్యులఁజేయలేదని యడుగుట యర్థమగునేని దీనికి వేటుమాటలతో మనముపాపకార్యములఁజేయమేనిఁ బశుతుల్యుల మగుదుమనియర్థమగును. ఇదిన్యాయమా? “ఓసర్వ కారుణ్య! ఓభక్తవత్సలా! భక్తులమయిన మాప్రార్థనలాలించి మాహృదయము లెప్పుడును నీధ్యానమునందే తగిలి యుండునట్లును సత్కార్యాచరణమునందే యాసక్తములై యుండునట్లునుజేయుము” అని ‘హిందూమతములు’ అను నుపన్యాసాంతమున భగవంతుని వీరు ప్రార్థించిరికదా దీనిభావమేమి? దీనికివేటుమాటలతో “ఓసర్వకారుణ్య! ఓభ

క్రవత్సలా! మమ్ముస్వాతంత్ర్య శూన్యులగాను బశుతుల్యులగాను జేయుమని యర్థముకాదా? మఱియు 'భగవద్విషయకధర్మములు' అనుదానితుడిని;—“మనమిప్పుడు మనఃపూర్వకముగా నీశ్వరునారాధించి మనకు భగవద్భక్తియు సద్గుణరక్తియు కలుగునట్లునుగ్రహింపఁ బ్రార్థింతము” అని వ్రాసిరి. వీనికివేటుమాటలతో మనస్వాతంత్ర్యమును జెడఁగొట్టుటకును మనలఁ బశుతుల్యులఁ జేయుటకును ప్రార్థింతమని భావముకాదా? ఇహపరసుఖములను దానియందును నిట్లేనుడివిరి. వేటుమాటలతో దీనియర్థమేమి? ఈపాపశిక్షణమను సువన్యాసాంతమున మనము సదా నీతివతశానముఁ గలిగియుండుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయునని నుడివిరి. దీనికి వేటుమాటలతో మనకు జీవదయాపరుఁడు పాపమొనరింపనిచ్చిన స్వాతంత్ర్యమును బోగొట్టుకొందమనియర్థమా? ఈ సూతన వేదమునుగల్పించుటకుఁ బంతులవారికి పిచ్చియుక్తులెక్కడనుండివచ్చినవ్రా! ఏధర్మమార్గానుసరణ బుద్ధినిమాకుఁగలుగఁజేయుము భగవంతుఁడాయని పంతులవారుప్రార్థించుచున్నారో యాధర్మమార్గానుసరణబుద్ధిని భగవంతుఁడగు సర్వకారుణ్యుఁడయైనయెడల ననంతకల్యాణ గుణుఁడయైనయెడల ముందే యెందులకొసంగినాఁడుకాఁడు? ఎందులకుఁ బాపకార్యములఁజేయ నిచ్చుచున్నాఁడని ప్రతిపక్షులడుగఁగా దానినిఁచిన్నఁగ గ్రహింపఁజాలక పంతులవారు దీనికివేటుమాటలతోఁ బశుతుల్యుల నెందుకుఁజేయలేదని య

దుగుటయగుననిరి. అట్లయినదమప్రార్థనలన్నియుఁ బశుతుల్యులఁజేయుఁ గోరుటలుకావా?

భగవంతుఁడు సర్వస్వతంత్రుఁడై యుండెఁగదావానికిఁ బాపకార్యములఁ జేయువలసినవచ్చుచున్నదా? అట్లుచేయక పోవుటచే వాని స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము వచ్చినదా? అట్టియోగ్యతయు బుద్ధికుశలతయు మనకేల నుండఁజనదు? మనకుభయ ప్రమాదాదులెట్లువచ్చినవి? భగవంతుఁడు కలుగఁజేసెనా? వానియంతట నవియేవచ్చినవా? అతఁడుకలుగజేసినటులఁ జేయనేల? అట్లుచేయలేదేని నవియెట్లువచ్చినవి? ఇంతయేల, స్వేచ్ఛయనఁగా సత్కార్యాచరణమున నున్నదానికే స్వేచ్ఛయనవలెనుగాని దుష్కార్యవిషయమున స్వేచ్ఛయనరాదు- సత్కార్యవిషయమున స్వేచ్ఛయుండిన మనము పశుతుల్యులము కాను- యుక్తముగా నడచినప్పుడె మనము పశువులకన్న నభికులమగుదుమని పంతులవారే పలు చోట్లఁబ్రాసినారు.

మనమల్పబుద్ధులముగాన లోపములుండకతప్పదని పంతులవారు జన్మాంతరమను నుపన్యాసమున నుడివిరి. ఈయల్పబుద్ధిత్వమెవరివలనఁ గలిగినది భగవంతుని వలననేగదా. అట్లయినమనకు సదాసత్కార్యాచరణమునే చేయజాలినంతబుద్ధినొసంగక లోపములపాలగు నల్పబుద్ధినొసంగి యందుచేసవాజముగా మనములోపములఁ జేసిననందులకుఁ గోపించి కిక్కిచుట భగవంతునకుఁ దగునా?

పెక్కేల, వెట్టియుక్తులతో నీ యువన్యాసము నిండి యున్నది. దీనినిఁ జదువుకొనిన లేని వివేకము కలుగుటకు మారుగా నున్నదికూడ నూడునని నొక్కి వక్కాణించుచునీనిస్సారమగు నుపన్యాసమును విమర్శించుట నింతటితోఁ గట్టిపెట్టి దీనితో సంబంధము గల “భగవద్గుణము” లను నుపన్యాసమును ముందు విమర్శింతము.

ద స రా .

ఈసమయము దసరాపండుగచే ప్రజలకానందమును గూర్చినదగుటచే నీయంతవముంగూర్చి యొక్కింతముచ్చటించుకొనుట యనగత్యము కాదు. దసరా యనుపదము దశాహ (౯) పదిమునుండి పుట్టినదని కొందఱు తలంచుచున్నారు. కొందఱు దశరాత్రభవమని యోచించుచున్నారు. దశాహశ్చబ్దిభవమైనచో పదిదినములని గాని పదియవదినమని గాని యర్థమగును. దశరాత్ర పదభవమనుచో పదిరాత్రులని యొంచె పదియవరాత్రియనియొంచె భావమగును. వదిపదులైననేమి పదిరేలయిననేమి పదిదినములవండుగయని రెండర్థములవలనను గూడఁజేలుచున్నది. ఈయాశ్చర్యముజమాసౌరంభమున పదిదినములవలకు నవరోరాత్రములు భగవచ్ఛక్తి నారాధించుటకు మనపెద్దలేర్పాటు చేసియుండుట

చే నీపావనదినములకీ పేరులువచ్చినవి. సృష్టిస్థితిలయముల ను బట్టి యీశ్వరశక్తిమనకు మూడువిధములుగా వ్యక్తమగుచున్నది. సృష్టించుశక్తికి సరస్వతి యనియు రక్షించు శక్తికి లక్ష్మీయనియు లయంపజేయు శక్తికిఁ గాఢయనియుఁ బేరులియుఁబడియున్నవి. కావున నీతివిధ శక్తులును నీదినములలో నారాధింపఁబడుదురు. ఆయుధాదిపూజలచే శక్తి (శ్రీ) పూజయు, పుస్తకపూజచే సరస్వతీ పూజయు నాభరణాదిపూజచే లక్ష్మీపూజయు నిప్పటికిని జరుగుచున్నదని బుద్ధిమంతులెల్లరు నెఱింగియున్న సంగతియేకదా. వీనిలో శక్తిపూజ ప్రథానముగాఁ బెద్దలచేఁజేయఁబడినది. విద్యార్థులు తామునేర్చిన విద్యలఁ బెద్దలకుజూపి వారిమెప్పునందుటకై యాదినము లేర్పాటుచేయుఁ బడినవి. ఇవ్వడిదినములలో జరుగుచున్న యాచారమునుబట్టిచూడఁ బూర్వకాలమునందు బడులలోఁ జదువను వ్రాయును నేర్పుటయకాక బ్రాహ్మణాది సమస్తవర్ణముల బాలురకునుగూడ విలువిద్యగూడ నేర్పఁబడెడిదని తెలియవచ్చుచున్నది. అందులకే యాదినములలో దేశీయపాఠశాలలలోఁ జదువుకొను విద్యార్థులెల్ల విల్లమ్ము బద్దలఁదాల్చి గృహస్థులిండ్లకు వచ్చుట యాచారముగా నున్నది. విల్లు (ధనస్సు) అమ్ము (బొంబు) కాఁగా విల్లమ్ము లై నవి. పూర్వకాలమునందు విద్యార్థులు విల్లమ్ముల దాల్చివచ్చిన తమహితులగు గృహస్థులముందు

తామునేర్చిన విలువిద్యనుజూపి బహుమతుల నందుచుంటే
డివారు. కావున నావిద్యకివిప్రోత్సాహాదినములు. పూర్వపు
విద్యార్థులు విల్లమ్ములదాల్చివచ్చి తమశ్రేయస్సుకోరువారి
పాదములపై నమస్కారబాణములనువేసి విలువిద్యలోదమ
నేర్పును జూపెడివారు. ఇప్పుడు విల్లమ్ములద్దలదాల్చి వాని
యందుంచబడిన పూలనైనఁ దామునేయందలచినవారిపై
వేయలేకున్నారు. ఇప్పుడువిల్లమ్ముల దాల్చుట వట్టివినోద
ముగా మాత్రముమారినది. ఆదియును నిప్పుడురూపుమా
యొచున్నది. ఇదిశరత్కాలసమయమగుటచేఁ బూర్వపురా
జులు దండయాత్రలకు నీకాలమును వినియోగించెడివారు.
మఱియును విద్యార్థుల వ్యాయామవిద్యా ప్రదర్శనములకు
ను నీదినములు నిర్ణయింపబడియున్నవి. ఈమాసము
(అశ్వయుజము) నందలి దేవీనవరాత్రములలో విల్లమ్ము
లు, బాణములు, ఖడ్గములు, మల్లవిద్యలు మున్నగు
వాని ప్రదర్శనములకేర్పాటు చేయబడినది. కావుననే ఈది
నములలోఁ బెద్దలును చిన్నలును గూడజెట్టిపట్టులు పట్టుట
బాణాలుత్రిప్పుట కత్తులుసాముచేయుట మున్నగునవి జరుగు
చున్నవి. ఈమాసమునందలి తద్దలలోవిద్యార్థుల శరీరవ్యా
యామమునకునక్కఱకువచ్చునప్పటి మున్నగుకీడ లేర్పా
టుచేయబడి యున్నది. ఈతద్దినాడుబాలురిరుతెగలుగానే
ర్పడివలసినవిధములగు కీడలునల్పుదురు. ఇవివిద్యార్థులకు

శ్శ పెద్ద లేర్పజచిన ఆటలు (Sports). ఇందలి యడ్డాలే కక్షలు (Matches) ఈమాసారంభము బాలురకు శస్త్రములు వినియోగించు నేర్పును హెచ్చించుట వినియోగింపబడియుండగా నీమాసాంతము (దీపావళి) బాలురకు నాగ్నేయాస్త్రముల (Fire arms) చేపట్టివినియోగించు నేర్పును గలిగించుటకై వినియోగింపబడుచున్నది. వేయేల ఈశరత్కాల మంతయు బాలురయు యశావనవంతులయు వ్యాయామ కీర్తనలకై యేర్పాటుచేయబడినది. ఇప్పటికిని స్వదేశ సంస్థానములగు మైసూరు ట్రావెన్కూరు మున్నగుతావులలో విద్యార్థులచే నీది న్నములలో కీర్తనదర్శనములు గావింపింతురు. జనవరి పండుగులలో బాల్బాత్మ్యలేర్పాటు చేసిన స్పోర్ట్స్ (Sports) యొక్క వినియోగ మెట్టిదియో వీనివినియోగమును నట్టిదియే.

నవరాత్రములలో త్రివిధక క్తినిబూజించు క్రమమునుకే తియనురాజు చారిత్రమునందువర్ణింపబడియున్నది. నవరాత్రములలోను మొదటి మూడుదినములందును శక్తినిమధ్య దినములు మూడిటియందును శ్రీని తుదిదినములు మూడిటి యందును విద్యను నారాధింపవలెనని సుకేతిచరిత్రమునందుఁ జెప్పబడియున్నది. విజయదశమినాడన్ని యునుండును. మూడుమూళ్ళు తొమ్మిదిదినములుచేయ సామర్థ్యములేనివారలు మూలానక్షత్రము మొదలు మూడుదినములుమాత్రమే త్రివిధక క్తులను బూజింపవచ్చునని చెప్పబడియున్నది. ఈత్రివిధ

శక్తిని బూజించుటలో నుత్తరదేశస్థులు శక్తిపూజాప్రధానులుగాను పశ్చిమదేశస్థులు శ్రీపూజాప్రధానులుగాను దక్షిణదేశస్థులు విద్యాపూజాప్రధానులుగాను నున్నారు. కావుననే యీదినములలో వంగదేశమునందుఁగాలీపూజయుఁగూర్జరాదిదేశములందు ధనపూజయు ద్రావిడదేశములందు సరస్వతీపూజయును ముఖ్యముగా జరుగుచున్నవి.

ఈనవరాత్రములు విలువిద్యను ప్రదర్శించుదినములనియిదివఱకువాసియున్నాను. విలువిద్యకు మనదేశమున ప్రధానులు రామజానుకావున రామాయణ వీరులగు దాశరథులయు భారతవీరులగు పాండవులయు వీరశ్వజ్ఞాపకార్థమై యీదినములలో రామలీల త్వవమును శమీదర్శనోత్సవమును గావింపఁబడుచున్నవి. మఱియును రాముఁడు లంకమీదకును బాండవులు కౌరవులమీదకును దాడిపడలుటయీ విజయదశమినాడే జరిగినది. అర్జునుఁడు తనరథహాయములను నీదినరాలలో స్వయముగా నలంకరించియుండుటచే నిష్పతివారీ సమయమున నశ్వాలంకారముచేయుచున్నారు. ఈదినములతో గుఱ్ఱములనలంకరించు నాచారము మనతావుల సంఠగాలేదుగాని యితరదేశములందు హెచ్చుగాఁ గలదు. అర్జునుఁడు తన నిరుపమాన ధనుర్విద్యావైభవమును జూపినయుత్తరగోగ్రహణ యుద్ధమునకు ముందు శమీదర్శనము చేసినాఁడు. వీరత్వప్రధానమగు నేతన్యహాసమయజ్ఞాపకార్థ

మై యివ్వడుమనవారు జమ్మి కొట్టుదురు. కొన్ని దేశములం దీదినములలో శమీదర్శనముచేసి శమీవత్రములదాల్చుటవాడుకగానుండఁగా మఱికొన్నితావుల పలాశవత్రములఁ దాల్చుట వాడుకగానున్నది. ఈతావులు ధనపూజాప్రధానములగుతావులు. పలాశము బంగారునకు బ్రతియుంట. అందుచే వారావత్రములను దాల్చుచున్నారు.

ఈత్రివిధశక్తులును బ్రజలకునఖిలసౌఖ్యములును గలిగించుఁగాక.

“శ్లో॥ విద్యావివాదాయ ధనంమదాయ, శక్తిః పరేషామపీడనాయ, ఖలస్యసాధోర్విపరీత సీతత్ జ్ఞానాయ చానాయచరక్షణాయ॥”

అని పెద్దలుచెప్పియున్నారుగాన నీత్రివిధశక్తులును ఖలులందులేక సాధువులందుననే వెలయుగాత.

ఈదినములలో లోక సామాన్యముచేయు భేతాలోత్సవమును వీరారాధనమునే నూచించుచున్నది. ఈనోటి భేతాలోత్సవదేశనాథమై మామండల కరగ్రామాలు పసిగిద్దులునగు ఆషీదొరవారు భార్యాసహితముగా విచ్చేసి యుత్స

భగవద్గీతను గూర్చి యితర దేశస్థుల గూర్చి లిఖించిన యభిప్రాయములు. 337

వమును చిత్తగించి రాత్రియంతయును నుత్సవమును జరుపుకొనుటకు సెలవుసంగిరి. గామస్థులెందఱు వీరికిఁ గృతజ్ఞతలై యున్నారు.

భగవద్గీతను గూర్చి యితర దేశస్థులగు ప్రాజ్ఞులిచ్చిన యభిప్రాయములు.

మన దేశమున రాజప్రతినిధిగాఁ బనిచేసిన వారను హెస్టింగ్స్ గుర్రదొర పాదు (Warren Hastings) గీతనుగూర్చి యిట్లుముచ్చటించిరి.

(1) “There is in it a sublimity of conception, reasoning and diction almost unequalled (అందుగల యూహలు యొక్తులు రచనయు నిరుపమానములు).

(2) హంబోల్టు (Humbolt) అనుజ్ఞాని యిట్లు వ్రాయించున్నాడు:—

“The most beautiful perhaps properly the only true philosophical song that exists in any known tongue (తాత్పర్యమునంగల సుప్రసిద్ధభాషలో నింత సత్యమయిన వేదాంతగ్రంథము (గీతములు) లేదు. ఇయ్యదిచాలమనోహరమయినది.)

(3) స్లెజిల్ (Schlegel) అనుజ్ఞాని భగవద్గీతను లాటిను (Latin) భాషలోనికి భాషాంతరీకరించి తుదనిగీతలబోధించిన శ్రీకృష్ణునిగూర్చి యిట్లువాసియున్నాడు;-

“ Whose oracular soul is as it were, snatched aloft into divine and eternal truth with a certain and ineffable delight (అతని దివ్యాంతరాత్మ నిక్కమును అనిర్వచనీయమునునగు నానందముతో సవ్యమును సనాతనమును నగుసత్యమును ఘనముగా స్వీకరించినది.)

(4) లాసెను (Lassen) అనుజ్ఞానియు, బైరీతినే నుడివియున్నాడు.

(5) గీతల నింగ్లీషులోనికి భాషాంతరీకరించిన సర్ ఎడ్విన్ ను ఆన్సల్డుదొర వారును ఈరీతిని నుడివియున్నారు;-

“So lofty are many of its declarations so sublime its aspirations, so pure and tender its piety, that schlegel after his study of the poem, breaks forth into the outburst of delight and praise towards its unknown author”

(అనుడువుల యాధికతయను ఆతలంపుల ఘనతయను ఆ పవిత్రతయొక్క స్వచ్ఛందతయను స్లెజల్ అనేజ్ఞానిని ఆ నంద సాగరములో ముంచితత్కర్తను నుతించునట్లు చేసినవి.

(6) నెయిలు అలెగ్జాండరు (Nail Alexander) అనుదొర వారిట్లు వ్రాయించినారు “The Noblest and purest expression of modern Hinduism,” (అధునాతన హిందూ మతముయొక్క మహత్తరమయినట్టియు పావన మయినట్టియు ప్రకాశమైయున్నది.

మఱియు నీదొరవారే యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“Rightly read the Gita is a clear tongued prophecy of Christ,” (సరిగ్గా జదివినయెడల భగవద్గీత విస్పష్టముగా నుడువఁబడిన క్రీస్తుబోధయేదును).

(7) వచ్చిక్రైస్తవమతబోధకులు భగవద్గీతాపరీక్ష అను శీర్షికక్రింద ఈవాక్యములను వ్రాసియున్నారు.

“There are some sublime descriptions of God. He is eternal, of infinite power, of unmeasured glory, omnipresent, the source of all that exists. The poem is also strongly marked by the religiousness which has always characterised the Hindus. God is seen

in all things and all things are seen in God. The highest pleasures and honours of the world, even the enjoyment of Indras heaven, are considered far inferior to union with Brahma. The great object of the poem is to show how this end may be gained. As a poetical work, the Gita is Noted for its beauty and sweetness.

(అందుగొన్ని ఘనవర్తనములుకలవు. అతఁడనిత్యుఁడు సర్వశక్తి యుక్తుఁడు. అనంతమహిమ సమేతుఁడు. సర్వాంతర్యామి. సమస్తపదార్థములకుఁ గారణభూతుఁడు. హిందువులప్రధానలక్షణమైయున్న మతొన్నత్యముచే గ్రంథమువిశేషముగా నలంకరింపఁబడియున్నది. భగవంతునందు సమస్తపదార్థములును సమస్తపదార్థములందు భగవంతునిజూపుచున్నది. భౌతికమైనసమస్తానందములును గౌరవములును- ఇంద్రలోక సౌఖ్యముసహ- బ్రహ్మైక్యాయనందముకంటె చాలతక్కువవిగా నెంచఁబడుచున్నవి. బ్రహ్మైక్యాయనందఫలప్రాప్తి నందుమార్గమును దెలుపుటయేగీతయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. కవిత్వవిషయములో మాధుర్యసౌందర్యములకు గీత చాలప్రసిద్ధికెక్కినది).

(8) చంద్రసగరుకోర్టులో (వెసిడెంటువనిచేసిన జకోలియట్టు (Jocolliot) బై బిల్ ఇన్ ఇండియా (Bible in India) అను గ్రంథములో నిట్లువ్రాసినాఁడు.

“But I believe in Christna, philosopher and moralist. I admire his lessons, so sublime and so pure, that later the founder of Christianity in Europe perceived that he could not do better than imitate them.”

వేదాంతమును నీతినిబోధించిన కృష్ణునందు నాకునమ్మకముకలదు. ఆయనయొక్క న్యాయములు (గీతలు) నాకుచాలా అద్భుతముగాఁ గాన్పించుచున్నవి. తరువాత బయలు వెడలి నవశ్చిమదేశపు క్రైస్తవమతస్థాపకుఁడు కృష్ణునిబోధలననుసరించుటకంటె మఱియొక్కటిచేయలేదు. ఆయనబోధలంత ఘనముగను బవిత్రముగను నున్నవి.

కీర్తిశేషులైన ప్రతాపచంద్రముజుందారు
గారు బ్రహ్మసమాజము.

ఆ 1905 మే నెల 25 దినమున మన భరతఖండ వాస్తవ్యుఁడును నత్యుత్తముఁడును, సజ్జనమాన్యుఁడును బ్రహ్మసమాజమతమున కూతకట్టియునై తనజీవితమంతయుఁ దాను ద్వికరణశుద్ధిగానమ్మి యనుష్ఠించిన ధర్మాచరణప్రవృత్తికై వినియోగపరచిన ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారు కీర్తిశేషు

లగుటంబట్టి బ్రహ్మసమాజమతమునకు ముఖ్యోజ్జీవనాధార
 ముగతించెనని చెప్పవలసివచ్చినది. ఈసత్యరతుఁడు మృతి
 నొందుటకుఁ బూర్వమే బ్రహ్మసమాజమతము నానాటికిఁ
 ణదశకువచ్చుచుండుటఁ దెలిసికొని యందునుగూర్చి యనే
 కసారులు ముచ్చటించుచువచ్చెను. కొలదికాలము క్రిందట
 నొన్నత్యదశయందుండి విద్యాధికులచే సన్మానింపబడుచు
 వచ్చిన యామతసంఘము క్షీణింపఁజేయఁబెట్టుటకుదీనియం
 తస్సారాహిత్యమే ముఖ్యకారణమని తలపవలసియున్నది.
 ఈ మతావలంబకులలో నిష్పడు మిగిలియున్నవారిలో న
 న్యోన్యాభిమానతయు, గౌరవలాఘవములును కార్యశూర
 త్వమించుకయు లేకుండుటయు మనవారందరు నెఱిగియే
 యున్నారు. ప్రతాపచంద్రముజుందారు గారు జీవించియు
 న్నకాలములో నీసామాజికు లైకమత్యమువహించి పనిజే
 యుచువచ్చిరి కాని యిప్పుడు పూర్తికాగవిడిపోయి తామా
 చరింపఁ గంకణముఁ గట్టికొనిన నుతధర్మములకు విరుద్ధము
 గాఁ బ్రవర్తించుచుఁ గ్రమక్రమముగా హిందూ మతాభి
 మానులగుచున్నారనుటకు సందియములేదు. ఈ నూతనమ
 త మీరీతిగా హిందూమతములోఁ గలసిరూపు మాయుట
 కారంభమయినది. ఇప్పటికించుమించుగా ఏబదిసంవత్సరము
 లకుఁ బూర్వమంకురించి యంతయచిరకాలమునానే తనకు
 మాతృకయగు హిందూమతమున సంగమించుటకు గారణ
 ములనించుకయోచింపవలసియున్నది. బ్రహ్మసమాజమత

మీవిధముగా క్షీణించుచుండుటందరు నెఱిగియున్నయంత
 మేయునునను కొద్దికాలములో భరతఖండవాస్తవ్యులందరు
 నుబ్రహ్మ సమాజమతావలంబకులగుదరనికొందరువాక్కు
 రులుద్భవించుచున్నారు. కర్మమాగ్నమును నిరాకరించిజ్ఞాన
 మాగ్ననుసరణముగా మతధర్మములననుష్ఠింపవలయునని
 బోధించుచు హిందూమతవిరుద్ధములగునిరతమతధర్మముల
 నాత్మమతధర్మములుగా బరిగణించు మతమెన్నటికిని జనసా
 మాన్యుల కాదరణీయము కానేరదు. మతధర్మములను
 మానుషధర్మములను మతచారిత్రములను జక్కగాఁదెలిసి
 కొనగల్గినవారెవరు నిట్టిమతము సర్వజనాదరణీయ మగున
 నితలఁపదు. హిందూమతమునందు కర్తానుష్ఠాన మెక్కుడై
 దానిస్వభావోన్నత్యము జనులకగోచరముగా నుండుటంబట్టి
 యుక్తైస్తవమతప్రాగల్భ్యము నానాటికెవ్వారింపుచుండుట
 చేతను క్రయిస్తవులయందును మహమ్మదీయులయందును
 మూఢులగుకొందరు హిందూమతమనఁగా విగ్రహారాధన
 మేయనితలంచునట్లుమనవారుగూడ దలంచుచుండుటవలనను
 రామమోహనరాయఁడు హిందూమతమందలి కర్మమార్గ
 మునుత్యజించి కేవలజ్ఞానమాగ్ననుసరణముగా బ్రహ్మస
 మాజమతమను నొకనూతనమతమును స్థాపించెను. ఈసంద
 ర్భమున విగ్రహారాధనము మతమున కవసరమగునా కా
 దాయని జర్పింపఁబనిలేదు. ఈనడుమ అనేకులగు మహానీ
 యులీషయమును గూర్చివర్పించియేయున్నారు. అయినను

విగ్రహారాధనాదికమూఁకనుష్ఠానము మతమునకెట్లుముఖ్యమో కొంచెమాలోచితము. మనయభిప్రాయములనితరులకుదోస్తకముజేయుటకు శబ్దమేరీతిని యావశ్యకమో మతధర్మములను జనసామాన్యులకు బోధపరుచుటకువిగ్రహారాధనాదికర్యానుష్ఠానమంతయువసరము. మృత్యురూపవికారమగు ఖండమునకును కేవలపదార్థమాత్రమగు మృత్తికకునుగల పదార్థస్వరూప వికారసంబంధమేకేవల మతధర్మమునకును తదనుష్ఠాన సాధనములకును గలదనియెన్నవలెను. కవిహృదయమున నెట్లియభిప్రాయములున్నను శిల్పకారకుడు తానెంతనేర్పరియైనను దనయభిప్రాయమునుగాని నిపుణత్వమునుగాని సర్వజనవిదితముగా బద్ధమాలవలనను శిల్పిరచనయందును బ్రకటింపకుండినచో ప్రపంచమున కించుకయుగోచరముకానేరదు. మతధర్మములనుండితన్మతధర్మనూచకములగు కర్మలను భేదింపశక్యముకాఁని మతచారిత్రములెన్నియోఘోషించుచున్నవి.

విగ్రహారాధనము దూష్యమని మానుకొనిన మతములవారు సహితము, మతగ్రంథములు మొదలగు మరియొక పదార్థములను పూజించుచునేయున్నారు. కానికేవలమును భగవన్నిమికాత పదార్థములను బూజింప మానుకొనలేదు. ప్రపంచమునందుగల పదార్థములుకొన్ని మనుష్యనిమికాతములుగా మనకుగుపించుచున్నను కేవలము భగవన్నిమికాతములనియే తలపకవీలజేదు. క్రైస్తవ మతస్థాపకుడగు కీ)

స్తునుగూర్చియు నాతఁడుబోధించిన మతధర్మములను గూర్చి
యుఁ జెప్పుచున్న బైబిలుగ్రంథమును మహమ్మదీయ మత
స్థాపకుడగు మహమ్మదుచేబోధింపబడిన తన్మతధర్మములుగ
లకురానుగ్రంథమును గురునానకుచేస్థాపింపఁబడిన సీక్కుమత
గ్రంథమును ఆయామతములవారికిఁ ఆమృతసార పట్టణము
నజేవాలయమున బూజింపఁబడుచున్నది. మహమ్మదీయులు
ను సంస్కారిక క్రైస్తవ మతావలంబకులును తమతమమ
తోద్ధారకుల గోలీలచుట్టును దీపములను వెలిగించి వారిఖన
నస్థానములను సతిపవిత్రములుగా బరిగణించుచుచైవప్రార్థ
నమునకొక మతసమ్మతమగు గ్రంథము నుపయోగించుచు
కేవలము విగ్రహారాధనముఁ జేయుకున్నను హిందువులకం
టె సతనికృష్ణభావమైన విగ్రహారాధనమును జేయుచునే
యున్నారు. కావున ఆకార రహితుఁడును, నిర్గుణుఁడును,
నిర్వికారస్వరూపుఁడును అగు భగవంతుని సాకారరూపమై
నవదార్థచిహ్నములచే బూజింపవలెనను మనోబాంధయెట్లు
నిర్మూలము జేయఁబడఁగలదు? మనోవికారమును మొద
లంట రూపుమాపుకొనఁగల్గి నిర్మలజ్ఞానపరులై భక్తిపరవ
శులగు మహానుభావులు కొందరుమాత్రమే విగ్రహారాధనా
దిసాధనము లవసరములేకయే భగవంతునారాధింపఁగలరు
కాని జనసామాన్యులకది యలవడనేరదు. జనసామాన్యుల
కు విగ్రహారాధనాది సాధనములవసరము. అట్టిసాధనము
లులేకపోయినచో వారుకేవల జ్ఞానమార్గానుసరణముగ మ

తానుసానపరులు ఆవేశసమయమున కానేరరు. కార్డినల్ ల్యూమెకొలను నాంగ్లేయుజ్ఞాని చెప్పినవిధముగా భక్తికిఆచారములే ముఖ్యధారములయియున్నవి.

బ్రహ్మసమాజమతస్థాపకులగు రామమోహన రాయలును దేవేంద్రనాథటాగోరును వేదములను నిరాకరింపకఁ ద మతము హిందూమతముయొక్క శాఖయేయనియు, నుప నివద్బోధకమనియుఁ బరిగణించిరి. వీరుపురుగుగూడ వేద చోదితమును ఆర్షమతమునుగాని హిందూమతధర్మములను మాత్రమే నిరాకరించిరిగాని హిందూమతము కేవలదూష్యమనియు గౌరవార్హమైనది గాదనియు బోధింపకఁ గౌరవాంతరములవలన హిందూమతమునఁ జేరినదురాచారములనుమాత్రమే ఆర్షమతవిరుద్ధములని ఖండించిరి. తరువాతఁ గేశవచంద్రసేను బ్రహ్మసమాజమతము సర్వమతధర్మసారమనియుఁ గేవలవివేకపక్షిజ్ఞేయ ధర్మబోధకమగు మతమనియు బోధించుచు దనమతమును సిద్ధాంతపఱచుటకు సకల మతగ్రంథములును సాధనములుగా నంగీకరించెను. పిమ్మట బ్రహ్మసమాజమతస్థులలో నాదిబ్రహ్మ సమాజికులనియు సాధారణ బ్రహ్మసమాజికులనియు రెండుతెగలేర్పడినవి. ప్రపథమమున రామమోహనరాయలుచేతను దేవేంద్రనాథటాగోరుచేతను స్థాపింపఁబడినదియే ఆదిబ్రహ్మసమాజము. తరువాతనవీనముగా నేర్పడినదియే సాధారణబ్రహ్మసమాజము కొంతకాలమయినతరువాతఁ గేశవచంద్రుఁడు

మోజను, జీససు, మహమ్మదుమనువు, నారదుడు మొదలగు మతస్థాపకులందఱు నీశ్వరాంకా సంభూతులేయని యు వీరందఱుఁ దత్తత్కాలాను సరణమయిన మతధర్మములను బోధించుటకవతరించిన మహానుభావులనియు వారు బోధించిన మతధర్మముల సారమొక్కటియేయనియు నాయామతము లనోన్యస్యవిరుద్ధములుగావనియు నున్ఫోషించిబోధించుచు భక్తియోగానుష్ఠానపరుడయ్యెను. అన్నిమతధర్మములను జేసియున్న సవీనమతమెప్పటికి సామాన్యజనాదరణీయముగాక సన్నిమతములచారికిని హాస్యాస్పదముగాఁ బరిణమించుననుటకు సంవియములేదు.

అట్టిమత మొక విధమైన మతముగాఁగొందఱిచేసెన్నఁబడినను అనుష్ఠానయోగ్యము మాత్రముగాదు. ఏమతమైనను దన్యతావలంబకుల పూర్వచారిత్రములకును, నాగరితకును, వివేకజ్ఞానసంపత్తికిని దగియుండుట యత్యవశ్యకము. అట్లుగానిచో నది వ్యాప్తముగాకఁ ద్వరలో నశించిపోవును. మోజెనును మహమ్మదును బోధించిన మతధర్మము లెంతమంచివియైనను, ఎంతఅనుష్ఠానయోగ్యములైనను సామాన్య హిందూజనులకుమాత్రమవి హిందూమతేతరులు బోధించిన ధర్మములని బోధించినచోఁ గొంచెమైనను రుచింపనేరవు. హిందూమతాభిమానులుగాని క్రిస్తుపేరును మహమ్మదుపేరును జెప్పి హిందువులకు మతబోధచేయుటకంటె వెఱ్ఱిసని మఱియొకటిలేదు. ఈముఖ్యకారణముచేతనే సకలమతధ

ర్మసారములని చెప్పబడు మతములన్నియు నీరీతినే యను
ష్ఠానయోగ్యములును సామాన్య జనాదరణీయములును గా
క నచిరప్రచురములై నశించుట సంభవించుచున్నది. రామ
కృష్ణపరమహంసవంటి జ్ఞానుల కన్నిమతములును అనుష్ఠాన
యోగ్యములై యొక్కటియేయైనను సామాన్యజనులకుమా
త్రమట్లు కానేరవు. అట్టి మహానుభావులగు జ్ఞానులశ్చి మ
తగ్రంథములను సమానగౌరవబుద్ధితోడఁ జదివి యూదుమత
ము, క్రైస్తవమతము, మహమ్మదీయమతము, జౌద్ధమత
ము మొదలగు స్థూలదృష్టికిఁ బరస్పరవిరోధములుగాఁ గను
పించు మతములన్నియు నొక్కేధర్మమును బోధించునని తె
లిసికొని ఆయామతధర్మములనుఁ దమలోఁ గనుగొని యం
గీకరింపఁగలుగుదురు. అట్టిజ్ఞానము సామాన్యజనులకుమాత్ర
మలవడదు. మహాత్ముల కనుష్ఠానయోగ్యమగు ధర్మములు
మూఢులకెంతమాత్రమును బోధపడవు.

బ్రహ్మసమాజమతము క్షీణించుటకుఁ బైనరెండు వాస్త
వమైన ముఖ్యకారణములు జెప్పబడినవి. కాని మహానుభా
వులగు జ్ఞానులును వేదాంతులునుమాత్రమే మతమును క్షీ
ణించుననిగాని నశించుననిగాని యెంచరు. రామమోహన
రాయలు జీవించియున్న కాలమున హిందువుల కనుష్ఠాన
యోగ్యములగు గొన్ని హిందూమతధర్మములు కేవలము
ననాదరణీయములై యుండుటయు మహమ్మదీయుల ప్రభు
త్వముక్షీణించి యాంగ్లేయుల పరిపాలనమారంభమయి క్రై

స్తవమతబోధ వ్యాప్తమగుచుండుటయు, వేద చోదితములగు నాషకమతధర్మములెట్టివో హిందువులకు జక్కగాఁ దెలియకుండుటయుష్టాదూమాతము కేవలము బాహ్యుడంబరములచేతను బలువిధములగు కర్మకలచేతను మూఢభక్తియు క్తమగు దురాచారములచేతను బ్రచ్చన్నమై కొంకువడిన స్వభావోన్నత్యము గలిగియుండుటయుఁ దటస్థమగుటచే నాతఁడప్పుడీ బ్రహ్మసమాజమతమును బోధించెను. ఆ కాలమున హిందువులలో మూఢభక్తియు బాహ్యుడంబరవేషములును బ్రబలెనుగాని హిందూమతము క్షీణదశయందుండెననిగాని యాషకమతమిడుగంబెననిగాని, హిందూమతధర్మము లనాదరణీయములయ్యెననిగాని యెంతమాత్రము దలఁపరాదు. ఈ విధముగాఁ బ్రపంచమందుగల అన్నిమతములునుగూడ మూఢభక్తిజనితమగు దురాచారములచేతను కేవల బాహ్యుడంబరవేషములచేతను దమతమ యోగ్యతకొకానుకవ్వకు హానిగలిగియుండుటయు నట్టిసమయమున హిందూమతమునకు బ్రహ్మసమాజమతమువలెనే ఆయామతములను బరిశుద్ధిచేయుటకుఁ గొన్నికొన్ని మార్పులు చేయఁబడుచుండుటయు మతచారిత్రముల నెఱిగినవారికిఁ దెలియనియంశముగాదు. మతాభిమానులకు బాహ్యుడంబరమత్యావశ్యకమనియు మతాచరణమునకు మూఢభక్తిజనితమగుదురాచారము లనుష్ఠానయోగ్యమగు ధర్మములనియుఁదలఁచుచు హిందూమతము కేవలము కర్మమార్గానుసరణమై దూ

వ్యక్తైః స యారాధనలకు లోబడియుండుటయు మతమనగా నాచారమేయనియు, మతధర్మములనగా బ్రహ్మాండంబరము లనియు నెంతఁబడుచుండుటయు సంభవించుటచే నీబ్రహ్మ సమాజమతస్థాపన కవసరమవ్వదుగలిగినది. తనువాత రామకృష్ణ పరమహంసగారి చేతను వివేకానందులు, అనిబె స్సొంటు మొదలగువారిచేతను హిందూమత ధర్మములను జక్కగాఁ దెలిసికొనఁగలిగిన మనవారందఱును గారణాంతర ములవలన హిందూమతమునఁ జేరిన దురాచారములను ని రాకరించి యాషామతానుసరణముగా హిందూమత మవ లంబించుచుండుటచే రామమోహనరాయలు బ్రహ్మసమా జమతస్థాపనవలన బోధించిన పరిశుద్ధాస్తిక ధర్మములు హిం దూమతధర్మములేయనిగు రైఱిఁగి వాటిననుష్ఠించుచున్నారు. హిందూమత మితరమతములనుండి నేర్చుకొని యవలంబింప వలసిన నూతనధర్మములేమియునులేవు. హిందూమతమునలేని యుత్తమధర్మములుగాని పరిశుద్ధాచారములు గాని యేయి తరమతమందునుగానరావు. బ్రహ్మసమాజమతము క్షీణద శకు పచ్చటవలనఁ గేవలజ్ఞానమాగాఁనుసరణమై సామాన్యజనులకనుష్ఠానయోగ్యముగాని మతముచిరకాలమభివృద్ధి నొందనేరదను సంశయము విశదీకరించుచుఁ దానేమతమునుం డికొఱాయమానముగా వెలువడియెనో అట్టిమతమయిన హిం దూమతమునఁ గ్రమక్రమముగాసంగమించి యంతరించుచు హిందూమతోత్కృష్టతనుజగద్విదితముచేసిచాటించుచున్నది

బ్రహ్మసమాజమతము హిందూమతమా?

శ్రీమదార్యమతబోధినిలోఁ బ్రచురింపఁబడుచున్న “కీర్తి శేషులైన ప్రతాపచంద్రముఖందారుగారు— బ్రహ్మసమాజము” అను శీర్షికకగల వ్యాసమును జేసిన వాగ్వివాదము న్నానని భ్రమపడి మదాపులగు శ్రీచిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు దురాగ్రహవేషపరవశులై “ఆర్యమతబోధినిబ్రహ్మసమాజము” అను శీర్షికక్కింది నేవేలైన యవ్యక్తమధురాలాపములను జేసిరి. వీరి తెలివితేటలనుబట్టి ప్రత్యుత్తరమవసరము లేకపోయినను వీరియోశ్చయమునుబట్టి యిండు కసమాధానము నిచ్చుచున్నాను. బ్రహ్మసమాజమతము నిక్కమయిన హిందూమతమంట ! ఇది పెద్దబొంకు. ఏమన (1) ఈవఱకును హిందూదేశమునందుఁ బుట్టిన ప్రతిమతమును పునఃజన్మవాదము నంగీకరించుచున్నది. జీవునకుఁ బునఃజన్మము కలదని యెవ్వనిమతములు భరతఖండముననెన్నఁడును బుట్టియుండలేదు. ఇందులకు రావుబహదరు కందుకూరివీరేశలింగంపంతులువారి గ్రంథపరంపరయే సాక్ష్యమిచ్చుచున్నది. చూడుడు “ఈవిషయమున (జన్మాంతరవిషయమున) నన్యదేశీయుల మతములెల్లను భిన్నాభిప్రాయములు కలవిగానున్నను మనదేశమునందున్న మతములన్నియు నైకకంఠముగా జీవాత్మకు జన్మపరంపర కలదనియే ఘోషమిడుచు

న్నవి” ఇట్లుండ జన్మపరంపర సంగీకరింపని బ్రహ్మసమాజ మతము హిందూమతమెట్లు కాగలదు. క్రైస్తవ మతస్థుల నేకులు పునజన్మవాదము సంగీకరింపరు. వానిననుసరించి నదీమతము. ఇట్టిదానిని పరిశుద్ధహిందూమతమనుట యజ్ఞానముచేతనైన గావలెను. లేకున్న మోసపుతలంపు నైనను గావలెను. (2) హిందూమతములన్నియు పశుపత్యైదులందును శిలాపర్వతాదులందునుగూడ నాత్మకలదని చెప్పుచున్నవి. ఈనడుమ “బోను” గారు లోహములకుఁ బ్రాణము కలదని కనిపెట్టి, నాపూర్వులు గంగాతీరమునఁ జీరకాలము క్రిందఁ గనిపెట్టినదానిని నేడు నేను దెలిసికొను స్థితికివచ్చినందుకు సంతసించుచున్నానని చెప్పిన వాక్యములు బొకెల్లరకు జ్ఞప్తియందుండియే యుండవచ్చును “శిలాపర్వతాది జడపదార్థముల యందాత్మయుండునని చెప్పెడుమనవారి సిద్ధాంతము” అని రా॥ బ॥ వీరేశలింగము పంతులవారి వ్రాతవలన శిలాపర్వతాదులందును పశుపత్యైదులందును జీవు సంగీకరించుట హిందూమత లక్షణమని బాల్కండైనను గగి హింపఁగలఁడు. మనుష్యులందు మాత్రమే యాత్మ కలదని క్రైస్తుమతము. ఈమతము ననుసరించి బ్రహ్మసమాజ మతమును మనుష్యునందుమాత్రమే యాత్మ సంగీకరించుచున్నది. ఇది యింక హిందూమతమెట్లుకాగలదు? ఇంక మావీరభద్రరావుగారికిఁ దెలివితేట లేట్లుండగలవు? (3) కర్మయ నాదియనునని హిందూమతములు “కర్మయనాదియని యు

క్తిరహితముగా మనవారు (హిందువులు) తమసిద్ధాంతమును సమర్థింపజాతురు, అను పంతులవారి వాక్యములీయర్థమును బోధించుచున్నవి. క్రైస్తవులు కర్మయనాదియని యంగీకరింపరు. వారిననుసరించి యీ బ్రహ్మసమాజమతమును జగత్తునకు గర్మకును నాదికలదని యంగీకరించును. ఇది హిందూమతమెట్లు కాఁగలదు. మా వీరభద్రరావుగారి వ్యాఖ్యలందు సత్యమెట్లుండఁగలదు. (4) స్వల్పబుద్ధి కలవారికై (యోగులుకానివారికి) ప్రతిమార్చనమును విధించునని హిందూమతములు. ప్రతిమార్చనము జ్ఞానుల కనవసరమని యు నజ్ఞులకు నవసరమనియు హిందూమతములు ఘోషించుచున్నవి. అంతియేకాని ప్రతిమార్చనమును బొత్తుగా ద్వేషించుటలేదు. క్రీస్తుమతము ప్రతిమార్చనమును ద్వేషించి నిందించుచున్నది. దానిననుసరించి యీ బ్రహ్మసమాజమతమును ప్రతిమార్చనమును ద్వేషించి యజ్ఞులకును బనికీరాదని చెప్పుచున్నది. ఇక ఇది హిందూమతమెట్లు కాఁగలదు. మా వీరభద్రరావుగారి వాక్కు లన్యతము లెట్లుగాకుండఁగలవు. పాఠ్యములు జైనులు తుదక ద్వైతులును గూడ విగ్రహారాధనము నంగీకరించిరని బుద్ధిమంతులందరు నంగీకరించిన విషయమేకదా ? (5) కర్మయోగ, భక్తియోగ, జ్ఞానయోగాదుల నంగీకరించినవి హిందూమతములు. భక్తియోగమును మాత్రమే విలక్షణ మాగమముగా నవలంబించినది క్రీస్తుమతము. దానిననుసరించి కేవలభక్తియోగమును మాత్రమే

యంగీకరించినది బ్రహ్మసమాజమతము. ఇది హిందూమత మెట్లు కాగలదు? మా వీరభద్రరావుగారు సత్యసంఘ లెట్లు కాగలరు? (6) హిందూమతములన్నియు దేవునందు మాతృభావమునుగూడఁ జెప్పుచున్నది. క్రీస్తుమతము దీనిజ్యేషించుచున్నది. బ్రహ్మసమాజమంతియి. ఇది హిందూమతమెట్లు కాగలదు? మావీరభద్రరావుగారి వ్రాత బాంకెట్లుగాకుండఁ గలదు? (7) హిందూమతము లాత్మను అవయవిగాను మనస్సును అవయవముగాను చెల్పుచున్నది. క్రైస్తవవాదిమతము లాత్మనుగూర్చి తిన్నఁగా బోధింపక పోవుటయొకాక మనస్సునే యాత్మగా భావించుచున్నది. వాని ననుసరించి బ్రహ్మసమాజమతమును మనస్సే యాత్మయనిబోధించుచున్నది. మనస్సే యాత్మయన రావుబహద్దర్ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులవారు తమ గ్రంథములో వ్రాసి పెట్టిరి. ఇట్టిది హిందూమతమెట్లు కాగలదు. మా వీరభద్రరావుగారిమాట బూటకములమూట యెట్లుకాకుండఁగలదు? ఎంచఁబోయిన నిట్టి వనేకములు కలవు. ఈవిధముగాఁ బ్రధానవిషయములందుననే హిందూమతములను విడచి క్రీస్తుమతమును బ్రహ్మసమాజ మతము శరణు జొచ్చుచున్నది. అంతియొగాక సామాన్య విషయములందుఁ గూడ నియ్యది హిందూమతాచారములనువిడచి క్రీస్తు మతాచారములనే యవలంబింపబెల్పుదుచున్నది. చూడుడు. శవములను రుద్రహుమికిఁ దీసుకొనిపోవు విధమునందు మార్పు పెట్టనెంచి

శ్రీవీరేశలింగమువంతులవారు బసవరాజు గవర్రాజుగారి శిశువు చనిపోగా శవముపట్టెదగిన పెట్టెనొకదానిని జేయించి యందులో నీశిశు కళేబరమును భద్రముచేసి మూతకు మేళులుబిగించిదానినిదీసుకొని పోవుటకై యొకగుర్రపుబండికై ప్రయత్నముచేసి అట్టిది దొరకకపోగా సామాన్యపు బండిలోపెట్టికొని తీసికొని పోయి రుద్ర ఘామిలో ప్రాతి పెట్టక గవర్రాజుగారి తోటలోఁ బూడ్చివచ్చిరి. ఇదికైస్తవుల ననుకరించుటకాదా? దైవప్రార్థనము చేయుటలో హిందూమతము ననుసరింపక కైస్తవపద్ధతుల ననుసరించి ప్రార్థనామందిరములనుస్థాపించుకొనుచున్నారు. ఇదికైస్తవుల ననుకరించుటకాదా? ఏతన్మతస్థులుకైస్తవులవలె జుట్టులకత్తరించుకొనుచున్నారు. ఇదికైస్తవుల ననుకరించుటకాదా? అందులకేకదా బ్రహ్మసమాజ మనఁగాఁ “జుట్టు కత్తరింపులమత” మనువారను వాడుక వచ్చినది? బ్రహ్మ సమాజ మతము కీర్స్తుమతము ననుకరించునది గావుననే కదా బ్రహ్మసమాజ మతబోధకులుగా మండగోరువారు ఇంగ్లాడు వెళ్ళి యప్పట సేర్పునండుచున్నారు? గంధ విస్తరణీతిచే నీవిషయ మంతటితో గట్టిపెట్టి బ్రహ్మసమాజ మతమును కైస్తవమత వికారముగా నెవరెవరు చెప్పియున్నారనగా:—

సుప్రసిద్ధములగు మతములనెల్ల బాగుగాఁ బరికించిన విజ్ఞులును రాగద్వీపాదిపక్షములతో నవసరములేని సన్నాహములు

నగువివేకానంద స్వాములవారు బ్రహ్మసమాజికులనుగూర్చి యిట్లు వ్యాసియున్నారు.

“What harm to the Christian Missionary that the Hindus are trying to cleanse their own houses? what injury will it do the Brahma Samaj and other reform bodies that the Hindus are trying their best to reform themselves. Why should they stand in opposition? why should they be the greatest enemies of these movements? why? I ask. It seems to me that their hatred and jealousy are so bitter that no why or how can be asked there.”

(హిందువులు తమమూఁదాము బాగు చేసికొనఁబ్రయత్నించినదానక్రైస్తవమిషనరీలకేమిహాని? హిందువులు తమమూఁదు సంస్కరించుకొనఁ బ్రయత్నించిన దానబ్రహ్మసమాజికులకును నితరసంఘ సంస్కరణాలకును నేమిహాని? వీరేలయభ్యంతరసెట్టవలయును? వీరేల యాయుధ్యమములకు ఘన శత్రువులు కావలెను? అదేలయని యడుగు చున్నాఁడను. వారల గీట్టని తనమునకును మాతృర్యము నకును అకాండ తాండవమైన గమనిక కలదని తలంచెదను.)

పై వాక్యములనుబట్టిచూచిన హిందువుల మనుకొనువానికిక్రైస్తవులవలెనే బ్రాహ్మసమాజికులును గర్భ శత్రువులై హిందువుల బాగునుజూచి యోర్వజాలనివారలై యున్నారని బాలునికైనను బాగుగా బోధపడఁగలదుగదా. ఈ వాక్యములు నర్వవిధముల సత్యములగుచున్నవి.

“సత్యమేవ జయతినామృతమ్” ముందఁజూపనిషత్తు.

అవసరమునుబట్టి బ్రహ్మసమాజ మతమునకును హిందూ మతమునకుంగలభేదమును వేమిదివఱకే విపులముగాఁ జూపి యున్నాము. దానినంతను జదివి యీశ్వరవాది ప్రతికాధిపతి గారు కారణమును దెలుపకయే యధఃకరింప ప్రయత్నము చేయుచుఁ దమది యుపనిషత్కృతమనియుఁ దమదియే నిక్కమైన హిందూమతమనియుఁ జెప్పసాహసించిరి. మతమునకు బ్రధానమైనది యాత్మజ్ఞానము, ఈవిషయముననే వీరుపనిషత్కృతము నంగీకరించుటలేదు. ఎట్లన, ఆత్మనిత్యము అనఁగా నుత్పత్తియు నాశమునులేనిదియని యుపనిషత్తులు ఘోషించుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామాజికులన్ననో యాత్మకు నాశములేదుగాని యుత్పత్తికలదని చెప్పుచున్నారు. ఆత్మకుఁబు నర్జన్యముకలదని యుపనిషత్తులు చాటుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామిజికులాత్మకుఁ బునర్జన్యము నంగీకరించుటలేదు. ఉపనిషత్తులు కర్మమనాదియని చెప్పుచున్నవి. బ్రాహ్మసామాజికు లీసిద్ధాంతము నంగీకరింపక పోవుటయేకాక యధిక్షేపించుటకుఁగూడ సాహసించుచున్నారు. ఉపనిషత్తులు జగదుత్పత్తికిఁగారణము పరిణామమని చెప్పుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామాజికులు దీనికి సృష్టికారణమని చెప్పుచున్నారు. అనఁగా అభావమునుండియే భగవంతుఁడీజగత్తును గల్పించినాఁడని చెప్పుచున్నారు. ప్రధానాంశములలోనే భేదములిట్టివనే కములుకలవు. ఈసిద్ధాంతములన్నిటియందును బ్రాహ్మసా

మాజికలు క్రైస్తవుల ననుసరించిరిగాని యువనిషత్తుల ననుసరింపలేదు. తాముహిందువులము కామని యిదివఱకుఁ జెప్పకొనినారు. తాము క్రీస్తుమార్గము ననుసరించుచున్నామని నెక్కివక్కాణించియున్నారు. ఈవాక్యముల నన్నిటిని ఇప్పటి బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులగు పండితశివనాథశాస్త్రిగారే వ్యాసీయున్నారు. ఇట్టివారు తమది యువనిషత్త్వతమనుటకు సాహసించిన నింతకంటె వింత వేటొందుండఁగలదా.

క్రీస్తుమతము హిందూమతములకాదు.

క్రీస్తుమత వికారమైన బ్రహ్మసమాజమతము వేదమతమైనచోఁ గ్రీస్తుమతము మాత్రము వేదమతముకాదా! ఏలకాదు. ఈ విషయమై యిదివఱకే క్రైస్తవులు గ్రంథములు వ్యాసీయున్నారు. వారాగ్రంథములలోఁ జెప్పినవాక్యములనీక్రింద నిచ్చుచున్నాము. “క్రీస్తుమతమునకును హిందూమతమునకునుండు సంబంధము” అనుగ్రంథములో క్రైస్తవులిట్లు వ్యాసించిరి:—

“ఈయజ్ఞమున కింతయాధీశ్వమెందువలన కలిగినదంటే సామవేదములోని తాండియమహాబ్రాహ్మణములో”

“వ్రజావతర్దేవేభ్యతత్మానంయజ్ఞంకృత్వాప్రాయచ్చత్”

“అనగా, ఈజగత్తునకు సృష్టికర్తయు, రక్షకుడును అ

యినట్టియు సృష్టికిపూర్వమే కలిగినపురుషుడును విశ్వకర్మ
యును అయ్యున్న ఆప్రజాపతి తనను తానే యాగపశువుగ
నర్పించుకొనెను”

“సాకాయమత మేధ్వంమధిదంస్యాత్ ఆత్మన్యనేనస్యామ్”

“అనగా బృహదారణ్యకమును ఉపనిషత్తు” ప్రజాపతి
గొప్పయజ్ఞము చేయుటకుఁదలఁచి యజ్ఞమునకుతగినశరీరము
నాకుకలుగునుగాక. అందులోనే నేనవతరింతునుగాక. అని
యు”

“తస్మాత్సర్వదైవత్యంప్రాక్షితం ప్రాజాపత్యమాలభం
తః యాజ్ఞికా ఏనంవిషవా అశ్వమేధః”

‘అనగా యాజ్ఞికులు అశ్వమేధయాగమును చేయునపు
డు సాక్షాత్తు ప్రజాపతినే అనగా సర్వేశ్వరునే వధించినట్లు
అర్పించిరి. అనియు”

“శతసథబ్రాహ్మణము ప్రజాపతినిగురించి ఆయన సగ
ముమర్త్యుడనియు, సగము అమర్త్యుడనియు చెప్పి

“తస్యహప్రజాపతేరర్థమేవమర్త్యమాసీనర్థమమృతం”

అని యున్నదనియు మొదలయిన సంగతులుచెప్పి తుది
నిట్లు క్రైస్తవులు సిద్ధాంతీకరించిరి.

“ప్రజాపతి తననుతానే యాగపశువుగ నర్పించికొనిన
సంగతి విషయము యిదివఱకు చెప్పినవి యావత్తును దే
వుఁడును మనుజుఁడును మనకుసాక్షాత్తు యిమ్మానుషులును

మర్త్యుడును అమర్త్యుడును, మనకొకటై తననుదేవునికివ
రిమళి వాసనార్థకమైన కానుకగను యోగపశువుగను అ
ర్పించుకొనినవాడును ఇదివరలో చేయబడిన యోగార్పణాలు
అన్నియు ఎవనియొక్కసూచనలును ప్రతిబింబములును అ
య్యొన్నవో అట్టివాడును తనమరణమువల్ల అనఁగాతనను
యోగపశువుగ అర్పించుకొనినందువల్ల మృత్యువును జయిం
చి నువార్తద్వారా ప్రాణమును ఆమరత్యమును వెలుతురు
లోనికి తెచ్చినవాడును, అయినబయిబిలులోని కీర్తిస్తువివరణ
కు ఆశ్చర్యముగ పోలియున్నది. “దములో చెప్పియున్న ప్ర
జాపతి లక్షణములన్నియు కీర్తిస్తుప్రభువునుగురించి వయిన చె
ప్పబడినవర్ణనకు ఆశ్చర్యముగ సమీపించుచున్నవి కనుక
నే కీర్తిస్తుమతమునందలి రక్షణార్థమైన పరమరహస్యములను
ఆశ్చర్యముగ దృఢపరచుచున్నవి. ”

ఈవిధముగ శ్రుతులును శ్రుత్యంతములును కీర్తిస్తుమత
మును బోధించుచున్నట్లే బ్రహ్మసామాజ మతమునుగూడ
బోధించుచున్నవి. ఆహేతువుచేకీర్తిస్తుమతముహిందూమతమ
గుచో బ్రహ్మసామాజమతమును హిందూమతమేయగును.
కానిండు దాన నేమియు హాని లేదు. ఇదివఱకు “మేము
హిందువులముకాము కీర్తిస్తుశిష్యులము” అని భావించుకొని
నబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులిప్పుడు హిందువులమేయనియు
దమది యేవనివ్యాతమేయనియు, జెప్పుకొనుచున్నందులకు
మేమును సంతసించుచున్నాము. ఇదివఱకేహిందూమతము

న కనేకశాఖలుగలవు. ఇప్పుడిదియొక నూత్నపల్లవమైనచో హిందూమత మహావృక్షము శాఖోపశాఖలుగా నిట్లు వ్యాపించుచున్నందులకు హిందువైనవాఁడెవ్వఁడు సంతసింపడు? సంతసించునుగాని యిది ఐదనికగాని శాఖకాదు. అందులకై విచారించవలసియున్నది.

పురాణమతముకేటా?

“మేము హిందూమతమని చెప్పనప్పుడు సామాన్యజనాదరణీయమైన పౌరాణికహిందూమతమనియు బ్రహ్మమతమని చెప్పనప్పుడు ఉపనిషద్బోధితమైనయు త్తమహిందూమతమనియుగమనింపఁగోరుచున్నాము” అనియీశ్వరవాదిపత్రికాదిపత్తులు వ్రాయించిరి. దీనివలనఉపనిషద్ బోధితమైన హిందూ మతమువేటును పురాణబోధితమైన హిందూమతమువేటును నై యున్నదని వీరి తాత్పర్యమైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. ఇదితప్పటాహ. ఉపనిషత్కృతమే పురాణమతము. పురాణమతమే యుపనిషత్కృతమునై యున్నది. ఇందులకుఁ బ్రమాణముల నీక్రిందనిచ్చుచున్నాము.

1 శ్లో॥ ఇతిహాసపురాణాఖ్యాంశేదార్థమువ బృంహయేత్ ।

భిభేత్కల్పశ్రుతాద్వేదోమామయంప్రహరిష్యతి॥ ”

వసిష్ఠస్మృతి.

2 శ్లో॥ వేదోపబృంహణార్థత్వాత్ పురాణంవేదవపహి ।

వేదోపాంగవిధిత్యేనపురాణంవేదవపచ । ”

పంచరత్నవ్యాఖ్య.

3 “శ్లో! యద్యేదాత్ ప్రభు సమ్మితాదసిగతం శబ్దప్రథా
నాచ్చిరం. | యచ్ఛార్థప్రవనాత్పురాణవచనాదిష్టం
సుహృత్సమ్మితాత్ ”

ప్రతాపరుద్రీయము.

4 శ్లో! పురాణభారతవచనానాం వేదరూపత్వేన స్యామాణ్యం
నిర్వివాదం | పురాణం పంచమో వేదః భారతం పంచమో
వేదః ఇతి తయో ర్వేదత్వోక్తేః | ”

సాహిత్యరత్నాకరము.

వీనియందన్నిటియందును పురాణము వేదమతమును
బోధించునని చెప్పఁబడియున్నది కాని యుపనిషత్తులమును
బోధించునని లేదందులేని, అట్లునఁడగదు. వేదమునందలికర్మ
కాండ జ్ఞానకాండములలోఁ గర్మకాండమును బోధించునవి
ధర్మశాస్త్రములు జ్ఞానకాండమును బ్రహ్మసము చేసికొని
నది పురాణము. ఇందులకు బ్రమాణము:—

“శ్లో! ప్రాయేణ పూర్వభాగోన్థో ధర్మశాస్త్రీణకధ్యతే |
ఇతి హాసపురాణాభ్యాం వేదాంతార్థప్రకాశతే ||”
శ్రీధరకృతరామాయణవ్యాఖ్య.

కానపురాణములు వేదార్థమును బోధించుననఁగా సుత్త
రభాగమగు సుపనిషత్తుల బోధించునవి భావము. ఇట్లు హిం
దువులుమాత్రమే చెప్పియుండలేదు. బ్రాహ్మ సామాజికు
లును వీనినిగౌరవించుచున్నారు.

రాజారానుమోహనరాయలవారు.

“The Pooranas &c. agreeable to the Vedant represent God in every way as incomprehensible and without form” (భగవంతునిగూర్చి పురాణములు వేదాంతాను సారముగానే బోధించుచున్నవి)

కేశవచంద్రసేషలవారు.

“The road is clear enough; it lies through your numerous Puranas & Epics. Never were we so struck with the divinity of the eclectic method as when we explored the gloomy regions of mythological India”

(పురాణము మంచిమార్గమని యీవాక్యములు బోధించుచున్నవి. అనఁగా వేదాంతమనుటయే)

సీతానాథతత్వభూషణులవారు.

“Behind us is a glorious past illumined by the teachings of the srutis, the Brahmanas, the Upanishads, Buddhism, the smritis the Puranas and the Tantras” (ఉపనిషదాదులవలెనే పురాణములు లోకమును బ్రకాశింపఁ జేయుచున్నవని దీనితాత్పర్యము).

ఇందునుగూర్చి రోమిషచంద్రదత్తుగారి వాక్యములనుగూడనిటనిచ్చుచున్నాము.

“Both Vedic Hinduism and Puranic Hinduism recognise one great God the all-pervading Breath the

universal Soul of the universe" (ఉపనిషత్కృతమునుపురాణమతమును నొక్కటియేయని దీనితాత్పర్యము) పూజ్ఞులెల్లరు నిటుచెప్పుచుండఁగాఁ బురాణమతమువేఱనియు ఉపనిషత్కృతము వేఱనియుఁ జెప్ప నీశ్వరవాది పత్రికాధిపతిగారు నాహసించుచున్నాను. 'కానిండు వారీవిషయమునఁ జెప్పనది యంతయు నైనతరువాత సత్యనిర్ధారవార్ధమై వారివ్రాత నుచితరీతిని విమశిక్షించుచున్నాము.

బ్రహ్మమతము—ఈశ్వర వాది.

ఈశ్వర వాదియను పత్రికారాజమును బ్రకటించు మాసోదరులు తమ 190th నవంబరు సంచికలో మమ్ముంగూర్చి ట్లనుగ్రహపూర్వకముగా వ్రాయించియున్నారు.

“ ఆర్యమతబోధినిపత్రికాధిపతులవంటి పండితులుసహితము బ్రాహ్మమతముజ్ఞానకత్తెరింపులమతమనియు క్రైస్తవమతముయొక్క యసరావతారమే ననియు, మొదలగునపనిందల నారోపించుచుండ జనసామాన్యమున కీవిషయము చరముగా నుంచెననుట యధార్థమని మనముదర మామోదింపవలసినదేగదా ” అని.

ఇదివ్రాసిన మాసోదరులు మాయభిప్రాయమును బాగుగా గ్రహించి యుండలేదని చెప్పవలసి వచ్చినందులకుఁ జింతిల్లుచున్నారము. హిందువులమైనమీము పరమతముల వృధాగా నిందింపము. నా స్తికతహేచ్చగుచున్న యీకాలములో ఆ స్తికతకై పాటుపడు మతమునుజేసిని జూచినను మాకు పరమానందము. భగవదారాధనమును జూఢించు బ్రాహ్మమతము నింద్యమని మాతలంపెంతమాత్రమునుగాదు. హిందూమతముయొక్క మొదటి ధర్మము పరమతసహనముకలిగియుండుట. ఈవిషయమున హిందువులను మించినవారులేరని ప్రాజ్ఞులగు నన్యమతస్తులెల్లరు సంగీకరించియే యున్నారు. హిందువుల మతసహనముంగూర్చి బ్రహ్మసమాజమతమునకు మూలపురుషుండగు రాజా రామమోహనరాయల వారిట్లువ్రాసియున్నారు.

“It is well-known to the whole world, that no people on earth are more tolerant than the Hindus who believe all men to be equally within the reach of Divine beneficence.”

(దైవానుగ్రహమును లోకులెల్లరు సమానముగా గ్రహింపఁగలరని నమ్ముహిందువులకంటె నెక్కుడుసహనముగలవారు లోకములోలేరని యందఱకును దెలిసినవిషయమే.)

ఇట్లే ఖండంతర వండితులుకూడా వ్రాసి యున్నారు. బ్రహ్మసమాజపు మూలపురుషుఁడు చెప్పినట్లుగా నియ్యది యందఱును అంగీకరించిన రాధాంతాంశమే గాన దీనింగూ

ర్చి గ్రంథవిస్తరము చేయనవసరములేదు.

మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు బ్రాహ్మసామాజికులు వనిపూని హిందూమతమును అనిక్షేపించుచుందురు గావున స్వమత రక్షణార్థమై హిందూమతస్థులు వరమతము లందలి లోపముల నెత్తిచూపుచున్నారేకాని దుర్వృత్తితోగా దని మాసోదరులును తలంపవలెను.

మా బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులు తమది పరిశుద్ధాస్తిక మతమనియు నున్నతమతమనియుఁ జెప్పికొనుటతోఁ దృప్తి నందక వరమతములఁ బరిపరివిధముల నిందింపుచున్నారు గా న నీనూత్నమతముయొక్క పరిశుద్ధత యెట్టిదో యాన్నత్య మెట్టిదో యిండుక లోకులకు బోధలొనికే దెచ్చుచున్నారము. మేము బ్రహ్మసమాజమనిన జాట్టుకత్తెరింపుల మతమ నినుడువలేదు. బ్రాహ్మసామాజికులే తమ సత్యవాదినిలో బ్రహ్మసమాజ మతమనిన లోకులు జాట్టుకత్తెరింపుల మతముగాఁ దలంచుచున్నారు అని తాగిసికొనియున్నారు. ఆ విషయముననే మేముదహరించితిమి. మేమీ యపవాదమును నేయలేదు. లోకములో నిదివరకే యాయపవాదముకలదు. ఇదియూరక పుట్టలేదని మేముచెప్పి యున్నమాట సత్యము. ఆకారణముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నారము.

3. ఈ బ్రాహ్మసమాజమతమున కేవి ధర్మములని యెచ్చటను జెప్పబడి యుండలేదు. బ్రాహ్మ సమాజమత ధర్మములేవియనినఁ దెలుపు గ్రంథమేదియులేదు. ఈవాక్యముల

ను మేమనుటలేదు. బ్రాహ్మసామాజికులే తమలోదామను కొనుచున్నారు. ఈనడుమ హేమచంద్రసగ్ధాక్షపాదు మాత్రా మమువిచ్చేసినపుడు బౌద్ధమువారితోటలోనొకసభ జరిగినది. ఆసభలో నీపురపు బ్రాహ్మసామాజికులొకరు మనమతధర్మము లివియని తెలుపు గ్రంథ మేదియును లేకపోవుటచే నియ్యదిబాగుగా బోధలోనికివచ్చుటలేదు. కాబట్టి యీలోపమును నివారించవలెనని చెప్పియుండిరి. 'సత్యవాదిని' అను బ్రాహ్మ సామాజిక వ్రతకలో నిట్లువ్రాయబడి యున్నది.

"We are dissatisfied with the existing faiths; we are dissatisfied with the existing philosophies. What is then the definite faith that we offer to our brethren? What is the philosophy of our faith."

(ఇదివరకున్న భక్తులనిదను వేదాంతములమీద మనకు నమ్మకముపోయినది. ఇకమనము మనసోదరుల కిదమిధమని చూపినభక్తిమార్గమేది? వేదాంతమేది?)

2. మతధర్మములందు నిరూపణ నియామకములు లేకపోవుటయకాక యదివలకున్న నియమములన్నియుఁ దీసివేయబడుట హద్దులేక పంచరింప గోరువారెల్లరు జాట్టును కత్తిరించుకొనుటకును యిచ్చవచ్చినట్టు లేనుటకు ననువు పడునని యిందువ్రాసేకింపఁ జొచ్చిరి. ఇదియును మేముకల్పించి నదిగా జదువరులుతలంపరాదు. బ్రాహ్మసామాజికాగ్రణులగు ప్రతాపచంద్రముజందారుగారు వ్రాసిన కేకవచంద్రసేనులవారి జీవితములో నిట్లువ్రాయఁబడియున్నది.

“perhaps an eccentric character joined the Brahma Somaj more for the free eating than the practice of religion there”

(బ్రహ్మసమాజ మతమునందు మతధర్మముల ననుష్ఠించుట కంటే స్వేచ్ఛగా తినుటకై దుందుడుకు మానసులు బ్రహ్మసమాజమునఁ బ్రవేశింపఁ జొచ్చిరి.) జాట్లు పీకికొని నంతన జన్నిదముల ద్రెంచికొని నంతన యది మతానుష్ఠానము కానేరదు. స్వేచ్ఛగా నందఱును గలసితినుట మతానుష్ఠానము కానేరదు. ప్రైగంధమునందేమరల నిట్లువ్రాయఁబడియున్నది.

“Enthusiastic Christian Missionaries, official philanthrophists, and immature ethnic philosophers of all kinds, looked with complacency for the approaching or actual downfall of caste. ‘Idolatry, they said, was doomed. And so indeed it was. But no one gave a moment’s reflection to the question whether the doom of caste and idolatry would not at the same time mean the doom of the fine old national character.

ఇక లోకులమతమును జాట్లకత్తెరిపుల మతముగా దలంచుటలో నేమిదోషమున్నదో యాలొచింపుడు. లోకము జోలి మనకెందులకు. ఈమతముయొక్క పరి శుద్ధాస్తికతను గూర్చియు నొన్నత్యముం గూర్చియు ముచ్చటించుకొందము

11. శాఖలు.

1. లక్షలకొలది కాలములనుండి ప్రసిద్ధము లైయున్న

హిందుమతము మున్నగు వానియందుగల శాఖాభేదముల బరిహసించుచున్న యీమతముపుట్టి యొకకతాబ్దమైనఁ గా లేదు. ఇట్టిస్థితియందుగల యీమతమప్పుడే బహుశాఖలుగా విడిపోయినది. 1. మూలబ్రహ్మసమాజము 2. ఆదిబ్రహ్మసమాజము 3. సాధారణ బ్రహ్మసమాజము 4. హేందవబ్రహ్మసమాజము 5. నూత్నవిభాగ బ్రహ్మసమాజము 6. దేవసమాజము 7. వైష్ణవబ్రహ్మసమాజము 8. వేదబ్రహ్మసమాజము 9. దక్షిణహిందూబ్రహ్మసమాజము 10. పార్థనాసమాజము 11. ఆస్తికబ్రహ్మసమాజము అని పదునొకండు శాఖలు కలిగినవి. ఇదిపరిశుద్ధత! ఇది యాన్నత్యము.

శాఖలందు బరస్పరచ్యేషము.

హిందూమతమునంగల శాఖలలో బరస్పర చ్యేషములు కలవని పరిహసించు మనబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులలో బరస్పరచ్యేషములు మొందుగా గలవు. నూత్న విభాగ బ్రహ్మసమాజము (New dispensation) నందుగలలోపముల నెంచుచు సాధారణబ్రహ్మ సామాజికాగ్రణులగు పండితు శివనాథశాస్త్రిగారు పెద్దపాత్రమువలించి చక్కనియక్కరములతో నచ్చొత్తించి ప్రచురించియున్నారు. ఈసాధారణబ్రహ్మసామాజమునందుగల దోషముల నెత్తిచూపుచు మరల నూతనవిభాగ బ్రహ్మసమాజిక శ్రేష్ఠులగు ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారిొక పెద్దగ్రంథమును లేస్తగా ముద్రింపించి ప్రచురించిరి. ఇందు మూర్ఖాది బిరుదావళులు కూడ

దమసోదరుల కొనఁగబడియున్నవి. ఘనోద్యమములువేనికిని వీరెల్లరు నేకీభవింపరు. వీరందరును గలసి యొకకలాశాలను స్థాపించుట దుస్సాధ్యమని ఇండియన్ మెసెంజరు అను బ్రాహ్మసామాజిక పత్రికలో నిట్లుచాయఁ బడియున్నది.

‘And the few among us who might be said to possess that knowledge had hardly any common philosophy to teach. . Even if they had a common creed, they had no common body of arguments or evidences in which they agreed. We may add that even if we may have a small number who held a common philosophy of Brahmaisim, they cannot be brought together and to conduct a college made’

(మనలో వేదాంత జ్ఞానము కలవారు మిక్కిలిశక్కువ. వారిలోనైనను బోధించుటకు సర్వసాధారణ మైన వేదాంతములేదు. అందఱికి సమాన ధర్మములు కొన్ని యున్నను యుక్తిప్రమాణములలో నందఱు నేకీభవింపరు. బ్రాహ్మసామాజికువేదాంత మొక్కటి యొకకొందఱి కున్నదనినను వారు అందరు కలిసికలాశాలను స్థాపించునట్లు చేయుట దుష్ఫలము.)

వికమత్యా భావముతోడను అంతః కలహములతోడను: నిండియుండిన యీబ్రహ్మసమాజముమొక్క పరిశుద్ధా స్తికత యు నొన్నత్యమును నిట్టివై యున్నవి. ఐనను దమ సోదరులగు హిందువులందు నైకమత్యములేదని పరిహసించు బ్రా

హృసామాజికప్రసాదరులు 'హిందూమతాజనసభ' మున్నగు ప్రహసనములను వ్రాసి వాసింగించియున్నారు. ఎవరిమో ముఠారికి గాన్నింపదుగదా!

ప్రకృతి వారాధించుట.

పోనిందు శాఖలలో నంతఃకలహములుండినను వీరియారాధనములోఁగి పరిశుద్ధాస్తికతయు నొన్నత్యమును నున్నవేమోయనిన నవియు సున్నయే. తమహిందూసోదరులు అగ్ని నారాధింతురనియు నుదకముబూజింతురనియు హేళనముచేయువీరు అగ్ని నారాధించు వారుగను జలాదులను బూజించు వారుగను నున్నారు. ఈక్రిందియంశము చదువరులనంశయనివారణము చేయగలదు.

కేశవచంద్రసేనులనువారగ్నిని ఆరాధించిఘోషమువేల్చిరి. అగ్నిలో సమిధలనుంచి యాజ్యహోమముజేసియగ్నిని ప్లుస్తుతించిరి.

'O thou blazing Agni (fire) great, great art thou, great among the forces of creation. We shall honor thee and magnify thee because of thy greatness & majesty. Thou art not God. We do not adore thee but in thee dwells the Lord, the Eternal Inextinguishable Flame, the Light of the Universe, the imminent Fire, Fire of fire whom fire doth reveal & glorify. O thou brilliant Agni, in thee we hold our Resplendent Lord'

(ఓ దీవ్యదగ్గి నీవుమిక్కిలి ఘనుడవు. సృష్టిలో ఘనుడవు. మేము నినుగౌరవించి ఘనపరచెదము. ఎందుచేతనన నీఘనతను నీయాధిక్యతను బట్టి. నీవు దేవుడవుకావు. నిను బూజింపముకాని నీయందు అవిచ్ఛిన్నానంతజ్యోతియునునట్టియు అగ్ని యెవనిమహిమల వ్యక్తీకరించునో యట్టియగులలో నగ్నియైనట్టియు పృథువు నీయందు నివసించుచున్నాడు. ఓపృథుకాశమానాగ్ని మాపృథుకాశించుచున్న పృథువును నీహోజాతుము)

ఇదియగ్ని నారాధించుటకాదా ? అవును. ‘ అగ్ని నీవు దేవుడవుకావు. నీయందున్న దేవుని మేము పూజింతు ’ మని నాడు గాననిది యగ్నినిబూజించుట కాదందులేని దీనింగూర్చి బ్రాహ్మసామాజికులగు పండిత శివనాథకాస్తూరిలవా రిటు వ్రాసి యున్నారు గనుడు.

‘It is a common remark with intelligent idolaters, that in bowing before the idol they do not worship it, but they worship God who as an Omnipresent Being resides in it. Does not Mr. Sen follow the same argument when he offers his thanksgivings to fire or water and says ‘thou art not God, but in thee dwells the lord. Is not such practice half way to idolatry?’

(నివేకులగు విగ్రహారాధకులు తాము విగ్రహముకడ మొక్కుటలో నావిగ్రహమును బూజించుట లేదనియు సర్వాంతర్యామియై యందు నిలిచియున్న దేవునేపూజించుచున్నామనియుఁ జెప్పట సర్వసామాన్యము. సేనుగారు తాము

అగ్నికిని ఉదకమునకును వందనములను సమర్పించి ' నీవుజే
వుడవుకావు. నీయందావ్రభువు నివసించియున్నాఁ, ' దనుట
లోఁబైరీతి వాదమునే చేయుచుండలేదా? ఇదియుసగపాలు
విగ్రహారాధనముకాదా ?)

ధ్వజారోహణోద్భవము.

తౌహ్త సామాజిక శ్రేణులగు కేశచంద్ర సేనులవారు తమ
సామాజికలతోఁ గూడి ధ్వజారోహణమును గావించి ఆర
తులను వెలిగించి చేతపట్టుకొని దానిచుట్టును దిరిగి కరతా
శములు తట్టుచు సంగీతములు పాడుచునాడుచుఁ బూజనలి
పిరి. అప్పుడు సేనుగారు ఇట్లుపలికిరి.

'Behold the flag of the New Dispensation!' The silken
flag is crimson with the blood of martyrs. It is the flag of
the Great king of Heaven and Earth the one Supreme
Lord &c.'

(నూత్నవిభాగ సమాజముయొక్క ధ్వజమును జూడుఁ
దు. ఈపట్టు ఒక్కెము ఘనకార్యముల నిమిత్తమై తమజీవి
తముల నిచ్చినవారిరక్తముచే సి క్తమై రక్తమై యున్నది.
ఇది భూమ్యంతరిక్షముల ప్రభువగు పరాత్పరుని ధ్వజమైయు
న్నది మొ॥)

ఇదియును విగ్రహారాధనమే యని శివనాథ శాస్త్రిలవా
రు వ్రాసియున్నారు.

ఇంతమేల విగ్రహారాధనము పూర్తిగాఁ ద్యజింపఁ దగినదికాదని సేనులవారు చెప్పియున్నారకదా !

(‘Hindu idolatry is not to be altogether overlooked or rejected’)

ఇది బ్రాహ్మసామాజిక మతముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయు నొన్నత్యమును.

నరుని దేవాంశజానిగాఁబూజించుట.

కేశవచంద్రసేనులవారిని దైవసములనుగా భావించితచ్చిష్యులుపూజించిరి. ఈవిషయ మిదివఱలో నార్యమతబోధినిలో వాయఁబడియెయున్నది. ఇది బ్రాహ్మసామాజముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయు నొన్నత్యమును.

రాసక్రీడ.

కేశవచంద్రసేనులవారును వారిమతస్తులునుగలసి గోపికలనడుమను గోపాలుఁడునిలిచి రాసక్రీడచేసినట్లుగా నాట్యముచేసిరి.

శృంగారలఁబాడుచు శాల్వముచేయుట.

ఈ బ్రాహ్మసామాజకులలో పండిత్ చి. ఆర్. గోస్వామి అనునతఁడొక్కఁడు కలడు. ఈతనిని ప్రతాపచంద్రముజుంధారుగారును నుతించిరి. సాధారణబ్రహ్మసమాజపుమూలపురుషులగు శివనాథకౌశ్రీగారును నుతించిరి. వీరిం

గూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారు వ్రాసిన వాక్యముల నీకిందని చూచున్నాము.

'He was one of the first who raised thier voices against the conduct of Mr. Sen in connection with the marriage of his daughter. He has since that time lent his valuable services to the cause of the Sadharan Brahma Samaj. This man's name has become a house-hold word in the districts of Eastern Bengal, and acts as a spell to awaken the drooping spirit of many a Brahmo's heart.'

(సేనుగారి పుత్రికావివాహ సందర్భములో నాతని నడతకు వ్యతిరేకముగా మాటలాడిన వారిలో గోస్వామియొక్కఁడు. అప్పటినుండియునతఁడు సాధారణ బ్రహ్మసమాజము విషయమైయమూల్యమైన పనిచేసినాఁడు. పూర్వ బంగాళా దేశమునంగల జిల్లాలలోఁ బ్రతిగృహమునందును నీతనిపేరు వాడుకలోనున్నది. క్షీణతనందుచున్న ప్రతిబ్రహ్మసమాజికుని హృదయమును మంత్రమువలె నీతనినామము పుష్టికరముచేయుచుండెను.)

ఇట్టి గోస్వామిగారు చేసినపనులు యిండియను మెస్సెంజరు అను బ్రాహ్మసామాజిక పత్రికలో నిట్లు వ్రాయఁబడి యున్నవి.

(1) Pandit Goswami celebrated the Advaita or Dhulot festival in a Vaistnava form with Vaistnava Songs and Vaistnava observances (2) obscene Vaistnava songs were sung on this occasion (3) female bairagis danced with the males on this occasion (4) Ganja was distributed

to some of the sanyasis assembled on the occasion (5). Pandit Goswami joins in un-Brahmic ceremonies such as the Brahmanical Upanayana, performed by his disciples (6). he holds & acts on the principle let every one continue to believe what he does he will in time attain truth.'

1. పండితుండగు గోస్వామి విశిష్టాద్యైశ్వరోత్సవముల వైష్ణవమతరీతిగా నొనర్చినాడు. వైష్ణవులు పాదుపాటలును పూజలును ఇందువయోగింపఁబడినవి. 2. ఈసమయమున నవవిశ్రములైన వైష్ణవ కీర్తనములు పాడఁబడినవి. 3. ఇత్తటి విరాగిణులు (స్త్రీలు) పురుషులతోఁ గలసి నాట్యముచేసిరి. 4. ఇక్కాలమున నచటికి వచ్చియున్న బైరాగులకు గంజాయి పంచిపెట్టఁబడినది. 5. తనశిష్యులచే జరపఁబడినట్టియు బ్రహ్మసమాజ రుద్ధిములగునట్టియు నుపసయనాదికిములు జరుపుటలో గోస్వామి యేకీభవించినాడు. ఎవరి యిష్టానుసారముగా వారు నడచినదుడకు సత్యమును గనుగొనఁ గలరని గోస్వామి చెప్పి పనిచేసినాడు.)

వీనినన్నిటిని బట్టిచూచిన హిందువులందు మూఢములైన కృత్యములని వేనిని బ్రాహ్మసామాజికులు నిందించుచున్నారో వానినే తమ బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులును నొనర్చుచున్నారని స్పష్టపడు చున్నదిగదా. ఇది బ్రహ్మసమాజ మతముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయును నొన్నత్యమును.

ఇక నీపరిశుద్ధాస్తితోన్నత మతమునగలవిశేష మేమనిన ఒక్కహిందువులందుఁ గల విగ్రహారాధక కృత్యములనే

గాక క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు మున్నగువారి విగ్రహారాధక కృత్యములుకూడ నిందుఁ బ్రవేశించినవి. క్రైస్తవులవలె మోక్షస్నానము చేయుట మహమ్మదీయులవలె చంద్రరేఖను పూజించుట మున్నగు క్రియలు జరుపఁబడినవి. ఇది బ్రహ్మసమాజమతముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయు నొన్నత్యమును.

హోమములు ధూపములు దీపమయ నైవేద్యములు ధ్వజారోహణములు మొదలగునవి హిందువులలోని యల్పబుద్ధులకున్నట్లై వీరికిని గలవుగాని హిందువులలో జ్ఞానులకుసమస్తలోకపూజ్యుడైన పేదాంతముకలదు. ఇట్టి పేదాంతముమన బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులకు గలదా? లేదు. లేదు. ముమ్మాటికినిలేదు. ఈవిషయమై సత్యవాదిని యిట్లు నుడువుచున్నది.

'India has had Dwaita, Adwaita, Visistadwaita and other systems of philosophy, systems so clearly worked out that they have become the wonder of the world. We may say, philosophy is not religion, true, but we cannot but admit that philosophy is the *rational* of faith. We are dissatisfied with the existing faith we are dissatisfied with the existing philosophies. What is then the definite faith that we offer to our brethren? What is the philosophy of our faith? If we say, when these questions are put to us 'Pray, & the truth will be revealed to you & you will be able to realise it more & more, we will be only doing injustice to the intellectual advancement we have received and setting a priem upon the intelligonce of others.'

హిందూదేశములో ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతములు మఱి యిరతవేదాంతములును కలవు. ఈవేదాంతములు ప్రపంచములోనికెల్ల సత్యద్భుతములని చెప్పఁదగినవి. మనము వేదాంతము మతముకాదని చెప్పవచ్చును. సత్యమే ; కాని వేదాంతము మతముయొక్క ధర్మశాస్త్రమని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడున్న భక్తిమార్గములందు మనకు సహృదయములేదు. ఇప్పుడున్న వేదాంతములందు మనకు విశ్వాసములేదు. ఇక మనసోదరులకు మన మొసంగిన భక్తిమార్గమేది? మనము నమ్మిన వేదాంతమేది? ఉపాసనలు మనల వేసినప్పుడు, ప్రార్థించుచు సత్యము మీకుబోధపడును. క్రీస్తుమయుగా మీరు తెలిసికొనగలరు. అని మనము సమాధానము చెప్పుదుమేని మనము పొందినజ్ఞానమునకు మనమన్యాయము చేసినవారమగుదుము.)

కావున మనబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులకు నున్నతమయిన వేదాంతములేదు. అగ్నినారాధించుట ఉదకమునుబూజించుట ధ్వజములకు ధూపదీపనై వేద్యములను బెట్టుట రాసక్రీడలు జలక్రీడలు సలుపుచు సభలో నుచ్చరించరాని కృష్ణలీలలఁబాడుట గంజాయి భంగు మొదలగువానిని వినియోగించుట మనుజులు దేవతలుగా పూజించుట పాడిప్రార్థనములు గావించుట యిట్టి సామాన్యకృత్యములు మాత్రమే వీరికిఁగలవు. మఱియు చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారనుచు ప్రకటించిన ప్రకటనమునుబట్టి యీ బ్రాహ్మసామాజికులం

దర్శములేనిశాద్ధములుకలవని తెలియవచ్చుచున్నది. అయిన ను యిదిపరిశుద్ధా స్థికమతము యున్నతమతమునై యున్నది.

స్వేచ్ఛగా తినవచ్చునను తలంపున నిందు కొందఱు చేరుదురని బ్రాహ్మసామాజికులే వ్యాసియున్నారుకదా. ఇక కృష్ణాపత్రికలో వల్లూరు సూర్యనారాయణరావు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్యాసియున్నారు చూడుడు.

“ఇది (అందఱును గలసేభుజించుట) మనచేతఁగా దేని మనమందరము బ్రాహ్మమతము వుచ్చుకొనిన మంచిదని తోచుచున్నది” అని వ్రాయించిరి. దీనినిబట్టి స్వేచ్ఛగా దినని చ్యుకలవారు బ్రాహ్మసమాజమున గలియువలెనని తెలుచున్నది. వీరికి ముక్తిప్రధాన జీవాంతము లేదుగాని భుక్తిప్రధానజీవాంతము కలదుకాఁబోలును. అయినను నిది పరిశుద్ధాస్థికమతమను నున్నతమతమునై యున్నది. ఎవరిమతము వారికట్లు కాన్పించుట పితకాదు. అందులకుమనసోదరులగు శిశ్యురవాది పత్రికాధిపతిగారు లోకమునకు బోధనానికవచ్చుటకై తమమతధర్మముల బ్రకటింతుమని వ్రాయించినారు. ఇదిచాలమంచిపనిగా తలంచుచున్నాము. సత్యము బ్రకటించినందులకు మాసోదరులు మావైఁ గోపించకుండురుగాక. తమమతముతమకు పరిశుద్ధమును నున్నతము నైనట్లై యితరులకును దమతమ మతములు పరిశుద్ధములు నున్నతములునని గ్రహించుకొందురుగాక.

సర్వేజనాస్సుఖివోభవన్తు.

క్రీస్తుమతశాఖలు.

LIST OF RELIGIOUS SECTS IN ENGLAND.

మనదేశమునకు మతబోధ చేయుటకై వచ్చు క్రీస్తు మత బోధకులును వారిననుసరించి మనదేశపు బ్రాహ్మ సమాజీకులు మొదలయిన వారును మనలో మతశాఖలు చాలగలవనియాక్షేపించుట కలదు. ఇట్టివారలయొక్క మతస్థితి యెట్లున్నదో మనవారికందరికిని తెలియుటకై ఇంగ్లాండు నందుగల క్రీస్తుమతశాఖలఁబట్టి నిందుక్రింద నిచ్చుచున్నాము. ఈ శాఖలు 154 గలవు. వారినివీరును వీరినివారును జంపు కొనుటకూడగలదు. ముందుపత్రికలో బ్రాహ్మసమాజ మతభేదములకూడనిచ్చుచున్నాము.

1 The Advent Christians;

2 The Apostolics;

3 The Armenians, who, contrary to the Calvinists believe that Christ saved all men by his death;

4 The Baptists, who deny that Baptism should be received before the Christian has arrived at years of discretion and made a profession of faith;

5 The Baptized Believers;

6 The believers in Christ, or Christians who believe that their prayers alone can influence the decrees of Divine Providence;

7 The believers in the Divine Visitation of Joanna Southcott, prophetess of Exeter;

8 The Benevolent Methodists;

9 The Bible Christians, or Bryanites, a sect founded in 1815, by William O'Bryan, and who receive the Communion seated;

10 The Bible Defence Association;

11 The Blue Ribbon Army, whose followers drink no alcoholic drink;

12 The Brethren, who practise no rites and have no ministers; they baptize one another. According to them, to preach the Gospel is to deny that the Saviour's work is finished;

13 The Calvinists, who deny the real présence;

14 The Calvinistic Baptists, who find the opinions of Wesley too Armenian;

15 The Catholic Apostolic Church;

16 The Christians, owning no name but the Lord Jesus.

17 The Christians, who object to be otherwise designated;

18 The Christian Believers;

19 The Christian Brethren;

20 The Christian Disciples;

21 The Christian Eliasites;

22 The Christian Israëlites;

23 The Christian Mission;

- 24 The Christian Teetotalers;
- 25 The Christian Temperance Men;
- 26 The Christian Unionists;
- 27 The Christadelphians;

28 The Anglican Church, itself divided into High Church, Low Church, and Broad Church;

29 The Adherents of the High Church, otherwise the ritualists, adopt the confessional and grand ceremonies in imitation of the Roman Catholics. they do not recognise the authority of the Pope, and can therefore receive the financial support of the state. The Low Church affects an almost Calvinistic austerity, and is very much akin to Dissent. The broad Church party does not believe in hell, and counts, amongst its clergy some of the most illustrious names of England. The late Dean Stanley was the brightest ornament of the Broad Church;

30. The Church of Scotland,

31. „ Scotch Free Church;

32. „ Church of Christ;

33. „ „ of the People;

34. „ „ of Progress;

35. The Congregationalists, who appoint their own ministers, and have no settled form of prayer;

36. The Countess of Huntingdon's connexion, who adopt, the Church of England prayer-Book.

This sect was founded in the eighteenth century by Lady Selina Shirley Countess of Huntingdon;

37. The Covenanters, a sect founded in the sixteenth century, when the Protestant Church was thought to be in danger;

38. The Coventry Mission Bend;

39. „ Danish Lutherans;

40. „ Disciples in Christ;

41 The Disciples of Jesus Christ-Sect founded by Mr. Thomas Campbell, who proposed to set aside all questions of dogma, and to establish the unity of the Church of the Saviour;

42 The Eastern Orthodox Greek Church;

43 The Eclectics;

44 The Episcopalian Dissenters;

45 The Evangelical Free Church;

46 The Evangelical Mission;

47 The Evangelical Unionists, founded in Scotland in 1840 by Mr James Morrison, who proclaimed the greatest sin to be a want of belief that Christ has by His death, saved all men, past present or unborn;

48 The followers of the Lord Jesus Christ;

49 The Free Catholic Christians Church;

50 The Free Christians;

51 the Free Christian Association;

52 „ Free church;

53 „ Episcopal Free Church;

- 54 „ Free church of England;
- 55 „ Free Evangelical Christians;
- 56 „ Free Grace Gospel Christians;
- 57 The Free Gospel and Christian Brethren;
- 58 The Free Gospel Church;
- 59 The Free Gospellers;
- 60 The Free Methodists;
- 61 The Free Union Church;
- 62 The General Baptists;
- 63 The General Baptists new connexion;
- 64 The German Evangelical Community
- 65 The Strict Baptists;
- 66 The German Lutherans;
- 67 The German Roman Catholics;

63 The Glassites, a sect founded in Scotland, in the eighteenth century, by John Glass, into which members are admitted with a holy kiss;

The followers of Jhon Glass abstain from all animal food that has not been bled;

- 69 The Glory Band;
- 70 The Greek Catholic Church;
- 71 The Halifax Psychological society;
- 72 The Hallelujah Band, whose services consist entirely of thanksgiving;
- 78 The Hope Mission;
- 74 The Humanitarians, who deny the divinity of the saviour;

- 75 **The Independents;**
- 76 **The Independent Methodists;**
- 77 **The Independent Religions Reformers;**
- 78 **The Independent Unionist;**
- 79 **The Inghamites, follwers of Mr. Benjamin Ingham, son-in-law of the famous Countess of Huntingdon;**
- 80 **The Israëlites;**
- 81 **The Irist Presbyterian Church;**
- 82 **The Jews;**
- 83 **The Lutherans, who contrary to the Calvinists, believe in the real presence,**
- 84 **The Methodist Reform Union;**
- 85 **„ Missionarics;**
- 86 **„ Modern Methodists;**
- 87 **„ Moravians;**
- 88 **„ Mormons;**
- 89 **„ New castle Sailor's Society;**
- 90 **„ New Church;**
- 91 **„ New Connexion General Baptists;**
- 92 **„ New Wesleyans;**
- 93 **„ New Jerusalem Church**
- 94 **„ New Methodists;**
- 95 **„ Old Baptists;**
- 96 **„ Open Baptists;**
- 97 **„ Order of St, Austin.**
- 98 **„ Orthodox Eastern Church;**

- 99 „ Particular Baptists.
- 100 „ Peculiar People, who trust in Providence to cure them of all ills:
- 101 „ Plymouth Brethren;
- 102 „ Polish Protestant Church;
- 103 „ Portsmouth Mission.
- 104 „ Presbyterian Church in England founded by the Puritans;
- 105 „ Presbyterian Baptists;
- 106 „ Primitive Congregation;
- 107 „ Primitive free Church;
- 108 „ Primitive Methodists;
- 109 „ Progressionists;
- 110 „ Protestant Members of the Church of England
- 111 „ Protestant Trinitarians;
- 112 „ Protestant Union;
- 113 „ Providence;
- 114 „ Quakers;
- 115 „ Ranters, whose worship consists in jumping and clapping of hands;
- 116 „ The Rational Christians,
- 117 „ Reformers;
- 118 „ Reformed Church of England;
- 119 „ Reformed Episcopal Church;
- 120 „ Reformed Presbyterians or Covenanters;
- 121 „ Recreative Religionists;
- 122 „ Revivalists;

123 „ Roman Catholics;

124 „ Salem Society;

125 „ Sandemanias, who are identical with Glas-sites. Mr. Robert Sandeman having been the most fer-vent follower of Mr. Glass;

126 „ The Scotch Baptists;

127 „ Second advant Brethren' who wait for the second coming of the Messiah;

128 Secularists, who believe that the affairs of this world should be thought of before those of the next and that religion cannot pretend to the monopoly of what is good and moral;

129 The Separatist who hold their goods at the dis-
position of brethren in distress and refuse to take
oath

130 the Seventh day Baptists:

131 „ Shakers, a sect founded by Ann Lee, who had a divine revelation, wherein it was revealed to her that the lust of the flesh was the cause of the depravity of man;

132 The Socceity of the New Church;

133 „ Spiritual Church;

133 „ Spiritualists, who believe they have inter-
course with the spirits of the other world;

135 The Swedenbrogians, a sect founded by Emman-
uel Swedenborg in 1688;

136 The Temperance Methodists;

- 187 „ Trinitarians;
- 138 „ Union Baptists;
- 189 „ Unionists;
- 140 „ Socinians, or Unitarians who reject the doctrine of the Trinity, and deny the divinity of Christ, they differ but little from the Humanitarians;
- 141 The Unitarian Baptists;
- 142 „ Unitarian Christians;
- 148 „ United Christian Church;
- 144 „ United Free Methodist Church;
- 145 „ United presbyterians;
- 146 „ Universal Christians whose belief is, that God will one day call all Christians to himself, whether then have been good or bad in this world; that sin does not go unpunished but is punished in this life
- 147 The welsh Calvinists;
- 148 „ Welsh Presbyterians;
- 149 „ Welsh Wesleyans;
- 150 „ Wesleyans;
- 151 „ Wesleyan Methodists;
- 152 „ Wesleyan Reformers
- 153 „ Wesleyan Reform Glory Band;
- 154 The Working Man's Evangelistic Mission.

నలుఁడు, సత్యసంధత.

ఈ నడుమ బడిపిల్లలు కొందఱు సమాజము నొకదాని నేర్పఱచుకొని యందువాగ్ధోరణిగుడుగుటకై యొక్కొక్క విషయమునే తీసికొని చర్చించుకొనుచుండిరి. ఒకనాటిసభ లో సత్యముఁగూర్చి చర్చించుకొన నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మ సమాజమతస్థుఁడగు తమయిపాధ్యాయుని నాడు సభాధ్యక్షత పహింపఁ గోరికొనిరి. దయాస్వరూపు డనంబడు నాయుపాధ్యాయుని యధ్యక్షతమీఁద నాటిసభ బాగుగాజరిగి నది. విద్యార్థులు ప్రసంగవశమున నలుని నిత్య సత్యవ్రతుఁడని కొనియాడిరి. బాలుర ప్రసంగములైనతరువాత సభాధ్యక్షుఁడగు నాబ్రాహ్మ సామాజికాగ్రణిలేచితన యుపసంహార వాక్యములలో “బాలుడు నలుఁడు సత్యవ్రతుఁడనిను డివెనుకాని యదితప్ప. ఋతుపక్షని కడఁకాతఁడు పోయినప్పుడు తనపేరునుదాచుకొని తానుబాహుకుఁడని బొంకినాడు కాన నలుఁడు సత్యవ్రతుఁడు కాఁడు ” అని గంభీరనాదముతోఁబలికెను. ఇది పెద్దవిపరీతము. ఇట్టి విపరీతవాక్యములు పాఠశాలోపాధ్యాయుని నొంటనుండి వచ్చినవికావు ననునయ్యని విద్యార్థులముందరఁ బలుకఁబడినవి కావునను నీపలుకుల నొకింత విమశించుట యవసరమైనది.

న్యాయవిరుద్ధముగా నొరులకు హానినిగాని తనకీ లాభము నుగాని యేవాక్కులు కలిగించునో యావాక్కుల నరుడుఁ దుర్వృత్తితోఁ బలికినప్పుడే యసత్యమగునుగాని లేకున్న గానేరవు. అట్లు కానిచో లోకమున సత్యసంధులేలేరని చెప్ప వలసివచ్చును. మనమే యేవిషయముల ఘనమైనవిగా నెంచు చున్నామో వానినే నిందింపవలసివచ్చును. ఎట్లన.

(1) ఏదుర్వృత్తియునులేక లోకమునానందింపఁ జేయవలయునను తలంపుతోఁ గవీశ్వరుఁడు రమ్యతరములగు కావ్యముల విరచించుచున్నాఁడు. కావ్యములందు అలంకారార్థమైయున్నవి లేనట్లు లేనివియున్నట్లును జమత్కరింపఁ బడుచుండును. ఇట్టి కవులను అస్యతవాదులని నిందించు పెంగలులుండఁజాలరుగదా.

(2.) నీతికోవిదులు లోకమునకు బాగుగా నీతిబోధించు మంచితలంపుతోఁ గథలనువ్రాసి యందు మయూరములు రాజ్యములు చేసినవనియు మరాళములు దౌత్యము నడపెననియుఁ జెప్పుదురు. ఇట్టి వారి నసత్యవాదులని నుడువుచూరులుండరుగదా.

(3) గురువు విద్యార్థికిఁ దనతప్పు బాగుగానాటి రోషము తెచ్చుకొని బాగుపడవలెనను తలంపుతోఁ “స్తు పెద్ద అను” మూఖకవుగాడిచె యని తూలనాడును. మనుజుని మనుజుఁడనక “అను” (గాడిదె) అనినాఁడుగాన నాతఁడనత్యవాదియగుచున్నాఁడను నజ్ఞుఁడందఁడుగదా.

(4) ప్రాధులమనుకొనువారు తమ ప్రాధత్వమునుబాపుటకై యన్యవదేశముగా భూషణదూషణంబులఁ గావించుచుందురు. ఇట్టివారు సత్యవాదులుగాఁ బరిగణింపఁబడుదురా.

(5) హాస్యముకొఱకై (మృదుత్వము తప్పకయే) పరములు అన్యతము లాడుచుందురు. వీరసత్యవాదులు కాఁజాలరుగదా? ఇట్టివనేకములుగలవు. ఇవియన్నియు ససత్యములుకావు. ఎందుచేత? పలికినవానియందు దుర్వృత్తిలేదుగాన. ప్రతివిషయమునకును వృత్తిప్రధానము. వృత్తినిబట్టియే దోషాదోషము లేర్పడుచుండును. కాన నలుఁడు ఋతుపద్ధునికిఁడఁ దాను నలుండనని చెప్పక బాహుకుండనని చెప్పుటలో నతనివృత్తియేమి? దుర్వృత్తిగోదానులాభము నందవలయునను దలంపునఁగాని ఋతుపద్ధునకు నష్టముకలిగింపవలెనను తలంపునఁగాని యట్లుపలికెనా? లేకమఱియొక కారణమేదైనంగలదా? ముందు విచారింపవలెను. నలుఁడుతాను బాహుకుండనని చెప్పకొనుటలో దుర్వృత్తియేది యునులేదు. తానుధనకనక వస్తువాహనాదుల నెల్లఁగోల్పోయిరాజ్యముపోఁగొట్టుకొని తుదకు రూపముకూడఁజెడి హీనస్థితిలో నున్నాఁడు గావునను హీనస్థితి యందున్నను దన పూర్వపు గొప్పతనమును జెప్పకొని బ్రదుకక యప్పటికిందగిన వృత్తినిదేనినో బూని జీవనమును గడువఁ దలంచెను గావునను దనపేరు దాచికొని మఱియొకపేరు ఋతుపద్ధునితోఁ జెప్పినాఁడు. అది ఋతుపద్ధున కేవిధమగునష్టమును గ

లిగింపలేదు. తనకు ననుచితమగు లాభమును గలిగింపలేదు. అట్లుగాక తానునలుండనని నిజమే చెప్పినచో ఋతువర్ణుఁ డెన్నటికిని అతనిని తనకింకరునిగాఁ దీసికొనఁడు. ఏపనియుఁ జెప్పకయే యన్నవస్త్రము లిచ్చుటకు యత్నించును. అట్లు చెడి యొకనికడఁజేరి బ్రతుకుటకంటె యేదోయొక వ్యాపారము చేసికొని బ్రదుకుట యుచితముకదా. కాన నఁడట్లు చేసినాఁడు.

అట్లుకాదనియు నెన్నఁడును మాఱుపేరు పెట్టుకొనంగూడదనియు నట్లుమారుపేరును బెట్టుకొనుట యసత్యముచుదోషమునగునందు లేని లోకములోని వివేకులలో సత్యవాసులుందురనుటకే యైతికము. ఇది మా బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులకు బోధపడుటకై బ్రాహ్మసామాజికులలో నుండి యే యొకటి రెండుదాహరణము లిచ్చెదము.

(1) రాజా రామమోహనరాయలవారు బ్రహ్మసమాజ మతమునకు మూలపురుషులు. వీరిని ధర్మస్వ రూపులనుగా లోకులు భావించుచున్నారు. వీరిమంతులలో జాలఘనులు ఇట్టిపూతచారితులు తమశిష్యులగు చంద్రశేఖరజేవులఁ పేరు పెట్టుకొని కొన్ని వ్యాసములను వ్రాసియున్నారు. ఇందునుగూర్చి రామమోహన రాయలవారి గ్రంథములలో వానినిఁబకటించిన వారిచే నిట్లువ్రాయఁబడి యున్నది.

"It was written by Raja Rammohun Roy, though as he did on many other occasions, he put the name of his

disciple Chundra Shekhur Dev as the author. we have the authority, of Babu Chundra Shekhur Dev himself for this statement. Ed."

(పలుమారు ఈను చేయుచు వచ్చినట్లు ఇదివ్రాసినది తనశిష్యుడైన చంద్రేశ్వరదేవుడైనట్లుగా నాతనిపేరుంచిన ను దీనిని రాజారామమోహనరాయలవాళే వ్రాసిరి. దీనికి బాబూ చంద్రేశ్వరదేవువారేసాక్ష్యము.)

దీనినిబట్టి రామమోహనరాయలవారి నమృతవాదులన వలసియుండునేమో మా బ్రాహ్మసామాజికపు సోదరులలో చించుకొందురుగాక, ఇదిమాటుపేటు పెట్టుకొనుటకాదా?

(2) ఈప్రాంతములందలి బ్రాహ్మసామాజికపు సోదరులలో రావుబహదర్ కందుకూరిని రేశలింగము పంతులవారు ప్రథమగణ్యులుకదా. ఈమహాపురుషులు కొక్కొండవెంకటరత్నము పంతులవారి విగ్రహతంత్రముపై విమర్శ వ్రాసి దానిని ఆ॥ క॥ అనుబకగుణగుణప్రదర్శి నీమాజిమడు వ్రాసినట్లు విమర్శాంతమునఁ గనుపరచిరి. అంతియకాక విమర్శనముతో "వీ రేశలింగముగారు" వీ రేశలింగముగారు" అని వాడుకొనుటచే నీవిమర్శనమును మధ్యవర్తులెవరో వ్రాసినట్లు లోకమునకుఁ దోచకపోదు. అట్లే చాలకాలము తలంచుచుంటిమి. ఇంతలో నీనడుమ శ్రీతోలేటి నుబ్బారావుగారిచే వ్రాయఁబడిన శ్రీ పంతులవారి పూతచారిత్రము బయలు వెడలినది. అందీవిమర్శనము పంతులవారే వ్రాసి

నల్లులెలువఁబడియున్నది. అటుపిమ్మట శ్రీ వంతులవారి సం
పుటములు వెలువడినవి. అందునునిది కానవచ్చుచున్నది. ఇ
దిమారు పేరు పెట్టుకొనుటకాదా?

కాన మా బ్రాహ్మచర్యమాజీకపు సోదరులు వరులపరిహా
సింపఁబోవునప్పుడు తమమతము యొక్కయు తమమతోద్ధా
రకులయొక్కయు స్థితిగతులెట్టివై ముందాలొచ్చింది చూ
చుకొని మాటలాడుచుందురుగాక,

నలుని నిత్యసత్యవ్రతముయొక్క మహిమను బరీక్షించు
టకే యిందాద్రు లాతనినే తమకు దూతగా దమయంతిక
డ కనిపిరి. దమయంతియందు చిరకాలమునుండి మోహ
ముకలిగి యామెను వివాహమాడు ఘనాశతో నలుఁడు స్వ
యంవరమునకు బోవుచున్నాడు. లోకములో కాంతాకనక
ములవిషయమైన మోహమెట్టిదియో యెల్లరెఱింగిన విషయ
మే. ఈసందర్భముననే యెంతటి నీతిమంతుడైనఁ బడిపో
వుట; కాన నీవిషయముననే దేవతలు నలుని విమశకాబె
ట్టిరి. కానియోతఁడు మోహపాశములకే బంధింపఁబడక
తనదౌత్యమును యథాన్యాయముగా నడిపినాఁడు కానియ
చట కపటకృత్యమేదియును జేయలేదు. ఈవిషయమీతని స
త్యసంధతను వేవిధములఁ జూపుచున్నది. కాన నలుఁడు
గృంథములోఁ బెలువఁబడినట్లుగా నిత్యసత్యవ్రతుడనుటకు
జరిగినవారెవరును వెనుదీయరు.

మా బ్రాహ్మసామాజికపు సోదరులలోఁ గొందఱికి దే శాభిమానము మితిమించుటచే నీదేశపు పెద్దలనిన వీరికి దల నొప్పి; ఈదేశపు పురాణపురుషులనిన వీరికి గడుపుమంట. ఈదేశపు టాచారములనిన వీరికి హృదయశల్యము. ఈదేశపు వ్యవహారములనిన వీరికి కంఠపాశము. ఆహా! ఏమి దే శాభిమానము! సత్యసందర్శములో విద్యార్థులు ఏబుల్లువో రవారిలో హగ్గుచొరవారిలో యువాహరణముగానిచ్చిన ఆ విద్యార్థులు చెప్పినదానిని బహువిధములఁ గొనియాడియుం దురు. ఇదియూ దేశాభిమానము!! “సత్యమేవజయతి”

బ్రాహ్మసామాజికులు-విగ్రహారాధనము.

మాపురమునఁ గొంతకాలము నుండి బ్రాహ్మసామాజి కుల యర్చావిధిసనుకరించి ప్రార్థనసమాజము నొకదాని నేర్పఱచుకొనిన సోదరులు కొందఱు కలరు వీరు జూలై నెల 28 తేది ఆదివారమునాడు తమ సమాజపు సాంవత్స రికోత్సవమును సాగించుకొనిరి. ఎవరికిష్టమగు మాగళ ముననారు దైవాశాధనము చేసికొనుటకు సర్వస్వాతంత్ర్య

ములను కలిగియున్నారని బుద్ధిమంతులెల్లరును వంగికరింపక పోరుగదా. కావున బ్రాహ్మసామాజికుల ననుకరించిన యీసోదరులొనర్చుకొనిన యర్చాక్రమమునుగూర్చి నేనేమి యు వ్రాయఁబోనుగాని వీరు తమహద్దుచుదాటి తమ మాతృమతస్థులు హిందువులుచేయు నర్చావిధిని వెక్కిరించి యుండుటచే వారిబాగునుగోరి వారి నిస్సారాక్షేపణముల యసంగతత్వమును తారికిందుమూలముగా బోధలోనికిఁ దెచ్చుటకుఁ బ్రయత్నించెదను.

వీరు భగవంతుని హరిహరాదినామములతోఁ బలువనివారై నను హిందూసోదరుల ననుకరించి హరికథలను బెట్టుకొనియున్నారు. కాని హిందువులు రామదాసు మున్నగు హరిభక్తుల పావనకథలను జెప్పకొనుచుండఁగా వీరు రాజారామమోహనరాయలు మున్నగువారి వారి చారిత్రములను హరికథలుగాఁ జెప్పకొనుచున్నారు. ఈసందర్భమున నైనఁ దమ హిందూసోదరుల ననుకరించినందులకుఁ జాలసంతోషముగానే యున్నది. కాని విగ్రహారాధనము చేయు హిందూసోదరుల మనస్సులు నొవ్వవలెనను ఘనమయిన తలంపుతో నీ రామమోహనరాయలవారి హరికథలో నసంగతవ్రసంగములు చాలఁజేర్చఁబడి యున్నవి. విగ్రహములను విగ్రహారాధనమును విగ్రహారాధకులను విరిహసించుటతో నింకఁబడి శ్రీరామమోహనరాయలవారి కథ విలక్షణమైన హరికథగా నొనర్పఁబడియున్నది. విష్ణు పరముగాని

హరికథలీరితినుందుట యొకవితకాదుగాని విగ్రహారాధనము నీరీతిగా బొత్తుగాఁ బరిహసించుటమాత్రము మనసోదరుల కుచితముగాదని నాతాత్పర్యము.

విగ్రహారాధకులగు హిందువులును “బరిమాస్వల్పబుద్ధీనాం సర్వత్రవిదితాత్మనామ్” అనియే చెప్పియున్నారు. కాన బుద్ధిహీనుల యుపయోగార్థమై విగ్రహారాధనము బోధింపఁబడినదని మనము గ్రహించుకొనవలెను. ఆత్మజ్ఞానము లేనివారలు నిరాకారుడైన భగవంతుని జూచుట మిక్కిలి దుష్ఠులుటము. అది యోగులకుగాని సాధ్యముకాదు. ఇందులకు బ్రాహ్మసామాజికులనే యుదాహరణముగాఁ దీసికొందము.

ఈ బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులు దైవమునకు కరచరణాదులు లేవు. కాఁబట్టి యాతనికిఁ గరచరణాదులఁ బెట్టుట యనుచితమని వాదింతురు. మంచిది. ఆత్మజ్ఞానసంపన్నులట్లు తలంపవలసినదేకాని విగ్రహారాధకులకంటె నెక్కుడు జ్ఞానసంపదలేనివారు కూడ నట్లు తలంచుట తగదు. మన ప్రాంతముల రామమోహనరాయలవారి తరువాత రామమోహనరాయలంతవారు శ్రీరావుబహద్దర్ కందుకూరి వీరేశలింగము వంతులవారిని విందుము. వీరు విగ్రహములను ముట్టడించుటలోఁ దమ శూరత్వమునంతను జూపిన పోటు బంటులు. ఇట్టి వీరాగ్రేసరులకుఁగల యాత్మజ్ఞానముంగూర్చి నేనిదివఱకే వ్రాసియున్నాను. ఇట్టివారలా భ

గవంతుని రూపములేని యాత్మపదార్థముగాఁ దలంచుట !
అది కలలోనివాతఁకాదా ! భగవంతునికి రూపములేదని
వలుమాటువ్రాయుచు వచ్చిన వీరిగ్రంథములందుఁగల యీ
వ్రాతవై ఖరింగనుఁడు:—

“దైవముఖమును జూచి సత్యము వలుకుచో జంక నేల?”
(సంపుటము ౩ వుట 238)

“జడియక దైవముఖమును జూచి పనిచేయువాఁడు,”
(సంపుటము ౪ వుట ౩5)

దేవునిముఖమునుజూచి నిశ్చంకముగా సత్యమును బోధిం
పవలయును” (సంపుటము ౩ వుట 314)

“కనుక దైవముఖమును జూచి యసత్యముతోఁ బోరా
డువాడు (సంపుటము ౪ వుట 384)

మున్నగు తావులందు దైవమున కొకముఖమున్నట్లురా
వుబహద్దరుగారు వర్ణించియున్నారు. మఱియును పండితశివ
నాథశాస్త్రిగారు ‘With the hand of God’ (భగవంతు
ని చేతితో) అని వ్రాయించియున్నారు. ముఖము, హస్తము
లు చరణములును భగవంతునికిలేవుగదా ! వీరిట్లు భగవం
తుని ముఖములనియు, కరమాలనియు, జరణములనియును
దువనేల? ఇది విగ్రహములేనిభగవంతుని విగ్రహముగలవా
నినిగా భావించుట కాదా ! మేము నిజముగా దైవమునకు
ముఖమును గరచరణాదులును గలవను తలంపున నట్లు వా
డియుండలేదు. ఊరక యలంకారముగ నట్లు మాటలాడితి

మందురా? అట్లయిన కరచరణాదులు వాస్తవముగా లేకుం
డినను నలంకారార్థమై భగవంతుని ముఖమనియు నీశ్వరు
ని కరములనియు వాడుటవలని ప్రయోజనమేమి? అసత్యమై
న యలంకారమును వాడనేల చదువరులకు నలంకారయు
క్తముగాఁజెప్పిన బాగుగా మనసునునాటును గాననట్లు చె
ప్పితిమందురా? అట్లయిన వేటుమాటలతో మీరుచెప్పినదాని
కర్థమేమగుననఁగా లోకులుకరచరణాదులు లేనివానినిగూర్చి
ముచ్చటించునప్పుడుకూడ ఉన్నట్లు వర్ణించిన బాగుగా గ్ర
హించి మనసునందుఁ బట్టించుకొనఁ గలుగుదుడుగాన నిట్లు
చెప్పితిమని యర్థమగును. అది సత్యమే. అలంకారములు చె
ప్పబోవునంశమును దృఢపరచుటకే యక్కరకు వచ్చును.
బ్రాహ్మసామాజికు లలంకారార్థముగా నెట్లు దైవమునకు
ముఖాదులున్నట్లు వర్ణించుచున్నారో యట్లే హిందువులు అ
లంకారార్థమయియే భగవంతునికిఁ గరచరణాదు లుంచుచు
న్నారు. “ఉపాసకానాం కార్యార్థం బ్రహ్మణోహవకల్పన”
మృని వీరుచెప్పియున్నారు. అనఁగా నలంకారార్థమై (జను
లకు బాగుగా దైవమహిమ జోధలోనికి వచ్చుటకై) నిరా
కారుడగు భగవంతునికి గరచరణ ద్యాయకారములు గల్పిం
చుచున్నాము అని చెప్పియున్నాడు. ‘హస్తము’ అనుపదము
ను క్రొత్తను సంజ్ఞయును నొక్కటియే భావము నిచ్చునుగ
దా. కాన ‘హస్త’ మనుపదమును వాడువాడును (క్రొత్త) అ
ను సంజ్ఞను వాడువాడును దుదకు నొక్కటి కారా? దీనిక

లన మానవమాత్రులెల్లగు నిరాకారుడగు భగవంతునికి నాకారమును నారోపించక యుండలేరని బోధలోనికి వచ్చుచున్నది.

మహాషిఁ దేవేంద్రీనాథతాతరుకారు.

ఈమహాషిఁగారి తండ్రిగారుమిక్కిలి శివపూజా ధురంధరులు. ఒకశివరాత్రినాడు బాలకుడైయున్న తమ పుత్రకుని వెంటఁబెట్టుకొని శివాలయమునకు బోయి లింగసన్నిధానముననుండి జాగరణము చేయుచుండిరట. నాటిరాత్రిజాగరణమునకై వచ్చిన భక్తులుచాలగలరు. అప్పటికి బాలకులైయున్న దేవేంద్రనాథులవారికిని జాగరణములందును విగ్రహములందును భక్తిచాలాకలదు. కొంతరాత్రి యగువఱకు జాగరణము చేయుచున్న భక్తులెల్లరుఁ గనుమూసి కునుకఁజొచ్చిరి. ఒక్క దేవేంద్రనాథులవారు మాత్రము నిదురలేక శివలింగమునందు దృష్టినుంచుచూచుచుండిరి. ఇంతలోనొక్క యెలుకపిల్ల మెల్లగాలింగముపై కెక్కి యందుభక్తులచేనర్పింపఁబడియున్న యక్షతలఁ దినఁజొచ్చినది. ఆయెలుక తనపై కెక్కినను దేవుడు దానిని తొలగించుకొనలేకపోయెను. అది చూడఁగా నీమహాషిఁగారికి దివ్యజ్ఞాన మొకటి కలిగినదట! అదియేదియనఁ 'దనదేహముపై కెక్కిన యెలుకపిల్లనైన తోలుకొన సామర్థ్యములేని యీదేవుడు లోకము నెట్లురక్షింపఁగలడు? ఈవిగ్రహమునందు నైవేదియున్నయెడల ఈమాత్రపుసామర్థ్యము కలిగియుండఁడా? కాననిందు దైవ

ములేడు, అనుమహాజ్ఞానము కలిగినదట! నాటినుండియు
వీరు విగ్రహవిరోధులైరట!! మేలు! బ్రహ్మసమాజిక సో
దరులారా!! మేలు!!! ఇంతజ్ఞానసంపద మీకున్నందులకు
మీరు విగ్రహారాధనమును మానవలసినదియే. అన్నలారా!
మీయార్యజ్ఞానమీకీతిని ఖాసిల్లుచున్నది!

సర్వజ్ఞతాశోభితులగు సోదరులారా! శివలింగముపై యె
లుకపిల్లయెక్కి శిరసునంగల బియ్యపుగింజలఁ దినుచుండిన
నాదైవమాయెలుక నేలత్రోసివేయవలెను? దానియందా
త్మలేదా! మీవలెనయ్యుదియును దేవునిపుత్రికకాదా? ఎవరిబి
డ్డలువారికి ముద్దుగారా? పైవారికన్నులకు కురూపులుగాఁ
గాన్పించు బిడ్డలనెత్తికొని తలిదండ్రులొనందముతో నాట
లాడించుచుండఁగా మనముచూచుటలేదా? మీజాతికాదు
మీబిడ్డకాదు కనుకమీకు ఎలుకపిల్ల రోతగాఁగాన్పించినఁ గ
న్నతండ్రియగు భగవంతుని కట్లేకాన్పించునా? లోకము
లో బిడ్డలనుగన్న యేజనకుఁడు తనముగ్ధశిశువుతనదేహము
పైని నెగ్రేబాకి తనహస్తమునందో మస్తమునందోగల
వదార్థములఁ దినుచుండిన నెడలుమఱచి యానందింపఁడు? ఆ
ట్లేతన ముగ్ధశిశువుగు నెలుకపిల్ల తనదేహముపైకెక్కి త
నయందుఁగల తండులములను దినుచుండినప్పుడు ఆదేవుఁడు
సంతోష పరవశుఁడై యున్నాఁడు గానిలేకున్న నాయెలుక
పిల్ల నప్పుడేత్రోలివేయునుగాన సోదరులారా! ఆలింగస్వరూ
పుడగు దైవము మూషకమును నాడుత్రోలివేయకపోవుట

కు గారము వాత్సల్యముకాని యసమర్థతకాదు. అదిమీ
 బాలకుఁడెటుంగలేక యాలింగ మసమర్థతకలదనితలంచినాఁ
 దు అన్నలారా ! మనుజుఁడు దైవమున కెట్టిపుత్రుఁడో యె
 లుకయు నట్టిపుత్రుఁడే. మనుజునందెట్టి యాత్మకలదోయెలు
 కయందును నట్టియాత్మకలదు. మీకాత్మజ్ఞానమునున్న ;
 మీకుమాత్రమే యాత్మకలదనియు మీరుమాత్రమే భగవంతు
 ని పుత్రులమనియు మిగిలిన సర్వవపంచమును మీసితయగు
 దేవుఁడు మీసమిత్తమై సృజించినాడనియుఁ దలంచు మహా
 జ్ఞానము మీకుంగలదు. ఇట్టియహంభావముగల మీరు విగ్ర
 హారాధనమును నిందించుట యొకవింతకాదు. మీమహర్షి
 దేవేంద్రనాథరాకురువారికి ప్రతిమానవుఁడునువచ్చి యిన్ని నీ
 శులు తలపైబోసి యన్ని తండులములను మీఁదఁ జల్లుచుం
 డఁగాఁ గదలక మెదలకయున్న విగ్రహమును జూచినప్పు
 డు అందుచైతన్యములేదని తోచలేదు. తమజాతికంటెభిన్న
 జాతి దగునెలుకవచ్చి బియ్యమును దినుచున్నప్పుడు దానిని
 త్రోలకపోవుటచే నప్పుడు జ్ఞానోదయమయినది. అన్న
 లారా ! కోపింపకుఁడు, శ్రీరాకురుగారికి నప్పుడీ యజ్ఞానో
 దయమయినదిగాని జ్ఞానోదయముకాలేదు. ఏమన తన
 వంటి ఆత్మస్వరూపమగు మూషకమునందు భిన్నభావ
 మును నసహిష్ణుతయొంటిని. తనజాతి మానవులువ
 చ్చి లింగముపై బియ్యమువేయుచుఁ దీయుచునుండినంతసే
 పును లింగమునందు మఱియొక భావము రాకురుగారికిఁ

గలుగలేదు. వివాతీయమైన యెలుకవచ్చి బియ్యమును దీసి నవ్వుడుమాత్రమే యభిప్రాయము మాతీనది. ఇదివివేక మా ! శ్రీవీరేశలింగముపంతులువారు విగ్రహారాధనము కూడదని తెలుపుటకెళ్లీ || అహంసర్వేషుభూతేషు భూతాత్మా వస్థితస్సదా | తమవజ్ఞాయమాంమర్త్యః కురుతేర్చావిడంబ నమ్ || యోమాంసర్వేషు భూతేషుసంతమాత్కానమీశ్వరం | హిత్వాత్మాం భజతేమాధ్యాద్భస్మస్మేవజహోతిసః || అను భాగవతశ్లోకముల నుదాహరణముగా నిచ్చిరి. ఇందుఁచెప్పఁబడినరీతిగా తాకురుగానికి సర్వభూతముల యందును దైవముకలఁడనుతలంపే యున్నయెచల నెలుకపిల్ల నట్లలునుగాఁదలంపకపోదురుగదా ? తండులములు మనుజునికొఱకు సృజింపఁబడినవా ? మూషకములకొఱకా ? మనుజుని కొఱకై నచో వానినిహరించు మూషకములను సృజింపనేల ? ఇది మనుజునకేమిలాభమును గలిగించుచున్నది ? ఇంటనున్నతండులముల నెత్తుకొనిపోవుచున్నవి. పై గామహోమారీమొదలగువానిని గలిగించుచున్నవి. ఇట్టివానినేల భగవంతుఁడు సృజించినాఁడు ? వీనికన్నిటికిని దగుసమాధాన మీయగలిగినప్పుడే మనము అత్మజ్ఞానులమగుదుముగాని అత్మయాత్మయని కేకలుచేసినంతన మనమాత్మజ్ఞానులముగాము. సమస్తప్రపంచమునందును అత్మను గాంచినప్పుడే యాత్మజ్ఞానులమగుదుము.

రాజా రామమోహనరాయలవారు.

దేవతార్చనమునకై వీరితోటలో నొక బ్రాహ్మణుడు పూవులుతోయఁగా వీరుచూచి యాబ్రాహ్మణుని యుత్తరీ యమును లాగుకొని కొంతసేపటికొసంగి “యిదిసీకొసంగి నందులకు నాయందుఁ గృతజ్ఞుడవై యుండుము ” అని రాయలవారు పలికిరంట ! అదివిని యాబ్రాహ్మణుడు నాయుత్తరీయమును నాకిచ్చుట యొకయుపకారమా ? నీయెడ నిందులకై యేల కృతజ్ఞుడవై యుండవలెనని పలికెనంట ! అందుపై రాయలవారు నీయుత్తరీయమును నీకిచ్చుటయొకవిశేషము కానియవ్వడు భగవంతునివగు నీవుష్పములను భగవంతునకే యర్పించుటవిశేషమెట్లు కాగలదు ? అతడు సృజించినవదార్థముల నాతని కొసంగుటవలనఁ బ్రయోజనమేమి?

అని రాయలవారు పరిహసించి రంట !!! అటులైన భగవంతునకు మన మేదియు నర్పింప నవసరము లేదు గదా? “ప్రాణములను శరీరములను భగవదాజ్ఞా కైంకర్యదులకర్పింప ” వలెననికదా మనబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులుచెప్పదురు. అవిమాత్రము భగవంతునివికాశా! అన్నియు భగవంతునివైనవ్వడు మనదేమున్నది? మనదేదియులేనవ్వడు మనము చేయుటయన నర్థమేమి ? కాననీయుక్తివలననారాధనమే యవసరము లేకపోవును. పుష్ప ఫలాదులు భగవంతునివిగనుక నే కానినికాని కర్పించుట పరులవిధినికొనివచ్చి

భగవంతునికర్పించుట దోషమగునుగాని గుణము కాదు. భగవంతుడు సృజించినపదార్థముల మనమనుభవింపఁ బోవునప్పుడు వానిని దేవునికి నివేదించి తీసికొనుచున్నాము. అనఁగా భగవంతుడా! యిట్టిరమ్యవస్తువుల నీవు సృజించినావు. ఇవిసీవిగాని నావికావు. అయినను నీవుకరుణమీట నాకు విడిచినావుకానఁ గృతజ్ఞతమీట నీకు నివేదించిననుభవించు చున్నానని పత్రపుష్పాదుల నర్పించుటయందలి సారస్యముగాని నావియగువీనిని నీవుతీసికొని ప్రత్యుపకారము చేయుమని తెలుపుటగాదు. హిందువుగువాఁడు సర్వమును భగవద్దత్తముగావున దేవననుభవించినను భగవంతునికి నివేదించక భగవంతుని స్మరింపక యనుభవింపఁడు. దీనివలన కృతజ్ఞత బాగుగావృద్ధియగును. దీనిని రామమోహన రాయలవారు కనిపెట్టజాలక వెట్టియాక్షేపణమునుజేసిరి. బాలురు చదువుకొను పఠనీయగ్రంథములలో నొక మనోహరమగు కథకలదు. ఒక బాటసారి యెడారిలో నతి కష్టముమీద నొక నీటిపట్టును గని యందలి జలములను గ్రోలి వాని మాధుర్యమున కానందించి వానిని దమయేలికకు నదరుగాఁ దీసికొని పోవనెంచి యొకతోలుతిత్తిలోఁ బోసి తీసికొనివచ్చి రాజునకర్పించెనంట. రాజుజలముల నెకింతగ్రోలి యత్యానందభరితుడై వానిని జలములను జాల పొగడెనంట. అదిగనిన భుజులు కూడ నాజలములఁ ద్రాగఁబోగా రాజుగారునివారిని చి యారఁదావలకుఁ బోయినతరువాత నా నీళ్లు కంపు కొ

ట్టుచున్నవికావున మిమ్ముఁ ద్రాగవలదని నివారించితి నని పలికెనంట. అట్లయిన వానిని స్తుతించితిరేమన, నీశులు కంపు కొట్టుచున్నను వానిభక్తి చాల వినిర్మలమై యున్నది. తనకు మహోహరముగాఁ గాన్పించినవస్తువు తనయేలికకూడ ననుభవింపవలెనను సచ్చింత వానికిఁగలిగినది. అట్టిభక్తుని మనము నొచ్చునట్లు మనము చేయఁగూడదు. అందుమూలముచే నానందించితి నని రాజు బదులుచెప్పెనంట. దైవారాధనమును నిట్టిదియే. దైవమునందు మనకుఁగల భక్తికాతఁడు మెచ్చునుగాని మనమర్పించిన వస్తువుయొక్క యమృతాధికతలను బట్టి కాదు. అవితనకుఁ గొంత యగుటచేత గాదు.

రామమోహనరాయలవారు.

ఈతఁడు పంగిదేశము వందలి రాధానగరమునందు జనించి నవీన హిందూ దేశ నిర్మాణమునకు శంఖస్థాపనము చేసిన మహనీయుఁడు. ఇతఁడు ఏకేష్వరారాధనకై బ్రహ్మసమాజమును స్థాపించినను యిప్పటి బ్రహ్మసమాజము లోఁగి దైక్కొండవలె హిందూమతమునకు గర్భకత్రిపు గాఁడు. వీరు స్థాపించిన బ్రహ్మసమాజ మతమునకు ఇప్పటి బ్రహ్మసమాజమునకును వాస్తవికమతాంతరము గలదు. ఇప్పటి విద్యాధికారిజ బ్రహ్మసమాజకలలోఁగి దైక్కొండ విదేశీయ విద్యామహిమనే అలవలచుకొన్న మహాపండితు లగుటచే

తస్యదేశమన్నను, స్వమత మన్నను, స్వధర్మ మన్నను విశ్వాసము లేనివారయి, పరధర్మమునకు బానిసీంద్రయ్యను దానినిమారగులై విశ్వామిత్రకల్పి తోలై త్రిశంకుస్వర్ణమునుబోలె నడుముఁ దలక్రిందుగా వేలాడుచు హిందూ ధానములో హిందూమత మనుపేరు లేకుండఁ జేయవలె నను దురూహలోను మోతపళ్ళాలులవలె ముంత్రిపరవము చేయుచున్నారు. ఇటువంటివారు గాక రామమోహనరావులు హిందూమతముయొక్క యున్నదికై కృషి చేసినవారందు. సంస్కృతభాషాసాంఘికత్యమనఁ దఖుండు దగుటనిలన నుపనిషత్తుల నెల్ల నభ్యసించి బానిని దేశభాషలోనికిని అంగ్లేజుభాషలోనికిని భాషాంతరీకరించి విస్తృతకృతు. ఇతఁడు హిందూమతద్వేషి కాకపోవుటచేతనే బ్రాహ్మసామాజికులే గాక విద్యాధికులయిన హిందువులనేను సాంవత్సరికోత్సవముల యందు వీరు మనదేశమునకుఁ జేసిన యుపకార కార్యములనుగూర్చి జహుభంగుల క్లాఘించు చున్నారు. నేఁడు వీరి సాంవత్సరికోత్సవ దినము గుటకలవ వీరిజ్ఞానకాంక్షముగ మావత్రికయందు వీరి యుత్తమ చారిత్రమును ప్రకంపించుచున్నారను. వీరు మతసంస్కారకార్యము లాచరించునపుడు వేదములనుండియు, హిందూమతగ్రంథములనుండియు బ్రమాణములను జూపకయే పరియఁ చేసియుండలేదు. వీరుహిందూవేదాంత మతమునం దభిమానముగలవారై పరమేశ్వరులను ద్వేషింపక ఆయామతములలోని సత్యసారమును గూడగ్రహించుచు వచ్చిరి. కాని వీరెప్పుడును స్వమతగ్రంథముల నిరాకరింపలేదు. స్వదేశజేషభాషాదుల మరువలేదు. వీరుసీతుకు బోయినప్పుడు న సహితము తమదేశియ వద్దకులను విడనాడలేదు. ఇక్కడనుండి రెండుఆవులను, వంట బ్రాహ్మణునిగూడఁ గొనిపోయెను. యజ్ఞోపవీతమును సహితము విడిచిపెట్టలేదు. ఎందుచేతననగా తలలు బోడులు చేసికొన్నంతమాత్రమునఁ దలపులు పోఁబాలవనియును, జుదెములు తొంపుకొన్నంతమాత్రముచేత రాగ ద్వేషాదులు పోఁబాలవనియును ఆయనకుఁ జక్కగాఁ దెలియును. కాదిద్వేష

ములులేనని చూపుట బాహ్య జేషమలచేతగాక మనస్సునందు విడిచి పెట్టుటయే ఆర్యధర్మమని రామమోహనరావుల వారియుద్దేశము. ఇప్పటికా)హ్య సామాజికులలోఁ గొందరివలె స్వదేశజేషభాషాదులకు విడిచిపెట్టినట్లని ఇంగ్లీషు దొరలు కావలెనని ఆశయ తలంపుగాదు.

ఇప్పటి కళాకాలలయందుఁ గలపఃబడుచుండిన విద్య మనలఁ బాడుచేయుచున్న దొకవిషయముగాఁ గాదు. నేయివిధములుగానున్నది. ఆర్యజను మనదేశీయు లింకను తమగాఢవిద్రవమండి కన్నులు దెఱచిన వారైనను లేవ కక్తిలేనివారై పడియున్నారు. ఈరామమోహనరావులు ఇప్పటిసంస్కర్తలవలె ఆహంకారమును, ఆహంభావమును, స్వార్థపరత్వమును, గల్గియుండలేదు. ప్రతిపక్షమువారు తన్నవమానముచినపుడు సహితము ఈమహనీయుఁడు తనకాంతిమును విడిచిపెట్టి ఇప్పటిసంస్కర్తలవలె చిందులు తొక్కినవాఁడుకాదు. అతఁడు చేసినదానిఁజూచు హిందువులకుఁగాని హిందూమతమునకుగాని అవమానకరమైన దొక్కటియులేదు. అతని ప్రాతలయందును గ్రంథములయందును హిందూమతమునుగాని హిందూగ్రంథములనుగాని హిందువులనుగాని అవమానించి మాషించువరుషవాక్యములు మాకొక్కడను గాన్పించలేదు. తప్పులెన్నువారు తమతప్పులెఱుంగరన్నట్లుగా ఇప్పటిక్రిస్తవ మివనరీల పాదధూళియే ఖరమహివనమైదని వారిహర్గమునే యవలంబించి పుండుమీదఁబ్రా)లిడి యాఁగవలెనే తమజన్మకాలమంతయు విపత్తుమరదోషా లోపణకధనమండే శిశువు చున్నట్టి పద్ధతికలవాఁడుగాక రామమోహనరావులువారు పరమతములలోని సుగుణకదంబమునంతయు పెత్తిచూపినవాఁడు. భక్తకాలను పోగొట్టుకున్న అశాభకాంతలను బలాత్కారముగాఁ గొనిపోయి భర్తల కవములతోఁగూడ చిరుఁదనైఁ తెట్టి తగులఁబెట్టు ఘోరదురాచారమును మాన్పి శ్రీజన లోకమునకు

ఇంతింతరాని మహోపకారమును జేసినవాడు. స్త్రీలదుస్థిని నివారించు జేయుటకై ప్రామాణిక గ్రంథములనుండి దృష్టాంతములనుజూపుచు హిందువులలో నున్న తాత్తి సామములు పుట్టినటులజేసెను. రాజ నీతియొక్క మూలదుంపకు అనగా మన గమ్యస్థానమును మొట్టమొదట నూచించినవాఁడీ మహానుభావుఁడేయని బహుజనులెఱుంగరు. అధికారుల ఆవరణమే మహానుభావమునకునియిప్పటి సంస్కర్తలవలె ఆత్మగౌరవమును విడిచి స్వాధ్యక్షుడై స్వభర్తృమును మరచిపర్తిపలేడు. అంతరాత్మ బోధ మనునది మన యిప్పటి సంస్కర్తకాలకు సంఘముతసంస్కార కార్యములయందే గన్పట్టకు గాని రాజ్యాంగ విషయములందు గన్పట్టదు. ఈరామమోహనరాయలతో సమస్తవిషయములయందు గన్పట్టును. సమస్తవిధములచేతను మనకీర్తడు మార్గదర్శియగుచున్నాడు. హిందూమతము శత్రువులచే నలుప్రక్కల మట్టడింపఁబడిదురవస్థపొందుకాలమున ఈరామమోహనుడు పెట్టనికోటగానుండి సురక్షింపఁగలిగినవాడు. తూర్పున రామమోహనరాయలును, పశ్చిమాత్తరంబున దయానంద సరస్వతీ స్వామియు, ఇటీవల వివేకానందస్వామి మొదలగువారును తలయొత్తియడ్డుపడకుండినయెడల అంగ్లేయుభాషాకాంతమైన హిందువిద్యాధిక ప్రపంచము పందొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు క్రైస్తవమత భూయిష్టమును పోయియుండును. కాబట్టి హిందువులెల్లరును రామమోహనరాయలకుఁ గృతజ్ఞత చూపవలసినవారగుచున్నారు. ఆచంద్రతారార్కముగ ప్రతిసంవత్సరమీదేశభక్తుని జయంతి మహోత్సవమును హిందువులచరించుచు కీర్తనయులగుదురుగాక !

ఈసందర్భమున పూర్వాచార పరాయణులకు అందు ముఖ్యముగాబ్రాహ్మణులకు మేముచేయు విజ్ఞాపన మేమనఁగా ఆర్యులారా ! మనదేశమునకు శత్రువులయినవారు హిందూజాతులలోని లెకగులలో ఎక్కువతక్కువ భేదములు కల్పించి మతవైషమ్యములు పెంపుచేసి లాభమునుజూందఁబ్రయత్నిం

చుచున్నార. మీరు కాలోచిత సంస్కారములకు లోబడక మూఢులై ఈ పరిణామకాలమునందు ఉపేక్షాపరులైయుండురని మీరును మీమిత్రమును కొంతకాలములో సంకరించిపోవుదురు. ఇదిచక్కరి సిద్ధమైన సత్యము; నమ్ముడు ముమ్మాటికినినమ్ముడు; జాగ్రత ! జాగ్రత!

సర్వజనాస్సుఖినోభవంతు.

‘అంధ్రకేసరి.’

ఆ 1807 సం॥రము సెప్టెంబరు నెల శ్రీరాజా రామమోహనరాయలవారి జన్మదినోత్సవములచే వాసింగొంచినదికావ నీఘనునిఁగూర్చి యొకింత యివ్వదు ముచ్చటించుకొనుట కడు సమంచితమై యుండును.

రామమోహనరాయలవారు బ్రాహ్మణోత్తములగు రమాకాంతరావుగారనువారి పుత్రులు. తల్లిగారిపేరు తారణిదేవి. వీరు మూర్షడాబాదు జిల్లాలోని రాధానగరమునందు 1774 క్రీస్తుశక వత్సరమున మేనెలలోజన్మించిరి. రమాకాంతరావుగారు మొగలాయి చక్రవర్తులకడ నుద్యోగములు చేసినవారగుటచే రామమోహనరాయలవారు చిన్నతనమునుండియు పాఠశా ఆరబ్బి మొదలగు తురకభాషల నభ్యసించిరి. వీరితండ్రిగారు విష్ణుభక్తులగుటచే వీరు భాగవతాది సంస్కృతగ్రంథములను గూడ బాగుగాఁ జదువుకొని వీరు సహజముగా మతాభినివేశము కలవారగుటచే తురుష్కభాషల నేర్చినవృద్ధి యాభాషలందలి మతగ్రంథములగు భారాను మొదలగువానిని గూడ చూచియుండిరి. మొదటినుండి

యభిన్నమతగ్రంథములు చూచినవారగుటచే లోకమునం దలి వివిధమతముల రహస్యములఁ జెలిసికొనవలెనను నిచ్చ వీరికి బుట్టినది. వీరుభాషాంతరములపై విశ్వాసములేనివారై యేయేమతగ్రంథము లేయేమూలభాషలలో నున్నవో యా యాభాషలనేర్చికొని యాయాగ్రంథములఁ జదువుచువచ్చిరి. కాననంస్కృతభాషను నేర్చి యుపనిషత్తులను పాళీభాషను జదువుకొని బాద్ధుల త్రివీతకమును తురుష్కభాషను నేర్చికొనిభారానును హీబ్రూభాషను నేర్చికొని క్రైస్తవుల ప్రాతనిబంధనమును గ్రీకుభాషను నేర్చికొని క్రొత్త నిబంధనమునుబడించిరి.

వేదాంతమునందు వీరికిగల యభిమానము

ఈరీతిగా నన్నిమతముల బాగుగాఁ జదివినూచిన యీ పండిత శిఖామణికి హిందూవేదాంతముతోఁ దుల్యమయినది మతియొకటి కాన్పింపలేదు.

‘,Ye the was accustomed to assert that he had found nothing in the works of any other Country, Asiatic or European, equal to the scholastic philosophy of the Hindus’

(పూర్వోత్తర ఖండములలోని యేడేకమునందును గూడ హిందూవేదాంతముతోఁ దుల్యమైన గ్రంథము నేను జూ

డలేదని యాతఁడు నొక్కి చెప్పుచుండెడివాఁడు) అని మోనియరు విలియమ్సు దొరవారు వ్రాయించియున్నారు.

జాతిమతాచారములు.

వీరెన్నఁడును స్వజాతి మతాచారములను విడిచినవారు కారు. వీరు నిర్భయముగాఁ దమకుఁ దోచినది చేసిన కార్యశూరులు. ఇట్టివీరు జన్మిదములను ద్రొంచుకొనలేదు. కులమును విడువలేదు. వీరు స్వదేశక్షేమాధికమై యింగ్లాండునవఁబోయి యచటనే పరలోకప్రాప్తులైరి. వీరు శాంతిం చువలకునుగూడ వీరి దేహమును జన్మిదమలంకరించుచునే యున్నది. వీరు సీమకుఁ బోవునప్పుడు కులము చెడకుండుట కై యొక బ్రాహ్మణునిగూడ వెంటఁబెట్టుకొనిపోయిరి. ఈ యంశములం గూర్చి మోనియరు విలియమ్సు దొరవారిట్లు వ్రాసిరి.

“His death took place at Bristol on September 27 th 1833. He died a Hindu in respect of external observances; his Brahman servant performed the usual rites required by his master's caste, and his Brahmanical thread was found coiled round his person when his Spirit passed away. In all his Anti-Brahmanism continued a Brahman to the end”

(ఈయనమరణము ఇంగ్లాండులోని బ్రష్టల్ పురమున 1888 సం॥ సెప్టెంబరు 27 తేదీని సంభవించినది. బాహ్య చార విషయములలో నీతఁడు హిందువుగానే గతించినాఁడు. ఈతని బ్రాహ్మణభృత్యుఁడు తనయజమానుని కులాచారానుసారముగా నితని కుత్తరక్రియలు జరిపినాఁడు. పాణ ప్రయోగ సమయమునందీతని దేహమునఁ జుట్టఁబడి జందెము పొడగట్టుచు నేయున్నది. ఈతఁడు బ్రాహ్మణ విరోధ మంత చూపినను దుదివఱకును బ్రాహ్మణుఁడుగానే యుండినాఁడు.)

ఈతఁడు బ్రాహ్మణతావిరోధియనిన కలమక్కలలేదనియు గోత్రమవసరములేదనియునుఁ దలంచినవానినిగా భావించఁగూడదు. ఈతఁడు తనజాతిపోవునను భయముననే గద ఇంగ్లాండునకుఁ దనతోఁగూడ బ్రాహ్మణునివెంటబెట్టుకొనివనినాఁడు. ఇంగ్లాండునందలి వంటల కలవాటుకల వాఁడుకాదుగానబ్రాహ్మణునిగూడఁదీసికొపోయినాఁడేకాని కులముపోవునను భయమునఁ గాదందురేని ఈదేశమునుండిరామమోహనరాయలువారు గోవులనుగూడ నీమకుఁ దీసికొనిపోయియుండిరి. ఇంగ్లాండులో ఆవులులేవా? వానిపాలు వీనిపాలవలె రుచికలిగియుండవా? ప్లేచ్చులకడనున్న గోవులపాలు త్రాగఁగూడదను తలంపుండుట చేతనేగదా వ్యయప్రయాసలకోర్చి యిక్కడినుండి గోవులనుగూడ

రాయలవారు తీసికొనిపోయిరి ! ఇంతకంటే నెక్కుడు ఛాందసులుండగలరా ?

ఈతఁడు కేసాపనిషత్తును భాషాంతరికరించి దాని పీఠికలో జాతినిగూర్చి యిట్లు వ్రాసియుండెను.

"The chief part of the theory and practice of Hindooism, I am sorry to say, is made to consist in the adoption of a peculiar mode of diet, the last aberration from which is punished exclusion from his family and friends. Murder, theft, or perjury, though brought home to the part by a judicial sentence, so far from inducing loss of caste, is visited with no peculiar mark of infamy."

దీనినిబట్టి జాతికి వన్నె పెట్టుటకై శీలముకూడ నుండవలెనని వీరి తలంపుకాని జాతినేత్యజింపవలెనని వీరి భావము కాదు.

వీరవేదాంతమెట్టిది.

వీరవేదాంతము అదై వ్యతముతో సంబంధించినదై యున్నది. ఇందునుగూర్చి మోనియరువిలియముద్వారవారె యిట్లువ్రాసిరి:—

"The alleged purity of his 'monotheism' was liable to be adulterated with pantheistic idias."

మొత్తముమీఁదవీరిని విశిష్టాదైవ్యతలనుట కదునమంజనము. వీరికిఁ బక్షిజ్ఞానములు రెండింటియందుగూడ విశ్వాసము

కలదు. “ He exemplified in his life that Jnan (true wisdom) and Bhakti (love of God) went together ” (భక్తిజ్ఞానములు రెండింటికిని వీతని జీవితము గుటియైనది.) అని జోగేంద్ర చంద్రఘోషగారువ్రాసిరి.

ఇక్కాలమున హిందూమత విరుద్ధమతమును గల్పించు కొనిన బ్రాహ్మ సామాజికలీతనిని తమమతమునకు మూల పురుషునిగా నెంచికొనుచున్నారుగాని యది పట్టిభ్రమ. ఈతనికి బ్రహ్మసమాజమువంటి కొత్తవిపరీతమతమును గల్పించుట యందిచ్చలేనేలేదు. ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సుదొర వారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“He was careful to make the members of the new society understand that he had no idea of founding a new sect or new system, or even a new Church in the ordinary sense of the word.

వేదములందు వీరికిగల యభిమానము.

వీరికి వేదములందు మిక్కిలి ప్రమాణబుద్ధికలదు, వేదములు దైవదత్తములని వీరి యభిప్రాయము. వేదములు దైవదత్తములుకాన నిర్దుష్టములని రామమోహనరాయల వారును నయ్యవి నిర్దుష్టములు కావున దైవదత్తములని వేదేంద్రనాథతాకురుగారును దలంచిరి. అని మాక్సుమూలరు వొరవారు వ్రాసియున్నారు. వీరు వేదపతమునకై వేదమందిరము నొకదానిని స్థాపించిరి.

బ్రాహ్మణులనుగూర్చి వీరికిగలఋభిప్రాయము.

రామమోహనరాయలవారికి బ్రాహ్మణులు వేదసంరక్షణార్థమై పరమేశ్వరునిచే సృజింపఁబడిరనియు వారేవేదములను బరిపఠనలెననియుఁ దలంపుగలదు. ఇందునుగూర్చి మోనియరువిలియుమ్ను దొరవారిట్లు వ్రాసిరి.

"At the same time, he never quite abandoned the idea of an order of men ordained by God to be special teachers of divine truth. It is said that the meeting house of the Samaj had a private room open only to Brachmans, where special readings of the Veda were conducted by them.

ఇట్లనుటచే వీరు స్త్రీశూద్రులు జ్ఞానాహుకాలు కారని తలంచినది యెన్నఁగూడదు. అందఱికిని వేదాంతజ్ఞానమవసరమని వీరితలంపు.

ఈతని సంస్కారమెట్టిది?

రామమోహనరాయలవారు కొన్నివిషయములలో సంస్కారముల పెట్టినమాట నిజము. సహగమనమునుమాన్వించినవారువీరే. విగ్రహారాధముపై దండెత్తినవారువీరే. కానివీరేసంస్కారములను బెట్టిననుకాస్త్రములఁ బరిశీలించి వాని క్రమమునను సరించుతలంపుకలవారై సాహార్దముతోఁ గూడుకొనినరీతిని నెమ్మదిగాఁ గలిగింపనెంచిరి. ఇందునుగూర్చి మోనియరువిలియుమ్ను దొరవారిట్లు వ్రాసిరి.

“and in truth, Ramamohan Roy's attitude towards his national religion continued that of a friendly reformer, even to the end of his life a reformer who aimed at retaining all that was good and true in Brahmanism, while sweeping away all that was corrupt and false.”

ఈతని జీవాభిమానము.

ఈ మహాపురుషుని జీవాభిమానమునకు మితిలేదు. వరులు స్వదేశమునుగాని స్వజాతినిగాని దూషించిన నీతఁడు సహించలేదు. ఈతని సంస్కారము మతవిషయము నందును సంఘవిషయమునందును రాజకీయవిషయమునందును గూడ సమముగా నడచినది.

గాయత్రీయందుఁగల భక్తి.

ఈతనికి గాయత్రీయందుఁగల జాల భక్తివిశ్వాసములు కలవు. దానినిగూర్చి విపులముగా వ్రాసియున్నాఁడు. ఈతని కితర మతములయందును విశేషము గౌరవముకలదు. క్రిస్తునం దీతనికిఁ గల భక్తివిశ్వాసములకు మితిలేదు. ఏవిధమునఁజూచినను నివృట్టిబ్రహ్మసమాజమునకును నీతని మతమునకును సంబంధ మించుకయును గానరాదు. ఈతఁడుబ్రహ్మసమాజమనుషేర ప్రార్థనామందిరము నేర్పఱచుట మాత్రమొకటి జరిగినది. ఈతఁడు 1823 సంవత్సరమునొక ప్రార్థ

నామందిరమును స్థాపించెను. అందు నీ క్రింది యారాధనము జరిగెడిది.

'The service was divided into four parts, recitation of Vedic texts; reading from the Upanishads; delivery of a Sermon; and singing Hymns.'—Monier Williams.

(ఆరాధనము నాలుగు భాగములుగా విభజింపఁబడినది.

- (1) వేద మంత్ర పారాయణము, (2) ఉపనిషత్పఠనము, (3) ధర్మోపదేశము, (4) సామగానము.

ఇప్పటి సంస్కృతార్చనమునకుఁ గొందఱు సంఘసంస్కరణముగ వలయును రాజకీయసంస్కరణము వలను పడ దని వాదించుచున్నారు. ఇట్టిపిచ్చితలంపు రామమోహన రాయలవారి కెన్నఁడునులేదు. సంఘసంస్కరణముతో సంబంధములేకయే రాజకీయ సంస్కరణము కావచ్చునని యీతని దృఢనిశ్చయము. ఇప్పుడు దేశీయమహాసభవారు కోరుసంస్కారముల కన్నిటికిఁ గీ వునాదివేసిన వాఁడు రామమోహన రాయలవారే. ఈతఁడు జాతి మతాచారములను విడువకయే యనేక సంస్కారము లొనర్చినాఁడు. మరల మోనియరు విలియము దొరవారు వ్రాసిన యూక్లిండికాక్యమును చాహరించుచు నీతని చారిత్ర సంగ్రహమును ముగించుచున్నాము.

'In the eyes of the law he always remained a Brahman.
He never abandoned the Brahmanical thread.'

బ్రహ్మసమాజమత పరిణామము.

మన హిందూమతస్థులకు క్రైస్తవమతస్థుల సమావేశ మయినతరువాత మనవారు వారి భౌతికవైభవమును దిలకించి తన్మతబోధకులు తమ కీయైహికవిశేష మంతయుఁ దమ వాతము మూలముగాఁగలిగినదనిచెప్ప బోధనువిని మఱియును వారిభాగ్యరేఖంగని మనలోసామాన్యులు పలువురము తమునందు మోదటఁబ్రవేశించుచు వచ్చిరి. వారికంటె బుద్ధిమంతులగువారు కొందరు కేవలమును ఆమతమునందుఁ బ్రవేశింపక యారీతిమతము నొకదానినిదాము కల్పించుకొని దానితోఁ దృప్తినొందుచు వచ్చుచుండిరి. ఈదిగువవారే బ్రాహ్మసామాజికులు. వీరిమతము క్రీస్తుమతవికార మనినే నిదివరకే వ్రాసియున్నాను. క్రీస్తు మతము యొక్కకూన్యమై కేవల మూఢభక్తిప్రధానమయిన సామాన్యమతము. కాన వీరి బ్రహ్మసమాజమును మొదటనిట్టిదియే. ఉన్నత

మగువేదాంతము వీరికుఁగఁగయులకును గూడ లేదు. కాన నా త్మజ్ఞాన ముభయులకును సున్న. బుద్ధిమంతులగు వారిట్టిమ తమునందు మొదటఁ దెలియక వ్రవేశించినను జ్ఞానాధివృద్ధి యైనకొలఁదిఁ దన్మతముతోఁ దృప్తిపందఁజాలక మరలహిం దూమతములోనికి వచ్చుచున్నారు. అట్టిదివరకే వచ్చినవారు వివేకానందస్వామి స్వామి, రామకృష్ణానందులు మున్నగువారు. వీరెల్లరు బాల్యమున నాపార్థనామండిరములఁగా గృహముం గాంచియును నాథోగ్యముంగనియును తన్నిరంత రకృషింజూచియును భ్రమజెంది యామతమునఁ బ్రవేశించి నవారలే. రానురాను లోకానుభవమును దదీరితిగా జ్ఞాన మును సతిశయించినకొలఁదిని యుక్తి తెలిసినకొలఁది నాయు ల్పమతమువారికి సరిపడక మరల నున్నతమగుతమతొల్లింటి హిందూ మతములోనికి చేరుచువచ్చిరి. ఇటీవల కలియుచు న్న వారుబౌద్ధ విపినచంద్రపాలుడుగారు మున్నగువారు. పండితమండలాఖండలుండును వక్త్రశిరోఘోషణుండును సుధీమణియుశూరాక్రేసరుండును సగు విపినచంద్రపాలుడుగారు మిక్కిలిఘనమగు హిందూవేదాంతమును బొగుగాఁ దెలిసికొని నపిమ్మట తమ బ్రహ్మసమాజమతమును విడచియిప్పుడుహిందూమతములందు బహిరంగముగాఁ బ్రవేశించిరి. మఱియును హిందూమతమును మించిన మతము లేదనివారు నొక్కితాదించుచున్నారు.

శ్రీజితృలుగారు మున్నగువారివలె తన్మతమును విడిచిన వారిమాట యటుండగా నింకను అభిమానముచే ఆమత ముచుపట్టుకొని వేలాడుచున్నవారిలో బుద్ధిమంతు లెల్లరును అద్వైతమతసాంప్రదాయముల చేకొనుచున్నారు. మొదటి నుండియును బ్రాహ్మసామాజికల ద్వైతమతద్వేషులును కేవలద్వైతమత ప్రధానులుగ నుండియున్నారు. ఇప్పుడు యు హైచ్చైవకొలఁది జ్ఞానాభివృద్ధియైన పిమ్మట కేవల క్రైస్తవ ద్వైతమునుండి మరలి మరల ఘనాద్వైతమును శరణుజొచ్చుచున్నారు. ఈవాక్యములు నేననినవికావు. బ్రాహ్మసామాజిక తల్లజుండును అఖండపాండిత్యధురీణుండును సగునీతానాథ తత్త్వభూషణులనా రిట్లువ్రాయించి యున్నారు. వీరువ్రాయించిన యీక్రింది వాక్యములు సాధారణ బ్రాహ్మసామాజికల ప్రధానపత్రికయగు 'ఇండియా మెసెంజరు' నుండి యెత్తివ్రాయఁబడి యున్నవి. ఆవ్రతికలో నీతానాథతత్త్వభూషణులవారి వాక్యములు 'సాధారణ బ్రహ్మసమాజ మెట్లువృద్ధి నొందినది' అనుశీషికాక్రింద ప్రధానవ్యాసముగా నీఁబడియున్నవి. ఇక నీతానాథతత్త్వ భూషణులన్ననో యీవాక్యముల 'బ్రాహ్మసామాజికపేదాంత' మనునముద్రిత గ్రంథమునందువ్రాయించియుండిరి. (చూ॥మేపఁదికలు)

“It was nothing short of a change of the old Institutional Dualistic Theism of the Maharshi and the

Brahmananda into an argumentative form of Theism with a distinct tendency to Monism. "

(మహర్షిచే వేంద్రనాథులయొక్కయు బ్రహ్మనందుల వారియొక్కయు అవిచారపూర్వోపలబ్ధ పురాతన ద్వైతాస్తిక మతమునుండి విస్ఫుష్టముగా నద్వైతవాదమును జేయుచున్న యుక్తిప్రధాన చాపాస్తికమతముగా బ్రహ్మసమాజము మాటుచున్న దనుటకు లోపములేదు)

"The old dualism of God and the world, and God and man, as distinct realities, the dualism on which the old form of Brahmanism insisted in various shapes, is, in a manner, dead and has given place to a doctrine of unity in difference."

(చేవుండునుప్రపంచమును, మనుజుండును చేవుండును వేటువేటు సత్యములని బోధించునట్టియుఁబురాతన బ్రహ్మసమాజమునకుఁ బలువిధముల మూలాధార మగునట్టియు ప్రాతద్వైతమతము, ఒకవిధముగా వచ్చినది. దానితావున భిన్నతలో నేకత్వము బ్రవేశించినది.)

అద్వైతమతము వైపునకు బ్రహ్మసమాజము మరలిన దనుటకు మూడువిధములగు ఋజువులు కలవని సీతానాథతత్త్వభూషణులవారువ్రాయించియున్నారు.

(1) పండితులగు శివనాథశాస్త్రిలవారి ధర్మోపన్యాసములలో నాలంకారికముగా బోధింపఁబడియుండుట. ఇవ్వడు సాధారణ బ్రహ్మసమాజకత్తల్లజులగు శివనాథశాస్త్రిలవారు తాముచేయు ధర్మోపన్యాసములలో అద్వైతమతమును బోధించుచున్నారట! ఇందునుగూర్చిసీతానాథతత్త్వభూషణులవారిట్లు వ్రాయించియుండిరి;—

“Pandit Sastri does not argue much, but in his *Baktrika Stabok* and his essay on *Ishvar achetan Saktiki Sachetan Purush* it is seen what high place he assigns to argument in matters religious, His monistic tendency is also unmistakably seen in his oft-repeated assertion that to say there is any other reality than God is to limit God's infinitude, and in the doctrine taught in the first series of his *Dharma-jivan* that the human soul is a part or aspect of the Divine Spirit.”

(పండితశాస్త్రిగారు హేతువాద మంతగాఁ జేయలేదు గాని వారువ్రాసిన వక్తృకస్తబకమునందును ‘ఈశ్వరుఁడు ఆచేతనశక్తికి సచేతనపురుషుఁడు’ అను నుపన్యాసమునందును మతవిషయమున యుక్తికెంతఘనత నిచ్చికో బోధపడఁగలదు. ఈతఁడు తలుచుగా వాడుచుండు ‘భగవంతునికంటె సత్యమైనపదార్థ మింకొక్కటి కలదనుట భగవంతునియనంతత్వమునకు హద్దునేర్పఱచుటయగు’ ననియు

ను వీరువ్రాసిన ధర్మవిజయ సంగ్రహములలో మొదటిభాగములలో వీరు 'మనుష్యాత్మ పరమాత్మలో నొకభాగము' అని చేసినబోధయును వీ రద్వైతవాదవ్యవస్థలై యున్నారని నిశ్చంకముగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది.)

దీనివలన శివనాథశాస్త్రులవారు భగవంతునికంటె సత్యపదార్థము వేటొందులేదని తాదించుచున్నారను మాట స్పష్టమగుచున్నది. ఇంతకంటె వేటగా నద్వైతముకలదా? ఇదికేవలద్వైతమేకద. అద్వైతమత సారమును మన పెద్దలు శ్లోకార్థములోనిట్లు తెల్పియున్నారు.

“శ్లో॥ శ్లోకార్థేన ప్రవక్ష్యామియదుక్తం గంధకోటిభిః

బ్రహ్మసత్యం జగన్నిర్ధ్యాజీశ్రాబ్రహ్మైవనావరం॥”

శివనాథశాస్త్రులవారు చెప్పినదియు నిదియే. వీరు బ్రహ్మకంటె సత్యపదార్థము వేటొందులేదనిరి. అనగా బ్రహ్మసత్యము జగన్నిర్ధ్యయనిరనుటయేకదా. వీరుమనుష్యాత్మ పరమాత్మలోనొకభాగమేయనిరి. అనగా జీవుడు బ్రహ్మమే వేటొందుకాదనుటయేకదా.

(2) సాధారణ బ్రహ్మసామాజమతమద్వైతమతబోధలోనికి దిగుచున్నదనుటకు రెండవ ఋణాశేషన పృథునగేంద్రనాథవటర్ జీగారి గ్రంథము లని సీతానాథతత్త్వభూషణులవారు వ్రాయించియున్నారు. ఇందుగూర్చి తత్త్వభూషణులవారిట్లు వ్రాయించియున్నారు:—

“I need hardly add that the tendency to Monism is even more distinct and pronounced in Babu Nagendra Nath Chatterji's works than in those of Pandit Sastri. In the second volume of his *Dharmafijnasa* he clearly recognises the truth of Idealism and in the third volume of the same book in his lecture on *Analmavader Ayauktikata* he admits the essential unity of the universal and the individual soul,”

(పండితశివనాథశాస్త్రి వ్రాసిన తలకంపె బాబునగేంద్రనాథ ఛటర్జీగారి వ్రాసిన అద్వైతమతాభిముఖత పాచ్చి గాఁ గాన్పించుచున్నదని నేను వేరుగఁ జెప్పనక్కఱలేదు. ఛటర్జీగారు వ్రాసిన ‘ధర్మజిజ్ఞాస, అనుగ్రంథములో రెండవసంపుటములో సీతడు స్పష్టముగా నద్వైతవాదము నంగీకరించినాఁడు. మరియును మూడవ సంపుటములో ‘అనాత్మవాదాయుక్తికత’ అనువ్యాసములో జీవాత్మయు పరమాత్మయు నొక్కటియని యంగీకరించియున్నాఁడు)

(3) మూడవ ఋజువు బాబుహీరలాల్ హల్ గారు మున్నగువారు వ్రాసిన గ్రంథములఁట.

ఈపై కారణములనుబట్టి మొదటి బ్రహ్మసమాజము పోయి క్రమక్రమముగా అద్వైతమతము దానితావున వ్యాపించినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

ఈరీతిగా నదైవతమతము బ్రహ్మసమాజములో వ్యాపించుచుండుట నొకఘనతగా నీతానాథ తత్త్వభూషణుల వారీకింద వాక్యములలో వ్రాయించియున్నారు.

“To me it is the most tangible proof of the growth of the Brahma Samaj from childhood to maturity.”

(బ్రహ్మసమాజము బాల్యమునుండి యౌవనదశకు వచ్చినదని చెప్పటకిది ప్రకటమైన నిదర్శనముగా నాకుఁ గాన్పించుచున్నది.)

మొదట దేనినితోసేవేయుటకై యీ బ్రాహ్మ సామాజికులు ప్రయత్నించిరో యదియే తుదకు వీరికి శరణమగుచున్నది. బ్రహ్మసమాజమతములోని వృద్ధఘటములనుగూర్చి తత్త్వభూషణులవా రిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“I have seen Brahmas of long standing and of recognized Spiritual eminence losing hold of their most cherished beliefs in the course of an hour or so when the frail basis on which they stood has been clearly shown to them.”

(బహుకాలమునుండి బ్రాహ్మ సామాజికులై యుండి యెన్నఁదగిన యాత్మజ్ఞానము కలవారెల్లదును నొకటిరెండు గంటలు ప్రసంగించి చూచినంతన తామెంతనశ్వరమైన యాధారము కలిగియున్నారో తెలిసిన తరువాత తామెంతయో

విశ్వాసముతో నమ్మిననమ్మకములను గ్రహింపక మముగా విడనాడుచున్నారు.)

ఈ సమాజములోని జనసామాన్యమును గూర్చియు వట్టిమాటల మాటలైన పండితంమన్యులనుగూర్చియు భూషణులవా రిట్లు వ్రాసేరి.

“I speak indeed of the more thoughtful among the members of the Samaj, those who have the power of understanding these matters and of dealing with them; and not of the unreflective mass, or of those who, though educated in an outward sense, take no living interest in religious and philosophical questions and no part in theological discussions. In so far as there is theological system in the samaj—and I admit that for a considerable percentage of members there is no such system—I think the prevailing system is what I have already characterised as Argumentative Theism with a distinct tendency to Monism, while there is a residuum which has not gone in along the advancing tide, but for which the old Intuitional Dualistic Theism is still living. Criticisms, more or less of an uninformed and dogmatic nature, are sometimes levelled by the latter party against the new and growing creed. ”

(ఈ విషయములను బాగుగా నాలోచించి వనిచేయ సామర్థ్యముకలవారింగూర్చి ముచ్చటించుచున్నాను. అంతియే

కాని పూర్వాపరజ్ఞానములేని జనసామాన్యముంగూర్చి గాని పైకిచదువుకొనిన వారివలె కాన్పించుచు మతవిషయమైనట్టి గాని వేదాంతవిషయకము లగునట్టిగాని యంశములందును బ్రహ్మజిజ్ఞాసావిషయమునంగాని పనిపూని శ్రద్ధవహింపనివానింగూర్చిగాని నేనుముచ్చటించుటలేదు. బ్రాహ్మసామాజికలలో మూఁడువంతులు బ్రహ్మజిజ్ఞాసలేదని నేనంగీకరించు గాని అదిగల బుద్ధిమంతులతో తప్పక యుక్తిప్రధానమైన అద్వైతము వ్యాపించుచున్నది. మిగిలిన వారిలో ప్రాతయవిచారపూర్వద్వైతమే నిలచియున్నది. ఈప్రాతశ్రద్ధతివారలు దినదినాభివృద్ధినందుచున్న యాశ్రొత్తమతముపై తెలియని విమర్శలఁ గావించుచుందురు.)

కావున నిర్మలసత్యజ్ఞానహీనులై వట్టిమాటల మూటలై న పండితమానులింకను ప్రాతమతమునే బట్టుకొని ప్రేరణఁ దుచు నర్థశూన్యములై న ధర్మోపదేశములతో కాలమును చ్చుచున్నారు. జ్ఞానులెల్లరు సారవంతమైన యద్వైతమతమునకు వచ్చుచున్నారు. కొందఱు కృష్ణలీలలఁ బాడుచు భక్తిప్రపత్తిని జూపుచున్నారు. మఱికొందఱు హామాదులను జేయుచు కర్మకులగుచున్నారు. ఇంకొందఱు జీవేశ్వరులకు నభేదము గనిపెట్టి జ్ఞాన ప్రధాను లగుచున్నారు. వేఱొకకొందఱు విగ్రహతత్త్వము గ్రహించి యవి జ్ఞానదాయకములని బోధించుచున్నారు.

కాన హిందూమత విరుద్ధమగు తొల్లింటివిదేశీయ బ్రహ్మసమాజము నశించి తత్సామాజికబలతో హిందూమతము నామాంతరముతో బ్రవేశించు చున్నదని చెప్పకొనవచ్చును.

ఈనడుమ మాపురమునకు విచ్చేసి ప్రార్థనాసమాజమందిరములో బ్రహ్మసమాజ మతసారముంగూర్చి ముచ్చటించిన బ్రదరు గోపేటి కనకరాజు బి, ఏ, గారు సీతానాథతత్వభూషణులవారి పుస్తకమును జదువుకొందురుగాక. కనకరాజుగారద్వైతముకంటె బ్రహ్మసమాజము భిన్నమనియు ప్రార్థన ప్రధానము గాఁగలదనియు నుడివియున్నారు. వీరివాదమును శ్రీసీతానాథతత్వభూషణులవారి గ్రంథములే పూర్వపక్షము చేయుచున్నవి.

బ్రహ్మసమాజమునందు విశేషముకలదా?

ఇక్కలమున క్రైస్తవు లగుపాశ్చాత్యుల బలవరాక్రమములును విద్యావివేకములును మిగుల సున్నతస్థితినంది లోకమున కబ్బరము గలిగించుచున్నవి. పాశ్చాత్యులు తమ

లవరాక్రమములచే వశపటచూనిన దేశములకెల్ల క్రైస్తవ
 మతబోధకులు పోయి తమజాతులకుఁ గలిగిన యీఘనత
 యంతయుఁ దమక్రైస్తవమతము మూలముగాఁ గలిగిన
 దని బోధించుచుందురు. మతమునకును నైహికోన్నతికిని సు-
 తగా సంబంధము లేకున్నను ప్రమాదవశమున ప్రథమమున
 బుద్ధిమంతులు కూడఁ గొందఱీబోధను వినిమోసపోయి త-
 ద్వికారము నందుచుండిరి. అట్టిబోధకు వశమగువారు మన
 దేశములో హూణవిద్యను జదువుకొనినవారిలోఁ గొందఱు
 కలరు. వారిచే స్థాపింపఁబడినది బ్రహ్మసమాజమతము.
 వీరు క్రీస్తుమతపద్ధతుల ననుసరించి తమమతము నేర్పాటుచే-
 సికొనిరి. మొన్న పండిత శివనాథశాస్త్రిలవారు సెలవిచ్చిన
 ట్లుగా 'మేము క్రీస్తుననుసరించువారమనియు హిందువులము-
 కా' మనియు చెప్పుకొనువారు పలువురువీరిలోబయలుపెడలి-
 రి. లోకానుభవము కలిగినకొలఁది మతవిషయమునందుఁ బ్రవేశ-
 మును సంపాదించినకొలఁది మరల నీబ్రాహ్మసామాజికులు
 క్రమక్రమముగాఁగ్రీస్తుమతమార్గమునుండి మరలి హిందూమ-
 త పద్ధతినే యనుసరించుచున్నారు. ఇందులకు దివ్యజ్ఞాన స-
 మాజమువారు శ్రీ పరమహంస రామకృష్ణ మతమువారును
 హిందూమతమునంగల విశేషముల లోకమునకు వ్యక్తప-
 అచుటచేఁ గలిగిన మార్పు ముఖ్య కారణము. ఈ మార్పు
 వశమ దేశములందె కలుగుచున్నది. అందుమూల

ముచే బ్రహ్మసమాజమునందుఁగూడ మార్పుకలిగినది. ఈమతమును హిందూమతమువై పున కివ్వడుమరలినది. ఇది శ్రీస్తుమతముతో నేకీభవించి నంత కాలమును హిందూమతముకంటె విలక్షణమైనదిగా నున్నదనుటకు సందియము లేదుకాని యివ్వడు హిందూమతముతో నేకీభవింపఁ జూచుచున్నది. కాననిక నిందు హిందూమతముకంటె వైలక్షణ్యమేమున్నదనుశంక కలుగుచున్నది. దానికి సమాధానముగా బ్రహ్మసామాజికులు తమ ఇండియన్ మెసెన్సజరు పత్రికలో (1904 సం॥ ఆక్టోబరు 23 తేదీని వెలువడినదానిలో) ప్రధానవ్యాసమునందే ఇట్లువాసియున్నారు:—

“Though there is nothing new in its conception of God and Eternity, Brahmoism has introduced a new ideal of religious life in India. From time immemorial the Hindu Sages had a very sublime conception of God. It is wonderful to see how western thought in its varied march from Aristotle to Spencer has repeated the problems and speculations which absorbed the mind of the Indian sages and at various stages came to the same conclusions, which are well-known to the students of the western philosophy and Theology. It is no exaggeration to say that the latest theories of Spencerian Agnosticism, Monotheism, Immanence, and

modern speculations of almost every shade were anticipated by the Indian philosophers many centuries ago. The conception of God, universe and the human soul which is predominant throughout the Upanishads has for depth, subtlety, sublimity not yet been excelled anywhere. *Brahma Jnana* is the ancient heritage of the Indian mind. But the Indian religions of all shades held that *Brahma Jnana* was monopoly of the Ascetics alone. If any one wanted to have *Brahma Jnana* he must give up society and retire to the forest. So long as a man remained in society he was required to conform to the social customs ceremonies and tradition, which however were admitted to be useless and even false, but nevertheless men must not dispense with them in the name of *Brahma Jnana*, which was only fit for the Ascetics. What the Brahmo Samaj has done is that it has brought down this *Brahma Jnana* from the forests and the pages of Shastras to the daily common life of every man and woman.....'

భగవంతుని గూర్చియును అనంతత్వమును గూర్చియును శ్రోత్రయూహము దేనిని తెచ్చిపెట్టకపోయినను బ్రహ్మసమాజమతము హిందూదేశమునందలి మతజీవికకుఁ గ్రోత్రవరమావధిని దెచ్చిపెట్టినది. అనాదినుండియును హిందూ ఋషులు భగవంతునిగూర్చి మిక్కిలి ఘనమైన పరిజ్ఞానముకలవా

రై యున్నారు. 'అరిస్టాటిల్' కాలము మొదలుకొని 'స్పెన్సరు' కాలమువరకు పలువిధములయిన గమనికలు గలిగిన శాస్త్రాత్మక యాహుహిందూముఖయొక్క మతోద్దేశముల ననుసరించి యుండుటయును పలుతావులపాశ్చాత్యులందలి తత్వశాస్త్రజ్ఞులకును మతజ్ఞులకును బాగుగా దెలిసి బాగుగా దెలిసిన ఫలితార్థములకే హిందువులు వచ్చుచుండుటయును చూడ నాశ్చర్యము కలుగుచున్నది. స్పెన్సరుచే బోధింపఁబడిన సంశయాత్మకతయు ఏకేశ్వరత్వమును, అంతర్భావితయు మరియు సర్వవిధములగు నధునాతన భావములును బహుకాలము క్రిందనే హిందూ వేదాంతులచే గనిపెట్టఁబడియున్నవి. ఉపనిషత్తులందఁతటను భగవంతునిగూర్చియు, ప్రపంచమును గూర్చియు, మనుష్యాత్మను గూర్చియుఁజెప్పఁబడిన భావములు లోతునను, నేర్పరి తనమునను ఘనతయందును విచారించిచూడ లోకములో నెవటనునింతటివి లేకున్నవి. బ్రహ్మజ్ఞాన మనునది యనాదిగా హిందువుల మనస్సులకు సహజముగ గలిగినదై యున్నది. కాని అన్నివిధములగు హిందూమతములును బ్రహ్మజ్ఞానము యతులకుమాత్రమే సాధ్యమని చెప్పుచున్నవి. ఎవనికయిన బ్రహ్మజ్ఞానము కావలెననిన సంగపరిత్యాగము చేసి యడవులకుఁ బోవలయును. మనుఁజుడు సంఘములోనున్నంతకాలము సాంఘికపద్ధతులకు నాచారములకు నామ్నాయముల

కు బద్ధుడై యుండవలయును. ఈయాచారవ్యవహారములు నిరుపయోగములు ననత్యములు నని యంగీకరింపఁబడెను గాని యైనను వీనినాచరింపవలెను. బ్రహ్మజ్ఞానము పేరుచెప్పి వీనిని విడువరాదు. అదియోగులకుమాత్రమే యుక్తము. ఇక బ్రహ్మసమాజము చేసినదేమనగా నడవుల నుండియు తాళీదళసంపుట ప్రకారకాంతారముల నుండియు నీ బ్రహ్మజ్ఞానమును దీసికొనివచ్చి ప్రతిమానవునకును ప్రతిమాన వతికిని నిత్యసంసారికకృత్యములందే దీనిని లభ్యముచేయుట.)

పైదానినిబట్టి భగవంతుని గూర్చియు మనుష్యాత్మను గూర్చియుఁ బ్రపంచమును గూర్చియు హిందువులు తెలిసికొనినంత మఱియెవరును తెలిసికొనియుండలేదని బ్రాహ్మసామాజికుల యభిప్రాయమైనట్లుగా స్పష్టమగుచున్నది కదా. ఇక వీరు సరిక్రొత్తమతమును గలిపించుకొనవలయునదానికే గారణమును వీరిట్లు చెప్పియున్నారు. అదియేదియన హిందూమతము ప్రపంచములో నితరులెవ్వరును గనిపెట్టని బ్రహ్మజ్ఞానమును బోధించినను అది యతులకుమాత్రమే సాధ్యమనియు దానినిసంపాదించుకొనుటకు నడవులకుఁ బోవక తప్పదనియు బోధించుచున్నదంట ! ఇక రమబ్రహ్మసమాజమనిననూ ప్రతిగృహమునకు శ్రీపురుషుల కెల్లరకును సతి ములక సాధ్యముచేసి వేయుచున్నదంట ! ఇందులో హిందూ

మతముకంటె భిన్నమును విశేషించినదియుఁ గూడనై తమ
మతము విరాజిల్లుచున్నదట!

బ్రాహ్మసామాజికుల కెంతవేదాంతపరిజ్ఞానము కలదో
లోకమెఱుంగనిదికాదు. తామును అప్పుడప్పుడు తమకు వే
దాంతము లేదని చెప్పుకొనుచునే యున్నారు. ఇట్టివారడవు
లలోనున్న వేదాంతమును గ్రామములలోని సంసారముల
లోనికిఁ దెచ్చినారనుట యెంతచమత్కారమైననగునుగదా!

హిందూమతమునయతులకుమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానము లభ్యమగుచున్నదా ;

అది యటుండనందు. హిందూమతము సంసారమువిడచి
యతులై యడవుల నివసించు వారికేగాని బ్రహ్మజ్ఞానము
కలుగదనిబోధించుచున్న దనుట మొదటికల్ల. బ్రహ్మజ్ఞానుల
లో నగ్రగణ్యుడగు జనకుండు సంసారి యగుటయే కాక
దేశపరిపాలనము నెత్తిపై నున్న రాజుకూడ నై యున్నాడు.
బ్రహ్మజ్ఞానులలోఁ బ్రథమగణ్యుడగువసిష్ఠుండు సంసారి, బ్ర
హ్మజ్ఞానులలో శిరోభూషణ మగుయౌజ్ఞవల్క్యుండు పెద్దసం
సారి. ఇతని కిద్దరి భార్యలు కలరు. వారలకు వేదాంతము
నువదేశము చేసినాడు. వేదాంతపరిజ్ఞానముయొక్క యవ
తారమూర్తియగు శ్రీకృష్ణుండు వొడ్డసంసారి. ఇతఁడొక
గొప్పసంసారికి యుద్ధనమయమున నీవేదాంతమును నువదేశ
శించినాడు. ఇంతయేల పరమవేదాంతులగు ఋషులెల్లరును
వృధుసంసారభారధూర్వాహులు. ఇట్టి యుదాహరణము ల

నేకములు కలవు. సంసారియగు యాజ్ఞవల్క్యుడు కుటింబియగు జనకునకు బ్రహ్మజ్ఞానమునుబోధించె. గృహస్థుడగు జానశ్రుతికి గృహమేధియగు రై కువ్వుడు బ్రహ్మజ్ఞానమును గలిగించె. భవనభతకాయగు రామునకు వాస్తవ్యుండగు వసిష్ఠుడు బ్రహ్మజ్ఞానముకలపె. కులపతియగు పార్థునకు యజమానుడగు కృష్ణుడు బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశము కావించె. కావగువ రిక్షీత్తునకు బ్రహ్మజ్ఞానము శ్రీశుకులవలన సంపాదితమయ్యె. ఇట్టియుదాహరణములు వేనవేలు కలవు. బ్రాహ్మసామాజికులు మనమతగ్రంథములు చదువరు. మనమతచారిత్రముల నభ్యసించురు. క్రీస్తుమతగ్రంథములఁ జదువుకొని దాని చారిత్రముల ననుసరించి మనమతమును విమర్శింతురు. క్రీస్తుమతమునుండి బయలువెడలిన పోర్చుగీసులు మతమునుబట్టి వారు చేయువాదము ననుసరించి మనమతములోనికి వీరీవాదమును దెచ్చిపెట్టి రింటియేకాని మన మతమును దెలిసికొని కాదు. మనమతమును దెలిసికొనిన వీరీ పిచ్చివ్రాతను వ్రాసియుండరు. మనహిందూమతము యతులమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానమున కర్హులనియుదానిని సంపాదించుటకు సర్వములకుఁ బోవలయుననియు నెచ్చటనుజెప్పియుండలేదు. ఈసంగతిని బాశ్చాత్యులు గూడ గ్రహించిరిగాని మన బ్రాహ్మసామాజికులు గ్రహింపలేకపోయిరి. సరస్వత్యవతార మనుదగిన ఆనీబిసెంటు దొరసానిగారు శ్రీకృష్ణుడర్జునునకు

బ్రహ్మజ్ఞానమును బోధించెగాన బ్రహ్మజ్ఞానమునకు గృహస్థులుకూడ నర్హులని తేలుచున్నదని వ్రాసియున్నారు. శ్రీమాత్సమూలరు దొరవారు సంసారులై యుండియు బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించినవారిని సాంసారికవ్యాపార నిమగ్నులై యుండియు బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదింపవచ్చుననినవారిని గూడ, నెప్పటివారినోగాక, యిప్పటివారి నిచ్చియున్నారు. చదువరుల యుపయోగార్థమై యాసంగతుల నిటనిచ్చుచున్నాడను.

రాయ సాలిగావు పాపాలు బహదర్.

ఈ బ్రహ్మజ్ఞాని వశ్చిమోత్తర పరగణాలలో పోస్టుమేష్టరు జనరల్ వనిచేసిన గొప్పగృహస్థుడు ఈతడు చిన్నిప్పటినుండియును వేదాంతమునం దిభిరుచి కలవాడు. ఈతఁ డొకజ్ఞానికడ బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశము నంది యాతనికి నదాదాస్యము చేయుచుండెడివాడు. ఈతడు వ్యాపారపరిత్యాగముచేయుదునని గురువుతోఁ జెప్పినప్పుడెల్ల గురువు వలదని వారించుచుండెడి వాడు. ఇందునుగూర్చి మాత్సమూలరు దొరవారు వ్రాసినవాక్యము నీక్రింద నిచ్చుచున్నాడను.

“ After some time the pupil wished to retire from the postal service, but the Saint would not allow it. When he was appointed Post Master General of the North-west he fell upon his knees before the Saint

and begged his permission to retire and enter soul and body into the true spiritual life, but the Saint once more refused, saying that the discharge of his official duties would in no way interfere with his spiritual progress. Accordingly he left Agra, and for many years held his new post at Allahabad, as it is said, with great success having introduced many reforms and useful changes in the Postal Department."

(కొంతకాలమైనతరువాత శిష్యుడు (రాయసాహెబు) తపాలా యుద్వ్యోగమును మానుకొన దలించెనుగాని గురు పంకికరింపలేదు. పశ్చిమోత్తర పరగణాలకు పోస్టుమేష్టరు జనరల్ నియోనప్పడు మరల నాతడు గురువుపాదముల పైబడి తానుద్వ్యోగమును మానుకొని పూతికగాఁ గాల మునంతను సధ్యాత్మతత్వవిచారమునందే గడపుటకు ననుజ్ఞ నిమ్మనివేడుకొనఁగా మరల గురువు తిరస్కరించెను. నీబ్రహ్మజ్ఞానాభివృద్ధికి నీయుద్వ్యోగవ్యాపార మడ్డురాదని గురువు చెప్పెను. అందుపై నాతఁడాగ్రా విడచి కొత్త యుద్వ్యోగ మునకై అలహాబాదునకుఁ జనెను. అచ్చట నుపయోగకర ములగు పలుమార్పులను గలిగించి తనయుద్వ్యోగమును మిక్కిలి జయప్రదముగా నొనరించెను.) దీనినిబట్టి మనగురువులు బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంగపరిత్యాగ మవసరము లేదని

యు లోక వ్యాపారములు కూడ దీనికి భంగకరములు కావ నియు బోధించుచున్నారనియే తెలుచున్నదిగదా.

గోకులాజీయును గౌరీశంకరును,

వీరినిగూర్చి మాకుమాలరు దొరవారిట్లు వ్రాయుచు న్నారు:—

“Read the account that has lately been published of two native statesmen, the administrators of two first-class states in Saurashtra, Junagadh and Bhavnagar, Gokulaji and Gauri Sankara, and you will see whether the Vedanta is still a moral and a political power in India or not.”

(సా రాష్ట్ర)మందలి ఒకటవతరగతి సంస్థానములగు జాన ఘాడ్డు, భవనగరములను బరిపాలించెడు గోకులాజీ యొక్క యు గౌరీశంకరునియొక్కయు, గొత్తగాఁ బ్రచురింపఁబడి న చారిత్రములను జదువుడు. హిందూ దేశములో నీతికి ని రాజకీయశక్తికిని పేదాంతము మూలాధారముగా నున్న దను సంగతిని మీరు గ్రహింపఁగలరు.)

గోకులాజీ.

ఈతని చారిత్రమునుగూర్చి దొరవారిట్లు వ్రాసిరి:—

“His chief interest in life, in the midst of a most successful political career, was the ‘Vedanta.’ A little

insight, we are told, into this knowledge turned his heart to higher objects, promising him freedom from grief, and blessedness, the highest aim of all. This was the turning point of his inner life when the celebrated Vedanti anchorite, Rama Bava, visited Junagadh. Gokulaji became his pupil. When another anchorite, paramahansa Sakkidananda, passed through Junagadh on a pilgrimage to Girner Gokulaji was regularly initiated in the secrets of the Vedanta. He soon became highly proficient in it, and through the whole course of his life, whether in power or in disgrace, his belief in the doctrines of the Vedanta supported him, and made him in the opinion of English statesmen, the model of what a native statesman ought to be'.

(జయప్రదముగా రాజకీయవ్యాపార నిమగ్నుడగునీతనికి తనజీవితములో మిగులప్రియమైనది వేదాంతము. ఒకరిత పరిజ్ఞానమితనికిందుఁగలుగగ నేనుఖదుఃఖములనుండి విముక్తిగలిగి యత్యున్నత విషయములఁ జెలిసికొన వానసువు టైనది. ఇతని జీవితములో మార్పునకేది మొదటిమెట్టు. వేదాంతులలో సుప్రసిద్ధుడగు రామబావాజీ యనువైరాగి జానాఘాంధువచ్చినప్పుడితఁడతని శిష్యుడైనాడు. సచ్చిదానందవరమహంస యనుమఱియొక యోగి యచటికి యాత్రకుఁబోవుచు వచ్చినప్పుడు గోకులాజీ యాతనియొద్ద

వేదాంతరహస్యములను విధియుక్తముగా నేర్చికొనెను. పిమ్మటనాతఁడు విశేషజ్ఞుఁడాయెను, తరువాత సతనికి జీవయాత్రనడుపుటలో వేదాంతము అధికారము చెల్లించుట యందైననుసరె యవమానమందైననుసరె యమితపాహాయ్యమునొసంగెను. మఱియునింగ్లీషువారి దృష్టిలోఁగూడ సీతఁడు దేశీయపరిజ్ఞాతలలోఁ బరమావధిగా నెంచఁబడుచుండెను)

ఇట్టి యుదాహరణము లనేకములు గలవు. గ్రంథవిస్తరభీతిచే నింతటితో విరమించు చున్నాఁడను. దీనినిబట్టి యే బ్రాహ్మసామాజికులు వ్రాసినది తప్పని బుద్ధిమంతులకుఁ దోచక పోదని తలంచెదను.

రామకృష్ణ పరమహంసవాక్యములు.

మఱియును రామకృష్ణపరమహంస యేమిచెప్పచున్నాఁడో గనుండు.

“ (381) Those who live in the world and try to find salvation are like soldiers that fight protected by the breast-work of a fort, which the ascetics who renounce the world in search of a God are like soldiers fighting in the open field. To fight from within the fort is safer than to fight in the open field.”

(వ్రవంచధర్మమందుండి ముక్తిని సంపాదించఁగోరువారు కోటలోనుండి యుద్ధముచేయు యోధులవంటివారు. బ్రహ్మ

జ్ఞానమునకై ప్రపంచమును విడుచు యతులు బహిరంగముగా యౌద్ధరంగమున నిలచి యౌద్ధముచేయు యోధులవంటివారు. బహిరంగముగా యౌద్ధరంగమున నిలచి యౌద్ధముచేయుటకంటె కోటలోనుండి యౌద్ధముచేయుట ఔషమకరము.

ఇక బ్రహ్మసమాజులు వ్రాసినది సత్యమెట్లుకాగలదు. సాధనచతుష్టయ సంపన్నులకేగాని బ్రహ్మజ్ఞానముగలుగదనియు సాధనచతుష్టయములలో నిహముత్రఫలభోగవిరాగమొక్కటనియు వేదాంతగ్రంథములు బోధించుటలేదాయందు రేని అట్లుబోధించుచున్నమాటసత్యము. ఇహముత్రఫలభోగవిరాగము కలవారికేగాని బ్రహ్మజ్ఞాన మలవడదనినమాటయును సత్యము. జ్ఞానులైనవారలు ప్రపంచమునందు నంటియు నంటనియట్లుందురు గానిసంసారనిమగ్నులై యుండరు. ఇందునుకూర్చి రామకృష్ణపరమహంస యిట్లు వ్రాసియున్నాడు.

“(65) The wind carries the smell of the sandal wood as well as that of ordure, but does not mix with either. Similarly a perfect man lives in the world, but does not mix with it”

(వాయువు చందనపరీమళమును మఱియొక దుర్గంధమునుగూడ వహించును. కాని వీనిలో చేనితోడను గలసిపోదు.

అరీతినే జ్ఞాని ప్రపంచమున నివసించియు నందు నిమగ్నుఁడు కాఁడు.)

ఈరీతి వైరాగ్యమును ఘనమతము లన్నియు బోధించు చునేయున్నవి. ప్రతిమతమునందును వట్టిమాటల మూటలు గాక జ్ఞానమును సంపాదించినవారెల్లరును కేవలతాకకవ్యాపారనిమగ్నులుగాక ప్రపంచమునందంటియు నంటనియట్లే యున్నారు. ఎవరిమాటయో మనకేల బ్రాహ్మసామాజికుల లో జ్ఞానులనిపించుకొనినవాఁడీయవస్థకేవచ్చిరి. ఇందుకు చా హరణములఁ దీసికొందము.

మహర్షి దేవేంద్రనాథ తాకురు.

బ్రాహ్మసామాజికులలో మహర్షి దేవేంద్రనాథతాకురు చాలగొప్పవాఁడని యందలును సంగీకరింతురనుటకు సంది యములేదు. ఇతఁడు మూలపురుషుఁడని కూడఁజెప్పవచ్చు ను. ఈతనినిగూర్చి ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారిచే “ఇండియన్ ‘మెన్సెంజరు’ లో ‘The Patriarch of the Brahma Samaj’” “బ్రహ్మసమాజప్రధానజనకుఁడు” అనుశీర్షికక్రిందనిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.

“His experience is very great and manifold, his culture is of very high order, his services to the Brahma Samaj are unrivalled in their way. Ram Mohuna Roy founded the Brahma Samaj in 1831, and died only two years afterwards in England. Maharshi Devendra Nath

then a very young man and master of great wealth took up and safeguarded the Samaj as no one did, gave it a creed, gave it an organisation, a form of worship, an imposing local habitation, a printing press which issued a vernacular journal of great influence.

దీనినిబట్టి దేవేంద్రనాథుడే బ్రహ్మసమాజమునకు ముఖ్యజనకుడని బోధపడగలదు. ఇంక నీ బ్రహ్మసామాజికమహర్షి తనచారిత్రమునుతాను తెప్పికొనిన మాటలఁ దీసికొందము.

" Since you came here three months ago, my communication with the external world has been much diminished. I see things much less and hear much fewer words. But that is no loss to me. As my dealings with the external worlds are decreasing, my Yoga with the internal world is rapidly increasing. No effort on my part is now required for communion. I sit by myself and enjoy this company."

(వీరు మూడుమాసములక్రిందనన్నజూచినప్పటినుండియు నేను బ్రహ్మసపంచముతో సంబంధమును జాలతగ్గించుకొనినాను. నేనిప్పుడు చూచు విషయములును వినుమాటలును జాలతక్కువకాని యదినాకొక నష్టముకాదు. బ్రహ్మసపంచముతో నాసంబంధము తగ్గినకొలది నాభ్యంతరప్రపంచముతో సత్సంఘముగా నాయోగము వృద్ధినందుచున్నది. నేనిప్పుడై క్యానుసంధానమునకై యంతగాఁ బ్రయ

త్వము చేయనక్కఱలేదు. నేనేకాంతముగాఁ గూర్చుండి యీకూటము (సమాధి) ననుభవించుచున్నాను.)

ఇది యతిత్వముకాదా ? ఇంతకంటెవై రాగ్యముపొచ్చు గానుండఁగలదా ? బ్రహ్మసమాజమును విడిచిపెట్టిన తరువాత తనకు నై క్యానసంధానమున కెక్కువ యవకాశము కలిగినదని యీమహర్షి చెప్పుచున్నాడే. ఇట్లుండ బ్రహ్మసమాజము సంసారమే భగవద్వ్యోగ సాధనమని బోధించుచున్నదనుట కల్లగాదా ?

ఇంకను నీబ్రహ్మసమాజమహర్షి యిట్లు చెప్పినాడు:—

“Now I have become quite useless to the world, I have now very little to connect me with the world.

(ఇప్పుడు నేను బ్రహ్మసమాజమునకు నిరుపయోగినైనాను. ఇప్పుడు నాకుఁ బ్రహ్మసమాజముతోఁగల సంబంధమత్యల్పము)

ఇట్టి వలుకులు వలికినవాఁడు యతిగాక సంసారియా? ఇక బ్రహ్మసమాజము సంసారమే మోక్ష సాధనమని తెలుపుచున్నదనుట యెట్లు? మఱియు నీ బ్రహ్మసమాజకయతి యిట్లు చెప్పియున్నాడు.

“ I am living the life of a recluse ” (నేను యతినై యున్నాను) ఇట్టి బ్రహ్మసమాజమా సంసారము విడువనక్కఱలేదని చెప్పనది? అట్లనుట పెద్దవంతకాదా !

ఈకాకురుగారిచరిత్రము పవాదీబాబాచరిత్రవంటిది,

కేశవచంద్రసేనాదు.

ఈతఁడుగూడ సంసారమందుండినను గుమ్మరపురువు వాటముగా నంటియునంటని యట్టుండి యతిలక్షణములు కలవాఁడై యే కాలముగడపినాఁడు. ఈతనిగూర్చి మాకు మూలదుదొర వారిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

"The life of Keshub Chunder Sen also, though he was a married man and travelled much and moved in the world, was a life of extreme self-denial, as much as that of any Paramahansa."

(కేశవచంద్రసేనాదు గృహస్థుఁడై యుండి ఋషుసంచారముచేసి ప్రపంచములోనివాఁడుగా మసలినను అతని చారిత్రము పరమహంసలవలె వైరాగ్యోపేతమైనదియే) ఈతని చారిత్రము గోకులాజీచారిత్రమువంటిది. తుదకీతఁడు పరమహంసశిష్యుఁడైనాఁడు. కావున సాధనచతుష్టయసంపన్నుఁడేగాని బ్రహ్మజ్ఞానమున కర్హుఁడుగాఁడనిబ్రాహ్మసామాజికులగు దేవేంద్రనాథాదుల చారిత్రములవలనఁగూడఁ దెలియవచ్చుచునే యున్నదిగాని యిప్పటి సాధారణ బ్రాహ్మసామాజికులు తలఁచినట్లుగా సంసారలోలురకు లభ్యమగునని తెలియవచ్చుటలేదు.

సాధనచతుష్టయ సంపన్నుఁడు గృహస్థుఁడైనను బ్రహ్మజ్ఞానమున కహుఁడని శంకరాది హిందువులెల్లరును ద

లందియో యుండిరి. శ్రీశంకరవిజయోపాధ్యాయాచార్యులలో నిట్లు వ్రాయబడియున్నది:—

“ప్రాణాకరాదిశిష్యుణాం జగద్గురుకృతత్వోప దేశేన సాధన చతుష్టయసంపన్నానాం గృహస్థానామపి బ్రహ్మవిద్యాధికారోపరీవర్తత ఇతి విశదీకృతః”

(ప్రాణాకరాదిశిష్యులకు జగద్గురువులు తత్వోపదేశము చేసియుండుటచేత సాధనచతుష్టయ సంపన్నులగుచో గృహస్థులకుఁగూడ బ్రహ్మవిద్యాధికారము కలదని విశదమగు న్నది.)

కావుననిప్పటి బ్రాహ్మ సామాజికులు హిందూమతముబ్రహ్మజ్ఞానమును యతులకుమాత్రమే విధించుచున్నదనియుఁ దమ బ్రహ్మసమాజమతము సంసారులకు బోధించుచున్నదనియు వ్రాసినదంతయుతప్పు. వారిమతగురువుల బోధవారికి బోధకాలేదు. కనుక నే యీక్రిందివాక్యములను వ్రాసి యున్నాడు.

‘The Bramho Samaj claims that the highest knowledge of God is not only attainable in society, but that our homes and societies are the only places where that knowledge of God can be realised in all its depth and sublimity, that there is not a more sacred sanctuary for communion with God than our common place daily life.’

(బ్రహ్మసమాజము సంసారమే యత్యున్నతమగు బ్రహ్మజ్ఞానమును గలిగించుననియు బ్రహ్మజ్ఞానముయొక్క సతయును లోతునుగ్రహించుటకుఁ దగుతావులు మనగృహములును మనసంసారములును మాత్రమే యైయున్నవనియును మన సాంసారిక జీవికకంటె భగవంతునితో నైక్యానుసంధానమును గలిగించుపవిత్ర దేవాలయము మఱియొకటి లేదనియు బోధించుచున్నది) యని సాధారణ బ్రహ్మసమాజికులు వ్రాయించియున్నారు. ఇదియసత్యమని తారిమతోధారకులగు మహర్షి దేవేంద్రనాథతాకురువారే సెలవిచ్చియున్నారుగదా. ఆవాక్యముల మరల నిచట నిచ్చుచున్నాఁడను:-

“As my dealings with the external world are decreasing my yoga with the internal world is rapidly increasing. No effort on my part is now required for communion.”

కాన దేవేంద్రనాథ మహర్షి యైక్యాను సంతానమునకు (for communion) సంగపరిత్యాగము మంచిదని చెప్పియుండగానీసాధారణ బ్రహ్మసామాజికులు ఈషణత్రయమునకును మూలమగు సంసారమే (There is not a more sacred sanctuary for communion with God than our common place daily life) ప్రధానమని విరుద్ధముగాఁ జెప్పియున్నారు. ఇదితమ మతోధారకుల యనుభవమునకును బోధకునుగూడ విరుద్ధముకదా.

బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంసారుల గృహములుమాత్రమే (Homes and societies are *The only places* where that knowledge of God can be realised in all its depth and sublimity) ప్రధానస్థలములని చెప్పట లోకవిరుద్ధముకాదా! హిందూ మతోద్ధారకులగు శంకర రామానుజ మధ్వాదులు సంసారులు కారు. శార్దూలమతస్థాపకుడగు బుద్ధుడు సంసారికాడు. విశేషించి బ్రహ్మజ్ఞానమునకై సంసారవృత్త్యాగము చేసినవాడు. క్షీన్తుమతకర్తయగు క్షీన్తుసంసారికాడు. మహమ్మదీయమత మూలపురుషుడగు మహమ్మదు సంసారికాడు. జైనమతోద్ధారకుడగు జినుడుచైతన్యమతోద్ధారకుడగు చైతన్యుడు మున్నగువారు సంసారులుకారు. ఆర్యసామజ్యోద్ధారకుడగు దయానంద సరస్వతీస్వామి సంసారికాడు, ఇంతయేల వీరిబ్రహ్మసమాజమునకు సుద్ధారకుడగు మహర్షి: సంసారికాడు. పైగా సంగ పరిత్యాగము బ్రహ్మజ్ఞానమునకు మూలమని చెప్పి యట్లు చేసిన వాడు. పెక్కిల నీరీతిగా లోకమునంగల సర్వమతోద్ధారకులును, బ్రహ్మసమాజముతోగూడ, బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంగపరిత్యాగము ప్రధానమని చెప్పుచుండగా నీసాధారణ బ్రహ్మసమాజములు సంసారమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానమును గలిగించునని వాదింపఁబూనుట వింతలలోఁ బెద్దవింతయని యెఱుఁగు సహితము గ్రహింపవచ్చునుగదా. వీరు చెప్పనదియే నిజమగునడలఁ బైనఁజెప్పఁబడిన పెద్దలందఱును దేవేంద్రనాథుడు

మొదలు శంకరునివఱకును బ్రహ్మజ్ఞానకూన్యలనిచే చెప్పవలసివచ్చును. ఇది పెద్దవిశేషముకాదా? ఇదియే యీ బ్రహ్మసమాజమునందున్న గొప్పవిశేషము ! హిందూమతము సంసారియు సాధనచతుష్టయ సంవన్ముడైన బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొనవచ్చునని చెప్పుచున్నది. ఈ బ్రహ్మసమాజమున్ననో సంసారిమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించగలడని చెప్పుచున్నది. బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంసారము మాత్రమే సాధనమైనచో నాపరబ్రహ్మము భార్యయును అక్రైలాసము కడుపును గావలసివచ్చును.

వీరు సంసారమే బ్రహ్మజ్ఞానమూలమనుటకుఁ గారణము లేకపోలేదు. ఈ సాధారణ బ్రహ్మసమాజమునందు బ్రహ్మముంగూర్చి లోతైన యూహలు లేవని నీతానాధరత్వభూషణులవారే యిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

“The old dualism of God and the world, and God and men as a distinct realities, the dualism on which the old form of Brahmoism insisted in various shapes, is in a manner dead and has given place to a doctrine of unity in difference. I speak indeed of the more thoughtful among the members of the Samaj, those who have the power of understanding these matters and of dealing with them and not of the unreflective mass or of those who, though educated in an outward sense, take no living interest in religious

and philosophical questions and no part in theological discussions. In so far as there is a theological system in the samaj and I admit that for a considerable percentage of members there is no such system. I think the prevailing system is what I have already characterised as Argumentative theism with a distinct tendency to Monism."

దీనినిబట్టి నిక్కమైన బ్రహ్మజ్ఞానతూన్యమై యధ్యాత్మ విషయములయందు రుచిలేక వట్టిసాంఘికమతము కలవారలు బ్రహ్మసమాజములోఁ బలువురు కలరని బోధవదుచున్నది. ఇట్టివారికి సంసారమేసమస్తమునగుట వింతకాదు.

ఈరీతిగా బ్రహ్మసమాజము నందుఁగల గొత్త దేదియు విశేషముకాదు. ఇందుఁగల విశేషమేదియుఁ గొత్తదికాదు.

మొదటి బ్రాహ్మణ వివాహము.

ఈశకములోఁ గొత్తగాఁ గొన్ని సంవత్సరములక్రింద బ్రాహ్మమతమను క్రిస్తుమతవికారమొక్కటి బయలువెడలినదని యార్యమతబోధిని తెలిపియున్నదికదా.

“The Hindu reformation inaugurated by Ramamohan Roy was the first reformation due to Christian influence, and to the diffusion of European ideas through English education.”

అని మోనియరు విలియమ్సుదొరవారు వ్రాసినట్లుగాఁ బాశ్చాత్యుల యాచారముల నవలంబించిన దీనవమతము.

బ్రాహ్మ వివాహశాసనము.

ఈయభినవమతస్థులు ఇంగ్లీషు దొరతనమువారిని బ్రా
ర్థించి యొక వివాహ శాసనమును బుట్టించుకొనిరి. ఈశా
సనము 1872 క్రీస్తుశక సంవత్సరమున మార్చి 22 తేదీని ని
ర్మాణముచేయఁబడినది. ఇప్పటి బ్రాహ్మములు తామును హిం
దువులమేయని చెప్పుకొనఁ బ్రయత్నించుచుండినను, ఈవివా
హశాసనము వీరు హిందువులుకారని యాఢిచేయు చున్నది.
ఏమన, సీశాసనమిట్లు ప్రారంభింపఁబడియున్నది.

“Whereas it is expedient to provide a form of marriage for persons who do not profess the Christian, Jewish, *Hindu*, Mahammadan, Parse, Bhudhist, Sikh, or Jain religion, and to legalize certain marriage the validity of which is doubtful, it is here by enacted” &c.

(క్రైస్తవులుగాని, యూదులుగాని, హిందువులుగాని, మ
హమ్మదీయులుగాని, పార్సీలుగాని, బౌద్ధులుగాని, సీక్కులు

గాని, జైనులుగాని కానివారల వివాహములు సంశయాస్పదములుగాక శాస్త్రీయములగుటకై యీశాసనము పుట్టింపఁబడినది.)

ఈశాసనముయొక్క ప్రారంభవాక్యములే యీ బ్రాహ్మసామాజికులు హిందువులుకారని తెలుపుచున్నవికదా.

ఈశాసనము తెచ్చిపెట్టిన కొత్త యాచారము.

ఈశాసనము మన యీశ్వర భూమియందున్నదని కొత్త యాచారమును వివాహ విషయములోఁ దెచ్చిపెట్టినది. ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సు దొరవారుకూడ నిట్లు వ్యాసించుచున్నారు.

“The Act, in fact, introduced for the first time the institution of civil marriage into Hindu society. It sanctioned matremonial union without any necessary religious ceremonial.”

(ఈశాసనము, వాస్తవముచే, హిందూసంఘములోనికి నూతనముగా లౌకికవివాహమును దెచ్చిపెట్టినది. వివిధమగు మతసంస్కారమును నక్కటలేకయే వివాహముబంధము నీశాసనము స్థాపించు చున్నది.)

మనదేశమునందెన్నఁడును నీవటకును ఇట్టి కేవల లౌకికవివాహములు లేవు. ఈ బ్రాహ్మలే కొత్తగా దీనిని దెచ్చిపెట్టెరి. ఈ శాసనమును బుట్టించిన వారు సాధారణ బ్రహ్మసమాజమునకు నూలపురుషులగు కేశవచంద్రసే

నులవారు. ఈకాననము పుట్టఁగూడదని హిందువులును బ్రాహ్మసామాజికులలో నితరశాఖలవారును గూడ వాదించిరి. ఈకాననము సధిక్షేపించుటకు రెండుకారణములు కలవు. (1) చిరకాలమునుండి పవిత్రమైన మతసంస్కారముగాను న్న వివాహసంస్కారమును గేవల తాకికమైన యొడంబడికగా మాట్టివేయుట (2) వరమతస్థులగు నింగ్లీషు దొరతనముచే హిందువుల యాచారములందు మాఱును బెట్టించుట ఈరెండిటిని బ్రాహ్మణులు పలుపురధిక్షేపించిరి. ఇంకను అధిక్షేపించుచున్నారు.

“It was violently opposed not only by the orthodox Brakmans but by the more conservative Theists.”

అని మోనియరు విలియము దొరవారు వ్రాసిన దానిని బట్టి పూర్వార్థచార పరాయణులైన బ్రాహ్మణులు కూడ నీ కానము సధిక్షేపించిరని తెలియ వచ్చు చున్నది కదా. 1903సం॥లో మతాంతరదలగు (పార్సీ) డి॥ ఇ॥ వాచాగారు కీర్తికేసులగు టిలాంగుగారిని గూర్చి పుచ్చటించుదు సౌంఘికాచారములలో కానములను బుట్టించుటను గూర్చి ట్లుముచ్చటించిరి.

“Hence he had no sympathy with the social quack who were so eager to have certain questions of Hindu social life settled all in a trice by legislation.”

ఏమైన నేమి హిందూసంఘమున కంతకును గూడ విరుద్ధముగాఁ గాన్పించు నీతాకిక వివాహశాసనము నొకదానిని మనప్రాహ్మణ్యము 1872 సం॥ నఁ బుట్టించుకొనిరి. ఈశాసనమునకు 1872 సం॥ వు శి వ శాసనమనిపేరు.

ఈవివాహముల “రిజిష్టరు” చేయుటకై “రిజిష్ట్రారు” ఒకడు దొరతనమువారిచే నియమింపఁబడును. వానిపేరు “గజెట్టి” లోఁ బ్రచురింపఁబడును. అరిదు ప్రాహ్మణ్యముల వివాహములను “రిజిష్టరు” చేయుచుండును.

ఈతాకిక శాసనము వ్రుట్టినను ప్రాహ్మ సామాజికులందఱును నీశాసనప్రకారముగా వివాహముల చేసి కొనుటలేదు. ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సుదొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“Singularly enough too, even to this day, some Hindu Theists continue to prefer being married according to Brahmic rites, without availing themselves of the Act. There appears to be a dislike to the Registrar, as if he were required to take the place of the minister of religion whereas he simply witnesses the contract between the bride and bridegroom and listen to the words by which they bind themselves to matrimonial union, some theists also object to the categorical repudiation of the Hindu religion which must precede the performance of the civil marriage

considering that because they are Brahmas they are not therefore un-Hinduized.

(విశేషించి కొందఱు బ్రాహ్మలిప్యటికిని ఈశానము నువాడుకొనక బ్రాహ్మధర్మప్రకారమే వివాహముల నొనరించుకొనుచున్నారు. 'రిజిస్ట్రారు' చేయవలసినపని వధూవరుల ఒడంబడికను గనిపెట్టుచు వారు వివాహానుబంధమును గూర్చి చెప్పకొనుమాటల విచుటమాత్రమే యైనను తమవు కోహితుని స్థానమును యీరిజిస్ట్రారుపుచ్చుకొను చున్నట్లుగా నీతనియందనిష్ఠము పుట్టుచున్నది. మఱికొందఱు బ్రాహ్మణులతాముబ్రాహ్మ్యలైనంతన హిందువులు కాకుండ లేదనియెంచిహిందూమతధర్మమును బోనాడుటకిష్టపడకున్నారు. ఈశానప్రకారముగా వివాహములు చేయునెడ హిందూమతసంబంధము పూర్తిగాఁబోయి కేవలలోక వివాహము మాత్రమగుచున్నది. ఇది వారికిష్టములేదు.)

దీనినిబట్టి యీశానము హిందూమతాచార విరుద్ధముగామాత్రమే కాక యదివఱకున్న బ్రాహ్మమతాచారవిరుద్ధముగా కేవలలోక వివాహమైయున్నదనియు నీశానప్రకారముగా వివాహముచేసినయెడ హిందూమతముతోనింతయు సంబంధముండదనియుఁ జేలుచున్నది. ఇట్టి బ్రాహ్మణులు వివాహము మతవిషయమైన పవిత్రకార్యమని (Sacrament) యోవన్యాససీతములందు సలచినప్పుడు చెప్పుదురుగాని వీరి

శాసనము దొరవారు చెప్పినట్లుగా కేవలతాకికవ్యాపార మాత్రమగుచున్నది.

ఈ శాసనానుసారముగా బ్రాహ్మ్య వివాహముల నిజిష్టరు చేయుటకై యీ సంవత్సరమే రావుబహద్దరు కం. వీరేశలింగము పంతులవారు “రిజిస్ట్రారు” గా దొరతనము వారి “పోర్టు సెంటుజార్జిగజిటీ” లో ప్రచురింపబడిరి. ఇట్లు “రిజిస్ట్రారు” గా నియమింపబడిన తరువాత నీయేడు అక్టోబరు 18 వ తేదీ ఆదివారమునాడొక బ్రాహ్మ్య వివాహము కూడ వీరిచేరిజిష్టరు చేయబడినది. ఈ వివాహము రాజమహేంద్రవరమున శ్రీపంతులవారియొంటనే జరిగినది.

వధువు హితకాణిసమాజమును పేరుగల రాజమహేంద్రపురస్థ వితంతు శరణాలయమునందలి యొక వితంతు బాలిక, వరుడు రావుబహద్దరు వీరేశలింగము పంతులవారి పోష్యవర్గములో జేరిన పి॥ వెంకటసుబ్బరావను బాలుడు.

మోనియరు విలియము దొరవారు చెప్పినట్లుగా రిజిష్ట్రారు పని కేవలతాకిక సాక్షిగా నుండుటయే కాని పురోహితుడు గానుండుట కాకుండినను ఇట శ్రీపంతులవారు పురోహితత్వమును గూడ సాగించిరట.

“Mr Veeresalingam himself officiated as Minister,” అని ఇండియను మెన్సెంజరులో వ్రాయబడియున్నది.

హిందూ వివాహాచారము అధికశూన్యమైన క్రియతోఁగూడినదనియు నయ్యది విగ్రహారాధకమనియు నిరసించి వీరు శ్రా

త్తగా యోక్తియుక్తముగాఁ గల్పించుకొంటిమని చెప్పి వీరి యాచారములుకూడఁ దుదకు హిందువుల యాచారమునే న ర్యవిధములఁ జూలియున్నవి. వీరివివాహమును శాసనప్రకా రముగా లొకకతంతుగా నడపక హిందూమత ప్రకారము గా వేదమంత్ర యుతముగా వైదికాచారములతోడనే కొన సాగించిరి.

హిందూవివాహములందుఁ బ్రధానతంత్రములు నాలుగు. అయ్యవి కన్యాదానము, మంగళ సూత్ర ధారణము, పాణి గ్రహణము, సాప్తపదియునై యున్నవి. ఈనాల్గుతంత్రములు నుకూడ యధావిధిగా నీవివాహమున జరుపఁబడినవి.

1 కన్యాదానము.

శాసనానుసారముగా జూచిన వట్టిరిజిహ్వాకుగా నుండవ లసిన వీరేశలింగము పంతులవారలిట కన్యాదాతలు కూడ నైయుండిరి. ఇందునుగూర్చి ఇండియను మెన్సెంజరిట్లు వాి యుచున్నది.

“The Minister said to the bridegroom. This girl adorned with virtues and decked healthy and amiable, O learned youth, desiring the welfare you both, I persent to you.,,

దీనినిబట్టి హిందూవివాహములందు కన్యాదాత దానము నిచ్చుచు శ్లో॥ కన్యాంసాలంకృతాంసాధ్వీం । నుశీలాయను

ధీమతే । పర్యంతో యంప్రయచ్చామిధర్మకామార్థసిద్ధయే॥
అని చదువుకొకమునే వీరునుజడివి కన్యను వరునకిచ్చిరని స్పష్టమగుచున్నది. పైననున్న „This girl adorned ect” అను వాక్యములీక్లాకార్థమునే యిచ్చుచున్నవి. వస్త్రాదికమును దానముచేసిసట్లుగా కన్యనుగూడ దానముచేయుట యాయనియు కన్య వరునిబొందుటకుఁ దనకుఁదానే స్వతంత్రురాలనియుఁ జెప్పు వీరు హిందువులవలెనే కన్యాదానము నెట్లుచేసిరో తెలియకున్నది. ఇదిదానము కానియెడల సాలంకృతయైన యీకన్యను నేను నీకిచ్చుచున్నానని వీరెట్లుచెప్పిరో తెలియకున్నది. కాననానుసారముగా వీరిపనియేడియన వధూవరులన్యోన్యమర్పించు కొనుచుండఁగాఁ దాముసాక్షిగా నుండుట.

(Whereas he simply witnesses the contract between the bride and bridegroom and listens to the words by which they bind themselves to matrimonial union)

తమమతాను సారముగా వధువు స్వతంత్రురాలై తనకుదానే వరున కర్పించు కొనవలెనుగదా! యిచట నీతఁడు నేనిచ్చు చున్నాననుటలో సారస్యమేమున్నది? హిందువులలో ప్రీత్యంత్రురాలు కాదు. కాన కన్యాదాతలు జనకాదులగుచున్నారు. ఇటవీరికి కన్యాదానము చేయుట కధికారమొక్కడిది. ఈపిల్లను దాము పెంచి యుండుటచే నిందొకవేళ ప్రత్యేకముగా దరుకు సత్వముండినదనిన ననవచ్చును.

ఏబ్రాహ్మా వివాహ మయినను వీరీమంతమును జదువుదురా? అదిపానఁగ నేరదుకదా? కానహిందువులయోచారము నే వీరంధ ప్రాయముగా ననుసరించిరిని తెలుచున్నది. ఇదియే కాబోలు వీరు చేసిన యున సంస్కారము ! పోలు! పోలు!!

పాణిగ్రహణము.

ఇందును గూర్చి ఇండియను మెసెన్సెజ్ రిట్లు చెప్పుచున్నది.

“ The bridegroom then touching the brides right hand said ” Love gave to love, love is the giver, love the receiver with love I accept you, I accept you for the accomplishment of virtue and the acheivement of happiness. I shall not leave you.”

ఇదియును వైదిక వివాహము ననుసరించియే యున్నది. వరుడువధువు కుడిచేయి పట్టుకొనెనట? కుడిచేయి యేల పట్టుకొనవలెను? యెడమచేయి యేల పట్టుకొనరాదు? హిందువులకు వారి సూత్రకారులు కుడిచేయి పట్టుకొన వలెనని విధించియున్నారు “సూ॥ ఆధాస్యై దక్షిణేన నీచాస్తేన దక్షిణ ముత్తాసగ్ం హస్తగృహ్ణీయాత్” అనిసూత్రము. దీనిని బట్టి యాబ్రాహ్మ్యులును హిందూ సూత్రకారుల వద్దలినే యనుసరించిరిని తెలియవచ్చుచున్నది. అనఁగా సరిగాహిం

దూవివాహ ధర్మముననుసరించిరని తెలుచున్నది. మఱియు
ను హిందువులు పాణిగ్రహణ సమయమునఁ జదువు మంత్ర
ములనేజదివిరి. అవియేవియనః—“కామఃకామాయ కామో
దాతాకామః పృథిగ్రహీతా కామగ్ం సముద్రమావిశకా
మేనత్వావలిగృహ్ణామి” Love gave to love &c. వాక్యములీ
మంత్రార్థమునే యిచ్చుచున్నవి. దీనినిబట్టి వీరుదక్షిణ చాస్త్ర
ములీసి కుడిచేయి పెట్టువారేకాని వేరొకాడని తోచుచున్నది.

—:మంగళనూత్రధారణము:—

ఇందునుగూర్చి ఇండియను మెన్సెంజరు పత్రిక యిట్లుచె
ప్పచున్నది:—

“The bridegroom tied the *Mangalasutram* a golden coin
with the letters of *Brahma Kripali Kevalam* to the bride's
neck saying ‘this auspicious string the symbol of my
love. I tie to your neck, O prosperous one walk the path
of virtue with me.’

దీనినిబట్టి వరుడు మంగళనూత్రమును వధువు మెడలో
“శో॥ మాంగళ్య తంతునానేనమమజీవన హేతునా॥ కంతెబ
ధ్నామిసుభగేత్వం జీవశరదాంతమ్” అని హిందువులు చ
దువు కోకమునేచదివి కట్టినాడని తెలియవచ్చుచున్నది. This
auspic^{ious} string etc” వాక్యములీకోకభావమునే యిచ్చుచు
న్నవి.

ఈ దిశములలో నవనాగరిక ఫక్కిక బంగారు బిళ్ళలను ముంజేతులకుఁ గట్టుకొనుట వాడుకయై యున్నది. ఆరీతిగా జేతికై నఁ గట్టింపక వీరీబంగారు నాణెమును సూత్ర బద్ధము చేసి మెడలోగట్టించుటకుఁ గారణమేమి? హిందువుల యాచారము మెడలోఁ గట్టుటగాన వీరును నటులాచరించిరి.

హిందువులందీ యాచారము కలుగుటకుఁ గారణ మేమన హిందూమతప్రకారముగా స్త్రీకివివాహ ముపనయనము గానున్నది. “స్త్రీణాముపనయస్థానేవివాహంమనురభివీత్” అని వ్యాసునివాడుఁడు చెప్పియున్నాఁడు.

“Marriage is to them the substitute for regeneration”

అనిహిందూ విశిష్టమృదోరవారు వాసియున్నారు.

స్త్రీకి వివాహమే యుపనయనము గాన వటువునకువలెనే పిదపునకును వివాహకాలమున మాంజీబంధనము నడుమునఁ జేసి యజ్ఞోపవీతస్థానీయముగా మెడలో మంగళసూత్రమును వేయుతురు. తెలిసినవారీమంగళసూత్రమును నవతంతువులతోఁ గూర్తురు. వటువునకుపనయకాలమున నవతంతు ధారణము చేయుటవంటిదే పిదపునకుఁ బరిణయకాలమున వేయు నవతంతుయ్యత మంగళసూత్రము. సన్యాసి యుపవీతమును విసజింఁచినట్లే విధవసూత్రమువిసజింఁచును. స్త్రీకి విధవాత్వము సన్యాసము. ఇఁకఁ బురుషుల మెడలందుండు

యజ్ఞోపవీతములు విగ్రహారాధకములని నిందించి వానిని దీసి వేయుచున్న యా బ్రాహ్మణులు స్త్రీలమెడలలో యజ్ఞోపవీత స్థానీయమగు మంగళసూత్రమును గట్టించుట కేమికతమో తెలియరాకున్నది. పురుషునిమెడలోని సూత్రము విగ్రహారాధకమైనచో స్త్రీమెడలోని సూత్రముమాత్రమెట్లు విగ్రహారాధకముగాదో బోధపడుటలేదు. పురుషునిమెడ సూత్రము లేకుండ నెట్లుండగూడదో స్త్రీమెడయును సూత్రములేకుండ నట్లుండగూడదు. ఇది హిందువులకుఁ బవిత్రసూత్రము. అట్లనే బ్రాహ్మణులకును నిది (స్త్రీలపట్టమాత్రము) పవిత్రసూత్రమును ప్రతిమయును నై యున్నదట ! వీరును “ This auspicious string.” అని చెప్పుచున్నారు. ఇది యంధప్రాయముగా హిందువుల యాచారము ననుసరించుటకాదా ?

బంగారు పుస్త్రులు గట్టుట.

హిందువులు మంగళసూత్రమునందొక బంగారుపుస్త్రెను దగిలించురు. అదిచూచి వీరును నొకపుస్త్రె సీసూత్రమునఁ దగిలించిరి. హిందువులు బంగారుపుస్త్రెను సూత్రమునఁ దగిలించుటకొక సాంప్రదాయముకలదు. పూర్వకాలమునంద పాలయును చిన్నది రోగపీడితురాలై వివాహముకాక భక్తితో నిండునారాధింపఁగా నాతఁడు కరుణించి యుగచ్ఛిద్రమందు సువర్ణమునుంచి దానిగుండ మంత్రోదకము నాపె తలపైఁజల్లి యాసువర్ణమును ధరింపఁజేసి యామెను సూ

ర్యవర్చస్సుతోఁగూడి యారోగ్యముగలదై యుండునట్లు చేసెనట. అందుపై నాపె వివాహయోగ్యురాలయినది. కావున నిష్పాదుగూడ భూసురేందులు యుగచ్ఛిద్రమునందు సువణమునుంచి మంత్రోదకమును వధువుతలపైఁ జల్లి యారోగ్యముకలుగవలెనని దీవించురు. దీనివలన వధువునందేమైన గుర్మతలున్నఁబోవునని వారినమ్మకము “ ఖేనసంఖేరథఃఖేయుగస్యకచీవతే- అపాలామింద్రీతిః పూర్వైకరత్సార్యవర్చసం ” అనుమంత్రముచే సువణమును(పుస్తెను) మంత్రించి యామంత్రోదకమును వధువుపైఁజల్లి వధువుమెడలోఁ దగిలించురు. మంత్రపూతమైన బంగారుపుస్తెను దేహమునఁదాల్చిన నారోగ్యప్రదమని హిందువులతలంపు కావున వారు బంగారుపుస్తెను గట్టించుచున్నారు. ఈబ్రాహ్మణులుమంత్రముల నమ్మువారుగారుకదా. బంగారును రాల్చుట యారోగ్యప్రదమని తలంచువారుకారు గదా? ఇక వీరుకూడ హిందువులవలెనేబంగారుపుస్తె (Gold coin) వధువుమెడలోఁ గట్టించిరన నిందేమియర్థముండఁగలదు. ఇది యంధప్రాయముగాఁ బూర్వాచారము ననుసరించుట కాదా? ఆపుస్తెపై ‘బ్రహ్మకృపాహికేవల’ మ్మని చెక్కించిరట. ఇదియొక శ్రోత్రవిశేషము. ఈవిధముగా వీరు పూర్వాచారమునకు వన్నె పెట్టినందులకు సంతోషముగానేయున్నది. కాని దానిభావమేమో కొంచెమువ్యక్తపఱచిన బాగుగనుండును. ఈబం

ధము బ్రహ్మకృపవలన గలిగినది గాని శేవలమానుష య త్నము గాదని సూచించుటకాబోలును. అట్లయిన సమంజస మేకదా. హిందువుల తలంపును వివాహబంధము దైవా యత్త మనియేకదా.

సస పది.

హిందువుల వివాహము లందువలెనే యిందును సప్తపది కూక్ష గలదట! స్మృతులన్నియు వివాహమునకు సప్త పది ముఖ్యమని చెప్పుచున్నవి. ఇట్టి ప్రధాన కర్మమును హిందువులవలెనే యాబ్రాహ్మలుకూడ నాచరించిరంట ! ఇందునుగూర్చి ఇండియను మిస్సింజరిట్లు చెప్పుచున్నది.

“The Minister then performed the *Saptopada* and explained the meaning to the audience. The bridegroom holding the hand of the bride marched seven steps saying “my desire for God, my desire for sacrifice, my desire for fame, my desire for virtue,” the bride “ my desire for prosperity, my desire for issue, my desire for wealth.”

దీనినిబట్టి వేదమంత్రయుతముగా సప్తపదియును యా బ్రాహ్మవివాహములో జరుపబడినట్లే తెలియ వచ్చుచు న్నది. సప్తపదినిగూర్చి ముందు విరివిగా వాయుబోవుచు న్నాను. కాన నిందు నీవిషయమై యంతటితోఁ గట్టిపెట్టుచు

న్నాను. శ్రీవీరేశలింగం పంతులవారేమో సప్తపదియర్థమును సభవారికి బోధించిరట, ఆచేసినబోధ యేదో యెచటను బ్రకటింపఁబడినట్లు కానకాదు. అది యందఱును వినఁదగిన యంశము గానముందైన దానిని బ్రకటింతురని నమ్మెదను.

ఈ విధముఁగా బ్రధానాంశములలో నీత్యాహ్వానివాహము హిందూవివాహమును బోలియున్నదని తెలియవచ్చుచున్నదిగాదా. ఇంతెయేగాక తాకికాదియితరవిషయములందును వీరు హిందూవివాహముల ననుసరించిరి. అదియెట్లన.

హారములు జేయించుట.

హిందువులు పాణిగ్రహణానంతరము వధువుచేవరుని మెడనువరునిచే వధువుమెడను బువ్వుమాలికలను గర్వూరపుదండలను జేయింతురు. ఈవేడుకను వీరును సాగించిరి. ఇందును గూర్చి మెస్సెంజరుపత్రిక యిట్లుచెప్పుచున్నది.

"The bridegroom and the bride then garlanded each other,

ఆశీర్వచనము.

హిందువులు వివాహానంతరము వేదవేత్తలచే వేదోక్తాశీర్వచనములఁ జేయింతురు. వీరును అట్లే కావింపించిరి. సంఘసంస్కర్తలలో సాధారణత్యాహ్వానము లాకికులు. వీరు

వేదములఁ బాటించువారుకారు. ఆర్యసామాజికులు వైదికులు వీరువేదములఁ బాటించువారు. వేదములఁ బాటించుసంఘసంస్కర్తలగు అదివ్రాడి సోమనాథరావుగారను నార్యసామాజికులశ్రీశ్రీర్యదమును జేసినట్లుగా మెస్సెంజరిట్లు చెప్పుచున్నది.

“ Mr. A. Somanadhasao offered Prayers to bless the happy couple with long life and prosperity.”

ఆ సభలో సోమనాథరావుగారు వేదవేత్తలుగాన వీరాశ్రీర్యదము చేయుట సమంజసముగ నున్నది.

మంగళారతి.

తరువాత హిందువులందు జరుగునది మంగళారతి. ఇది యునునిటఁ గావింపబడినదంట! ఇందునుగూర్చి మెస్సెంజరిట్లు చెప్పుచున్నది.

“ Then the *Mangalarati* hymn was sung heartily by the ladies”

ఆరతినిగూర్చి రావుబహదరు వీరేశలింగము పంతులువారిచే సరిచూడఁబడిన ప్రాణ్యనిఘంటువులో నిట్లువాయఁబడియున్నది.

“ ఆరతి—An offering of lights or of waper turmaric and chunam waved over a diety or over any individual to take of the supposed ill effects of the evil looks.”

దీనినిబట్టి దృష్టిదోషవరిహారార్థముగా హిందువులు మంగళారతి నిత్తురని తేలుచున్నది. ఈ బ్రాహ్మాలకును దృష్టిదోషమునందు నమ్మకముకలదా? లేకున్న హిందువులవలె వీరును మంగళారతి నిచ్చుటలో విశేషమేముండగలదు.

కట్నములు.

తరువాలిది గొప్పవిశేషము. అది యేదియున కట్నములు. ఇవికూడవని ఇదివఱకు శ్రీశ్రీశ్రీ రావుబహదరు వీరేశలింగముపంతులువారు మున్నగు మహామహులు పెద్దపెద్దవ్యాసములు వ్రాసియున్నారు. ఇందునుగూర్చి వివాహస్మయములను క్షిప్రకైంద శ్రీవీరేశలింగముపంతులవారిట్లు వ్రాసిరి. “ఈ యాచారముతోడనే వివాహసమయములయందు బంధువులు కట్నములెచ్చెడి యాచారముకూడపోవలయును.” అయినను శ్రీవీరేశలింగముపంతులవారింట జరగిన యీవివాహమహూర్తవము కట్నములు చదివించు మహావైభవము నందియే శోభించినది. ఇందునుగూర్చి మెస్సంజరుపత్రిక యిట్లువ్రాయుచున్నది.

“The young Raja of Pittapur with his usual liberality presented the bridegroom with a pretty gold watch and chain, and the bride with a gold ring set with diamond and sapphire worth about Rs. 300. There were presents from others also among whom Mr. R. Venkataratnam Naidu Garu M. A., L. T. Principal of the Pittapur Raja's College Coconada presented Rs. 15. The young Zamindar of Kapileswarapuram

Rs. 25 and B. V. Jogayya, District Court Shirastada, Vizagapatam, a pair of clothes to the married couple "

దీనినిబట్టి యాభరణములను వస్త్రములను రొక్కమునుగూడ కట్నముగాఁ బలువురచేఁ జదివింపఁబడినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈకట్నములనుగూర్చి కూడ ముందు విరివిగాప్రాయదును.

శ్రీవీరేశలింగముపంతులువారు కట్నములు మున్నగువానిని గూర్చి వివాహవ్యయములను శీర్షికక్రింద నిట్లుప్రాయించియున్నారు.

“ మనలోని చదువుకొన్నవారందఱును జేరి వివాహాదిశుభకార్యములయందు సాధ్యమయినంతవఱకుట్టి వ్యయములను తగ్గించుటకయి ప్రయత్నించి ముందుగా తామట్లుచేసి చూపి యితరులచేత జేయింపవలయును.”

తమలో చదువుకొనినవారు పలువురుచేరినదీ వివాహము. తమపెద్దతనము మీఁద సాగినది. కాన నితరులకు దారిచూపుటకై యాచదువుకొనినవారందఱును బంగారు గడియారములను రత్నోర్మికలను వస్త్రములను మున్నగువానిని ఈ ప్రాంతములందు జరిగిన యాప్రథమబ్రాహ్మ వివాహమునందు కట్నముచదివించి యిందుమూలముగా నితరులకు దారిచూపిరి కాబోలు !!!

ఇది బ్రాహ్మసామాజికుల విగ్రహరాధనములేని నిష్కళంకమగు యుక్తివిరుద్ధముగాని బ్రాహ్మవివాహమంట !

ఇది రాజశాసన శాసితశాసక వివాహమంట ! ఏమిచిత్రము !
 హిందువుల వివాహమునకును దీనికిని భేదమేమియో తెలియ
 కున్నది. వారు వ్రధానముగా జరుపుకన్నాదానము, పాణి
 గ్రహణము, మంగళనూత్రధారణము, సప్తవది మున్నగు
 నవి యన్నియును నిందునుగలవు. ఇక హిందువుల వివా
 హసంస్కారము విగ్రహారాధకమయినచో దానిననుసరిం
 చిన వీరి బ్రాహ్మ్యవివాహమెట్లు విగ్రహారాధకముగాదో
 యూహింపశక్యముగాకున్నది. ఒకవేళ వీరు సప్తవద్యాదిక
 ముల హిందువులుతలంచు భావమునఁగాక కేలు భావమున
 వాడితిమందురేమో యననట్లనఁదగదు. ఏమన నీవిషయమై
 సాధారణబ్రహ్మసమాజ మూలకందమగు పండిత శివనాథ
 శాస్త్రిగారిట్లు చెప్పియున్నారు.

“ It is our strong and mature conviction, that the first thing necessary for the successful propagation of a new faith is a position of honest and manly independence. There is such a thing as honesty of expression which religious teachers should not forget. To make rather free use of the forms and phraseology of others, in a novel and arbitrary sense of our own, is to inflict upon them a grievous injustice, and to envelop our real ideas and doctrines in a cloud of doubt and suspicion, which cannot but be injurious to the cause of propogation”-The new dispensation &c.

దీనినిబట్టి యొకతెగవారు వాడుకొనువదముల నికనా
తెగవారు తమ యిచ్చవచ్చినట్లు వాడుకొనుట యనుచిత
మనియు హానికరమనియు బొగుగాఁదేలుచున్నదిగదా. ఇ
ఈభాగహక్మాలున ప్తపద్యాదుల నెట్లువాడుకొనిరి. వీరు
గ్రహారాధకులునగ్నినారాధించు వారునుగారా? ఆభినవార్థ
మైనయెడలఁ దమమూల పురుషుఁడగు శివనాథశాస్త్రీగారు
చేసిన యాక్షేపమిచటతగులదా? బుద్ధిమంతులుబొగుగానూ
కొంచుకొందురుగాక.

ఇదివఱకు బోనుగారు బాగహక్మాలనుగూర్చి యిట్లువాగిసి
యున్నారు.

“ Have been imitators from beginning to end, have
copied the terms and the meanings attached to them
by infidel writers, without study, thought or discrimi-
nation.”

ఈయాక్షేపము నుండి మనబాగహక్మసోదరులు తప్పించు
కొనుట యెట్లొనరించునని విచారించు.

జీవదయాపరుఁడు లోకములో జ్ఞానాభివృద్ధి గావించు

10219

